DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake Sriede
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 76 | **Punta Arenas, na 7 Sijecnja 1910** | **Godina III.**

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.00

Visko Violic
KAFANA I BILJAD
Bogato obskrbljena pivnica, probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898 Telefon 127
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo. Posluga na kucu.
Franjo Batistich

Bijelog Vina s Braca
primio sam netom iz domovine prodajem uz umjerenu cijenu.
Matija Raevic
„Hotel Maritimo"
— Ulica Pedro Montt —

Radionica Pokucstva
Maule izmed Roca i Errazuriz.
Jednostavnog i egantnog pokucstva; garantiram solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. enkovic

Juana Milostie
— PRIMALJA —
Llanquihue, prijasnji stan Cruz Roja.
Diplomirana na primaljskom zavodu u Zadru. Posjeduje posebnu dozvolu za vrsenje svog zanata u republici Chile.
Na raspolozenje, onih, te je trebaju na svaku uru po danu i po noci.

Hotel i Restaurant
— CITTA' VECCHIA —
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"
— Ulica Errázuriz —
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

PERICA SIMIC
— PRIMALJA —
Diplomirana dne 30. srpnja 1898. na c. kr. primaljskom ucilistu kraljevine Dalmacije u Zadru.
Atacama nize ducana. gosp. Jure Kucana.

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.
Postarske napuknice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma nisko.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA
Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim ljecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.
Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.
JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

REALIZACIJA
Za racun inozemskih kuca prodajem uz obaljene cijene slijedece predmete:
Pokucstva, zeljeznih ploca (imitacija kamena i opeke) tepulja, Aguarraz, sagova i cilima, civacih strojeva (na ruku i nogu) satova srebrnih nikelnih i zlatnih, suhog voca i svjezeg u vlastitom soku, konserva raznovrsnih.
A. M. ARENTSEN
Nuble ugao Valdivia malo nise poste.

N. ŠTAMBUK
Potonjim parobrodima primih:
krumpira, mlijeka, alkohola i 500 sanduka jeftinih likera.
Kuca dobro obskrbljena najboljom i jeftinom trgovinom.

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas
Svakovrsnih artikela potrebnih za gradenje. Alata za drvoce, zidare, postolare, i d. t. Stakla svake vrsti. Papira za ope'jivanje. Mramora u ploca ma od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

ZAPATERIA SPALATINA
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIĆ
Ulica Ñuble kraj mosta

HOENEISEN i C.ia
Maule ug. Errazuriz
Bogati izbor obuce i odjece.
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Sprava za grijanje i kuhinja.

Zeljezasto Seravallovo
CHINA VINO
Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Za trializam.

I beckog lista „Die Neue Zeitung", koji stoji veoma blizu be kim odlucujucim krugovima, vadimo slijedece: „Hrvatska, koja sada drzavopravno spada pod Ugarsku, nalazi se u stanju, koje postaje za citavu monarhiju vanredno pogibeljnim. Vec nekoliko godina hrv. sabor nije sazvan, da rijesi ustavnim putem svoje zadace. Ban barun Rauch zaveo je strahovladu, koja ispunja pucanstvo ogorcenjem i ocajem. Po svoj prilici nastat ce u Austriji kao i u Ugarskoj doskora stanje ex-lexa. To stanje treba zaliti, ali na zalost nije ga moguce zaprijeciti. Bila bi vrlo velika pogrjeska, kad mjerodavni krugovi ne bi poduzeli mjere korake u svrhu temeljitoga pobolsanja neodrzivih drzavopravnih odnosaja. Da Hrvatska i nadalje ostaje u okviru Ugarske, bi a b to nesreca za Hrvatsku, a pogibelj za citavu monarhiju. I prijeporno pitanje glede buducnosti anektiranih zemalja razdvojit ce Bec i Budimpestu jos i vise.

Mi podsjecamo samo na madz. agrarnu banku u bosni, ona je kriva opstrukciji austrijskih Slavena. Velik bi se korak mogao uciniti u svrhu uredenja prilika u citavoj monarhiji, kad bi se sada ono poduzelo, sto svi prijatelji habsb monarhije iskreno zele: zdruzenje Bosne i Hercegovine sa Hrvatskom i Slavonijom u jednu cjelovito podrucje unutar monarhije sa samostalnim ministarstvom".

Jugoslavenska kazalisna zajednica.

Predstavnici zagrebackog, novosadskog, sofijskog i beogradskog kazalista, sakupljeni prigodom proslave 40-godisnice srpskog narodnog kazalista u Beogradu, vijecali su o osnutku jugoslavenske kazalisne zajednice, koja ce biti od velike koristi za sve jugoslavenske pozornice. Sa osnutkom zajednice sporazumna su i narodna kazalista u Ljubljani i Osijeku.

Forgach i Friedjung.

Beogradska „Politika" pise: Sudenje d. ra Friedjunga u Becu biti ce odlozeno. Sada su se u Becu uvjerili, da su svi dokumenti, za koje se je tvrdilo, da su iz beogradskog ministarstva izvanjskih posala, lazni, i da je dr. Friedjug pogrijesio, kada je poslusao grofa Aerenthala, i optuzio hrvatsko-srpsku koaliciju. Krivica za to svaljuje se sada na ovdasnje (beogradsko) austro.ug. poslanstvo, koje nije pokazivalo dovoljno obazrivosti kod povjeravanja ucinenih mu dostava i protu renih mu dokumenata. Tvrdi se da je zbog toga vec uklonjen prvi sekretar g. Franz, za koga se zna, da se prosle zime javno hvalio u ovdjesnjim diplomatskim krugovima da svaki akt. beogr. ministarstva izvanjih posala, pa i najtajniji, moze nabaviti za pet dinara. Ali za onaj najglavniji dokument, zbog ko eg sada strada dr. Friedjung, ni kriv ni duzan, zasluga ne pripada g. Franzu, vec grofu Forgachu, koji je taj falsificirani dokument poslao u Bec. Zbog toga ce grof Forgach skoro dana biti sigurno uklonjen iz Beograda.

Rauheva brosura.

Ovih dana izasla je u Becu jedna brosura pod naslovom „Lasst die kroaten reiten!" (pustite Hrvate nek jasu). Korice su joj bodadisane hrvatskom trobojnicom — da dobije vecu reklamu. Tu se iznose sve one lazi, koj ma su rauho-frankovacki reptili napojili svoje telice o veleizdajnicima u Hrvatskoj, posluzivsi se dakako pri tom zloglasnim zagrebackim procesom. Namjera je brosuri ocita — zavesti becke porotnike u oci Friedjungova procesa.

Hrvatska je javnost tu brosuru primila punim prezirom, videci u toj sirotnoj brosurici kukavno koprcanje gamadi, kako bi se iste turili iz neugodnog procjepa, do kog su ih dovele infamne lazi o beogradskim placenicima u Hrvatskoj.

Reciprocitet zagrebackog universiteta.

Nasim je citateljima poznata ziva borba, koju odavna vode nasi sveucilistarci, kako bi se zagrebackoj hrvatskoj universi, priznala reciprocitet s austrijskim. Do sada spomenuta borba nije imala vidljivog uspjeha. Ali sada ima nade, da ce i u tom krenuti na bolje, jer se je za ovo pitanje zauzela i vlada. Sluzbene novine Rauhove vlade javljaju, da je ban upravio na austrijsko ministarstvo za bogastovlje i nastavu dopis, u kojem se potanko obrazlaze opravdanos recipr citeta hrvatskog universiteta s austrijskim izjavljujuci se pripravna da sve manjkavosti nadopuni.

Povodom toga obdrzavali su dalmatinski akademicari u Zagrebu izvanrednu skupstinu, na kojoj su odlucili poduzeti shodne korake, kako bi se pitanje sto prije privelo konacnom rjesenju.

Temelji hrvatskoga drzavnoga prava.

Bivsi hrvatski ministar i vodja narodne stranke dr. Nikola pl. Tomasic objelodanjuje u „Vjesniku kr. hrv. slav. dalm zemaljskog arkiva" znanstveno djelo „Pacta conventa". Temelji drzavnoga prava hrvatskoga kraljevstva". To djelo bit ce podijeljeno u vise dijelova, od kojih je sada izisao prvi. Dr. Tomasic dokazuje, da je Hrvatska bila od vajkada suverena kraljevina i to na temelju povjesnih spomenika, sto je i kakovo je bilo shvacanje o drzavama suvernim u pojedine povjesno doba i kako se prema analogiji toga shvacanja iz hrvatskih povjesnih spomenika vazda vidi pravna svijest o suverenosti drzavnoj u Hrvata i kako i iz ugarskih historickih spomenika proizlazi da su tu svijest ugarski kraljevi vazda uvazavali i tu suverenost svakom zgodom priznavali. U predgovoru oznacuje dr. Tomasic svoje stanoviste starim citatom nasih hrvatskih predja, koji kaze: „Nijedna nas sila nije skucila pod Ugarsku. Podvrgosmo se dobrovoljno i obostranim sporazumkom, nepod kraljevinu, vec kralja", pa veli, da je hrvatsko drzavno pravo originalno, vlasnost hrvatskoga naroda, a ne stecano, ne podijeljeno, pa da ga prema tome i hrvatskom narodu nitko ne moze uzeti. To

Slijedi na 4 strani

Jerolim Martinic

vis-a-vis Pomerskog Poglavarstva

Vina Samoloskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vina i likera u sanducima iz najpoznatijih tvornica. — Ulja i masnina u bocama i buradima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa — Cizama [illegible] stola i zavoja. — Gotovih odjela. Postelja i bijaća. — Svakovrsna boja i [illegible] Cijene umjerene. — Mjenjačnica Novca.

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé.* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

SREĆKO FODIĆ

— Llanquihue izmed Ulica Roca i Errázuriz —

Primam nase zemljake na stan i hranu.

Kuhinja je po domacu, a posluga brza.

U svom skladistu imam svegj na prodaji dalmatinskog vina rakije, koje sam direktno uvodim.

Ulja, prave lozove rakije i proseka.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive orimjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta —

Fotografia Universal

Slikanje po najnovijoj skoli.

Primili novih sprema, koje samnaju *na cas*, kao sto svih potrebnih fotografskih stvari prodaje

A. M. Brazil

Manle 1130a. Casilla 125. Telefon 177.

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici. Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

DOMOVINA

Punta Arenas, Subotom 7 de 1910

Punta Arenas, 7 sijecnja.

Progovorit cemo danas dvije o broju clanova nasih, ovdjesnjih drustava. Imade chrcetiri od kojih su dva uzajamno pripomocna, jedno tamburasko i jedno vatrogasno. Prva dva, drustva broje prako 200 clanova svako, docim druga dva ne mogu se pohvaliti ni po 50.

Brojke tu govore dosta. Drustva u kojim je statutima zajamcena korist, brojna su, dok druga naoposum.

Pa kad smo bas takovi, da nam je jedino pred ocima korist, a rodoljublje i izobrazba deveta brisa, pokazat cemo kako su i ona druga drustva ipak korisna.

Kao da cujemo prigovor ema sto ce meni dati bombeni, a sto tambu ce?»

Evo sto! Momak si. Zdrav si i jak kao grom, ali ti fali okretnosti. U vatrogascima ces vjezbanjem kroz kratko vrijeme steci okretnost, bit ces spretniji, pri-talniji, a po tom vigjeniji. Dosi ces u dotican j prijateljstvo s gudima, koje inace ti nikad ne bi poznao, a ni oni tebe. Koliko u tugjini vrijedi poznanstvo, to svaki od vas znade. Mozes t biti dobar ra undzija, dobar pisar, dobar majstor, mozes biti rijedan koliko god hoces, bez poznanstva ces slabo proci. A kad si u drustvu, d gjes u co tcaj u razgovor sa probranim i imucnim ljudima Oni ce up znati tvoju sposobnost i za tebe je onda svugdje lako. Ima ovdje dosta ljudi stranih i nasih, koji su do svog stanja dosli jedino s toga sto su poznanstvo stekli u vatr gascima, koji su u Chile cijenjeni i gledani bolje nego ikakova druga institucija.

Ako ne ces iz rodoljublja, iz humanitarnosti da ugjes u vatrogasce, a ti ugji iz koristolju bljá, nehotice ces udovoljiti i onim duznostima.

A tamburice, koja korist od njih?

A komu nije draga glazba? Kad se prikazu u javnosti tamburasi, ugodni zvuhovi glazbe mame publiku, da pogleda i glazbara, dakle stice se poznanstvo, koje smo prvo rekli od koje je vrijednosti. Posto glazba oplemenjuje srce, poznanci ce ti kao glazbaru ragje povjeriti kakav delikatniji posao. Osim toga svakomu se drago pokazati, godimu, da umije nesto lijepa, sto se svakomu dopada.

Takogjer uceci tamburicu i udarajuci, vise puta ces zastedti koju paru, jer za vrijeme sto ostanes u skoli, lako bi bilo, da ga potrosis u komn mjestu u igri ili u kojoj drugoj goroj zabavi, gdje prijeti opasnost da i zdravlje izgubis.

Uvjereni smo, da ne bi smjelo biti nijednog naseg momka, koji ne bi bio clan ovih drustava.

—

Jugoslaveni i socijalna demokracija.

Na konferenciji u Ljubljani prihvacene su jednoglasno po socijal demokratskim izasla nicima ove rezolucije, kako ih je u sporazumku sa redakcijom predlozio Juraj Demetrovic. Rezolucije iznose u bitnosti zahtjeve i misli vodilje prema kojima ce sve grupe jugoslavenske socijalne demokracije svoj rad udesiti.

Resolucije u bitnosti glase:

Aneksija Bosne, postojeci vladavinski sistem u Hrvatskoj, opet ojacani birokratski rezim u Austriji, te svudiljno podrzavanje feudalne oligarhije u Ugarskoj neoporecivo dokazuje, da je Austro-Ugarska pokusala duci nu snazni korak prema velevlasnom imperijalizmu. Ali zajednistvo interesa za sve narode i sve to vecma napredujuca tendenca nacionalne autonomije naroda to jest preobrazenje Austro-Ugarske u pravcu, da unutar jedinstvenog gospodarskoga podrucja, a bez obzira na historicke granice bude svakom narodu garantovano jedinstvo, samostalnost i samovladu u svim narodno-kulturnim pitanjima.

Polazeci od toga shvacanja razvoja istice ljubljanska konferencija:

Program juznoslavenske socijalne demokracije. 1. Jugoslaveni Austro Ugarske smatraju za svoj konacni cilj narodno-politickih svojih tezanja potpuno nacijonalno ujedinjenje svih Jugoslavena bez obzira na razlicitost imena. Sjere, nacina pravopisanja i dialeka, odnosno jezika. 2. Kao dijelove jednog velikog jedinstveni narod bez obzira na sve umjetno, nacinjene drzavopravne i politicke ograde imajuci zelju za zajednickim nacionalno autonomnim zivotom, kao slobodna cijelina unutar i odpuanoma demokratske konfederacije naroda. 3. Put do toga konacnoga cilja jest neumorni rad i borba na osnovu postojecih realnih politickih odnosaja — dakle danasnjeg dualistieke Austro-Ugarske za njenu podpunu demokratizaciju u svim njenim narodno-politickim i drzavnim dijelima. Narocito je od zivotne vaznosti borba za opce, jednako, izravno i tajno pravo glasa za ugarski, hrvatski, bosansko hercegovacki i za sve austrijske pokrajinske sabore, te se i s toga sva politicko nastojanje i koncentriranje sviju snaga u tom pravcu, a u prirodnom objamu djelovanja jugoslavenskih socijalno demokratskih stranaka, proglasuje njihovim najpreoim i najvaznijim zadatkom.

Jugoslavenska socijalna demokracija smatra sadanje jugoslavenske narode tek elementima koji imadu da stvore jedinstveni narod te konstatira, da treba u svrhu ostvarenja ovog jedinstva svrsi shodnog jedinstvenog kulturnog i politickog rada bez obzira na danasnje politicke formacije i granice. Narocito smatra ona potrebitim sporazumak o jednom narodnom jeziku i pravopisu, kao prvim preduvjetima punoga, jedinstvenoga narodnoga zivota Jugoslavena. Ovo se ali dade postici tek sustavnom kulturnom politikom kod sviju djelova ovoga naroda.

U svrhu tajnog organizovanja rada u gornjem pravcu zakljucuje I. socijalno demokratska konferenca ustrojenje stalnog jugoslavenskog socijalistickog odbora sastavljenog za sada od po tri izaslanika hrvatske, bosansko-hercegovacke i austrijske jugoslavenske socijalno demokratske stranke, izjavljujuci uz to vec unaprijed zelju, da po vremenu prosireni ovaj odbor postane predstavnikom sviju jugoslavenskih socijalni demokrata u opce. Ovaj odbor ima za zadacu da podrzava trajnu vezu medju jugoslavenskim socijalno demokratskim strankama, oso, bito stalno uredenom jugoslavenskom socialistickom korespondencijom, da sastajuc se u izvjestnim vremen-kim razmacima odredjuje smjer i drzanje nacionalne i politicke borbe Jugoslavena, da posreduje oko kulturnog sjedinjavanja medjusobnim u, oznavanjem i popularizacijom posebnih ekonomskih, kulturnih i politickih odnosaja svakoga dijela jugoslavenstva.

Ovaj odbor smatra konferencija vidljivim izrazom saveza jugoslavenskih stranaka, koji se ovime zakljucuje, a koji ce da postigne svoju dalnju i potpunu izgradnju, samo na jugoslavenskim socijalistickim konferencijama kao stalnoj uredbi medjusobnog saobracaja i upoznavanja.

Nasa protesna skupstina

U vrlo uvazenom dnevniku «Rijecki Novi List», pod naslovom *Velicanstvena manifestacija za Srbe i Hrvatsku* citamo slijedeci dopis iz Punta Arenas, koji prenasamo u cijelosti, jer cijenimo, da ce nasa naseljenike zanimati.

Smatram za moju duznot, da vas obavjestim o velikoj javnoj skupstini drzanoj dne 24. tek. mj. u ovome gradu kao prosvjed proti zagrebackome procesu i osudi tridesetorice nase brace Srba i kao prosvjed proti danasnjem stanju u Hrvatskoj.

Mi smo za osudu doznali iz brzojava velikih dnevnika iz Buenos Ayres i Montevideja od 6. tek. mj., kada su nam ovamo tgli. Pak smo sazvali skupstinu, na koju je doslo mnostvo naroda. Ovdje nas Hrvata vrlo mnogo, ali je na nasu skupstinu doslo i drugih prijatelja slobode.

Na skupstini se govorilo o neprav dama koje Hrvatska trpi sa trane njema komadjarskog dualizma i o danasnjem polozaju, gdje se satoru ne sudi ni sastati, da obrani pravo hrvatskog, zbog n. hrvatskom teritoriju. Rauch i Frank, koji ovu politiku provode, culi su na skupstini ono sto su zaslu zili. Zatim se je govorilo o procesu i o njegovoj zadaci, da poslje razdor izmedju brace Hrvata i Srba.

Nakon skupstine povorka od 600 osoba obi la je grad: klicuci slozi Srba i Hrvata, Slobodi Hrvatske, a Rauchu, Franku, Nasticu, Accurtiu i druzini abcug.

Sve gradjanstvo bez razlike narudno-ti odobravalo nam je, te su ljudi pozdravljali povoru nasu. Samo su se Nemci drzali po strani. Kudgod smo prolazili bili smo popraceni povicima na spanjolskom jeziku: Zivili Srbi i Hrvati! Zivila Hrvatska! Zivio sloboda! Dolje tiranija! itd.

Ali da nasa manifestacija ne bude samo platonicki izljev nasih povriedjenih cuvstava, odmah smo stali sabirati i milodare, kojih do sada imade preko 2000 pesosa (pesos cilenski vriedi jednu krunu), pa kada se sabiranje zakljuci, novce cemo poslati dna nar. zast. gosp. Vicka Milica u Spljet, kao predsjednika medjustranackog odbora za sakupljanje milodara za bracu Srbe.

Na isti dan poslali smo brzojavne izvjestaje »Materinsko Riecic u Rosario de Sta. Fé, agenciji Havas i glavnim novinama u Buenos Aires, te kratki gosp. Milicu u Spljet.

Zivila Hrvatska! Zivila sloga Hrvata i Srba!

KRONIKA

Vatra.

Konac stare godine i pocetak nove godine bio je proslavljen na rezne nacine, pa da se u nicemu ne izostane pojavile su se i dvije vatre: jedna na osvit nove godine u ulici Llanquihue, a druga na osvit ponedijenika.

Prva vatra unistila je samo jedan stramac a druga citavi veliki hotel «La Bolsa».

Kako se ovdje vatra pojavila, ne zna se. Zahvaliti je jedino vatrogascima, da nijesu bile preobracene u pepeo okolne zgrade, a susjedima, da ljudi u hotelu nijesu izgorili. Prvi san im je bio prekinut i moradose poskakati u spavacim haljinama.

Zgrada je bila osjegurana, a tako i pokujstvo.

PRIMITE! SRIEMSKE SLJIVOVICE PRIMITE!
LLANQUIHUE BR. 1120 — TELEFON 228
JURAJ JORDAN

Diplome.

U tiskarskom zavodu «Magallanes» izradjen je uzorak diploma Hrvatskog dobrotvornog drustva, koji ce biti upravi istog podastrt na pregled i odobrenje.

Unaprijed mozemo osjegurati, po onomu sto smo vidili, da ce diplome biti umjetnicki izradjene i ne zadovoljstvo svih clanova. Ceka se jos samo na urezanje hrvatskog grba i odmah ce se snimiti prvi egzemplar.

Clara della Guardia.

Doznajemo, da neko stri glasove, da pozorisna druzina umjetnice Clare della Guardia ne ce amo doci.

Obrativsi se drustvenom zastupniku g. Fonti da doznamo, sto je u stvari, povjedocio nam je, primijenom brzojavkom, da ce drustvo stici dne 24. ovoga mjeseca dati prvu prestavu. Iz knjizice abonenata proizlazi, da su skoro sva mjesta rasprodana, pa se je pozurili, da se, cekajuc zadni cas, ne ostane bez mjesta.

Pravoslavni Bozic.

Danas nasa braca pravoslavni Srbi slave Bozic.

Svima koliko god ih je med nama od srca cestitamo i zelimo da ga sto veselije proslave.

Jos samo ovaj put.

«Domovina» izlazi neredovito ovim brojem za posljednji put. Unaprijed ce izlaziti redovito srijedom po prijasnjem obicaju. Nestasica slagara prisilila nas je bila na neredovito izlazenje, ali smo na pokom dobili jednog novog.

Stigli.

Postarskim parobrodom «Ortega» stigli su amo iz domovine slijedeca gospoda: D. Livacic, A. Madinic, P. Filipic, A. Brcic i obitelj, A. Restovich, F. Vodanovic, F. Eterovic, A. Stipicic, gospoja i djeca, M. Loncar i F. Rajcevic.

Dobro mam doslo! Ako je ime koga pogrjesno napisano, molimo da oproste, jer nasa imena Englezi ne pisu tako lako, a ovako su u popisu zabiljezeni.

RAZNO

Viktor Hugo i spiritizam.

Imade dosta velikih ljudi, koji su se mnogo godina bavili razmisljanjem u zivotu onkraj groba, pa je jedan od takovih bio i Goethe a drugi V. Hugo. Obojica su obdrzavali spiritisticke seance, i na njima bila nazocna, te su bili najvecim umovima proslosti. Seance, na kojima je prisustvovao Hugo, zapocese u mjesecu rujnu god. 1853. u Marine-Peraceu, kada je gospodja De Girdin gorljiva spiritiskinja, otputovala na Yereski otok, gdje je proboravila neko vrijeme, kao draga dobrodosla goska u obitelji Hugo. Isprva su svi pokusaji da se nagovori stolcic, ostali bezuspjesno snima. Ali je on napokon ipak ozivio i pristao na to, da bude posrednikom izmedu nevidljivog i vidljivog svijeta. „Pogodi rijec, koju ja pomisljam zapita August Vacquerie, koji se je nalazio mediu inijem nazocnicima. Odgovor bijase sasma tacan. „Prevedi sada rijec, koja se nalazi u mojoj glavi". A stolcic je odgovorio evo ovo: „Ti hoces da kazes patnja". — Vaquerio je pomislio na ljubav, Ta je cinjenica bila povodom, te je zanimanje za seansu u velike poraslo. „Tko si ti ?" — bijase zapitan duh, a ovaj je odgovorio „Leopoldina". Zacuvsi gospoda ime svoje kcerke, koju je nedavno prije toga jadna kuta smrt, briznu u plac, a pjesnik, njen suprug, ocutio je u svom srcu neku duboku bol, koja nije bila bez natruhe nekog uzbudenog tronuca i radosti. Karlo Hugo nastavio je da ispitkuje svoju pokojnu sestru i razgovor je potrajao kroz cijelu noc. Za Leopoldinom dolazahu drugi duhovi, sto pripadahu davnoj historiji. Medij bijase gospoda Hugo i njen sin Karlo Hugo. Cesto je Viktor Hugo pitao duhove i odgonetao sam njihove odgovore. Zapisnici se ovih seansa, koje je pisao sam pjesnik ili August Vacqueric, sastoje se od veoma duga, izvanredno zanimiva dialoga, gdje se izmjenjuju odgovori, koji koji odusevljavaju ili ustravljuju, koji razdragavaju na smijeh i radost ili sadrzavaju u sebi visoke filozofske misli ili pjesme, koje su diktirali duhovi najslavnijih pjesama, ali cesto jednake po nadahnucu i obiiku onima Viktora Hugoa, a gdjekoji put i jace od njegovih.

Higijenicka pravila za lozenje peci.

Kada se kod nas moraju loziti peci (furune), biti ce dobro, da nasi citatelji zapamte nekoja pravila, kojih se kod lozenja treba drzati. Ta pravila iesu: Prije nego li ces naloziti pec, obrisi, ili daj obrisati prasinu iz peci i iz cijevi, jer se iz te prasine razvijaju skodljivi plinovi. — Pepeo iz peci odstranjuj oprezno, da se me zaprasi soba. Pukotine na peci zamazi, jer kroza nje izlaze skodljivi plinovi. — Kada lozis pec, neka su prozori otvoreni; sto vise svjeza zraka dodje u sobi u peci bolje gori i manje se dimi. — U sobi drzi mali akvarij, vodomet ili jednostavnu posudu s vodom, da se uzdrzi nuzdna vlaznost zraka. — Toplina zraka u sobi ne smije kod zdravih ljudi biti veca od 18 stupnjeva Celsija ili 15 stupnjeva Reaumura. Kod djece ima biti nesto manja, a kod starijih ljudi nesto veca. — Komu je kod 18 stupnjeva Celsija zima neka se nastoji sto vise kretati, neka pije sto topla, ili neka se bolje obuce, ali sobe ne smije odvise ugrijati.

Postupanje s vojnicima.

U budim-pestanskoj vojari 11. topnicke pukovnije ubila su se tri vojnika. Prvi se objesio, jer mu je satnik zapovjedio, da popije vodu iz pljuvaonice, koje nije htio iznijeti iz sobe. Drugi se je ustrijelio; jer su ga neprestano mucila dva podcastnika, a treci se takodjor ustrijelio; to je bio porucnik, koji je mucio svoje vojnike, pa e sad bajao kazne i radi toga kidisao svome zivotu.

Tragedija zaljubljenag gimnazialca.

U ugarskom gradicu Lepose zarucio se je privatni cinovnik Kauter sa liepom djevojkom, koju je vec odavna ljubio. Kad god je imao prosta vremena, posao je svojoj zarucnice. Sobom je gotovo uvjek proveo svoga mladjeg brata 15 godisnjeg gimnazijalca, koji zive kod njega. Ovaj se smrtno zaljubi u djevojku, postade tuzan i melankolican. Brat, koji se je brinuo za svoga mladjega brata jer nisu imali roditelja, pozvao je liecnika i upitao ga, sto mu je s bratom. Liecnik ga possalje na more, nu ni odonle se nije vratio izliecen. Nesretna ljubav mucila ga je sve veoma i jednog dana se ustrieli. Ostavio je list bratu, u kojem veli.— «Dvoje najvise ljubim, to si Ti i tvoja zarucnica, a jer ne mogu da gledam vasu srecu, to palozim u smrt».

Tiskara «El Magallanes»

FRANCUSKA
Ljekarna i Drogarija
Marchal i Drug
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d., i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetic
— Ulica Roca —
Netom primih bogati izbor svakovrsn i predmeta.
za darove.

Banco de Magallanes
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISUIJE UVJETE.
U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.
Matija Paravic
ravnatelj

T. VALENZUELA
Slikar
IZRADBA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN
ACONCAGUA
izmed Errázuriz i Colchagua

Hotel Plomplon
Hotel I. razeda **Ulica Roca**

POKUJSTVA
Stransca od vune. Susta za postelje. Mramora.
Ogledala velikih.
Cijene veoma niske
Jeftinije nego igdje.
FRANCISCO RABAGLIO
— Ulica Roca —

Rotisserie Française
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....
TRIPES
a la mode de Caen
Ulica Roca
— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA
—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
—— Vunenog rublja.
—— Cizama za djecu.
—— Obuce za gospoje i gospodu.
—— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso
Telefon br. 64
Prodaja mesa
Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia
ALFONSO PEUTAT
Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chileé 955 izmed Valdivia y Santiago.
Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina
Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.
VINA LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak
DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*
ENGLESKA KUCA
Jacobs-a i Baumann-a
Promismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **no ciiene.**

LOVRO MILOŠ
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —
Nudi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje loj.

originalno svoje drzavno pravo, uziva jos danas hrvatski narod. To je pozitivno drzavno pravo kako je uzakonjeno nagodbom, a veze ga temeljem vlastitoga zakona (zakonski clanak I. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog sabora od god. 1868), pak se to pravo bez privole hrvatskoga sabora u nijednom pogledu ne moze mijenjati. I kao sto je nagodba dokaz, da Hrvatska ima de svoje vlastito drzavno pravo, tako je i dalje dokaz, veli dr Tomasic, da ono nije tek godine 1868 steceno, vec da je priznato u t. zv. „pactis conventis", sklopljenim prigodom izbora kralja Kolomana za hrvatskoga kralja s novim suverenom s jedne i hrvatskim vlastelskim plemenima s druge strane.

Ubljstvo o krsnoj slavi.

Pisu iz Zenice: Sirota Jovo Zdero, tezak, iz Gradista, kotar zenicki, cielu godinu stedio i ostavljao, od usta odkidao, da cestito bez zamjerke proslavi svo je krsno ime — Arangjelov dan, te na 21. o. pozvao je komsije-kumove prijatelje i zvanice na svoju krsnu slavu. Dobro ih nahranio i masna i slana, a zezenim biesom na io. Kada su se nakresali rakije — skoci ti Luka Vaso Stojanovici zvanice Jovine, pa udri po Jovi Zderi, domacinu i krsnjaku. Ni krivu ni duznu udarise mu pet puta noz u srce i on mrtav pade i ni zrtva svoje krsne slave. Pjane pustahije okravse njegovu krsnu hepu slavu, umlatise hranitelja djece mu i mrtvim ugarkom zatvorise vrata jednog doma. Ovo je treci slucaj ove godine u onoj okolini.

Brodarsko drustro „Boka".

Dne 13. t. mj. bila je u obcinskoj dvorani u Kotoru skupstina radi osnivanja dro tarskoga drustva „*Boka*". Skupstina jednoglasno resila, da se drustvo osnuje. Prisutni skupstinari odmah su upisali K 75.000. Izabrana je privremena uprava, koju su usli gg. Frano Luksic, kap. Jozo Sirovic, Eugen Bajlovic, Miho Fazo, Dr Jovo Stefanovic, kap. Rade Kalu erovic, kap. Spiro T manovic i Dr. E. Lazarevi , Sa sviju strana Boke prijavljuju se dionicari za ovo novo poduzece.

Hrvatska izlozba u Berlinu.

Za hrvatski odjel medjunarodne izlozbe tekstilne kucne industrije u Berlinu pokazuje se trajno zivahan interes. Vlastnica glasovitog parizkog salona za gospodjinske haljine, Madame Baqu n, do la je naroci o osobno u Berlin, da razgleda nasu izlozbu, te je iz nje nabavila mnoge predmete i naru cila druge, koji se po njenoj volji imadu izraditi. Kazgedale su nas odjel dvorske gospodje njemacke carice, koje su takodjer u inile znatne nabave. Najavljen je gospodinu S. Bergeru, c. i kr. dvorskom dobavljacu, koji se neprekidno nalazi u Berlinu, posjet njemacke carice sa princom Eitlom, njegovom suprugom i pratnjom.

Slavenska banka.

Kad su ono proljetos bili neki Cesi u Petrogradu na slavenskoj konferenciji, povela se tada rijec o sve-slavenskoj banci. Ta je banka sada oziv otvorena, pa ce osnivati svoje podruznice i u drugim slavenskim zemljama. Zadaca je sveslavenskoj banci da otme Slavene njemackim trzistima. Prvu ce podruznicu sveslavenske banke otvoriti u Beogradu.

Fotografija jednog katolickog popa.

Iznasamo moralnu fotografiju katolickog popa Stipe Vucetica, koju je sebi izdao u gospickom „Hrvatu".

„Spincicu (nar. zast. i predsj. „Druzbe") i njegovim drugovima porucujemo: grobnica Vam kosti izmetala, prokleto Vam bilo ime i prezime u svemu hrvatskom narodu, jos za zivota slijepi hodili . . . . da smo u Spincicevoj blizini dolivatili bi se cavla, dugackog cetrdeset centimetara i zabili Spincicu u glavu i to sve jer je postao supilovski pustolov.

Nemoral tim vise iskace kad se uzme u obzir, da to porucuje svecenik sveceniku.

Osuda.

U Becu je bio proces po radi krivog pravljenja novaca. Mladi jedan doktor, koji je mnogo ucio, poradi svoje dobrote, j r nije htio za lijecenje uzimati od sirotinje nikakve nagrade, sasvim je osiromasio. Da ipak uzmogne raditi za covjecanstvo i da nekako zivi, poceo je sa svojom gorpodaricom (koja je bila od njega mnogo starija, ali mu u svemu pomagala, premda i sama nije mnogo imala) praviti pedesetace. Tim su poslom nesto zasluzivali, a on kao lijecnik lijecio, dok ih nisu uhvatili i doveli pred sud. Gradjani porotnici slusali su o bijedi ovih ljudi i na pitanje, da li su krivi, odgovorise: ne! Sud je onda rijesio oboje od krivnje.

Trovanje oficira.

O Becu je umro jedan kapetan, i to nagl . Dobio je u papiru nekaki lijek, kojim ce mu tobo jacati snagu, uzeo ga, popio i za 10 minuta u groznim mukama zivot svrsio. Otravo se strasnim otrovom, koji se zove ciankalij. Ta najpa no brza smrt i tajnost dakako da ja postala vrlo sumnjiva. Jos je sumnjivije bilo, kad se javilo nekih desetak gastnika, da su i oni dobili takva pisma i u njima isti lijek. Samo su ovi bili oprezniji, pa nisu trazili tamo jakosti, gdje je onaj kapetan nasao svoju smrt. I tako su se sasili. Dakako, da se je digi hajka za onim, koji je to mogao uciniti. Traze sve moguce—ali mu do danas ni traga ni glasa. Ratno ministarstvo je raspisalo 2 hiljade kruna nagrade za onoga, tko bi nasao toga stovatelja samih kapetana. Najzanimljivije je pak kod toga, da je Rauhov list „Ustavnost", na koji se trosi iz narodne kase oko 100:000 kruna r a godinu, bio napisao, da su Srbi potrovali te austrijske oficire—zbog velerdaje i veliko-srpske pro pagande. Ovoj se ludosti pridruzio i jedan frankovacki list. Dakako—braca ko braca.

Novi parobredi srbskog brodarskog drustva u Beogradu.

Dva nova broda: „*Pursel*" („*Vardar*") i „*Bojdel* („*Neretva*"), koje je drutvo u srpnja t. g. kupilo od lodonske obcine u Englezkoj, sagradjeni su g. 1904 u Greenvichu kod tvrdke „Thames Engineering Works"—Greenvich. Oba su broda jednog istog obika i jedneki su j dan drugom . Dugi su 40,4 *m*, siroki 5,80 i visoki 2,20. Gaze 0,85 *m*. Stroj je dugo na- l n Compound sa ogostilnicom. Trosi na sat 230 *kg* kardifskog uglja. Mogu ukrcati po jedan vagon uglja. Brodovi plove sa 45% punjenja visokog pritiska u cilindru i sa pritiskom od 6 atmosfera. Imaju po 255 oznacenih konjskih snaga. Prelaze na uru uzvodno 16 *km* a nizvodno 20 *km*, prosjecno 18 *km* na uru. Imaju elektricnu razsvjetu, parno grijanje i parnu krmu. Placen je svaki po 950 *Lst*.

Sue. Ch. Williams
PRODAVA
Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

DISPONIBLE

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

Banco
Anglo-Sud-Americano Ltd.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici a napose Austro Ugarskim drzavljanima javljam da ova banka direktno ekspedira novce u Dalmaciju i Hrvatsku u iznosima sterlinga po tekucoj londonskoj vrednosti.
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Giovanni Lucich
TRST Via della Procuratia N. 6 p. p. — TRST
Hotel I ^ razreda
I time na slan putnike koji dolaze u Ameriku i koji se vraćaju
Osobna pa nja na putnike pri ukrcavanju i iskrcavanju

MESARNICA
Prodaje tresa na malo i na desta
— Za obitelji posebna sluzba na kucu
— Prekodaecima znatan popust
— Slanine masti i kobasica svake vrsti.
— Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo diske
— Visko Kusanovic —

Franjo Tomsich
AGENTURNI POSAO
Zauzima se za namiestanje novca na prve uknjizbe, kupuje prodaje nepokretnine za svoj i tuge racun
Pristoje vrh diske
— Fisarne Coichagua ug. Colloe. —

STIPIČIĆ i Drug
— Ulica Llanquihue ug. Valdivia —
—o— Prodaje mesa na veliko i malo. —o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o— Mesa najbolje vrsti i najbo jeg sijeka. —o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kucu. —o—o—
CIJENE OBICAJNE U PLACI.

Ivan Sturica
Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

PEDRO KOVACIC
Jorje Montt ugao Sarmiento.
Bogati izbor svakosnih jestvina.
Specijalna posluga za nase zemljake.
— Cijene veoma niske. —

Cantina Central
— Atacama ugao Valdivia —
Bogati izbor likera iz prvih taljijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa
G. LEPORI

Prodaja drva
Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 4.—
1.000 komada **$ 35.00**.
Cijepanih drva c **60** vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogradjelje; stubova sa ograde; stubova sa kucne temelje suhrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod gosp. Ivana Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.
Braca Jerkovic.

Brijacnica i Parfimerija
B. Livacich
Llanquihue u novoj zgradi gosp. Maxima Gilli.
Bogati izbor mirisnih voda.
Nozica, britava. Prefinog sapuna.
Cijene sasvim umjerene.

Doktor PAIS
Lijecnik
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
Ulica Errazuriz
povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic
—Aconcagua ugao Boliviana—
Prodaje jestvina i pica.
Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerem. No boje se.

MAY-DAWKINS
engleska primalja.
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihue ugao Av. C

DISPONIBLE

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake Sriede
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 77 | Punta Arenas, na 12 Sijecnja 1910 | Godina III.

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.00

Visko Violic

KAFANA I BILJAD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najuredniija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 895 Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobr dom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tij stenina, muke, katalanske perad i za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo. Posluga na kucu.

Franjo Batistich

Bijelog Vina s Braca

primio sam netom iz domovine prodajem uz umjerenu cijenu.

Matija Raevic

„Hotel Maritimo"
— Ulica Pedro Montt —

Radionica Pokucstva

Maule izmed Roca i Errazuriz.

Jednostavnog e egantnog pokucstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.

A. enkovic

Juana Milostic

— PRIMALJA —

Llanquihue, prijasnji stan Cruz Roja.

Diplomirana na primaljskom zavodu u Zadru. Posjeduje posebnu dozvolu za vrsenje svog zanata u republici Chile.

Na raspolozenje, onih, te je trebaju na svaku uru po danu i po noci.

Hotel i Restaurant

— CITTA' VECCHIA —

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"

— Ulica Errázuriz —

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.

W. Seliger

PERICA SIMIC

— PRIMALJA —

Diplomirana dne 30. srpnja 1898. na c. kr. primaljskom uciliStu kraljevine Dalmacije u Zadru
Atacama nize ducana. gosp. Jure Kucana.

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.

Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.

Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme vesma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA

Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.

Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.

JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

REALIZACIJA

Za racun inozenskih kuca prodajem uz obalene cijene slijedece predmete:

Pokujstva, zeljeznih ploca (imitacija kamena i opeke) tezulja, Aguarraz, sagova i cilima, civacih strojeva (na ruku i nogu) satova srebrenih nikelnih i zlatnih, suhog voca i svjezeg u vlastitom soku, konserva raznovrsnih.

A. M. ARENTSEN

Nuble ugao Valdivia malo nise poste.

POZOR

ZELJEZARIJA

N. FORETICH

Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas

Svakovrsnih artikela potrebnih za gradenje. Alata za drvoce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za ope ivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

ZAPATERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIĆ

Ulica Ñuble kraj mosta

HOENEISEN i C.ia

Maule ug. Errazuriz

Bogati izbor obuce i odjece.
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Sprava za grijanje i kuhinja.

Zeljezasto Seravallovo

CHINA VINO

Agustin Denegri jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Srpsko-bugarski savez.

Regbi da Srbija i Bugarska ozbiljno kane stvoriti savez. Drugima to nije pravo. Neke vlade vec pitaju, sto to znaci, da se posljecuju bugarski car i srpski kralj. Pise «Hrvatski Narod»: Zao im, da se Slaveni medju sobom podupiru, Ali dok budemo imali za tutore Svabe, Talijani i Madzare, dotle ce biti slavenskom svijetu zlo. Danas se govori o t. zv. balkanskom savezu. U taj savez bi imale uci: Srbija, Bugarska, Grcka, Rumunjska, Turska i Crna Gora. Od tih drzava ima Srbija 90 mil. 452 hiljade prihoda, a izdatka 90 mil. 387 hilj; Bugarska prihod 124 mil. 639 hilj. a izdatak 125 mil. 594 hilj.; Grcka prihod 130 mil izdatak 127 mil., Rumunska 236 mil. 989 prih d, i izdatak; Turska prihod 425 mil. 759 hilj., izdatak 423 mil 876 hilj Za Crnu Goru znamo, da ima jedva koji milijun dohodka. Danas ima Hrvatska oko 25 mil. svoga dohotka, koji moze sama trositi. A velika je kao Srbija. Najmanje bi morala imati 80 mil. dohotka, a za 1907. izkazuju Madzari za nas tek 53 mil 146 hiljada. Dakako, jer se ne zna, koliko u istinu jeste dohodak.

Biskup protiv hrvatstva.

Trscanski je biskup izdao odredbu, da se u Istri, u onim zupama, gdje do sad bio u crkvi zakonito hrvatski jezik u obicaju, taj zakonite ukine, i da mjesto hrvatskoga jezika uvedu latinski. Gotovo hiljadu godina je hrvatski jezik bio u crkvenoj sluzbi, a sad eto dolazi biskup, da to pravo rusi. Isus je rekao, da se Bogu moze sluziti u svakom jeziku. Apostoli su naucali u svim jezicima rijec bozju. Sta smeta toga talijanskoga biskupa hrv. jezik? Zar to radi po uputi duha svetoga? A gdje je onda bio taj duh sveti stotine godina? Ili se i on promijenio u protivnika Hrvata?

Dar iz Sjeverne Amerike.

«Hrvatska narodona zajednica iz Sjeverne Amerike darovala je» Druzbi Sv. Cirila i Metoda« u Istri, K. 4000; za gradnju Gajeva Doma K. 1000; ljetilistu za sucijave u Zagrebu K. 1000; za Pucku Prosvjetu u Zagrebu K. 680, a odredila je svakoj hrvatskoj skolj po Americi K. 2500.

Razbojstvo.

U Grahovu u Bosni bio je u sluzbi na pogiavarstvu gosp. Petar pl. Tartaglia iz Spita. Po svojoj duznosti on bijase naredio, da neki Bosnjak, zvan Perinovic, plati drzavi globu od 70 K. Perinovic se tomu otimao i vise puta dohodio na kotarsku oblast, da se isprica. Kad mu cinovnik Tartalja u zadnju naredi, da nemoze biti lucije, vec da mora platiti 70 K. globe, jer je to po zakonu — Perinovic odgovori: evo idem, da donesem 70 K! Na kon malo vremena povrati se Perinovic u ured Tartalje, te, posto izbroji pred njime na stol 70 K. trze noz s kostiju iza pasa, pa ga svom snagom zadi jednomu Tartalji u trbuh i ogrizi ga. Bojeci se, da ga nije smrtno ranio, razbojnik Perinovic izgu i noz, te ga opet dva puta zabi Tartalji u drob i raspori ga od priponja svedozlicice.

Od tih nemilih rana umr nakon malo vr mena jadni Petar Tartalja, na pravdi Boga, a u cvietu mladosti, od tek navrsene 32 godine zivota, ostavljajuci za sobom cetvero nejake sirocadi i uznu udovicu.

Pokojni cinovnik Petar Tartalja, potomak starinske splitske ugledne porodice bio je dobar kao kruh; ni mravu ne bi privrdio, sto no je riec, pa eto jadan onako nemilo pogine u vrsenju svoje duznosti.

Tele sa dvie glave i osam nogu.

Otelio se u Bo ni, a to u nekoga Petra Cetina. G ave su bili srastene jedna uz drugu. Cekia je krava i tele.

Narodi i stranke u carevinskom vijecu.

U beckom parlamentu sjedi 255 Slavena, 230 Niemaca, 18 Talijana, 4 Rumuna iz Bukovine) i 4 Zidova. (Ova 4 Zidova kazu da su zidovske narodnosti, a Zidova, koji se drze s Niemcima, Poljacima, Cesima i t. d., ima vise.) Ukupno svih 513, a 3 su mandata prazna, dakle bi ih bilo svega 516.

Od Slavena ima: 106 Ceha, 80 Poljaka, 32 Rusa 24 Slovenca, 11 Hrvata (9 iz Dalmacije i 2 iz Istre) i 2 Srbina (iz Dalmacije). Po broju dusa ima u Austriji 16 milijuna Slavena i 8 milijuna Niemaca.

Niemci i Slaveni razcjepkani su na razne stranke.

Uz danasnju Vladu pristaju poglavito Niemci (i to bez razlike, bili to krscanski socijalisti, bili naprednjaci ili agrarci) i Poljaci (56), pak 10 Talijana. Proti Vladi su svi ostali Slaveni, medju njima: 71 Ceh (katolici, naprednjaci i agraci), 30 Rusa, 18 Slovenaca (od Slov. Ljudske stranke), 11 Hrvata i ona 2 Srbina, a mozda ce biti proti Vladi i polska pucka stranke (vodja joj Stapinjski). Proti Vladi su i socijalni demokrati (kojih ima do 90). Napokon su proti Vladi i ceski radikalci (12), a uz njeke uvjete i slovenski liberalci ili naprednjaci (6), *tako da bi oporba mogla lako imati do 240 glosova, a s poljskom puckom strankom i do 265, dakle vecinu.*

Kako se vidi, Vladina vecina moze se svaki cas pretvoriti u manjinu. Zato se ministar-predsjednik austrijski viekom dogovara i vieca s pojedinim strankama, ne bi li kako sklopio koliko toliko stalnu vecinu.

Niemci osvajaju Bosnu.

Od okupacije (god 1878.) do danas Muslimani nisu nikada bili zadovoljni: uviek su selili, a pogotovo sada kad je Bosna posve dosla pod krscanskoga vladara. Zemlju, sto ju ostavljaju Muslimani, kupuju ponajvise Niemci, koji su u dolini rieke Vrbasa osnovali vec dvie krasne svoje naselbine. Radi naseljivanja Niemaca putuju sada po Bosni razni agenti, pa se Niemci nadaju i hvale, da ce sve muslimanske zemlje doci u

Slijedi na 4 strani

Jérolim Martini

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa — Cizama postola i gaiosa. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svákovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

SREĆKO FODIĆ

— Llanquihue izmed Ulice Roca i Errázuriz —

Primam nase zemljake na stan i hranu.

Kuhinja je po domacu, a posluga brza.

U svom skladistu imam svegj na prodaji dalmatinskog vina rakije, koje sam direktno uvodim.

Ulja, prave lozove rakije i proseka.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta —

gratia Universal

anje po najnovijoj sheli.

[illegible] sprema, koje snimaju *na cas*, kao sto svih potr[illegible]ih stvari prodaje

A. M. Bracali

Mar[illegible] 1120a Casilla 125. Telefon 177.

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 →» BRACA BONACIC i Dr. «← Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici. Kako je u posljednje vrijem preustrojen nepo[illegible]enim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosec porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tjesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju

Milovich i Iabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Bojna snaga trojnih saveza evropejskih velesila.

Urednistvo «Trscanskog Lloyda» odgovara na pitanje jednog bugarskog casnika o bojnoj snazi trajednog saveza evropejskih velesila. Posto ce taj odgovor zanimati i nase citatelje prenasamo ga u cijelosti:

Trojedan savez (Austro-Ugarska, Njemacka i Italija) imadu sljedecu kopnenu snagu: 50 vojnih zborova (15 Austro-Ugarska, 23 Njemacka i 12 Italija); 177 pjesackih odjela prvog i drugog reda; 16 konjanickih odjela; 9544 komada topova. Ukupna kopnena vojna snaga iznosi 4,550.000 momaka. — Pomorsko ratna snaga sastoji se iz 61 oklopnjace i 100 oklopnih i zasticenih krizarica, sa rozvodnjom od 1,217.757 *t*, sa ukupno 4202 topa; i konacno, 17.238 to pednjaca i 12 podvodnjaca.

Trojni sporazumni Savez (Rusija- Englezka i Francezka) imadu sljedecu kopnena snagu; 46 vojnih zborova (26 Rusija, 20 Francezka); 163 pjesacka odjela prvog i drugog reda; 31 konjani ki odiel, 8972 topa. Ukupna kopnena vojna snaga iznosi 4,085.000 momaka. Pomorsko-ratna snaga sastoji se: iz 106 oklopnjaca i 208 oklopnih i zasticenih krizarica, sa razvodnjom od 2,888.322 *t*, sa ukupna 8635 topova, 533 torpednjaca i 158 podvodnjaca. Iz ovih brojki proizlazi jasno neizmerna premoc nad *trojednim savezom* (Austro Ugarskom- Njemackom i Italijom) **na moru**. Naprotiv oba trojna saveza imadu izmedju sebe ne bas osjetljivu razliku na kopnu, i to u korist drugog.

Nu, kad bi Italija promjenila svoju modjunarodnu politiku i pridruzila se trojnom sporazumnom savezu (Rusiji, Francezkoj i Englezkoj), nastao bi i postao: *cetvorni savez*. Bojna snaga njegova bila bi na kopnu: 58 vojnih zbovora sa 200 pjesackih i 34 konjanicka morsko ratna snaga bila bi: 123 oklopnjace i 224 krizarice, sa 9945 topova, 638 torpednjaca i 165 podvodnjaca.

Naprotiv razpolagao bi dvojni savez (Austro-Ugarska i Njemacka) na kopnu: sa 38 vojnih zbovora sa 140 pjesackih i 13 konjanickih odiela, sa 7864 topa. Cjelokupna kopnena snaga iznosila bi: 3.750.000 momaka. Pomorsko-ratna snaga bila bi: 44 oklopnjace i 64 krizarice, sa 2892 topa, 233 torpedujace i 5 podvodnjaca. Na temelju toga imao bi **Cetvorni Savez** stalnu nadmoc od 1,100 000 momaka i oko 28000 topova nad *drojnim savezom*, A pomorsko-ratna premoc cetvornog saveza bila bi tako ogromna i velebna, da bi u prah smrvila svu pomorsko-ratnu snagu dvojnog saveza.

Kad bi u danom slucaju jednog kopnenog i pomorskog rata izmedj cetvornog i dvojnog saveza vec postajao jos i vojnicki savez izmedj slavenskih ba kanskih drzava Bugarske, Srbije i Crne Gore (mozda i sa mladom Turskom), onda bi, razumjeva se, sudbina Njemacke i Austro-Ugarske bila zapecacena.—Zemljovid Evrope promjenio bi se posve. Zraci evropeiskog sunca pozdravili bi od sjevera do iztoka mlado slavensko carstvo.

KRONIKA

Hrvatsko vatrogasno drustvo.

Novoizabrano upraviteljstvo Hrvatskog vatrogasnog dobrovoljnog drustva okupilo se ov h dana na prvu sjednicu. Kako je postavilo sebi zadacom, da podigne ovo nase drustvo na stepen dolican naseg naroda, vec u prvoj sjednici poduzele su se neke mjere, da se to podizanje pospijesi.

Tako se odlucilo, da se nabavi novo pokujstvo, da se dvorana dostojno uredi i ukrasi slikama nasih glasovitih ljudi. Odlucilo se takogjer poslati jednu okolorednicu svim nasim imucnijim naseljenicima, u kojoj ih se nuka da bi pristupili u drustvo, da se moze podici sto vecim brojem clanova.

Posto ce se u nedjelju obaviti godisnja vatrogasna smotra izrazila je Uprava zelju, da bi sto visi broj momaka pristupio na istu. O tomu ce zavisiti puno, da pribavimo sto vise naklonosti Vrhovnog upraviteljstva prama nasoj satniji.

Na sjednici se cula tuzba, da nekoji bivsi clan vi, posto su davno istupili jos do do danasnjesu izvrsili svoju duznost t. j. jos nijesu povratili predmete, koji pripadaju satniji, vec ih urze u svom posjedu, kao vlastitu stvar, sto nije nimalo pravo, a ni ljudski. Ako je dobrovoljcu bila predana sjekira, konop, pojas i t. d. to nije bilo ucinjeno, da sjekirom drva cijepa, a na konop rublje prostire, vec da te predmete upotrebi u slucaju vatre. Svaki onaj, koji je istupio iz vatrogasaca, morao je i povratiti, sto nije njegovo. Posto neki ovo ne ce da razumiju, odlucilo se da ih se jos jednom opomene, a u slucaju da opomena ostane na vrbi svirala, da ih se pozove na red putem, koji im ne ce biti ugodan.

Fallo vrata.

Gosp. Frano Dragicevic htio upisati sinovca u jednu prepomocno drustvo. Za to se obratio upravitelju ophodnje «Hrvatskog dobrovornog drustva» gosp. Marku Dasencicu.

Kad mu je gosp. Dasencic predocio, sto pravilnik drustveni propisuje, ostao je vrlo zadovoljan i odlucio da sinovca upise u drustvo.

Kod uzimanja obavijesti gosp. Dragicevic je ipak nesto zaboradio. Htio je drugi dan znati je li u drustvu gosp. Pazinovic, a kad mu je nijecno odgovoreno, kazao je: «Oprostite, sto sam Vas mucio, ali ja sam ga mislio upisati u drustvo, gdje je i Pazinovic, jer u prigodi moze mu i valjat.

Znamo mi, da gosp. Pazinovic svim nasim ljudima ide na ruku veoma nepristrano, pa ovo donasamo onako, da se nasi citatoji malo nasmiju.

Dar tamburici..

Citamo u «El Magallanes«, da je Vrhovno vatrogasno upraviteljstvo odlucilo pocastiti tamburasko drustvo jednim umjetnickim djelom, za to, sto je tamburica u vise prigoda uveli cavala svecanosti vatrogasaca.

Danas donasamo ovu ugodnu vijest nasim citateljima do znanja, istodobno radujuc se tamburasima, a u svoje vrijeme cemo se poduljе pozabaviti ovim drustvom, koji je prava dika i ponos nase naseobine.

Sjednica Hrv. dobrotvornog drustva.

U ponediljak u vecer biti ce pozvani clanovi ovog drustva na sjednicu. Na istoj ce se predati stara uprava novoj, pregledati konacno drustveni racuni i odcbriti uskanje diploma.

RAZNO

Covjek pod nesretnom zvijezdom.

Neki Lazo Srzentic iz Brda, obcine pastrovske, pro-le zime, za ratnih priprema, dezertirao je kao pricuvnik domobranske regimente br. 23. i prebjegao u Crnu Goru. Nastanio se u Crnici. Jednoga dana podje u lov i povede sobom svoga psa. Njegov pas poce, da se koljese susjednim psom, a Lazo htjede da svojom lovackom puskom razvadi rezbjesnjena pseta. U to pristupi jedna curica od 12 godina, gospodarica onoga drugoga pseta. Nesreca htjede, da Srzenticu nehotice odapne pu ka. Tane pogodi curu i ubi ju na mrtvo. Crnogorske oblasti uapse Srzentica i on bje sudjen. Otac i majka djevojke, za ujuc za nevinost Srzentica, odu na Cetinje i izprosise od knjaza milost, te on bje pusten na slobodu.

Nakon toga vlada crnogorska uhvati Srzentcu kao emigrantu komad z m je pod Barom. On tigao u Bar, da primi zemlju, te odsjedne u kuci svoga kuma crnogorskog oruznika. Kad bili za vecerom zamoli oruznik Srzentica, da mu poda na ogled svoj revolver, a ovaj ce mu: „Ostavi, kume, revolvere, ja sam nesretan na oruzju". Oruznik ponovo zamoli, a onda Srzentic izvadi iz revolvera fiseke (nu na nesreeu jedan zabravi), te stade manevrira i s revolverom. Hitac odape i pogodi oruznika usred cela, te mu tane prosviri lubanju. Nevoljnik srusi se onda na zemlju. Kad Srzentic vidio sto je uradio i kako ce sada da strada, napuni samokres, uvali ga sebi u usta i odape, te na mjestu ostade mrtav.

Ovaj slucaj svak zali. Sutradan izpratise Srzentica do groba mnogobrojni rnogorci, koji je mnogiasno kazu, da je bio posten.

Gorki se nastanjuje u Ceskoj.

Bec. Stigao je ams ruski pisac Mak im Gorki. Na koludvoru ga je docekalo i pozdravilo nekoliko ruskih gradjana i studentica. Izjavio je, da ce dojducim vlakom odputovati i uzaludne su bile sve molbe, da ostane jos neko vrieme. On se je prosetao gradom i vlakom od 10.15 sati odputovao u Prag.

Tamo ce se sastati sa nekim svojim ceskim prijateljima i dogovoriti se s njima o trajnom svom nastanjenju u Ceskoj.

Nezgoda pri porinucu frnceske oklopnjace.

Sa „docka" u toulonskoj luci moralo se je porinuti oklopnjacu „Bouvel". Sve je za to bilo spremno i ladja je vec bila u moru, kad na jednom opazilo se, da je u straznji dio ladje pocela ulaziti voda i da je krma pocela tonuti. Moralo se je ladiju opet provuci na prvasnje mjesto i vodu sisaljkama izbaciti. Nije jos utvrdjeno, koji bi mogli biti uzroci te nezgode, ali sumnja se, da radnici u brodogradilistu nisu sami navlas izveli to djelo. U zadnje vrieme opaza se medju radnicima francezke morn rice mnozivo slucajeva „sabotage". Izabrano je vojnicko povjerenstvo, da iztrazi.

Zanimljiva djecija pricica.

U Breslavi se desio interesantan slucaj djecije naivnosti, koji se sastoji u ovome: Jedan mali zamoli svoju mater, da mu dopusti da pojeti svoga druga, koji stanuje na podu povrh njih. Poslije dugog navaljivanja njegovog, mati mu najzad dopustila i rekla: «No, idi jos jedan put k tetki; ali najprije moras pitati, da li im ne smetas stogod i ako tetka nema vremena odmah da se vratis!» Sretan sto

PRIMITH! **SRIEMSKE SLJIVOVICE** PRIMIH!
LLANQUIHUE BR. 1120 — TELEFON 228
JURAJ JORDAN

je najzad izvojevao dozvolu, pozurio se mali uz stepenice. Proslo je dugo vremena mati nestrpljivo ocekuje dijete, koje je mnogo izostalo. Najzad se mali vrati vrlo zadovoljan. «Zar si do sad bio gori?» upita mati, pa jesi li pitao da li smetas?» «Ni sam na to ni dosao» odgovori nestasko na svoj prostosrdacan iskren nacin, «cim mi je tetka otvorila vrata, odmah je rekla: «No, samo si mi ti jos falio!» I zato sam morao ostati kod njih duze, posto sam im trebao.

Jedan roman, a dvanaest auktora.

U izdanju jedne berlinske izdavacke knjizarnice u skoro je izasao roman sa dvanaest glava. Svaku glavu je napisao drugi pisac. Imena tih dvanaest auktora su: Bahr, Bierdaum, Otto Ernst, H. H. Evers, Gabrielle Reuter, Meyrinck Felix H. Länder Wolzogen, Falk-Hirschfeld, Olga Wohlbrück i Herbert Eulenburg. Predgovor je iz pera pokojnoga pjesnika Detlev v. Liliencron-a. Izdavacke 60 nagrada odredio za one, koji pogode od koga pisca potice koja glava.

Prije 22 godine u jednom pariskom listu izasao je roman, koji su takodjer napisali vise pisaca, medju kojima bijahu i najodlicnije humoristi e francuske Tristan Bernard i Alb. Hermant. Dakle ideja berlinskog izdavaca nije nova.

Panamski prokop.

Izmedju sjeverne i juzne Amerike biti ce gotov do godine 1913. Sada na tom prokopu radi 40,000 radnika.

Sto cita Papa?

Gospodin papa ne cita nego samo "Osservatore Romano," "Difesu" i dvije katolicke smotre. Sto se tice ostalih novina, te mora sve da cita mladi novinar Durantini, kojemu je duznost, da sve one stvari, koje bi mogle starog da zanimaju, istrize. Ovi istrizi dolaze najprije u sake kardinala Merry del Vala, koji najmarkantnije pasuse obiljezi sa kakovijem znakom. Istom tada dospijevaju ti istrizci do pape, koji oznaceno prostije i za tim se ob onome sa Merry del Valom upusta u debatu. Iz daljijeh krajeva odsilju u Rim istrizke odnosni biskupi.

Bugarske financije.

Dne 17. t. mj. naglasio je bugarski ministar predsjednik Malinov prigodom odgovora na prjestolni govor u Sobranju, da je Bugarska imala preko dva milijuna leva koristi i da je prekupila 309 *km* zeljeznickih pruga. Gospodarski procvat i politicki napredak svoj ima Bugarska u prvom redu da zahvali Rusiji.

Bugarski ministar predsjednik Malinou moze biti zaista ponosan sa politicko-gospodarskim uspjesima Bugarske u godini 1909. Nu, ako mnogogodisnji politicki i diplomatski rad bugarskog novinara i politicara Rizova, koji se danas nalazi kod bugarskog poslanictva u Rimu, bude jednog nedalekog dana okrunjen sa stvarnim uspjesima carinske sveze i politicko-vojnickog saveza Bugarske, Srbije i Crne Gore (a mozda i Turske, Rumunjske, i Grcke), onda ce i bugarske financije uzpeti se do neslucenog sjaja i moci.

Umjetna jaja.

U New-Yorku obstoji ciela industrija, koja izradjuje umjetna jaja pa ih razasilje u azijske pokrajine. U nekom izvjescu poljodjelskog odsjeka u Washingtonu opisuje se ta zaista cudna vrst industrije. Trgovina sa umjetnim jajima razvila se, jer se htjela cim vise izkoristiti kukuruzna brasno. Izradjivanje vrsi se na cetiri razlicita nacina:

Najprije sastavi se zutnjak iz mjesavine kukuruznoga brasna, zitnoga skroba, ulja te raznih drugih smjesa, koje daju toj zutoj mjesavini, jednakost sa naravnim zutnja kom. Toj debeloj smjesi dade stroj ok ugao oblik, pa se ista zatim obkoli, kao kod naravnoga jajeta, z bjelnjakom. Zatim se ucini tanka kozica iz bjelan cevine, a ta smjesa odjene se pomocu posebnog stroja s lupinom od slaua. Pomocu topline skrutne se lupina i citava smjesa postane tvrda. Taj proizvod podpuno je slican naravnom jajetu i ima dobar ukus, te je podpunoma zdrav.

Grozno umorstvo radi 50 kruna.

Javljaju iz Lausanne, u Svicarskoj, dne 28. pr. mj.: Grozan zlocin pocinjen je juce u Morgesu, kod Lausanne. Neki siromasni covjek Juli Girien, bez jedne noge, umoren je od svojeg prijatelja mladog vozara Henrika Tilletaza. Girien se je bio upuno u neko odlizoje selo da uzme dug od 50 kruna. Na povratku sastao se je sa tim mladim vozarom, k jeg je Girien pozvao u kavanu na casu piva. Kad je Tilletaz vidio kod Girlena banknotu od 50 kruna, svicarske vrijednosti, pobudila se u njem pohlepa za taj novac pa je, kad se Girien vracao kuci, navalio na njega tezkom toljagom tako ga dugo s njome udarao po glavi, dok mu nije svu lubanju razmrskao. Unutri su bili tako jako, da su na njeni porazbacani mozdjani ubogog Girlena na 10 metara okolo trupla. Kad je vozar tako umorio Girlena, oprobo ga je za ostatak od 50 kruna. Izvrsivsi tako grabezno umorstvo, vozar je posao u stan svoga gospodara, probudio ga i javio mu, da je cuo neko vik nje u pomoc, pa da bi dobro bilo, da idu na ono mjesto, odkuda je dolazilo zapomaganje, da vidi sto se je dogodilo. Kako je vozar pokazivao hladnokrvnost, njegov gospodar nije mogao pomisljati na to, da bi lupez bio njegov vozar i da time sto se priciuja neupucenim u zlocin, hoce da od sebe odvrati sumnju.—Obojica se dakle uputise cestom i nadjose mrtvo tielo Girlena, te o nalazu izvjestise oblastu. Policija je posumnjala na vozara uzprkos njegove hinjene nevinosti, te ga spretnim ispitivanjem nat jerala u procjep, tako, da je velikim cinizmom izpricao sve potankosti groznog nedjela.

Zbirka sahata.

Neki Nijemac Plajsner imao je cuvenu zbirku sahata od 120 komada, koji predstavljaju potpunu historiju cavovnika od prvoga sahata pa do danas.

Francuska i Svajcarska su u vise mahova pokusavale da kupe tu zbirku, a sad ju je otkupila saksonska vlada.

Nov izum Nikole Tesle.

Iz Amerike nam stize viest o novom izumu poznatog naseg zemljaka Nikosle Tesle. Radi se o novom sustavu radiotelegrafije i radiotelefonije bez zica, pri kojem se kao sredstvo transmisije ne upotrebljuju zracni elektricni valovi, nego konduktivitet same zemlje. Tesla je posve siguran o svojem izumu. On veli, da ce se u buduce moci govoriti telefonijom bez zica s jednog kraja svieta na drugi uz minimalnu cienu. Osim toga te telefonske depese ne ce moci nitko uloviti, jer idu kroz zemlje. Svatko ce moci za 5 ili 10 franaka kupiti spravu kojom ce moci slusati, sto se n. pr. dogadjo u Melbourne-u, Parizu, Londonu itd. Tesla nadalje tvrdi, da se elektricna struja, koju je on lansirao iz svoje sprave preko citavog svieta, povratila natrag za 84/1000 sekunde. Teslu drze kao Edisonova suparnika, ali se mora priznati, da nijedan njegov dosadasnji izum nije imao prakticne vriednosti.

FRANCU KA
Ljekarna i Drogarija
Marchal i Drug
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d., i t. d.
Ne dosta i na malo.

Juraj Matetic
— Ulica Roca —
Netom primih bogati izbor svakovrsn i predmeta.
za darove.

Banco de Magallanes
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISUIJE UVJETE.
U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.
Matija Paravic
ravnatelj

T. VALENZUELA
Slikar
IZRADRA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN
ACONCAGUA
izmed Errázuriz i Colchagua

Hotel Plomplon
Hotel I. razeda **Ulica Roca**

POKUJSTVA
Stranaca od vune. Susta za postelje. Mramora: Ogledala velikih.
Cijene veoma niske
Jeftinije nego igdje.
FRANCISCO RABAGLIO
— Ulica Roca —

Rotisserie Française
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....
TRIPES
a la mode de Caen
Ulica Roca
— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA
—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
—— Vunenog rublja.
—— Cizama za djecu.
—— Obuce za gospoje i gospodu.
—— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso
Telefon br. 61
Prodaja mesa
Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia
ALFONSO PEUTAT
Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chileé 955 izmed Valdivia y Santiago.
Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina
Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.
VINA LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak
DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvoziteli*

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a i Baumann-a
Promismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **po ciiene.**

LOVRO MILOŠ

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Nudi proizvode vlastite tvornice sapuna

LA ANTARTICA

Kupuje loj.

njemacke ruke, jer Bosnjak jos ne zna gospodariti, a uz to je zaduzen. Niemci su naprotiv dobri i stedljivi gospodari. Sad su Niemci bacili oko na Posavinu oko Gradiske, gdje je zemlja jeftina, a oni ce ju jos popraviti, jer ce polja po svojem nacinu isusiti, iskopavsi jame (kanale). Vlada ide Niemcima svuda na ruku, te dopusta njemacka imena novih mjesta: dopusta njemacke skole, pace placa i njemacke ucitelje.

Trkac Ante Ruzic.

Splicanin okladio se bio, da ce prije *dilizance* stignuti iz Bugojna u Livno i zbilja dobio je okladu, jer je dosao 10 casa prije dilizance. Put od Bugojna do Livna dug je 74 kilometra, dosta je uzbrdit i tezak, a Ruzic ga je prevalio u 9 sati vremena i jos. kad je stignuo u Livno, cielu je vecer setao i veselio se sa livanjskom mlagjarijom.

Hrvatska citaonica u Poli.

Dne 7 proslog mjeseca nasa braca Hrvati u Poli imali su veliko veselje. Tog dana padalo je ravnih 40 godina, odkada je utemeljena hrvatska citaonica u Poli. Posto je to najstarija nasa citaonica u cieloj Istri, veselje je bilo u cieloj onoj pokrajini. Presjednikom je hrvatske citaonice u Poli otac istarskoga puka, dicni dr. Matko Logmja. I nas Dalmatinac g. Niko Mardesic, trgovac u Poli mnogo se zauzimlje za onu citaonicu i za svako hrvatsko poduzece u onom gradu. U Poli nasi ljudi slozno, pa tako bi morali po drugim mjestima, jer bez sloge ne ima srece.

Velike kise u Dalmaciji.

Mjeseca studenoga izlile su se velike kise, te su ucinile mnogo skode po cieloj Dalmaciji. Voda je razderala zemlje; nazigjala rpe kamenja po vinogradima; srusila vise mostova, razbrekla neke kuce, a neke manje sravnila sa zemljom; razmela ceste i drumove.

Proti povisenju carine na vino.

Bili su se sastali skoro u Splitu veliki vinski trgovci iz splitskoga kotara, te su jednoglasno prosvjedovali proti naumljenom povisku carine na vino. U tom smislu obratili su se namjesnicku u Zadru i ministrima u Becu, da Dalmaciju mine ta gorka casa. Kao da nije dosta beckoj Vladi, sto nas je za dugih 12 godina osiromasivala sa *klauzulom*, sada bi opet htjela za svoju korist staviti zapreke prodaji dalmatinskoga vina.

Citamo u novinama, da su se hrvatski zastupnici u Becu: Biankini i Spincic oprli povisici carine na vino, pa bi se njima imali pridruziti i ostali nasi zastupnici, te svi je modusno ustati ostro proti beckim ministrima, kojima nije nikada bilo stalo, pa nije ni sada, sto Dalmacija propada.

Obrtnicka skola.

Sada se u njoj uci preko 500 djevojcica. Ova skola pravi je blagoslov za onaj grad.

Put kralja Petra na strane dvorove.

Drugom polovinom ovoga mjeseca krenut ce srpski kralj Petar na put, da pohodi strane dvorove. U ministarskom savjetu zakljuceno je, da kralj krene s prestolonasljednikom Aleksandrom u pratnji ministara Milovanovica i Pasica i to najprije u Petrograd. Iz Petrograda ce krenuti u London, Rim, Pariz, Berlin, Bec i Carigrad. Prije nego sto kralj Petar krene na put, pohodit ce ga bugarski kralj Ferdinand s kraljicom Eleonorom i prijestolonasljednikom Borisom.

Ministar dr. Milovanovic izradio je na svom zadnjem putovanju, da kralj Petar pohodi dvorove. Dvorovi su pristali poci uvjetom, da kralj Petar pohodi najprije cara Franju Josipa I., kao najstarijeg Evropskog vladara, nu prije toga, kako se u izvjesnim krugovima misli, mora se oklopiti trgovacki ugovor.

Mostarska deputacija.

Vladar je primio u audijenciju deputaciju mostarskih gragjana i to Mujagu Komadinu, Pera Santica i Gjura Dzumonju, koji su Nj. Velicanstvu podnijeli molbu mostarskog gragjanstva i hercegovackih opcina, da se novo kreirana 16. korpskomanda premjesti u Mostar.

Zenska kao lektor u universiteti.

Austrijski ministar prosvjete na predlog nastavnickog tijela postavio je lektorom za vie-tinu predavanja na filozofskom fakultetu beck g universiteta g umicu be kog dvorskog pozorista Olgu Levinsky, zenu pokojneg glumca u dvorskom pozoristu. Uz co-cenata engleskog jez ka gosp. cu dr. Richter. Ovo je druga zen ska nastavnicka snaga u beckom universitetu.

Novine nadbiskupa Stadlera.

Kakvom se krscanskom ljubavi pise u novinama sarajevskog nadbiskupa Stadlera, donasamo za uzorak ovaj izvadak iz njegovog «Hrvatskog dnevnika»:

„Bandiri, farizeji, ljudi u sluzbi srbijanskih dinara- politicki smutljivci — ove su oznake i preblage, da se okrsti ono smece, sto hoce da zarazi nas drustveni i politicki zivot, a kupi se oko smutljivog zagrebackog „Pokreta“ . . . .

Zaplijenili biskupovu knjigu.

Onu knjigu koju su u Zagrebu napisali kao dokaz, kako je biskup Jeglic upravo svinjarski izasao pred narod, zaplijenio je jedan svecenik u Zadru. Dosao je u knjizaru i vidio snop knjiga. Pograbi ih i poce vikati, kakve se knjige prodaju itd. Onda na koncu uzme sve knjige i ponese sa sobom da ih unisti. Ali je prije toga sve platio. Tako je eto Jeglic biskup dozivio, da mu njegova braca plijene njegovo djelo.

Kako je odkrivena druzba lepova u Zadru.

Od dvie i vise godina ustrojila se druzba lopova u Zadru, koji bi narucivali trgovinu, preprodavali ju i utjerane novce si bi pridrzavali, setajuci bezposleni u gradu sa punim dzepovima. Njihove su bile kavane, javne zabave te sladki kusi. Nu jednom su slucajno nasjeli. Oni su se bili docepali polica ondjesnieg trgovca Pilica, Hrvata, za vise stotina kruna, podpisali ih na ime Pilica i poslali jednog tezaka, da ih pridigne sa Lloydove agencije. Agenat, ne sumnjajuci o podpisu, opremio sto je stalo do njega, ali ksd se je tezak prikazao magaziner Nikoli Oberu. Ovaj nije htio izdati trgovinu, jer mu je bilo poznato, da je Pilic odsutan. Sutradan prikazao se drugi tezak sa istom policom da pridigne i pismom na ime Polica, da predade trgovinu; ali Ober opet zanekao. Treci dan dosao treci tezak sa bulletinom Pilica, da se predade trgovina nosiocu, ali Ober i ovog puta zanijekao, i tako se uslo u trag, jer obavie-ten Pilic u poslu, ostade zacudjen. Dok se tezaci prikazivali na agenciju, L. Z., malo podlje sakriven u nekakvom dvoristu, cekao sto ce biti, i tako upao u sake sada.

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

DISPONIBLE

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

Banco Anglo-Sud-Americano Ltd.

Podruzdica u Punta Arenas

Na znanje publici i osobse Austro Ugarskim drzavlanima javljam da ova banka direktno opremа novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoj vrednosti

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Giovanni Lucich

TRST Via della Procuteria N. 6 p. ù. — TRST

Hotel Ire razreda

Prima na stan putnike koji odlaze u Ameriku i koji se povracaju

Osobne paze na putnike pri ukrcavanju i izkrcavanju.

MESARNICA

Predaje mesa na malo i na dosta
— Za obitelji posebna sluzba na kucu
— Preprodavcima znatan popust
— Slanine masti i kobasica svake vrsti
— Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo nisku

— Viske Kusanovic —

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO

Zauzima se za namjestanje novca na prvu ukanjizbu, kupuje prodaje nepokretnine za svoj i tuge racun

Pristoba vrlo niske

— Fisarna Cochagua ug. Calloe. —

STIPČIĆ i Drug

— U ca Llanquihue ug. Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo —o—o—o—o—o—o—o—
—o—o—o— Mesa najboije vrsti i najbo jeg sijeka. —o—o—o—o—
—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kucu. —o—o—

CIJENE OBICAJNE U PLACI

Ivan Sturica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

PEDRO KOVACIC

Jorje Montt ugao Sarmiento.
Bogati izbor svakosnih jestvina.
Specijalna posluga za nase zemljake.
— Cijene veoma niske. —

Cantina Central

— Atacama ugao Valdivia —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa

G. LEPORI

Prodaja drva

Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 4. —
1.000 komada $ 35.00.
Cijepanih drva c 60 vreca.
Ukrvljena drvlja za brodograd telje; stubova sa og ade; stubova sa kucne temelje suhrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod gosp. Ivan Turina B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.

Braca Jerkovic.

Brijacnica i Parfimerija

B. Livacich

Llanquihue u novoj zgradi gosp. Maxima Gilli.
Bogati izbor mirisnih voda.
Nozica, britava. Prefinog sapuna.
Cijene sasvim umjerene.

Doktor PAIS

Lijecnik

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
Ulica Errazuriz
povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic

—Aconcagua ugao Boliviana—
Prodaje jestvina i pica.
Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerem. No boje se.

MAY DAWKINS

engleska primalja.

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihue ugao Av. C

DISPONIBLE

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake Sriede
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 78 | Punta Arenas, na 19 Sijecnja 1910 | Godina III.

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.00

Visko Violic
KAFANA I BILJAD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898 Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tij-stenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo. Posluga na kucu.
Franjo Batistich

Bijelog Vina s Braca
primio sam netom iz domovine prodajem uz umjerenu cijenu.
Matija Raevic
„Hotel Maritimo"
— Ulica Pedro Montt —

Radionica Pokucstva
Maule izmed Roca i Errazuriz.
Jednostavnog e egantnog pokucestva; garantirana solidna izradba. Sjajni pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. enkovic

Juana Milostic
— PRIMALJA —
Llanquihue, prijasnji stan Cruz Roja.
Diplomirana na primaljskom zavodu u Zadru. Posjeduje posebnu dozvolu za vrsenje svog zanata u republici Chile.
Na raspolozenje, onih, te je trebaju na svaku uru po danu i po nori.

Hotel i Restaurant
— CITTA' VECCHIA —
Kuca prvoga reda.
Hrana u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"
— Ulica Errázuriz —
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

PERICA SIMIC
— PRIMALJA —
Diplomirana dne 30. srpnja 1898. na c. kr. primaljskom uciistu kraljevine Dalmacije u Zadru.
Atacama nize ducana. gosp. Jure Kucana.

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme vecma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski*

JAMNICKA KISELICA
Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.
Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.
JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

REALIZACIJA
Za racun inozenskih kuca prodajem uz obaljene cijene slijedece predmete:
Pokujstva, zeljeznih ploca (imitacija kamena i opeke) tezulja, Aguarraz, sagova i cilima, civacih sprojeva (na ruku i nogu) satova srebrenih nikelnih i zlatnih, suhog voca i svjezeg u vlastitom soku, konserva raznovrsnih.
A. M. ARENTSEN
Nuble ugao Valdivia malo nise poste.

POZOR

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas
Svakovrsnih artikela potrebnih za gradjenje. Alata za drvoce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za pokrivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

ZAPATERIA SPALATINA
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIĆ
Ulica Ñuble kraj mosta

HOENISEN i Cia
Maule ug. Errazuriz
Bogati izbor obuce i odjece.
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Sprava za grijanje i kuhinja.

Zeljezasto Seravallovo
CHINA VINO
Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Sa skupstine dalmatinskih pravasa.

Na skupstini dalmatinskih pravasa, koja se je oburzala dne 25. pr. mj. u Makarskoj, primjene su jednoglasno slijedece rezolucije:

I. Skupstina stranke prava odobrava cjelokupni rad uprave stranke i zastupnika te im izrazuje svoje povjerenje.

II. Skupstina str. prava zahtijeva, da bude uvedeno opce, jednako, izravno i tajno pravo glasa kod izbora za pokrajinski sabor kao i kod opcinskih izbora u Dalmaciji te pozivlje zastupstvo i cijeli narod, da nepokolebivo i odlucno ustraje u borbi za to pucko pravo, dok ga ne izvoji.

Skupstina takodjer trazi, da takovo pravo bude uzakonjeno i za sve ostale hrvatsk zemlje.

III. Skupstina protivenje proti obustavi starodrevnog hrvatskog ustava u Banovini i poziv|e hrvatski narod i njegove predstavnike, da nastoje svim silama uciniti kraj tomu nasilju.

IV. Skupstina svijesna vrhovne potrebe da se narod hrvatski razvija jedinstvenim svojim zivotom, trazi na osnovi hrv. drz, prava i prirodnog prava, ujedinjenje svih hrvatskih zemalja, i prosvjedne proti rovarenju u Bosni i Hercegovini, de se nastoji pod krinkom admistrativne autonomije pridobiti pucanstvo, da samo potvrdi vjekovitu svoju sabost u osamljenosti i odjeljenju od svojih suplemenika, tako postane predmet lagjeg izrabljivanja od strane jacih.

Na obranu dalmatinskog vina.

Zemajsko gospodarsko Vijece obratilo se je na c. k. ministarstvo financija u Becu, opsirno i obrazlozenom predstavkom, zahtjevajuci da nasa pokrajina ne bude opterecena novim nametom na vino, pri prodaji na malo.

Istodobno obratila se je i na c. k. ministarstvo poljodjelstva, da se i ono sa svoje strane zauzme za povoljno rijesenje ovog vitalnog pitanja za nase vinogradarstvo.

Ustanovljenje jednog odjela za obavljanje nautickih tehnickih pitanja u Ministarstvu trgovine.

Prema svojoj namjeri, koju je izrazio vec pri pretresanju proracuna za Ministarstvo trgovine, gosp. ministar trgovine dr. Weiskirchner zaveo je sada u okviru pivotbenog politickog odsjeka u ministarstvu trgovine posebni odjel za obavljanje nautickih tehnickih pitanja. Krug radinosti ovog odjelka obuhvaca u glavnom sve nautieke tehnicke poslove pomorske uprave, sve mjere, koje se odnose na obezbijedenje pomorske plovitbe, sluzbu pomorskih svjetionika, biljega znahova i pomorskih pilota, poslove pomorskog opservatorija, pravilnika za lucku i pomorsku policiju, nadzranje plovitbe, skverova i spasavanja, i najposlij nautieki nazor nad subvencioniranom plovitbom. Predstojnik ovog odjela postavljen je vrhovni savjetnik Dr. Emil Müller ko i je zato pozvan sa pomorske vlasti u ministarstvo trgovine.

„Hrvatski" ministar.

Bec.— Doznaje se da na austrijsko ministarstvo nije stigla Rauchova predstavka za reciprotet sveucilisnih nauka. Kako je poslana bila preko hrvatskog ministarstva u Pesti, sigurno je Josipovic zaustavio.

Za hrvatsku na skolu Rijeci.

Za uspostavljanje hrvatskih skola na Rijeci osnovalo se drustvo „Ljudevi Gaj" sa sjedistem na Susaku. Pravilnik mu je prevod pravilnika madzarskog drustva „Julijan" smo sto je preuzeo u hrvatskom duhu. Sada sve sa napetescu ocekuje potvrdu pravila hrvatske vlade. Rijecki Hrvati pozdravljaju sa velikim veseljem i odobravanjem taj pothvat za podignuce hrvatskih skola na Rijeci kuno su danas najpotrebnije.

Drustvo „Ljudevit Gaj" na Rijeci radit ce medu rijeckom starosjedio ima kojima je materinski jezik hrvatski ili u opce slovenski pruzjuc im bitem najprimitivnije uvjete izobrazbe.

Tresicev interview.

Dopisnik „Agramer Tagblatt" intervenirao je Dr. Tresic-Pavicica o odnosaju juznih Slavena spram Bmerikova kabineta. Dr. Tresic je kazao da juzni Slaveni, a narocito Hrvati, oponiraju vadi jedino iz slovenske solidarnosti, od koje niko do-ad nece imati nik kve koristi. Juzni se Slaveni ne bi imali razloga tuziti na vladu vise nego na prijasnju jer je i ova samo obecavala a nista izvodila. Za slucaj pak obustave opstrukcije juzni Slaveni ne ce dobiti nista, jer za tai slucaj nista ni ne traze. Sam narod nekako se hladno urzi prama toj opstrukcije, sto vise mozda bi mu pravije kad bi se vodila druga taktika. Slaveni ce u austrijskom parlamentu tjerati opstrukciju tako daleko dok ne dovedu do apsurduma a i da hrvatsko-srpskoj koalicij nije preporuciti ovu taktiku u sporu Hrvatske s Ugarskom.

Pustolov.

Od 10 studenoua boravio je u Gruzu konacio i gostio se u hotelu „Plaka" jedan covjek koji se je prijavio pod imenom J. Hagal, iz Virtemberga, parok u Americi.

Kao parok trazio je i nasao poznanstva medju gradjanstvom, osobito medju popovima a bio je vise puta i dragim gostom zupnika u Gruzu.

Koncem nije-eca javio je svomu hotelieru da ide pohodit Nj. Visost nadvojvodu Salvatora, ali se vise povratio nije. Nestalo ga. Kad je hotelier vidio da se gost ne vraca a da mu racun ostao nepodmiren, prijavio je stvar Vlasti, pa je amerikanski pop bio ustavljen u Spletu i doveden u mjesne sudbene tamnice.

Drzi se da se radi o nekom pustolovu koji je vise puta bio kaznjen za slicne pustolovine.

Premjestaji vojske.

„Narodnom Listu" pisu iz Beca da zapovjednistvo 16. zbora sigurno prelazi iz Zadra u

Slijedi na 4 straui

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Španjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinila i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđja — Cizama postola i gaiosa. — Gotovih odjela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja i kistova. — Sigara i cigareta najfinije vrsti. — Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

SREĆKO FODIĆ

— Llanquihue izmed Ulica Roca i Errázuriz —

Primam nase zemljake na stan i hranu.

Kuhnja je po domacu, a posluga brza.

U svom skladistu imam svegj na prodaji dalmatinskog vina rakije, koje sam direktno uvodim.

Ulja, prave lozove rakije i proseka.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpnno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta

[illegible]

pot [illegible]

A. M. Franzil

Ma[illegible] Casilla 125. Telefon 177.

Parobrodarskaj Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici. Kako je u posljednje vrijem preustrojen nejsavremenim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju s drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tjesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju

Milavich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Friedjungov proces.

Citamo u «Crvenoj Hrvatskoj:»

„Pred beckom porotom razvija se ovih dana proces, kojem po politickom zamasaju, tesko da je slicna naci. Ne radi se o jednom covjeku, koji tuzi zbog uvrjede postenja, vec o stranci, koja legalno zastupa ogromnu vecinu naroda hrvatskog i srpskog imena te koja silom lisena zakonom zajamcena prava, da u saboru pozove na odgovornost one, koji od nazad dvije godine dana u Hrvat-koj krse zakon, utice se obicnom, stranom sudu, da ovaj vastodrscima digne izliku, u ime koje se sve to zgadja.

Svi znamo, koja je to izlika. To je tobozna veleizdaja. Friedjung je objedio koalicij, da je preko Supila Lukinica, Pribicevica i drugih u svezi sa srpskom vladom, ona je dapace iz Beograda primala i novaca u svrhu politicke agitacije, kojoj je svrha bila [illegible] Austrijevim izjavama u zagrebackom veleizdajnickom procesu nista manje nego otrgnuti nekoliko pokrajina od Austro-Ugarske i pridruziti ih Srbiji.

Toj bedastoj objedi „vjerovali su" zagrebacki suci, i njihovu „vjeru" placaju jos sada mnogi neduzni Srbi, koji u zatvoru cekaju presudu visega suda, da ih rijesi teske osude prvotnolbenog suda. Nu u Becu, gdje se vodi Friedjungov proces, nema Rauchovih sudaca. Pred dvanaestero ljudi iz puka treba da Friedjung dokaze svoje objede, a nad sudom te dvanaestorice stoji sud citave Europe, koji ima zadaju rijec da reca u cijeloj ovoj nelijepoj aferi. Koalicija birajuci becku porotu izabrala je samo mjesto, otkle ce se njezina optuzba sistemu moci cuti po cijelom svijetu. Neporocnost beckih sudaca njoi je garancija, da se istina ne ce zabasuriti, a istine njoj se ne treba bojati.

Ko je Friedjung i koju igra u svemu ovome poslu, to je svakomu poznato. Prica o veleizdaji nije njegova, on joj je samo znao dati lijep oblik, a skovali su je ljudi, koje ruka pravde ne moze dosegnuti. Za to koalicija nije tolko do toga da Friedjung bude kaznjen, jer svi znadu da je on bio prosto sredstvo u rukama mocnijih, koliko do toga, da se dokaze, kako sve te pripovijesti nijesu mista drugo nego puste bajke u koje samo bolesna masta mo-ze vjerovati.

A isprave, koje Friedjung ima u ruci? Istina je, on se je hvalisao da te isprave ima, nu proces ce stoprv dokazati, da li ih zbilja ima, i ako ih ima, da li su to prave isprave ili samo falsifikati i-prava. U tomu je bas znamenitost cijelga procesa. Koalicija ga jamacno nigda ne bi bila podigla, da se radilo samo o Frankovim *cakulama*. Ali kad se je pocelo iz pocetka u cetiri oka, a malo po malo sve jasnije i glasnije spominjati isprave, koje bi toboze dokazivale veleizdajstvo koalicije, ona je prograbila prvoga, koji se je pohvalio da je te isprave imao u ruci, neka keze, ko mu ih je dao i kakve su.

Sigurno ce koalicija upotrijebiti sva sredstva, koja joj daje njezin polozaj kao tuzioca, da u tom pogledu dozna istinu, a vidjet ce se po tomu, hoce li se te isprave i nadalje tajati, koliko drze do vjerodostojnosti njihove oni, koji ih madu u ruci».

KRONIKA

Hrvatsko dobrotvorno drustvo.

U ponedjljak je imalo sjednica ovo drustvo. Na istoj se odlucilo da se drustvene diplome napravе u tiskarskom zavodu «El Magallanes». Radnju ce nadgledat u ravniteljstvo drustveno i u slucaju dobre izradbe kupit za drustvo izrazjenje diplome.

O im toga se je pokusalo pro mijeniti nekoliko rijeci o izgradnji drustvenog grobljista, ali zbog malenog broja nazocnih nije se stvorio nikakav zakljucak u predmetu.

Na ovoj je sjednici novo izabrano upravitelistvo zauzelo svoje mj-sto.

Iz blagajnickih knjiga proizlazi, da drustvena glavnica i rosla je za par stotina devet biljada talira gotovine.

Vatrogasne vijesti.

U proslu nedjelju obavila se vatrogasna smotra. Glavno zapovjednistvo vatrogasnog tijela obaslo je kasarne svih drustava. Kolko momcad, toliko sprave i drustvene knjige nagjeno je, da je sve nasvom mjestu, u redu. Neke male nedostatke odlucilo se ispraviti.

Napose treba istaknuti, da je Hrvatsko dobrovoljno vatrogasno drustvo ovog puta odnije o barjak koliko brojem prisutnih dobrovoljaca, toliko drustvenom uredbom, sto je vrhovni zapovjednih priznao i pohvalio.

Evala nasim momcima!

Pozorisna druzina.

Vec je gotov cin, da ce amo stici pozorisna druzina gospoje Clara della Guardia, o kojoj smo u proslim brojevima vec pisali. Suprug ove umjetnice sejetskog glasa nalazi se megju nama, da obavi mizdne pripreme.

Prvi bi se komad imao staviti na pozornicu: «Gospoja sa kamelijama».

Meeting.

Govori se, da se radi o tom, kako bi se do koji dan uprilicio u ovom gradu jedan velicanstveni meeting, na komu bi se prosvjedovalo to da neuom fuzionirana drustva Ganad ra i Eksplotadora zaposjednu cijelu Ognjenu zemlju.

I zbilja fuzijom ovih drustava bio bi zadan golemi udarac malim p sjednicima i kucevlasnicima ovog grada. Veliki dio gragjana morao bi iseliti, jer bi sav posjed ostao u rukama nekolicime kapitalista. Ljudi bi samo moglo ostati toliko, koliko je dostatno da obavljaju poslove spomenetih drustava.

Kako su nasi naseljenici skoro svi mali posjednici i kucevlasnici u njihovu je interesu, da svi pristupe na meeting, sko bude uprilicen, jer je to jedini na cin kojim se moze prisiliti Vladu, da zaprijeci propast i rasulo Maga lanesa.

Biljegovke.

Novom godinom usao je u krjepost novi zakon, po komu svaki racun chec i t. d. mora biti biljegovan. Na svako pesosa Stotinu mora se staviti biljegovka od pet centava, koja ne moze biti manja, ako svota i ne dopire bas stotinu.

Hedervary.

Brzojavna zica javlja, da je zloglasni hrvatski ban Hedervary postao ministrom presjednikom mogjarsko-hrvatskog ministarstva.

Opet su mu iz Beca dali kandziju u ruke

Koliko ce s njom mahati, to su drugi posli. L ko da s dogodi, da nebji kraj okusaju oni, koji su mu je dali.

RAZNO

Svadbeno putovanje u gazdinoj kocijI

Dne 12 listopada o. g. Josip Kibel, kocijas kod Nikole Covica u Sisku, upregao je Covicove konje, pa u Petrinju po svoju ljubovcu Jelicu Kotaranin. Iz Petrinje se odvezose gospodski preko Kostajnice u Jasenovac, a odavle su smjerali dalje do Vukovara— rodnog mjesta Josipova. Tako ba em prica Kibel. No posto je vec na putu nodio najprije jednog konja na prodaju, a onda i drugoga, svakako je lako pogoditi, da je Kibel htio unoviciti i konje i kocju, pa dalje put nastaviti zeljeznicom ili kako drugacije. U to ljubavnike scepase oruzници i predadose u ruke pravde, a konji i kocija bijahu vraceni vlasniku. Radi toga je Kibel osudjen na gla oj raspravi pred petrinjskim kralje sk m sudbenim stolom na 2 god. teske tamnice.

Lov na lisicu—u sobi.

O jednom lovu u—sobi javljaju slijedece: U englezkom mjestu Ledbury Country u ekla je jedna lisica pred svojim progoniteljima lovcima i psima u jedan slucajno otvoreni stan, da se sirota zakloni i spasi zivot. No zaludu joj to bilo. Psi takoder provale u sebu, pa sada nastane naganjanje. Lisica u strahu skakala je kud je mogla i nemogla, a tako i pas. U sobi, gdje su psi konacno lisicu ulovili, prevrnuto je bilo i razbijeno sve pokuc o, pa je vlasnik za odstetu dobio ulovljenu lisicu.

Prepredena varalica.

U Londonu napisena je na zahtjev francuske policije varalica imenom Solebad Midekion. U Parizu je ona citavu gomnu u tzv. Quartier de l' Europe drzala sjajau stan. Vjesto je umjela medju svojim gostima pronaci one, koji su se nalazili u novcanim neprilikama. Ovima je posudjivala znatne svote novaca, ali u zalog je zahtijevala dragocjene uresnine, stare istocnjacke sagove, rezbarije slike i t. d. Kad su duznici od nje kasnije zahtijevali stvari natrag, ona se je ustrucavala ih vracati odgadjajuci od dana u dan, dok im vratiti ne ce. Ovi su podigli protiv nje tuzbu radi prevare. I kad ju je policija htjela uhvatiti, ona je otprhnula. Mnogobrojni predmeti nadeni su kod raznolikih pariskih trgovca starina, koji su za pojedine sagove placali 20.000 do 40.000 franaka.

Podkovani Ljudi.

Za vladanja Karla V. Mudroga (1364-1380.) zivljase nedaleko Pariza na potetku sela jedna stara gospoja, koja zivljase samo od mjeka sto joj ga davale dvie krave. Jednoga dana ukradu zlikovci obje krave Ona je zlickovce poznala i rekla im, da se ne ce dotle umiriti, dok ih kralju ne prijavi.

Primih! SRIEMSKE SLJIVOVICE **Primih!**

LLANQUIHUE BR. 1120 — TELEFON 228

JURAJ JORDAN

"Zar cete vi to zbilja uciniti?" rece joj jedan od tatova. "E onda cemo vas, da lakse i prije dodjete do kralja, liepo podkovati."

Rekavsi to pograbe okrutnici siromasnu zenu i podkuju ju na obje noge.

Ne-retna zena ozdravljivase tek polagano; ali kad je ozdravila, odrzala je riec i kralju se licno potuzila.

Karla se V. kosnu taj dogodjaj i on naloži slugama, da mu od svaka cienu razbojnike ulove i k njemu dovedu.

Ka i su ih doveli, dade ih kralj najprije podkovati, a onda zapoviedi da ih podkovane vode na glavni trg i onaje ih na ocigled silnoga naroda smaknu.

Tuzba proti ministarstvu vanjskih posala.

Pred godinu dana umro je u Bruselju u Belgiji jedan ugarski državljanin. Tim poslom bilo je jednom cinovniku tamosnjeg austro ugarskog konzulata povjereno, da provede ostavinu. Sada se pak doznaje, da je taj cinovnik pronevjerio jedan dio ostavine. B stinica pak gospodja Braitkopf radi toga tuzi ministra vanjskih posala grofa Erentala za odštetu od 17 tisuca 800 kruna s kamatima. U tuzbi ona izvadja, da je ministar kao procelnik vanjskog ureda odgovoran za po konzulatima i rouzrocene stete. Gospodja Braitkopf je predala tuzbu kod suda u Budimpesti. Ministar je poricao tomu sudu, da to moze raditi, a i je vec o bilo prigovor ministra Erentala. Tu je odluku potvrdila i kraljeva kurija u Pesti.

Borba franceskih biskupa.

Franceski su se ucitelji radi navale od strane franceskoga svecenstva na javno skolstvo obranili svom silom na pokusaje klerikalizovati skolu, uciteljе i djecu. Videci to, franceski se biskupi uvukli u se i sada namjesto svoga energicnoga istupa udaraju po javnoj skoli drugim nacinom. Biskupi vele, da se oni ne bore protiv svjetovnih skola, vec samo protiv nekih skola i protiv nekih naucnih knjiga. Biskupi se pricinjaju kao da se nalaze samo u narodnoj obrani svojega vjerskoga uvjerenja. Neki biskupi imenom istupise, da izjave svoje pomirljivo stanoviste, no opet s druge strane biskupi se prijete vladi najostrijom borbom, ako se ne bi ministar izmirio sa crkvenim zavodima. Medjutim republika se ne boji ovih prijetnja. Javna svjetovna skola je za sve Francuze republikance nesto, u sto se ne smije dirati, u tom se slazu svi republikanci. ma da se inace razilaze u drugim stvarima. Borba ce zapoceti, a crkva ce u Francuskoj trpjeti kao i prigodom zakona o rastavi crkve od drzave.

Zabranjeno sabiranje doprinosa.

Kako je poznato u Dalmaciji se uspostavio odbor sastojeci iz svoju politickih stranaka u svrhu sabiranja narodnih milodara za obitelji optuzenih Srba. Do danas spomenuti odbor jos nije primio za to dozvolu od vlade. Ova po svoj prilice ne ce ni doci, jer je molba otisla na ministarstvo u Bec a odavle u Pestu, da se obje vlade izjave sto misle o sabiranju. Posto dakle nema izgleda za dozvolu, to se odbor morao odreci sabirania.

Odbor veli da ce se Hrvat znati i drugim nacinom oduziti unesrecenim Srbima.

San.

Od odmora do sna samo je jedan korak, pa da vidimo u cemu se sastoji dobar san. Higijenisti preporucuju za razno doba starosti razna trajanja sna. Djeca od 3—4 godine treba da spavaju 12 ura dnevno; djecu od 4—7 god. 11 ura; od 7—16 god. 10 ura; a starijima je sasvim dovoljno 8 ura. Mnogim bolestima uzrok je nedovoljan san. Anemija, iznurenost zivaca i malaksalost cesto su posljedice nespavanosti.

Po veceri treba leci najkasnije poslije 2 ure, nu ne poslije ponoci, vec 2 ure prije racunajuci po objedu. Soba nikad ne treba da je zabusena, na protiv, za vrijeme spavanja prozor treba da je odskripnut, ako samo vrijeme nije odvec rgjavo, a zastor treba uvijek, da je spusten, da vazduh ne bi uticao neposredno na lice. Uvijek treba lezati na desnoj strani, kako ne bi srce bilo ometano u svome radu. Valja se naviknuti na uvlacenje vazduha kroz nos, jer ce se tako izbjeci zasusenje grla i hrkanje. Kad se legne u postelju valja zaboraviti na sve sto je bilo preko dana i tada ce san doci brz i lak.

Ko je punokrvan neka stavlja podglavu visok uzglavnik, kako bi sprijecio navalu krvi u glavu. Slabi i anemicni treba da spavaju na sto nizem uzglavniku Postelja ne valja daje u sljepci, u ti da su oko nje zavjese, da ne bi bio sprijecen pristup zraka. Nezdravo je spavati na perju. Izbjegavajte svjetlost u spavacoj sobi, jer ona zamara oci, a iz zraka uzima znatnu kolicinu kisika. Izjutra se ne valja buditi na precac, niti naglo skakati sa postelje.

Dobar san, dobro zdravlje!

Kao sto vidite, to nije bas teska stvar.

Trgovina sladora u Crnoj Gori.

Do konca g. 1908 bio je poznat u Crnoj Gori samo austrijski slador. Odonda unapried promjenile se prilike sasvim. Mjesto austrijskog sladora uvaza se iskljucivo francezki i njemacki slador. Na talijansko trgovinsko drustvo „*Oriente*" u Baru dospjelo je mjeseca rujna 356 *q* sladora iz Francezke, a 230 *q* iz Njemacke.

„Klub gluhonjemih".

Od mnogobrojnih londonskih klubova imade i jedan posve osebujan, koji se moze punim pravom nazvati idealom klubova. U ovom klubu sjedne, pisete i citate posve mirni i zadovoljni, jer se ne treba bojati, da ce vas kakav bljavi gnjavator uzeti za svoju zrtvu. Taj klub zove se „klub gluhonjemih" i clanovi mu mogu biti samo gluhonjemi ljudi.

Dakle nema tu cavrljanja, nego samo kretnja rukama, koje su gluhonjemi zamijenili govorom. Po pravilima kluba svakome je clanu dozvoljeno, da jedanput na tjedan dovede u klub i koju poznatu gospodju, ali na ravno i ta mora da bude—gluhonijema. Mozda ce tko opaziti, da u ovom klubu mora biti vrlo dosadno, kad klubasi ne mogu da vode razgovor. Ali nije tako. Gluhonijemi ljudi su po naravi veseli, a zalosni su samo onda, kad se nalaze medju ljudima, koje priroda nije izjednacila s njima A kada su oni—na ravno recemo medu svojim ljudima—razigra im se srce i oni posve zadovoljni odigraju koju partiju na karte ili ispiju koju casicu pive ili vina U svojem klubu zaboravе oni na svoju nesrecu i tjese se jednakom sudbinom klubasa.

Tiskara «El Magallanes»

FRANCUKA

Ljekarna i Drogarija

Marchal i Drug

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.

Na losta i na malo.

Juraj Matetic

— Ulica Roca —

Netom primih bogati izbor svakovrsnih predmeta.

za darove.

Banco de Magallanes

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISNIJE UVJETE.

U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.

Matija Paravic

ravnatelj

T. VALENZUELA

Slikar

IZRADA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN

ACONCAGUA

izmed Errázuriz i Colchagua

Hotel Plomplon

Hotel I. razeda **Ulica Roca**

POKUJSTVA

Stranaca od vune. Susta za postelje. Mramora. Ogledala velikih.

Cijene veoma niske Jeftinije nego igdje.

FRANCISCO RABAGLIO

— Ulica Roca —

Rotisserie Française

Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....

TRIPES

a la mode de Caen

Ulica Roca

— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA

—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
—— Vunenog rublja.
—— Cizama za djecu.
—— Obuce za gospoje i gospodu.
—— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic

Atacama ug. Progreso

Telefon br. 64

Prodaja mesa

Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez urakmice.

Tintoreria-Lavanderia

ALFONSO PEUTAT

Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chileé 955 izmed Valdivia y Santiago.

Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina

Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.

VINA LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak

DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA

Jacobs-a i Baumann-a

Promismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.

Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **no ciiene.**

LOVRO MILOŠ
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA
LA ANTARTICA
KUPUJE LOJ.

Dubrovnik. U ovu negdasnju tvrdju dolazi i stab 4 gorske brigade iz Hercegnovoga. U Dubrovniku je do lani bila samo garnizoma domobranstva, a sad su tu baterije br. 4 i 8 seste gorske topnicke pukovnije i cetvrti bataljun 22. pjesacke regimente, nedavno namjesten iz Tivta. Kotor pak ne ce vise imati nikakvo zapovjednistvo. Zapovjednistvo divizije prelazi u Hercegnovi, a zapovjednistvo 14. gorske brigade u Tivat.

Sveslavenske svratiste u Parizu.

Na sastanku Ceha, zivucih u Parizu, zakljuceno je, da se tamo sagradi jedno svratiste za Slavene. Misao je vrlo dobra i tako ce svaki Slaven, kad u Pariz dodje, doci medju svoje.

Seljacka uzorna gospodarstva u Hrvatskoj.

Da prokrci put i omoguci ostvarenje seljackih uzornih gospodarstva, odlucila je kr. hrvatska vlada u Zagrebu najboljim absolventima zemaljskih ratarnica pomoci, da si urede mala seljacka uzorna gospodarstva. To ce imati svrhu ponukati seljacke krugove, da svoju djecu salju u ratarnice, te da se absolventima iste ih omoguci, da si ustvare u ratarnicama steceno znanje.

Nagradjivanje stoke u Hrvatskoj.

Kr. hrvatska zemaljska vlada u Zagrebu razaslala je izkaz o razdieljenim novcanim nagradadama i diplomama prigodom ovogodisnjih nagradjivanja stoke. Nagradjivanja su odrzana u Sv. Ivanu Zelini, Krizevcu, Kutini, Popovaci, Koprivnici Pitomaci, Gjurgjevcu, Novigradu podravskom, Goli Bjelovaru i Vel. Pisanici. Svega je u tim mjestima bilo dotjerano 3975 komada blaga, a podieljeno j 28 prvih, 92 druge, 245 trecih, 211 cetvrtih i 85 petih nagrada, te 44 diplome. U novcu je razdieljeno u ime nagrada K 14.426.—, od koje je svote dala kr. hrv. zemaljska vlada iz zemaljskih sredstava K 8205.—, dok su ostatak doznacile obcine iz svojih sredstava, odnosno iz obcinskih veterinarskih zaklada.

Agronomski fakultet srbskog sveucilista.

Srbska vlada pozvala je strucnjaka svjetskog glasa Dra. Julija Stoklasu iz Praga, da ure i agronomski fakultet u beogradskom sveucilistu. Savni se stucnjak tome pozivu odazvao, te je, dosavsi u Beograd, pred ministrima i sveucilistima, a u akademi kom senatu sveucilista, odrzao veliko predavanje sa vecan em. Kako uredbeni nacrt, sto ga je izlozio Dr. Stoklasa, zaci upravo nacrt rada na privredn m j poro jaju Srbije, bi j odano p zdravljen i od srbskog drustva i od stampe. Kralj Petar, kojij Dra. Stoklasu vec odlikovao visokim redom, primio ga je na razgovor, koji j bio vrlo srdecan. Kralj Petar sveuko je sa velikom pazn jom izgaruje Dra. Stoklase o pri redbenom nacrtu.

Pokrajinski savez za promicanje prometa stranaca u Dalmaciji.

Nedavno osnovan je u Dalmaciji „Savez" pod gornjim imenom Drustvo osnovan je u Zagrebu. Koris, kakvu imadu talijanske turneke primorje, Svajcarske, Skandinavija i austrijske alpin ke zemlje od promet stranaca u ovim krajevima, bi imati i Dalmacija, a buduci to brinuti ce se gore spomenuti savez.

Dobra doza papra.

U jednog domacoj novini naisli smo na slijedeci clanak, koga prenasamo doslovno:

U Grnoj Gori pod svoje stare dane daje krvolok knez smicati glave svojih podanika. Prekani mu je poznata propalica i svjedok protiv Srba Gjurgje Nastic dao nekoliko glava. Ove godine, sad prosli tjedan, nasao se sudaca nevaljanaca, koji su dali na mjestu ubiti pet krsnih i ucenih ljudi, a 50 su ih osudili na tamnicu od 2—20 godina. Knez ne trpj, da mu se tko paca u njegove posiove. On je naucen, da otme gdje stigne, da digne i odnese gdje moze — a za to da mu se ne prigovara, vec da mu se za to kaze hvala! Bilo je nekolicina njih, koji rekose, da i vladar Crne Gore, makar je siled, mor postivati zakone. A on dao ih tuziti zbog bune i veleizdaje, te je tako poginulo pet ljudi, a drugo lezi u tamnici. Ne ce sigurno ni njegova sila bogovati.

Milost Bozja za—krune.

Jedan naprednjak pise «Hrvatskom Narodu» slijedece:

«Ovih dano dobio sam medju ostalim i jedan kular nasnih otaca samostana obvetanskoga iz Koruske, da pristupim „drustvu sv. mise na cast neoskvrnuto zacete Bogorodice, a na u jehu dusa u cistilistu", koji Vam g. urednice i priposiljem, da i Vi vidite tu fratarsku reklamu.

Casni oci ustanovise drustvo, koje luzi mise za duse u cistilistu, a vi drag krscenici dajte svaki po krunu, da se te mise plate. Za oto ce vam biti zahvalna blazena djevica Marija i duse u cistilistu, koje ce sigurno se osloboditi za vas pak molit. Ele, gle! A zasto casni oci ne suze te mise badava, timi bi i prvo ucinili svoju duznost, na koju su se pred Bogom obvezali, a drugo, zer njima ne treba zahvalnost dusa u cistilistu! Ne, oni eto ne ce bez kruna da pomognu svomu bizmjenu i ugodbl. djev. Mariji. Njima je dakle samo do kruna, a zahvalnost dusa u cistilistu prepusaju nama. Zar Bogu nije jednako ugodno sv. misa koju ca ni otac sluzi badava, kao ona, koju sirotinja iskupi krunom?

Svaki, koga tisti kakva nevolja ili bol, neka samo posalje krunu, i bit ce mu—bolje!

Dalje se kaze, da ce svaki koji posalje krunu, biti viecnim dionikom svih misa, molitava i drugih dobrih djela, te svete druzbe. Tko pak sakupi 15 K, on ne treba za svoju dusicu sam nista dati, a ipak ima najveci dio milosti bozje; on dakle dobiva milost bozju za—tudje krune!

Mozes dakle kratiti, lagati, guliti sirotinju i sve zlo raditi, amo skupi ili daj koru-kim fa trima 15 K, pa ces biti viecnim dionikom milosti bozje! A o-im toga ako tko toliko sakupi, postane promicatelj i za njega ce oni od luziti cetnu sv. misu ili — po-lije smrti. Nu sad se pita, tko ce meni reci, koliko sam ja dionikom milosti bozje za svoju krunu, tko pak, ako sakupi 15 da li su fratus uzili posluje-mrtvi za moje misu ili ne. Mrtvi su ti frati, no dragi krscenici, ne budimo mi mi ludi. Ne dji, narode, tesko-te enih kruna, ne bacaj u ruzo svojih zujeva dase frati s njima goste.

Napokon upozorujemo nase furtimase na ovu ocitu konkurenciju njihove crne bracе. Neka ih pokuce, da to nije ni bratski ni svecenicki ovako sisati krune iz Hrvatske, koji njima trebaju. A vidimo mi i ovo: premda ti niemacki i talijanski frati i mnogo Hrvate, ipak bi im bile dobre i hrvatske krunice mozda ih i vise vole od onih na koje se Bog moli!»

Sue. Ch. Williams
PRODAVA
Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

DISPONIBLE

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

Banco
Anglo-Sud-Americano Ltd.
Podruznica u Punta Arenas
Na zbanje publici i naprose Austro Ugarskim drzavljanima javljam da ova banka direktno otprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u iznosu sterlinga po tekucoj londonskoj vrednosti
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Giovanni Lucich
TRST Via della Procuratia N. 6 p. t. — TRST
Hotel I" razreda
Ulica na stan i ulaske kod dolaze b Americe i koji se postaju u
Osobit pazn na putnike prikucavanje izkrcavanju

MESARNICA
Predaje tkse na malo i na dosta
— Za lajem posebna sluzba na kucu —
— Preprodavcima znatan popust
— Slanine masti i kobasica svake vrsti
— Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske
— Visko Kusanovic

Franjo Tomsich
AGENTURNI POSAO
Zastupa se u trgovackim poveo na prvi ukupizbor kupuje prodaje nepokretnosti te svoji tuzi racun
Prist vrlo niske
Fisarda Coleccagua ug Colloe. —

STIPČIĆ i Drug
— U ca Llanquihue ug. Valdivia —
—o— Prodaje mesa na veliko i malo —o—o—o—o—o—o—o—
—o—o—o— Mesa najbolje vrsti i najbolje sjecka. —o—o—o—o—
—o—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kucu. —o—o—
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Ivan Sturica
Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

PEDRO KOVACIC
Jorge Montt ugao Sarmiento.
Bogati izbor svakosnih jestvina.
Specijalna posluga za nase zemljake.
— Cijene veoma niske. —

Cantina Central
— Atacama ugao Valdivia —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa
G. LEPORI

Prodaja drva
Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 4. —
1.000 komada $ 35.00.
Cijepanih drva c 60 vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogradjelje; stubova sa og ade, stubova sa kucne temelje suhrih, i zelenih.
Primaju se narucbe kod g sp. Ivan Turina B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.
Braca Jerkovic.

Brijacnica i Parfimerija
B. Livacich
Llanquihue u novoj zgradi gosp. Maxima Gilli.
Bogati izbor mirisnih voda.
Nozica, britava. Prefinog sapuna.
Cijene sasvim umjerene.

Doktor PAIS
Lijecnik
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
Ulica Errazuriz
povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic
—Acoracagua ugao Boliviana—
Prodaje jestvina i pica.
Posluga za nase obitelji na kucu.
Cjene umjerem. No boje se.

MAY DAWKINS
engleska primalja.
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihue ugao Av. C.

DISPONIBLE

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake Srede
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 79 Punta Arenas, na 26 Sijecnja 1910 Godina III.

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.00

Visko Violic
KAFANA I BILJAD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon — — Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898 Telefon 127
Javijam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo. Posluga na kucu.
Franjo Batistich

Bijelog Vina s Braca
primio sam netom iz domovine prodajem uz umjerenu cijenu.
Matija Raevic
„Hotel Maritimo"
— Ulica Pedro Montt —

Radionica Pokucstva
Maule izmed Roca i Errazuriz.
Jednostavnog i egantnog pokuestva; garantiram solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. enkovic

Juana Milostic
— PRIMALJA —
Llanquihue, prijasnji stan Cruz Roja.
Diplomirana na primaljskom zavodu u Zadru. Posjeduje posebnu dozvolu za vrsenje svog zanota u republici Chile.
Na raspolozenje, onih, te je trebaju na svaku uru po danu i po noci.

Hotel i Restaurant
— CITTA' VECCHIA —
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar " E GLOBO"
— Ulica Errazuriz —
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

PERICA SIMIC
— PRIMALJA —
Diplomirana dne 30. srpnja 1898. na c. kr. primaljskom uci istu kraljevine Dalmacije u Zadru.
Atacama nize ducana. gosp. Jure Kucana.

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme vecma nieke.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA
Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.
Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.
JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

REALIZACIJA
Za racun inozenskih kuca prodajem uz obaljene cijene slijedece predmete:
Pokujstva, zeljeznih ploca (imitacija kamena i opeke) tezulja, Aguarraz, sagova i cilima, civacih sprojeva (na ruku i nogu) satova srebrenih nikelnih i zlatnih, suhog voca i svjezeg u vlastitom soku, konserva raznovrsnih.
A. M. ARENTSEN
Nuble ugao Valdivia malo nise poste.

POZOR

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas
Svakovrsnih artikela potrebno za gragjenje. Alata za drvoce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popej vanj. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

ZAPATERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIĆ
Ulica Ñuble kraj mosta

HOENTSEN i C.ia
Maule ug. Errazuriz
Bogati izbor obuce i odjece.
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Sprava za grijanje i kuhinja.

Zeljezasto Seravallovo
CHINA VINO
Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Iz Dubrovnika.

Pripreme »katolicke stranke« za izbore.— Premda do opcinskih izbora ima jos godina i po, nasi »crni« su vec stali da pripravljaju teren za borbu, koja ce, kako se predvidja, bit zestoka.

Poceli su tajnom agitacijom protiv sadasnjeg nacelnika d.ra Pera Cingrije, nastojec da ga na svaki nacin ocrne i ponize, a uzvisujuc i u zvijezde kuuc neke njihove »buduce spasitelje« Dubrovnika. Medju tima je i njihov kandidat za nacelnicku stolicu, jedna ugaljiva figura, koja bi bila prosto ratilo u njihovim rukama, a primao bi za to 12.000 kruna godisnje place.

Protiv pristasa Samostalne Organizacije, naprednjaka i Srba, koji ce se medjusobno podupirati, stoje dvije za sad jos odijeljene grupe: pravasi i »katolicka stranka«, ova potonja pod firmom Boskovica.

Katolicka stranka jos nije formalno osnovama. Bili su pokusali da prevedu sve pravase pod crni barjak, ali im se pokusaj izjalovio zaslugom mladjih, koji s' nisu dali zavesti. Tako je tj put u skupstini »Zadruge« katolicka straua dozivjela fiasko, a isto tako im je propala i osnova da izdavaju list »Pravi Dubrovcanin«.

Ali crna vojska ne odustaje za to od svoje nakane, ili tocnije da se izrazimo, njihovi gospodari im ne dadu mira, vec ih na silu gone naprijed, jer ne mogu trpjeti da d.r Pero Cingrija bude nacelnikom Dubrovnika. Za sto, to svak razumije, pa to vrlo dobro razumiju i nasi pravasi, osobito mladji, koji i ako ne odobravaju srbofilsku politiku, ipak nisu voljni da sluze orudjem nasim najzagrizenijim narodnim protivnicima.

U oci ponizenja, koje se spravlja Dubrovniku, treba da se slozе svi posteni sinovi ovoga grada pa da prema duhu vremena izaberu takovo opcinsko vijece, koje ne ce biti u sluzbi ni vlade ni stranako, vec ce stititi jedino interese grada moralne kao i materijalne. U takovom vijecu mora da bude i jesta, razmjerno prema njihovoj brojnoj snazi, i Cingrijinoj grupi, i Srbima, i naprednjacima i postenim pravasima. To je jedini izlaz.

Novi hotel u Dubrovniku. — Javljaju iz Dubrovnika, da tamo promet stranaca sve vecma raste, pak da se sada slozio konsorcij domacih kapitalista, koji kani na Plocama sagraditi veliki moderni hotel sa kojih 60 soba. Govorilo se je, da ce biti »Hotel Imperial« napusten i prodan vojnom erару za novo zborno zapovjednistvo, ali doznaje se, da je ova kombinacija napustena. »Imperial« ce ostati hotel a novi hotel na Plocama imao bi biti namjenjen u prvom redu imucnijem srednjem stalezu, pridrzavajuci sav konfort, ali izbjegavajuci suvisni luksus. Vodjenje hotela bi preuzeo poznati domaci hotelier g. Odak, koji bi pridrzao i dosadanji svoj »Hotel de la Ville«.

U godini potroseno, koliko se Dalmaciji u 100 godina obecavalo.

Opcinske gradnje u Berlinu, koje su ove godine bile dovrsene kostale su 74 milijuna kruna, a one koje su ljetos bile zapocete, a nisu mogle biti dovrsene do konca godine, 55 milijuna. To je ukupno 129 milijuna kruna. Tamo je u godinu dana tol ko potroseno koliko je Dalmaciji u sto godina obecano. Ali jos interesantnije je to, da se za ovogodisnje opcinske gradnje u Berlinu potrosilo po milijuna kruna manje nego li je bilo predracunano.

Vjencanje na srecu ili na silu.

U saboru sjeverno-americke drzave New-Yersey prikazao je jedan zastupnik zakonsku osnovu o »vjencanju na srecu« ili, tocnije bi bilo reci, o »vjencanju na silu.« Po tom originalnom predlogu svi nezenjeni i sve usidjelice, koji su navrsili 35 godina te su potpuno zdravi, imaju da se u odredjeni dan prikazu pred narocito povjerenstvo kao kandidati vjencanja. Tu se ime svakoga pojedinoga muskarca napise na posebnu cedulju pa se sve te cedulje bace u jednu zaru, a isto tako cedulje s imenima zenskih kandidata u drugu. Jedan cinovnik vadi na srecu imena muskaraca, te kako je koji muskarac izisao iz lutrije, on pristupa k zenskoj zari da iz nje izvadi na srecu ime svoje sudjenice. Tako se nastavlja dok svaki muskarac ne dobije zarucnicu, s kojom ga vjencaju odmah tu u uredu. Brak se po volji moze sklopiti, na 3 godine ili dozivotno.

Zepni telegraf bez zica.

Jedan talijanski profesor, po imenu Cerebotani (samo da ne bude koji Ciarlatani), javlja da je izumio zepni telegraf bez zica. Aparat sastoji od jedne spravice u obliku kronometra, koji se moze drzati u zepu, od jednog malog smotka zice i jednoga stapa, koji i izgleda kao palica od setnje. Aparat moze primati vjesti sa 30 do 40 kilometara daljecine. Sluzi najvise za vojnicke svrhe.

Stegnuce dalmatinske pruge Ugarsko-hrvatskog parobrodarskog drustva.

Riecki mjestni listovi javljaju, da je *Ugarsko hrvatsko parobrodarsko drustvo* primorano, usljed slabog prometa sa Dalmacijom, povuci iz dalmatinske sluzbe 12 parobroda.

O izgradnji dalmatinskih zeljeznica.

O stanju izgradnje dalmatinskih zeljeznica izrazio se je odjelni predstavnik Dr. vitez pl. Schanka u drzavnom zeljeznickom viecu, da je utanacena osnova za austrijski zeljeznicki dio sasma dovrsena i vec odaslana namjestnistvu u Zudar, sa nalogom, da izvrsi polocki sluzbeni postupak, u koliko se isti na osnuvu odnosi. Ujedno se je austrijska vlada ponovno obratila na magjarsko-hrvatsku, da ova uredi stalni rok za izgradnju njoj pripadajuceg zeljeznickog djela, eda se moze zajednicki sa izgradnjom zapoceti. Toga radi zakasniti ce rok za zapocetak izgradnje, jer dosad nije joste stigao odgovor od magjarsko-hrvatske vlade. Na koncu izjavio je jos odjelni predstavnik vitez pl. Schanka, da se

Slijedi na 4. strani

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa. — Cizama postola i gaiosa. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinijevrsti. - Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé.*— Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

SREĆKO FODIĆ

— Llanquihue izmed Ulice Roca i Errázuriz —

Primam nase zemljake na stan i hranu.

Kuhinja je po domacu, a posluga brza.

U svom skladistu imam svegj na prodaji dalmatinskog vina rakije, koje sam direktno uvodim.

Ulja, prave lozove rakije i proseka.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta

Fotografia Universal

Snimanje po najnovije sistemi.

Najnovijih novih sprema, koje snimaju na cas, kao sto svil potrebnih fotografskih stvari prodaje

A. M. Brazil

Maule 1130a. Casilla 125. Telefon 177.

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 BRACA BONACIC i Dr. Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilénskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepo cnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finoca kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Tabat

Telefon Br. 155

likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Punta Arenas, 26 sijecnja.

Gospodinu

Josipu Jelusicu

Rosario de Sta Fe.

Treci je ovo put, da i meni upravljate Vase poslanice, u kojima rujete proti vrlo uvazenoj «Materinskoj Rijeci».

Na prve dvije rekoh u «Domovini» svoju i to bi imalo biti dosta. Posto slijedite upravljanjem poslanica, jos Vam jednom pisem, jer mislim, da moj odgovor primili niste a obicaj mi je svakomu odgovoriti, kad me pita.

Pocet cu s glave Vase poslanice, jer sam to samo i procitao.

Da ne budem «budala» eto cu da vjerujem, da niste spijun austrijske vlasti, ni Mihanovica, a li cete mi dopustiti, da ustvrdim, da je Vase ponasanje spijunsko i da se trecom poslanicom Mihanovicu nudite. Sto mislite, to Vi znate. Znat cete i sto pisete i zasto, bez sumnje, i za koga pisete, ali cete mi oprostiti, sto ja umijem citati i ono, sto se izmed redaka kriie.

Protiv «Materinske Rijeci» nemate ga nista. Draga Vam je isto, kako i onim iz Beca hrvatski narod. Vasa je pobozna zeljica samo, da se uklone od nje Martinolic i Kraljic, jednako kako i ni iz Beca zele, da se u domovini u klone s puta Supilo i koslicic,a. Onda ce vec sve biti dobro, je li da, Jose?

Eto, tu je «busillis»!

Za to ja, naucan misliti svojom glavom, liepo Vas umoljavam, da mi poslanicama unaprijed ne dosagjujete, jer ce svaka vrcom u kos.

To je sve, sto sam Vam imao reci.

Urednik «Domovine»

KRONIKA

Kazaliste.

U nedjelju je stiglo pozorisno drustvo gospoje Clare della Guardia. Vec u ponedijak dalo je prvu predstavu, prikazalo se naime djelom najploduijeg dramaticara novijega vremena, koji je stekao znatnih zasluga za razvitak dramatske umjetnosti, odigralo je Dumas-ovu (-in) «Gospoju sa kamelijama.»

Kazaliste je bilo prilicno puno. Kazemo prilicno, jer i ako su loze bile sve pune, ostala mjesta zijehala su praznina.m. Dobar glas, koji je pretekao druzinu, bio je istinit. Svi su glumci odigrali svoje uloge na potpuno zadovoljstvo opcinstva. Gospoja Clara della Guardia pokazala je pak, da je umjetnica, kojoj je rijetko naci suparnice. Pobrala je buru aplauza. U potonjem cinu njeno se igranje bolno dojmilo gledaoca i potresno djelovalo na iste: malo ih je bilo, komu suzu iz oka izmamila nije.

Grehota, da ce ova druzba dati samo jos sedam predstavaza. Kad smo jednom usreceni ovakom druzinom, koja rijetko da ce i kada vise stupiti na puntarensko tlo, pozurimo se, da se rijetkom prigodom okoristimo.

Veceras ce se predstavljati glasovita i nova komedija u pet cinova «Zaza» od P. Bertona.

Grehota je, upravo grijeh za onoga koji moze, a da se veceras ne nagje u kazalistu.

Stigao.

Gosp. Josip Jelisej, nas stari znanac i gragjevni poduzetnik, koji je od nazad godine dana bio zaposlen u Concepcion, prispio je amo zdravo u nedjelju.

Kao licnog prijatelja naseg u rednika i vatrenog hrvatskog rodoljuba srdacno pozdravljamo.

Vatrogasne vijesti.

Nasa su drustva sva na svom mjestu, nu nekoja trebaju vise clanova, da odgovore dostojanstvu i ugledu nase naseobine.

Da se to postigne, bit ce razaslat svim vidjenijim rodoljubima cirkular, koji nize objelodanjujemo, a na njima je, da se pokazu sto su i koliko cute za svoj narod u inozemstvu.

P. N. Gospodine

Potpisani se ne bi usudili dosagjivati Vam za obavljanja dnevnih poslova, kad im ne bi bilo poznato Vase zarko rodoljublje. Posto ih to osokoljuje, za to Vam se obracaju.

Ovdje nas je okupila sudbina izmed bez broj raznih naroda. Svaki od njih dici se svojim i nastoji, da se pokaze boljim od drugih. Za to smo i mi, kao i drugi, osnovali vise raznih drustava, a u ta se ubraja i «Hrvatsko dobrovoljno Vatrogasno drustva» koje je do danas bilo na diku i ponos cijile naseobine nase. Da se ovo nase drustvo odrzi i odgovori u pravoj mjeri dostojanstvu i ponosu nasega naroda za dugo vremena, treba mu sto veci broj aktivnih i pasivnih clanova, osobito ovih poslijenjih, koji su pravi stupovi drustva.

Kako smo na pocetku rekli, Vase zarko rodoljublje nam ie poznato, a poznato nam je i to, da Vam je vrlo neugodno, kad, u borbi za zivot, nebotice propustite priliku gdje biste mogli Vase rodoljublje i dielom posvjedociti.

U tu svrhu Vam prilazemo ovom pismu odrezak,

koji cete, uvjereni smo, dragovoljno potpisati i povratiti ga pisucim.

RAZNO

Stogodisnjica Dositejevej smrti.

28. marta 1911. navrsice se sto godina, kako je u Beogradu preminuo veliki prosvjetilac srpskoga naroda Dositej Obradovic. Glavni odbor Srpske knjizevne Zadruge zakljucio je na predlog svoga clana d-ra Jovana Skerlica, da u svoje ruke uzme inicijativu u proslavi te stogodisnjice i da se toga radi obrati pismom na sve kulturne i prosvjetne ustanove u Srpstvu i Jugoslovenstvu, da joi saopste svoje misljenje o najzgodnijem nacinu, kako bi se to proslava obavila. Kad prikupi i prouci sva ta misljenja, pozvace prosvjetne ustanove u Beegradu, da zajedno sastave jedan glavni odbor za proslavu, koji ce se dalje starati o tom, da se izvrsi taj narodni posao.

Iz Zagreka javljaju:

Preobucena Rauhova policija i personal iz Frankove stamparije, „Prava" i kancelarije, kao i preobuceni namjestenici drzavnih zeljeznica sa nekoliko fakina i Jevreja sakupise se u 7 sati u vece i porazbijase stakla na prozore „Srbobranu" „Pokretu," „Srpskoj Banci" „Privredniku" i skoli. Kamenje bacala je **uniformirana** policija. Kad se ceta umorila, razisli su se od kud su i dosli. Ko Rauhu, ko Franku. Ovome ne treba komenata.

Koliko rade vladari.

Krunjene glave u Evropi imadu toliko posla, te im se cini, da je najbolje, ako to na cisto poslovni nacin obave. Tako imade englezki kralj Eduard u svakom gradu, u kom obicaje stanovati, jednostavno uredjeni biro. U njem riesava on sa svojim tajnikom svaki dan do 40,000 pisama sto sluzbenih, sto nesluzbenih. Kralj pise brzo i poslovno, pa se vec po samom pismu vidi, koliko ima posla. Sva njegova pisma i listovi moraju biti slozeni po nekom sustavu koji je sam izumio: nista se ne cuva, sto bas ne treba. Radeci pusi kralj Eduard VII. jako; sanducic s cigarama i kutija s cigaretami uviek su pokraj njega. Ruski car Nikolaj probavi u radnoj sobi vise, nego mozda ikoji vladar na svietu. Odkad je bio buknuo rat medju Rusijom i Japonom, radio je on od zajutarka pa do ponoci; samo bi se mini-tri izmienjivali. Nije li nitko drugi s njim, onda dodje carica, sjedne na jedan stolac u kutu i plete carape, a car radi. I njegova je radna soba jednostavna.

Salamunski Sud.

Belgliski bracni zakon nije osobito strog, ali klerikalni sudci belgijski nastoje na sve nacine, da vsejete razstave. Kako daleko ide ovo njihovo nastojanje, pokazuje parnica, koja se odigrala pred brusel-kim crv I nim sudom. «Vossiche Zeitung» izvjescuje o tome ovo: Neki supruz, koji nikako nije mogao zivjeti u miru sa svojem boljom polovicom, razisao se s njom, te podigao parnicu za podpunu raz-tavu braka. Vec je bilo pres u ano desetak svjedoka, koji su utvrdili, da supruzi absolutno nisu rodjeni jedno za drugo. Bilo je vise ne zajamceno, da ce prigodom provog sudbenog termina biak biti razrieSen. U to se izprieci neka sitnica, koja je parnici dala sasvim drugi tecaj Suprug se naime jednoga dana sastane sa svojom zenom na ulici, te se medju njima razpredе svadja. I supruz cusne svoju zenu...Kad je sud docuo za ovu cusku, on zabaci zelju muzevu, da se razstava provede, uz ovu motivaciju: «Posto je medju supruzima doslo do tvornih napadaja, to su oni sami time dokazali da bi medju njima moglo doci i do pomirenja»—Bistri sudci dadose «zaljubljenim supruzima» ponovo prilike, da jos jedared pred njima razprave svoje porodicne tegobe. Valjda kombiniraju prema onoj «Koga Bog miluje, onoga i kara,» a da muz, koji svoju zenu ne bije, taj da je i ne ljubi. Tako barem nas narod naudruje, a u stvari ima i velika doza psihologije.

Skodljivost mnogoga pusenja.

Poznato je, da nikotinski otrov ne djeluje jednako na sve pusace. Kod nekih ljudi izaziv-lje pusenje znatne organske promjene, a kod nekih slabije ili nikakve. Kad covjek pusi na taste, t. j. na prazan zeludac, moze lako dobiti jace kucanje srca, koje se cesto javja i pri spavanju. Rado i ruke pocnu podrhtavati. Kod jakih pu aca djeluje nikotin i na vid kao i na prosirenje srca, koje takogjer prouzrocuje brzi tempo bila. Od velikog pusenja dolazi cesto i skleroza arterija, a srcana muskulatura slabi. Vrlo se cesto dogadialo, da su inace zdravi i jaki pucasi odjedared pogibali od srcane kapi.

Slavenska trgovacka komora u Rusiji.

Ruski ministar trgovine i industrije predlozio je ministar-

Primih! SRIEMSKE SLJIVOVICE **Primih!**

LLANQUIHUE BR. 1120 — TELEFON 228

JURAJ JORDAN

skom savjetu nacrt pravila *Slavenske trgovacke komore*", cije odobrenje moli jedno privatno drustvo. Svrha je slavenske trgovecke komore, da radi na gospodarkom zblizenju Rusije s ostalim zemljama blizog istoka. U krug njena rada spada: Da pomaze drustvima i pojedincima, eda se razvije razmjena robe izmedju Rusije i navedenih zemalja, a za tu svrhu moraju njihova trzista biti svestrano proucena, da se brine, kako bi bile uklonjene zaprike, koje stoje na puta tome zblizenju; da se stara, da se izvjestaji o uzajamnoj razmjeni robe razsiruju novinstvom; da trgovacki ugovori budu izradjeni na uzajamnu korist; da se podruznice „*Sl. trg. komore*" osnivaju, kako u Rusiji, tako i u tudjini; da se nadju agenti i posrednici; da se osnuje trgovacki izvjestilacki ured; da se priredjuju trajne izlozbe slavenskih proizvoda i da te podignu njihova skladista; da se priredjuju slavenske trgovacke i industrijalne izlozbe; da se sazivaju sveslavenski trgovacki i tndustrijski sastanci; da se priredjuju javna predavanja, na kojim bi se slavensko obcinstvo poucavalo o zadatcima i cilievima „*Sl. trg. komore*"; da se u tu svrhu izdaje casoviti list; da se radi na razvitku osiguranja prevozne robe i osoba.—Sjediste je komore u Petrogradu, a stoji pod nadzorani stvom ministarstva trgovine.

Nova tvornica likera i octa na Susaku.

Gosp. Ante vitez Bacic, veletrzac vinom i zakupnik drzavnih i obcinskih daca na Susaku (Hrvatska), otvorio je ondje tvornicu likera i octa, pecaru i skladiste konjaka, rakije i ruma. Gosp. Bacic poznat je kao prijatelj i dobrotvor naseg naroda, pak se preporucuje njegovo novo poduzece Hrvatima i braci Srbima, jer moze biti svatko uvjeren, da ce u njegovom novom poduzecu biti najvaljanije posluzen.

Ruska pleveca izlozba.

Rusko drustvo za plovidbu i trgovinu izvrsilo je jednu izvornu misao. Na svom brodu *Nikola II.* priredilo je bogatu izlozbu. Izlozili su svoje proizvode najveceruske tvornice i 140 trgovackih kuca. Veliki parobrod „*Nikola II.*" sa tom izlozbom u sebi polazi iz Odese koncem prosinca ove godine i zaustavit ce se za nekoliko dana u pristanistima: Varne, Burgasa, Carigrada, Smirne, Mesine, Aleksandrete, Pireja, Soluna i vratiti se preko Carigrada u crnomorska pristanista Lamsum, Kerasund i Trapezund a odatle povratiti ce se natrag u Rusiju. Ovaj put, na kome ce voziti se i vise carigradskih novinara, trajat ce 75 dana. Brod ce biti iznutra bogato okicen u staroruskom stilu, prikazujuci stare gradove u Rusiji. Okitbu izvrsili su prvi ruski umjetnici u tom poslu. Svrha je ovog putovanja izlozbe razviti, sto zivju trgovinu izmedju Rusije i blizeg Istoka.

Koliko se lagja potopi.

Svake se godine potopi jedno s drugim, oko 1200 ladja. U ovo zadnjih 30 godina najvise se ladja utopilo godine 1883., i bas 1572 na broju. Posto sada na svijetu ima ukupno 144.000 ladja, to se svake godine potopi blizu jedna od hiljade.

Nove krilatice.

Iz Pariza javljaju, da je profesor Langu izumio novu vrstu krilatice. Do sada je svaka sprava za lecenje imala motor, bez koga se nije mogla dizati u vis. Taj motor okrecu lopatice, usljed cega se uzburkaju vazdusni talasi, koji opiruci i nose krilaticu. No posto motor nikad nije pouzdan u visini, jer ga ugusuje vlaga, to se strucnjaci dali na posao, da stvore taku krilaticu, koja bi mogla letiti i dizati se bez motora. Izgleda da je profesoru Langu posio za rukom, da stvori krilaticu bez motora. On je svoj izum ovih dana pokazao pred novinarima i strucnjacima. Podrobnog izvjestaja o sastavu te nove krilatice jos nema, samo se toliko javlja, da je naime neki Vilhem Kres izumio krilaticu, kojom se moze uzdici ma na koje mjesto. Po tom sastavu krilatice bi mirno i pouzdano letjele po vazduhn.

Bogastvo kraljevine Srbije.

U Srbiji ima vrlo malo seljaka beskucnika, mnogo manje no igde u Evropi, jer u Srbiji postoji zakon, po kome se seljaku ne smije prodati pet hektara zemlje ni za kakav dug, pa ni za porezu, a toga vise nigde nema. Za drzavni dug, ne placa srpski narod na to nikakav prirez, vec se dug otplacuje od monopolskog prihoda. Srpski drzavni dug iznosi ukupno 525 miliona i 480 hiljada dinara. Za kamatu i otplatu placa se godisnje 24 miliona i 860 hiljada. Ovu otplatu podmiruju srpski drzavni monopolski prihodi od soli, duvana, takozvanih maraka, monopolskih hartija, carine i zigica. Prihod od tih monopola, iznosio je u prosloj godini 44 miliona i 700 hiljada dinara. Od te svote podmirena je otplata drzavnoga duga i na upravu monopola utroseno je 10 miliona i 720 hiljada dinara, te je ostao jos suvisak od 9 miliona i 120 hiljada dinara na slobodno raspolaganje srpske drzavne uprave. — Srbija je od nov a dobivenog putem zajma izdala za gradjenje zeljeznica oko 250 miliona dinara. Taj se novac sada otplacuje, i vremenom ce se i otplatiti, a kad to bude, onda ce srpska drzava i srpski narod u s ojim zeljeznicama imati jednu veliku imovinu i izvor velikog i sigurnog prihoda. Kad se od cielokupnog srpskog drzavnog duga odbije vrijedoost srpskih drzavnih zeljeznica, jer to u stvari nije dug, onda sav srpski drzavni dug iznosi oko 300 miliona dinara, a to nije veliki dug za drzavu sa tolikim prirodnim bogatstvom.

Grof Ivan Harrach.

Preminuo je u Becu u 81. godini zivota rijetki ceski velikas—patriota Ivan grof Harrach. Pokojnik je stekao velikih zasluga za Dalmaciju. Godine 1895. postavio se na celu drustva, kojemu je bila svrha, da podigne gospodarske prilike u Dalmaciji. U veliko mu se dopala prirodna ljepota Boke a osobito divnog Ercegnovoga gdje je bio kupio i jednu vilu.

Velikom rodoljubu bratskog nam naroda ceskog nek bude vjecna uspomena.

Una reputación de más de 100 años adquirida en todo el mundo por su pureza y calidad.

SI ES DE *Lazenby*

ES LO MEJOR!

SALSAS, SOPAS, ENCURTIDOS, CARNES PICADAS, PESCADO PICADO, ACEITE DE OLIVAS, PROVISIONES EN CONSERVA, etc., etc.

Tiskara «El Magallanes»

FRANCUKA

Ljekarna i Drogarija

Marchal i Drug

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d., i t. d.

Na dosta i na malo.

Juraj Matetic

— Ulica Roca —

Netom primih bogati izbor svakovrsnih predmeta.

za darove.

Banco de Magallanes

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISNIJE UVJETE.

U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.

Matija Paravic

ravnatelj

T. VALENZUELA

Slikar

IZRADRA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN

ACONCAGUA

izmed Errázuriz i Colchagua

Hotel Plomplon

Hotel I. razeda **Ulica Roca**

POKUJSTVA

Stranaca od vune. Susta za postelje. Mramora. Ogledala velikih.

Cijene veoma niske Jeftinij nego igdje.

FRANCISCO RABAGLIO

— Ulica Roca —

Rotisserie Française

Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d....:

TRIPES

a la mode de Caen

Ulica Roca

— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA

—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.

—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.

—— Vunenog rublja.

—— Cizama za djecu.

—— Obuce za gospoje i gospodu.

—— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic

Atacama ug. Progreso

Telefon br. 64

Prodaja mesa

Najbolje vrsti

Najboljeg sijeka u teritoriju

Uzorne cistoce

Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia

ALFONSO PEUTAT

Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chileé 955 izmed Valdivia y Santiago.

Naskoro na parn, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina

Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.

VINA LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak

DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA

Jacobs-a i Baumann-a

Promismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.

Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **po ciiene.**

LOVRO MILOŠ
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRA RIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA
LA ANTARTICA
KUPUJE LOJ.

radi o tome, e bi se za vrieme, dok ne budu otvorene pruge odnesne zeljeznice, uredili za dalmatinski *prevoz dobara odgovarajuce popustne zeljeznicke i parabrodarske vozarinke pristojbe.* Zeljeznicko ministarstvo nastojati ce, da se cim prije zapocne sa izgradnjom, a ujedno trsiti ce se, da isto sa svoje strane cim prije uredi i magjarsko-hrvatska vlada.

Nove zeljeznice u Hrvatskoj.

Osigurana je u najskorijoj buducnosti izgradnja dviju novih vicilnalnih zeljeznica u Hrvatskoj, i to pruga Osiek-Vinkovci i Vukovar-Raca.

Zeljeznica Osiek-Vinkovci u duljini od 34 kilometra ima da se izgradi kao normalno-vicinalna pruga. U prometnu mrezu ove zljeznice spadaju mjesta Ernestinovo, Antunovac, Laslovo, Mrkusica, Antin, Korodj, Gabos i Ostrovo. Prema tomu prosjecati ce ova zeljeznica vrlo plodne i napucene krajeve, te ce osobito posluziti domacoj industrije sladora, koja u osjeckoj tvornici ima odlicnog predstavnika. U doticnom predjelu nalaze se naime mnoga gospodarstva, koja su veoma prikladna za uzgoj saderne repe.

Druga je osigurana zeljeznica ona Vukovar Raca. I ova se ima da izgradi kao normalno-vicinalna pruga u duljini od 65 kilometara.

Ova veoma vazna zeljeznica ima svrhu, da s jedne strane spoji Savu sa Dunavom kroz plodoviti Srem, a s druge, da ucini pristupacnim znamenite postojine hrastovih suma petrovaradinske imovne obcine, sto no sada izmedju Morovica i Race. Osim toga ima ova pruga smjer, da kod Race predje u Bosnu, te kroz bogate bosanske Posavine preko Bjelina i Janje kod Gradacice, spoji gornju Drinu i tu ukrstavajuce se glavne ceste iz juzne Srbije.

Glavnica, koja je potrebita za izgradnju ove pruge iznosi okruglo sest milijuna kruna. Kako pako u jer vaju, uznapredovale su sve predradnje i za ozivotvorenje zeljeznice Vukovar-Kaca u toliko, da se sigurno nezeli reci, da ce odnosna z konska osnova naskoro biti iznesena pred sabor.

Monopol zigica odlucen.

Na govoreci, obdrzanoj dne 1. pr. mj. kod trgovacke komore u Pragu, saobcio je industrijalac Taussig, da je prema izjavama, ucinjenim od ministru financija izaslanicima udruge tvornicara paljevina, odlucena vec uvedba zigicnih monopola. Ujedno izjavio je Taussig, da je protivan nacrtu u tu svrhu zamisljenom gledom mozebitnog izvlascenja po novom jednom drustvu zigicnih tvornica.

Birsi ban Pejacevic o procesu.

Grof Pejacevic izjavio se o Fridjungovu procesu ovako:

„Ja na svaki na in zelim, da se proces provede do konca. Moje je duboko uvjerenje, da su ovi dokumenti dra. Fridjunga, narocito one fotografije cisto obicnu fabrikati, ali dopustam, da su gg. dr. Fridjung i dr. Funder ne znajuci srpski, radila u dobroj vjeri. Tko pozna samo malo nase prilike kao ja sto sam imao, da upozoram ljude, koji dolaze u Srbiju i izdavaju se za zurnaliste i onda nakon kratkog vremena postaju ti n i-ineri i pouzdanici, jer su navodno „Balkanspecijaliste", taj ce odmah progledati polozaj. Ovi „Balkanspecijaliste" kao neposteni ljudi htjeli su se okoristiti razmiricom izmedju Srbije i monarhije nase, a dr. Fridjung im je povj rovao, jer je izgleda mislio da bi dr. Fridjung rikao neizbjeznu sramotu s dokumentima.

Ti „Balkanspecijalisti" ne rade svi iz koristoljublja, ima ih, koji su castohlepni, da davaju „pouzdane upute" da se istaknu. Gledajuci ove od Fridjunga predlozene fotografije, uvjerio sam se, da su to lazni spisi, koje je ucinila nepostena osoba. No proces, kako god stavlja na kusnju Hrvatsku, ima i svoju dobru stranu. Nadam se, da ce politicki zrak rascistiti i da ce nestati klevete, koje se sad bacaju na sve stranke i na sve politicare u Hrvatskoj. Proces ce dovesti do prociscenja radnih i sposobnih sila, koje Hrvatska vise no ikada treba. Ne moze se tajiti, da nije jos nikad bila uprava u Hrvatskoj tako losa, kao sto je sada. Nadam se, da ce poslije procesa do i do preokreta i da ce zastupnici naroda moci sabrati se i poroditi u interesu svoje domovine. O njihovoj dobroj volji i spremi ne moze se dvojiti, a vjerojatno je, da ce im biti i pruzena mogucnost za rad".

Zadruzna banka za Bosnu i Hercegovinu.

U Sarajevu izlazeci list „*Hrvatska Zajednica*" javlja, da se vodstvo „Hrvatske narodne zajednice" u Saraveju vec dulje vremena sprema, eda osnuje *Zadruznu banku za Bosnu i Hercegovinu.* Inicijativu u ovoj stvari preuzela je sarajevska *Hrvatska Centralna Banka*, te je vec u tu svrhu bio sastanak u Ljubljani. Tom prilikom izjavila se je ljubljanska „*Zadruzna Sveza*" spremnom, da preuzme financiranje buduce *Zadruzne banke za Bosnu i Hercegovinu.* Za kratko vrieme sazvati ce zanimanici novi sastanak, gdje ce se poraditi oko ozivotvorenja domace zadruzne banke.

Austrijske banke.

Koncem god. 1906 obstojalo je u Austriji 79 banki i to 55 utemeljenih dionickom glavnicom, a 24 hipotekarna zavoda bez dionicke glavnice. Ove su izim svojih sredisnjica imale 222 podruznice, mjenjacnice i ogranicnica. Kroz god. 1907 porastao je broj banki za 3, dakle skupa 82. Od tih 56 sa Dionickom glavnicom. U samom Beču imalo je njih 18 svoj sielo, dakle skoro 1/4 istih.

Za bracu Hercegovce.

Kao sto smo vec javili vojni sud u Mostaru osudio je 8. novembra ove god. trideset i jednog Srbina iz Kotara Gatackog u Hescegovini na pet i po do sedam i po godina. Ovo su oni Gacani, sto su za vrijeme aneksije presli u Crnu Goru, te su kao vojni obveznici poslje povratka iz Crne Gore stavljeni pod vojni sud, koji ih je osudio skupa na nekih 200 godina tamnice. Ovo su vecinom hranitelji svojih porodica, domacini svojih kuca, sirotinja koja je svoju nejaku djecu ili svoje roditelje svojim radom izhranjivala. Izanjih ostaje koja stotina stara i nejake siromasi, ostaju citluci, koje ce vlasnici njihovim porodicama oduzeti, jer ih nema ko raditi; ostaju djeca koju nema ko paziti ni odgajiti. Da bi se koliko toliko pomoglo "Sarajevska Srpska Rijec" otpocela je skupljanje priloga za postradale.—Duznost je svakog rodoljuba, da ovijem porodicama pomogne.

Rusko-bugarki trgovinski ugovor.

Bugarski izaslanik Dimitrijev nalazi se u Petrogradu, eda razvidi i dokraici financijsku pogodbu, a istodobno da ugovori novi rusko-bugarski trgovinski ugovor. Dosadasnji ugovor prestaje u ozujku 1910.

Sue. Ch. Williams
PRODAVA
Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

DISPONIBLE

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

Banco
Anglo-Sud-Americano Ltd.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici a osobe Austro-Ugarskim drzavljanima javljam da ova banka direktno sprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u iznosu sterlinara po tekucoj Londonskoj vrednosti
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Giovanni Lucich
TRST — Via della Procuratia N. 6 p. t. — TRST
Hotel I.° razreda
Ima na stanu putnike. Kod odlaze u America i kod se povracaju
Osobit pazi na putnike pri ukrcavanju i izkrcavanju

MESARNICA
Prodaja mesa na malo i na dosta
— Za obitelji posebna sluzba na kucu —
— Preprodavacima znatan popust
— Slanine, masti i kobasica svake vrsti
— Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske —
— Visko Kusanovic —

Franjo Tomsich
AGENTURNI POSAO
Zavodnik se za namestanje novca na prvu ukuiznu kupuje pricuje nepokretnine za svoj i tudji racun
Pristojbe vrlo niske
— Pisarna Concagua ug Colloe. —

STIPČIĆ Drug
— U ca Llanquihue ug. Varcia —
—o— Prodaje mesa na veliko i malo —o—o—o—o—o—o—o—o—
—o—o—o— Mesa najboje vrsti i najbo je stoke —o—o—o—o—
—o—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga ljubazna. —o—o—
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Ivan Sturica
Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

PEDRO KOVACIC
Jorje Montt ugao Sarmiento.
Bogati izbor svakosnih jestvina.
Specijalna posluga za nase zemljake.
— Cijene veoma niske. —

Cantina Central
— Atacama ugao Valdivia —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa
G. LEPORI

Prodaja drva
Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 4.—
1.000 komada $ 35.00.
Cijepanih drva c 60 vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogradjetelje; stubova sa ograde; stubova sa kucne temelje suhrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod gosp. Ivana Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.
Braca Jerkovic.

Brijacnica i Parfimerija
B. Livacich
Llanquihue u novoj zgradi gosp. Maxima Gilli.
Bogati izbor mirisnih voda.
Nozica, britava. Prefinog sapuna.
Cijene sasvim umjerene.

Doktor PAIS
Lijecnik
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
Ulica Errazuriz
povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic
—Aconcagua ugao Boliviana—
Prodaje jestvina i pica.
Posluga za nase obitelji na kucu.
Cjene umjerem. No boje se.

MAY DAWKINS
engleska primalja.
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihue ugao Av. C.

DISPONIBLE

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 80 | Punta Arenas, na 3 Veljace 1910 | Godina III.

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.00

Visko Violih

KAFANA I BILJA

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 893 / Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tijesteninâ, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.

Franjo Batistich

Bijelog Vina s Braca

primio sam netom iz domovine prodajem uz umjerenu cijenu.

Matija Raevic

„Hotel Maritimo"
— Ulica Pedro Montt —

Radionica Pokucstva

Maule izmed Roca i Errazuriz.

Jednostavnog elegantnog pokucstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.

A. enkovic

Juana Milostie

— PRIMALJA —

Llanquihue, prijasnji stan Cruz Roja.

Diplomirana na primaljskom zavodu u Zadru. Posjeduje posebnu dozvolu za vrsenje svog zanota u republici Chile.
Na raspolozenje, onih, te je trebaju na svaku uru po danu i po noci.

Hotel i Restaurant

— CITTA' VECCHIA —

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.

JOSIP RADOSEVIC

Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knj .a "E GLOBO"

— Ulica Errázuriz —

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatikâ engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.

W. Seliger

PERICA SIMIC

— PRIMALJA —

Diplomirana dne 30. srpnja 1898. na c. kr. primaljskom ucilistu kraljevine Dalmacije u Zadru.
Atacama nize ducana. gosp. Jure Kucana.

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme vecma nieke.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA

Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, miogreni, gospojinskim bolestima i t. d.

Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.

JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

REALIZACIJA

Za racun inozenskih kuca prodajem uz obaljene cijene slijedece predmete:

Pokujstva, zeljeznih ploca (imitacija kamena i opeke) tezulja, Aguarraz, sagova i cilima, civacih sprojeva (na ruku i nogu) satova srebrenih nikelnih i zlatnih, suhog voca i svjezeg u vlastitom soku, konserva raznovrsnih.

A. M. ARENTSEN

Nuble ugao Valdivia malo nise poste.

N STAMBUK

Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé

Prodavaonica raznovrsnih hr ni na, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.

Na veliko i malo

ZELJEZARIJA

N. FORETICH

Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas

Svakovrsnih artikela potrebnih za gradjenje. Alatâ za drvoce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

ZAPATERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIĆ

Ulica Ñuble kraj mosa

HOENEISEN i C.ia

Maule ug. Errazuriz

Bogati izbor obuce i odjece.
Svakovranih jestvina i konzerva.
Sprava za grijanje i kuhinja.

Zeljezasto Seravallovo

CHINA VINO

Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Elektricni tramway Gruz Dubrovnik.

Posto je komisija, koja je slijedila u danima 24. i 25. prosloga novembra, odobrila prugu elektricnog tramwaya Gruz-Dubrovnik, nadoslo je vrijeme ostvarenju ovog poduzeca.

Gostie se mukte.

Neki seljak iz Hercegovine, dosao, je u jednu krcmu u Dubrovniku „za Gospom" sio za stol i trazio jestit i pit.—Kad se je najeo i napio, okrene krcmaru: „Ja ti, bogami, ne mam otkle da platim, pa ako ti nije pravo, zovi redara".

To je krcmar i ucinio, pa se je na redarstvu ustanivolo, da seljak nema doista ni pare, da se zove Obren Krco iz Zubaca, i da je pred nekoliko mjeseci bio izagnam radi kradje.

Trscanska manifestacija.

Tu skoro slavenski elemenat u Trstu uprilicio je sjanu narodnu manifestaciju za slovensko-hrvatsko skolstvo na Primorju. Najprije je Dr. Ilesic obdrzavao predavanje a za tim Dr. Slavik u ime politickog druztva „Edinost" otvori javnu skupstinu: O predmetu je iscrpljivo izvjestio Dr. Rybar a nakon njega drugi. Svi se natjecahu kako ce istaci pravedno ogorcenje nad sramotnim faktom gdje tako brojni slavenski elemenat nema ni jedne svoje skole. „U Trstu nas je dosta—rece Dr. Slavik—da izvojstimo svoje pravice, no nijesmo osamljeni. Stotinu brzojavnih pozdrava dobismo iz velike domovine Slavije....."i prekine ga burno odobravanje.

Na skupstini je primljena resolucija, kojom se od vlade zahtjeva, da onamosnjem pucanstvu dade bezodvlacno puckih, srednjih i strukovnih skola. Ujedno izrazuju ogorcenje na talijanske ucitelje, koji se njihovim pravednim zahtjevima protive!

Nakon toga iz golemog mnostva skupstinara zaori „Lijepa Nasa" i „Ej Slaveni" i upute se da javno manifestiraju za najelementarnija prava al..... policija sprijeci.

Ne hrvatska opera.

Hrvatska je muzika obogacena novom operom „Povratak", kojoj je libretto napisao g. Srdjan Tucic a uglazbio hrvatski glazbenik g. Iosip Hatze, splicanin. Oni te se s tom operom poblize upoznadose vele, da ce to biti jedno od remek-djela hrvatske muzikalne umjetnosti.

Albini u Italiji i Americi.

Trscanski list "Il Piccolo della Sera", javlja, da je talijansko drustvo kupilo Albinijevu operetu „Bosonogu plesacicu", koju ce se prvi put pjevati koncem januara u rimskom kazalistu „Teatro Luicino". U Newyorku ce se doskora pje vati njegova opera „Madame Troubodaur".

Za vojno zaporjednistvo u Dubrovniku

Vojnicka Vlast povela je pregovore sa vlasnicima Gracic, Mayneri, Jelic i Matijevic za unajmljenje zgrada u ulicam "Izmedu bacvara". (stari tribuno i oruznistvo) i ulicam „Zuzerinoj i Pucicevoj" koje bi imale sluziti za uredovne prostorije Zapovjednistvu vojnog zbora. Te bi se zgrade za sada unajmile za 3 godine dok se bude gradila narocita nova zgrada.

Gdje je nasa mladost?

Da se vidi na kojemu je stepenu izseljivanje, donosimo ove brojke iz popisa mladica koji su pozvani na novacenje u dojducoj godini, pise «crvena Hrvatska».

Samih pripadnika ove opcine ima u popisima prve, druge trece stavnje ukupno 227 mladica, a od ovih je trajno otsutno u samoj Americi ravno 100 i to veci dio iz Zupe. Ovdj pak nijesu ubrojeni oni drugovgje otsutni, ni oni po moru, o kojih ce takodjer bitinekoliko Americi.

„Mladi Istranin"—„Mladi Hrvat.

Potaknuto savjetima vidjenijih rodoljuba urednistvo je „Mladog Istranina" zakljucilo, da od 1. sijecnja 1910. svome listu promijeni ime u „Mladi Hrvat". Urednistvo obrazlaze tu promjenu ovako: Stotinu su puta kusali nasi narodni neprijatelji, da rastrgnu vez sto sve Hrvate spaja u jednu cijelinu. Da nas razbijaju nadijevali su nam razna imena. Sad bi nas nazivali Istranima, sad Dalmatincima, pa Slovencima, Bosnjacima, Ilircima Morlacima i tko zna kako jos. Tako postupaju ti nasi dusmani i danas. I danas krste nas oni na sto nacina samo da nas smetu i razdvoje. Mi im pak ne smijemo nasjesti. Koliko nam god bio mio i drag uzi kraj gdje smo se rodili, mi ne smijemo ni sebe ni svoj jezik po njemu da nazivljemo. Jedno ime neka nam bude sveto i nada sve uzviseno—ime Hrvat. Zato ne vise „Mladi Istranin" vec „Mladi Hrvat".

Poucavanje odraslih u citanju i pisanju.

Po svim nasim selima imade ih mnostvo odraslih, sto ne znadu stiti ni pisati, a zeljni su da nauce. Pucki ucitelji na vise mjesta zauzeli su se, da u vecer poucaju odrasle u stivenju i pismu. U tom se je—u nase znanje—najvise odlikovao vrieddni ucitel u Vrlici *Stjepan Roca.* On ne samo poducava odrasle u mjestu, gdje skoluje, vec se nedjeljom i blagdanima zaliece i po okolnim selima, te poducava momke i ljude. I u Jesenicama u Poljicima ukazao je ove godine veliku ljubav za poucavanje odraslih mladi ucitelj *Slako Mladinov.* Hoce nasi ucitelji! Oni u svakoj, pa i u ovoj, iskazuju iskrenu ljubav za svoj narod.

Velika nesreca na Dobri.

Na ovogodisnji Bozic posli su seljaci i seljakinje iz sela Mracin i Banjavcic sela k misi u Crkveno selo kraj Novigrada, kotar Karlovac. Vracajuci se o podne kuci, morali su proci preko potoka Dobre, koja je nabujala malo ne 2 metra. Nakon sto je toga dana vec vise ljudi

Slijedi na 4 strani

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa. — Cizama postola i galosa. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Srednjaka. — Svakovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. - Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drážbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

SREĆKO FODIĆ

— Llanquihue izmed Ulice Roca i Errázuriz —

Primam nase zemljake na stan i hranu.

Kuhinja je po domacu, a posluga brza.

U svom skladistu imam svegj na prodaji dalmatinskog vina rakije, koje sam direktno uvodim.

Ulja, prave lozove rakije i proseka.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta —

Gratia Universal

...anje po najnovijoj skoli.

...ih sprema, koje snimaju *na cas*, kao sto svih potre... ...ih stvari prodaje

A. M. Brazil

Maule 1130a. Casilla 125. Telefon 177.

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijem preustrojen nepo... cnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno pomaknuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrenc i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Koliko nas u Becu vole

I ma u nasoj domovini dobrocudnih ljudi, a ima ih i ovdje, koji misle, da nam u Becu svako dobro zele i da bi za nas i dusu dali, ali *da ne smiju od drugih.*

Koliko je u tom istine ovdje cemo u kratko pokazati.

Nasi se naseljenici sjecaju «veleizdajnikog procesa», sto je bio uprilicen u Zagrebu. Sjecaju se, kako su tu bili osudjeni pravedni ljudi i dragovoljno su doprinijeli, po mogucnosti, za njihove unesrecene obitelji.

Da se opravda aneksija Bosne i Hercegovine, trebalo je stvoriti «veleizdajnike» Za sitni puk nagjose Nastica, da ih optuzi.

Od vajkada otmicarska Austrija mogla je biti s tim zadovoljna, ali to nije bilo tako. Ona se nije zadovoljila samo zrtvama sitnog puka, vec je htjela zavrnuti vratom cijelom Hrvatskom i Srpskom narodu, pa je potvorila i njegove prvake, narodne zastupnike, da su potkupljeni, da su primali mito iz Srbije, osobito njihov vogja g. Frano Supilo.

Za sitni puk nagjose Nastica, a za zastupnike trebalo je naci dostojna covjeka i nagjose historicara Dr. Friedjunga.

Ovaj je narodne zastupnike preko novina prikazao podmicenima, optuzio je hrvatsko srpsku koaliciju.

Na tuj se pri tom ostalo. Koalicija je Fridjunga pozvala pred becki sud, da dokaze svoje tvrdnje, da izneze dokaze

U tom se mnogo otezalo, ali napokon moralo je doci i do suda.

I okupili se porotnici u Becu. Zgrnuli se noviuarski dopisnici cijelog svijeta. Sudija ispituje. Hini da trazi dokazala, a ragje bi ih satrao. Ali se ne moze lagati u brk cijelog svijeta!

Na sudu se utvrgjuje, da su svi dokumenti falsificirani. Ljudi, koji su tu bili potpisani, kao da su bili u Beogradu nazocni sjednicama, gdje se snovalo protiv Austrije, istog dana, po svjedocanstvu pulicije, nalazili su se u Berlinu!!.....

Svjedok Chlumecki cita Supilovo pismo, a ispusta iz njega recenice, koje promjenjuju smisao. Bezocno tvrdi, da je Supilu u cetire oka dao sto forinti, a poznato je bilo, da je Chlumecki zivio samo novcima tugjih zena, koje je on zavagjao.

Kad se je vidilo, da ce se ponovno «nasi prijatelji» iz Beca obruciti, salju k Supilu bivseg ministra Baernreitera, za koga se tvrdi, da je pouzdanik najvisih krugova, dakle vladajuce kuce, da ga u prisutnosti advokata, profesora Massaryka zamoli, da se pregori svim silama, da se ova stvar mirnim putem rijesi, jer da je u pitanju cast monarkije.

Kremenjak Supilo, za svoju osobu ne traci nista, pristaje na nagodbu, ali takovu, u kojoj ce Friedjung povuci svoje klevete, a faktori, koji su ovu stvar inscenirali, dadu garancije, da ce u Hrvatskoj prestati muciti hrvatski i srpski narod.

Poslanik odgovara, da moze jamciti, da ce se prestati muciti narod u Hrvatskoj, ali da ce posve mucno biti, da Friedjung opozove klevete, jer da su odvec velike novcane izlozene (Ovo se razumije, da je tu bio upleten i prijestolonasljednik,-tako barem domace novine misle).

Supilo ostaje nepomican. Sudac mora da vrsi svoju. Kad je prituzilo, Dr. Friedjung povlaci klevete, a Supilo optuzbu. Friedjung je plakao. A ministar Baernreiter je zahvalio Supilu i drugovima za ovo rijesenje i izjavio, *da je time potpuno dokazama nevinost Hrvata i Srba koalicionasa.*

Eto tu, koliko nas u Becu vole! Oj turcine, za nevolju kume!

Nismo dosli na red

Napokon se doznalo gdje se nalazi novac ($ 100), koji je «Hrvatsko dorotvorno drustvo» poslalo, kao doprinos za spomenik, svom pocasnom clanu, Strossmayeru. Eno ga u gospoje Zdenke Svrljugé, blagajnice gospojinskog odbora za Strossmayerov spomenik, dakle na pravom mjestu, samo sto jos nismo dosli na red, da se objelodani u «Strosmayerovu koledaru». Da se o tome mogu svi clanovi Hrv. Dobr. Dr. osvjedociti, objelodanjujemo pismo, koje jo posljednja posta donijela.

Evo ga u cjelini:

Zadar 18 prosinca 1909.

Slavno
Hrvatsko dobrotvorno drustvo
Punta Arenas.

Na stov. Vase od dana 16 listopada t. g., upravljeno nasem uredniku g. Yurju Biankini, zastupniku u Becu, castimo se odgovoriti Vam koliko slijedi:

Dana, 27 Jula 1905. primila je ova uprava Vase st. od 16/6 1905 sa «letra» br. 17/1027 banke Tarapaca i Arjentina za iznos £ 6. 9. 8 za Strossmayerov spomenik, za koje nam je mjenjacnica F.li Mandel Nipoet isplatila kruna 154.30.

Primitak bio Vam je potvrgjen u Br. 60 «Nar. Lista» od 31/7 1905.

Novac je Vas sa ostalim novcem sakupljenim u istu svrhu od ove Uprave, bio poslan gospogi Zdenki Svrljuga, blagajnici gospojinskog odbora, odnosno odbora Zagreback h Gospoja za Strossmayerov spomenik sa tocnim potpisom doprinositelja, te cuvamo o tom potvrdu.

Opomenuli smo gospogju Svrljuga na Vasu tuzbu i odgovoreno nam je, da jos nisle dosli nared, ali da ce biti objelodanjena i Vasa svota u prvom koledaru, kako sto bivaju sve ostale i kako sto je vec bilo javljeno u Pr. 60 «Nar. Lista» od 31/7 1905.

Jugoslavenska Akademija ni je se na nas nikada obratila za razjasnjenje, a znala je da i mi sakupljamo prinose, ier prima «Nar. List» u kojemu se svi doprinosi za svaku dobrotvornu svrhu redovito objelodanjuju.

Odlicnim postovanjem.

P. L. Biankini v. r.

Tako se eto drustvo mucilo od god. 1905. do 1910. da dozna, gdje su njegovi novci, a oni bili na svom mjestu. God. 1911. bit ce objelodanjeno u «Strossmayerovu koledaru» da smo i mi poslali nesto novaca.

Vrag odnio i presu!

KRONIKA

Kazaliste.

Cetvrtak 27.—

Zena, koja u oluji zivota nema nikakvog kormila, a ni boljeg savjetnika do svoje alkoholizirane majke, koja nikada, svijesna svoje ljepote, voli covjeka iz urogjenog joj koketizma ili nenavidnosti prama anonimnoj drugarici koncertne kafane; koja, poput leptira, leprsa povrh ljudskog blata, pa se s njime i okalja: to vam je sinosnja *Zaza*.

Ali i u toj zeni, i u toj *Zazi*, kraj atavicne raskalasenosti, srce jedno bije, u komu se ona pleminita iskra skriva, sto moze da preporodi i najgoru dusevnu propolicu—iskra ljubavi.

Zavoljela je covjeka cijelim zarom duse svoje, batalila je «slavu» i bogatstvo, posramila se svog prijasnjeg zivljenja!.....

Ali—covjek, koga ona tako strastveno ljubi,—ozenjen je.

Da joj je hi ena srce iscupala, ne bi joj teze bilo. Vraca se tuzna svojoi umjetnost, gdje je «slava» i bogatstvo cekaju, ali.....ona vazda ljubi.

I kad nakon tri godine srete miljenika, koji je uvjerava, da je slobodan za cijeli mjesec dana, koji on misli neprekidno s njom provesti u njvecoj ljubavi,-odvraca: ne, dragi, ljubav nij mjenica, sto roka imade!

Clara della Guardia odigrala je svoju ulogu velicanstveno, pa nam je prikazala «Zazu» u svim fazama svog zivota tako naravno, da je ni sami ne bismo mogli bolje ni umisliti.

Ostala druzina izvrsno ju je pratila.

Petak 28.

«Lupez» komedija, u kojoj se odigrava stara, ali svakidanja povjest ljubavi, u kojoj je covjek primoran da prje mejem iz zlate case, pomijesan mnogo puta sa vise kapi zuci.

Mlada zena, strasno zaljubljena, da bolje ugodi svome muzu, a donekle i pod pritiskom prekomjernog luksusa danasnjeg drustva, u komu i mi, kao pravi giumci, igru odigravamo, prisiljena je, ili da bolje recemo dovedena da krade.

Kao vazda, Clara della Guardia sjajno je odigrala svoju ulogu; dominirala je cijelu publiku, pa smo i mi s njome cezuli i plakali, kad je ona svoj grijeh muzu ispovijedala.

Gosp. Zoncada i Valenti fino su je pratili i dali nam jos jednom prilike, da se uvjerimo o njihovoj vjestici. Mladi gospodin Zanuccoli, koji je igrao ulogu zaljubljenog 19. godisnjeg mu karca, tako je naravno glumio, da nas je sunja spopala nije li zbilja taj mladic zaljubljen.

Dobro gosp. Guisanti u ulogi Zembault.

Nedjelja 30.

Sadrzaj sinosnje prestave «Filip Derblay» poznat je, mislim, svijema citaocima, nesto jer su prestavu vidili, a nesto iz mjesnih novina, a opet je Ohnetov roman domac mnogim nasim obiteljima.

Romanticne scene, sto se u toj drami odigravaju, tako fino interpretirane sa strane vel kih talijanskih glumaca Clare della Guardia i Zoncade, ne mogu a da srce ne dirnu i najokorjelijem ciniku.

Gospoja Clara Della Guardia takovu je slavu stekla sebi i uopce nenadmasivog talijanskoj dramatickoj umjenosti, da nam se, ko duznost, namece njeno obozavanje. Istodobno smo radosni, sto nam se sinoc pruzila prilika da se uvjerimo, da je gosp. Zoncada pravi umjetnik, a ne anonimni mediokrite, sto tugjom svjetlosti siva.

Ulogu Filipa Derblay, radinog i postenog sina nove slobodne demokracije, koji mora da se bori protiv ostacima posred bijelog dana spavajuceg plemstva, tako ju je krasno gosp. Zoncada odigravao, da je cijelu publiku zanio, koja mu je potresenom dusom urnebesno aplaudirala.

Gosp. Valenti, Zanuccoli i ostali bas dobro!

Ponedjljak 31.

Raskalaseni zivot visokog klera i francuskog plemstva, koji nijesu placali drzavi nikakova poreza, vec sisali krv nesretnog naroda, doveo je bio Francusku do ruba propasti.

U tim teskim vremenima Francuskom je vladao odvise dobar kralj Ljudevit XVI, koji nije umio da dominira ni sebe, ni svoju zenu, kraljicu Mariju Antonietu, dostojnu kcerku velike Marije Terezije.

Kad pomislimo, da je Parizom, tom svjetskom metropolom, glad zavladao, dok su vlastela i popovi cijelu Europu svojim sjajem cudom cudili, onda nam je lako zamisliti godinu 1793.

Primih! — SRIEMSKE SLJIVOVICE — **Primih!**

LLANQUIHUE BR. 1120 — TELEFON 228

JURAJ JORDAN

Sinocna drama, koja nam predstavlja zadnje dane Marije Antoniete i njenog muza Ljudevita XVI. jako je interesirala nasu publiku, koja je napunila cijelo kazaliste.

Sinovi ove slobodne zemlje divili su se radnji odlicnih glumaca, koji su onako vjesto odigrali epilog prepirke dvaju stoljeca.

Osanmaesto je stoljece umiralo, pa su s njime morale da isceznu njegove peruke i njegove lakajske duse.

Rumena zora devetnaestog stoljeca, krvlju postrcana, progutala je mnogo zrtava, odigralo se mnogo nemilih prizora, ali je za to svijetu granulo sunce slobode zlatne.

Sinoc so dusevnom napetosecu cijelu dramu pratili, a vise je majka proplakalo, kad je onako odvazno i strastveno, kao ranjena lavica, gospoja Della Guardia, u ulogi Marije Antoniete, svoje dijete od ubojica branila.

Koliko ponosno, toliko ganutljivo bilo je njezino koracanje ka giljotini.

Svrsetak svakog cina publika je burno aplaudirala.

Sriieda 2.

Sadrzaj sinosnje komedije «L' altro pericolo» bio bi u kratko ovaj: Zena, oko trideset i trece godine, udata, kako se cesto, na zalost, dogadja, iz pukog konvencionalizma, srete se jednom sa svojim nekadanjim prvim miljenikom. Pocese, da se o mladim danima razgovaraju, pa se u nje i povratise: vohli su se, ko nazad 13 godina.

Ta zena, Klara Jadain, ima njeznu kcerku od 13—14 godina, koja ko mahnita ljubi ljubavnika svoje majke, a on joj ljubavlju odorvca i protiv vlastite volje, kako sam kaze.

Nevini taj stvor, iz razgovara nepoznatog para, na jednom plesu doznaje uzasnu istinu. Dusa joj klone, mozak gori. Svetost njenih ideala caskom biva blatom okaljana. Majka, to slatko i obozavano ime; majka, pred kojom nije imala tajne..... Ohl Sveti Bozel..... Pak on, tai najsavrseniji stvor ovog svijeta, da je tako nisko pao!.....

Nego, majka da neizgubi srecu kcerke i ljubav i da pokrije pred njenim ocima svoju pogrjesku, sakrificira se, pa joj ljubavnika svoga za muza daje.

Na prvi pogled reklo bi se, da cin nije bogzna sto, ali je u tom teska prevara. Mi smo se sinoc nauzivale jedne prave literalno-umjetnicke veceri. Mauric Donnay je tako finom psihologijom ovu svoju radnju prozeo, da je bila prava grehota izgubiti i jednu samu frazu i jednu samu rijec. Djelo je pak ispleteno raznim dukovitim izrazima, ali da recemo, aristokratskog ukusa. Zivot, sto se u toj drami odigrava, najnaravnije je ovoga svijeta. Ljudi, koji se tu okrecu, nijesu s Marta na zemlju pali, oni osjecaju isto kao i mi: ljube, smiju se i placu—sve kao i mi. Za to smo sinoc aplaudirali i djelo i glumce. Nitzsche nam je rekao, da je ljudima draga umjetnost, a osobito dramatska, jer se od naravi odalecuje; e pak, ako nikad, sinoc smo se o obratnom uvjerili.

Gospoja Della Guardia sjajno i ostala druzima. O njima je suvismo i pisati, jer se je publika, ima blizu osam dana, uvjerila, da su veliki umjetnici.

Pokladi.

Kad eto dolaze dani, kad latini pomahnitaju, kako ono rece Turcin, upozorujemo nase momke, te se misle maskarat, da ce najzgodnija za to odijela, a sto je interesantnije, najcjenja, naci kod gosp. Ivana Bavlac-a vlasnika «Rottisseria Francaise». Ko se na vrijeme prijavi, napravlja se po mjeri i po zelji.

Same trinaest!

Sto se do sada znade, za dojducu presjednicku periodu, rastu zazubice trimaestorici kandidata.

Pa da se tko usudi reci, da Chile nije plodna zemlja?!

Historicki plast.

Prosle sedmice bio je izlozen u trgovackoj kuci Jacobs i Baumann, plast Marije Terezije, prababe sadasnjeg talijanskog kralja Viktora Emanuela III.

Sadanja vlasnica mu je glasovita umjetnica gospoja Clara Della Guardia, koja ga je pribavila od takogjer glasovite umjetnice Ristore, kojoj je bio za zasluge, na uspomenu jednom poklonjen.

Predstava u pocast Clare della Guardia.

Danas je za abonente posljednja predstava.

U subotu ce pak biti oprosna u pocast umjetnice, cije ime kiti naslov ovih redaka.

U cetvrtak.

Ovdje je covjek na cudu s tipografima! Prvo je «Domovina» izlazila u nedjelju, ali se istim taj dan nije svigjalo dovrsiti je, pa smo promijenili izlazak u srijedu.

Vidjelo se, da im ni srijeda nije zgodna, jer «sveti ponedjeljak» treba svetkovati, pa do srjede ostaje sami utorak, koji ne moze da pozobije toliko slova.

Da se njemu i njima pritece u pomoc, «Domovina» ce odsele izlaziti u cetvrtak.

Stigli.

Postarskim parobrodom iz stare domovine stigla je gospoja poznatog brodograditelja G. Antuna Rozica, sa troje djece.

Iz San Gregorio dosao je gosp. Miho Gasic, brat naseg urednika, da uredi neke privatne poslove.

Iz Rio Gallegos povratio se gosp. Antun Jovanovic, koji je onamo probaravio skoro godinu dana, kao kujigovogja kod jedne uvazene trgovacke kuce.

Dobro nam dosli!

Nasi zastupnici za pok Harracha.

Grof Oto Harrach, sin velikog pokojnika, primio je od nasih zastupnika ove dvije sazalnice:

„Povodom smrti Vaseg prejasnog oca, osobitog pokrovitelja Dalmacije, iskrenog prijatelja juznih Slavena, salje Vam izraze srdacne sucuti u ime Jugoslavenskog kluba—Dr. Ploj"

Druga glasi: „Zastupnici Dalmatinski, koji su bili u polozaju, da najbolje upoznadu neizmjernu ljubav i neumorno nastojanje Vaseg prejasnog oca za kraljevinu Dalmaciju, duboko tronuti njegovom smrcu, izjavljuju Vama svoje najzivlje saucesce i herno blagosivlju svetu uspomenu nezaboravnoga pokojnika".

Dr. Ivcevic, Biankini, Baljak, Bjeladinovic, Dulibic, Ivanisevic, Peric, Prodan, Tresic i Vukovic,

Una reputación de más de 100 años adquirida en todo el mundo por su pureza y calidad.

SI ES DE

Lazenby

ES LO MEJOR!

SALSAS, SOPAS, ENCURTIDOS, CARNES PICADAS, PESCADO PICADO, ACEITE DE OLIVAS, PROVISIONES EN CONSERVA, etc., etc.

Tiskara «El Magallanes»

FRANCUKA

Ljekarna i Drogarija

Marchal i Drug

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d., i t. d.

Na dosta i na malo.

Juraj Matetic

— Ulica Roca —

Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.

za darove.

Banco de Magallanes

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISUIJE UVJETE.

U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.

ravnatelj

T. VALENZUELA

Slikar

IZRA DRA BRA UZ VEOMA NISKU CIJEN

ACONCAGUA

izmed Errázuriz i Colchagua

Hotel Plomplon

Hotel I. razeda **Ulica Roca**

POKUJSTVA

Stranaca od vune. Susta za postelje. Mramora. Ogledala velikih.

Cijene veoma niske Jeftinije nego igdje.

FRANCISCO RABAGLIO

— Ulica Roca —

Rotisserie Française

Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.,....

TRIPES

a la mode de Caen

Ulica Roca

— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA

—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
—— Vunenog rublja.
—— Cizama za djecu.
—— Obuce za gospoje i gospodu.
—— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic

Atacama ug. Progreso

Telefon br. 64

Prodaja mesa

Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia

ALFONSO PEUTAT

Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Ohileé 955 izmed Valdivia y Santiago.

Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina

Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.

VINA LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak

DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA

Jacobs-a i Baumann-a

Promismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.

Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **po cijene.**

LOVRO MILOŠ

—ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA

LA ANTARTICA

KUPUJE LOJ.

prevezeno, nije nitko mislio na kakovu nesrecu. Bas o podne, kad se najvise ljudi vracalo kuci i bila najveca stiska, ukrcalo se na camac Mike Trupkovica 47 ljudi. Vec se putem zalio po malo tri puta camac. Kad su dosli do sredine, gdje potok najjace dere, nije pomoglo nista veslanje; a osim toga je jednom namjesteniku na camcu puknula motka Voda uzasno duboka, te bojazan pred pogibelji izasvala je medju njima stravu. Medjutim kormilar je ipak tako ravnao, da su doplovili do druge obale. No cim se camac približio obali, nahrupe ljudi svi na prednju stranu camca, koji uslijed tezine utone, te svih 47 osoba pade u vodu. Nasta uzasna vika i krika. Sreca je jos bila da je na ovoj obali bilo ljudi, koji su cekali na prevazanje, pa su isti pomogli, koliko su najvise mogli. Jedan mladic sam spasio je 12 ljudi, dok je dan muz, videci svoju zenu, gdje se utaplja i gdje ga zove u pomoc, skoci u vodu, da ce zenu spasiti, no na nesrecu svoju, jer se i on i zena udavili. Samo od jedne kuce u Banjavcic selu utopile se 4 djevojke. Svih utopljenih imade 13.

Vojnicki glas o procesu.

Jedan od najzesc'h protivnika koalicije bio je b cki list Dancera „Vojni list". On je napadao nase ljude prije procesa kako i frankovci. poslije svrsena p.ocesa pise ovako:

„Sto se je ovih tjedana odigralo u beckom porotnom sudistu, tako je nezrecivo sramotno i ponizujuce za svakog Austrijanca, da covjek zaista mora imati mnogo optimizma, da ne ocaja nad tom Austri-om.

Jer mi smo se uvjerili, da u Becu bas nista nije iskljuceno!

Od Fridjunje sudu predlozeni spisi imali su pod Evropom opravdati rat sa Srbiom. On je te spise predlozio i najvisjim krugovima. I ovi spisi, na koje smo se mi pred Evropom hvalili pozvati koji bijahu od odlucnog upliva na odnosaje najvisih gospodara u drzavi prema Hrvatskoj, krivotvoreni su!" Poslije razlicitih razmatranja veli, da je uzasan ponor u koji je upala Austrija poslije ovoga procesa. „Dozivjesmo svjet-ku sramotu, koja jakim slucajem malo da nije postala pozornicom krvavih dogadjaja. Evropa nam se smije; pa makar mi sami sebe ne znamo kako bezbrizno zavaravali. Gromki smijeh Evrope sve jedno ce se nama (Austriji) rugati..... Mi smo sada po dusi Hrvatima i Srbima obvezani, da im iskazemo potpuno svoje povjerenje. Koalicijin program mora da odobri svaki pravi rodoljub..... Premicimo misao jedinstva Hrvata i Srba i pribimo sebi njihovo prijateljstvo. Pretrpjeli smo sramotni poraz koji smo sami sebi prired li. Zatajimo li sebi taj poraz, zaglibit cemo jos dublje u mocvaru".

Spljet za koaliciju i Supila.

Odrzan je u Spljetu sastanak, kojemu su prisustvovali pristase svih hrvatskih stranaka, na kojemu je prihvaljena sljedeca rezolucija, potpisana po predstavnicima stranaka:

Hrvati spljet ki—posto nije bilo dozvoljeno obdrzavanje javne skupstine sazvane za dan 19. 1909. izrazuju svim putem, bez razlike stranaka, nepokolebl o povjerenje clanovima hrvatsko-srpske koalicije, a poimence narodnom zastupniku Frano Supilu, osudjujuci s prezirom klevetnicke napadaje u beckoj stampi, kojima su ovaj cas, u ocima cijelih i prokuanih narodnih boraca, izlozena imena hrvatskoga i srpskoga.

Proti nastojanja dusmana, koji bi cajus briatom na prve i najcestitije nase ljude, ponajpace na umnoga, znacajnoga i odvaznoga Supila, hoce time da onemoguce hrvatsko-srpskoj koaliciji zakonitu obranu prava kraljevine Hrvatske, gradjani prvoga grada Dalmacije, tumacec osjecaje svih postenih Hrvata i Srba na Primorju, izricu uvjerenje, da ce braca u Hrvatskoj i Slavoniji junacki odoljeti i ovoj zadnjoj, najtezoj kusnji istim samoprijegorom i neustrasivoscu, kojim su do sada osujetili sve spletke grobara nase narodne slobode.

Ova rasprava, koja ce dokazati kulturnom svijetu, kakovim su kusnjama izlozeni Hrvati - Srbi Austro Ugarskoj monarkiji, mora da pred sudom naroda i pred sudom nepristrane Evrope svrsi pobjedom istine i pravice, dosljedno pobjedom svete stvari, za koju se tako viteski zalozila hrvatsko-srpska koalicija.

Vicko Milic, dr. Ivan Majstrovic, dr. Josip Smodlaka, dr. Vjekoslav Skarica, dr. Ante Trumbic.

„Drzavopravni" zemljovid ugarskoga kraljevstva.

Dr. Rudolf Havas (nam vec dobro poznat „slavenofil") napravio je zemljovid jedinstvenog madzarskog kraljevstva, u kom je sirpo Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu, nevodeci da to cini „na temelju postojecih zakona". Osim toga Havas je pomadzario imena svih nasih mjesta i gradova.

Osuda proti rijeckim prevalnicima.

Dovrsena je glavna rasprava protiv prevalnicima rijecke pucke banke, te je izrecena osuda. Samuel Zvirski osudjen je radi umorstva i grabeza na 15 godina robije i na trajno izgon iz kraljevine Ugarske. Salamun Kisenovski proglasen je krivcem zlocina umorstva i grabeza te osudjen na dozivotnu robiju. Abraham Kriviciki rijesen je optuzbe.

Zvirski i Kisenov saslusali su mirno pravorijek porotnika te su izjavili, da ne apeliraju, cim je Krivicki zaplakao od ganuca. On je odmah pusten na slobodu. Pri njihovom odlasku doslo je veliko mnostvo opcinstva, da vidi ove ruske zidovske teroriste.

Povratak u jugoslavenaku svezu.

„Narodni List" donasa vijest iz Beca, po kojoj su se narodni zastupnici D. Ivcevic, Biankini, Peric i Vukovic povratili u Svezu juznih Slavena iza kake je ova, po njihovoj zelji, popunila svoj pravilnik u smislu, da drzavni poracun i trgovacki ugovori ne mogu biti klupskim pitanjem. Dr. Ivcevic, koga je Sveza htjela opet birati za predsjednika, zahvalio se na toj casti, a primio je samo izbor u parlamentarnu komisiju. U istu je izabran takodjer i zastupnik Biankini.

Gajeva proslava u Dubrovniku.

Pripreme su za „Gajevu Proslavu" u punom jeku. Tu se nasa akademska omladina zauzela onim zarom, koji je svojstvenim samo mladjim ljudima. Da ne idemo na dugo izjavit nam je, da je rezultat svega slijedeci Program:

1. Preslov, govori kol. Ljubomir Leontic.
2. Hrvatska Himna—pjevacki zbor.
3. „Ilirizam"—predava Dr. Milorad Medini.
4. „Srpsko Narodno Blago (A. Sulic)—veliki potpouri, izvadja tamburaski zbor.
5. „Crnogarac Crnogorki" (I. pl. Zajc)—pjevacki zbor.
6. Ples.

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC

Llanquihue, frente Gobernacion Marítima

Hotel y Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

Banco Anglo-Sud-Americano Ltd.

Podruznica u Punta Arenas

Na znanje publici s obzirom Austro Ugarskim drzavljanima svijem da ova banka direktno otprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoi vriednosti

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Giovanni Lucich

TRST Via della Procuratia N.° 6 p. t. — TRST

Hotel I.° razreda

Ljubazno na stan putnike, koji odlaze u Austriju i koji se povracaju

Osobito paz na putnike pri ukrcavanju i izkrcavanju.

MESARNICA

Prodaje mesa na malo i na dosta.
— Za obitelji posebna sluzba na kucu
— Preprodavacima znatan popust
— Slanine masti i kobasica svake vrsti.
— Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo nisake

— Visko Kusanovic —

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO

Zauzima se za namještanje novca na prvu ukanjizbu, kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun

Prisutan vrlo niske

— Pisarna Colchagua ug. Calloo. —

STIPIČIĆ i Drug

— U ca Llanquihue ug. Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo. —o—o—o—o—o—o—o—o—
—o—o—o— Mesa najbolje vrsti i najbo jeg sijeka. —o—o—o—o—
—o—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kucu. —o—o—

CIJENE OBICAJNE U PLACI.

Ivan Sturica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

PEDRO KOVACIC

Jorge Montt ugao Sarmiento.
Bogati izbor svakosnih jestvina.
Specijalna posluga za nase zemljake.
— Cijene veoma niske. —

Cantina Central

— Atacama ugao Valdivia —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa

G. LEPORI

Prodaja drva

Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 4.—
1.000 komada **$ 35.00**.
Cijepanih drva c **$0** vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogradjetelje; stubova sa og ade; stubova sa kucne temelje subrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod gosp. Ivana Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.

Braca Jerkovic.

Brijacnica i Parfimerija

B. Livacich

Llanquihue u novoj zgradi gosp. Maxima Gilli.
Bogati izbor mirisnih voda.
Nozica, britava. Prefinog sapuna.
Cijene sasvim umjerene.

Dokter PAIS

Lijecnik

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
Ulica Errazuriz

povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic

—Aconcagua ugao Boliviana—
Prodaje jestvina i pica.
Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerem. No boje se.

MAY DAWKINS

engleska primalja.

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.

Llaquihue ugao Av. C.

Disponible

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 81 | Punta Arenas, na 10 Veljace 1910 | Godina III.

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.00

Visko Violih
KAFANA I BILJA
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 893 Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tijesteninâ, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franjo Batistich

Bijelog Vina s Braca
primio sam netom iz domovine prodajem uz umjerenu cijenu.
Matija Raevic
„Hotel Maritimo"
— Ulica Pedro Montt —

Radionica Pokucstva
Maule izmed Roca i Errazuriz.
Jednostavnog elegantnog pokucstva; garantiram solidna izradba. Sjajnio pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. enkovic

Juana Milostic
— PRIMALJA —
Llanquihue, prijasnji stan Cruz Roja.
Diplomirana na primaljskom zavodu u Zadru. Posjeduje posebnu dozvolu za vrsenje svog zanata u republici Chile.
Na raspolozenje, onih, te je trebaju na svaku uru po danu i po noci.

Hotel i Restaurant
— CITTA' VECCHIA —
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Montt.

Dizar "EL GLOBO"
— Ulica Errázuriz —
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

PERICA SIMIC
— PRIMALJA —
Diplomirana dne 30. srpnja 1898. na c. kr. primaljskom ucilistu kraljevine Dalmacije u Zadru.
Atacama nize ducana. gosp. Jure Kucana.

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA
Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.
Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.
JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

REALIZACIJA
Za racun inozenskih kuca prodajem uz obaljene cijene slijedece predmete:
Pokujstva, zeljeznih ploca (imitacija kamena i opeke) tepzulja, Aguarraz, sagova i cilima, civacih sprojeva (na ruku i nogu) satova srebrenih nikelnih i zlatnih, suhog voca i svjezeg u vlastitom soku, konserva raznovrsnih.
A. M. ARENTSEN
Nuble ugao Valdivia malo nise poste.

N. STAMBUK
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé
Prodavaonica raznovrsnih hrana, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
na veliko i malo

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, [illegible] v Banke Punta Arenas
Svakovrsnih artikla potrebnih za gragjenje Alatá za drvo-ce, zidare, [illegible] d. t. Stakala svake vrsti. Papira za [illegible]pivanje. Mreznice u [illegible]orama od 150x100x002
Novosti Pl[illegible] za postavljanje u pre-grade, da se ne cuje zvuk.

ZAN[illegible]ERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIĆ
Ulica Nuble kraj mosa.

HOENEISEN i C.ia
Maule ug. Errazuriz
Bogati izbor obuce i odjece.
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Sprava za grijanje i kuhinja.

Zeljezasto Seravallovo
CHINA VINO
Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Sa Friedjungova procesa

Nasim je citateljima poznato mnogo toga, sto je proslo na ovom procesu, pa nam ne bi trebalo o tome pisati i danas. Ali, jer rodoljubi zele znati sve potanko, a drugi neki jos ne mogu da progledaju, mislimo, pa nije suvisno, ako jos danas «Domovinu» ispunimo, kako to sami Svebe priznaju, ovom austrijskom sramotom.

Da nam se ne prigovori, da mi sto iz nase torbe nadodajemo, donasamo u prvom redu, sto kaze becki «Vojni list» pak onda izjave stranih novina, te clanak hrvatskog generala Babica.

Ko imabude ustrpljenja sve to procitati, uvjerit ce se ovog puta, kol ko je austrijsko ime dicno u svijetu. Nu, kako smo gori rekli, pustimo, neka prvi govori «Vojni list»:

„Danzer's Armee-Zeitung", pod naslovom „Debacle" donosi iz pera Carla M. Danzera, koji je sam svojedobno u tom svom listu donio jednake klevete protiv koalicije kao „Reichspost", na uvodnom mjestu razmatranja o Friedjungovom procesu, o njegovom znacenju i pouci, koja se iz njega crpiti moze. Clanku su motto rijeci predsjednika Wacha, koje je izrekao dne 11. prosinca u parnici Friedjungovoj.

Mi smo u Becu, i ne velim nista drugo.
No ovakove stvari ja ovdje ne dopustam
Kod nas je to iskljuceno.

Pocinjem, da bolje shvacam rijec „vjesti Austrijanac". Vidim naime sve jasnije, da je zbilja prava umjetnost biti Austrijanac, i da zato treba velike vjezbe, ne cemo li se samo time zadovoljiti, da budemo u smislu domovnice austrijski drzavljani, nego i nastojimo li, da se i svojim osjecajima i teznjama osjecamo Austrijanci.

Sto se je ovih tjedana odigralo u beckom porotnom sudistu, tako je neizrecivo sramotno i ponizujuce za svakog Austrijanca, da covjek zaista mora imati mnogo optimizma, da ne ocaja nad tom Austrijom.

Jer mi smo se uvjerili, da u Becu bas ni ta nije iskljuceno!

Potla ovog uvoda pisac ski ira predmet parnice, pa ova ko zakljucuje:

Dozivismo svjetsku blamazu, grotesknu komediju, koja samo pukim slucajem ne postade krvavom tragedijom

Eurdpa nam se smije, pa makar cemo mi jos ne znam kako bezbrizno sami sebe zavaravati—gromki smijeh Europe ne cemo moci zaglusiti.

Ne koristi nista. Istini moramo u lice zagledati. Indolencija, zaborav na svoje duznosti u drustvu s prostom gluposcu pribavilo nam je tu bezicnicu.

Mi zahtjevamo glavu krivca!

Ali taj zahtjev nikada se ne ce moci ispuniti. Jer nije u tom samo jedan kriv, citav sistem je diskreditiran, duh, kojim se je kod nas radilo, tehnika i metoda toga rada. Mali jedan, karakteristican momenat: Niti grof Forgach, a niti nas tadasnji vojnicki ataché u Beogradu ne vladaju tako savrseno srpskim jezikom, kako bi bilo nuzno, da imdgu proniknuti duh jednog dokumenta! Dalje: Zar su dokumenti izolirani, proti koalicije?

Zar nije „Becu" poznato, da si je denuncijantska rabota u Zagrebu izabrala jos i posve druge zrtve—nakako zrtve, o koje se je objeda odbila.

Zar se u „Becu" nije znalo—da navedem samo jedan primjer—da su i zagrebackog zbornog zapovjednika opetovano denuncirali kao „veleizdajnika", jednako F. M. L. Boroevica, te citavu pukovniju, kao sto n. p. pukovniju br. 70. (iz koje nije onda za vrijeme krize nijedan jedini covjek dezertirao premda se ta pukovnija sastoji od 70 postotaka Srba)? Zar se nije progledala tendencija i nije li se uslo u trag krivotvoriteljima?

Sta sad valja ciniti?

Jos je uvijek moguce, da opstoji u Hrvatskoj velikosrpska propaganda, pa i onda, ako i izbija neznam kako na javu falzificat dokumenata. Ali mi moramo sada prokleto paziti, da buuemo s tim prigovorom sto najvise moguce suzdrzljivi. Ima doduse tu i tamo kakovih tocaka, u kod kojih bismo se mogli ustaviti, sumnjivih izjava i odnosaja, no moramo uvijek drzati pred ocima to, da ljudi, s kojima sam kroz godine konzekventno postupao kao sa veleizdajnicima, na koncu sasvim lako postanu ono, sto smo ih prvobitno neduzne zigosali.

Mi smo sada moralno obvezani, da im i kazemo svoje potpuno povjerenje; culi smo u Becu koalicijonaske prvake, oni u razvni programe, kojima svaki patriota bez obzira mora odobravati. Uhvatimo gospodu za rijec i istodobno pokazimo prema njima svoje iskreno povjerenje. Dovraga sa sinjunskim sistemom, koji korumpira i truje javni zivot. Promicimo misao jedinstva Srba i Hrvata i pribavimo si, njihovo prijateljstvo. Culi smo doduse pojedine bijesne izjave srpskih politicara iz Zagreba protiv „Beca"—ali ne pesudijujmo ih sami, nego se pitajmo, da li je „Bec" uvijek i sto bojega zasluzio?

Kako u unutarnjoj, tako i u vanjskoj politici mora nastupiti preokret. Duznost nam je, da podjemo u susret kraljevini Srbiji. Rat je u predjecu—i bez „dokumenata"—imao svoj raison, ali sadanje stanje nema nikakova raisona. Tolike cete, koje mi gdje drugdje nuznje trebamo, vezane su na srpsku granicu, a Srbiju uslijed napetoga stanja terete vojnicki zahtjevi, koje siromasna zemlja dugo ne ce moci podnasati—ne ce h moci podnasati, makar im „inozemstvo" i jos na kuku li jepo zajmove pristane—mi si pak takovom politikom pribavljamo za neprijatelja jednog desperadosa.

Otvorimo zemlji nase granice, pruzimo joj vrijednu korist, pokazimo se odlicnima i velikima, istrgnimo zemlju iz narucja laznih prijatelja, koji Srbiju hoce kao psa da nahuckaju protiv nasih nogu.

„Slovenski Jug" bijase z dem to iz ustiju casnih i kavalerskih casnika, koji posjeduju svaku kucu u Beogradu—drustvo mladih ljudi, koji nijesu politizirali ni vise ni manje, nego sto to cine nasa becka „nepoliticka" djacka udruzenja i citaonice. A „kryavo" stampane novine tih bursica iz doeva abekscije spremimo mirno—kao jedini pravi dokumenat—pod

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinja i likera u retima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa. — Cizama postola i gaiosa. — Gotovih odjela. Posteja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. — Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregljujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulia i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta

Jedini ovlastenik

(Concesionario)

ZA

MAGALLANES

JURAJ JORDAN

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagrađeni i veoma ubodni.

Upravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene smzene.* —

SKAB NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici. Kako je u posljednje vrijeme preustrojen neprestanim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju su drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava pročišćeni cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Mulovich i Labat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

„protokole" „centralnog vodstva" ovoga kluba.

Razumije se, da je bilo u Beogradu drugih klubova, u kojima se zaista porpovijedala vojna protiv Austrije i spremale cete, a i u nasim novim zemljama nije bilo sve uvijek u redu (a to nije jos ni danas). No ako cemo mi jednom sa nasim juznim Slavenima postupati konacno onako, kako su oni to sa svojim zaslugama za austrijski dom vec od svijetlih godina zaslozili, to cemo u njima naci dobre prijatelje i saveznike proti „pravim veleizdajnicima".

Pretrpjeli smo sramotni poraz, poraz, kojega smo si sami pripravili. Zatajimo li si taj debacle, to cemo zaglibiti jos dublje u mocvaru, a tiume ni najmanje ne cemo utjecati na sud inozemstva. Povucimo si medjutim iz toga pravu pouku, pa ce nas sigurno taj udarac privesti k ozdravljenju.

„Le Temps" od 24. ov. mj. priobcuje na uvidnom mjestu clanak pod naslovom: „Bucan proces u Becu" („Un proces retentissant a Vienne"). Radi se o procesu, sto su ga „srbsko-hrvatski zastupnici na zagrebackom saboru" podigli proti „dobro poznatom austrijskom povjestnicaru" Friedjungu. Pisac odmah u pocetku iztice „velku policku vaznost i „tezinu", pa posto je stvar za neupucene prilicno zamrsena, zlaze ju potanko, raztiti-livsi ju u cetiri cina. Prvi cin je poznati clanak Heinricha Friedjunga, „historicara i politickog pisca, ciji u uzki odnosaji sa Ballplatz m poznati. „Drugi cin je tuzba koalicije proti Friedjungu i proces, koji je zapoceo sa slucajem Supilo Chlumecki. Slucaj je „coup de theatre", u ostalom, kako pisac veli, vise pikantan nego odlucan. Pitanje se eto izmienilo: trazilo se srbske subvencije, nasjo se austrijske. U ostalom proces se nastavlja, jer koliko god incidenat bio znacajan, ne izcrpljuje do kraja spor.—Treci cin: Alibi Markovica.—Cetvrti cin: izkaz Spalajkovica, koji unistava posvema tvrdnje Friedjunga (deposition ecrasante).—Peti cin: „nakon skranjeg i uzaludnog pokusaga poricanja, Friedjung pritisnut odgovorima Markovica i Spalajkovica, izjavljuje, da odustaje od tvrdnje autenticnosti svojih dokumenata". Pisac za tim biljezi glasove beckog novinstva, osobito „Neues Wiener Tagblatta" i „Arbeiter Zeitunga" u kojima se iztice osobito odgovornost Aehrenthala, svrsava:

„Ovo je ta afera, sto je podigla toliko buke. Ako ju se primakne zagrebackom procesu, baca novo i posebice neprijatno svjetlo na obsirnu sudbenu paradu, sto ju je organizirao baron Rauch. Iz ovoga nastaje lekcija, ko a se je obistinila vec u analognim slucajevima, a ta je, da vlade, koje popustaju napasti porabe „tajnih dokumenata", devet puta na deset su prevarene. Ovi su postupci glupi ko i sumnjivi. Kompromitiraju, a ne sluze nicemu. Grof Aerenthal, obicno toli podatljiv i bistrovidan, morati ce to priznati i dati konsekvetne instrukcije svojim agentima. Glede Hrvata i Srba, onj nemaju nego da se hvale izpadom procesa, koji im je vas na cast".

„Novoe Vremja" donasajuci referat svoga marocitog izvjestitelja, donase o ovom procesu i uvodnik, u kome se osvrce na izvjestaj svoga izvjestitelja. U tome uvodniku se veli:

„Djelo austrijskih politickih „falzifikatora", dovrsilo se je podpunim posramljenjem austro-ugarske diplomacije i pobjedom pravde i istine Slavena. Svi dokumenti, koje je na razpravu doprinio dr. Friedjung, u podkrepu svoga klevetnickog pisanja, a za koje su znali grof Aehrenthal i ugarski ministar predsjednik dr. Wekerle, prema kojima se je imala dokakati nedopustiva veza hrvatskih zastupnika, pristasa sloge Hrvata i Srba, sa srbskom vladom, ti svi dokumenti su se sada pokazali u pravome svjetlu kao falzifikati.

To su priznala i gospoda obuzenici dr. Friedjung i dr. Funder, nakon izvjestaja berlinske policije o boravku dra. Markovica.

Grof Aehrenthal je bio prisiljen poslati bivsega ministra dra Baehrenreitera k tuziteljima sa molbom, neka pristanu na izjavu dra Friedjunga i neka odustanu od daljnih progona protiv obtuzenika.

Politicko znacenje ovoga procesa je ogromno. Metoda borbe austrijske diplomacije prikazana je u podpunom svetlu".

Za tim se osvrce na izkaze podjedinih svjedoka, pak veli, kako je grof Pejacevic, bivsi ban, morao priznati, da i u toj „kulturnoj i ustavnoj" Austriji vladaju policajne mjere gorje, nego u Rusiji, a dokazalo se je, da nema nikakve velikosrbske propagande, na kojoj je provedena aneksija Bosne i radi koje je grof Aehrenthal htio opravdati rat sa Srbjom. „A sta je najvaznije—primjecuje list—je se to, da je toj cieloj mistifikaciji vjerovao i sam priestolonasljednik, kako je to uztvrdio na sudu dr. Friedjung".

Zavasuju i ovaj clanak pise „Nov. Vremja": „Izravna posljedica ovoga skandaloznoga procesa ima da bude kasacija drakonske osude nad nesretnim srbskim zrtvama u Zagrebu. Nu treba i drugih posljedica. Diplomati evropskih drzava samo ce iz nuzde obciti sa svojim austro-ugarskim kolegama U savezu sa ovim procesom jeste i odlaz grofa Bertholda sa svoga posla nickoga mjesta u Petrogradu.

Balkanski Slaveni pako treba, da sada uvide, da im je samo zajednicka sloga nuzda, da odbiju ezuitsko-njemacku najezdu".

Ljubav dra Friedjunga prema Hrvatima.

Gjeneral Stjepan Babic pise u „Agramer Tagblattu":

Tmurna slika i tuzan znak nasega doba i nasih prilika zavrsio se sada u dvorani beckoga porotnoga sudista. Tuzitelji i optuzenici rastadose se bez pomirbe, jer najpravednija borba—borba za cast— nije izvojstena, vec prekinuta.

Nas Hrvate moze samo tjesiti, da je konac te parnice bio bez svake sumnje siguran i da je veliko-dusjem tuzitelja ucinjen konac toj parnici.

Mir, strpljivost i otmjena suzdrzaljivost nasih tako tesko i tako krsko napadnutih zemljaka i njihovih zastupnika i svjedoka, bio je najrjecitiji dokaz njihove nevinosti kao i njihove cudoredne visine.

Svaka im cast i hvala! —

Sto se sada tice stvar je uredjena, nu kako je to stvar vrlo važna, to je doba, da i izravno sudionici zauzmlju svoje stanoviste u toj stvari a u sluzbi istine.

Duznost me sili, da prozborim nekoliko rijeci o dru. Friedjungu.

U toku rasprave mnogo se isticala njegova bona fides, njegovo domoljublje, historijsko istinoljublje. Friedjungov nacin borbe pak osjeca se nepatvoreno u njegovom historij-kom djelu „borba o gospodstvo u Njemackoj".

Tamo tvrdi ovaj cuvan domovine, koji se vec onda osjecao kao neprijatelj Slavena, u bitnosti slijedece:

Austrija bila je kao katolicka drzava u svemu i svacemu nazadovala i morala je vec i za to da podlegne protestantskoj a za to napredniej Pruskoj, a onda i za to, jer su austrijske cete slavenskoga podrijetla bile manje vrijedne i manje pouzdane. Za ovu besprimjernu tvrdnju konstruirao je taj istrazivalac istine prikazujuci talijanski rat od godine 1859. jednostavno jedan hrvatski zbor, koji da je u ratu posvema zatajio. No ovaj hrvatski zbor postojao je samo u fantaziji historicara, koji toliko ljubi istinu.

Da je Austrija godine 1866. izgubila u Ceskoj rat, jer nespremna nije vjerovala u navalu svojega tadanjega saveznika, i jer su Magjari propustili svoju duznost prema drzavi i kraljuvsi vjerom i kao veleizdajnici potekli u legije neprijatelja— to je tom historicaru posve irelevantno. Svoj otrov usredotocuje historijski pocasni doktor s osobitom strascu protiv gjenerala Krizmanica i nazivlje ovoga rijetkoga i vrlo nadarenoga vojnika tvrdoglavim i jednostranim formalistom, a bas su njegove upravo napoleonske teoreme u pravo vrijeme i prema svrsi isle za tim, da vojska bude spremna, nasle na priznanje svih strucnjaka i koji je time svoju zadacu sjajno rijesio. Njumu je u kratko Krizmanic nesrecom za njvernu vojsku.

Za stof—Za to jer je bio Hrvat, dakle po naravi svojoj siromasan duhom, kojega je samo svladavala forma, koji nije imao pogleda i t. d.

Za sto su ratovi od godine 1859. i 1866. bili izgubljen, opisano je jasno i nepristano po ratnim spisima u djelu: „Austrijske borbe". Djelo dra. Friedjunga cesto se ne slaze s tim djelom. God ne 1859. nisu slavenske cete bile krive neuspjehu rata a bas tako nisu bile od dra. Friedjunga tako obilno s psovkama obasute slavenske cete, koje su godine 1866. prve bile prinudjene uzmaknuti. Ovu cinjenicu poznaje svaki historicar, kojemu je istina mila.

Koje priznanje i udivljenje zasluzuje junacka c. kr. vojska, pokazao je na peru odrjesitom historicaru dru. Friedjungu na posve kasican nacin jedan protivnik, viteski njemacki gjeneral pl. Schlichtiog, cuj je duh, pero i vojnicki rad vrijedan da opisuje junacka djela.

A sada da se vratim sadanjem pitanju. Poslie covjeka ciste casti kao sto je Supilo, bio je napadajima Friedjungovim najvisem izvrgnut nas valjani narodni zastupnik Tuskan. Da se plamene rieci Tuskanove prometnu u djelo, ne bi bilo prvi puta, da Hrvati podju na Bec. Dogodili se, a historicar dr. Friedjung ce to znati, vazda u cisto patriotskoj sluzbi Velike Austrije i nase dinastije, u obranu prava i zakona i u obranu nase drzavne prijestolnice.

Cini se medjutim—na zalost—da ce i opet biti potrebno ici na Bec. Nesloga i bezkonacne prepirke svuda ostavljaju teske rane u nasoj drevnoj carevini. Tako ne moze, tako ne smije dalje da bude.

Posve neobicne prilike tjeraju vazda drzavi i caru vjernu kraljevinu Hrvatsku na rub propasti, gdje ju samo zaista nepokolebivo pouzdanje i ljubav nasega dobroga naroda bez razlike vjeroizpovjesti prema kralju i nada u pobjedu pravice suzdrzava.

Ako bude dakle nuzdno, da se podje na Bec—onda sto prije, tim radje. Onda cu i ja kao i mnogi drgi poci sa prijatelji—ali za cielo ne kao buntovnik.

Stasma zeljeznicka nesreca.

Licem na katolicki Bozic dogodila se je strasna zeljeznicka

Primih! SRIEMSKE SLJIVOVICE Primih!
LLANQUIHUE BR. 1120 — TELEFON 228
JURAJ JORDAN

nesreca na staciji Uhersko kod Pardubica. Donosimo neke potankosti o tom uzasnom događjaju.

Nesreca se dogodila kratko vrijeme prije 10 sati u veceri. Sukobio se brzovlak, koji je isao iz Praga u Bec sa teretnim vlakom. Strojovodja brzovlaka, videci pred statcionom Uhersko distácne signale u obicajnom poluzaju: „pruga slobodna" uletio je brzom parom u staciju. Noc je bila mnogo tamna pak je uslijed toga nemogúce bilo dobiti s vlaka pogled na vecu udaljenost. U staciji se nalazio teretni vlak, koji je imao zakasnjenje iz Brna. Nalazio se na istim tracnicama, kojima je trebao proci brzovlak. Poput munje primicala se ogromna nesreca noseci na svojim groznim krilima propast i smrt. Nekih 25 koraka pred teretnim vlakom opazio je strojevogja Schneider nesrecu, no katastrofu nije mogao preprijeciti, premda je smjesta pokusao zaustaviti vlak. Strojovogja teretnoga vlaka dao je jos u posljednji cas signal opreza, pak se tako on i ostalo zeljeznicko osoblje moglo spasiti.

Sukob je bio grozan. Sto bi okom trenuo. mogla se vidjeti velika gomila razvalina. Obadvije lokomotive, osobito lokomotiva brzovlaka, ostade na tracnicama; no zato su se potpuno razbila cetiri vagona brzovlaka i pet vagona teretnoga vlaka. Stacija i okolisno polje pokrito je smrvljenim komadima drva i zeljeza. Tracnice su prekinute, grede unistene. Nakon teskog, dugotrajnog napora izvuceno je ispod razvalina 11 mrtvih i 18 ranjenih. Promet je posve zapeo, dok se pruga ne ocisti i popravi, dok se ne odstrane trijeske Prouzrocena steta iznasa 350.000 kruna. Stetu je sakrivio čejs, koji je zaboravio postaviti semafor „stoj". Siromasak star je 35 godina, a otac je nekoliko djece. Bio je podcinovnik no zbog velike sposobnosti i marljivosti unaprijedise ga za cinovnika. Smjesta ga uapsise. Kod svog preslusanja je iskazao, da je dao postaviti semafor znak, da se stane. No iskazi ostalih namjestenika poricu to. Pazitelj pruge, koji je takogjer uapsen, tvrdi, da je bio dan znak, da je pruga slobodna. Konstatiralo se, da je inace signalni aparat funkcijonirao bez progreske.

Na maloj postaji, cim se proculo o nesreci, nastalo je svepopce zgrazanje i užas, ali ljudi nijesu ni caskom casili, nego se odmah dali na teski posao oslobagjanja ranjenih i mrtvih ispod rusevina, odkuda se razlijegao krik ranjenih i hroptanje umirucih. Iza toga dogjose pomocni vlakovi iz Pardubica, Praga, Chocenja i okolisnih stacija. Ranjenici su smjesteni u pardubicku bolnicu. Tijekom slijedeceg dana umrla su jos dvojica, tako, da je sada mrtvih 13. Medju mrtvima nalazi se i trgovac Antun Hofrichter, bratanic nadporucnika Hofrichtera, okrivljenog zbog atentata otrovom na casnike generalnog stába.

Da se je tom prigodom odigralo nekoliko teskih i potresnih prizora samo je sobom razumljivo. Ali konstatirala se je i bestijalnost nekih individua, koji su toboz kod spasavanja mrtve ljesine kao i ranjenike okrali. Obasti su povele u tom pogledu strogu istragu.

U mjestu Uhersko nagjeno je poslije katastrofe jednogodisnje plaćuce dijete. Nije se znalo cije je, no poslije je uspjelo agnoscirati ga. Kcerkica je to pri katastrofi unesrecene Marije Vodehnal. Majka je pod rusevinama poginula, a dijete je uspjelo cudom smrti oteti. U onoj opcoj zabuni i metezu dijete je nekud otisio, pa ga tek kasnije ponovno nagjose.

Buducnost koalicije.

„Obzor" dobiva slijedeci telegraf iz Beca; „Za danas bi bilo pseuranjeno govoriti o buducoj akciji koalicije, no koalicija izjavljuje, da je ne samo kao dosad odlucila kao jedna falanga stajati na braniku domovine, nego da ce se ozbiljno uzeti u pretres pitanje, kako bi se pojedine stranke fuzionirale u veliku narodnu stranku da mogu sto uspjesnije raditi u interesu Hrvatske.

Predavanje o Dalmaciji u Becu.

Tajnik austrijskog Lloyda g. Packa obdrzavao je u dvorani beckog obrtnog zbora zanimljivo predavanje pod naslovom „Ius Sonnenland Dalmatien". Dvorana je bila prepuna inteligencije. Predavaoc se veoma laskavo izrazio o Dalmaciji i njezinim prirodnim krasotama pa toplo preporucio odlucujucim faktorima brigu za ekonomsko podignuce Dalmacije.

Sramota.

„Narodna Obrana" dobiva iz Sarajeva vijest po kojoj su na zadnjoj sjednici trgovacke-obrtnicke komore srpski vijecnici podupri ti Hrvatima predložili, da uredovni jezik komore bude jedino o hrvat-kosrpski. Tomu se odruprijese Njemci, ali najsramotnije je to sto prigodom glas ovanja Njemce podupirahu Muhamedanci i neki Stadlerovi Hrvati tako te iznijose većinu. Predlog Srba i Hrvata dobio je 18 a protupredlog Njemaca 32 glasa. Sram ih bilo!

Slavenosder Nagl seli.

Istarski biskup Nagl, taj najljuci progonite j slavenstva u Istri napokon ce seliti u Bec. Imenovan je koadjutorom kardinala kneza nadbiskupa beckoga Dr. Grusche. Tim ce ga se istarski Hrvati oslobditi.

KRONIKA

Licne vijesti.

U nedjelju su došli amo iz Buenos Aires odlicni nasi zemljaci, gospodin Dominik Depolo i gosp. Ilija Caputovic, koji su od nazad nekoliko mjeseca nastanjeni u onom gradu, da obave mnoge privatne važne poslove.

Želimo im dobar dolazak i sto ugodniji boravak medju nama!

«Buenas costumbres».

Za to jer su mjesne banke praznikovale na «svijecnicu», kao dan zapovjedni, uzrujao se je dan dnevnik, a nije propustio ni gosp. *Primer alcalde* da na municipalnoj skupštini, prosvjeduje.

Dnevnik «El Magallanes» listom je donio sve zapovjedne svece i susvetice, priznate po drzavnim zakonima chilenskim za lekciju chefima banka, a gosp. *Alcalde* je kazao, da municipalnom Vijecu pripada bditi nad *dobrim obicajima.*

Dok nemamo nista proti tomu, da se chilenski zakoni vrse na dlaku, ne mozemo, a da ne prigovorimo gosp. *alcalde*, sto je «svijecnicu» ubrojio u-zle obicaje. Svetkovati «Gospu kandeloru» to je za nj zao obicaj, jer skodi trgovini, nu to, da se «sveti» karnaval u Punta Arenas produlji za jos jednu sedmicu, sto nije med civiliziranim ljudima dopusteno, to je, naravno za nj, dobar obicaj. Za to ce se dojducu nedjelju, u pryu nedjelju korizme, dopustiti, da se jos mahnita, na se jos koje posljenja izgubi—bit ce se dopusteno maskarati, plesati, pace cese upriliciti *corso* maskara i onaj, k o j i

FRANCUKA
Ljekarna i Drogarija
Marchal i Druget
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetic
— Ulica Roca —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove.

Banco de Magallanes
Ovaj novcani zavod opréma novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISUJE UVJETE.
U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.
ravnateij

T. VALENZUELA
Slikar
BRA UZ VEOMA NISKU CIJEN
ACONCAGUA
izmed Errázuriz i Colchagua

Hotel Plomplon
Hotel I. razeda
Ulica Roca

POKUJSTVA
Stranaca od vune. Susta za postelje. V amora. Ogledala velikih.
Cijene veoma niske Jeftinije nego igdje,
FRANCISCO RABAGLIO
— Ulica Roca —

Rotisserie Française
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....
TRIPES
a la mode de Caen
Ulica Roca
— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
Vunenog rublja.
Cizama za djecu.
Obuce za gospoje i gospodu.
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
(Ataçama tug, Progreso)
Telefon, br. 64
Prodaja mesa
Najbolje vrsti
Najbolje sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia
ALFONSO PEUTAT
Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chilé 955 izmed Valdivia y Santiago.
Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina
Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.
VINA LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak
DUTAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a i Baumann-a
Promismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz no ciene.

LOVRO MILOŠ

—ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA

LA ANTARTICA

KUPUJE LOJ.

se «bolje» ili mahnitije prikaze, dobit ce i nagradu!

To ce se sve uraditi, da se ne izgube *dobri obicaji*!!

Pa da nijesu smijesni!!

Kako se covjek moze uvesti u napast.

Natrag nekoliko dana pod rubrikom «Redarstvene vijesti» mjesno je novinstvo donijelo slijedece:

Jedan gospodin se prikazo redarstvu, tuzec gosp. Ivana Sapunara, da je ostavio kod njega check od £ 5. 4. 1, u ime koga mu je g. Sapunar dao $ 10.—i kad je dosao po svoj check, da mu ga nije htio izruciti.

Zaboljelo nas je ovo u dusi, pa smo se htjeli osvjedociti, da li je bas to bilo tako i potrudili smo se potraziti gosp. Sapunara, koji nam je pripovidio, kako je stvar tekla. Nas trud nije bio uzaludan. Ostali smo zadovoljni, a mislimo, da ce i nasoj nasebini biti ugodno, pa cemo ispripovidati slucaj.

Kod gosp. Sapunara je stanovao Karlo Hartesch. Ovaj mu je donio check od £. 5. 4 1. i zamolio ga, da ga drzi, dok ga promijeni, a da mu u to ime pozajmi $ 40.—Obojica su za to izdali jedan drugom primke.

Nakom malo dana Hartesch je opet trebao $ 20, pa opet $ 5.—i svegj je ostavljao primke.

Na koncu je zamolio gosp. Sapunara, da mu on kupi check i plati preostatak. On mu ga je i promijenio na razlog $ 23 za svaku liru. Ukupna je svota iznasala $ 120.30. Posto mu je prije dao $ 65, nadodao mu je razliku od $ 55 30. Po tom su stranke rasparale primke u nazocnosti dvojice svjedoka gosp. Ignaca Verazze i Valentina Bialbo.

Gosp. Sapunar je po tom promijenio check na banki po $ 22. 07 bru.

Kad je Hartesch profuckao novce, sjetio se checka i na redarstvu tuzio g. Sapunara, da mu je samo $ 10 dao ime njega.

I s redarom je banuo u Sapunarevu kucu. Posto je check bio promijenjen, redarstvo je predalo posao sudu.

Na sudu su svjedoci kazali, sto su vidjeli, a sudac odredio, da stvar konacno rijesi mali sud.

Hartesch je u toliko odmaglio, bojec se zasluzene kazne.

«Veleizdajnici» pusteni na slobodu!

U sarajevskoj «Srpskoj rijeci» od prvog sijecnja citamo brzojavku iz Zagreba, u kojoj se javlja, da su pusteni svi «veleizdajnici» na slobodu osim Adama i Valerijana Pribicevica, dok dubrovacka «Crvena Hrvatska» od istog dana donosi brzojavku, da su pusteni samo oni, koji su bili osugjeni de 5 godina tamnovanja.

Bilo, kako bilo, ova ce vijest obeseliti nase naseljenike, tim vise, sto su sigurni, da ce i ostali biti pusteni potla onako sramotnog poraza beckih drzavnika, koji su u istom loncu svarili oba procesa. Lukavi su u Becu, oni ce pustati malo po malo, da se «posteno» izvuku.

Kazaliste.

Sinoc se predstavljala komedija «Madame Sans Géne», nova za nasu publiku.

Njen auktor u srcu nije sigurno naj odu-evljeniji bonapartista, jer nam prikazuje generala Lafabre i njegovu zenu «Madame Sans Géne», careve sestre i ostalo po napoleonu stvoreno plemstvo takovom ironijom, da je nehotice i sam francuski imperator komican.

Publika se smijala toj najnovijoj ristokraciji, juceras njim sarskim ljudima, koji zbilja misle, da se je carskom odlukom sve u njima promijenilo, pa da im i nova krv u zilama tece. Jedina «Madame Sans-Géne», zena marsala Lafabre ne zaboravlja svoju postenu proslost, pak siba smijesnu i antipaticnu oholost Napoleonovih sestara i njenih privr zenika.

Evala joj! Ali najvise moramo zahvaliti vjestini g. Clare Della Guardia, koja tako naravno i tako simpaticno ulogu odigrava.

Subota 5.—

Odlicno drustvo Clara Della Guardia sinoc nam je dalo prilike, da se nauzivamo lijepe talijanske poeticne proze u D'Anunzijevoj drami «Gioconda».

Oni, te poznavaju prilicno dobro talijanski jezik, nauzivali su se najcistije poezije; uruge, mislim, nije mogla, da odvise zanima. «Gioconda» bi se morala opetovati barem tri puta, za nasu publiku, a da bude prilicno jasna svima.

Uzenjeni kipar voli cijelom dusom saojom jednu «modello», pa kad uvigja, da je taj njegova ljubav, prljesna, jer mimoilazi svoju cestitu zenu, koja ga obozava, koja se sakrificara na svaki nacin samo da njemu ugodi, puca na svoj zivot. Nezno scu svoje zene spasen je smrti i on misli, da je ovoga puta i preporojen, da zivi samo za svoju obitelj, te da je sva proslost koprenom zaboravi pokrivena.

Ali se tesko vara: ljubav za Giocondom, za tom uzvisenom «modello» gori cistim plamenom, kao i prije.

Kad nesretna supruga uvigja tu strasnu istinu, trci u kiparsku radionicu i posluziv se lazi, potiera Giocondu. Ova u velikom ginevu, prije neg se odaleci, hoce da smrvi majstorovo remek-djelo, a zena, da to zaprijeci, postavlia svoje bijele ruke, koje tezina kipa smrska.

Cim je velicanstven, a efekat bi bio mnogo veci, da D'Anunzio vije velik pjesnik.

Drustvo je gumilo, kovazda, jasno.

Nedjelja 6.—

«Tosca», izvrsna talijanska glumica Clara Della Guardia dala je svoju pocasnu predstavu. «Tosca» je svijema odvec dobro poznata, pa nam ne treba o njoj govoriti.

Na svrsetku svakog cina publika je opetovanim poklicima i pleskanjem pozdravljala gospoju Claru Della Guardia. Cvijecem ju je posipala i darovala slijedecim darovima:

Nekolicina njenih sunarodnjaka poklonila joj je zlatnu grudicu tesku 200 grama, popracenu artisticnom pergamenom s potpisima.

Kotaricu zivog cvijeca sa talijanskom trobojkom, talijanska naseobina;

Bouquet cvijeca, umjetno skicen, gospoja Subenrach;

Broncani kip, gosp. Camilo Felú i t. d. i. t. d.

Zlatni lanac.

U izlogu zlatara gosp. Vouilleme (zgrada M. Gilli) izlozen je zlatni lanac, koji je isti zlatar napravio, a kojim je hrvatsko dobrovoljno vatrogasno drustvo odlikovalo svog visegodisnjeg direktora gosp. Matiju Paravica.

Lanac je, bolje recenó privjesak za sat, jedna djestva, ciji su stupci giblji vi, na kojoj je pricvrscen broj 4., a na dnu iste vise znakovi vatrogasni, biva: kaciga sa sjekirom i kukom polozenom ispod nje unakrst—potpuni dakle znak hrvatskog pendjakog dobrovoljn g vatrogasnog drustva, cetvrtog po redu ustrojena u Punta Arenas.

Lanac je majstorski izradjen, sto je n. cast zlat ru i dostojan onoga, ko ga je n. ji.

Tiskara «El Magallanes»

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC

Llanquihue, frente Gobernacion Marítima

Hotel y Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

Banco Anglo-Sud-Americano Ltd.

Podruznica u Punta Arenas

Na znanje publici a osobe Austro Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno otprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoi vrednosti.

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Giovanni Lucich

TRST — Via della Procuteria N. 6 p. n. — TRST

Hotel I.° razreda

Ima na stan putnike, koji odlaze u Ameriku i vraca se povracaju.

Osobne pazn na putnike pri ukrcavanju izkrcavanju.

MESARNICA

Prodaja mesa na malo i na dosta.
— Za obitelji posebna sluzba na kucu.
— Preprodavcima znatan popust.
— Slanine masti i kobasica svake vrsti.
— Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.

— Vlasko Kusanovic —

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO

Zapuma se u namestanje novca na prve ukanjibe. Kupuje prodaje nepokretnine za svoj i tugi racun

Pristojbe vrlo niske

— Pisarna Colchagua ug. Calle. —

STIPICIĆ i Drug

— U ca Llanquihue ug. Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo —o—o—o—o—o—o—o—
—o—o—o— Mesa najboije vrsti i najbo jeg sijeka. —o—o—o—o—
—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kucu. —o—o—
CIJENE OBICAJNE U PLACI.

Ivan Sturica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

KROJACNICA

LA SIN. BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

PEDRO KOVACIC

Jorje Montt ugao Sarmiento.
Bogati izbor svakosnih jestvina.
Specijalna posluga za nase zemljake.
— Cijene veoma niske. —

Cantina Central

— Atacama ugao Valdivia —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa

G. LEPORI

Prodaja drva

Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 1.—
1.000 komada **$ 35.00**.
Cijepanih drva c **60** vreca.
Ukrivljena drvlja za brodograditelje, stubova sa ograde, stubova sa kucne temelje suhrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod gosp. Ivana Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.

Braca Jerkovic.

Brijacnica i Parfimerija

B. Livacich

Llanquihue u novoj zgradi gosp. Maxima Gilli.
Bogati izbor mirisnih voda, Nozica, britava. Prefinog sapuna.
Cijene sasvim umjerene.

Doktor Paris

Lijecnik

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
Ulica Errazuriz
povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic

—Aconcagua ugao Boliviana—
Prodaje jestvina i pica.
Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerem. No boje se.

MAY DAWKINS

engleska primalja.

Su 28 godina praksé. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.

v. C.

Disponible

Biblioteca Nacional
Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 82 | Punta Arenas, na 17 Veljace 1910 | Godina III.

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.00

Visko Violih
KAFANA I BILJAD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264: —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898 Telefon 127
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franjo Batiatich

Bijelog Vina s Braca
primio sam netom iz domovine prodajem uz umjerenu cijenu.
Matija Raevic
„Hotel Maritimo"
— Ulica Pedro Montt —

Radionica Pokucstva
Maule izmed Roca i Errazuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokucstva; garantirano solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. enkovic

Juana Milostie
— PRIMALJA —
Llanquihue, prijasnji stan Cruz Roja.
Diplomirana na primaljskom zavodu u Zadru. Posjeduje posebnu dozvolu za vrsenje svog zanata u republici Chile.
Na raspolozenje onih, te je trebaju na svaku uru po danu i po noci.

Hotel i Restaurant
— CITTA' VECCHIA —
Ku[illegible] vrsnog reda.
Bir[illegible] u svako doba.
Piv[illegible] uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llan[illegible] ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"
— Ulica Errazuriz —
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

PERICA SIMIC
— PRIMALJA —
Diplomirana dne 30. srpnja 1898. na c. kr. primaljskom uci istu kraljevine Dalmacije u Zadru.
Ataconia nize ducana. gosp. Jure Kucana.

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.
Postarske napuinice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem „Banca Comerciale Triestina u Trstu". Pristojbe opreme vesma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski*.

JAMNICKA KISELICA
Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.
Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.
JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

REALIZACIJA
Za racun inozenskih kuca prodajem uz obalene cijene slijedece predmete:
Pokucstva, zeljeznih ploca (imitacija kamena i opeke) tepiha, Aguarraz, sagova i cilima, civacih strojeva (na ruku i nogu) satova srebrnih nikelnih i zlatnih, suhog voca i svjezeg u vlastitom soku, konserva raznovrsnih.
A. M. ARENTSEN
Nuble ugao Valdivia malo nise poste.

N. STAMBUK
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé
Prodavaonica raznovrsnih hrana, lkera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sljena argentinskog i t. d., t. d. — Posluga na kucu.
Na velko i malo

ZELJEZARIJA
N. FORETIĆ
Ulica Roca, naprotiv [illegible]ke Punta [illegible]enas
Svakovrsnih artikela potrebnih za grajenje. Alata za drvoce, zidare, postolare i t. d. t. [illegible]ska s[illegible]ke vrsti. Papira za pope'jivanje. Mramora u plocama o[illegible] 150x100x002
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

ZAPATERIA SPALATINA
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIĆ
Ulica Nuble kraj mosa

HOENFISEN i Cia
Maule ug. Errazuriz
Bogati izbor obuce i odjece.
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Sprava za grijanje i kuhinja.

Zeljezno Seravallevo
CHINA VINO
Agustin Denegri
Jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Raspust srpske organizacije u Boki.

Obzirom na predstojecu novu organizaciju Srpske narodne stranke na Primorju, u koju ce uciti i Srbi Bokelji, na skupstini drzanoj 22. prosloj mjeseca, narodna organizacija Srba u Boki, zaskiljila je svoj raspust, cim i list „Boka" prestaje biti svojina i organ iste.

Drustvo za unapredjenje Dubrovnika.

Drustvu za unapredjenje Dubrovnika darovao je g. Inje Amerling pet hiljada kruna, da se uredi prostor pred njegovim stanom gdje bi imala biti stanica elektricnog tramwaya.

Bura.

U noci od stare na novu godinu, duvala je u Dubrovniku jaka bura, koja je osobito bila osjetljiva u Gruzu gdje je prouzrokovala na polju i na kucama prilicno stete. Usidreni parobrod „Bojana" bio je otrgnut sa sidra i odnesen na protivnu stranu gdje se je nasukao, ali bez teske stete.

Telefonski spoj.

Radi se na tomu da se i Dubrovnik spoji telefonskom zicom, koja se ima postaviti izmedju Sarajeva, Mostara i Trebinja.

Za zeljeznicki spoj Dalmacije.

Osam splitskih privremenih organizacija poduzelo je inicijativu, da se na 16 o. m. upri lici u Splitu velika javna pokrajinska skupstina, koja ce zatraziti, da se napokon nase zeljeznicko pitanje privede kraju. Na sastanak bili ce pozvani svi zastupnici Dalmacije na carevinskom vijecu i zemaljski odbor, sve opcinske uprave i sve trgovacke komore upravni odbori svih stranaka i uredistva svih novina u pokrajini. O sazivu ove skupstine bavi se naroceiti odbor, koji je povjerio g. Vicku Milicu, da izradi nacrt resolucije.

Patrijetican dar.

Poznati hrvatski rodoljub i bivsi nar. zastupnik dr. Juraj Zerjavic darovao je hrvatskom narodu svoju kucu u Zagrebu u vrijednosti od 200.000 kruna u svrhu gradnje tehnickog fakulteta ili vise tehnicke skole docim je za podignuce sokol-kog doma u Zlataru dorovao 20.000 kruna i gradiliste.

Mi—kaze o tom „Novi List" imamo malo imucnika a od ovih vrlo malo narodnih mecena. Za to tim vise treba istaknuti ovaj lijepi cin starca Zerjavica.

Pozdrav koalicije Masaryku.

U prosli petak poslan je Massaryku ovaj brzjav: Iz eksekutivnog odbora koalicije uz ciju cestitku za novu godinu, izvolite primiti iskrenu zahvalnost na zauzimanju za pravednu stvar. Nikolic, Medakovic, Turkus.

Dalmatinski sabor.

Sabezni je list vec publicirao saziv dalmatinskog sabora za 17. sijecnja.

O bosanskom ustavu.

Pisu iz Beca, da ce se rjesenju ovog pitanja pristupiti netom bude rijesena parlamentarna kriza i provedena rekonstrukcija kabineta baruna Bienertha, sto se svakako ocekuje do konca ovoga mjeseca. Onda ce se odmah pristupiti k rjesenju pitanja bosanskog ustava, bez obzira na to u kojem ce se stadiu nalaziti ugarska kriza, tako da bi do 1 ozujka 1910 bilo provedeno proglasenje ustava u Bosni pa bi se odma mogli raspisati izbori tako da se prvi bosanski sabor uzmogne sastati pocetkom svibnja 1910.

Hrvatski ministar.

U novom Lukacsevom ministarstvu za sada ostaje ministrom za Hrvatsku Josipovic. Lukacs ce medjutim odmah nastaviti sa koalicijom vec zapoceti pregovore glede promjen odnosaja Hrvatski ce sabor bi i po svoj prilici skoro sazvan i bit ce mu dana mogucnost da raspravi budget i izbornu reformu.

Jugoslavenski ministar.

O tom pise „Pokret": Dok se s jedne strane s pomocu Bienerthovih izjava tvrdi, da jugoslav. ministar-tvo ne ce biti, to se s druge strane javlja, da je imenovanje jugosl. min. skoro gotova stvar. Do toga bi mogli doci vec kod predstojece rekonstrukcije kabineta baruna Bienertha sto bude rijeseno i osobno pitanje. Kandidatura Sustersiceva je iskljucena vec zbog toga, sto on ne ce da mu se predbaci, da je radio za se, posto je srstno rijesenje ovog pitanja dobrim dijelom njegova osobna zasluga. Zbog toga preslo se u dogovore s dr. Laginjom i dvorskim savjet. dr. Povsetom. Laginja je kandidaturu iz pol. zasluge odklonio, jer bi mu tim imenovanjem bilo sapeto siroko pol. djelovanje u Istri, dok je dr. Povse izbijan kandidat na drugu min. lisnicu u buducem rekonstruiranom kabinetu. U ostalom svi slovenski kandidati stoje na stanovistu, da prioretet pripada Hrvatima, kao brojnijoj grupi u kuibu, pa je skoro siguran sporazum; u to ime istice se kandidaturu d. ra Ivcevica, koji bi kandidatura i primio.

Narodna umjetnost u Dalmaciji.

Inicijativom becke spisateljice g. dje Natalije Bruch-Auffenberg, poduzeti su prvi koraci, da se u Zadru, Splitu, Dubrovniku i Kotoru izaberu mjesni odbori za unapredjivanje pucke umjetnosti u raznim granama domace industrije, Kada se u spomenutim gradovima provedu goticne organizacije, onda ce sve ove stopiti u jedan zemaljski savez, koji bi imao u Zaru osnovati muzej za pucku dalmatinsku umjetnost. Cilj ove nove organizacije jest, da bude posrednica izmedju stranih putnika i domaceg zivlja u svim trgovackim poslima koji zasjecaju u pucku umjetnost. Organizacija ce u vremenom otvoriti posebne ducane u Dalmaciji, po svoj prilici i izvan Dalmacije.

Slijedi na 4 strani

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Pogiavarstva

Vina Spanjolskog, Portugajskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinja i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđja — Cizama postola i gaiosa. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinijih vrsti. — Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu dobranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69. boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi [illegible] mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, [illegible]ve, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenih [illegible]ina.

— Pro[illegible] i nadosta

Jedini ovlastenik

(Concessionario)

ZA

MAGALLANES

JURAJ JORDAN

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici. Kako je u posljednje vrijem preustrojen nepo[illegible]enim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava pročni cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Papa i Hrvati

Kabel nam je donio vijest, da je papa Pio X. suspendirao «a divinis» dalmatinskog nadbiskupa, pragospodina Dvornika u Zadru.

Na drugom mjestu prenasamo, sto se dogodilo u Istri, kad je jedan biskup poceo da provagja Papinu naredbu, kojom se iskljucuje hrvatski jezik iz nasih crkava, a staroslavenskom dopusta samo mjesto u crkvama, gdje se trideset godina neprestano misilo.

Borba u Istri nije opametila Rim, pa se eto prenijela i u Dalmaciju, gdje Papa nije nasao biskupe, koji su se htjeli ogrijesiti o narod. Naravno je, Rim je za to kaznino dalmatinskog nadbiskupa.

Sto ce se iz svega toga izleci ne mozemo ni naslutiti, samo da mozemo ustvrditi, da hrvatski narod moze biti zadovoljan, da med visokim crkvenim dostojanstvenicima u Dalmaciji nije prestalo u grudima biti hrvatsko srce, pa da ce se tako moci lakse odupriieti ovim od starine poznatim petljanjama rimskim, polojenim dobro od vajkada zlobnog Beca, koji je jedini, a ne Duh sveti, posadio Sarta na papinsku stolicu.

Da nasa naseobina znade tacno cega se tice prenasamo iz «C[illegible]ene Hrvatske» od 8. pr. mj. nekoliko stvaka iz uvodnog clanka «Rimsku politika i njeni pledovi»:

Latinski jezik u crkvi to je nesto kao i njemacki jezik u austrijskoj vojsci. Njega uzdrze raz oz [illegible]ovnosti i politicki, i ujedno sterinom posveceni obicaj. Bez njega bi se mozda raspala anacionalna rimska crkva u toliko nacijonalnih crkava, isto kako se raspala istocna crkva u toliko autokefalni crkva, kad je grcki jezik zamijenio onda zivi narodni govor juznih slavena.

Sasvim je dakle razumljivo, da Rim nastoji uzdrzati u latinskoj crkvi ovu nuirasnju svezu, all nacin kako postupa s Hrvatima ne kaze samo to nastojanje, vec i to, da stara mrznja u Talijanaca na Hrvate jos uvijek zivi. Pio X. ne slijedi samo onu politiku rimskih papa, koji su uvijek isli za tim, da na obalama ovim pomagaju latinsku sluzbu na ustrb sta roslavenske, vec kao rodom i po osjecaju Talijanac on ide jos dalje, te ne dopusta ni ono, sto su drugi pape u razumnom po ustanju potrebama dopustili. On hoce da zivi govor sasvim iskljuci iz crkve, a dopusta samo staroslovenski, i to opet samo u onim crkvama, gdje se je staroslovenski kroz zadnje trideset godina neprestano misilo. Tih pako crkava ima veoma malo.

Prama tomu borba za jezik u crkvi uzimlje sada drugi oblik nego sto ga je prije imala. Prije se borilo za jednu povlasticu, a sada za narodni jezik u crkvi uopce, prije su bili povuceni u borbu samo oni dijelovi naseg naroda, gdje se staroslovenski bio ocuvao, a sada cijeli narod, jer nema skoro crkve u cije omu nasemu narodu katolicke vjeroispovijedi, gdje se hrvatski jezik ne bi bio od davnima vukao kao jezik skoro cijele sluzbe bozje, osim jedine mise, a i preko mise se barem evanjelje pieva hrvatski.

Treba spomenuti i to, da ovo prosiruje hrvatskog zivog govora u crkvi bila je kao naknada za staroslovensku sluzbu bozju, i da je to bilo u Rimu, ako ne preporuceno, a ono bar smatrano politicki korisno. Rituali i evanđelistari hrvatski tiskali su se u Rimu. Sada su se stoprva sjetili, da je to bilo zlo, i da hrvatski jezik treba zabraniti. Zasto, to smo rekli prije. Talijanska vlada i rimska kurija slozni su u talijanskoj propagandi na ovim obalama, i ta propagandi trebalo bi da pane kao prva zrtva—hrvatski jezik u crkvi.

"Veleizdajnici" na slobodu

Pise «Crvena Hrvatska» od 5. sijecnja:

„Proslog petka javio nam je brzojav, da su „veleizdajnici" svi pusteni na slobodu, osim brace Pribicevica, koji su kako je poznato bili osudjeni od Tarabocchina suda na tamnicu visu od 10 godina.

Tom odlukom viseg suda popravljena je samo djelomice teska nepravda ucinjena ljudima, od kojih veci dio ne zna jos ni sama, s cesa su bili sudjeni i osudjeni. Njih je Friedjungov proces izveo iz tamnica i sad mogu na slobodi cekati sud, za koji svi znamo, sto moze da re ce. Jer krivine u njima nema. Oni su samo zrtve intriga.

Sve prolazi i sve se zaboravlja, ali neke stvari dulje ostaju u sjecanju, a i kad hoce da iscezne iz pamcenja ljudi povjest ih neprestano ponavlja. Ponavljat ce povjest i imena Pribicevica, Orescanina i drugih mu cenika misli narodne, a uz njihova imena sjecat ce potomke i Franka i drugova mu, Nasteca i Friedjunga. Fundera i Pjevorica. Ona ce dati svakomu svoje i na puno svijetlo izniieti svaciju zaslugu i krivinu. Njezine osude nije se bojati Pribicevica, a na njihove progoni elje upirat ce povjest prstom kao na zlotvore naroda.

Vrijeme lijeci, pa ce izlijeciti mnoge boli, i zacijeliti mnoge rane, ali je duznost onih, za koje su „veleizdajnici" to postali, da spori rad vremena pospijese. Svi znamo, da su oni bili u tamnici, isto kako je mogao biti svaki od nas. Trebalo je da se nedje „veleizdajnike" i nasli su ih, gdje im se slucilo: na putu, na balu, u skoli, u ucanu, u crkvi. Sada su ti ljudi opet na slobodi. Okupimo se oko njih i cinimo da sto brze zaborave pretrpljene jade. Ne pustimo, da i njih zadesi udes junaka Lazarevicevog cete: „Sve ce to narod pozlatiti". Nastojmo barem to, da nas njihov primjer oceliri za borbe, koje nas jos cekaju. Zrtve njihove ne ce biti uzaludne, ako iz njih narod bude crpsti nauke, da je sve ovo bilo moguce samo zato, sto su se tudjinci sili naucili na nase zavade, te bu cijenili, da ce i ovoga puta plasilom „veleizdaje" omesti slogu, od koje se boje, jer znadu da u tom znaku svice zora bolje buducnosti Hrvatima i Srbima".

KRONIKA

Pismo iz domovine.

Kako je poznato nasim citeljima, novci sakupljeni na prosvjednoj skupstini u korist «veleizdajnika» u Hrvatskoj, bili su poslati dicnom nasem Starini, gosp. Vicku Milicu u Spljetu.

Prosla posta, donijela nam je slijedeci njegov odgovor: «Split 10/1 1910.

Casno drustvo!

Zafaljujem Vam od strane nasega odbora za pripomoc stradajucim Srb ma u Hrvatskoj Slavoniji. Ja sam svotu Vase bankovne mjenice za £ 86.7.6 podigao i predao blagajniku, koji ju je odmah odpravio u Zagreb na ruke tajnog Odbora, i bas za bozic im je dobro dosla.

Mi smo ovdje sakupili jedno 3000 kruna i opremili u istu svrhu.

Ovdje bilo je u «Slobodi» i «Jedinstvu» javljeno, so ste nam poslali, a izvati ce i kaz milodara po osobam, da se znade u Dalmaciji i Hrvatskoj tko je sto doprinio u tu [illegible]a riotsku svrhu.

Mi smo nasa duznost ispunili, a s Vasom pomoci lijepo se oduzili braci, koje trad za nasu i njihovu dobrobit. Opet Vam hvala od srca, er ste se velikodusno sjetili Vase brace, amo u dalekoj tugjini.

Nadamo se, da nova godina donijeti ce narodu oblaksanja.

Pozdrav svima i harnost vjecna u ime pripomoze ih. Bog Vas zdrave uzrzao, da sretno se vratite u svoje vrijeme medju domacu cejad u zadovoljnoj domovini.

Zivila sloga Hrvata i Srba!

Ostani

Vinko Milic, pres. Odbora.

«Porquel Pasl.

Proslóg petka usidrila se u ovoj luci parnjaca i jedrenjaca gornjeg imena, koja j[illegible], k ko je poznato, odjeliia o[illegible]e 16. prosinca 1908. put jednog pola, da pretraži on a [illegible]snj neposnate zemlje.

Koliko su istrazivatelji uspjeli otkriti, nije nam poznato; to cemo tek doznati, do neko ko mjeseca, po vjestima iz Pariza.

Don Vjekoslav Deak.

U nasog duznog domovinskog, po zabrani capnoj, ne smijemo se moliti Bogu u nasem jeziku.

Ovdje malo podalje, Bogu hvala, i to ce nam se dozvoliti. Razumije se za sto: ne smeta ni Rimu, ni Becu, a opet u u Americi smo.

Cijenimo, dakle, da ce nasi naseljenici pozdraviti i obiercke primiti brata slovenca, redovnika salezijanca cija ime krasi ovaj clanak i koji je amo stigao, da ih svet in vjerom krijepi u materinskoj rijeci.

Dobro nam dosao!

Gosp Ivan Depolo.

Gos. Ivan Depolo, jedan od starijih nasih naseljenika u Punta Arenas, duhovcanin rodom, a po narodnosti vatreni Srbin, polazi, sutra u sjeverni dio ove republike, posto Punta Arenas, njegovu poduzetnom duhu, u ovo zadnje doba, pruza samo ograniceno polje djelovanja.

Zelimo mu dobar put i jos bolji uspjek!

Kazaliste.

Ponedjeljak 7.

Publika je sinoc u lijepom broju prisustovala Sarduovoj drami—Fedora—i ostala je vrlo zadovoljna sto nije propustila da vidi tako lijepo i savrseno djelo, sto je za niu sasma novo bilo.

Sigurni smo, da je malo dramaturga ijedno djelo tako finom psihologiom prozelo, a da je ostalo jasno i privlacivo ne samo za naobrazenu nego i za nenaobrazenu publiku.

Zaplet je drame odvise tezak za da se moze u malo rijeci kazati, ali je, da tako recemo, jezgra igre ova: Fedora ljubi Vladimira, sina sefa ruske policije, pa kad je nien zarucnik iz zasjede ubijen, ona ogorcena zaklela se da ce ga osvetiti.

U tu svrhu ide u Pariz, kamo je bio utekao taj veliki nihilista, ubojica njenog zarucnika.—Nalazi ga, s njime pohagja isto drustvo, ona studira svaki njegov mig, sva njegova djela, ali na svrsetku ona bi rado htjela, da se je prevarila; ona bi radje volila da bude nevin—jer se oni ljube.

No prije nego mu ona svoju ruku pokloni, iziskuje od njega da joj ispovjedi grijeh kojega radi memoze da se opet doma povrati.

Primih! SRIEMSKE SLJIVOVICE Primih!

LLANQUIHUE BR. 1120 — TELEFON 228

JURAJ JORDAN

On joj onda rece da je Vladimirov ubojica, a da ce joj razloge tog zlocina kasnje kazati.

U slavenskom je srcu duznost osvete duboko usadjena: ko se ne osveti taj se ne posveti— pa pokraj te sveto duznosti ljubav iscezava.

Fedora u isti mah pise pismo Vladimirovu ocu, da je ispovjed saslusala, a da su sukrivci Ciril, brat Vladimirov, i prijatelj mu Sokolef.

Malo zatim, iste noci, doznaje da Vladimirov ubojica nije nikakvi nihilista, nego da je branio svoju cast, svoj obraz i posteno ime.

Posljedice onog pisma bile su, da su Ciril i Sokolef odma uapseni i da su tuj svoj mladi zivot izgubili, a Cirilova majka od tuge i jada, i ona starica, zadnju suzu prolijeva, i za uvi, jek oci bjelom danu zatvara.

A nestretna Fedora, koja je svemu tome kriva sama sebi otrovom zivot oduzima.

Srijeda 9.

«Il marito amante della moglie», naslov je Bataillove moderne komedije, koju smo sinoc imali prilike da slusamo.

Maldane svi nam narodi svojim poslovicama ili mudrim izrekama govori da ljubav nikad se ne moze sasma iz srca iskorijeniti. F. Bataille je svojom komedijom nastojao da dokaze da zena i ako skriva svojim najsvetijim duznostima ipak joj se u srcu skriva iskra one prve ljubavi, i dade li joj se prilika da ce iskra opet plamenom da guri.

Gosp. Clara della Guardia i osta i radili bas majstorski.

Petak 11.

«La femme nue», opet jedna moderna Bataillova komedija, sto nam je kazalisno drustvo Clara della Guardia sinoc tako fino prestavilo.

Nas je list, po obicaju ovoga kraja i duha stanovnika, odvise amerikanski, za da nam dupusu da se poduze zabavimo ovom krasnom komedijon, ali istini na cast, Lolotte i kako bi ljepse reko, onaj kojemu ona zivi, i koje je Bataille tako naravno opisao iziskivali bi jedan po-eban clanak.

Lolotle, ta njezna zenska glava zivi sa mladim slikarom siromasni-bohemienski zivot. volise ko golubice, te ne gledaju drugo vec svoju ljubav, a teze za poboljsanje njihovog siromasnog stanja.

Mladog je slikara sreca poslu zila—eto mu bogatstva i slave, gospodska se vrata sama pred njim otvaraju, i on ulazi u novi svijet.

Sto ce mu sada Lolotte kad moze da ima za moteloo krasno grofovsko i knjeginjsko tijelo?

Sluzila mu ko stepen da se do slave popne; vise mu ni zasto njena ljubav ne sluzi, pa ce je od sebe odalecili, i sve do skrajnosti sakrificirati.

Sjara je to prica ljudske oholosti! Rijetki su vazda bi i prijatelji, koj nece okaljati svoju prostu dusu danasnjim bizantinizmon vladajucim.

Dokle mu mozes mozda biti od pomoci, ili si njemu jednak, e onda smo prijatelji,—ali, je li dozno, ili umisljati on, da je sama nesto vise, onda ce te pitati—a ko si ti i sto si?!

Ako ima izmedju citaoca, ljudi koji toga jos nijesu osjetili, nek se mole bogu ili vragu da ih i unapred sacuvaju!

Amen.

RAZNO

Nova meteda od tuberkuloze.

Prof. Valle, docent u veterinarskoj skoli u Alfortu kod Pariza, tvrdi, da je izumio novu metodu lijecenja od tuberkuloze s pomocu seruma. Ta metoda, koju je Valle u uskom krugu naucnjaka obrazlozio, sastoji u tom, da se konji ustrcavanjem jakih preparata za pune dvije godine sasvim imuniziraju. Serum, koji se po tom dobije od tih konja imao bi da bude uspjesan lijek od susice.

Predaja radiuma.

U Joachimthalu naisli su rudari na gromadu rudace s radiumskim sastojinama. Becki profesor Exner izcjedio je iz te rudace jedam gram cistoga radiuma Drzavna prodavaonica sada javlja da se taj gram rasprodaje po 380 K miligram. Sav prihod dakle ovog grama dat ce ljepu svotu od 380.000 kruna. Vec su se javile mnoge privatne osobe i bolnici. Medjutim se u Joachimsthalu marljivo dalje kopa, pa je do sada opet iskopana tolika kolicina rudace, koja ce dati nov gram cistoga radija. Strucnjaci se nadaju, da ce se usavrsivanjem kemicnog postupka moci iz iste eudace izvuci jos i neke druge radio-aktivne substance kao aktinij i jonij.

Tragicna operacija.

U rimskoj klinici dogodio se tragican slucaj. Asistent-accoucher dr. Masetti pomagao je nekoj mladoj zeni pri teskom porodu. Operateur se morao odluciti, da zrtvuje dijete, ako zeli spasiti majku. Tako je ucinio. Ali tek s onje vrsio operaciju udari ga kap on se srusi mrtav. Mada majka bila je im slucajem tako potresena, da je pala u nesvijest, iz koje se nije vise ni osvijestila. Sa kasnije bila je vec i ona mrtva.

Najhladnija tocka na zemlji.

Poznati ruski slikar Vladimir Borsov, koji je i svojim naucnim ekspedicijama sebe osiguran mjesto u nauci, nonio je sa svoga posljednjega putovanja po Sibiriji, neobicno odk ice Dosad je vrijedio Verhohansk u sjevero istocnoj Sibiriji kao najhladnija tocka na svijetu. Medjutim je Borsov u jednoj spilji na Novoj-Zemlji naisao na dva maksimal-termometara, koja je orudje prije 37 godina ostavio austrijski ucenjak Haus Höfer (danas profesor na rudarskoj akademiji u Leobenu) kao clan ekspedicije grofa Welcseka, jer je u toj spilji naisao na neobicno nisku temperaturu. Na tim termometrima oznacena je zima sa 85 stupnjeva, tako da se od danas otok Novaja zemlja mora smatrati najhladnijom tockom na zemlji.

Senzacijonalna novost na zenskim sesirima.

U New Yorku su nasle ekscentricne gospodje novo i originalno sredstvo, kojim ce na ulici obratiti pozornost prolaznika na sebe. Od nekoliko dana opazuje se u tamosnjim velikim trgovinama i na ulicama ure koje su postavljene na prednjem dijelu zenskih sesira, da ih moze svatko vidjeti. Kazalo je ukusno drapirano velikom vrbom Za samu nositeljicu nije ovo nova moda nikako prakticna, jer ona sama ne moze nikako znati koliko sati pokazuje niena ura, osim ako je udesena na izbijanje. Ali ce s tim ugodnija biti novotarija za prolaznike, koji ce svaki cas moci pogledati na ovim pokretnim urama koje je doba. Vjeste amerikanke jamacno su se privoljele ovoj modi samo da uzmognu obratiti paznju na svoje sesire a sebi su ujedno stvorile ispriku, da se sto cesce mogu pogledavati u zrcalo ili zastiti pred izlozima. Ta one za boga zele samo da vide koliko je sati. Eto to bi u kratko bila najzadnja novost glede zenskog sesira.

FRANCUKA

Ljekarna i Drogarija

Marchal i Drug

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.

Na dosta i na malo.

Juraj Matetic

— Ulica Roca —

Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.

za darove.

Banco de Magallanes

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISUIJE UVJETE.

U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.

MATIJA PARAVIC

ravnatelj

T. VALENZUELA

Slikar

IZRADA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN

ACONCAGUA

izmed Errázuriz i Colchagua

Hotel Plomplon

Hotel I. rezeda **Ulica Roca**

POKUJSTVA

Stranaca od vune. Susta za postelje. amora. Ogledala velikih.

Cijene veoma niske
Jeftinije nego igdje

FRANCISCO RABAGLIO

— Ulica Roca —

Rotisserie Française

Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....

TRI

a la mode de Caen

Ulica Roca

—hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA

—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
—— Vunenog rublja.
—— Cizam za djecu.
—— Ogrtace za gospoje i gospodu.
—— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic

Atacama ug. Progreso

Telefon br. 64

Prodaja mesa

Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia

ALFONSO PEUTAT

Jedina prava patentirana mastiona francusko-medjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chileé 955 izmed Valdivia y Santiago.

Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju ce podignuti

Francuskog Vina

Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.

VINA LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak

DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA

Jacobs-a i Baumann-a

Promismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA. a Slijedimo sprodajom zimskih predmeta uz **po ciene.**

LOVRO MILOŠ
—ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA
LA ANTARTICA
KUPUJE LOJ.

Za provedenje akcije zauzese se mnogi medju ostalim Namjesnik Nardelli, Toncic, nadbiskup Dvornik, Ziliette, vladika Milas, Uccellini i Dr. Marcelic.

Najnoviji cin Rauch-Frankove vlade.

Ovih dana Frank-Rauchova vlada izdala je nove zeljeznicke tarifalne cijenike, koji stupaju u krijepost na 2. sijecnja 1910. Cijenici su iskljucivo u madzarskom jeziku odstampani, a hrvatske stanice oznacene su u prvom redu u madzarskom prijevodu, dok su hrzatska originalna imena u zaporci oznacena n. pr. Zágráb (Zugreb), Károlyváros (Karlovac), ma da hrvatski o nazivu mjesta obratno odredjuje!

Koliki je time zlocin pocinjen nasu narodnu individualnost i jasne propise postojecih poslovnom propisniku i tarif. cijeniku naziv stanice, kamo krv. otpremnik misli robu poslati, mora u tovarnom listu onako naznaciti, kakav se naziv nalazi u imeniku stanica, koji se nalazi u tarifalnom cijeniku. A jer su u ovom imena hrvatskih zeljeznickih stanica naznacena u prvom redu u madzarskom a tek u zaporci u hrvatskom, to svaki madzarski zeljeznicar moze zahtijevati, da Hrvat ime hrvatske stanice, kamo se roba ima otpremiti, naznaci najprije madzarski, a tek u zaporci hrvatski, jer inace pozivljujuci se na svoje propisnike. nije duzan preuzeti robu na otpremu.

Nije li ume najveca moralna pljuska zadana hrvatskom narodu i citavoj nasoj autonmiji i to bas za ere „najhrvatskije" vlade?!

Gladstoneva proslava na Balkanu.

Jugoslavenske drzave proslavice iskrenim odusevljenjem velikog Gladstona prigodom stogodisnjice njegovog rodjenja. Gladstone spada u broj onih rijetkih drzavnika velikog stila, koji su uhvatili nacelo morala i pravednosti u politici. On je svojim brosirama prvi pred evropejskom javnosti izrekao nacelo, da Balkan pripada balkanskim Slavenima. S toga je Srbija i Bugarska dostojno proslavila Gladstonovu napomenu. U Bugarskoj su se u svim ministarstvima drzala predavanja o njegovom radu i zivotu. Ne zaostane ni bugarska universa a da i ne spomenemo brojne uvodnike, kojim se slavi tog engleskog velikana.

Predsjednik A. Nikolic drzao je u srpskoj skupstine govor, u kom je upozorio na velike zasluge Glaastonove za slobodu balkanskih naroda, pa predlozi, da se sueesnom odboru u Londonu posalje telegram u cast Glaastonovoj uspomeni.

Promjena rezima u Hrvatskoj.

„Pokretu" javljaju: Ovdje se u najozbiljnijim politickim krugovima smatra promjena na banskoj stolici u Hrvatskoj gotovom cinjenicom oumah, cim bude imeno ana nova ugarska vlada.

S Rauchom vise ovuje dakako nitko ne racuna, jer je—kako mi je ironicki rekao sada odlazeci ponticar — pokazao ovise „sposobnosti" za upravljanje zemljom.

Kao najozbiljniji kandidat za bansku stolicu smatra se u krugovima, koji danas utjecu na sudbinu ove pole grof Teodor Pejacevic.

Mjesto hrvatskog ministra, ako ce nova vlada biti imenovana, cuva ili prekosutra, ne ce se popuniti, vec ce privremeno upravljati ministarstvom ministar pre sjednik, kao sto je to vec jednom bilo za Wekerla ministarstva— dok se ne uredi odnosaji sa Hrvatskom.

A buduci ce hrvatski ministar biti samo takova osoba, to se naglasava, koja ce uzivati i povjerenje saborske vecine hrvatskog sabora.

Nasticeva sudbina.

Obdrzavala se na beckom sudu rasprava protiv dr. Hofmoklu, koga je tuzio Nastic. Hofmokl je okrivio Nastica zbog slocina proti cudorednosti pocinjenog proti muskarcima, nadalje zbog kradje i krivih objeda. i svjedocanstva u brosuri „Finale".

U sudnici je tijekom procesa doslo do zestokih prizora izmedju Hofmokla i Nastica. Hofmokl je napao Nastica i ostao kod svojih optuzba. Na to Nastic pozove Hofmokla na dvoboj, a ovaj uzrujan odvrati, da s njim ne ce duelirati; vi bi htieli —kazao mu Hofmokl, da svoju cast operete na moj racun. Na sveopce iznenadjenje Nastic napokon povuce svoju tuzbu.

Crkveni sukobi u Istri.

U Istri vlada neopisivo ogorcenje radi biskupove odredbe, kojom se goni hrvatski jezik iz bogosluzja. Svijet se tako uzbunio da ozbiljna pogibao prijeti, da narod potpuno ne bojkotuje sve crkve. Iunacki Rismanjci dokazase kako treba braniti narodnje svetinje i proti crkvenim dostojanstvenicima. Pobuna vec vlada u zupama Lanisce, Slum, Brest, Vodice i Mune. Tu tako bojkotovase crkve da nitko no ce ni da zvoni ni da pomaze zupniku ni da ide u crkvu. Kad je zupnik u Laniscu na Sjepanovo zapjevao „Gloria in excelsis" sav je narod stao bjezati iz crkve vicuci „ne cemo latinstine". Izidjose van do zadnjega, a svecenik nalazeci se sam bez podvorbe i opcinstva prestane misiti. Razdrazena svjetina prijeti, da ce se odreci svih crkvenih obreda, ako im se s mjesta ne povrati hrvatski jezik u crkvi.

„Trenk" u Budimpesti.

Operata „Barun Trenk" zadobila je sve to vecih simpatija U najnovije se doba prestavljala i u Budimpesti. Po pisanju madzarskih novina kazaliste je bilo prepuno, a sve ljepse arije moradose se nekoliko puta opetovati. Sve su novine saglasno mnijenju da kroz zadnje cetiri godine jos ni jedna operet nije dozivjela takvoga uspjeha.

Velika izborna skupstina u Puli.

U dvorani „Narodnog Doma" u Puli obdrzavale se velika izborna skupstina glede skorih izbora za obnovu ondjesnjeg opcinskog zastupstva. Dvorona je bila dupkom puna Hrvata i drugih Slavena. Primljeni su zakljucci, kako da Hrvati stupe slozno na izbore, da stresu jednom sa sebe gadni jaram i da izvojste prava koja im pripadaju.

Sklonost prema alkoholu moze biti nasljedstvom.

Jedan ceski liiecnik pse u „Arhivu za higijenu". Pokusao sam, da dva mala psica priucim na pivo. Posto sam im uskratio vodu, stenad ovog pasjeg para bila su vedra i zivahna, pa za vrijeme dojenja nijesu pokazivala nikakove abnormolno-ti. Ali kad su psici odrasli, pa im se sada davati ista hrana, koja i njihovim roditeljima potrazili su sami od sebe prvo. Kad sam na to ponudio pivo kao redovno pice, odlucili su se vode sasvim. Sklonost dakle prema alkoholicnom picu moze se naslijediti od roditelja, pa je pogubnije, ako je alkoholicarka majka nego li otac.

Tiskara «El Magallanes»

Sue. Ch. Williams
PRODAVA
Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC
Llanquihue, frente Gobernacion Marítima

Hotel y Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

Banco
Anglo-Sud-Americano Ltd.
Podruzbica u Punta-Arenas
Na znanje i obzir s obzirom Austro Ugarskim drzavljanima javljam da ova banka direktno otprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u iznosu sloboan po tekucoj londonske vrijednosti
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Giovanni Lucich
RST — Via della Procuratia N. 6 p. p. — TRST
Hotel I razreda
Prima na stan i hranu. Koji odlaze u Austriju i Italiju povratak
Osoblje pazi na putnike pri ukrcavanju i iskrcavanju

MESARNICA
Svaki mesa na malo i na dosta
— Za obitelji posebna sluzba na kucu
— Prekomorcima znatan odpust
— Slanine masti i kobasica svake vrsti
— Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske
— Visko Kusanovic —

Franjo Tomsich
AGENTURNI POSAO
Zastupa se po Latinoamerickim novcem na prvu ukupizbu i kupuje svaki nepokretnine za svoj i tudji racun
Prisle po vrlo niske
— Fisarda Colchagua ug Chile. —

STIPČIĆ i Drug
— U ca Llanquihue ug. Valdivia —
—o— Prodaje mesa na veliko i malo —o—o—o—o—o—o—o—
—o—o—o— Mesa najboje vrsti najbo jeg sijeka. —o—o—o—o—
—o—o—o—o—o—o— Cistica uzorna. Posluga na kucu. —o—o—
CIJENE OBICAJNE U PLACI.

Ivan Sturica
Preporuca svoj skat braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

KROJACICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

PEDRO KOVACIC
Jorje Montt ugao Sarmiento.
Bogati izbor svakosnih jestvina.
Specijalna posluga za nase zemljake.
— Cijene veoma niske. —

Cantina Central
— Atacama ugao Valdivia —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa
G. LEPORI

Prodaja drva
Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene.
100 komada pilj ena drva $ 4. —
1.000 komada $ 35.00.
Cijepanih drva c 60 vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogradjelje; stubova sa ogradje; stubova sa kucne temelje suhrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod gosp. Ivan Turina B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.
Braca Jerkovic.

Brijacnica i Parfimerija
B. Livacich
Llanquihue u novoj zgradi gosp. Maxima Gilli.
Bogati izbor mirisnih voda.
Nozica, britava, Prefinog sapuna.
Cijene sasvim umjerene.

Doktor PAIS
Lijecnik
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
Ulica Errazuriz
povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic
—Aconcagua ugao Boliviana—
Prodaja jestvina i pica.
Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerem. No boje se.

MAY DAWKINS
engleska primalja.
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihu ugao Av. Colon.

Disponible

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 83 — Punta Arenas, na 24 Veljace (Febrero) 1910 — Godina III.

Casa Croata
de
Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.00

Visko Violic
KAFANA I BILJAD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898 Telefon 127
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo. Posluga na kucu.
Franjo Batistich

Bijelog Vina s Braca
primio sam netom iz domovine prodajem uz umjerenu cijenu.
Matija Raevic
„Hotel Maritimo"
— Ulica Pedro Montt —

Radionica Pokucstva
Maule izmed Roca i Errazuriz.
Jednostavnog e egantnog pokucstva; garantirana i solidna izradba. Sjajni pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovic

Juana Milostic
— PRIMALJA —
Llanquihue, prijasnji stan Cruz Roje.
Diplomirana na primaljskom zavodu u Zadru. Posjeduje posebnu dozvolu za vrsenje svog zanata u republici Chile.
Na raspolozenje, onih, te je trebaju na svaku uru po danu i po noci.

Hotel i Restaurant
— CITTA VECCHIA —
Kuca prvoga reda.
Hrana u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"
— Ulica Errazuriz —
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

PERICA SIMIC
— PRIMALJA —
Diplomirana dne 30. srpnja 1898. na c. kr. primaljskom ucilistu kraljevine Dalmacije u Zadru.
Atacama nize ducana. gosp. Jure Kucana.

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.
Postarske napustice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trsta». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski*.

JAMNICKA KISELICA
Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.
Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.
JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

REALIZACIJA
Za racun inozenskih kuca prodajem uz obaljene cijene slijedece predmete:
Pokujstva, zeljeznih ploca (imitacija kamena i opeke) lozulja, Aguarraz, sagova i cilima, civacih strojeva (na ruku i nogu) satova srebrenih nikalnih zlatnih sahat
soku, konzerva raznovrsnih.
A. M. ARENTSEN
Nuble ugao Valdivia mala nise poste.

N. STAMBUK
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé
Prodavaonica raznovrsnih hr ni na, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i. t. d.—Posluga na kucu.
Na veliko i malo.

ZELJEZARIJA
N. FORETI H.
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas
Svakovrsnih artikela potrebnih za gradenje. Alata za drvoce, zidare, postolare i d. t. Stakla svake vrsti. Papira za pope ivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novosti! Plata za postavljanje u prigrade, da se ne cuje zvuk.

ZAPATERIA SPALATINA

Postóla po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIĆ
Ulica Nuble, kraj mosa.

HOENISEN i Cia
Maule ug. Errazuriz
Bogati izbor obuce i odjece.
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Sprava za grijanje i kuhinja.

Zeljezaso Serravallovo
CHINA VINO
jedini uvoditelj.
Agustin Denegri

Iz domovine.

Hrvatska knjizarica u Zadru.

Bivsi upravitelj sjemenistne knjizare u Splitu, g. Vjekoslav Gőszl, kupio je od kneza H. Borellija Hrvatsku knjizarnicu obvezao se, da ce davati izvjestan dio cistog dobitka „*Dobrotvornom drustvu za stromasne ucenike hrvatskih skola*" u Zadru, koje prvo osnovalo recenu knjizarnicu.

Kralj o Friedjugovom procesu.

„Az Ujzag" bavi se s pred stojecim opozivom austro-ug. poslanika u Beogradu grofa Forgacha te cijeni, da je to direktna posljedica Friedjungovog procesa, posto su svi njegovi „dokumenti" prosli kroz Forgachove ruke. S tim u savezu saznaje isti list, da se je kralj za trajanja procesa vrlo zanimao za tecaj rasprave i da je neprestano obavjescivan. Vise puta razgovarao i s ministrom hrvathalom i s mjesnim pradsjednikom barunom Bieuerthom o tecaju procesa i kad se je spostavila neispravnost dokumenata, najprije izrazio svoje nezadovoljstvo, da se na dao je odusak svom veselju, da su se dokumentima podignute tuzbe pokazale neosnovane.

100.000 Kr. za zagrebacke „veleizdajnike".

Poznati srpski rodoljub i veliki bogotas Laza Dundjerski iz Sentomasa u Backoj darovao je 100.000 Kr. (stotinu hiljada) kao pomoc postradalim Srbima „veleizdajnicima" u Zagrebu. Neka je cast i hvala ovome rijetkome Srbinu.

Prizren za zagrebacke „veleizdajnike".

U starodrevnom srpskom Prizrenu, toj nekadasnjoj prestolnici cara Dusana, priredilo je „Rastko" druzina gjaka tamosnje srpske bogoslovije na drugi dan Bozica zabavu, ciji cist prihod poslat porodicama onih, koji su stradali u zagrebackom „veleizdajnickom" procesu.

„Adam Pribicevic i drugovi"—u Americi.

Koliko su progoni Srba u Hrvatskoj i presuda zagrebackog suda bolno odjeknuli u cijelom Srpstvu, gdjegod ga ima, svje doci i ovaj primer iz daleke Amerike. Srbi u Pitsburgu (u Sjedinjenim Drzavama Severnoamerickim) osnovali su svoje udruzenje, koje je uzelo ime „Adam Pribicevic i drugovi". Govornik, na ciji je predlog takav naziv za drustvo jednoglasno usvojen, rekao je, uz odusevljeno odobravanje svih uce snika, da u Srpstvu danas ne ma omiljenijeg imena. Novo udruzenje odmah je pristupilo Savezu Sjedinjenih Srba „Sloga", koji se je pod mudrom rodoljubivom upravom svoga predsjednika slavnoga naucnjaka prof. Pupina ozbiljno latio posla, da okupi, u jedno kolo sve Srbe, rastrkane po golemoj Americi, kako bi se jaki se medjusobno potmogali i ucvrscivali u srpskoj svijesti i osecanju, da se ne odrode.

Srusila se bolnica.

U Rabliu se je zbog odvise prorovane zemlje srusila rudarska bolnica, u kojoj je za glavio lijecnik sa citavom svojom obitelju i bolnickom sluzincadi. Propala bolnica bila je jednokatna zgrada sa dvije sobe u prizemlju za bolnicu, dok je prvi kat bio za stan lijecnika i osoblja. Nesreca se dogodila u 1 sat po podne, upravo kad je obitelj dra. Veseoga posta na objed. Od casa, kad se to dogodilo, pa do casa kad je bolnice posvema nestalo, proslo je pet casaka. Na spasavanje osoba, koje su propale, nije se mogio ni misliti. Krivnje je u tome, da su prorovi otdasnjeg rudnika bili upravo pod bolnicom i da su se srusili. Propast bolnici se dogodila uz gromovito praskanje. Na prostoru od kakovih 100 cetv. metara zinula je na jedanput zemlja i citava bolnica propade u isti cas. Kad je nastala silna pukotina, nagnula se bolnica i vec je jedan dio bio u zemlji. Jos jedan prasak i vidio se jos samo vrsak krova, a prije nego bi se covjek mogao sabrati, nestalo je u dubini citave zgrade. Pravo je zivotom sedam osoba. Rudari i vojnici smjesta su se dali na iskopavanje, ali u rudarskim se krugovima tvrdi, da je svaki pokusaj u tom pogledu bezuspjesan.

Prvo pcelarsko drustvo u Dalmaciji.

U Trsteniku, na poluotoku Peljescu, uprilicilo se prosloga dana prvo pcelarsko drustvo, kome je svrha da promice razlozno pcelarenje sa pomicnim sacem i da se bolje proda i unovci pcelarske proizvode, med i vosak svojih clanova.

Zeljezne u ruskoj vojci i mornarici.

Vec se vise od godine dana ide za tim u najvisim vojnim krugovima, da se vrhovna uprava vojske centralizira. Sef generalnoga stozera podvrgnut je ratnomu ministru. Generalni inspektori topnistva i zenijskoga kora ograniceni su vise u svojoj kompetenciji, nego je to do sad bilo.

Sanitetska je sluzba pojednostavljena a komitet za mobilizaciju i vojne gospodarstvo ukinut je i njegova agende prenesene u neposredni djelokrug ratnoga ministarstva. Buduci da je vijece za zemaljsku obranu pred nekoliko vremena raspusteno, uprava topnicstva podvrgnuta ratnomu ministru, to je ovaj dobio iskljucivo pravo, da o vojnickim pitanjima informira cara i tim je centralizacija u vojsci potpuno provedena.

Vijece lige za obnovu flote zahtjeva bez odvlacnu narucbu 15.000 mina i 300 torpeda, gradnju 48 podmorskih camaca, 50 torpiljarki, 65 torpedorazaraca, 12 topnjaca i 50 zrakoplova. Za linijsku flotu trazi liga 4 krstace. Gledom na nepriatelski polozaj na dalekom istoku trebalo bi obale Amura i Kamcatke pojacati jakim brodovljem, pa bi zato iz Baltickoga mora trebalo odaslati 12 torpiljarki s izvjezbanim castnicima na daleki istok. U tom referatu napasta se ministar mornarice radi nerada i nehaja.

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Španjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinja i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa — Cizama postola i galosa. — Gotovih odijela. — Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja i lakstova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. - Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim moibenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica „Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju **bogato obskrbljenu pivnicu** sobranim likerima domacim i stranira.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3 69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta

Jedini ovlastenik (Concesionario) ZA MAGALLNES — **JURAJ JORDAN**

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich

— *Vozne Cijene snizene* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici. Kako je u poslednje vrijem preustrojen nejzinum i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brodove od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosoc porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju s drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prošni cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Mulovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Deset radnickih zapoviedi

Ovih deset zapoviedi drzati se mora svaki nas radnik i imati ih vazda pred ocima:

Prva: Radi! Tko ne radi, neka mi ne jede! Tako je pisano i u evandjelju.

Druga: Ne trpi lencine kraj sebe! Ako vidis covjeka, koji je sposoban za rad, a stoji lieno pokraj tebe, daj mu pregacu i lopatu, pa mu reci: „Sad radi, ko brat jer ako ti ljencaris, moram ja takodjer za tebe raditi, a to je nepravedno!"

Treca: Ne vise posla robski! Svi ljudi smo po Bogu i prodi braca. Tvoj posao moze i mora biti slobodan, tako, kako odgovara zdravomu razumu i tvojoj sposobnosti. Radi, da ne unistjes svoj duh i ne ubijas svoje tjelesne sile. Jedini robovi na zemji nek budu strojevi, koje je ljudski um za to izumio, da budu covjeku pri ruci.

Cetvrta: Zahtjevaj za tvoje djelo pravednu placu! A da to postignes, upisuj se u svoje radnicke udruge.

Peta: Ne trpi gladu! Znaj: ni jedan vrabac ne pada sa krova od gladi. Ni jedan crv ne ide po travi, koja ga ne bi nasitila. Ni jedna riba u vodi ne strada od gladi, jer je tako udesila vjecna „Providnost" koja je i za tebe covjeka odredila tvoj zalogaj. Zato imas pravo zahtjevati, da se tako udesi, da ces ti imati podpuno pravo na rad, da ces za tvoj rad biti placen, da ne ces gladovati Samo radi, radi marijevo!

Sesta: Ne hodaj u poderanoj odjeci! Ptica nosi krasno perje. Medjed ima svoje debelo krzno. Dakle i ti, koji pravis eleganta odjela i razkosni kraljev plast, udruzuj svoje sile, ps ces tomu doskociti, da ne budes morao

Sedma: Veseli se svojim zivotu! Zivot je covjeka sreca, ako podpuno udovoljavas svojoj duznosti spram sebe. Vjezbaj za to i um svoj moralnim knjigama i daj mu zdravog poleta. Ako si uz to zdrav inace na duhu i telu, po tom moras biti sretan i veseliti se zivotu—ti i svi tvoji bliznji.

Osma: Zivi cestito! Postenje ili cestit zivot ne moze se kupiti za nikakav novac. Ovo zavisi samo od vlastitog ponasanja i nacina zivota.—Zivi postheno i cestito, ali se ne daj ipak od nikoga ponizit izpod covjecjeg dostojanstva. Ako te tko uvriedi, oprosti mu ali prije svega neka ti dade dostojnu zadovoljstinu, da ce i on u buduce zivjti cestito i postovati cast drugova—svojeg bliznjega.

Deveta: Upozaj da tvoj zivot ima uzvisenu svrhu! Znaj, da zivis i preko groba. Za to se specaj svakom prigodom pjesnikovih riec:

„Sto su drugu nase kosti!
Nek pepela jedna saka!
Sve jednaki smo u grobu:—
Al razlirna nam je placa!"

Deseta: Ljubi bliznjega svoga, kao samoga sebe! Samo tako postat ces podpuno nezavisan, i samo tako moci ces razrgati razne luce, jer sloboda i ravnopravnost u zivotu proizlazi iz medjusobnog—bratstva. Poslovca punim pravom uci: *Mrznja rasdruzuje, dok ljubav i sloga udruzuje.* Ako bi bio sam, slab si; ali ako si u zajednici, mocan si. Zato ljubi bliznjega svoga, kao samoga sebe. Onda ce ti on vracati milo za drago.

KRONIKA

Sjednica tamburaskog drustva.

Za sutra u vecer urecena je sjednica «Hrvatskog tamburaskog drustva «Tomislav», na kojoj ce se izabrati novo upraviteljstvo za godinu 1910.

Preporuca se, da clanovi pristupe u sto vecem broju.

Porast u Hrvatskom vatrogasnom drustva.

Novo upraviteljstvo Hrvatskog vatrogasnog dobrovolnog drustva postavilo je sebi zadacom, da isto podigne na visinu dostojnu nase naseobine.

U tu je svrhu razaslalo okruznicu na nase naseljenike, da bi uljeg'i u drustvo.

Do danas su se, od nove godine odazvala slijedeca gospoda:

a) Izorsujuci clanovi.

Marko Goic, Ivan Hasan, Stjepan Pavlov A., Franjo Batistic, Marko Dasensic, Stjepan Pavlov B., i Filip Turina.

b) Podupirajuci clanovi.

Josip Stipicic, Jerolim Cekalovic, Ivan Glavic, Stjepan Livacic, Antun Matetic, Jule Peruzovic, Jakov Martinic, Antun Milostic, Gjuro Goic, Andrija Ivanovic, Marko Kusanovic, Franjo Lauric, Nikola Grcina Ilic, Gjuro Lucic, Toma Jaksic Rudolf Stock, Ivan Turina B., Marko Buvinic, Marijan Yankovic, Bozo Ujevic, Ivan Sesnic, Vicko Harasic, Ivan Harasic, Matija Trebotic, Stjepan Kuscevic, Vicko Bulicic, Tomislav Krsulovic, Petar Rajcevic, i Franjo Franulic

Ukupno 36 novih dobrovoljaca. Nade je, da se nece ni drugi oglusiti, kojima je poslat poziv. U drustva, koje nam sluze na cast, treba da svak pristupi, komu okolnosti dopustaju

Na prelasku.

Parobrodom «Polynesia» prosao je iz Autofagasta za Buenos Aires gosp Josip Damic, bivsi ucitelj u Dalmaciji i kolega naseg urednika.

Obasao je sva nasa drustva i vidjenje nase naselj nike.

i napredak nasih drustava, koja mjesu samo drustva na imenu, kako je to na zalost, u sjevernom dijelu ove republike.

«Blücher».

U ponedjiljak je stigao u ovu luku parobrod «Blücher», na komu se nalazi 248 turista iz Sjeverne Amerike i drugih Amerikanskih republika.

Obasli su grad podijeljeni u vise omanjih kupova.

Izmed bogatih turista nalazi se i jedan Hrvat, nu sasvim malo hrvatski zbori. Kaze da je iz Zagreba rodom. Premda je vec pravi Amerikanac i za domovinu izgubjen sin, jos mu u srcu nije utrnula ljubav prama rogjenoj grudi; tako bar sudimo po tom, sto se je uprav silio, da kaze u materinjem jeziku, da ide i on nas.

«Sao Gabriel».

Tako se zove krstas ratne portugalske mornarice, koji se je na osvit ponedjilka usidrio u ovoj luci.

Ovdjesnja portugalska naseobina prekomjerno je obradovana ovim posjetom.

Ca nicima ce prireditl pick nick kraj rudnika «Mina Loreto», a mornarima drugi na zemljistu gosp. Blancharda, na juznom kraju ovog grada.

Otputovala pozorisna drustva.

Postarskim parobrodom od ponedilka, ostavila nas je pozorisna druzina velike talijanske umjetnice Clare Della Guardia.

Grehota, da je nase uzivanje samo tako kratko trajalo!

Imenik darovatelja "veleizdajnicima"

U splitskoj «Slobodi» objelodanjen je imenik darovatelja za «veleizdajnike iz Punta Arenas i Porvenira.

Uz svako ime oznacen je iznos dara u talirima.

Dar tamburaskom drustva.

Gosp. Ivan Sekul, presjednik naseg tamburaskog drustva primio j od Vrhovnog Upraviteljstva vatrogasnog Tijela u Magallanesu pismo ovog sadrzaja:

„Vrsec naredbu Vrhovnog Upraviteljstvu, danu na sjednici 8 sijecnja, ugodno mi je upraviti Vam ček banke Punta Arenas u iznosu od $ 80, koje Upraviteljstvo moli da izvolite primiti, kao malen dar vatrogasnog Tijela Hrvatskom tamburaskom orkestru za velikodusno sudjelovanje kod vatrogasnih svecanosti.

U nadi, da cete se udostojiti primiti dar za razvitak te u-tanove, ponavljamo, putem Vas, u ime Vatrogasnog Tijela, iskrenu blagodarnost gg. clanovima tamburaskog drustva, biljezec se

Ponizni sluge

L. Zelada, tajnik

Blanchard. nadupr.

No ovo pismo je gosp. Presjednik upravio slijedeci odgovor:

Gosp. Nadupraviteljul

Vrsec ugodnu duzno-t, cast mi je javiti primitak Vaseg cenjenog od 15. o. mj. s prilozenim čekom od $ 80, kojom svotom se udostojilo Vrhovno upraviteljstvo vatrogasnog Tijela prieci u pomoc za unaprgjenje ovog tamburaskog Drustva, u znak priznanja i zahvale, sto je orkestar istog u nekoliko prigoda ucestvovao svetkovinama vatrogasnih institucija.

U ime tamburaskog drustva, i napose moje, cast mi je najljepse se zahvaliti na daru, kojim smo bili pocasceni. Ovaj cin velikodusne darezljivosti, gosp. Nadupravitelju, posvjedocuje nam jos jednom plemenitost osjecaja, koja su uvijek bila ravnalom djelovanja Vog Vrhovnog Upraviteljstva, koje Vi tako dostojno pred-tavljate.

Upotrebljavam ovu priliku, da Vam ponovno ponudim za unaprijed cesto stujelova je ovog Drustva u svim prilikama Te plemenite i filantropske ustanove, kad god Vam se vidi, da bi mogto doprinjeti njihovu sjaju.

I. Sekul, presj.

RAZNO

Izgon Ceha iz Njemacke.

Kako javljaju iz Breslave njemacke se oblasti spremaju na izgon Ceha u masi nastanjenih u Krkonosama Na stotine i stotine Ceha biti ce izagnano, pa ne ce biti postedjeni ni oni, koji su se ovdje naselili od vise godina, ozenili njemackedjevojke i osnovali svoju obitelj. Nekima je vec bilo receno, da se mogu spremiti na sto skorije seljenje.

Proces protiv Janine Borowske.

Iz Krakova javljaju: 10. pr. mj. imale se podieliti ulaznice za razpravu protiv Janine Borowske. Jos prije 10 s. do podne skupilo se oko 400 zena, da dobiju karte. One su se tako stisle po hodnicima, da viecnik Pogozelski, koji je htio da udje u svoj ured, nije mogao proci, pa je policija morala da intervenira. No ni to nije usplelo. Tada bacise nekoliko karata medju njih i zene se pocupase za njih. Kad su se karte dielile muzkarcima, doslo je to tucnjave.

Anarhisticki pokret u Moskvi.

„Ruskoje Slovo" donosi potankosti o silno razranjenom u zadnje vrieme anarhistickom

JURAJ JORDAN

VINO SAN RAFAEL

u buretima od 110 L. jest najbolje

pokretu u Moskvi. Od 1905. god., kad je zametnuta prva anarhistička organizacija, razbuktio se taj pokret rapidno. Prva anarhistička organizacija „Svoboda" već je 1906. godine obdržavala velike meetinge, izdavala proklamacije i časopise, koji su se štampali u tiskari „Ruskaja Pecatnja"., „Svoboda" imala je pedeset druztava i filijalki. Kasnije nastadose nove grupe. Članovi „Svobode" provališe u državnu blagajnu u Baškni, ali to ne uspije, ter mnogi članovi izgubise glave. „Slobodna komuna" poče se baviti razbojstvima, kod kojih nastradase mnogi. Drugo udruženje „Solidarnost" razpade se doskora. Tako propadahu redom anarhistička udruženja, a zadnje udruženje „Pučka osveta" prestade nedavno da bitise. Anarhiste, kojih je i danas dosta u Moskvi, nemaju stalnoga udruženja, već žive više u neoficielnom saobraćaju, jer se tako bute sigurniji.

Važnost sporta u pitanju ljubavi.

U staro doba prepredene su babe—vračarice kojekakve čarobne napitke, koji su u srca ljudska ulijevale—ljubav. A danas se upotrebljava tjelovježba kao najbolje sredstvo protiv ljubavnoj zarazi. Gea May Sutton, vještakinja u tenisu, koja u američkim sportskim krugovima slovi kao autoritet, pokusala je ovo sredstvo ne samo u praksi, nego ga je preporučila i nekom dopisniku „Telegrapha". Njegovanja tijela, reče ona, najbolji je lijek za djevojke, koje naginju na romantiku. Engleskinje se zabavljaju sportom do svoje 25 godine, pa se prije i ne udaju. Ondje se i rijetko što čuje o rastavama. Ja ja držim, daje sport najbolji ustuk proti ljubavi i sentimentalnosti.

Iz života belgijskoga kralja Leopolda II.

Pokojni kralj Leopol belgijski bijase strastven ljubimac ve cih setnja Najvise je volio neposnat proputovati sela u okolici Bruselja. Na takvome se izletu jednom navratio u malu mljekaru, te zahtijevajuci casu mlijeka kazao nekoliko engleskih rijeci svome pratiocu. Zlovoljno mumljajuci posalje prodavacica s uzavku po casu mlijeka i kaze joj: „Bas sam zeljna znati, koliko ce nam dugonosi Englez za to platiti". Kad je kralj popio svoje mlijeko, uruci joj komad od 10 franaka (10 K) i rece: Ovdje vam dajem malenkost za vas trud; dobro pogledajte novac, na njem odmah imadete sliku dugunosog Engleza".

12 američkih udovica sa imetkom od 1 miljarde i 840 milijuna kruna.

Danas zivi u Sjedinjenim Državama američkim 12 udovica, sto mladjih, sto starijih, koje posjeduju ukupno liepo imetak od jedne miljarde i 840 milijuna kruna, ili 368 milijuna dollara. Komu mladome covjeku da ne zavrti glava, kad samo i pomisli na toliki silni novac?! Jedan sjeveroamericki racunar izracunao je, da bi tih dvanaest američkih udovica mogle kupiti cjeo grad Chicago i jos saviti na stednju 32 milijuna dollara (160 milijuna kruna). Ili, mogle bi te udovice kupiti 14 puta njemacku prijestolnicu Berlin i povrh toga providjati sa kamatama svoga novca sve troskove Berlina. Ako pako te udovice ne bi htjele postati vlastnicama koje prijestolnice, mogle bi one izplatiti sve dugove Svicarske Bolivije, Nicarague, Chile-ja Kolumbije, Kube, Perzije, Perú-a, Siama i Venezuele, a osim toga jos i kamate državnih dugova Norvezke, Holandije, Grcke, Rumunjske, Kanade i drugih nekih inozemnih državica. Bogatstvo tih udovica bilo bi dostatno, da se njime kupe sve tvornice drzava Nove Englezke. Holandija trosi za svoju sojacu vojsku od 38.000 vojnika i za svoju ratnu mornaricu od 72 broda i 10.750 mornara tek polovicu kamata, sto ih daje imetak onih 12 američkih udovica. Ove bi mogle uvesti stalna vremena mira u svim svjetskim zemljama. Mogle bi uzdržavati vojske svih najvecih državа tokom vrlo dugog rata. Mogle bi još kupiti sve trgovine odjela i sesira na svietu. Mogle bi dati ucenjacima ljestve od cipki sve gore do Marta. Mogle bi kupiti toliko zlatnog nakita i dragulja, da bi pobudile i u samom Aladinu zavist, kad bi Aladin bio ziv. Ali tih 12 američkih udovica ne luduje. Najbogatija je od njih Mrs. Russel Sage. Njezin pokojni muz bio je tako lakom i skrt, da su ga svi new-yorzki karikaturisti izsmijehavali i na svaki moguci nacin slikali i crtali. Ali Mrs. Rusell Sage vrlo je blagodusna i dobrovorna zena. Naprotiv „joj Mrs Hetty Green upravo je neopisiva skrtica. Trosi samo onoliko, koliko je bas najnuzdnije. Nu, gospodja Corselio Vanderbilt ljubi svom dusom sjaj i eleganciju. Svakako, najljepsi je biser medju američkim milijunaskim udovicama gospodja Harriman, koja vedri i oblaci kod petnaest. zeljeznickih drustava. Ona je zrtvom svih američkih sanjara i vjerenjaka, koji joj cine najcudnije i najpustije predloge za poduzeca i stu od nje novcane podpore za najsmjesnija i najvratolomnija iznasasca.

Koliko Slavena ima u Americi?

U svemu imade u Americi pet milijuna Slavena. U sjedinjenim državama zivi 1 milijun Cehoslavena (pol milijuna Ceha i pol milijuna Slovaka), 2 milijana Poljaka, 400 000 Hrvata i Srba, 460 000 Rusa, 105.000 Slovenaca i 80.000 Bugara. Peti milijun Slavena zivi izvan Sjedinjenih država: u Kanadi Argentini, Mexiku, Peraguai u, i to 210.000 Cehoslavena. 140.000 Rusa i 110 000 ostalih slavenskih pripadnika.

Dubina mora.

O dubini oceana dugo se je pretjerivalo, kao i o visini brda. Laplace n. pr. drzao je, da je najveca dubina morska oko 19.000 m. Najveca je nasuprot dubina u Velikom oceanu, a ona iznasa 9.527 m. Nova mjerenja pokazuju vrlo rijetko dubinu vecu od 6.000 m., (brdo Mont Blanc 4.800m.) Cudnovato je, da najdublja mjesta mora ponajvise ni-u u sredni, vec na rubu morskoga korita. Mornari mjere i danas dubinu morskur „lancem", koji iznosi 1.83 m. Za istrazivanje morske dubine najvise zasluga stekose: engleski brod „Callenger" i amerikanski „Tussarora".

Rani kihanja osudjen.

Zanimljiva je pruska policija. Dok je u toj zemji u najboljem cvatu djacki „bursovski" zivot, gdje se halabuci i galami po miloj volji, a da se ne kaze, da se narusuje nocni mir, to se zatvaraju ljudi, koji samo malo jace kihnu. Tako je policija zatvorila nekog putnika u Drajsenu, jer je oko pol noci nesto zesce kihnuo. Na policiji su su siromaska osudili na novcanu globu od pet maraka. Al putnik nije bio takovom osudom zadovoljan, nego je ulozio priziv. Prizivna oblast je policajnu presudu ukinula s razloga, jer da se kihanje u Prusiji pak ne moze smatrati rusenjem nocnoga mira.

FRANCUSKA

Ljekarna i Drogarija

Marchal i Drugi

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d., i t. d.

Na dosta i na malo.

Juraj Matetic

— Ulica Roca —

Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.

za darove.

Banco de Magallanes

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISUJE UVJETE.

U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.

MATIJA PARAVIC

ravnatelj

T. VALENZUELA

Slikar

IZRADRA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN

CALLE NUBLE

entre Valdivia y Av. Colon — edificio Verscheure

SPIRO TOMASEVIC

MAULE UGAO COLCHAGUA BR. 1291

NUDI:

Brasna — Siena

Mekinja — Kukuruza

Krumpira — Dinja

Chilenskih vinija — Pipuna- Tikava

Rotisserie Française

Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....

TRIPS

Ulica Roca

— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA

—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.

—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.

—— Vunenog rubija.

—— Cizama za djecu.

—— Obuce za gospoje i gospodu.

—— Svakovrsnih ogrtaca.

ma Jaksic

Atacama ug. Progreso

Telefon br. 64

Prodaja mesa

Najbolje vrsti

Najboljeg sijeka u teritoriju

Uzorne cistoce

Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia

ALFONSO PEUTAT

Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chileé 955 izmed Valdivia y Santiago.

Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina

Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.

VINA LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak

DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA

Jacobs-a i Baumann-a

Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.

Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **po ciene.**

LOVRO MILOŠ

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA

LA ANTARTICA

KUPUJE LOJ.

Borba za hrvatski jezik u crkvi.

Radi zabrane hrv. liturgij. jezika u istar. crkvama zavladala je u pučanstvu velika uzrujanost. Svecenstvo se je obratilo na biskupa Nagla crtajuci stanje, koje je veoma ozbiljno. Puk ne ce da slusa latinsku misu. Proslih u vecini crkava nije se ni sluzila u dopo mena, pa u mnogim pred praznim klupama.

Bi kup Nagl odgovorio je svecenstvu ako se puk opire latinskoj misi, nek se sluze nikakovel

To je jos vise razjarilo narod. U mnogim su se mjestima obdrzavale javne skupstine proti latinskim novitarijama u prilog vjekovnom pravu hrvatskog liturgiskog jezika.

U samom Trstu je obdrzana velicanstvena skupstina na kojoj Dr. Rybar izrekao sred opceg povladivanja ovo: „Nek znadu protivnici slovenskog bogosluzja, da im ova skupstina pominje, da se nikada i podnijposto ne cemo pokoriti takovim odredbama Budu li prognali nas jezik iz kuca bozijih „ostavit ce mo latinsku crkvu i molit ce mo se u pustoj prirodi bo zijoj" (urnebesno odobravanje). U tom pogledu ne cemo uzmaknut niti pred njemackim biskupima niti pred austrijskom oruznicima (pa ni pred samom rimskom kurijom).

Ovu borbu istarske brace cielokupni hrvatski i u dopce slavenski narod prati velikom simpatijom, jer odrzili se junacki u ovoj kusnji to ce i za uvijek osujetiti slicne pokusaje, kojim nasi narodni dusmani hoce da oskvrne jednu od najuzvisenijih narodnih svetinja.

pija.

Zadarski „Narodni Li" donosi o Hvaraninu Ivahu Vucetiću, koji se iselio kao mornar u Argentinu, vrlo lijep podatak od Mavija br Božovića iz Rosario, koji medju inim pise: U nasoj se javnosti i ne zna za ime Ivana Vucetica. Ali ovo je ipak u svietu steklo velikog ugleda. Sto vise, ovo je ime dalo svoj naziv najsavrsenijem daktiloskopijskom sistemu, s kojim su se Argentinci ponieli, da je prokopao u njihovoj zemlji. Ivan Vucetic bio je jednostavan nas izseljenik: jedan od onih, koji su pred nevoljom morali ostaviti rodni prag, te pobjeci u svet, u potragu za elementima zivota. I on je u tuujoj zemlji do tog stupnja razvio svoj prirodni genij, da se razbubnjalo na sve bubnje:

„Argentina je u pogledu identifikacije osoba najnaprednija zemlja na svietu. Ona je prvi riesila taj problem. oko kojeg su se potrosili vjekovi. Vise ne treba mjeriti stas osoba, jer je visina judskog kostura nestalna, promjenljiva; niti im slikati lica, jer se fiziognomija dade vrlo lako preinaciti; niti im opisivati boju kose, ociju i brade; nit traziti osobitosti po tielu, a da ih se uzmogne u potrebitom casu identificirati. Sve je to neigurno, sve se je to, osim toga, suvisno i zanovjetno.

Svaki covjek nosi sobom svoj pecat, koji mu je dala na rav. Imade na opipnim kozicama prstiju svoje viastite ruke. Svaki covjek se po tom vejem pecatu razlikuje od drugoga.

Svaki covjek nosi sobom taj peca nepromjenjive kroz citav svoj zivot, od zibke pa do groba. To je prvi uzv. i dokazao, i sto je glavno. prvo uspjesno u prakti jedan Argentinac Zove se— Ivan Vucetic".

Eto tako se je rekle. I Argentinci su se ponieli pred svjetom svojim genijem.....A to je bio prosti nas izseljenik!...

Spominjujuci, kako su se nasi u tudjoj domovini proslavili, pa dotjerali ili do velikog bogatstva iliodo slave poput Mihanovica, Luksica, i Tesle, nastavlja o Vucetic:

Doista ovo ime ne zveci zlatnim sterlinama, kao ona prije spomenuta dva imena. Ali ne posumnjajte ni caska, da i zato nije dostojno okvira. Vi mozda i niste culi za njega, ali on je ipak takova licnost, da se po njemu najsavrseniji daktiloskopski sistem zove „vucetic izam".

Da, eto bas tako: vuceticizam. Ovako je nazvan novi sistem osobne identifikacije pomocu otisaka prstnih opipnih kozica, pronadjen od Ivana Vucetica. Dr. A Lacassagne profesor na lionskom medicinskom fakultetu, u svojemu djelu „Precis de medicini legale" (Lion 1906.) pise: Ivan Vucetic rodjen je u Hvaru godine 1856., a u bacvarsko-ribarskoj familiji. I sam je bio bacvar i ribar i k tomu jos i glazbar u Lucicevom gradu. Prvo „abece" naucio je u puckoj skoli talijanskog naukovnog jezika. Poslie je sluzio 4 godine u ratnoj mornarici. Tu se je zazelio svieta, pak zato nakon obavjene sluzbe, mladic od 24 godina, izselio se u Ameriku, gdje je iz pocetka stradao i patio.

Zeljeznicka nesreca u Bosni.

Ravnateljstvo bosansko-hercegovackih zeljeznica javlja, da je u Travniku uslied krivoga premetnuca tracnica doslo do sukoba izmedju mjesovitoga vlaka i osobnoga. Jedan putnik i tri konduktera su lako ranjeni. Jucer u noc sudarila se izmedprazna lokomotiva s teretnim vlakom. Oba vlakovodje su lako ranjeni. Kratka smetnja u prometu odstranjena je.

Kongres jugoslavenskih cionista.

U prostorijama akademskog drustva „Judeja" obdrzavana je konferencija zagrebackih cionista, kojoj je prisustvovalo vise gradjana, odvjetnika i trgovaca da ra pravljaju o mjestu, gdje se ljetos imade obdrzavati kongres akademicara i abituriena. Nakon podulje debate zakljuceno je, da se kongres ima obdrzavati u Zagrebu. Prvi i druki kongres cionistickih akademicara obdrzavan je u Osijeku, a treci u Zemunu.

Austro-ugarska banka.

Objedodanila je zakljucne racune za god. 1909., prema kojima cisti dobitak banke iznosi K 17,053.691.46. Od ovoga dobitka ide dionicare najprije 4% dividenda na dionicku glavnicu od 210 milijuna K, sto iznosi K 8,400.000. Od preostaka ide v pricuvnu zakladu 1% ili K 865,365.15; u mirovinsku zakladu 2% ili K 173.073.83, prema cemu preostaje jos K 9,615.248.48 Od toga dobivaju dionicari, posto cjelokupna divivenda ne nadmasuje 6% po lovicu, ukupno K 3,807.624.24, ok drugih polovica pripada bj pole države i to Austrija K 2,036.146.38 ili po prilici 53 48%, a Ugarska i Hrvatska K 1.771.477.86. K tomu valja pribrojiti 5 postotni porez na banknote, koji za godinu 1909. iznosi K 314.602.25, od kojeg odpada po gore spomenutom razmjeru na Austriju K 168.2 5.15, na Ugarsku i Hrvatsku K 146.367.10. Dio cari dobivaju prema tome pribrojivsi nerazdieljeni ostatak dobitka o 1908 u iznosu od K 10.509,62, ukupno K 12.218.133 86, te odpada na je nu dionicu K 81.40, sto odgovara ukamaenju dionicke glavnice od 210 mil una kruna sa 5.814% (naprama K 91.20 ili 6.514% u godine 1908.)

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC

Llanquihue, frente Gobernacion Marítima

Hotel y Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznija posvecuje onim iz Porvenira i uopce s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

Banco

Anglo-Sud-Americano Ltd.

Podruznica u Punta Arenas

Na znanje publici s napose Austro Ugarskim drzavljanima avljam da ova banka direktno sprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoj vrednosti

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Giovanni Lucich

TRST Via della Procuratia N 6 p. t. TRST

Hotel I razreda

Prima na stan putnike koji odlaze u Austriu i se povracaju

Osobne car na putnike pri ukrcavanju i izkrcavanju

MESARNICA

Prodaja mesa ug. malo i na dosta
— Za obitelji posebna sluzba na kucu
— Preprodavacima znatan popust
— Slanine masti i kobasica svake vrsti
— Pridaja biaga na dosta uz cijene za cudo niske
— Visko Kusanovic —

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO

Zauzima se za kamestaje novca na prvu ukonjizbu, kupuje prodaje nepokretnine za svoj i tudi racun

Prist o vrlo niske

— Fisarna Coichagua ug Calle. —

STIPIČIĆ i Drug

— U ca Llanquihue ug. Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo. —o—o—o—o—o—o—o—
—o—o—o— Mesa najboije vrsti i najbo jeg sijeka. —o—o—o—o—
—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kucu. —o—o—
CIJENE OBICAJNE U PLACI.

Ivan Sturica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

PEDRO KOVACIC

Jorje Montt ugao Sarmiento.
Bogati izbor svakosnih jestvina.
Specijalna posluga za nase zemljake.
— Cijene veoma niske. —

Cantina Central

— Atacama ugao Valdivia —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa
G. LEPORI

Prodaja drva

Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 4. —
1.000 komada $ 35.00.
Cijepanih drva c 60 vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogradtelje; stubova sa ogiade; stubova sa kucne temelje suhrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod gosp. Ivan Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.
Braca Jerkovic.

Brijacnica i Parfimerija

B. Livacich

Llanquihue u novoj zgradi gosp. Maxima Gilli.
Bogati izbor mirisnih voda.
Nozica, britava. Prefinog sapuna.
Cijene sasvim umjerene.

Doktor PAIS

Lijecnik
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
Ulica Errazuriz
povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic

—Aconcagua ugao Boliviana—
Prodaje jestvina i pica.
Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerem. No boje se.

MAY DAWKINS

engleska primalja.
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihu ugao Av. Colon.

Disponible

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 84 | Punta Arenas, na 3 Ozujka (Marzo) 1910 | Godina III.

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.0

Visko Violie
KAFANA I BILJAD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon — — Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 893 Telefon 127
Javljam mojim odlicnim klijentima i openstvu uopce, da svakim parobr dom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tij stenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo. Posluga na kucu.
Franjo Batistich

Bijelog Vina s Braca
primio sam netom iz domovine prodajem uz umjerenu cijenu.
Matija Raevic
„Hotel Maritimo"
— Ulica Pedro Montt —

Radionica Pokucstva
Maule izmed Roca i Errazuriz.
Jednostavnog elegantnog pokucstva; garantirana solidna izradba. Sjajni pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovic

Juana Milostie
— PRIMALJA —
Llanquihue, prijasnji stan Cruz Roja.
Diplomirana na primaljskom zavodu u Zadru. Posjeduje posebnu dozvolu za vrsenje svog zanota u republici Chile.
Na raspolozenje, onih, te je trebaju na svaku uru po danu i po noci.

Hotel i Restaurant
— CITTA' VECCHIA —
Kuca prvoga reda.
Hrana u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"
— Ulica Errázuriz —
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

PERICA SIMIC
— PRIMALJA —
Diplomirana dne 30. srpnja 1898. na c. kr. primaljskom ucilistu kraljevine Dalmacije u Zadru.
Atacama nize ducana. Igosp. Jure Kucana.

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Opremá novce u krunama, a na zahtjev i u liranama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA
Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije protiv slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.
Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.
JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

REALIZACIJA
Za racun inozemskih kuca prodajem uz obalcene cijene slijedece predmete:
Pokujstva, zeljeznih ploca (imitacija kamena i opeke) **tesulja, Agnarraz, sagova i cilima, sivacih strojeva** (na ruku i nogu) **satova srebrnih nikelnih i zlatnih, suhog voca i svjezeg u vlastitom soku, konserva raznovrsnih.**
A. M. ARENTSEN
Nuble ugao Valdivia malo nise poste.

N. STAMBUK
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé
Prodavaonica raznovrsnih hranivna, kera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., t. d.—Posluga na kucu.
Na veliko i malo

ZELJEZARIJA
N. FORETIĆ
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas
Svakovrsnih artikala potrebnih za gradenje Alata za drvoce, zidare, postolare i t. d. t. Staklа svake vrsti. Papira za popljivanje. Mramora u pločama od 150x100x002
Novost! Ploče za postavljanje u prestrade, da se ne cuje zvuk.

ZAPATERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIĆ
Ulica Ñuble kraj mosta

HOENHISEN i C.ia
Maule ug. Errazuriz
Bogati izbor obuce i odjece.
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Sprava za grijanje i kuhinja.

Zeljezasto Seravallovo
CHINA VINO
Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Don Jose Jelusic u domovini.

Ovaj hrvatski Efialte poznat je vec dobro i u nasoj domovini. U zagrebackom «Pokretu» ovako ga se predstavlja:

Hrvati „veleizdajnici" u Americi. Sad je dosao red i na americke Hrvate. Nasao je svog druga u osobi nekog don Jose Jelusicha, bivseg secckog brice. U gradu Rosario de Santa Fé, u juzno-americkoj republici Argentini, izlazi dvije godine ugledni hrvatski list „Materinska Rijec", koji uziva veliki ugled medju Hrvatima nastanjenim u republici Argentini, a plod je patriotske pozrtvovnosti od strane brace Martinolica iz Malog Losinja. Neki don Jose Jelusich, iz Hrvatske, covjek Nasticeva postenja, denuncirao je taj list, bracu Martinolice, austrijskom konsulatu u Buenos-Airesu kao antimonarhicno poduzece, koje da siri medju tamosnjim Hrvatima veleizdajnicke ideje i bezbostvo. Prilika mu se za to pruzila sada, kad ljudi oko lista „Materinska Rijec", ne ce da sudjeluju u nekom svapskom austrougarskom odboru, koji je konstruirao u Buenos-Airesu sa svrhom, da podigne spomenik u cast stogodisnjice slobode argentinske republike, nego su odlucili, da tom prilikom izdadu veliki hrvatski koledar za g. 1910. imenom „Jeka".

Taj spjun Jelusich pocinio je razna nedjela, prevario mnoge Hrvate, te je uslijed toga, odbacen od sviju postenih ljudi, otisao do austrijskog konsulata i tamo za dobru plecu denuncirao postene Hrvate sa veleizdaje.

Hrvati juzne Amerike, na celu braca Martinolici, spremaju se, da povedu akciju protu tog „Jude Iskarjota" i da ga medju tamosnjim pucanstvom ucine nemogucim.

I u beckom „Reichspostu" u mjesecu listopadu 1909. nalazimo grdnu denuncijaciju tog Jelusicha proti „Materinske Rijeci", gdje doslovce pise:

„U gradu Rosario izlazi od nekolik godina list „Materinska Rijec". Listom ravna neki mlagi sovonista, koji mu je dao oznaku potpunoga ateizma, antidinastickosti, pa cak i otvorenog anarhizma, tako da se austrijski, kano i uvidjavnji dio slavenskog pucanstva, posve odvrnuo od njega i kani osnovati bolje urecivani list. U broju od 16. rujna izlaze taj mladac svoje protumonarhijsko osjecanje, naglasujuci, da se Hrvati i Srbi ne mogu sloziti sa ostalim Austrijancima i Madzarima, da zajednicki ucestvuju stogodisnjoj proslavi argentinskoj".

Ovu denun jaciju donijela je Rauchova „Ustavnost" dne 22. listopada 1909. u jednoj „piluli" i tako pronijela slavu novog Nasticevog prijatelja i druga—spjuna Jelusicha.

Otvorenje trgovacke i obrtnicke komore za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu.

Trgovacka i obrtnicka komora za Bosnu i Hercegovinu odpocela je svoje djelovanje 3. siecnja t. g. u prostorijama bos hrec trgovackog drustva. Franje Josipa ulica, broj 8, I. sprat.

Novi srpski zajam.

Javljaju iz Berlina: Berlinsko trgovacko druztvo izradjuje sada prospekt za novi srpski zajam. Zajam bi koncem mjeseca siecnja mogao doci na trziste. Tecaj emisije za Njemacku ustanovit ce se posve neovisno od emisije u Franczkoj. Ni vreme emisije ne ce biti jednako, premda ce se u tom pogledu pokusati doci do sporazumka.

Poziv na predbrojbu tamburaskog lista „Lira".

Tamburaski list „Lira" u Ljubljani izlazit ce svakog 25. dana u mjesecu. Donosit ce u utisnom lahkom slogu sastavljene skladbe, uporabive za zabave, slozove i izlete. Sadrzaj „Lire" bit ce koracnice, plesni i zabavni komadi, kupleti za jedan i vise glasova (kojim ce biti prilozen i glasovirski izvadak) te zenski zbori s tamburaskom pratnjom.

Prvi broj „Lire" izaci ce 25. siecnja t. g. Godisnja predplata biti ce K 10. Pojedini brojevi K 4·20. Narucbe prima *uprava* „Lire" u Ljubljani, Sodna ulica, br. 4, II kat.

Dalmatinska zeljeznica.

Proslog mjeseca obdrzavala se u Splitu medjustranacka skupstina, u kojoj se je imalo ugla viti gleda pospjesenja izgradnje dalmatinske zeljeznice. Na skupstini, na kojoj su govorili Jankov, Milic, Ziliotto, dr. Smodlaka i Grabic prihvacena je jednoglasna zakljucka, u kojoj se veli, da je Dalmacija odsudjena na propast, ako ne bude zeljeznicom spojena sa ostalim svijetom. Sad joj se dapace oduzimlje posljednja nada, da ce u dogledno vrieme dobiti zeljeznicu. To bi bila gospodarska smrt zemlje. Za to treba, da se citava Dalmacija slozi, da se sloze njezini zastupnici, kako bi se ova potreba Dalmacije izpunila. Dalmacija trazi vec od desetljeca zeljeznicke spoj sa Bosnom i Hrvatskom, no do sad se postoji ni jedna od obecanih pruga. Samo trajno djelovanje u velikom objemu moze Dalmaciju spasiti od gospodarske propasti.

Obzirom na to, da je zeljeznicki spoj preko Bosne sa Balkanom, te preko Hrvatske sa srdcem Evropom zivotno pitanje, od kojeg odvise gospodarski obstanak i buducnost Dalmacije, trazi skupstina, da citava Dalmacija u tom pitanju jedinstveno postupa. No posto je ugarsko-hrvatska vlada pretivna izgradnji zeljeznice, a austrijska neodlucna, to zahijeva skupstina temeljitu promjenu dalmatinske politike. Zastupnici Dalmacije moraju svoje stanoviste prema svakoj austrijskoj vladi i svakom pitanju ucinit odvisnim o povoljnom rjesenju zeljeznickog pitanja. Skupstina zakljucuje, da se imade osnovati „dalmatinsko zeljeznicko vijece", koje se imati zadecu, da promice i olaksava gradnju zeljeznickih pruga. Pravila ovoga vijeca odmah su skupstinom prihvacena.

Slijedi na 4. strani

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Velik izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa. — Cizama postola i galosa. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. — Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregljujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé.* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu stranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, jer odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, travarice, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenih maslina.

— Prodajem i nudosta

Jedini ovlastenik

(Concesionario)

ZA

MAGALLNES

JURAJ JORDAN

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagrajeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich

— *Vozne Cijene smizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen neprestanim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je u-stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri velikova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju s drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tjesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Medlovich i Labat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Skinite kapu!—govoriti cemo o konsulima

Skinite je!—opet velju. S kim se kanimo na kratko baviti, to su veliki, izobrazeni, izuceni ljudi, pa ih treba odista postovati.

S druge strane brinu se za nase potrebe; gdje su oni ne smije nas ni muha upeknuti, pa su opet dostojni svake poste.

A da i nije toga, gdje je silna daljina, sto nas, s njima ujedno, dijeli od domovine i kuku nam se, ako im se ne poklonimo.

Da je tako, to svi znate, te ste svi vec okusali, pa ne treba o tomu mnogo zboriti. Glavno je znati, kako bismo mi ovim malim pasama pokazali, da smo ljudi, te da su oni u svijetu za nas, a niposto mi za njih. Da, to je glavno, samo sto ne znamo, kako bi im to kazali—mi mali njima velikim.

Nu ni brige nas!.....Ako smo mi potistemi, ako ne smijemo podignuti nas glas, ima neko ko se i za nas brine. U starom nas domu jos nasu zaboraviti, jos se vesele i placu s nama, imamo tamo naseg zastupnika, koji je mnogo godina proboravio u Americi i zna sve nase muke i nevolje, imamo u dalmatinskom saboru svoga zastupnika gosp. Lupisa. On je tu skoro u saboru dalmatinskim pricao zastupnicima nase stanje, on je zagrlio svoje kolege, da prihvate predlog, da se izdadu naredbe austro ugarskim konsulima, da se zdusno i revno zauzimlju za prebijanje dotere nasih unesrecenih u Americi i neka se pozove Vlada, da se namjestaju gdje je potreba konsuli vjesti hrvatskomu jeziku.

Ciknuti ce na ovo neki konsuli, a neki ce se i unaprijed gaditi, ko da njima ne moze niko nista, ko da su oni samo za jedan dio caroda konsuli, a drugi da mogu, kao marvu prodavati i s njim se izrugavati, ali se mi nemamo obazirati ni na cijuk jednih, ni plasiti nadutosti drugih. Biljezimo svaku na rabos. Eto sad imamo i zastupnika, koji ce se za nas zauzeti, pa cemo ovim puicama grabilicama tako podsjeci krila i camprage.

Cast i hvala nasem nesebicnom zastupniku gosp. Lupisu!

Kundurarije

Govori se:

Da ce juznoamericki austro-magjarski konsuli prosvjedovati protiv zastupnika Lupisa, koji se je usudio u dalmatinskom saboru kazati, da sdusno i revno ne pobiru odstete nasih unesrecenih u ovim stranama.

Da ce mu prilikom argentinskog i chilenskog centenarija ocevidno pokazati koliko su austrijsko i magjarskog blaga «spasili».

Da ce Austrija na Argentinski centenarij poslati «Karla VI.»

Da se jos ne zna, koji ce brod poslati na chilenski centenarij.

Da je s toga zavladalo veliko nezadovoljstvo u ovdjesnjoj austro-magjarskoj koloniji, jer jos ne znaju pred kim ce otkriti drustvenu plocu, ni tko ce je blagosloviti.

Da misle unaprijed, ako koji brod progje, koje ce Hrvate pozvati, da pomogu platiti bankete i piknike.

Da ce se ovaj put ocistiti, kao zec od rakije.

KRONIKA

Nove upraviteljstvo.

Preksinoc je Hrvatsko tamburasko drustvo «Tomislav» birakom novo upraviteljstvo za godinu 1910. Izabrata su ova gospoda, a jednoglasno:

Ivan Sekul, presjednik;

Jerolim Martinich, podpresjednik;

Luka Bonacic, tajnik;

Stjepan Domic, blagajnik.

Povratak.

Gosp. Anton Franulic, koji je nekoliko mjeseca natrag poso u pohode svojti u staroj domovini, ovih se dana zdravo nazad povratio.

Dobro nam dosao!

Hrvatsko vatrogasno drustvo.

Izvrsujuci dobrovolici ovog vatrogasnog drustva pozvati su za veceras na 8 sati na prakticnu vjezbu i skolu.

Pozar.

Na osvitponedjiljka pojavila se vatra u kuci gosp. Farsandeza, kraj stare klaonice, koja je za malo casa bila preobracena u pepeo, jer sazidana od drva.

Nije u njoj niko stanovao, a bila je osigurana, ali samo za polovinu realne vrijednosti.

Nasukao se.

«Almirante Brown», argentinski ratni krizar, dne 23. februara nasukao se na jednu do sada nepoznatu podmorsku kliscuru u kanalu Washington, otocja Wollaston.

Poslije dvodnevnog napora, ostali brodovi argentinske eskadre uspjeli su ga izvuci sa kitsure.

Na jednom je mjestu otvorio vodu, pa je za to dosao u Punta Arenas krizar. «9. de Julio» topnjaca «Patagonia» da nabave potrebno za prevremeni popravak. Tako ponapravljen krizar, koji se sada nalazi u Ushuaji, kazu, da ce doci u Punta Arenas, odakle ce proslijediti u Buenos Aires.

Kod ove pomorske nezgode zanimivo je to, sto neki dnevnici puntarenski pisu o brzajavu bez zica kao o nekm jucerasnjem cudu.

Djeca nek uce!

Prvih dana ovog mjeseca treba djecu slati na nauk, treba ih upisati u skolu.

Roditelji su, gospodari svoje djece i smiju ih upisati u zavod, koji im se najbolje svidja. S nase strane duzni smo napomenuti (ako ce nas ko dobrovoljno poslusati) da je najpametnije djecu upisati u drzavne skole, gdje se nauk daje za sve, samo e za novac.

Hrvati na sjeveru republike.

Nasa braca na sjeveru, prilikom proslave stogodisnjice nezavisnosti chilenske, ne kane ostati prekrstenih ruka. Drago nam je prenijeti, sto o njima pise uvazeni dnevnik «El Mercurio» iz Antofagaste:

Pod naslovom: „Una magnifica iniciativa de la colonia eslava y el centenario" pise spomenuti list slijedece:

U Antofagasti, kao u cijeloj republici, kani se prirediti svecanosti za proslavu stogodisnjice nase slobode dne 18. rujna t. g.

Inostrane kolonije, koje zivu u nasoj drzavi, dale su tom prigodom primjer lijepe kulture, odluciv sudjelovati zanosno ovoj proslavi.

Spanjolska kolonija u Valparaiso podignuti ce spomenik slavenskom pjesniku Arturo-v Alfonsu de Ercilla Zúñiga, te se u tu svrhu zapocelo sakupljanjem milodara, koji do sada pokazuju dobar uspjeh. Kolonije u Santiago i Iquique ce takodjer sudjelovati proslavi.

U Antofagasti zapocela je velikodusnim ovim pokretom plemenita slavenska kolonija, ciji se clanovi odlikuju neumornom ustrajnoscu u radu, te i u ljubavi naprem zemlji u kojoj stanuju, dijelec s nama radost i boli.

Kako nam je poznato, Slaveni kane podignuti na trgu Colon grada Antofagaste zeljezni kiosk, kojega ce otkriti dne 18. rujna, sto ce uplivati na poljepsanje grada, te ce natomjestiti ono malo umjetnickih sjestala, kojimi se danas ponosi javno nase setaliste.

Poduzete do sada korake cedno su tajili, sto povecava njihovu zaslugu. U to ime obratili su se poznatomu ovdjesnjemu arhitektu za proracun radnja, eda se mogu cim prije sporazumjeti sa oblastima.

Odobravamo sa svim zarom ovu plemenitu namisao odicne slavenske kolonije, te joj sa ovoga mjesta saljemo, u ime grada, cijeg su napretka i oni dionici i odvazni i muzevni pokretaci, nasu iskrenu zahvalu.

RAZNO

Izseljivanje preko Trsta g. 1909.

Umnozak izseljenickog gibanja, koje je zapocelo pod boljim uslovima svjetskog trzista prem koncu g. 1908, podrzao se stalan u cijeloj g. 1909. I u prosiom mjesecu prosincu, uzprkos nepovoljnoj razdobici, izkazao se umnozak u izseljivanju preko Trsta. I zaista odputovalo je iz Trsta u New-York 729 izseljenika prema 690 u istom mjesecu god 1908; u juznu Ameriku odputovalo je 705 prema 711 izseljenika u g. 1908. U cijeloj g. 1909 otislo je iz Trsta u sjevernu Ameriku 15.914 izseljenika prema 5260 u g. 1908, a u juznu Ameriku 5448 prema 5011 u g. 1908. Od izseljenika, odputovavsih u sjev. Ameriku, vise od 60% njih prevezeno je sa parobrodima „*Austro-Americane*", koja je usljed povecanog gibanja morala izvrsiti vise putovanja, no li sto ih je bila ustanovila pocetkom prosle godine u svojim putnim izkazima.

Svi izseljenici, upuceni u sredniju Ameriku, odputovali su izkljucivo sa parobrodima "*Austro-Americane*", jer je ona, koja podrzaje jedinu paroplovnu prugu iz Trsta u juznoamericke luke.

Elektricne zeljeznice u Japanu.

Carstvo otoka, Japan, ima podrucje, koje je kao malo koje drugo na svijetu zato prikladno, da se na njemu razvije saobracaj u sto moguce vecoj mjeri. To je ploha od po prilice 8000 cetvornih kilometara povrsine ravnine na juznoj strani velikog otoka Nipon, gdje lezi troist gradova Osaka, Kobe ili Hiogo—ova oba na moru—i dalje u nutrasnjosti Kioto. Najveci je od ovi gradova Osaka sa brojem stanovnika od 1,300.000, docim Kobe broji 340.000 a Kioto 40.000 stanovnika. Naseobine pako, koje leze izmedju Osaka i Kobe na liniji od 31 kilometar duljine, broje skupa, opet 138.000 stanovnika. Da je na ovoj lineji najprije postala elektricna zeljeznica, prikazuje se skoro samo po sebi razumljivo. Ova ima 32 stacije te treba s toga relativno dugo doba vozuje od 66 minuta, docim se za isti put sa paralelno iducom zeljeznicom upotrebi samo 37 minuta. Ipak je elektricka zeljeznica

JURAJ JORDAN

VINO SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

ovoj ucinila silnu konkurenciju te sada prevaza godisnje raznih 3 1/2 milijuna putnika. Zeljeznica se sada nalazi iskljucivo u japanskim rukama, posto je pokusaj engleskih i belgijskih glavnicara da sudjeluju u ovom poduzecu bio odbiven. Izgradnja je zeljeznice kostala 8·7 milijuna maraka; ali posto prihodi davaju godisnje 1,365.000 maraka, to dividenda iznosi najvise 12·5 postotka. Ova zeljeznica ne prevaza prtljage ni kole, daje ali struje za rasvjetu. U postjednje se doba takodjer znatno razvije elektricnom zeljeznicom izmedju Osaka i njegovih predmjesta. Osim toga sada ce se gradili zeljeznica izmedju Osaka i Kioto. Ova ce kostati 14·7 milijuna a na 48 kilometara dugoj pruzi morat ce se sagraditi nista manje nego 68 mostova. Otvor je ove zeljeznice vec ustanovljen za proljece 1910. Nadalje snuje se u ovom poducju jos mnogo drugih elektricnih zeljeznica.

Ruska ratna mornarica.

Ruski upravnik amurskih predjela a Aziji, general Guntenberger, koji se u ovaj cas nalazi u Petrogradu, predlozio je ruskoj vladi umnozenje ruskog ratnog brodovlja u Mirnom Oceanu. Usljed toga zakljucila je uprava ruske ratne mornarice u Petrogradu, da se odmah ruske ratno brodovlje u Mirnom Oceanu umnozi za osam ratnih brodova. Osim toga svake ce se godine odalati onamo po tri nova ratna broda. Eda pomorsko-ratna snaga Rusije u Aziji, dotieno u Mirnom Oceanu, bude pripravna za sve nenadjane slucajeve ratnih zapletaja izmedju Japana, Sjedinjenih Drzava Americkih, Kine i Rusije.

Deset milijarada austrijskog drzavnog duga.

Zadnji iskaz o stanju austrijskog drzavnog duga pokazuje za prvi put, da je nasa drzava zaduzena za Kruna 10 miljarda. Za ovaj dug placa K 427 300 000.—godisnjih kamata, od kojih doprinosi Ugarska, za zajednicki dug K 60,000.000.

Zasto se djevojke ne udaju?

Talijanska spisateljica Matilda Serao zabavlja se u jednom napuljskom listu s ovim pitanjem, pa konstatira zalostna srca, da broj brakova u nekim talijanskim krajevima opada od dana na dan, jer se mladi ljudi sve vise odusevljavaju za momacki zivot. A po uvjerenju spomenute spisateljice u tom nose glavnu krivnju—same djevojke. Ove naime u svojim fantasticnim snovima sebi sasvim drugacije zamisljaju brak, nego sto u istinu jeste. Uman covjek mora im se sazalno nasmjesiti. Bracnu srecu ove sebi uobrazavaju samo onda potpunom, kad muz njnu stalno obozava kao kakovo nebesko bice i kad joj pred noge donese sve blago ovoga svijeta. Ako djevojke donesu sobom prilican miraz, onda zele, da njihov buduci muz donese barem dvostruko ili trostruko toliko. Ako nemaju nista, onda pogotovo traze samo bogatoga muza, jer o svojoj vrijednosti imadu previsoko shvacanje, pa i ona mladic, koji je djevojci iskreno odan, sa strahom otstupa od zeljbe. Djevojka bi trebala od prilike sa sobom ovako govoriti: „Ja ne mislim svome muzu postati nebeskom kraljicom, nego samo vjernom drugaricom, pa mu ne zelim biti ljubavnicom, nego zenom, koja s njim dijeli sve dobro i zlo“.—Da, da, na srecu jos uvijek ima ovakovih djevojaka, a te se jedino i udaju—zavrsava umno spisateljica.

Napomenuti kroveti.

Princesa Ana Loewenstein-Wertheim rodjena Mertbourgh upravo je uzela patent na svoj izum, koji je prozvala „Karma“. Ova je naime izumjela krovet za brodove, koji se ne ce micati, makar se kako brod ljuljao. Osnovala je ovaj svoj izum na istom principu, na kojemu pociva nepomicnost morskih kompasa, samo sto je jos sve usavrseno s pomocu elektriciteta i magneta. Prednost ovoga iznasasca lezi poglavito u tome, da ce se tako moci izbjeci morskoj bolesti. Nadalje tvrdi izumiteljica, da ce se isti princip moci prenijeti i na teske topove ratnih brodova, pa ce se moci sigurnije nisaniti. Na nekim engleskim brodovima vec su naruceni ovakovi patenti, pa su se pokazali vrlo dobri u svom funkcioniranju.

Najstariji brod.

Danska trgovacka mornarica moze se pohvaliti, da ima u svojim redovima nastariji brod, koji jos i danas izvrsava svoju namjenu. Ova se jedrenjaca zove „Kostanza“, pa je od g. 1753. neprestano u sluzbi. Odsluzila je dakle 183 godina. Tezina joj je dakako neznatna, jer nosi samo 27 tona, a danska ih trgovacka mornarica ima i sa 14 tona. U svemu se nalazi 10 jedrenjaca iz 18 stoljeca, dok su druge izgradjene od g. 1800.—1810. U vodama Istocnoga i Sjevernoga mora izvrsavaju one svoju duznost tacno, da nikome ne padne na pamet odbaciti ih.

Banka za radij.

U Londonu ustanovili ce se pocetkom buduceg mjeseca velj ace banka sa radij. Ta banka posudjivat ce radij, tu dragocjenu kovinu, ljecnicima i ucenjenima u kolicini od 10—100 miligrama, prema jamcevnom pologu i platezu kamata.

Banka razpolaze sa radijem u vriednosti od preko 1 milijuna kruna. Nu, tu mnoznu radija mogla je banka sakupiti jedino usljed odkrica radija u blizini mjesta Guarda u Portugalskoj.

Grof Khuen i hrvatsko-srpska koalicija.

Ugarski brzojavni dopisni ured javlja: Jedan od hrvatsko-srpske koalicije izjavio se je o njihovom mnijenju u pogledu imenovanja grofa Khuena-Hedervarya: U osobi grofa Khuen-Hedervaya vidimo mi danas lih samo oznacenoga ministra predsjednika. Khuen se je pred kratko vrijeme izrazio, da se mora dokoncati sa sadasnjim odnosajima u Hrvatskoj. S time je dovoljno oznacio nase odnosaje. Grof se je sigurno osvjedocio nakon izbora g. 1908., da se ne moze vise u Hrvatskoj uvesti era Khuen. Po svemu tomu sedec mislimo, da ce grof Khuen znati u svom novom svojstvu kao madzarski ministar predsjednik, na koji nacin je moguce, u Hrvatskoj stvoriti reda. Stavljeno je pitanje, kako bi se koalicija drzala u slucaju, ako grof Khuen dade barunu Rauchu provesti nove izbore za hrvatski sabor. Na to je dotiene narodni zastupnik odgovorio: Hrvatsko-srpska koalicija nema povoda, da se boji izbora. Pocne li pako novi ministar predsjednik—proti svakom ocekivanju—s tim eksperimentom, je stoce uvjeren biti, da ce se cijeli narod u Hrvatskoj digniti proti njemu i njegovom eksponentu u Zagrebu. Koalicija ce izaci iz borbe, ako ne pojacana, to sigurno s istim brojem mandata, koje i sada imade. U istom smislu izrazili su se i u Zagrebu prisutni zastupnici.

FRANCUSKA
Ljekarna i Drogarija
Marchal i Drug
— Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dostá i na malo.

Juraj Matetic
— Ulica Roca —
Netom primih bogati izbor svakovrsnih predmeta.
za darove.

Banco de Magallanes
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISNIJE UVJETE.
U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj

T. VALENZUELA
Slikar
IZRADA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN
CALLE NUBLE
entre Valdivia y Av. Colon — edificio Verscheure

SPIRO TOMASEVIC
MAULE UGAO COLCHAGUA BR. 1291
NUDI:
Brasna — Siena
Mekinja — Kukuruza
Prve vrsti — Jabuka
Krumpira — Dinja
Chilenskih vinija — Pipuna-Tikava

Rotisserie Française
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d....
TRIPES
a la mode de Caen
Ulica Roca
— hvaj banke „Punta Arenas“ —

J. BIGORRA
—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
—— Vunenog rublja.
—— Cizama za djecu.
—— Obuce za gospoje i gospodu.
—— Svakovrsnih ogrtaca.

ma Jaksic
Atacama ug. Progreso
Telefon br. 64
Prodaja mesa
Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia
ALFONSO PEUTAT
Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chileé 955 izmed Valdivia y Santiago.
Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina
Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.
VINA LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak
DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a i Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz po cijene.

LOVRO MILOŠ

—ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA

LA ANTARTICA

KUPUJE LOJ.

Lžep izum.

Ucitelj u Brodu na Kupi (Hrvatska), Nikola Toth, dobio je patent na svoj izum „*Notenschreib-Vorrichtung*". Stvar je vrlo jednostavna, malena, jeftina. Dade se sa svakim glasovirom naknadno spojiti i vrlo je zgodna za komponiste, koji istodobce igranjem na glasoviru ujedno pisu note. Svaka naime tipka spojena je sa posebnim znakom (t. j. notom, tipom)pisaceg stroja, koji se nalazi pod glasovirom u obliku vrlo malene kutije. Nad klaviaturom nalazi se metronom, pomucu kojeg se regulira takt, a kraj metronoma je poluga, kojom se moze djelovanje pisaceg stroja obustaviti.

Jedan od prvih hrvatskih glazbenika vrlo povoljno se o izumu izrazio, te se i sad veoma zanima za stvar.

Emisija 140,000.000.—kruna austrijske krunske rente.

Kako je vec poznato, osnovala je austrijska postanska stedionica novi konzorcij za plasiranje nove emisije austrijske krunske rente.

U taj konzorcij primljene su 22 austrijske banke i to 8 beckih te 14 u pokrajinskim gradovima.

Clanom tog sindikata je takodjer *Jadranska banka* u Trstu.

Postanske stedionici u Dalmaciji.

U Dalmaciji polozilo se u mjesecu prosincu 1909 u postanske stedionice u stedionicki odiel Kruna 254.096·64, a izlozilo se K 211.954.51. U sekovni promet polozilo se K 5,674.888·18, a izlozilo se K 956.198·85.

Italija podvstrucila vojaku na granici.

Budimpestanski „Pester Lloyd" javlja iz Miiana: Talijanska vojna uprava posve je tiho i neopazeno podvostrucila momcadski stalez svih gjesackih bersaljerskih pukovnija na austriskoj granici.

Docekala visoku starost.

U visokoj starosti od 105 godina, preminula od izginuca starica udova Marija Vukicevic iz Hercegovine. Jos za vrjeme okupacije prbjegla je sa svojijem u Dubrovnik. Pokopase je u pravoslavno groblje.

Brzojav bez zica na Lovcenu.

Javljaju iz Kotora, da ce crnogorska vlada skorih dana podici na Lovcenu postaju za brzojav bez zica, koja ce biti spojena sa stanicom brzojava bez zica u Avali u Srbiji.

Pobuna mornara.

Iz Pulja dolazi vijest, da se je tamo neki dan pobunilo do 240 mornara, koje je ratna uprava radi ex-lexa pridrzala na brodovima, premda su vec odsluzili svoje cetiri godine. Mornari su, a s njima, svjetina demonstrirali u Pulju i protestirali protiv nezakonite odredbe Vojnicke je ophodnja mnoge mornare zatvorila, ali pobunai pak nije ugusena.

I zena ce imati pravo glasa u Ljubljani.

Kranjski ce se sabor u sadanjem zasjedanju pozabaviti sa izbornom reformom za ljubljansko gradsko zastupstvo. Kranjski se liberalci, kao svi nazovi liberalci boje, da ce prosi enjem izbornga prava izgubiti svoj „posjed", te se radi toga ocekuju burne scene kod rasprave toga predmeta u saboru. Liberalni Sloveni opravdavanju svoje groznje sa znacajnom tvrdnjom, da ce izbornom reformom Nijemci dobiti ponovno jedno zastupstvo u ljubljan kom gradskom zastupstvu, odakle su ih pred nekoliko godina teskom mukom istisnuli. Ta se opasnost izvodi iz toga, jer izglnda, da ce biti pribvacen proporcionalni sistem. Osnovka sastoji u ostalom u glavno: Ljubljansko gradsko zastupstvo imati ce u buduce 45 clanova, koji ce biti izabrani iz tri izborna tijela. Porezovnici biti ce podijeljeni u pet kategorija. Prve dvije petine castavljat ce prvo izborno tijelo, a ostale tri petine drugo. U drugo izborno tijelo spadati ce aktivni sveceni ci i oni u mirovini, nadalje uciteiji i uciteljice. Trece izborno tijelo sastojat ce iz izbornika prvoga i drugoga izbornoga tijela i sviju austrijskih padanika na to ovlastenih (dakle iedna opca kurija). Radi proporcijonalnoga sistema dobit ce svaka stranka prema broju glasova razmjerno mandata u gradskom zastupstvu, te prema tomu u magistratu i odborima. Svaka stranka sa najmanje pet gradskih zastupnika dobit ce u magi-tratu i odboru jedno mjesto. Zene ce osobno glasovati a za to za njih posebno odredjeno vrijeme—dakle se smijera uvesti direktno zensko pravo glasa.

Juzni slaveni kao evropski faktor

Pod ovim naslovom pise pez nati engleski publicista Watson (Scotus Viator) clanak u Morning Posru", a bavi se polozajem Hrvatske. On ostro osudjuje danasnju absolutisticku vladavinu u Hrvat-koj, pa kaze:

Pokret za ujedinjenjem ne moze se zaustaviti, te u Austriji ozbiljno uzimlju u razmatranje trializam kao bedem protiv madzarske invazije. Sjedinjenje Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne i Hercegovine, a moz da i Istre, moze se smatrati sigurnim dogadjajem blize buducnosti. Ozivotvorenje ove osnove jest bitno za daljni razvoj Austrije kao vele lasti te kao cimbenika u balkanskoj politici. Vrijednost, koju Hrvati kao pomorski narod imadu za austro-ugarsku monarhiju, cine, da je udovoljenje hrvatskih zahtjeva predmet prijeke nuzde za Austriju. Pri tome valja uvazit i poliiiku Italije u Albaniji, koju je sastanak u Racconigiu ucvrstio.

„Neka mi se oprosti—zavrsuje Scotus Viator—pripisujem li prob emu Hrvatske toli veliko znamenovanje, da bi on mogao promijeniti razmjer sila na Jadranu te na sjevernom Balkanu. Kljuc za to rjesenje je Hrvatska i za to se prosvjed protiv neustavnoj vladi beruna Ruche n smije prosudjivati samo po obicajnom cuvstvu pravednosti, nego se to pitanje mora prosudjivati sa stanovista uz rzavanja evropskoga mira".

Rijesenje hrvatske krize.

U beckim krugovima tvrdi se s velikom sigurnoscu, da su mjerodavni krugovi cvrsto odlucili zajedno s ugarskim rijesit i hrvatsko pitanje. Tako se tumaci audijencija grofa Pejacevica, koga je vladar primio za vrijeme sveopcih audijencija jos prije Lukacha. Kral je htio saslusati mnijenje grofa Pejacevica o sadasnjim okolnostima i raspolozenju u Hrvatskoj.

O Dunav-Jadranskoj zeljeznici.

U jednom clanku beckoga lista „Vaterland" napada narodni zastup. Peric ministra Buriana, koji da je proti izgradnji Dunav-Jadranske zeljeznice. Peric se tuzi, da barun Burian sluzi lih madzarskim interesima, akoprem je zajednicki ministar i upravitelj Bosne. Ne bude li Spljet prikljucen zeljeznici, bit ce silno ostecen juzno austrijske pokrajine, jer ce se cijela trgovina razvijati na madzarskim prugama.

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC

Llanquihue, frente Gobernacion Marítima

Hotel y Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.
Posluga brza i na stanicije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznija posvecuje onim iz Porvenira i ucice s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

Banco Anglo-Sud-Americano Ltd.

Podruznica u Punta Arenas

Na zahtjev [illegible] s obzirom Austro Ugarskim drzavljanima [illegible] da ova banka direktno [illegible] novce u Dalmaciju i Hrvatsku u [illegible] najpovoljnijem tecaju, bez ikakove provizije.

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Giovanni Lucich

[illegible] — TRST

Hotel I. razreda

[illegible] u Austriji i sve [illegible]

[illegible] pri ukrcavanju i iskrcavanju.

MESARNICA

[illegible] mesa [illegible] i na dosta
[illegible] posebna sluzba na kucu
[illegible] zivalsi [illegible]
Stalno masti i kobasica svake vrsti
[illegible] na dosta [illegible]

Viski Kusanovic

Franjo Tomsich

AGENTERNI POSAO

[illegible] na prvu ukrcajnu kupuje [illegible] za svoj i tudji racun

[illegible]

Pisarna Cochrane ug. Colon. —

STIPČIĆ i Drug

— Ulica Llanquihue ug. Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo. —o—o—o—o—o—o—o—o—o—o— Mesa najboje vrsti i najbo jeg sijeka. —o—o—o—o—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kucu. —o—o—

CIJENE OBICAJNE U PLACI.

Ivan Sturica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

PEDRO KOVACIC

Jorje Montt ugao Sarmiento.
Bogati izbor svakosnih jestvina.
Specijalna posluga za nase zemljake.
— Cijene veoma niske. —

Cantina Central

— Atacama ugao Valdivia —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Frésa.

G. LEPORI

Prodaja drva

Imam svegj na prodaj mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 4.—
1.000 komada $ 35.00.
Cijepanih drva c 60 vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogradetelje; stubova sa ogade, stubova sa kucne temelje suhrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod g. sp. Ivana Turin B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.

Braca Jerkov c.

Brijacnica i Parfimerija

B. Livacich

Llanquihue u novoj zgradi gosp. Maxima Gilli.
Bogati izbor mirisnih voda.
Nozica, britava. Prefinog sapuna.
Cijene sasvim umjerene.

Doktor PAIS

Lijecnik

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.

Ulica Errazuriz

povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic

—Aconcagua ugao Boliviana—
Prodaje jestvina i pica.
Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerem. No boje se.

MAY DAWKINS

engleska primalja.

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.

Llanquihu ugao Av. Colon.

Disponible

Biblioteca Nacional
Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik : Petar Grgic
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 85 | Punta Arenas, na 10 Ozujka (Marzo) 1910 | Godina III.

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOFONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
operenih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.0

Visko Violic

KAFANA I BILJAD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 893 Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tij stenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franjo Batistich

Radionica Pokucstva

Maule izmed Roca i Errazuriz.

Jednostavnog i eganinog pokucstva ; garantirana solidna izradba. Sjajni pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovic

Hotel i Restaurant
— CITTA' VECCHIA —

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Monti.

Knjizar "EL GLOBO"

— Ulica Errazuriz —
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca, Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

MAY DAWKINS

engleska primalja.

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihu ugao Av. Colon.

Prodaja drva

Imamo svegi na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene;
100 komada piljena drva $ 4.—
1.000 komada $ 35.00.
Cijepanih drva c 60 vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogra d telj , stubova sa ograde, stubova sa kucne temelje suhih i zelenih.
Primaju se narucbe kod g-p. Ivana Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.
Braca Jerkovic.

Ivan Sturica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabekule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.

Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.

Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA

Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim ljecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.

Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.

JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

N. STAMBUK

Errázuriz izmed Aconcagua y Chilcé

Prodavaonica raznovrsnih hr ni na, i kera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t d., t. d.—Posluga se kucu.

a v l k o i mal

ZELJEZARIJA

N. FORETI H.

Ulica Roca, naprot v Ba ke Punta renas

Svakovrsnih artikela potrebnih za gradenje. Alata za drvoce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popljivanje. Mramora u pocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

ZAPATERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIC

Ulica Nuble kraj mos a

HOENEISEN Y Cia.

Maule ug. Errazuriz

Svakovrsnih jestvina ikonzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje ikuhinja.

Zeljezasto Seravallova

CHINA-VINO

Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Dr. Hinkovic u „Pester Lloyd".

Budim. „Pester Lloyd" donasa clanak dr. Hinkovica o veleizdajnickoj parnici. Na k ncu clanka izjavi r. Hinkovic-madja da ce n se v h ovno udist ukinuti povrede kaznenoga zakona i rijesiti c tavu stv r onsko-pravedno, ka k se to od vrhovnog sudista, koji se uvijek dlikuje p avednocu i smije ocekivati: Uhvajmo!

Spljetske demonstracije povedom Ferrerova smaknuca.

Kako doznajemo, osu jeno je u Spljetu ovih dana dvanae tica socijalista, koji su ucestvovali kod spljetskih demonstracija prig dom Ferrerova smaknuca. Rasprava se vodila pune dva dana. Sud je izrekao osudu, kojom se osmorica i puzenih rjesavaju svake krivnje, dok su cetvorica osudjena. Osudjeni su u ozih utok proti osudi.

Masarykova hrzovalba.

Prigodom predeset-godisnjeg rodjenja prof. Massaryka, koja se navisuje u mjesecu ozuku izici ce u Pragu „Panam k Masarykov". U njemu ce biti u glavnim crtama izneseni ujecaj ceskoga nauce jaka na zivot ceski i uopce slavenski obzirom na pitanja kulturna politicka gospodarstvena, socijalna ekonomna, pravna i t. d. Osim ce „panamik" uresiti prof. Fr Drtina, prof. dr. Fr. Krejci, dr. Jan Herben, a sadrzavati ce da ke i odvise iskljucivo iz jugoslavenskih zemalja o Masaryku.

Tko ce biti Naglov nasljednik.

O tom pise „Nasa Sloga" slijedece: Mnogo se pise o tom, ko da bude nasljednik m. Naglovim u Trstu. Jedni mecutu Talijana prosta Petrona, bio kao biskupa, bilo kao dugogodisnjeg upravitelja. Drugi hoce, da ce biti imenovan posvecen b. kup u Zadru Tadjan Bozani, kojemu su sada i nekakvo njemacko ime nasli. Treci bi najradje Taljana Faidutija, prosta u Gorici. Cetvrti Njemca Eberta, prosta u Rudolfov m. Jos drugi drugo. Na Hrvata ili Slovenca se uti ne misli, premda su veliki vecina vjernika Trc.-Koparske biskupije Hrvati i Slovenci. Bec i Rim, zaj dno a Naglom, rec bi da su vec Naglu nasljednika nasli. Ista „Informazione" pise: Njegovim Nagovim nasljednikom, da je zbran sadanj rektor recenog zvoda „Antina" u Rimu, Mons. Logranger Dakle onaj, koji je sl jedio Naglu u Rimu kao rektor recen ga zavoda nek nas slijedi u Trstu kao bi kup. Ne mari da ne zna hrvatski ni slovenski, da ne zna pozna naroda ni biskupije. Dosta je da je Njemac, i da je vec cinom pokazao, da kao takav mrzi Slave. O njem se je javno pisalo pred nekoja godini dana, da je kao rektor zavoda „Anima" u Rimu izdao statut, po kojemu su Slaveni iskljuceni iz ga zavoda, te ima zavod sluziti jedino za Njemce. Kod nas ce prema tomu izdati statut svoje vrsti, po kojem ce iz svoje biskupije iskljuciti Hrvate i S vence. I to sve tobuz na cast Bozju!

Izbori u Puli.

Zavrseni su opcinski izbori u Puli, koji su dali ovaj: 25 Talijana, 7 Hrvata, 10 pristasnika domorskih cinovnika, 3 predstavnika drzavnih cinovnika i 1 socijalisti.

Odlikovanje.

Javljaju iz Beca: Njegovo Velicanstvo nas kralj udovoljio je molbi generalnog konsula austro-ugarskog u Bu na-Airesu Nikole Mihanovica, da ostavi s-oju sluzbu radi starosti, pudijelivsi mu u isto doba pravo, da i nadalje nosi naslov austro-ugarsk g. generalnoga konsula.

Ribarski Savez za Dalmaciju.

Dne 13. sijecnja 1910. bio je inicijativom Zadruz. Poduzetnika Zadruzne Sveze u Spljetu obdrzavan sastanak radi osnutka „Ribarskog Saveza" za Dalmaciju. Sastanak je bio u opcinskoj vijecnici splitskoj, a odazvalo se ribarskih zadruga, opcina, drugih zainteresanika iz svih krajeva Dalmacije.

Svrha je Ribarskom Savezu, da okupi u svoje ko o sve ribarske zadruge u Dalmaciji. Sjediste je saveza u Spljetu, a istom je zajamcena potpora pomorske vlade, k ko se o tome izrazio na sastanku savjetnik g. Lorini.

Bilo srecno, na korist naseg ribarstva!

Sastav bosanskog sabora.

Bosanski ce sabor imati 20 virilista i to: Kes-el-uleme, Mufti esarif Vakuski, 2 muftije i jedan hodza; 3 katolicka biskupa, 1 pravoslavna episkopa, predsjednik crk enog opsto-tva israelitn. 2 franjevacka provincijala, nadalje, predsjednik trgovacke komore, predsjednik odvjetnicke Komore, predsjednik prizivnog sudista i na elnik Sarajeva. U gradskoj kuriji bit ce 18 zastupnika i to: gradovi Hercegovine 3 (1 pravoslavni, katolicki, 1 muslim.), u gradovima Bo-de 15 (7 pravoslavnih, 5 muslimana, 3 katolika.) Vec posjedo i inteligencija birati 12 za tupnika (8 pravoslavnih, 3 muslim na i 4 katolika). Za ovu kuriju iskuje se placevo 500 K po ce., ili skudenski grad ili pripadnost kucu. U ovu kuriju spadaju i umirovljeni cinovnici. Seoske opcine biraju 26 zastu nika (16 pravoslavnih, 8 muslimana i 8 katolika) tako da opadaa na svako 50.000 dusa po j dan zastupnik.

Uku no ce nakle biti u saboru 92 z stupnika.

Imati ce prilicno veliku kompetenciju ve u ugu u prvobitnom nacrtu ustava. Narocito se veli, da ce imati rijec kod izgradnje i tarifa svijuh pokrajinskih zeljeznica. U delegacije ce birati b sanski sabor 9 delegata. Premda toka ce se dosekle pregovori i zame delegacije.

„bos. Korrespondenz" prop cuje pak ove podatke o bosanskom ustavu, koji ce objelodaniti, cim g n va ugarska vlada supodpise. I i doba ce biti promulgirani slijedeci zakoni: Zemaljski statut, izborni red, poslovnik za sabor, zakon o udruzivanju i sakupljaaju, te zakon

Pasa la 4.a pajina

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa. — Cisama pestola i galosa. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. — Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nubie —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu izbranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najuredjnija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3 69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana cijena i nadosta

Jedini ovlastenik

(Concesionario)

ZA

MAGALLNES

JURAJ JORDAN

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Losip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijem preustrojen ne[illegible]nim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je usteguti brodove od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno poviniuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Cetinjska zavjera

—

Poslie „bombaske" afere dosla je „vasojevicka", a poslie „vasojevicke" evo nam nove zavjere u Crnoj gori tr zv. „Ceklinska zavjera". Cudnovato: Vlada dra. Tomanovica trudi se svima silama da dokaze, kako je u Crnoj gori „red" i „mir" i pravo „blagostanje"; kako je narod „zadovoljan" njegovom vladavinom i kako kulturno i ekonomski „napreduje"!

All za ilustraciju stanja u Crnoj gori najbolji su dokaz ove zavjere.

Zasto se narod buni? Da li zato, sto mu je dobro, pa od golema dobra ne zna sto da radi vec je pobjesnio?

No kako je g. Tomanovicu, vide se najbolje iz toga, sto se trudio da stvar ocuva u najvecoj tajnosti.

Jos o Bozicu (pravoslavnom) pronese se glas, da su dva vojnika na Rieci Crnojevica ukrali neku municiju i da su s njom pobjegli neznamo kuda. Po drugim viestima „lopovi" su bili uhvaceni i zatvoreni. Ali o kakvoj zavjeri nije se nista culo i narod je poceo bio zaboravljati na to uz proslavu Hristovih praznika. Krsevita crna gora prilicno je pokrivena snjegom, te cesto prodje i po mjesec dana dok se jedna novost prenese iz jednoga sela u drugo. Nesto to, a nesto drzanje svega u tajnosti od strane vlasti ucinilo je, da se o celoj stvari doznalo tek sada nakon vise od deset dana.

Sta je bilo na stvari, jos se tocno ne zna, jer pleme Kruse, gdje se nalazi glavna barutana, obkoljeno je vojskom i vojnici njegovi su potpuno blokirani. Uapsenja se vrse u veliko, a narocito su pohapseni mnogi rodjaci bivseg sefa kabineta Andrije Radovica. Ako ovdje bude zaista organizovana zavjera, te ne bude kakav suluti pokusaj, onda su posljednji dani vladi Tomanovica izbrojeni, jer plemena, u kojima se ova pobuna desila: Ceklin Ljubotin, vazila su kao desna ruka vladi. Stoga su se na Cetinju jako zabrinuli. Knjazeva prodica se nalazi u Baru za svaku slucajnost.

Po jednoj viesti zavjerenici su podpuno opljackali barutanu i oruzje i municiju sakrili, pa cekaju zgodan trenutak za izvrsenje svoga plana. Od zavjere nika nije nikoga uhvacen, vec se uapsenja vrse onako po sumnji. Viesti mise, da oruzje i municija moraju biti sakriveni negdje u Krusima, zato je tamo obavijesto osadno stanje i u veliko se trazi.

Kruse se nalaze na putu izmedju Podgorice i Cetinja te je na toj strani preskinut svaki saobracaj. U zemlji je vrienje. Narod je jako ogorcen na vladu.

«Obzor»

Slaveni i Izbori u Engleskoj

—

U ceskom narodnom druztvu drza je skoro mladozeski zastupnik dr. Kramarz podulji govor o izborima u Engleskoj. On rece da je resultat izbora u Engleskoj sve ljude koji su upuceni u engleske prilike, zacudio. I sami unioniste ni-su se nadali ovakovom rezultatu. Ti rezultati pobjeda unioniste on da ce zavesti zastitne carine i time zatvoriti svietu ogromno trzi-te n sv jim kolonijama za tudji gospodarski a pomence industrijalni ek-port. Najosjetlivije bit ce pogodjena Njemacka, koja vauredno mnogo izvodi u engleske ko onije i u Englesku samu. Ako budu unioniste pobjedili i zatvorili njemackoj industrije svoje evropsko i kolonijalno trziste, onda ce se Niemci morati ogledati za drugim izvoznim podrucjem, a to ce biti slavenski istok. Zato treba da nauce Slaveni iz tih izbora prevaznu nauku, da se svi slavenski narodi ne samo kulturno vec i gospodarski udruze. Zato je u prvom redu nuzdo da se osnuje sveslavenska banka, koja ce moci da se upjesno opre gospodarskoj invaziji od strane Niemaca. Jer kako ce uslied gore spomenutih cinjenica nastati u Njemackoj prava gospodarska i industrijalna kriza, to ce se Niemci regresirati samo na racun Slavena. To moraju Slaveni imati na umu i zato moraju da pomno prate politicke dogodjaje u Engleskoj, da se pozure kako ce se gospodarski udruziti.

«Obzor»

Traze se tezaci

—

U Frigorifiku i graseriji u Rio Gallegos (Argentina) treba mnogo tezaka.

Nadnica je $ 4 argentinskih. Putni trosak isplatit ce se potla mjesec dana radnje.

Uprava frigorifika.

KRONIKA

Vecernja skola za odrasle

—

Nekoliko odlicnih gragjana, pravih prijatelja i promicatelja prosvjete i napretka, ovih posljednjih dana dosla je do krasne i plemenite zamisli, naumilo je otvoriti vecernju skolu za odrasle (djeca, koja po dobi spadaju u pucku skolu, nemaju pristupa) u kojoj ce se poucavati jezici, crtanje i trgovacko racunovodstvo. Od jezika su za sada odabrata samo cetiri: Talijanski, Francuski, Egleski i Njemacki. U tu svrhu su se vec prijavili i ucitelji, koji ce poucavati bezplatno i to g. g.: H. Pazinovic—talijanski, J. Volmer—francuski, Walker i Cooper—engleski, I. O. Kahl—njemacki, Hinkelmann—crtanje, a trgovacko racunovodstvo — A. Maezuk.

Upravitelji ove skole su odlicna gospoda: J. B Contardi, R. Correa i C. Feiuk H., tajnik je g. Wells, a blagajnik g. Dietert.

Mnogi su se gragjani vec pozurili sa darovima G Margas je pokloni veliku skolsku tablu, stolarski zanatlije stolove za crtanje, a g. g. Bermudez i Hamann drvlje za klupe.

Posto ce se u ovoj skoli, osim nauka, davati mukte i knjige i ucila, to je potrebno, da gragjani pomogu novcano po mogucnosti.

Upisivanje ucenika i podupiratelja obavlja se u «Imprenta Universal», dakle kod tajnika g. Wells.

Gdje i kada ce poceti funkcionirati skola, javiti ce se kroz novinstvo.

Slijedi upisivanje vatrogasaca.

Doznajeno od naroeito ustrojene komisije (G. Sekul i g. A. Yuricic) da se do danas upisalo u Hrvatsko vatrogasno drustvo jos novih sesnaest clanova. Posto ce upisivanje slijediti i dalje, donijeti cemo imena u svoje vrijeme.

«Dalmatinski sokol».

Iz Acebala (Argentina) javljaju nam, da su dne 27 veljace onamosnji nasi naseljenici definitivno ustrojili drustvo gornjeg imena.

Evala im!

Zadusila se u badnju.

Slijepa starica Ivana Cardosó na 7 ov. mj nagjena je zadusena u badnju vode. Kako je bila slijepa ima bit nastupila na badanj i uvalila se u nj na nacin, kako se nije mogla izvuci vlastitom snagom.

RAZNO

Grozan slucaj bjesomucnosti.

Neka mlada zena, supruga pazikuce, zivila je u najboljem skladu i zadovoljstvu sa svojim suprugom, a svu svoju brigu i ljubav, osim za kuci posao, posvecivala je svojoj 5. godisnjoj kceri. Pred nekolikp dana zena se nekako poklonula u svome stanu, te je tako nesretno pala, da je glavom udarila o pod. Ona nije osjetila teze boli, ali stalno je, da joj je taj udarac malo poremetio mozag. Istoga dana izadje iz kuce iz zaustavi se pred jednom knjizarom. U izlogu knjizare bio je izlozen jedan ilustrovani svezak, na naslovnoj stranici bila je slika, koja je prikazivala, kako jedna majka davi vlastito dijete. Ovaj prikaz bjesomucnosti tako je na zenu djelovalo, da je o tom svakome pricala, kogagod bi od poznatih susretala. Je noga dana zatim, suprug joj otidje, kao kao obicno na posao a u stanu ostane z na sama i njihova 5. godisnja djevojcica. Dijete se igralo u sobi, a zena je obavljala svoj obicajni posao. Najednom zena pobjesni i baci se velikom surovoscu na vlastito dijete i stade ga tako dugo dusiti rukama o vrat, dok dijete nije ugusila. No to kao da jos nije bilo dosta, nego dohvati muzevu britvu i prereze djetetu vrat. Uvidivsi kasnije valjda, da je posve nesvjesno ucinila grozno djelo pokusala se sama ubiti, zarezavsi si britvom vrat. Na njezino zapomaganje dohrle ukucani, kojima pred ocima pokaze se strasan prizor. Na podu lezalo je u krvi mrtvo tijelo ugusenog i zaklanog djeteta, a nedaleko njega previjala se u grozoim mukama nesretna majka sa zarezanim vratom ogrezla u krvi. Mrtvo tjelesce nesretnog djeteta bi preneseno odmah u mrtvacnicu dok je uboga majka u teskom stanju prenesena u bolnicu. Tu je jedva nekako ispricala da je bila zahvacena napadajem bjesomucnosti i da je pocinila zlocin bezsvjestno. Kod preslusanja vlasnika kuce gdje ona je bila pazitelica, i ostalih njenih sustanara ovi su izjavili pred sudbenim oblastima o supruzima u najpovoljnijem svjetlu.

Nenatkriljivi detektiv.

Jedna zena u Parizu utuvila u glavu, da joj je muz nevjeran (obicna stvar kod zena). Ona odluci, da podnese tuzbu na rastavu braka, no kako nije imala za to jos dovoljno dokaza, odluci da ih sto prije nekoliko nadje. U tu svrhu najmi privatnog jednog detektiva. Ovaj je rijesio povjerenu mu zadacu tako sjajno, da se bolje ne moze ni pomisliti. Pri tom mu nije bilo stalo do toga, hoce li izgubiti zivot ili ne.

Detektiv je ponajprije saznao, da se doticne supruge obicavo svake veceri odsetati do malog nekog svratista na trgu Monceau, u kojem stanuje jedna zena iz polusvijeta. Uza sav napor nije mu uspjelo, da sa vratarem ili sobaricom dodje u blizi doticaj. Svi su bili mucaljivi kao kamen. Jednoga dana sazna on, da je u onom istom svratistu prazan omanji stan. Kako je stan bio bas povise sobe doticne zene iz polu-vjeta, iznajmi on odmah sve. One veceri kad

JURAJ JORDAN

VINO SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

se je uselio, sjao je mjesec. Detektiv se polagano spusti na konopu sa svoga prozora do sobe. Dugo nije trajalo i na prozor dodje u susvim prozirnom odijelu ona zena i nadzirani suprug. Oboje opaze detektiva a nadzirani suprug izdere se na nj: „Ako se odmah ne udaljite pucati cu!" Detektiv je sasma polako poslusao ovu zapovijed. Doticni suprug je pucao dva puta, na detektiva i nije ga pogodio. Na pucnjavu se sletise svi sustanari i oni ce sad morati pred sudom u korist prevarene supruge posvjedociti, da je doticne suprug bio sa onom zenom iz polusvijeta po noci u njenoj sobi.

Sada se vise ne moze sumnjati kakovi ce uspijeh imati tuzba na rastavu braka.

Strasno zlocinstvo.

Iz Bordeaux-a dolazi strasna vijest o zlocinu, koji se pred nekoliko dana tamo pocinio: Neka Lafond, zena od kakovih 30 godina, silila je svoju 9-godisnju kcerku, da ispije casu vitriola; djevojcica je okusila pice, nu odmah ga je skinula iz usiju veleci, da je zeze. No majka je ipak prisilila kcerku, da ispije nekoliko kapi vitriola. U to udje u sobu otac, a dijete se potuzi da mu je pozlilo. Otac prestrasen odmah potrci po lijecnika, a u to vrijeme Latond polozi dijete u krevet, te ga najprije zadusi, a onda mu britvom prereze zile. Kad se je otac provatio kuci sa lijecnikom, djevojcica je bila vec mrtva. Lijecnik postavi na zenu nekoliko pitanja, nu ova mu baci u lice vitriol, tako da muje sve lice izgorjelo, a zatim si britvom prereze zile na lijevom bilu; polegnuse je u krevet i za kratko vrijeme Lafond je izdahnuia. Pod jastukom na njezinom krevetu, nadose kladivo, cavao i komad uzeta, valjda pripravljeno od zene zumostvo suprugu, dok bi ovaj spavao. Lafond bolesna na zivcima, od duze vremena je trpila na periodicnim spopadajima emikranje. Drzi se, da je zena pocinila tako strasan zlocin u nastupu ludila.

Prevrat u modi zenskih sesira.

U Parizu se sadasnja moda sesira mnijenja u osnovu. Dasnasnji sesire, koji su najvecu veliciuu postigli od svih ranijih, pokazali su se kao nepodobni za lica mnogih dama, kao nemogucni za spoljasni svijet. Do sadasnji veliki sesiri su izazivali svojom formom mnogo posmjeha; damama su cesto pocinjavali nezgodnih i komicnih scena, ali najcesce su izazivali srzbu ljudi. Oni su vec zamijenjeni sa novim i originalnim sistemom. Pariska moda se istina sa tim novim sesirima vraca u ranije doba, ali nova kombinacija u formi sesira vrlo je interesantna i daje zenskom licu jedinstvenu karakteristiku. Moda se vratila u historijsko doba. Sesiri iz doba Ljudevita XIV. i Napoleona posluzili su kao mode. I prema tome sad postoje dvije vrste najmodernijih sesira: Markiz i Napoleon—sesir.

Utjecaj karaktera na pisma.

Kako se moze raspoznati po rukopisu karakter pisca? Na prvi se pogled cini to necim novim dosad nesluccnim, ali ako uzmemo na um taj fakat, da su duh i tijelo u najusem savezu, pa se iz govora, hoda uopce gibanja tijela moze raspoznati karakter i dusevno raspolozenje, onda nam to ne ce biti ni malo cudnim. Prema tome se i po crtama i zavojima pisma moze zakljuciti karakter piscev, dodusc ne apsolutno, ali ipak relativno. Ako usporedimo rukopis napisan u potistenom, zlovoljnom dusevnom stanju s onim, koji je pisao veseo covjek, vidjet, cemo da su u prvom slucaju slova malena, nesigurna, nijesu dostatna izrazita, a u drugom slucaiu veca, ljepsa, preglednija. Bojazljivi i malodusni covjek pise mala slova, nesigurna i rekao bih blijeda, a radini i poduzetni naprotiv velika, cvrsta i pravilna. Lako promjenljivi, t. j. na koga lako vanjski svijet utice, ima nepravilan rukopis s obzirom na visinu slova, na kut priklona, pravilnost redaka, dok odlucni i ustrajni muz ima cvrst rukopis. —Isto tako onaj kome je tocno preciziranje pojmova i razlikovanje jednog od drugog—rekao bih—u krv preslo pisat ce tekodjer prijegledno, jasno, rijeci i recenice ce biti rastavljene i skladno poredane. Onaj pak, kome se pojmovi mijesaju, koji ne umije dobro razlikovati, tome su i rijeci u pismu pomiesane jedan redak prelazi u drugi, uopce cio rukopis izgleda neskladan. Covjek dakako moze paziti na svoj rukopis i usavrsiga, ali ce ipak opaziti karakteristicne crte, iz kojih ce vjestak moci zakljuciti piscev znacaj!

Kaslikovanje karaktera.

Razne psiholozi razno odredjuju ljude po pojedinim osebinama Vecina slucajeva pokazala je, da ova odredjivanja fizioloea nijesu bez uspjeha, sto vise sastavni su dio obrazovanja za svog, koji ulazi u zivot, da se srece sa ljudima, koje ce poznati prije po vanjskim znacima i pojedinim osebinama nego po onome, sto govore i kako govore, jer u najvecoj vecini trude se da sakriju kakvi su i sto misle. Kad ste se sa nekim, kome ste potrebni bili, ili koji je potreban vama, paziti dobro kakve su crte njegovog lica, kakvi su njegovi pokreti, njegove osebine, vrijednost intelektualna, moralna.....„Oblici su znaci koji sacinjavaju fizionomijski jezik. Historija covjeka, njegovih sposobnosti, njegovih naklonosti, bolesti jednom rijeci njegova sudnica ispisana je cjelokupna na njegovom licu i obliku tjelesnom". (Ledos)

„Svaka ti je rijec na celu ispisana, govorase Marko Aurelije, procitao sam je prije, no sto si je izgovorio.

U knjizi govori duh, a u fizonomiji dusa", rekao je povjesnicar V. Doro Schopenhauer takodjer veli: Rijec je proizvod misli covjekove, lice je proizvod misle prigodne".

Drzimo da ce biti od vrijednosti i zanimljivo nasim citaocima, da iznesemo jednim dijelom teoriju Ledesova o razlikovanju ljudi po oblicima cela.

Siroko celo presjeceno obrvama odvec ostro prestavlja slabu inteligenciju i ograniceni duh. To isto znaci i koso celo.

Ostro celo malo gore povijeno, predstavlja pravu inteligenciju, matematicara, mislioca u opce covjeka sklona nauci.

Nisko celo znak je divlje prirode, pune surovosti i zlobe.

Celo uatrag nagnuto nu bez predanosti znak je zive maste i umjetnickog ukusa.

Produzeno, ovalno celo, predstavlja sanjara, idealistu, odusevljenog covjeka sa velikom mastom.

Kad je celo ispuceno u sredini, siroko i visoko, pokazuje mislioca, mudrog covjeka rasudjivaca tihog i zanesenog.

Okruglo i malo cvoravo celo maju drska lica, koja se ne plase nicega, energicna, ambiciozna, govorljiva, odusevljena.

Kad je celo okruglo, u sredini uzdignuto, predstavlja glupost, bezobraziuk, lijenost i podlost.

Siroko i trouglo, malo zaobljeno: finocu, preciznost, sanjalacki duh, poeticnost i ljupkost.

FRANCUSKA
Ljekarna i Drogarija
Marchal i Drug
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na fosta i na malo.

Juraj Matetic
— Ulica Roca —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove.

Banco de Magallanes
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISUJE UVJETE.
U savezu je sa svim onamosnjim hrvatskim i srpskim novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj

T. VALENZUELA
Slikar
ZGODNA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN
CALLE NUBLE
entre Valdivia y Av. Colon — edificio Verscheure

SPIRO TOMASEVIC
MAULE UGAO COLCHAGUA BR. 1291
NUDI: Brasna, Mekinja, Prve vrsti, Krumpira, Chilenskih vinija, Siena, Kukuruza, Jabuka, Dinja, Pipuna-Tikava

Rotisserie Française
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....
TRIPES
a la mode de Caen
Ulica Roca
— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA
— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
— Vunenog rublja.
— Cizama za djecu.
— Obuce za gospoje i gospodu.
— Svakovrsnih ogrtaca.

ma Jaksic
Atacama ug. Progreso
Telefon br. 64
Prodaja mesa
Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia
ALFONSO PEUTAT
Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chileé 955 izmed Valdivia y Santiago.
Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina
Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.
VINA LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak
DETAILLE, HENKES & Cia. — jedini uvozitelj

ENGLESKA RUCA
Jacobs-a i Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz po cilene

LOVRO MILOŠ

— ULICA LLANQUIHUE esq. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA
LA ANTARTICA
KUPUJE UOJ.

o sastavu i djelokrugu okružnih zastupstava.

Aktivno izborno pravo imat će svaki građanin navršenom 24-tom godinom. Potvrda je dokaz o jednogodišnjem boravku u zemlji. Svi građani austrijski i ugarski imadu uz ista uvjete aktivno i pasivno pravo glasa, ako stoje na stanu kojoj službi, dočim ako imadu pravo glasa u kojoj bosansko-hercegovačkoj općini.

U kurije građanskih posjednika moći će glasovati i to preko punomoćnika.

Svecenicima nije kao u prvom nacrtu oduzeto pasivno izborno pravo, nego mogu biti birani. Biranje se obavlja tajno. Za seosku kuriju podjeljuje se u svakom kotaru po ebna glavna izborna komisija. Za ostale kurije bit će uredjena u Sarajevu centralna izborna komisija, koja će ujedno proglašivati izborne resultate. Posiovnik za sabor, koji će se istodobno objeloda niti, bit će prilično strog i rigorozan, te će isključivati svako nemirično smetanje rasprave i svaku opstrukciju. Nova okružna zastupstva će imati zadacu, da okružnoj oblasti sluze u pitanjima gospodarske i prometne naravi kao savjetujuci organ.

Za uspostavu ustavnog režima.

Pod tim naslovom „R. Novi List" donosi uvodnik koji po svoj prilici potice iz govora o najnovijem „krizaticama", kojim su stale obmanjivati hrvatsku [illegible] uspostavi ustavnog stanja".

Tumaceci kako je danas je neugodno pitanje ako pogledamo sto su Madjari stali kraiti najvitalnije pitanja hrvatskoga naroda Hrvatski narod se hiede popustiti već započete borbe u njih burnu protivnim vladama, odatle neprestano [illegible] doslovno kaze kada se nekim dade u larum i agitaciju da treba uspostaviti ustavnost i tome pitanju sve drugo podrediti, onda to mora znaciti samo kapitulaciju i nista drugo, ako se se odstranjuje [illegible] njegovo odstranio i uzrok.

Uspostaviti ustavnost nije nikakva mudrost, to se to moglo i za Rakodzaya Raucha..... [illegible] to je samo popustiti u onom što oni zahtjevaju, prihvatiti i makar i uz „ograde" njihov program i eto u ustavnosti.

Kako su svoci sudili o ženi.

Sv. Bonaventura: Zena je slicna skorpionu; uvjek je spremna ugristi. *Sv. Ioan Zlatousti:* Zena je [illegible] ska vrsta, koja je [illegible] svladao vrag Adama i time je ucinio, da je [illegible] *Sv. Augustin:* Zena ne moze ni uciti, ni svjedociti ni suditi *Sv. Antun:* Glavni izmedju zlocina, orudje sotonino je zena. Ništa ne vidite gore od nje, nikakve, da ne [illegible] vama covjecje bice nego sam vrag. Njen je glas siktanje zmije. *Sv. Ioan Damaskin:* Zena je slabi magarac, grozni crv, koji prebiva u sreu muza; [illegible] je kci lazi, predstra [illegible] koja je Adamu oduzela raj. Neukrotiva Bellona, zakleti neprijatelj mira *Sv. Hrizostom:* Sto je drugo zena nego neprijatelj ca prijatelj-tva, kazna pred kojom nije moguce pobjeci, prirodna napast, nesreca, slatko mirisuca opasnost, zlo prirode, pokriveno krasnom bojom.

KROJAČNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor suhka prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central
— Atacama ugao Valdivia —
Bogati izbor lisera iz svih talijanskih kuca.
Vinja Chianti i Fresa
G. LEFORT

Doktor PAIN
Lijecnik
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
Ulica Errazuriz
povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic
—Aconcagua ugao Boliviana—
Prodaje jestvina i pica.
Posluga za naše obitelji na kucu.
Cjene umjerene. Ne laje se.

M. KALADZIĆ

ESTOMAGO
ELIXIR ESTOMACAL
DE SAIZ DE CARLOS
(Stomalix)
CURA el 98 por 100 de los enfermos del Estómago é Intestinos, demostrado en 15 años de éxitos constantes, recetándolo los principales médicos de las cinco partes del mundo. Ayuda á las digestiones, abre el apetito, [illegible] todas las mucosas, es [illegible] tonifica. — [illegible] aguas de boca, el dolor y ardor de estómago, los vómitos, vértigos [illegible], diarrea, [illegible] dispepsia, neurastenia, [illegible], anemia y otros males de [illegible] sangre, de mala [illegible], etc.; [illegible] suprime los cólicos, quita la ictericia y [illegible] los depósitos en [illegible] de la sangre y [illegible] [illegible] diarrea de los niños, [illegible] [illegible] del [illegible] hasta el punto de restituir á la vida á enfermos irremisiblemente perdidos. Vigoriza el estómago é intestinos, [illegible] las normales, [illegible] digiere bien y [illegible] aumentando de peso el [illegible] enfermizo.
En venta en [illegible] del [illegible] y Serrano, 30, MADRID

TE CRUZ AZUL
es apreciado por su sabor delicioso y grato aroma

Talleres Tipograficos de "EL MAGALLANES"
FABRICA DE LIBROS COMERCIALES DE TODAS CLASES
ENCUADERNACION Y FABRICA DE ESTUCHES
Rayado de papel para Facturas, Cartas, Cuadernos para colegios papel para música etc.
ESTEREOTIPIA. Se funden clichés a precios convenientes
En este establecimiento que dispone de todas las maquinarias y elementos necesarios, está en condiciones de hacer toda clase de trabajos comerciales, obras de lujo, etc. etc. a precios equitativos.

Sue. Ch. Williams
PRODAVA
Pivo STOUT marka Bulldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC
Llanquihue, frente Gobernacion Martima
Hotel y Restaurant prvog razreda
Hrana ne domacu. — Izvanih likara.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i ostalog Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografienog materijala i stafa.
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

MESARNICA
[illegible] mesa po gradu i na dom.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
— Vinko Musanovic —

Franjo Tomsich
AGENTURNI POSAO
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi Svakog Četvrtka
Odgovorni urednik: **Petar Gašić**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 85 | Punta Arenas, na 17 Ozujka (Marzo) 1910 | Godina III.

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
Samo $ 6.00 — DVOSTRUCNE PLOCE — Samo $ 6.00

Visko Violic

KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 893 Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevidea primam na veliko ranovrsnog voca, zeleni, sociva, tij stenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.

Franjo Batistich

Radionica Pokucstva

Maule izmed Roca i Errazuriz.

Jednostavnog i egantnog pokucstva; garantirana solidna izradba. Sjajni i pogrebnih sanduka i vijenaca.

Zajamcena dobra izradba.

A. Senkovic

Hotel i Restaurant

— CITTA' VECCHIA —

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.

JOSIP RADOSEVIC

Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"

— Ulica Errázuriz —

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.

W. Seliger

MAY DAWKINS

engleska primalja.

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.

Llanquihu ugao Av. Colon.

Prodaja drva

Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:

100 komada piljena drva $ 4.—
1.000 komada $ 35.00.

Cijepanih drva c 60 vreca. Ukrivljena drvlja za brodogradtelj; stubova za ograde; stubova za kucne temelje suhrih i zelenih.

Primaju se naruche kod gosp. Ivana Turina B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.

Braca Jerkovic.

Ivan Starica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabekule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.

Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.

Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma nieske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.

Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.

Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA

Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.

Naputci badava. — Postarska skrinjica 20¢.

JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

ZAPATERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.

Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.

Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIC
ice Ñuble kraj mosa

N. STAMBUK

Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé

Prodavaonica raznovrsnih hr ai na, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d. — Posluga na kucu.

Na veliko i malo

ZELJEZARIJA

N. FORETIC H

Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas

Svakovrsnih artikela potrebnih za gradenje. Alata za drvoce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljenje. Mramora u plocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN Y Cia.

Maule ug. Errazuriz

Svakovrsnih jestvina ikonzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje ikuhinja.

Zeljezasto Seravallovo

CHINA-VINO

Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

† **Teodora ud. Boskovic.**

Preminula je u Dubrovniku u 75. godini zivota. Pokojnica je i za zivota podupirala siromahe i zauzimala se za srpstvo, a po smrti je ostavila lijepi spomen u narodu zavjestajuc cijeli svoj metak u dobrotvorne svrhe.

Opo ukom ostavlja „Srpskoj Zori" K 220; Dobrotvornoj zadruzi Srpkinja Dubrovkinja K 4000; pravoslavnoj crkvi K 2200; za cuvanje grobava svojih predja K 2200; za siromahe K 600; za zaklatu za kulturni i privredni napredak Srba Dubrovcana K 50000.

Iz Ljubomorsoti.

Na 29. pr. mj., u 9 sati prije podne ljubavnica jednog radnika na elektricnoj centrali, docekala je na uglu jedne ulice na Konalu u Dubrovniku svoju umisljenu suparnicu, te joj bilijarom rascjepala glavu, onda je pograbila kamenja te se nastavala na izmen glu protivnicu, a napokon je i nogama poplesala.

Na viku je naskocilo susjedstvo, odaslalo pomamljenu napadacicu, a ozledjenu prenijeli kuci.

Brzo se pozvao lijecnik, koji je bolesnici sasio opasnu ranu i pruzio potrebitu pomoc.

Umro od leda na Velebitu.

Po kazivanju dvaju Licana, nekoga Perra zeta Dane Zagura iz Metka i drugoga recenoga Zuti, na 30 prosinca prosle godine nestalo je u gaju Paklenici na Velecitu jednoga njihova druga. Na 4. sijecnja o. g. isti u Licani nasli kod Perine Grede uputu sa vinom, koja je bila njihova druga, ali njega nisu nasli. Spomenutoga 30. prosinca njih je sest drugova islo pjeskpreko Velebita, pak, posto je bila jaka bura sa snjezicom, svi su ubrzali korake, da se spasu od opasnoti rdjavoga vremena.

Kad su vec bili povrh gaja Paklenice, oni su opazili, da im je jedan drug zaostao. Dozivali su ga no uzalud. Na 6. sijecnja je Frane Peric pok. Ivana iz Starigrada posao na Paklenicu, i tu je kod Hrastova Pleca nasao mrtva Licanima, koga je 30. prosinca nestalo i koji se toga dana od mraza i leda smrzao i tako umro. Oruznicka patrola iz Starigrada posla je 6. sijecnja sa nekoliko sejaka iz Starigrada na lice mjesta i tu je nasla lesinu pokojnikovu, kako joj je bilo prijavljeno. Pokojnik se po svoj prilici zvao Stevan Vlajsavljevic iz Metka.

Sibenik kao ratna luka.

„Smotra" donosi, da vijest, koju je jedan americki list pronio, da se namjerava podignuti jedna nova ratna luka austro-ugarske mornarice u Sibeniku, ne odgovara u tome obliku cinjenicama. Sredisnji polozaj Sibenika u bogato razgranatome prolazu obale prikazuje doduse ovu tacku zgodnom, da se upotrebi kao privremena baza flote, pa bi se s toga za buducnost ona mogla da uzme u obzir kao u prilikama upotrebljiva, obezbljedjeno sjediste flote. No stalno ne misli se na to da se tu naprave upotrebiti dokovi, cak ni za jednu pomocnu ratnu luku, nite radionice ni arsenalne spreme, a tako ni utvrdjenja, koju bi poslije toga bila prijeko nuzdna za obezbijedjenje svega toga. Spomenuta vijest bit ce otuda potekla sto ce nakoro imati u Sibeniku svoje sjediste jedan plovni dok i jedna ladja matica za radionicu. Sva radnje, koja se namjerava zavesti u Sibeniku, svodi se na ove skromne mjere.

Stogodisnjica.

Isu iz Beca; Ove godine navrsuje se stotina godina autrijskom gradjanskom zakoniku. Becko sveuciliste odlucilo je svecano proslaviti taj jubilej i izdati tom prigodom svecanu spomenicu. Privatni docent dr. Zabkow potuzio se ministru pravde dru Hochenburgu, sto nije i zagrebacko sveuciliste pozvano na proslavu. Dr. Hochenburger odgovorio je da ce zagrebacko hrv. sveuci ste biti pozvano na svecanost.

Bosanski ustav.

„Peter Lloydu" javljaju iz Beca, da ce Khuenov kabinet skoro dana dati ce se pucar stvu Bosne i Hercegovine proglasiti. (Dakle vec jednom).

Iseljivanje muslimana.

Becka „Bosnische Korrespondenz" donosi izvaju sarajevskog nadbiskupa Dr. Stadlera o iseljivanju muslimana iz Bosne i Hercegovine. Nadbiskup je isakao, da se je broj iseljenika znatno povecao, osobito u Banjaluci. U monarhiji ima mnogo elemenata, koji svojim nacijonalnim sovinznom hoce da oplijene i istjeraju s rodjene zemlje starosjedioce. Ti elementi podupiru iseljivanje muslimana. U Ugarskoj postoje konsorcije i agitacijoni komiteti, koji nastoje, da ostavljenu iza muslimana zemlju jeftino kupe i nasele u Bosni i Hercegovini madzarsko seljake Austrija bi se vise morala brinuti za to, da se Bosna ne razrodi. Hrvatski narod mora da ocuva hrvatski karakter Bosne Hercegovine, da odbije vise upline tudjih naroda na zemju. Hrvati moraju da nadju sredstava, da ostavljena naselja ne dodju u tudje ruke. Hrvati ne zele, naprotiv zele i protivni su tome, da valjano pucanstvo muslimansko najeda iseljenicki propagandi ostavlja svoju zemlju.

Nastic—benefactor.

Javljaju „ Nar. Obrani" iz Sarajeva: Tko bi mislio, da je Nastic i benefaktor! Ovih dana udaje se do nedavna sluzavka Nasticeve matere stoja N. Dosnavsi ovo Nastic, pokazao se je benefaktorom, pak je dao cielokupnu opremu Stoji u vrijednosti od nekoliko stotina krunakupio joj je pristojno pokucstvo, rubenina, a vele, da ce joj neku svotu i u gotovom, da ju kas miraz odnese buducem si zeniku.

Vide se, da imade Nastic para.

Slijedi na 4. strani

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Španjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinjaka i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđja — Cizama postola i gaoša. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsna boja i kistova. — Sigara i cigareta najfinije vrsti. — Cijene umjerene. — Mjenjacnica Novca.

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu domacim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana mol I nadosta

Jedini ovlastenik (Concessionario) ZA MAGALLNES **JURAJ JORDAN**

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Lesip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 —»« BRACA BONACIC i Dr. «»— Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici. Kako je u posljednje vrijem preustrojen neprimjerenim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju s drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava profini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju.

Milovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Jugoslavenski ministar

Gutta cavat lapidem! Tako se dogadja u Austriji—njemackoj Austriji. Zub vremena ne postedjuje ni nju, taj dosadasnji vjekovni bedem Njemstva u habsburzkoj drzavi. Jer, sto biti mora, mora biti, prije ili kasnje. Ko ce zaprieciti vodi, da ne tece niz brdo? Ko ce osusiti oblak, da iz njeg ne prokisne kisa? Ko ce po juznom vremenu zadrzati snjeznu valjavinu, da se sa vrha briega ne skotrlja u dolinu? Prirodnim zakonima niko ne zaprieci ni puta, ni pravca. I, kako je vjecna u bozjoj prirodi borba njezinih sastavina, tako je stalna i neumorna u svakoj drzavi i svakom narodu nagonica za politickim i gospodarskim poskokom i napredkom. To je nepobitno slovo, koje se cita u poviesti sviju drzave i sviju naroda. Bilo je sto i ce, u kojim su drzave i narodi karacali olovnim nogama na skarastoj pojiani izobrazbe i ujudbe. Nu, danas to je drukcije. Danas je vjek pare i elektriciteta. Danas sve brze id, sve se brze razvija. Ono, sto se provelo i ucinilo u proslim vjekovima u vremenu od sto godina, provadja se i ucini se danas u jednom desetljecu. A to je znacajka naseg novog doba. I pod takovom znacajkom trese se i kostrusi i ona Austrija, kojoj su razdi austrijski Metternichi i Bachi htjeli udariti u celo zig nepredobive i nepromjenjive pangermanske drzdjave, a prot bozjim i naravskim pravima austrijskih Slavena.

Burne politicke dane, mjesece i godine prozivila je Austrija u proslima dvama desetljecima. Ali, i kako se nesto nesmice ublazila kilometricka brzina austrijske bure, ipak jos uvjek probijaju od casa do casa ojesnovite vijavice politickih trzavica u Ceskoj, Moravskoj, Slezkoj, Kranjskoj, Stajerskoj, Koruskoj, na Gorickom, u Trstu, u Istri i Dalmaciji Braca Cesi i braca Poljaci uspjeli se vec od poodavna, da njemackoj burici suprotstave tvrde naprsi. I, postigli su mnogo. Uspjeh njihovog politickog i gospodarskog ada nije jos savrsen, nije jos dokrajcen. Ali, i to dogodit ce se prije ili kasnje. Misko slavenske sloge i jedinstvenosti u Austriji ucinila je dugi komad napornog ali uspjesnog puta. Drugo ce doci. Dignut ce se sa te politicko-gospodarske staze jos i one hrpice kamenja, jos i oni trnjasti grmici, jos i one trule moevarice, koje danas tu stazu zaokupljuju. Nije daleko dan, kadno ce u Austriji austrijski Slaven, bio on Ceh, Poljak, Hrvat, Srbin, Rusin ili Slovenac, biti bez razlike svoj u svojoj kuci, slobodan politicki, a napredan gospodarski. Doci ce cas, kad ce svi austrijski Slaveni biti jedni za sve, a svi za jedne, bez obzira na narodnost. Taj je dogodjaj neizbjeziv Ne ce ga zaprieciti maci ni austrijski a ni njemacki Niemci, ni Magjari, ni Talijani, ni smrtna dusmana slavenske duse i slavenske slobode.

Bogu hvala, danas imadu Cesi i Poljaci svog narodnostnog ministra kod becke vlade. Nu ne imaju ga jos Hrvati, Srbi i Slovenci Austrije. Nu, i za to kucnuo je cas. A sto za nas juzne Slavene u Austriji mora znaciti i vrieditl nas narodnostni ministar u Becu, to se ponajbolje vidi, cuje i osjeca iz gorkih i bjesomucnih tuzaljki njemackog i talijanskog novinstva u Becu, Pragu, Gracu, iTrstu. Pa, zasto se do djavola boje ti austrijski Niemci i Talijani tog naseg jugoslavenskog ministra, koji je po njihovom pisanju i razpolaganju nekakva fata morgana? I Nu da. Ali cinjenice sile napried elementarnom snagom. Pia Desideria austrijskih Niemaca i Talijana ne dopustaju, da Hrvati, Srbi i Slovenci slavenskog jug u habsburzkoj drzavi dobiju i imadu svog jugoslavenskog narodnostnog ministra. Ta, sto? Hrvati, srbi Slovenci Austrije da imadu svoga ministra! Grom i pakao! Ako ga dobiju, propade Njemstvo, ne stado Talijanstvo. Za to roju, pucaju, goropade se, jeze se i priete i Niemci i Talijani, ko da ce u tri sata propasti i B c i Rim u jugoslavenskom jadranskom moru. Divna celjad! Uzori slobodumlja i pravoljubja! Svieti planeti sredovjecne barbarstine i nesnosnosti! Ko da je Gospod Bog dao baš njima vjecni monopo ipolitickog gospodarskog nad vladja i vodstva. O, *sancta simplicitas*! Pro-la su vremena nasilja i bezobrazja. Krojili su sami i rezali nasu politick -gospodarsku sudbinu po onoj latinskoj: *Mors tua, vita mea* Danas je to drugcije. Danas preobrnia se ona debela batina, cim su je odim kojem tukli i udrali po nama. Danas la amo se mi juzni Slaveni dugog debljeg kraja te batine, da njime udarimo po prsima one, koji bi se jos u udili da se nas dodirnu, jer je nama nasa narod na politicka i gospodarska koza dragocjena i skupa, dapace dragocjenija i skuplja od njemacke i talijanski koza.

Dakle: Jugoslavenski ministar vec je ante portas Austriae. I, dobro nam dosao. Uimljani bojal su se Hannibala, da im ne predje sa svojom vojskom preko Pireneja. Isto tako boje se i strase Niemci i Talijani tog naseg jugoslavenskog Hannibala—ministra. A imadu i zasto. Scipio Africanus postigo je svoju svrhu Rekao je: *caeterum censeo Carthaginem esse delectam* i razorio je Hannibalov Carthago. Novi jugoslavenski ministar nas ne ce biti tako nemilosrdan, ko sto je bio Scipio Africanus. Ali on ce znati svoju duznost. On ne ce razoriti ni Bec, ni Grac, ni Trst. On mora gradi zgradu politicke-gospodarske jakosti i napredanosti Hrvata, Srba i Slovenaca na slavenskem jugu, na moru jadranskom, a to je mor nase i nicije drugo. On ce nastojati, da u razmjerno kratkom razdoblju ucini, nadoknadi i oro ede ono, sto je Austrija zaborivala i zapustila uciniti u dugim stoljecima. Ta mi trebamo, da nam se digne narodno nase gospodarstvo, da nam se u sir i u duli sagrade zeljeznice, otvore nove parobrodarske pruge, proruju i prodube bogati rudokopi, st ori industrija i obrt, pomladi poljodjelstvo, vinogradarstvo, ul jarstvo, vocarstvo i sumarstvo, u avsi ri ar tvo, preurede riecke osu e mocvare i jezera, podigne trgovina i sav javni saobracaj, prosiri pu ka prosvjeta, zau tavi i oslabi silno izseljivanje naseg naroda u prekomorske zemlje, upodpuni drustveno i radnicko zakonstvo, da nam se ozdrave nase obcine, da jezik nas zadobije duzno priznanje i pocitanje ne samo u srcu nasih jugoslavenskih zemalia i u njihovoj politickoj, sudackoj, skolskoj, vojnickoj i porezno-upravnoj djelokruznosti. nego i kod najvisih drzavnih i zakonodavnih cinbenika i odlicnika, nego i kod samog dvora beckog.

Eto, to je zadaca jugoslavenskog novog ministra. Eto, to je njegova duznost, kao juznog Slavena. Jer jugoslavenski ministar biti ce posrednik, odvjetnik i savjetnik izmedj svog naroda, svojih Hrvata, Srba i Slovenaca i izmedj becke vlade i krune. Niegovo je zvanje odlicno i rodoljubno. Ali ga mora izvrsavati neslomivom voljom i jakoscu narodne duse i narodnog srca, a za svoj narod, ali i za blagobit, srecu i sjegurnost obstanka ove drzave, u kojoj zivimó i s kojom smo vezani. Razumjeva se, da za ovakav tezak ali i njezan posao treba *the right man on the right place*! Poznajuci danas dobro sve odlicne politicare nase i kod nas Hrvata i Srba i kod Slovenaca, izpovjedamo iskreno ali odlucno, da danasnje politicke prilike u Austriji namicu svim juznim Slavenima potrebu, da novim jugoslavenskim ministrom bude imenovan dalmatinski Hrvat, koji i svojim izkustvom i svojom dobrom voljom i svojim uplivom vriedi i vazi kao jedini i najbolji nas jugoslavenski diplomaticar, politicar i parlamentarac. Ime njegovo ne spominjemo za to, jer ga poznamó svi. Poznaju ga Hrvati, Srbi i Slovenci Austrije. Pozna ga becki dvor. Pozna ga becka vlada. A to je dosta i predosta

Dakle? Neka dodje. A kad dodje, nek ucini svoju naro inu politicko-gospodarsku duznost za sve juzne Slavene: Za Hrvate, Srbe i Slovence. Nu, bezuvjetno *i par excellence*, bez ikakvog obzira na nikoga. Bez obzira na Bec, bez obzira na Niemce i bez obzira na Talijani habsburzke drzave.

E cosi sia!

Adriaticus.

Traze se tezaci

U Frigorifiku i graseriji u Rio Gallegos (Argentina) treba mnogo tezaka.

Nadnica je $ 4 argentinskih. Putni trosak isplatit ce se potia mjesec dana radnje.

Uprava frigorifika.

KRONIKA

Zenski licej.

Nasi ce naseljenici naci u novinstvu oglas, koji nalaze u kakvu ce odjelu morati djevojcice pohagjati zenski licej.

Taj je zavod drzavna skola, a nesto, sasvim malo, vise zvaci nego nasa dalmatinska pucka skola na selu. Skola je drzavna i javna i niko ne moze da zaprijeci pohagjanje koliko imucnije, toliko siromasije djece. Imucnijim nije drago, da im se djeca mijesaju sa djecom siromaha, a tom bolestim su okuzena i gospoda gladna po veceri. Za to su oni upraviteljicu zamolili, da nagje nacin, kako bi zapria vrata djeci siromaha. I ona se odazvala. Oglasila, je u novinama u kakvu odijelu moraju djevojcice dolaziti u skolu. Siromah to treba da primi za zakon i stisne pleca, jer mu tobolac ne dopusta nabaviti propisano odijelo.

Nasa domovina nije republika, gujece nas na svaki moguci nacin, ali, hvala Bogu, ne zatvaraju vrata nasoj djeci, da postanu ljudi. Ovdje pak, naprotiv, i drzavni organi pogoduju ispraznoj ispraznosti nekolicine, koji nastoje na svaki nacin, da njihova djeca, pa bili i tukci, uzivaju uvijek povlasten polozaj, a nadarena djeca siromaha, da ostanu uvijek robovi.

Doista zalosno!

Koncerat.

U dojducu srijedu, pod ravnanjem gosp. Alvareza, bit ce

JURAJ JORDAN

VIŇO SAN RAFAEL

u buretima od 110 L. jest najbolje

priregien koncerat u Municipalnom teatru u korist drustva «Crvenog Krsta» (Cruz Roja Chilena).

Istom ce i zbor Hrvatskog tambuskog drustva «Tomislav» sudjelovati.

Smatramo suvisnim preporucivati, da opcinstvo pristupi u sto vecem broju ovoj zabavi, namijenjenoj u tako plemenitu svrhu.

Prazna vreca—pada.

Nasi ljudi misle, da prazna vreca moze stati usprav kao i kada je puna. Svjedok je «Domovina». Oni su iz pocetka nju pomagali i oglasima i kupovanjem. Sada, kao da su se predomislili. Neki oglase listom dizu, a neki i ne kupuju «Domovine» Oni su dosta, pomagali, pa to moze vec samo ici.

Tu ima pol jada!

Ali, sto vele ona gospoda, koja svoje oglase nisu platili od kada je «Domovina» pocela izlaz iti? Sto kazu oni, koji urednika pitaju, da «Domovinu» redovito kupuju svake nedjelje, kad ona odavna izlazi u srijedu, a od nazad malo vremena u cetvrtak?

Jadna naroda!

Presao ministar.

Citali smo u jednoj mjesnoj novini, da je prosao ovuda austrijski ministar za Santiago i da ga je pratio nas konsuo.

Ne znamo za cije je interese amo dosao, ali da nije za nase o tomu mozemo biti na cistu.

Pesarismo drustvo «Tallavi».

Kroz kratko ce vrijeme stici k nama pozorisno drustvo gornjeg imena. Vec ga je pretekao lijep glas. Milo nam je o tomu obznaniti nasu celjad, koja i onak iza teska napora oskudijeva zabavama slicne vrsti.

Rauch ode....

Prve vijesti iz domovine kazu nam, da je zlogasni Rauch morao da ostavi bansku stolicu u Hrvatskoj. Zamjenikom mu je imenovan Dr. Tomasic, koji obecaje raditi po zelji koalicije. U dojducem broju cemo o tomu potanje izvijestiti.

RAZNO

Tragicna afera kraljevica Rudolfa izlazi na povrsinu.

Nasim citaocima ce biti poznato, da je dne 30. sienca 1889 bio nadjen u svom dvoru u Myerlingu, kraljevic Rudolf mrtav, a uz njegovo tijelo, bilo je i mrtvo tijelo, grofice Marije Vecera. To pronasasce proletilo je zicom cijelim svetom. Svakojake bajke su bile pricane povodom te tragicne smrti. Vladinin nalogom tvrdjeno je, da je kraljevic Rudolf umro naravnom smrcu, nu dvorski liecnik nije htio da podpise u tome smislu sastavljeno izvjesce. Odma drugi dan nestalo je iz Beca, grofa Ludevita Vecera a isto tako i njezina druga dva brata. Ljudevit se je posve izgubio i isto sto se tice izvan vladina krugova nitko nije znao gdje je. Pred nekoliko dana, dosla je brzojavna viest iz Beca na konzularstvo Austro-Ugarsko u Denveru, Colo., u kojem se je zahtjevalo, da to konzularstvo nadje mrtvo tijelo Ljudevita Vecere, koji da je tamo umro.

Po svom pisanju vidi se, da je grof Ljudevit Vecera bio u Denveru vise godina kao konobar i zivio pod tudjim imenom, a jednom svom prijatelju izpricao je cijelu afaeru kraljevica Rudolfa i to tako: Kraljevic Rudolf se je zaljubio u groficu Vecera, sestru Ljudevita. Braca grofice Vecera su bila vrlo vidjena na dvoru a osobito su bila dobro vidjena po kraljevni Stefaniji, supruzi Rudolfa, koja im je odkrila, da je njihova sestra Marija u nezakonitom odnosaju sa kraljevicem Rudolfom Braca, koja su simo ljubila svoju sestru, nisu htjela odma to vjerovati, nu brzo se osvjedocze. Znajuci, da je to pogubno koli za sestru, toli i za samog kraljevica, ne manje i za Austro-Ugarsku monarkiju, pozva se kraljevica na odgovornost i zabranise mu sastajanje sa njihovom sestrom a isto tako i sestri zabranise bilo u kakovom odnosaju sa kraljevicem biti. Malo zatim otisao je kraljevic Rudolf u svoju vilu Meyerling a i grofica Maria Vecera je nestala iz dvorskog kruga. Tad je kraljevna Stefanija sa bracom grofice Marie Vecera posla u nocno doba u Meverling, sviuje kako dobise ulaz u vilu, koja je bila dvostrukom stražom providjena i dodjose u odaje kraljevica, gdje nadjose groficu Mariju Vecera i kraljevica Rudolfa u nocnoj odori. Koli Stefanija kao kraljevna i supruga Rudolfa, toli i braca grofice Maria Vecera muljahu oba, da se okane tog nezakonitog zivota Nu kraljevic Rudolf, koji je bio silno zaljubljen u groficu Mariu, toli i sama grofica, nisu htjeli ni cuti o tom, nasto je grof Ljudevit Vecera izvanio samokres i izpali ponajprije u kraljevica i onda u sestru si. Sestra je na mjestu ostala mrtva. nu kraljevic nije, na sto te Ljudevit izvanio iza pasa nož i urinio u srce kraljevica Rudolfa.

Grof Ljudevit Vecera nije samo to u pripovjesti ostavio, vec je o tome i cije u brosuru opisao, i to sve potanko. Da je tu istine i da je Austrijska vlada svom svojom pozornoscu imala uvjeke znanja o probivalistu i zivotu grofa Ljudevita Vecera, dokaz je tomu da je konzularstvo u Denveru, Colo., koje je istom pred kratko vreme tamo officialno otvoreno, primilo brzojav, da treba naci, tij. o grofa Ljudevita Vecere i istog poslati u Bec za pokop. Konzul Austro-Ugarske u Denveru obratio se je na gradonacelnika grada Denvenra g. Speer-a i sada svi traze tijelo pokoinog grofa Ljudevita Vecere.

Po svemu se vidi, da je kraljevic Rudolf pogiuo radi svojih strasti, naime on je imao u sebi krv Habsburgovaca. On je znao ljubovcu svoga otca a danasnjeg kralja u kazalistu iz samokresa usmrtit, pri koj. afaeri je bila i kraljica Elizabeta. Nu on nije znao, da sto je bilo za otca grieh, da je i za sina, i tako je umro istim nacinom kao i ona djevojka ljubovca njegove ruke a on od ruke grofa Ljudevita Vecere.

Kako novine pisu, i isto se posve vjerovati moze, grof Ljudevit nije trebao da za svoj zivot radi, njemu su stajale na stotine i stotine hiljada na raspolaganje, samo da suti, nu on je to sve odbacio i radje je u znoju svog lica svoj svakdanji kruh sluzio, nu obecao je, da ce sutiti u zivotu, ali poslije svoje smrti ne ce, jer mrtav krivim biti ne moze. Druga dva brata odnosno grofa Vecere su isto negdje u Americi i kaze se, da su se oba ozenili i obradjivaju veliku farmu. Oba nece da se bilo u sto pletu.

Tako izbija moral nasih vladara na povrsinu, i jos ima dosta ludjaka, koji ne samo da misle vec upravo tvrde, da je kraljevic Rudolf ziv i da ce on Slavjanstvo u okviru Austro-Ugarske monarkije postaviti na celo vlade.

FRANCUSKA

Ljekarna i Drogarija

Marchal i Drug

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d., i t. d.

Na losta i na malo.

Juraj Matetic

— Ulica Roca —

Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.

za darove.

Banco de Magallanes

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISUIJE UVJETE.

U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.

MATIJA PARAVIC

ravnatelj

T. VALENZUELA

Slikar

IZRADRA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN

CALLE NUBLE

entre Valdivia y Av. Colon — edificio Verscheure

SPIRO TOMASEVIC

MAULE UGAO COLCHAGUA BR. 1291

NUDI:

Brasna, Mekinja, Prve vrsti, Krumpira, Cilenskih vinija, Siena, Kukuruza, Jabuka, Dinja, Pipuna- Tikava

Rotisserie Française

Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d....

TRIPES

a la mode de Caen

Ulica Roca

— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA

—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.

—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.

—— Vunenog rublja.

—— Cizama za djecu.

—— Obuce za gospoje i gospodu.

—— Svakovrsnih ogrtaca.

ma Jaksic

Atacama ug. Progreso

Telefon br. 64

Prodaja mesa

Najbolje vrsti

Najboljeg sijeka u teritoriju

Uzorne cistoce

Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia

ALFONSO PEUTAT

Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chilee 955 izmed Valdivia y Santiago.

Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina

Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.

VINA LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak

DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA RUCA

Jacobs-a i Baumann-a

Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.

Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **po ciiene**

LOVRO MILOŠ

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA

LA ANTARTICA

KUPUJE LOJ.

Republikanski list u Srbiji.

U Beogradu je poceo izlaziti republikanski list pod imenom „Javna Rec". U programnom clanku izjavljuje list, da se u Srbiji mora miesto monarhije uvesti slobodnu republiku, da za tim mora teziti svaki Srbin.

Dvije godine u svinjcu.

Kakovih i kako poblepnih ljudi ima na svijetu, neka svjedoci i ovaj dogadjaj: U Lagradu na Dravi bila je kod jedne bogate obitelji vec od osam godina neka 30-godisnja slaboumna djevojka, imenom Rozalija Persa. Uzeli su je da je uzdrzavaju uz uvjet, da uzivaju njezin posjed i da bude njihov po njezinoj smrti. Sa djevojkom su zlo postupali, a konacno je pred dvije godine zatvorili u svinjac i mucili je gladom, no bi li sto prije umrla. I umrla je proslih dana. Ovi skrbnici brizno su oprali mrtvo tijelo, da ih ne oda, ali u zglobovima se se kroz tako dugo vrijeme nakupilo toliko gada, da to nika ko nisu mogli ocistiti. To je opazio i mrtvozor, stvar mu je bila sumnjiva i on ju prijavi sudu. Lijecnici, koji su na to dosli sa sucem, nasli su, da je djevojka mucena gladju, a pod noktima, koji su joj i na rukama i nogama izrasli ko u zivotinje, na-li su gnoja iz svinjca. Istraga se vodi.

Vazan izum.

Poznati numismatik iz Osijeka C. Fl. Nuber pise odusevljeno velikim uvjerenjem, da je inzenieru u Budimu Bonkon poslo za rukom da izumije novu vrstu elektricnih baterija, koje daju takovu elektricnu snagu, da se njima mogu tjerati cak i automobili, strojevi itd. Novi izum osobito je vazan poradi njegove jednostavnosti, tako da svak moze potrebitu elektricnu silu sam izvoditi. Baterija je velicine kutije obicne za cigare i daje toliko snage da se 16 soba kroz 8 sati moze rasvijetiti. Pri pokusajima metnula se takova baterija u jedan automobil sa 4 konjske sile, pa ga je tjerala sa brzinom od 18 km. na sat. Ako je sve to istina, onda ce i u privatnom tako i u obrtnickom zivotu nastati golem preokret. U budimpesti vec se ustrojilo dionicko drustvo, koje ce taj izum upotrebiti. Predsjednik mu je grof Apponyi.

Muz koji odvise ljubi.

Dok se mnoge gospodje tuze na hladnokrvnost njihovih muzeva, nasla se jedna gospodja, da se tuzi na pretjeranu ljubav svoga muza.

Gospodja Henrietta Grew podnijela je sudu u Trentonu zahtjev razdvoja braka, iz razloga, sto ne moze vec snositi svoga muza, koji ju sa poljubcima dovodi do ludila. Gospodja Grew za sest mjeseci, od kad je poslala supruga, vec je pretrpjela pravu martirizaciju. Hiljadu poljubaca na dan—malo je njenu muzu, koji ima maniju, da je ljubi do skrajne neuljudnosti.

Gosp din Grew ima jednu potkucnu njivu, te podijeljuje svoj rad na njoj i svojoj zeni, koju hoce da ugusi sa poljupcima kad se nalazi kod nje.

A da shvatite, gospodine suce—rekla je g.dja Grew moje muke, koje sam snosila do sada, treba da znate, da je, kad je odlazio moj muzod kuce trebao, da me poljubi bar stotinu puta, a kad se vracao kuci opet stotinu puta. Kod trpeze gojio mi je sjedalo za jelom, ostavljao je svoje jelo, te se dizao i ljubio me. Zivot mi je postao dosadan i prinuzdena sam, da trazim razdvoj braka, da tako spasim svoj zivot.— Toliko opet poljubaca ne mogu podnositi.

Abdul Hamidovo prognanstvo.

Abdul Hamid ne zivi sam u „Vili Alatini"—pa mu nije tako dosadno kako je to bilo mnogim ljudima u njihovom zatocenju. S njime u vili zive dva njegova sina Abdul Rahim Effendi, tri udate kceri i 11 zena, koje sacinjavaju harem. Osim toga je u vili 14 drugih osoba i to sto sluzincadi sto cuvuha. Villu cuvaju: jedna pjesacka satnija od 100 ljudi, pedesetak policaja, tri policajna povjerenika i 12 vojnickih castnika. Okolo vile na razmaku od 15 koraka postavljeni su vojnici kao straza. Kako se dakle vidi Abdul Hamid je dobro cuvan. Vrlo ga je smetalo, sto ga se moglo vidjeti pri setnji u perivoju, pa je zamolio, da se podigne okolo vile perivoja zid visok tri metra. U pocetku svog zatocenja Abdul Hamid je bio vrlo uzrujan i ustrasen, ali kasnije kad se je uvjerio da Mladoturci ne zele na njem izvrsiti smrtnu kaznu, posvema se je umirio, te zamolio, da mu se donese knjiga i stolarski alat, a se radom moze pozabaviti. On sada najveci dio dana proboravi citanjem romana, a kadkada, kad je lijep dan, zadje u perivoj i zabavlja se stolarskim radnjama. Jedanput, ili dvaput na tjedan prima posjet visih casnika straze i s njima vrlo ljubazno razgovara.

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— Atacama ugao Valdivia —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa

G. LEPORI

Doktor PAIS

Lijecnik

Specialist za djecje bolesti.

Konsultira 1—4 p. podne.

Ulica Errazuriz

povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic

—Aconcagua ugao Boliviana—

Prodaje jestvina i pica.

Posluga za nase obitelji na kucu.

Cjene umjerem. No boje se.

CERVEZA NEGRA (STOUT)

de fama mundial

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

Pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE » »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
» THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC

Llanquihue, frente Gobernacion Marítima

Hotel y Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja obvecuje onim iz Porvenira i uopce s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

— Skladiste fotograficnog materijala i alata. —
— Slike razlicite velicine i niske cijene. —
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

J. STIPČIĆ

— Ulica Llanquihue ug Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo. —o—o—o—o—o—o—o—
—o—o—o— Mesa najboije vrsti i najbo jeg. sijeka —o—o—o—
—o—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kuca.—o—o—
CIJENE OBICAJNE U PLACI.

MESARNICA

— Prodaje mesa na malo i na dosta
— Za obitelji posebna sluzba na kucu
— Preprodavacima znatan popust
— Slanine, masti i kobasica svake vrsti
— Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske
— Visko Kusanovic

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO

Zauzima se za namiestanje novca na prvu ukadnjizbu. Kupuje prodaje nepokretnine za svoj i tugi racun
Pristojbe vrlo niske
— Pisarna Colchagua ug. Chiloe. —

Banco

Anglo-Sud-Americano Ltd.

Podruznica u Punta Arenas

Na zbanje publici i napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam da ova banka direktno opremа novce u Dalmaciju i Hrvatsku u finim sterlingam po tekucoj Londonskoj vriednosti

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

NUEVA INDICACIÓN DEL
ESTREÑIMIENTO
y de todas las Enfermedades que resultan de este:
INAPETENCIA, JAQUECAS, VAHIDOS, EMBARAZOS gástricos é intestinales, DISPEPSIAS, HIPOCONDRIA, ALMORRANAS, AFECCIONES del HIGADO, etc.
POR LAS
PÍLDORAS de **APHODINE DAVID**
purgante á base de Bourdaine (frangula) no drástico, no teniendo los inconvenientes de los purgantes salinos, aciber, sacamónea, jalapa, coloquintida, sené, etc. con cuyo uso el estreñimiento no tarda en hacerse más pertinaz.
La APHODINE DAVID no provoca ni náuseas, ni cólicos. Puede prolongarse sin inconveniente. su empleo hasta que se restablezcan normalmente las funciones.
Dr C. DAVID RABOT, ex-Int. de los Hosp. de Paris, en COURBEVOIE, cerca de PARIS.

Deposito en *Punta-Arenas*: DROGUERIA FRANCESA de MARCHAL y Cª.

Talleres Tipograficos de "EL MAGALLANES"

FABRICA DE LIBROS COMERCIALES DE TODAS CLASES
ENCUADERNACION Y FABRICA DE ESTUCHES
Rayado de: papel para Facturas, Cartas, Cuadernos para colejios, papel para música etc.
ESTEREOTIPIA: Se funden clichés a precios convenientes

Este establecimiento que dispone de todas las maquinarias y elementos necesarios, está en condiciones de hacer toda clase de trabajos comerciales, obras de lujo, etc. etc. a precios equitativos.

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi Svakog Četvrtka.
Odgovorni urednik: **Petar Gašić**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 87 | Punta Arenas, na 24 Ozujka (Marzo) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

GRAMOPHONSKIH PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
— DVOSTRUCNE PLOCE —
Samo $ 6.00 | Samo $ 6.00

Visko Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 893 Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcjostvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tij-stenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franjo Batistich

Radionica Pokucstva
Maule izmed Roca i Errazuriz.
Jednostavnog elegantnog pokucstva; garantirana solidna izradba. Sjajnia pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovic

Hotel i Restaurant
— CITTA' VECCHIA —
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"
— Ulica Errázuriz —
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

MAY DAWKINS
engleska primalja.
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihu ugac Av. Colon.

Prodaja drva
Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva **$ 4.—**
1.000 komada **$ 35.00.**
Cijepanih drva c "€0 vreca.
Ukrivljena drvlja za brodograditeljc; stubova sa ogradc; stubova sa kucne temelje subrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod gosp. Ivana Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.
Braca Jerkovic.

Ivan Sturica
Preporuca svoj skur braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trašakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema nosce u krunama, a na zahtjev i u lira.na.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljenjiva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA
Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.
Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.
JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

ZAPATERIA SPALATINA
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIC
Ulica Ñuble kraj mosa

N. STAMBUK
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé
Prodavaonica raznovrsnih hr ni na, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t d., i t. d.—Posluga na kucu.
Na veliko i malo

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Barke Punta Arenas
Svakovrsnih artikela potrebnim za gradjenje. Alatá za drvce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popcj vanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljenje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN Y Cia.
Maule ug. Errazuriz
Svakovrsnih jestvina ikonzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje ikuhinja.

Zeljezasto Seravallovo
CHINA-VINO
Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Agrarna banka za Dalmaciju.

Dalmatinski zemaljski odbor, u vrsnju sabor kog zaključka, ovovrnog u zadnjem zasjedanju sabatskom saboru o ustanovljenju „Agrarne banke za Dalmaciju", o ratio se svim obcinama Dalmacije s pozivom, neka se usavsi obc sko vijece, izjave hoce li pristupiti i koju ce svotu doprinesti k ustanovi recene banke.

Tomu se pozivu prva odazvala obcina grada Spl ta, cij na clanak je i iznesao u dalmatinskom saboru predlog o osnovanju „Agrarne banke za Dalmaciju". Obcina grada Splita odgovorila je odluljim izvjescem. Smatramo nasom duz ocu znietu svoj nasoj javnosti izcrpljivi zvadak toga izvjesca, a to tim vise, sto spomenuto izvjesce iznosi i nacrt i djelokrug t ga zavoda.

Za ostvarenje toga zadatka imali bi se pobrinuti u prvom redu cinbenici, koji bi mogli pruziti sredstva, da se osnuje temeljna glavnica. Uprava banke morala bi biti cim jednostavnija. Trebalo bi odmah kod osnutka utvrditi medjusobni odnosaj sudjelujucih cinbenika.

C. kr. austrijska vlada imada bi u obliku zajma za 50 godina uz 2% kamata staviti zavodu na razpolaganje K 1,200 000. Zatim bi pokrajina Dalmacija imala dati u istom obliku zajam od K 500.000 za 40 godina uz 2 1/2%. Dalmatinske obcine morale bi uzajmiti za 30 godina uz 3% novom zavodu svotu, odgovarajucu 5% ukupne vjerosije, sto bi ju zavod u njihovom poiru ju udjelio. Dionicari podpisali bi dionice u vriednosti od K 1,000.000, te bi im se osiguralo 4% na godinu nazadno na uplacene dionice, a uz t zajamcilo bi im se povisenj realne vriednosti njihove dionice.

Prva tri glavna cinbenika ne bi smjela u nijednom slucaju biti jednostavni bankovni vjerovnici. Tim cinbenicima: drzavi, pokrajini i obcinama osiguvala bi se dionicka prava uz proizazece, koristi po izmaku obvezanog roka za zajam, sa snizenom dobiti. Bez ovom snizenom dobiti zavod bi izmak m utanaenih rokova razpolagao sa prikupljenom vlastitom glavnicom, mnogo vecom od samih pocetnih zajmova udruzenih iznosa. Zajmovni dionicari (vlada, pokrajina, obcine) ne bi se mi u cem razlikovali od obicnih dionicara. Samo, kad bi po svom zahtjevu primili podpuno natrag svoje doprinose, prestao bi svaki njihov odnosaj prema zavodu.

Zavod bio bi duzan, da pr tegne svoje poslovanje na svu dalmatinsku obcinu, koja bude ucastvovala u temeljnoj glavnici zajmovnim doprinosom uz 3% dobiti za 30 godina. Obcine bile bi pouzdanici zavoda, kojem bi prikazivale stvarne predloge za udjeljivanje zajmova, jamceci svojim zajmovnim doprinosom.

Prema ovom sastojala bi se razpolagajuca sredstva toga zavoda: iz dionica u ukupnom iznosu od K. 1.000.000, iz zajmovnog doprinosa drzave K 1,200.000 iz zajmovnog doprinosa Kraljevine Dalmacije K 500.000 i iz zajmovnih doprinosa dalmatinskih obcina, sto cini ukupno K 3,000.000. Izim toga dobavljao bi zavod potrebita sredstva za proslovanje izdavanjem zadužnica uz 4% i 4 1/2% dobiti.

Poslovanje zav da bilo bi ograniceno na otkup vlastnickih i vezackih prava, na komasaciju zemjista, na uredjenje i na brisanje svijuh reta pojskog pojedja, te za sve poboljsice na zemljistnom posjedu u Dalmaciji.

Sjedste zavoda bilo bi u Splitu u sredstvu Dalmacije, gdje se i inace osjeca najveca potreba „agrarne banke".

Pravilnik imao bi biti sastavljen prema gore oznacenim zaključima.

— C —

Dubrovacke se tvrdjave unajmljuju za hotele.

O tvrdjavi «Lovrjenac» citamo u «Crvenoj Hrvatskoj» slijedece retke, koje ce zanimati ovdje nastanjene dubrovcane:

«Ovih se dana pri kazne drustvu za pomicanje interesa Dubrovnika neki fotograf, imenom Ottokar Aclischin, sa punomoci sa strane drustva „Laburnia" u Zadru, bolje predsjednika g. Gulfa, te je zahtjevao da mu se predadu kljuci sv. Lovrjenca-da bi tim upravljalo se da je topnistvo tvrdji „Lovrjenac" unajmi za 10 godina, i da ce u istoj urediti svoj fotografski atelier sa gostionom.

Savjetnik za namjesnistvu, gosp. Golf, kojega je neopravdani stuca zapao da se nazivlje gospodarom nase starine, morao bi svakako dobro promisliti prije nego se upustí u ovakove poslove, toboze na korist Dubrovnika; jer u Dubrovniku imamo dovolino ateliera sa i bez gostione, a njegova je duznost bila da prije nego ma bilo komu povjeri nas „Lovrijenac", da se kod interesovanih faktora u Dubrovniku propita kako i sto o tome misle.

Nadamo se da ce koliko nasa opcina, toliko i drustvo za interese Dubrovnika, uloziti svoi prosvjed protiv slicnog zapostavljanja interesa nasega grada, e zaprijeciti zlo uporabu nasih starina».

Stozila 101 godina u istoj kuci.

Skoro je umrla u sle koj Marija Kus u dobi od 114 godina.

Nije se udavala Kad joj je bilo trinaest go ina, isla je za djevojku u jednu kucu i tu je nadzivia cetiri go.p dara. Sluzila je u oca, u sina, u unuka i u praunuka. Kroz cieli svoj viek nije se nikada razbolila, a bila je u potpunoj pameti sve do zadnjega casa. Dogorila je kao svieca, te je preminula sa smieskom na ustima.

Imotska se pomaze duhanom.

Lanjske godine predano je na vagu u imotskoj krajini ukupno milijun i trista biljada kilograma duhana, za koji je placeno s n gradama blizu 2 milijuna i pol kr. To su ti ga Imotskoj moci od pomoci.

Nova vlada u Hrvatskoj i Supilovo zmiljenje.

Hrvatski delegati kiopili su preko Dr. Tomasica, pakt sa

Slijedi na 4. strani

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veli izbor vinila i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i bu retima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa — Cizam jestava i gaiosa. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja kistova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. Cijene umjerene. — Mjenjacnica Novca.

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju **bogato obskrbljenu pivaicu** dobrim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinove ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana mo i nadostn

Jedini ovlastenik (Concesionario) ZA MAGALLNES

JURAJ JORDAN

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici Kako je u posljednje vrijem preustrojen nes nim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je usteguti brodo od 1500 tona

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnut odnosno posinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju s drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava profini ovijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju

Milovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu **sve** predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Degolo

Diplomatiki odnosaji izmed Chile i Perú prekinuti

Od kada su se ono Chile i Perú sedamdeset i devetih godina bili zakvacili, te Perú moralo ustupiti slavodobitnim chilencima, kao zalog mira provincije Tacnu i Aricu od tada izmed obe dvije republike nije bilo iskrenog prijateljstva. Perú je uvijek zilavo radilo. da se dokopa zalozenih pokrajina i u pomanjkanju boljih sredstava osloniło se posvema na zenice bozje, na popove, ne bi li im izgubljene pokrajine spasili.

Ovi su se, kao obicno svukud, tomu rado odazvali, a i Rim nije izostao da metne svoje «miroljubive» prste, te mijesali puru, dok chilencima nije doz ogrdilo, te objesne popove peruanske na izagnase.

To je jako rasrdilo peruance, te su, kako brzojav kaze, ovih dana za odmazdu prekinuli di plomatske odnosaje sa nasom republikom opozivom Legacije u Santiagu.

Tim opozivom, osim nekoliko nota izmed jedne republike i druge, nista se vaznijega nije zbilo Iz sve igre se jasno razabire, da se peruanci oko zalozenih provincija srte kao macka oko prodnja vrele pure. Ali zaludu im muka i naprezanjel Chilenci su od vajkada poznati kao junaci. Sva prepredenost peruanskih diplomata kraj toga ce se raspuniti kao dim.

O bosanskom ustavu

Prema mnogim saglasuim vijestima i izjavama Khuena, mana bi Bosna naskoro dobiti „ustav". Djelokrug budueeg bosanskog sabora bai ce trojaki: kontrolni, upravni i zakonodavni u uzem smislu.

Kao kontrolni rad sabora vrijedi u prvom redu u tanovljenje zemaljskoga budgeta te ispitivanja i prihvat zaključnih racuna zemlje. Saboru pripada i pravo kontrole nad upravom. U tu svrhu imade sabor pravo interpelacija, adresa, i rezolucija. U tom smjeru prihvacene pritužbe valja preko vlade uputiti na zajednicko ministarstvo financi ja. Opcine, pojedina tijela i pojedine osobe mogu na sabor upraviti peticije, o kojima ovaj —ako ih predlozi koji zastupnik—mogu raspravljati i privesti k svrsi.

U upravni djelokrug sabora spada uredjenje novih i prosirenje postojecih bolnica subvencioniranje njihovo, uzdrzanje uma i javnih komunikacija, briga oko kupalista i lijecilista.

Ono, sto spada u zakonodavni djelokrug u uzem smislu, navedeno je u „ustavu" taksativno. Ono, sto u ustavu nije nabrojeno izricito, ne pripada u saborski djelokrug. A to su bas najvazuije stvari kao n. pr. organizacija politicke uprave i sud kih oblasti, zakonodavstvo o postanskoj i brzojavnoj sluzbi i zakonodavstvo nad zavicajnim pravom. Ove bi dakle stvari imao da rijesava sam kralj.

Zakonodavstvo se vrsi vladinim zak. osnovama i inicijativom sabora. Glede vladinih osnova bosanska je vlada ogranicena u toliko, sto se osnova moze sa boru podastrijeti, samo onda, ako je na nju vec pristala austrijska i ugarska vlada. Isto se tako moze zakon, zakljucen od sabora, samo onda podastrijeti na sank iji, ako je vec dobio pristolu austrijske i ugarske vlade. Ovo je dakako jedno stasno ogranicenje bosanskom mostalnom zivotu. Bosna je tako u tom pravcu posve izrucena na milost i nemilost Austrije i Ugarske.

Bosansko je pravo zakonodavstva medjutim znatno ograni eno i u drugom pravcu. U svim zajednickim pragmatickim poslovima monarhije ne pripada bosanskomu saboru pravo zakonodavstva. Prema „ustavu" u zajednickim poslovima, koji se ipak ticu i Bosne, mora Bosna dakle sutjeti!

Za slucaj, da proracun u saboru nije pravodobno rijesen, sadrzi ustav odredbu, da budget tekuce godine ostaje tako dugo na snazi, dok se ne prihvati novi budget. Ako za vrijeme budgetne periode nastupe nepredvidjene presne financijalne potrebe u vrijeme, kad sabor ne zasijeda, onda se mirna sredstva mogu odobriti posabnom od kralja sankcijoniranom naredbom, posto su na nju pristale vlada austrijska i ugarska. Medjutim se o tome mora polozIti saboru racun, cim se ovaj buduci put sastane.

U stvarima bogostovlja, koje se tice medjusobnogo odnosaja konfesija, pripada saboru vrlo ograniceno pravo zakonodavstva.

Sabor stvara svoje zakljucke u prisutnosti od vise nego polovice saborskih clanova s apsolutnom vecinom prisutnih zastupnika U stvarima bogostovlju cetiri petine svih zastupnika u saboru. Valjani se pak zakljucci o ovim stvarima mogu stvarati samo, ako za njih glasuju dvije trecine prisutnih zastupnika.

KRONIKA

Hrvatsko vatrogasno društvo.

U proslim izdanjima donijeli smo popis novo upisanih clanova u drustvo gornjeg imena. Danas nam je nadodati slijedece nove dobrovoljce, koji ulaze u satuju, kao podupirajuci clanovi: G g. Dr. M. Bencur, Vick. Kusanovic Marijanov, Yurai Kusanovic P., Duje Vr oljak, Mitar Kalajdzic, Marko Peinovic, Andrija B. Stambuk, Petar avlovic, Juraj Martinic, Ivan Coro, Antun Eterovic. Luca Gecan, Antun Senkovic, Slavo Bezmalinovic i Miho Depolo.

S ovom novom katom clanova Hrvatsko vatrogasno drustvo broji do danes 110 clanova, a nade je, da ce se taj broj do koji dan povecati za jos koji desetak vise, po cem se vidi jasno, da ovo nase drustvo na preduje orijaski, te da ce kroz malo vremena postati jedno od prvih ove vrsti u Magallanesu.

Glasba.

Skoro su dvije godine dana, da je municipalna glazba bila razvrguuta zbog pomanjkanja sredstava. Samo u nekoliko znamenitijih prigoda bila je okuplena za malo dana. Posto se približa stogodisnjica, dan narodnog veselja (a bez glazbe se veselje zamisliti ne moze) cujemo, da se gosp. Gobernador pozurio, da glazbu opet uspostavi i to na vrijeme. Uspostava glazbe povjerena je poznatom glazbaru gosp. Maffat.

Bolje ikad nego nikad!

Nove dobrotvorne drustvo.

Citali smo ovih dana, da ce se ustanoviti u ovom gradu gospojinsko uzajamno pripomocno drustvo, nu nismo mu znali imena. Iz novinskih oglasa dozna jemo, da ce se zvati drustvo «Presvetoga Srca Isusova». Vec se za to kupe po trgovackim kucama novci za utemeljenje istog drustva. Tko su promicatelJice ne znamo, ali smo sigurni, da ce uspjeti, kad medju prvim darovateljima izmed krscana raznih vjeroispovijesti nadjemo i jednog zidova!

RAZNO

Halley-ova kometa.

(*Prof. Otto Seydl*).

U svibnju ove godine pojavi ce se u okrugu suncanog susta va i u blizini zemlje nebesko jelo, koje se nekon duge dob od oko 76 godina pravil vraca k suncu. To je kometa, nazvana po svome iznasaocu e gleskom astrologu Edmundu Halley, Halleyova kometa.

Kometi ili repatice razliku se od ostalih nebeskih tjele koja obicno na nocnom svod vidimo, svojim sastavom i ti sto ih se moze vidjeti samo stanovitim (do slucaja u nest novitim) dobama, cesto u ve kim razmacima godina.

Putevi, koje prevaljuju, ogrom no su veliki, Vidjeti ih se ze samo tad, kad dodju bli sunca.

Promatramo li kometu, vi mo tri njezina djela, koji i nijesu sasvim jedan od drug odijeljeni: onaj jasniji dio, sl maloj zvijezdi, zove se pica. N ke komete pice ne imaju; raz je se stopro onda, kad je ti doslo blizu k suncu. U ne kometa naproti bilo je vidje vise pica, koje su postale us jed razdiobe prve pice.

Sa ovog dijela pice, koje okrenuto k suncu, izlaze ve kom brzinom svijetlece tvari put zraka nekad nepreki nekad periodicki.

Pica je opkoplJena svijetlo maglom poput vlasi, koja zove obvoj (koma—odtole na kometa). Pica s obvojem tv glavu komete.

Treci dio, koji je produlje obvoja i vuce se za komet cesto do udaljenosti mnogo lijuna kilometa a, cini rep; o je vazda (iznimke su posve ljucene) odvracen od su Nekad biva razdijeljen u nek ko pojasa, koji se za kome sire poput zraka ili poput skara (kladnika). Raznog oblika, obicno se vidi poput gog, svijetlog komada i tim snji i dulji, cim je jasnija g va. Cim je dalje od glave, to vise njegova jasnoca pom gubi, tako da se sasvim stan granice njegove duljine ne gu ustanoviti. U velikih kome sredina repa biva tamna, spunjena svijetlecim predmeto

Rep se sastoji od tvari, ko izlaze iz pice i u nj se saku ljaju. Spektralnom analizo njegova svjetla bilo je pozna da u repu svjetle ugljicni ve ci; i kiana se konstatovalo ima.

Kojim se nacimom rep stvo i zásto biva pravilno od su obracen, tacno se ne zna. novije se doba pretpostavlja, u suncu imaju snagu neke el trične sile, koje djelomicno lazeci iz glave komete, otpuza natrag.

Takodjer ne moze se po d nasnjim spoznanjima smatra rep za cest kómete, koja s nj suvisi. Radje regbi, da je nesto slicno kao dim koji izl iz dimnjaka. Tako u sva sljedecem momentu ne vidi is u partiju dima, tako gledaj ci rep komete, svaki cas vid onaj dio, koji se bas tad iz gl ve sacinio.

Mimo to sto su razmjeri n kih kometa ogromni, njihovo tijelo veoma maleno; bivaju ta ko rijetke, da se kroza njih m gu vidjeti druge zvijezde. Sam picu ne moze se po danasnjem znanju smatrati za tvrdo tijel kao sto je na primjer zemlja ili mjesec.

U starije doba domnijevali su se astronomi, da su komete nestalni pojavi, koje se pojave potom sasvim izgube. Stoprv po prilici prod 300 godina bilo je poznato, da su to nebeska tijela sa sasvim stanovitog sacinjen i trajanja.

JURAJ JORDAN

VINO **SAN RAFAEL**

u buretima od 110 L. jest najbolje

To, da se pojavljenje kometa smatralo znakom bozjeg gnjeva, kao pretaca pomóra, rata, nemoci i ost. dosta je i sirem opcinstvu poznato.

Broj kometa, koje su se prostim okom vidjele od prvog godista naseg brojenja godina sve do g. 1900.. bio je ustanovljen na okolo 520. Zanimivo je, da ove vijesti sve do god. 1500. pocivaju na biljeskama kineskih ljetopisaca.

Odkad se pronasao dalekozor (pocetkom XVII. vijeka) do g. 1900. bilo je osim toga otkriveno okolo 300 kometa, koji se samo dalekozorom (teleskopicno) mogu vidjeti.

Prva od kometa, za koju je bilo ustanovljeno, da u stanovito doba opet dolazi u okrug suncaneg sustava, bila je Halleyova kometa.

Halley je ugledao g. 1682. te proracunavsi njezin put, saznao je, da je taj put veoma slican putu onih kometa, koje su se pokazivale godina 1456., 1531. i 1607., (ovu posljednju vidio je i Jan Kepler u Pragu).

Domnivajuci se, da sve ove cetiri vlasatice bijahu jedno te isto tijelo, sudio je, da ce se kometa opet pojaviti po dobi, koja mine izmedju pojedinih rotacija, t. j. godine 1758. ili 1759. Halley nije docekao potvrdu svoje pretpostavke (umro je g. 1742.). Na svrhu g. 1758. kometa se u zbilji pojavila. Prvi, koji je ugledao svojim dalekozorom, bijase samouk, seljak Politrs u Njemackoj.

U novo doba islo se za ovom kometom daleko do proslih vremena te po raznim biljeskama bijase je moguce slijediti sve do okolo g. 300 prije Isukrsta.

Doba njezina okreta okolo sunca nije uvijek strogo jednako, ali mnijenja se od 75 do 79 godina. Ta nepravilnost, dakle odocnjenje na putu, koje je vec i Halley poznao, postaje tim, sto veliki planeti, osobito Jupiter i Saturn, a kako danas znamo i Uran i Neptun, svojom privlacivosti njezin put „ometaju".

Za XIX. vijek bijase proracunan navrat ovog tijela u g. 1835. Mjeseca kolovoza te godine bijase vidjena ova kometa u Rimu. Najjasnije se pokazivala kako zvijezda 1. velicine (najjasnije zvijezde, koje se mogu prostim okom vidjeti). Najbli dolazak u blizinu zemlje proracunan je za dobu okolo 18. svibnja o. g. Na svom putu, gdje je suncu najbliza, biva 100 milijuna kilometara, proci ce na 20. aprila brzinom od 42 km. u sekundu. Od toga dana pribliza se zemlji sve to vise (kometa se Halleyova mice smjerom, koji je protivan micanju zemlje i planeta uopce); po prilici 18. svibnja sva ce se tri tijela, zemlja, kometa i sunce nalaziti u istoj crti. Najveca udaljenost od sunca, u kojoj je bila po prilici g. 1874. cini okolo 5000 milijuna kilometara; to je veca udaljenost nego najzadnja dosad poznata Neptunova. Okolo zemlje proci ce u distanci od 23 milijuna kilometara.

Svrhom rujna 1909. bila je fotografana na zvijezdarnici u Heidelberku od astronoma Wolfa kako zvijezda 16 velicine, dakle i samim najvecim dalekozorima nevidljiva. Kakova ce biti njezina jasnoca, kad se najvisi priblizi ka zemlji, danas se ne moze reci. Po vijestima iz predjasnjih vremena g. 1456. pobudjivase uzas svojom velicinom i sjajem isto tako i g. 1566., docim godine 1835. ne bijase osobito u oci upadna.

U drugoj polovici svibnja nalazit ce se negdje iza sazvijezda Maloga Psa (u blizini Oriona).

O mogucnosti sudara komete sa zemljom moze se reci ovo:

Kako vec bijase receno, u repu je tijelo komete ocma malasno, to je bilo dokazano osobito god. 1779. kad je kometa prosla izmedju planeta Jupiter i jednog od njegovih osam mjeseca.

Na kretnji mjeseca nije bilo poznano kakvo porusenje, koje bi se bilo stalno ukazalo, kad bi kometa imala veliko tijelo (tvar). Takodjer god. 1692 prosla je kometa za bijeloga dana pred suncanim povrsjem, a nije se pri tom na povrsju njezina pica dala vidjeti. Kad bi tvar pice bila tvrda, to bi se bilo pojavilo na suncanom povrsju kao tamna bijega. Sam dakle sudar sa picom za zemlju ne bi bio pogibeljan.

Nacin po kojemu se moze docekati veliku starost.

Prigodom smrti 87-godisnjeg engleskorga kirurga Henry Thompsona spojene su njegove dvije knjige, sto ih je napisao u jedan svezak. U toj knjizi starac preporuca u prvom redu umjerini zivot. To se osobito odnosi na jelo. Covjek ne smije nikada odvise jesti, a protiv toga osobito grijese imucniji slojevi. U opce se po njegovom mnijenju odvise jede, to ipak kod mladih ljudih, koji tesko rade, ne donosi neko vrijeme stetnih posljedica. Cim n. pr. zena vidi, da joj muz stari, odmah mu priredjuje bolju i jaku hranu. Ali to je sasvim krivo. Oni, koji se malo krecu, a mnog rade dusevno, vrlo tesko podnose obilnu hranu. Ono, sto bi takvoga covjeka imalo hraniti, krivo je, da nema teka i da gubi veselje za rad. Jede se obicno vise jela, i to svi jednako. Ali sto jednomu dostaje da utisa glad, drugomu skodi, jer se vec prenatrpao.

Kao pravilo mora vrijediti: cim je covjek stariji, tim smije, uzeti manje hranivo jelo, kao uzor ovomu pravilu postavlja Thomson starca Luiki Cornaro, koji je takodjer svojim savre menicima propisivao umjereni zivot. On sam umro je u starosti od 100 godina bez ikakvih muka. Zaspao je tek na nasoncu. On je takodjer ostavio knjigu, u kojoj je opisao, kako se imade zivjeti.

Sto je covjek stariji, to mora manje jesti i slabiju hranu, a poslije 70 godina mora se objed i vecera razdijeliti na cetiri dijela. Na takav nacin sacuvao je Thomson do kasne starosti svjeze pamcenje i svjezi duh. Ali Thompson preporuca jos vise toga, izmedju cega ponajprije preporuca kupelji jer da voda izvuce iz mozga krv, te se onda spava vrlo mirno. Thompson preporuca i zracne kupelji.

Chilenski zrakoplov.

Chilenski Edvard Gerbaud izumio je novi zrakoplov, koji se razlikuje od drugih tim, sto ne upotrebljava motora. Sam zrakoplovac ga stavlja u gibanje pomocu stroja, kojim se pokrecu biciklete. U slucaju umora ili bolesti zrakoplovca vijak sljedi vrtec se kroz nakoliko vremena tiskan, zgusnutim zrakom, dok dospije do zemlje.

Izumitelj misli, da ce moci izvesti prvi pokusaj prilikom proslave stogodisnjice.

Bozo Ujevic

—Aconcagua ugao Boliviana—

Prodaje jestvina i pica.

Posluga za nase obitelji na kucu.

Cijene umjerem. No boje se

FRANCUSKA

Ljekarna i Drogarija

Marchal i Drug

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.

Na losta i na malo.

Juraj Matetic

— Ulica Roca —

Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.

za darove.

Banco de Magallanes

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISNIJE UVJETE.

U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.

MATIJA PARAVIC

ravnatelj

T. VALENZUELA

Slikar

IZRADBA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN

CALLE NUBLE

entre Valdivia y Av. Colon — edificio Verscheure

SPIRO TOMASEVIC

MAULE UGAO COLCHAGUA BR. 1291

NUDI:

Brasna	Siena
Mekinja	Kukuruza
Prve vrsti	Jabuka
Krumpira	Dinja
Chilenskih vinija	Pipuna- Tikava

Rotisserie Française

Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....

TRIPES

a la mode de Caen

Ulica Roca

— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA

—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
—— Vunenog rublja.
—— Cizama za djecu.
—— Obuce za gospoje i gospodu.
—— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic

Atacama ug. Progreso

Telefon br. 64

Prodaja mesa

Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia

ALFONSO PEUTAT

Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna sa 10 godina opstanka u ulici Chileé 955 izmed Valdivia y Santiago.

Naskoro na paru, kao sto i prasnica, koju cu podignuti

Francuskog Vina

Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.

VINA LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak

DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini upositelj*

ENGLESKA KUCA

Jacobs-a i Baumann-a

Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.

Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **po cijene**

LOVRO MILOŠ

—ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA

LA ANTARTICA

KUPUJE LOJ.

Khuenom, po kojemu bi se ovaj bio obvezao uvest ustavni rezim u Hrvatskoj, to uz uvjet da Tomasic i Chavrak dodju na vladu, na mjesto Raucha i Cuvaja, koji bi odstupili.

Khuen bi nadalje bio obecao da ce Hrvatska dobiti prosireno izborno pravo, u kome odvisni elementi, ne ce imat nikakve odlu nosti, i da ce dozvolit koalicji da ostane na stanovi tu negacije zeljeznicke pragmatike, nego da o tome ne moze biti govora prije nego Khuen uzima u Ugarskoj takovu vecinu, koja bi prihvatila i imala podupirati vladu tamo i amo.

Jedini stvarni uspjeh bio bi promjena na vladi u Hrvatskoj. Ali ako se uvazi, da mjesto Raucha dolazi Khuenov miljenik Dr. Tomasic, a na mjesto Cuvaja, Chavrak, misli da se u promjeni izgubilo.

O obecanju glede izborne reforme kaze, da je Khuen ugovorio sa Tszom, da se iz njegova programa iskljuci izborna reforma, sto je dobar predznak i za prosirenje izbornog prava u Hrvatskoj.

I stanoviste hrvatsko, glede negacije zeljeznicke pragmatike, nema i ne moze imati nikakve prakticne vrijednosti, uz pretpostavku da se to pitanje za sada izluci iz programa.

Radi svega toga, misli Supilo da je klub delegata na pe stanskom saboru zastranio, i nada se, ali jedva nada, da se taj pakt u plemenu koalicije ne ce odobriti.

Polozaj u Macedoniji.

„Kölnische Zeitung" javlja, da je raspolozenje u Macedoniji posvema pelistene, te da bi moglo naskoro doci do neugodnih dogadjaja. I turske novine poce le su pisat ozbiljnije o opcem polozaju. Mladoturci svaljuju krivnju na kršcane radi nezadovoljstva, a ovi vele, da su razlog napetosti Mladoturci. I oni, koji su do sada polozaj optimisticki promatrali, koji dobro poznadu prilike—a to su prvom redu Bugari— izrazuju se vrlo susretljivo o rajblizoj buducnosti, Oni polazu svoju posljednju nadu na svoga velikoga vezira Hakı pasu, koji slavi kano pravdoljubiv covjek.

Izravnanje dugova austrijskih domobranskih oficira.

Austrijsko ministarstvo za zemaljsku obranu pokrenulo je prije dvije godine akciju za izravnanje dugova austrijskig domobranskih oficira i uredilo to pitanje potpunim uspjehom. Isto dobno pocelo se ozbiljno baviti i zajednicko ratno - ministarstvo tim vitalnim pitanjem oficirskog staleza. Sada saznaje „Zeit", da se sve transakcije i ostale pripremne radnje u tom pitanju primicu kraju, tako, da ce izravnanje dugova i kod oficira zajednicke vojske biti doskora rijeseno.

Neobicna studen u Petrogradu.

U Petrogradu vlada neobi na i uzasna studen, tako da kurjaci, divljaci i druge zivotinje, natjerani gladom, dolaze u predgradja i cak u same gra iske ulice. Po ulicama su namjestene nalozene peci, pri kojima se prolaznici griju.

Polozaj u Ugarskoj.

Rjesavanje hrvatskog pitanja unijelo je nekakav „intermezzo" u politicki polozaj Ugarske. U politickim klubovima vedim je dijelom pusto, tek u klubu stoji liberalaca je ziv hnije. Glavno zanimanje pobudjuje nastojanje grofa Stjepana Tisze, da stvori jedinstvenu vladinu s ranku. U politickim krugovima govori se, da su se grof Tisza i Franjo Kossuth donekle zbližili. U Nemzeti Tarsas kōru pitali su na vecer Khuena sto misli o tom zblizenju? Nu on ne drzi puno do toga. Unatoc svim oprovrgavanjima govori se, u dobro upucenim politickim madjarskim krugovima, da ce grof Ivan Zichy postati ministar pravde.

Iednom suradniku „Bud. Hirlapa" pokojni izjavio je: „Ne mogu se upustati u politicka prorocanstva. Sto ce buducnost donijeti, ne znam i necu na sebi radi toga razbijam glavu. Ali ja vidim jasno, da se svi oni, koje ne dijeli velike nesvladive, pacelne zapreke, moraju u interesu zemlje sjedinit i da ce to uraditi. Ja sam za sebe nakon zrela promišljavanja odlucio, da podupirem iz svih sila Khuenov kabinet. Jos je moja vruca zelja, da i grof Andrassy i ustavne stranke podupru vladu. Uvidjam, da ima jos manjih i vecih, ali naposto neuvaviadivih zapreka tomu—no sve se to dade odstraniti Radi se o velikim i vaznim interesima zemlje, pa je duzoost svakoga covjeka da pripomogne odstranjenju tih zapreka. Ja ne vidim takovih nacelnih zapreka, koji bi prijecile zajednicko djelovanje s ustavnom strankom. Svakako ce se ustrojiti nova stranku, a ja cu kod tog ustrojstva sudjelovati. Pod kakovim ce se prilikama i uz koje uvjete stvoriti takova stranka, to je stvar ministra predsjednika. Ja se u to ne mogu miješati.

Je an brzojav javlja iz Novog Sada slijedecu vijest: Srpska radikalna stranka odaslat ce deputaciju pod vodstvom Jase Tomica u Budimpestu, da ponude Justovcima svoju pomoc.

Madzarska skola u Sarajevu.

Sarajevska „Havatska Zajednica" donasa slijedece: U prosli nedjelju citamo u „Bosnische Post", obdrzavala se je u Sarajevu peta redovita skupstina ovdasnjeg madzarskog drustva. Polu-sluzbeni organ nase vlade biljez, da je ta skupstina bila obzirom na broj prisutnika i na zivi interes sudjelujucih clanova nesto bezprimjerna u historiji toga drustva. Iz prosinstog godisnjeg izviesca proizlazi, da se je broj u Sarajevu zivucih madzara narocito za potonjih sest mjeseci znatno pomnozao. Skupstina je, opet na zadovoljstvo prijatelja „svete madzarske misli", primila s velikim oduseviem do znanja mjere poprimljene u svrhu ostvarenja „kulturnih ciljeva i to narocito u koliko se tice podignuce u Sarajevu jedne madzarske pucke skole Napokon je predsjednik drustva zakljucio sjednicu, duzim govorom i tsknuo na podupiranje madzarskog elementa u Sarajevu izrazio zelju, da se u Bosni i Hercegovini „zivuci madzari i njihova djeca ocuvaju madzarstvu (Jadna Bosno sto si docekala).

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI.

Cantina Central

— Ataçama ugao Valdivia —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa

G. LEPORI.

Doktor PAIS

Lijecnik

Specialist za djecje bolesti.

Konsultira 1—4 p. podne.

Ulica Errazuriz

—

povrh njemacke ljekarnice.

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

Ivo STOUT marka Buldog

» PALE ALE » »

Whisky GAELIC

Cigareta CAPSTAN

» THREE CASTLES

Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC

Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel y Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.

Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.

N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja vuje onim iz Porvenira i uopce s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

Skladiste fotografienog materijala i alata. —

— Slike razlicite velicine i niske cijene. —

— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

J. STIPČIĆ

— Ulica Llanquihue ug Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo. —o—o—o—o—o—o—o—

—o—o—o— Mesa najboije vrsti i najbo jeg sijeka —o—o—o—

—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kuca.—o—o—

CIJENE OBICAJNE U PLACI.

MESARNICA

Prodaja mesa na malo i na dosta.

— Za obitelji posebna sluzba na kucu

— Preprodaocima znatan popust

— Slanine. masti i kobasica svake vrsti.

— Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo nisge

— Visko Kusanovic —

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO.

Zauzima se za namiestanje novca na prvu ukdnjizbu kupuje prodaje nepokretnine za svoi i tuđi racun.

Pristoibe vrlo niske

— Pisarna Colchagua ug Chiloe. —

Banco

Anglo-Sud-Americano Ltd.

Podruznica u Punta Arenas

Na znanje publici s napose Austro-Ugarskim drzavljanima svijem da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hr vatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoi vrijednosti

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

NUEVA MEDICACIÓN DEL

ESTREÑIMIENTO

y de todas las Enfermedades que resultan de este:

INAPETENCIA, JAQUECAS, VAHIDOS, EMBARAZOS gástricos é intestinales, DISPEPSIAS, HIPOCONDRIA, HEMORRAGIAS, AFECCIONES del HIGADO, etc.

POR LAS

PILDORAS de **APHODINE DAVID**

purgante á base de Bourdaine (frángula) no drástico, no teniendo los inconvenientes de los purgantes salinos, acibar, cascamones, jalapa, coloquintida, sené, etc. con cuyo uso el estreñimiento no tarda en hacerse más pertinaz.

La APHODINE DAVID no provoca ni náuseas, ni cólicos. Puede prolongarse sin inconveniente su empleo hasta que se restablezcan normalmente las funciones.

Dr C. DAVID RABOT, F^te de 1re Cl., Ex Int. des Hos. de Paris, en COURBEVOIE, cerca de PARIS.

Depósito en Punta-Arenas: DROGUERIA FRANCESA de MARCHANT y Cp.

Talleres Tipograficos de "EL MAGALLANES"

FABRICA DE LIBROS COMERCIALES DE TODAS CLASES

ENCUADERNACION Y FABRICA DE ESTUCHES

Rayado de: papel para Facturas, Cartas, Cuadernos para colejios, papel para música, etc.

ESTEREOTIPIA: Se funden clichés a precios convenientes

Este establecimiento que dispone de todas las maquinarias y elementos necesarios, está en condiciones de hacer toda clases de trabajos comerciales, obras de lujo, etc. etc. a precios equitativos.

Biblioteca Nacional
Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi Svakog Četvrtka
Odgovorni urednik: [illegible]
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 88 | Punta Arenas, na 31 Ozujka (Marzo) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Samo $ 6.00

GRAMOPHONSKIM PLOCA
od najglasovitijih
HRVATSKIH, SRBSKIH, POLJSKIH, I CESKIH
opernih pjevaca i pjevacica
— DVOSTRUCNE PLOCE —
Samo $ 6.00

Visko Violic

KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.

— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt

Broj 893 Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideja primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, i j stednu, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.

Franjo Batistich

Radionica Pokucstva

Maule izmed Roca i Errazuriz.

Jednostavnog elegantnog pokucstva; garantirana solidna izradba. Sjajnje pogrebnih sanduka i vijenaca.

Zajamcena dobra izradba.

A. Senkovic

Hotel i Restaurant

— CITTA' VECCHIA —

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.

JOSIP RADOSEVIC

Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"

— Ulica Errázuriz —

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.

Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.

Novela i pjesmarica hrvatskih.

W. Seliger

MAY DAWKINS

engleska primalja.

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.

Llanquihu ugao Av. Colon.

Prodaja drva

Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:

100 komada piljena drva $ 4
1.000 komada $ 30.00.

Cijepanih drva c ◆0 vreca.

Ukrivljena drvlja za brodogradite]je; stubova sa og ade, stubova sa kucne temelje suhrih i zelenih.

Primaju se narucbe kod g sp. Ivana Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.

Braca Jerkovic.

Ivan Sturica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.

Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.

Jamci za solidnu izradbu.

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.

Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.

Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.

Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.

Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA

Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije protiv slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.

Naputci badava. — Postarska skrinjica 20¢.

JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

ZAPATERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.

Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.

Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIC

Ulica Ñublé kraj mosa

N. STAMBUK

Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé

Prodavaonica raznovrsnih hrana, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, **nesto, sijena argentinskog** i t d., i t. d.—Posluga na kucu.

Na veliko i malo

ŽELJEZARIJA

N. FORETICH

Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas

Svakovrsnih artikela potrebnio za gradjenje. Alata za drvoce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN Y Cia.

Maule ug. Errazuriz

Svakovrsnih jestvina ikonzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje ikuhinja.

Zeljezasto Seravallovo

CHINA-VINO

Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Opcinski izbori u Zagrebu.

Jedan od prvih Tomasicevih cina bio je raspis gradskih izbora u Zagrebu. Sve su stranke razvile groznicavu agitaciju.

Status quo na Balkanu.

Londonski „Times" javlja, da ce približenje izmedju monarkije i Rusije biti izvedeno tako da ce se izdati zajednicka izjava o ocuvanju statusa quo na Balkanu i o promicanju interesa balkanskih drzava. Francuska je vlada vec pristala na taj nacin sporazuma. — „Berliner Tageblatt" veli, da je zbližanje izmedju Rusije i monarkije nemoguce, dok je ministrom vanjskih poslova izvolski, a monarhijin poslanik u Petrogradu grof Berchtold. Za to je nuzno, da njih dvojica u interesu zbližanja odstupe sa svojih mjesta, sto ce se valjda na proljece i dogoditi.—„Novoje Vremja" donosi uvodni clanak, u kome veli, da bi do zbliz-nja brzo doslo, kad bi monarkija i Njemacka vise poradila za drzanje mira na dalekom Istoku.

Za novac.

U artilerijskom resortu u Petrogradu povedena je poradi grubih zloporaba istraga, koja je dovela do zaloznih otkrica. Bili su naime podmicivani cinovnici najrazlicitijih kategorija. Za novac su se izdavali razlicni tajni dokumenti privatnim osobama, a isto tako i planovi. Mnogi su visoki cinovnici kompromitovani.

Turska se naoruzava.

Turska se svom silom naoruzava. Vlada gradi nove i popravlja stare ceste napram Bugarskoj. Veci dio pozvane pricuvne momcadi polazi u postaje, koje se nalaze na bugarskoj granici.

Obnovljenje ruske mornarice.

Pomorski odbor ruske mornarice zakljucio je, da se izgrade mnogi brodovi vise torpiljarka i podmorskih brodova. Time bi se imala obnovite ruska mornarica.

Pangermani proti Dalmaciji.

U pragu predavao je neki dan u „Deutsches Haus" g. von Paska o ljepotama Dalmacije. To je dalo povoda pangermanskom listu „Reichenb rg deutsches Volkszeitung", da tiska ove rijeci pune mrznje proti Dalmaciji i njezinom pucanstvu:

„Dalmatinski zastupnici sa Biankinicm, Ivcevicem i Pavicicem na celu nijesu se zaista jos naucili, da svojim drzanjem osvoje na koji god. nacin simpatije Njemaca i zataje svoje neoslavenske tendencije. Kako se dolazi do toga, da za ove smije, koje po jednom mnijenju pripadaju buducoj hrvatsko-slavonsko-dalmatinskoj trojednici, po drugom mnijenju Ugarskoj, u njemackim krajevima pravi propaganda, iu jeako po srijedi nijesu privatni interesi—dosta neshvatljivo. Imamo dosta njemackih mjesta za ugodno oporavljenje, a i na Jugu ima ih, koja svoj prijateljstva prama Njemcima nikad nijesu opozvala, zasto da tovlmo, uvijek svojepromivnike? Samo tamo valja ici, gdje se Njemce moze cutiti vezo i nezezan, a izbjegavati one, koji ne nas, nego nas nazac stuju".

Zasluzilo je prevesti kaze „Nar. List" ovaj osebujni mozdanski proizvod, kao sto vrijedi istaknuti, da su nekoje njemacke novine osudile ovo pisanje.

Becki „Zeit" o novoj eri u Hrvatskoj.

Ovaj ugledni becki list na svom uvodnom mjestu donosi poduji clanak o novoj eri u Hrvatskoj O-tro nas da na demisionirauog bana Raucha, koji se sluzio razlicnim „veleizdajama"," samo da se pokaze potrebnim i nenadoknadivim Aehrenthal je isto tako tjerao politiku „dokumenata". Sva je to imalo svrhu unistiti koalicju. No Friedjungov se proces svrsio blamazom vanjskog ministarstva—i dokazalo se, da u Hrvatskoj nema nikakova veleizdaje. Ovaj je proces morao svakako imati politickih posljedica, no stranzanom se na krivu „mjerodavnih" taku, da se za Boga ne vidi, da sam politickim posljedicama leti uzrok dolsla u proces. No to je dosao i drugi uzrok za Hrvate, naime pad Aehrenthova kabineta. Sad se istom moglo u Hrvatskoj napostaviti ustav. Nije bas ugodno, sto treba sih povoljnih okolnosti, da se jedan narod nijesi nepravednim objeda i sto to ne ovisi o pravu paro da! Svrsava s nadom u blagotvorne plodove novoga ustavnoga rezima.

Pomilovanje osudjenih Srba.

„Narodni List" prima brzojav iz Beca, da onamosnje novine javljaju, da ce kralj pomilovati Srbe, osudjene u Zagrebu radi veleizdaje.

(Dakle jedva jednom, da su se i onamo konacno uvjerili da su Rauchovi patnici krivi u toliko, sto su nevini).

Pitanje od aktualne vaznosti u Hrvatskoj.

Dva su pitanja danas u Hrvatskoj od aktualne vaznosti, izbor predsidija havatskog sabora i nadopunidbeni izbori. Koalicijoni krugovi spominju dva kandidata za predsjednistvo sabora Medakovica i Nikolica. Izborom prvoga bi se imalo manifestirati povjerenje u drzanje srpske samostalne stranke, docim bi izbor drugoga bio za slucaj frankovacke opstrukcije. Potpredsjednikom ce biti, kako se pogovara, izabran po svoj prilici Mile Starcevic.

Glede dopunidbenih izbora postoji izmedju koalicije i Tomasica dogovor, da ce se u onim slobodnim kotarima, koji su neprisporci predstili kandidatura cisovima vlade dotiche bivse narodne stranke, dok u kotarima gdje se dolazi do sekuba sa frankovcima ostaje otvoreno polje borbi.

Prigodom verifikacijone rasprave u saboru, koalicija ce sa prosvjedima ulozenim protiv vi-

Slijedi na 4. strani

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinila i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđja. — Cizama jestbina i gaćosa. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregjujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivaicu izbranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta

Jedini ovlastenik (Concesionario) ZA MAGALLNES JURAJ JORDAN

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagrajeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijem preustrojen nepovoljnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava profini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Depolo

Namjesnici bozji

i

pucka vecernja skola

Kad smo bili malena djeca (tko se toga ne bi sjecao?) popovi su nas ucili, da je djelo milosrgje, naucili neumjetnoga. U djetinstvu se pak ne uci samo to toliko, da se napuni glava znanjem, vec da se u zivotu posluzi istim, da se po naucenu vlada, da bude covjek u pravom smislu rijeci, da bude koristan sebi isvomu iskrnjemu.

Slijedec plemenitu nauku: nauciti neumjetnoga (a ovih se nalazi svugdje, pa i ovdje) sastalo se nekoliko odlicnih gragjana i dogovorilo, da se za odrasle ustroji vecernja pucka skola, u koj.j ce se poucavati razni jezici i ostalo, sto covjeku treba znati, da uznapreduje i da se prosvijetli. I njihov plemeniti rad nije bio bezuspjesan. Prijavila se odmah cela ucitelja, koji ce svomu bratu, koji nije imao srece ili sredstava, da izuci, koliko mu u zivotu sluzi, davati mukte potrebno znanje. Izobrazeniji i imuniji gragjani priskocise rado svojim obolom, da podupru, da osokole nastavnike u tako plemenitom radu. Ucenika zeljnih nauke prijavilo se na pretek.

Dok se svak raduje danu, kad ce ta plemenita ustanova zapoceti svoje dobrotvorno djelo, podize se svestenik boziji i propovijedaonice (ovdje covjeku pamet staje) nagovara majke, da zabrane svojoj djeci pohagjati pucku vecernju skolu.

Nevjerojatno, ali istinito!

Koliko god smo glavu razbijali, da se domislimo, sto bi skola izazvala takav gnjev «zenice» bozje, nijesmo se mogli domisliti, ako ne bi bilo zato, sto popovi nauku dijele za pare, pa su pobjesnili, sto ima svjetovnjaka, koji ih primjerom uce, sto je ljubiti iskrnjega, o kojoj ljubavi oni toliko govore, a primjerima protivno, sasma protivno, kazu.

Uvjereni smo, da ce se svestenici ovog puta gristi za prste, jer ce ih ljudi zdrava razuma ostaviti u pozadini i obdariti zasluzenim prezirom. A i pravo im je! U njih ovdje nije niko dirao. Svak ih je, bez razlike vjere i staleza, postovao, pa bi reci, da su, precjenjujuc sam sebe, tako daleko zabrazdili, da misle da im svak mora biti sluga pokoran i da se svak mora zadovoljiti repom, koju oni tako vjesto umiju prodati, i skupo prodati za—rodakvu. Treba, da dobro znadu, da je danasnji vijek—vijek u komu je dopusteno svakomu covjeku misliti svojom glavom i da sredovjecne bajke i zastrasivanja ragjaju sasma protivnim plodom. Nadamo se za to, da ce nasi naseljenici polaziti vecernju skolu s onim odusevljenjem, kojim su se i upisali u istu, drzec na pameti onu nasu staru: pseto ne laje radi sela, nego radi sebe.

Malo ih je!....

Tako u zadnje doba kliku nasi naseljenici, kad se tamburasi, prikazu pred publikom, a to isto govorimo i mi, ali bi bili nepravedni, kad uz ono «malo ih je» ne bi nadostavili «ali su junaci». Uistinu tamburasa je sad malo u zboru, neka ih je oko trideset, koji su vjesti tamburanju. Neki su se ozenili, pa im obiteljske brige ne dopustaju dalje tamburati, neki se samo tim stanjem ispricavaju; a neki (sto je najgore) ili svojom zlom voljom ili zlih savjetnika,—otugji i su se tamburici.

Bilo, kako bilo, mislimo, da bi bilo pametnije, mjeste prigovaranja, da oni, koji su najvise ovomu krivi, popravsono, sto su pomagali, ne bez naslade, rusiti.

Dok se oni vrate na pravi put, dotole neka ona mala sacica tamburasa slijedi svoj put. Njima ne moze skoditi dok su na svom mjestu, kao do sada, prigovor malobrojnosti, jer, da se istinito izrazimo, prave cudesa.

Koga pak mali broj boli, nek se zauzme, da ga poveca, pa ce biti sve u redu.

U toliko ce nasa tamburica jos biti cijenjena, zeljena i cascena u ovom gradu, kao i do sada, jer broj moze imponirati samo budalam, a vrsnoca glazbenicima.

Dva prijatelja tamburasa.

Kundurarije

Govori se:

Da je jedan pop predikao proti vecernjoj skoli, a da ocu Bernabé nije nista prije o tomu kazao.

Da je za to doticni pop bio kaznjen da jede dupu racion na objedu i na veceri.

Da ce predikatur izbaciti unaprijed jos koju deblju, ne bi li mu dali trostruku.

Da se primer alcalde stavio u glavu utuci sve svece.

Da bi to bio i postigao, da chilenski zakon ne razlikuje svece i ovnove.

Da se je espozicion zbuzala, jer kraj toliko rogatog blaga u Magallanesu, nema toga, koji bi se mogao provuci bez zlih posljedica.

Da se je za to odlucilo za centenarij upriliciti jedan natjecaj nadmudrivanja toboca i zdravog razuma.

Da su se vec mnogi ugojeni ovnovi rado prijavili, sjegurni da ce odnijeti barjak.

Da je jedan «animal» primio sabju po vratu, sto je mislio, da se nalazi u kampu.

KRONIKA

Vecernja pucka skola.

U nedjelju ce slijediti svecani otvor pucke vecernje skole.

Cine se u tu svrhu velike pripreme, da otvor skole bude sto dostojanstveniji.

Dvorane ce biti zastrte zastavama svih zlamenitijih drzava, a ne ce izostati ni nasa skromna trobojnica, koju je marna nasa naseobina znala tako visoko podici.

Doznajemo pak, da je i nasa tamburica pozvata, da uvelica ovu svecanost i da ce se tamburasi rado pozivu odazvati; sto nas u velike veseli.

Koncerat u korist drustva «Crvenog krsta».

Koncerat, priregjen u korist drustva «Crvenog Krsta» prosle nedjelje sjajno je uspio.

Kazaliste je bilo dupkom puno izbranog opcinstva.

Svaka tacka programa bila je povlagjivana burnim pljeskanjem.

Nasa tamburica, koja je ovog puta morala otvoriti zabavco vecer sa Hruzinom skladbom «Malenkosti» bila je pozdravljena takogjer burnim pljeskanjem.

Putuje u domovinu.

Gosp. Josip Jelisej, ugledni i marni nas radnicki naseljenik putuje dojduce sedmice u domovinu.

Zelimo mu dobar put i sto skoriji povratak!

Vatrogasno drustvo.

Hvatsko drustvo gornjeg imena, posto je u isto pristupilo dosta novih clanova, naredilo je u Zagreb potrebne kacige, pojase i ostale potrebstine, da se dobrovoljci mogu dostojno prikazati pred publikom prvom zgodom.

Glazba.

Doznali smo iz dobra izvora, da o ustrojenju municipalne glazba ne treba ni milisti, a nije se ni radilo ozbiljno o njenom ustrojenju, vec htejelo nadmudriti siromasne glazbare, koji su napokon shvatili igru. Dolaze domovne svecanosti, potrebna je glazba. Siromasni radnici treba da sve snose i uzdrze, pa su se «municipalasi» odlucili, da ih izigraju. Ponudili su im $ 4.000 za sest mjeseca i to pocam brojiti od svibnja mjeseca, kako ce ti mjeseci zahvatiti domovne svecanosti, a kasnije im glazbe i ne treba. Pa ni po jada, da bi se glazbari nadali primiti i obecano! Iskustvo prosle godine ih je naucilo, sto ce reci imati posla s municipijem. Od ugovorene svote dali su im manje $ 200.

Gospoda se opravdavaju, da smo duzni podupriieti, da domovne svecanosti ispadu sto moguce sjajnije. Istina ziva, kao gosti u tugjoj kuci imamo to nastojati, ali ne znamo cemu bi se sinove ove zemlje onih dana samo zabavljali; ta oni su u prvom redu pozvati, da slave svoje pregje, a nami ostaje, mislimo, na volju, da im se iz zahvalnosti dobrovljno pridruzimo.

RAZNO

Kako se lako moze obogatiti i osiromastiti.

Neki dan je jedan siromasni trgovacki pomocnik zasluzio u par sati u newyorskoj burzi preko jednog milijuna. Ovaj slucaj nije nikakova novost na newyorskoj burzi. Kralj zeljeznica Harriman zasluzio je svojom spekulacijom o pamuku u samih 8 casaka deset milijuna, a Teodor Price dobio je jednom u 5 casaka 2,500.000 franaka. Na

JURAJ JORDAN

VINO SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

newyorskoj pamucnoj burzi Josip Veadle dobio je nedavno u vremenu izmedju zajutarka i objeda nista manje nego 20 milijuna, a jedna daktilografkinja, posluzena od svog sefa dobrom informacijom, zasluzila je u jedan sat 200.000 franaka i odmah je nazvala „s bogom" svom pisacem stroju. Na protiv opaka cijena zita u jedan sat je oduzela Josipu Leiteru 8 milijuna; a nesalno kolebanje dionica „Union Pacific" prouzrocilo je kod jednog burzovnog sastanka gubitak od 45 milijuna, pri cem je bilo osteceno vise americkih miljardera, medju kojima su bili Astor i Gözlett.

Covjek i smrt.

Nedavno je profesor dr. Evald u Berlinu drzao popularno predavanje na kome ja izmedju ostaloga iznio i ovo:

Svakog dana umre preko 82.000 ljudi U svakoj sekundi zaklopi za uvjek oci po jedno ljudsko bice.

Prirodna granica zivota nalazi se za nas izmedju 70 i 80 godina; ali je utvrdjeno, da se ova granica danas cesce prekoracuje, nego na primjer sto je bio slucaj prije sto godina.

Smrt je jedna stalna i neizbjezna potreba. Po Mecnikovljevoj teoriji nas organizam se stalno kvari nagomilovanjem kemijskih produkata od razmjene materija u nasem organizmu, a koji produkti prodiru iz crijeva u tjelesno tkivo. Vecina ljudi umire po simptomima bolesti koje su svojstvene dubokoj starosti. Ali ma kakva bila vrst smrti, covjek umire, s malom iznimkom, zbog srca. Covjek je mrtav, kad stane srce a s njime i disanje. Samo u sasvim rijetkim slucajevima, na primjer pri trovanju ciankalijem, srce kuca jos nesto dulje.

Svakako nitko nije zaista svijestan svoje smrti, pa ma kako za njegovu okolinu izgledale strasne mnoge pojave. I pri nesretnim slucajima, ako izgleda smrt nastupa bezbolno. Cak i pri strasnom umiranju od gladi i zedje duh pomracava, prije nego sto zivot napusti covjeka.

Fenomenalna pamcenja.

Medju franceskim piscima XIX vijeka bilo ih je rato mnogo, koji su se odlikovali osobitim pacenjem. U smotri „Mon Dimanche" pripovijeda se, da je Alexandre Dumas pére kad je izgubio rukopis svoje drame „Christine", koja je bila namjenjena „Comédie Francaise"— u jednoj noci napisao po drugi put pet aktova iste drame u stihovima. Onog dana kad je izasla cuvena „Légende des Siécles" od Victora Huga, vecerao je Theophil Gauthier s nekim prijateljima, koji su zivahno raspravljali o djelu. Opcenito su zalili, da nemaju primjerka. U to se digne Gauthier te na izust citira 158 stihova Hugovih. Zacudjeni ga prijatelji zapitase, nije li mu rukopis djela mozda bio vec od prije poznat—„Nije"—odgovori Gauthier—„nego sam djelo jutros pri dorucku malo proistao". —Lamartine je takodjer bio obdaren fenomenalnom memorijom. Jednoga dana citirao je prijateljima neko 300 stihova koje je u jutro sitoga dana spjevao. Cri de Moupassant pripovijeda, da umije citirati citave odlomke iz Flaubertovih, djela, koja je citao prije desetak godina, sto vise znao je gdjegdje tocno spomenuti stranu, na kojoj se nalazilo doticno mjesto, za Gambetu se veli, da je znao na pamet imena svih franceskih i afrirskih republikanaca. Zajamceno, je da je tocno znao po brojevima, koliko je glasova u pojedinim franceskim opcinama predano za republiku.

Operna sezona bez zica.

Skorih dana bit ce u Newyorku otvorena prva operna sezona bez zica. Prema tome novome obretu moci ce tkogod zeli, prisustvovati opernim predstavama tamosnje Metropolitan-opere iz daljine od nekoliko stotina kilometara, bez obzira, da li je kod kuce, u hotelu ili na debelom moru. Tako barem tvrdi dr. Lee Deforst, koji je u ovaj mah zabavljen time, da na krovu spomenute operne zgrade postavlja radiofonske sprave. Pitanje je—veli—samo od nekoliko mjeseci te ce svatko moci u svojoj kuci slusati kazal. predstave, crkvene propovijedi i druga naucna predavanja.—Deforest radi u zajednici s Kelly Turnerom izumiteljem diktografa, to je opet neki instrumet, koji prima u sebe najneznatniji zvuk. Vec je zada velik broj diktografa pribijen na zidovima Metropolitan-opere. S pomocu zica spojeni su ovi strojevi s radiofonima na krovu zgrade, s kojih ce se glazba i rijeci prenositi u privatne stanove i u veliku daljinu izvan grada. Dr. Deforest misli da ce on sa svojim strojevima na opernoj zgradi, koja ima 42 kata moci Carusov glas razglasiti u daljini od 300 kilometara. (Pa da nije Amerika zemlja cudesa.)

Rotsildovo blago.

Imetak se Rotsildov god. 1901. procijenio sa 11 miljarada kruna, koje ukamacen na 4% dao bi godisnji prihod od 440 milijuna kruna, dakle 1,2000.000 kruna na dan, okolo 50.000 kruna na uru, okolo 833 krune na minut, ili 14 kruna za svaki sekunad.

Kolike ce nam repatica donijeti godina 1910.

Do sada zvijezdoznanci vide tri repatice: Halleyovu kometu 1910. A, koja se najprije vidjela u Johannisburgu u juznoj Africi i najnoviju trecu repatecu, koja se pojavila, Danjelovu kometu, tako se naime ona zove po svome obretniku. Sad se nahodi medju sazvjezdjem veliko, a voza i sazvjezdjem risa, ali vidi se samo silnim dalekozorima. Ima deseti stupanj jasnoce, udaljuje se od sunca i od zemlje. Nova repatica 1910. A, koja je pobudila tolikog zanimanja, bila je 1. veljace udaljena od sunca okolo 90 miljuna kilometara. Na 4. veljace bila je udaljena od sunca 105 miljuna kilometara a 223 kilometra od zemlje. Udaljenost zemlje od mjeseca iznasa okolo 150 miljuna kilometara. Na 9. veljace Halleyova kometa bila je udaljena od sunca 267 miljuna kilometara. Osim ovih kometa moze se sa stalnoscu ocekivati jos druge tri kometa. Prva od njih, zvana „Tempel II", bila je otkrivena god. 1873., povraca se svako 5 1/4 godina a u veljaci ce biti suncu najbliza. Druga je kometa bila otkrivena od Aresta god. 1851. Njoj treba za povratak 6 1/2 godina. Suncu ce biti najbliza u rujnu. Treca je zvana „Tempel I", a to jer ju je Tempel otkrio sest godina prije nego kometu „Tempel II", njezina je kruzna cesta kako u Arestove komete. Suncu ce biti najbliza docnije nego Arestova kometa, to jest u studenomu. Kako je Baillard saopcio francuskoj akademije „Tempel II" vec je bila na obzoru vidjena.

TÉCP... ...L
es aprec... ...ado
por su sa... ...
— y grato aroma

FRANCUSKA
Ljekarna i Drogarija
Marchal i Drug
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d., i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetic
— Ulica Roca —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
sa darove.

Banco de Magallanes
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISUIJE UVJETE.
U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj

T. VALENZUELA
Slikar
IZRADA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN
CALLE NUBLE
entre Valdivia y Av. Colon — edificio Verscheure

SPIRO TOMASEVIC
MAULE UGAO COLCHAGUA BR. 1291
NUDI: Brasna, Siena, Mekinja, Kukuruza, Prve vrsti, Jabuka, Krumpira, Dinja, Chilenskih vinija, Pipuna-Tikava

Rotisserie Française
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....
TRIPES
a la mode de Caen
Ulica Roca
— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA
—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
—— Vunenog rublja.
—— Cizama za djecu.
—— Obuce za gospoje i gospodu.
—— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso
Telefon br. 64
Prodaja mesa
Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez utakmice.

Tintoreria-Lavanderia
ALFONSO PEUTAT
Jedina prava patentirana mastiona francusko-medjunarodna sa 10 godina opstanka u ulici Chile 955 izmed Valdivia y Santiago.
Naskoro na paru, kao sto i prasnice, koja su podignuti

Francuskog Vina
Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.
VINA LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak
DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a i Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz po cijene

LOVRO MILOŠ

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA

LA ANTARTICA

KUPUJE LOJ.

se frankovakih izbora postupati strogo, te ce vise prosvjeda uvaziti i nekoliko mandata ukinuti.

O sveslavenskom kongresu.

Sveslazenski kongres obdrzavat ce se dne 7. srpnja u Sofiji. Glavne tocke dnevnog reda biti ce osnutak sveslavenske banke i ruso-poljske pruike. Vlada bugarska pozvati ce kongresiste da posjete Varnu i Burgas i predjel gdje je bila bitka kod Plevne.

Nardelli odputovao.

Kako iz Zdra javljaju namjesnik Nardeli od4utovao je put Beca, da izvjesti o radu ili bolje rekuc ovoga puta o neradu, nasega sabora.

Ubojica Tony pred dubrovackom porotom.

Javljaju iz Zadra, da je na predlog zadarskog drzavnog odvjetnistva odredjeno da se raspravu proti onomu Tony, k ji je neuavno ubio na onako rozbojnicki nacin na ulici pok. Ivana Serulca, upravitelja namjesnistvene kancelariji, voui pred dubrovackim porotnim zasijedanjem.

Izjava naprednjaka.

U sjednici sredisnjeg odbora hrvatske pucke naprodne stranke obdrzavane u Zagrebu, izdana je sliedeca izjava: „Sredisnji odbor hrvatske pucke naprodne stranke, sasluavsi izvjestaj svoga predsjednistva, te pretresavsi svestrano politicke dogodjaje posljednjeg vremena, odobrava korake, sto ih je srpsko-hrvatska koalicija poduzela uspostavu normalnih odnosaja u kraljevini Hrvat-koj.

Hrvatska pucka naprodna stranka, ostajuci u cjelosti kod svoga programa, smatra korake, sto ih je hrvatsko-srpska koalicija sasiavivsi se u sporazum s prestavnicima danasnje hrvatske vlade, da izvede zemlju iz svestrane anarhije, u koju iz pod prijasnjim rezimom dospjela,—doktatom patriotske nuz de.

Pozivlje svoje zastupnike, da upotrebe svaku zgodu, da se u izgled stavljene ustavne reforme, osnutak upravnog sudista ukidanje apsolutistickih patenata, prosirenje gradske autonomije itd. u prvom redu izborna reforma odmah i su sto demokratskijoj, te programu stranke sto blizoj formi, na ustavno pretesanje zakonodavnom tijelu predloze i u zivot privedu.

Izgorio brod u Gruzu.

Pojavila se vatra na bark-u „Melicidorio" vlasnika Saban Bei iz Skadra koji je kreat sijeno bio usidrem u Gruskoj luci.

Vatra se po svoj prilici pojavila pod palubom u prednjem dijelu broda. Niti mjesni vatrogasci, viti vojnistvo gruske postaje uz pripomoc jedne torpil jarke, koja se slucajno tu nasla, a koji svi su brzo pahitali na mjesto sa strcaljkama i drugim spravama za gasenje, te se uprav svojski zauzeli da pozar ugase, nijesu nista pomogli. Vatra se u brzo i jako rasirila. I kad lucka Vlast vidjela da bi od vatre mogli nastradati i drugi blize usidreni brodovi, dala je zapaljeni brod odvuci na manje pogibeljno mjesto te ga dinamitom probiti da utone i da se tako spasi barem nesto. Nego je na tom mjestu morsko dno bilo dosta plitko, pa se je brod samo malo podusio, dok je veci dio ostao nad morem, i postao sasvim zrtva pozara.

Danas od broda i tereta, vide ze samo smudeci ostatci, „karkasa" u moru i nagorjene „bale" sijena, tamo amo po luci.

Kako cujemo, brod je prije pripadao Peljeskom drustvu, a danasnji ga je vlasnik kupio nazad malo vremena za 1000 napoleona.

Ukupna steta iznosila bi poprijecno 30.000 kruna.

Mogu li zene cuvati tajnu?

U Engleskoj je onomadne nabaceno pitanje: „Mogu li zene da cuvaju tajnu?" Na to pitanje odgovorila je sa „Ne" Engleska banka, koja ne ce vise da ima zene kao cinovnike. Medjutim engleske zene odgovaraju sa „Da".

Ove zene, koje tvrde, da zena moze da cuva tajnu, pokazuju kao dokaz na hiljade zenskih sluzbenika kod engleske poste i po velikim trgovackim kucama. Lady Jeaf Gardon, vlastnica poznate londonske, pomodne trgovine c k je i objelodanila u novinama jedno pismo, u kome zastupa postavljenje zen kih cinovnika i izjavljuje, da je u njenoj radnji, koja ima samo neko ike muzkih gravara i krojaca, preko 300 zenskih sluzbenika i do sada jos nikada da nije nijedna odala kakvu poslovnu tajnu. Ona pise: „Sve modne tvorevine, koje izaze iz more radnje, moje su vlastito djelo; ali ne mogu da se sjetim, da je ma i jedna od zena iz moje radnje od ovoga ikada ma sto odala mome konkurentu.

Upravitelj jedne engleske trgovine kaze prica, da je on u svojoj skoli spremio do sada preko 30.000 djevojaka i zena i da ih je dalje preporucio, da dobiju mjesta i da mu jos ni s jedne strane nije javljeno, da je koja od njih povrijedila poslovnu tajnu. A zaista, kad se ima na umu, da od americkog milijonara do evropskog trgovca i spisatelja mnogi imaju svoje privatne tajnice, koje samo rijetko odaju tajnu, onda se za zenu ne moze reci, da ni je u stanju da cuva tajnu.

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— Atacama ugao Valdivia —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa

G. LEPORI

Doktor PAIS

Lijecnik

Specialist za djecje bolesti.

Konsultira 1—4 p. podne.

Ulica Errazuriz

povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic

—Aconcagua ugao Boliviana—

Prodaje jestvina i pica.

Posluga za nase obitelji na kucu.

Cijene umjerem. No boje se

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

Pivo STOUT marka Buldog

» PALE ALE » »

Whisky GAELIC

Cigareta CAPSTAN

» THREE CASTLES

Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC

Llanquihue, frente Gobernacion Marítima

Hotel y Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.

Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.

N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja cuje onim iz Porvenira i uopce s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

Skladiste fotografienog materijale i alata. —

— Slike razlicite velicine i niske cijene. —

— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

J. STIPČIĆ

— Ulica Llanquihue ug Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo. —o—o—o—o—o—o—o—

—o—o—o— Mesa najboije vrsti i najbo jeg sijeka. —o—o—o—

—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kuca.—o—o—

CIJENE OBICAJNE U PLACI.

MESARNICA

Prodaje tresa na malo i na dosta.

— Za ubitje posebna sluzba na kucu

— Preprodavacima znatan oopust

— Slanine masti i kobasica svake vrsti.

— Prodaje blaga na dosta uz cijene za cudo niske

— Visko Kusanovic —

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO

Zauzima se za namiestanje novca na prvu ukupizbu, kupuje prodaje nepokretnine za svoi i tuji racun.

Pristoi vrlo niske

— Pisarna Colchagua ug Chiloe. —

Banco

Anglo Sud Americano Ltd.

Podruznica u Punta Arenas

Novcani zavod javnosti i napose Austro Ugarskim drzavljanima za sve banke direktne uprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku, te isplaca po tekucoj Londonskoj vriednosti

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

NUEVA MEDICACIÓN DEL

ESTREÑIMIENTO

y de todas las Enfermedades que resultan de este:

INAPETENCIA, JAQUECAS, VAHIDOS, EMBARAZOS gástricos é intestinales, DISPEPSIAS, HIPOCONDRIA, ALMORRANAS, AFECCIONES del HIGADO, etc.

POR LAS

PÍLDORAS de **APHODINE DAVID**

purgante á base de Bourdaine (frángula) no drástico, no teniendo los inconvenientes de los purgantes salinos, salsar, escamónea, jalapa, coloquintida, sené, etc. con cuyo uso el estreñimiento no tarda en hacerse más portinaz.

La APHODINE DAVID no provoca ni náuseas, ni cólicos. Puede prolongarse sin inconveniente su empleo hasta que se restablezcan normalmente las funciones.

DR G. DAVID RABOT, F^de 1re Cl., Ex Int. de los Hosp. de Paris, en COURBEVOIE cerca de PARIS.

Depósito en *Punta-Arenas*: DROGUERIA FRANCESA de MARCHAL y Cª.

Talleres Tipograficos de "EL MAGALLANES"

FABRICA DE LIBROS COMERCIALES DE TODAS CLASES

ENCUADERNACION Y FABRICA DE ESTUCHES

Rayado de: papel para Facturas, Cartas, Cuadernos para colejios, papel para música, etc.

ESTEREOTIPIA: Se funden clichés a precios convenientes

Este establecimiento que dispone de todas las maquinarias y elementos necesarios, está en condiciones de hacer toda clase de trabajos comerciales, obras de lujo, etc. etc. a precios equitativos.

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi Svakog Četvrtka
Odgovorni urednik : **Petar Gašić**
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 89 | Punta Arenas, na 7 Travnja (Abril) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih **OGRTACA** za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.
Pique-flanele. **Flanele za bluze**
Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.
ATACAMA BR. 880
TELEFON BR. 75

Visko Violic

KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898 Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideja primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tjesteninu, muke, katalanske perudi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franjo Batistich

Radionica Pokucstva

Maule izmed Roca i Errazuriz.

Jednostavnog i egantnog pokucstva; garantirano solidna izradba. Sjajno pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovic

Hotel i Restaurant

— CITTA' VECCHIA —

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
JOSIP RADOSEVIC
Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"

— Ulica Errázuriz —

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger

MAY DAWKINS

engleska primalja.

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihu ugao Av. Colon.

Prodaja drva

Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 4.—
1.000 komada $ 35.00.
Cijepanih drva c 60 vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogradditelje; stubova sa ograde, stubova sa kucne temelje subrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod g. sp. Ivana Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.
Braca Jerkovic.

Ivan Sturica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u liranа.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA

Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim ljecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, gospojinskim bolestima i t. d.
Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.
JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i Valdivia.

ZAPATERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIĆ
Ulica Ñuble kraj mosa

N. STAMBUK

Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé

Prodavaonica raznovrsnih hrana, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
Na veliko i malo

ŽELJEZARIJA

N. FORETICH

Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas

Svakovrsnih artikela potrebnih za gradjenje. Alata za drvoce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN Y Cia.

Maule ug. Errazuriz

Svakovrsnih jestvina ikonzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje ikuhinja.

Zeljezasto Seravallovo

CHINA-VINO

Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Kako je Rauh otisao.

Frankovci su se tesko s njime rastali. Da sam ne mora pakovati, poslali su Rauhu postara Batusica, inace poznatog razbojnika u Ogulinu, da sprema banovu prtljagu. Sluge su metale stvari. Jednu za drugom. Napokon dodjose na red lagvi. Bilo ih je mnogo. A veliki su. Ban je poznat kao veliki ljubitelj vina. Njegovi prijatelji nijesu mu protivnici. Noci su se i noci propile u banskom dvorima. Natovarili nekoliko bacava. Ostala jedna s pipom. Oni radnici otvorili i natocili. Izpo jedan casu pa izpivsi reco: Sta ljudi govore, da je Rauh toliko pio? Sto ostavio i za nas dobru kapljU! Pa nije bas sam sve popio.

Rauh je otisao kuci put Martijanca. Ali nije bio miran. Na putu se sjetio Zagreba. Povratio se natrag i sabrao drustvo, koje je pilo bas do fasnika—a onda je otisao ipak u svoj dom osramocen i pogrdjen od tolikoga svijeta. Kazu, da ce sada poslije smrti Frankove da ce postati frankovacki predsjednik.

Zetva u Dalmaciji 1909.

Prema sluzbenim statistickim podatcima, koje je netom objelodanilo c. k. austrijsko ministarstvo poljodjelstva u Becu, izkazuje zetva u Dalmaciji za god. 1909 sliedece posljedke: psenica 286520 m c jecam 200.127 q, rpz 83.088, q, kukuruz 611.831 q, zob 31.989 q.

Sto se tice zitarica, ne smije se misliti, da je Dalmacija najsiromasnija zemlja u habsburz koj drzavi. Pogledom na tanjski prirod psenice zaostaju ko nikocom za Dalmacijom Koruska, Kranjska, Tirol, Vorarlberg, Gorika i Gradiska, Trst, Istra, Slezka i Bukovina; glede razi izkazuju manji prirod od Dalmacije Vorarlberg, Gradiska, Gorica, Trst i Istra; glede jecma Salzburg, Stajerska, Koruska, Kranjska, Tirol, Vorarlberg, Gorica, Gradiska, Trst i Istra; glede zobi cetiri potonje zemlje, a glede kukuruza zauzimlje Dalmacija dapace drugo mjesto najproizvodnijih zemalja, i dolazi odmah iza Galicije, docim sve ostale krunovine izkazuju vecinom znatno manju proizvodnost.

Nova kucna industrija u Bosni.

Zadnjih godina narastao je izvoz sljiva iz Bosne. Iz okruzja Brcke bilo je odpremljeno 500 vagona sirovih sljiva. Ove sljive bile su odpremljene u kosarama iz vrbe, sa sadrzinom od kg 20—25. Tih kosara trebalo je 40.000—50.000 komada, a vriednost njihova iznasala je K 22 000 do 28.000, te su bile uvezene iz vana. Toga radi doslo se na zamisao da se uvede u Bosni kosaracka industrija. I bas zato urediti ce se u okolici Brcke i Gradacca radionice za pleljenje kosara, potr bnih za izvoz sljiva Posao povjeriti ce se ondasnjim seljacima. Raditi ce se po zimi, kada su usljed nepovoljnog vremena poliski poslovi nemoguci.

Starac od 120 godina i njegove kceri od 85 god.

Javlja se iz Klanjca u hrvat. Zagorju: Ne bi covjek vjerovao, da u nasem ubavom Zagorju, a kotaru klanjackom imade veoma starih ljudi. Zitelj upravne opcine Vel. Trgoviste Janko Halambek iz Paske star je 120 god., a imade kceri, koje zivu, a stare su i to 85 god i 82 god. Taj starac nije nikad bio bolestan, a zeluca je tako zdrava, da mu svaka hrana u tek ide, a neobicnoga je i ka i veoma puno pojede. Oci su mu tako zdrave, da jos moze iglu navesti. Dana je jos tako krepak i jak, da moze jos iz sume bukovo stablo za ogrev donijeti na ramenu i drva cijepati. Susjedi njegovi kazuju, da je jos do pred par godina bio tako dobra pamcenja, da je znao pripovijedati susjedima u selu vazne dogadjaje, koji su se jos prije 100 godina zbivali. Imade u tom selu mnogo seljaka, koji su do 89—90 g. stari, sto nije nista neobicna, a tako zdravi i jaki, da bi ih covjek racunao srednje dobi.

Izgon crnogorskog izbjeglice.

Beograd 1. travnja. Jucer je gonjen iz kraljevine Srbije Kazlerovica, socijalista, interpelacijom u saboru Crnogoraca iz Srbije. Razlog je bio, sto je to ucinjeno u interesu srbskog naroda. Crnogorska vlada je postavljala svoje ljude u odnosaje, kojima svoje ovlaštenje drzavi, da Srbije ne poduzme protiv emigranata. Srbska vlada nije mogla da ih sudbono progoni, te se je odlucila za drugi, manji korak, za njihovo odstranjenje iz srbije. To se je moralo uciniti u interesu same drzave, koja je potrebit prijateljski odnosaj sa Crnom Gorom.

Zast. Kazlerovic nije zadovoljan sa odgovorom. Veli da je vlada postupala na steti srbskog naroda, te pokazala, da se pokorava zeljama crnogorskoga vladara i podliega uplivu Rusije.

Zast. Riberac, nacionalista, pridruzuje se prvom dielu izjave Kazlerovica, ne slaze se samo sa riscima o uplitanju Rusije.

Ministar vanjskih posala dr. Milovanovic izjavljuje, da je vlada morala raditi, sto joj je interes domovine nalagao i da je cijela stvar samo od probiti za narod.

Zast. Kazlerovic predlaze nepovjerenje vladi.

Skupstina preko ovog pitanja prelazi na dnevni red sa svim glasovima osim gornje dvojice: Kazlerovica i Ribara.

Izgnani crnogorski emigranti odputovali su. Neki su krenuli u Austro-Ugarsku, a vecina u Solun, odakle ce u Ameriku ili u Rusiju.

Srednjoskolske lekture i sokolskim drustvima.

Kako doznajemo, novi je prosvjetni nastavnog odjela dr. Amruš izdao naredbu, kojom se ukida Rauchova zabrana o sudjelovanju srednjoskolske mladezi u sokolskim drustvima. Od sada smiju opet srednjoskolci polaziti gimnastičke vjezbe u „Sokolu" i nastupati u javnim

Slijedi na 4. strani

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u burotima od 50 do 225 litara. — Velik izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđja — Cizama postoja i galosa. — Gotovih odijela. Postelja i biljaca. — Stednjaka. — Svakovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. - Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregijujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim molbenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Ao. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivaicu domacim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari **po litru 2·94 gr.**: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta

Jedini ovlastenik (Concesionario) ZA MAGALLNES JURAJ JORDAN

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohrodi prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vozne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — **BRACA BONACIC i Dr.** — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici. Kako je u posljednje vrijem preustrojen neprekinutim i dugim **podvodnim stubistem**, moguce nam je ustegnuti brode i od 1500 tona. Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno **porinuti** u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava **posebni** cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju.

Milovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija

Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Dapolo

Rat?

Regbi da ce se Ecuador i Perú uhvatiti ljuto u kostac. Moze im i biti. Obojica imaju talire od 24 d., a francuska rijec lijepo kaze: L'argent fait la guerre. I to ko je upravo.

Poceli su pomalo. U Quito i Guayaqu u priredili su se veliki protuperuanski iskazi U glavnom Ecuadorskom gradu skinuli su zastavu i grb s poslanistva, vucali ih po ulicam, dok ih ne unistise. Kuce su peruanske bile oplackane i tom prilikom zbilo se mnogo nemilih prizora.

Perú je na to prosvjedovalo i zatrazilo potpunu zadovoljstinu i to smjesta. Ako ne, stupit ce s vojskom na ecuadorsko zemljiste, a ratno brodovlje blokirati usce rijeke Guayas. Vojska se kupi pod barjak i racuna se, da ce kroz mjesec dana staviti na ratnu nogu 40.000 vojnika. Vec su za to imenovani i vojskovodje: za mornaricu Vicencio, a za vojnistvo Alvarez. Rat je neizbjeziv. Nego bi se moglo lako dogoditi, da Perú ostane kratkih rukava, posto se Ecuadoru vec ponudila u pomoc Columbija sa 5.000 vojnika, a mislimo, da ni Chile ne ce ostati prekrstenih ruka. To bi bila prava zgoda da vec jednom za uvijek rijes dosadno pitanje Tacne i Arrice.

Regbi, da ce chilenci proslaviti stogodisnjicu s macem u ruci. Nu to ne mari. Oni ce se, kako su hrabreni, sjalno proslaviti, oni ce stogodisnjicu okititi lovorom

Bilo tako!

KRONIKA

Svecani otvor pucke vecernje skole.

Proste nedjelje, na 2 1/2 sata po podne, obravio se svecani otvor pucke vecernje skole, o kojoj smo u predjasnjim brojevima pisali.

U tu su svrhu prostorije uruge vatrogasne satnije bile nakicene zastavama zlamenitijih naroda. Na najglavnijem mjestu bi postavljena sto je naravno, slavna chilenska zastava, pa tik do nje spanjolska i uruguajska s desne i lijeve strane, a za njima odmah lijevo njemacka, ispod koje je pjevalo njemacko pjevacko drustvo i desno nasa hrvatska trobojnica, pod kojom je udaralo Hrvatsko tamburasko drustvo «Tomislav». Potla ovih zastava, koje su sacinjavale krunu nagizdane dvorane, bile su objesene zastave drugih drzava.

Svecanost je otvorio tamburaski orkestar chilenskom narodnom himnom, koja bi sasluzana stojecke od mnostva tu sakupljenih gragjana i upravitelja skole, te predstavnika vlasti, koji su imali odredjeno uzvisseno mjesto ispod chilenske zastave, izmed pjevackog i tamburaskog zbora.

Prvi je govorio upravitelj gosp. Feljú, pozanti vasnik i urednik dnevnika «El Comercio», obljubljeni govornik i prijatelj malog puka. Njegov govor bi pozdravljen u vise navrata burnim povlagjivanjem.

Za njim je uzeo rijec gosp. C. Sanchez, koji je takogjer bio burno pozdravljen, a oprostni je govor drzao dicni starosta gosp. Romulo Correa. Jos prije nego je progovorio bio je od opcinstva burnim pljeskom pozdravljen, a kad je svoj govor dovrsio pljeskanju nije bilo kraja ni konca.

Potla svakog govornika udaralo je, doticno pjevalo Hrvatsko tamburasko i Njemacko pjevacko drustvo, koje bi od opcinstva burno pljeskanjem pozdravljeno, a osobito nasa tamburica toli svakomu od davna omiljena u ovom gradu.

Pod nasom junackom korakoicom «Oj Hrvati, Oj junanci» narod se razisao, a upravitelji odose razgledati prostorije, gdje ce se nauka mukte dijeliti.

U ponedjljak je skola pocela svoje blagotvorno djelo predavanjem francuskog jezika.

Nasa se naseobitna moze napose radovati, da je potla desetgodisnjeg marnog nastojanja postigla, da njeno ime bude uvazavano, a njemu zastava da zauzima mjesto izmed najglasovitijih svjetskih.

Odista dicno!

Vjencanje.

U subotu ce se vjencati gosp. Jakov Martinic iz Praznica s Braca u Dalmaciji, sa cestitom gospojicom Marijom Ugrinovic iz Mulne, ubave luke isto imenog otoka.

Vjereniku ce kumovati poznati trgovac, gosp. Ernest Harasic a vjerenici odlicni gosp. Jerolim Martinic.

Blagoslov bracne sveze blagosloviti ce se u zupnoj crkvi na 8 1/2 sati u vecer, a po ure prije toga obaviti se civilni brak.

Mladom paru srdacno cestitamo i zelimo neprekidno dug medeni mjesec!

Sitne vijesti.

—Pucku vecernju skolu pohagja do sada preko dvije stotine ucenika. Bude li slijedilo ovako trebat ce traziti vece prostorije.

—Za dogovor o sto dostojnijoj proslavi stogodisnjice pozvala je «Sociedad Cosmopolita» presjednike i tajnike svih pripomocnih urustava za u nedjelju na 10 sati u jutro.

—Kad je u ponedjljak gosp. Lilley polazio sa svojom ljubavnicom na parobrod, da pogje u inozemstvo, njegova razjarena supruga pucala je na suparnicu iz revolvera, nu nije su sve pet hitaca pogodila. Tuzna su zenu poveli u zatvor i nakom malo vremena, pod jamstvom, pustili na slobodu, dok je zaljubljeni par prosljedio parobrodom.

—Ovlastilo se g. Gobernadora, da moze potrositi sto dvije hiljade talira za uregjenje odjela za zenske u tamnici.

—Redarstvenom osoblju bile su povisene plate, dok se broj osoblja umanjio za 20 ljudi.

—Bivsi omiljeni gobernador C. Bories obolio je, ali ne teko.

—Iz tamnice je pobjegao jedan uznik. To mu je posto lako za rukom, jer je zid, kojim je opkdjena tamnica s jedne strane vrlo nizak.

—U francuskoj mastionici gosp. Peutat pojavila se vatra u srijedu u vecer, koja bi od vatrogasaca u malo casaka utrnula.

—Povratio se drzavni blagajnik gosp. I. Gandarrillas.

—Iz Magallanesa poslato je na sjever 350 brava, 71.741 kg masti i 1.200 kg sapuna za pranje.

—Na sinocnoj sjednici imenovan je presjednikom austrijskog drustva gosp. Jakov Perucich.

Gosp. Josip Pasinovich u Zagrebu.

U «Obzoru», najuvazenijem hrvatskom dnevniku, namjerili smo se na slijedeci clancic, koji u cijelosti prenosimo:

Odlican gost.

«Kako nam javlja trgovacko obrtnicka komara boravio je ovih dana u Zagrebu gospodin José Pazinovic, pocasni c. i kr. austro-ugarski konzul i ugledni veleurzac u Punta-Arenasu (otok Ognjena zemlja, Chile). Veleuvazeni nas zemljak, porietiom da matinski Hrvat, nagyratio se je na svojoj poslovnoj turneji kroz Evropu i u nas glavni grad, sa kojim podrzava trgovacke sveze, te je u svrhu promicanja ovozemnog izvoza stupio u dodir sa nekim domacim industrijskim poduzecima».

RAZNO

Bolje ziv magarac, nego mrtav junak.

Proslih dana je provedena istraga protiv redara Kolara u Chikagu, koji je obijedjen „radi kukavicluka u sluzbi", jer je pustio da utece ubojica jednoga lihvara. Na istragi je Kolar ovako odgovarao: „Volim da budem ziva kukavica, nego li mrtav junak. Ja ne mogu da se za ciglih 75 dolara mjesecno dadem strijeljati. Milije mi je kad cujem da se o meni govori: „Tuj ide", nego li „Tuj leži". Naravno Kólar je za takove filozofije morao napusti chikazku policiju.

Barun sa trideset zena.

Pred nekoliko dana je newyorskim oblastima predan nekakav Miler iz Los Anjela porijetlom Nijemac. Taj njemacki barun, koji je bivsi pruski casnik, optuzen je radi mnogozenstva. On se je u nekoliko godina ozenio sa preko trideset vecinom imucnih zena u svima dijelovima Sjedinjenih Drzava. On sam to priznaje i veli, da nista nije lakse na svijetu, nego zene nagovoriti na udaju.

Cudnovato je, da se je barun mogao svim tim svojim zenama ozeniti pod imenom Miler ili Fonderkalen, a da ga ne uhvate u tom cudnom poslu.

Miler je predan newyorkim oblastima na zahtjev neke gospodjice Belmanu iz Newyorka. Gosp djica Belmann je Milerova zena broj 14, a Miler je zivio s njom oko deset dana, dok nije dobio u svoje ruke njenih 150.000 kruna. Onda se izgubio, da potrazi drugu koju zensku, koja bi htjela, da bude broj 15.

Kada je Miler prispio na mjesto, da bude odveden u zatvor, sakupilo se na kolodvoru veliki broj njegovig bivsih zena, koje su sve jurnule na njega i pocele ga tako zestoko ematiti svojim kisobranima, da ga je policija jedva izvukla iz saka razjarenih prevarenih zena.

Raj duznika.

Raj duznika nalazi se na otoku Herta, bliza Dorotova u istocnoj Rusiji. Jedan berlinski trgovac, koji je bio poslao jednom stanovniku tog otoka veliku kolicinu robe, kad nije mogao da od njega dobje novac, obrati se sudu doticnog mjesta. Na svoje veliko cudo dobije odgovor, da postupak nije se mogao provesti, jer nije bilo moguce uruciti sudbenu pozivnicu doticnom duzniku, koji da stanuje na otoku potpuno opkoljenom od vode tako, da za uruccnje pozivnice treba cekati, dok se more smrzne. Tako je sud u Dorotovu sluzbeno potvrdio, da mu nije poznato, da se vec hiljadu godina preplovljuje more brodom. Ali je za duzike koji zive na tom otoku, pravi raj, samo ako nisu kod kuce duzni.

Smrt jednog gutatelja igala.

U Antwerpenu se producirao neki „carobnjak", koji je medju inim mudroilama i igle gutao. Kako medjutim gledaoci ne htjedose tomu vjerovati, to ga prisilise, da je doista pokusao progutati pletacu iglu. No protukcija mu nije uspjela, pletaca igla mu se zadjela u zdrijelo i on smjesta umre.

Posljedice pica.

Proslih dana dogodila se velika nesreca u Franceskoj. Jedan radnik imenom Franjo Busier, star 62 godine, pijanac, osudjen vec nekoliko puta radi tucnjave, zapriietio je svojoj zeni, da ce je ubiti. Zeni su bili 54 godine. Radi toga je ova odlucila, da ostavi stan i otselila se zajedno sa svojim sinom od 20 godina i kcerkom od 17 godina. To su pocinili u odsut-

JURAJ JORDAN

VINO **SAN RAFAEL**

u buretima od 110 L. jest najbolje

nosti očevoj i kad će taj vratio kući, nasao je jedino svoju postelju. Sad je on smislio strasnu osvetu. Zena je sa djecom otisla u stan naprama njegovoj kući. Na 1. sijecnja opio se, te sjeo na prozor prvoga sprata i cekao mirno, dok će ko izaci iz suprotne kuce. U 6 sati dosla izadjose njegov zet, zena i keri. U isti cas zacu se prasak tvanju hitaca popraćen bolnim krikom. Sva trojica teško su ranjeni, a djevojka sacmom posred lica. Ranjenici su otpremljeni u susjednu ljekarnu, i to u teskom stanju. U to se Busier zabarikadirao u kucu, te ispalio hitac u uho. Ali kako smrt nije odmah usljedila, uzeo je uze te se objesio. Ostavio je pismo za zenu i kaze: Ti se nisi htjela vratiti k meni premda sam te molio. Zadat cu ti bol i tvojoj djeci, jer sam ja odlucio da se ubijem.

Lijecenje ludosti pomocu glazbe.

U lijecnickom svijetu pobudio je veliko zanimanje niz pokusaja lijecenja ludosti pomocu glazbe, sto se cine u umobolnici u Ohiu (u Americi), e da se utvrdi, je li zaista moguce lijeciti ludost pomocu glazbe. Prvi pokusaji bio je nedavno ucinjen sa glasovirom i uspjesi su bili vrlo povoljni, te su ispali iznad svakog ocekivanja. Jednoj 17 godisnjoj djevojci, koja je bila zahvacena nelzljecivim ludilom, stanje se je vanredno poboljsalo, cim se je poceo prvim pokusajem, te je nade, da dan njezina ozdravljenja nije daleko. Potaknut tim uspjehom, ravnatelj umobolnice je nastavio pokusaje sa drugim glazbalima.

Neki dan ravnatelj je ludnice unisao u jednu dvoranu, gdje je bilo 60 ludjakinja, sve nelzljecive. Cim je unisao unutra, zene stadose urlikati, provalivsi u smijeh. Dr. Eyman, u drustvu sa svojim kolegama, podje dalje, kao da se nije nista dogodilo, te na stol postavi jedan velik gramofon i dade igrati vojnicke koracnice. Ucinak ove vojnicke glazbe bio je upravo caroban: u citavoj dvorani zavladao je grobni muk i ove su sirote zene za prvi put otkada su dosle u ludnicu, pokazale razborito zanimanje. Na njihovim licima, izmucena izgleda, pojavio se svijetli smijeh.

Ravnatelj ludnice sada nastavlja lijecenje ludjaka pomocu gramofona i njegov rad jest blagotvoran. On se je obratio raznim dobrotvore molbom, da ga novcano podupru, da moze nabaviti nova glazbala. Jedan bogati gospodin vec se je odazvao njegovoj molbi, te mu je poslao 7250 franaka. Glasovir ce sluziti za manje teske slucajeve, a za slucajeve ludjackog bjesnila gusle i limeni rogovi.

Amerikanska raskos.

Od svih zena americke su gospoje najraskosnije odjevene, a nije ni cudo, kad su od svih najbogatije. Mis Morosini trosi 800 hiljada na odijelo. Domace haljine narucuje ona po 400 kruna, a spavace i po 700 kruna.

Poslije rucka mijenja ona opet odjecu, kojoj cijena dosize i do 1.500 kruna. Tih haljina ona ima na tuceta. Gostinske haljine i one za docek znadu cesto stajati po 3500 kruna. No to su „priproste" njene odjece. Osim ovih dolaze odjela za setnju, za vozenju, plesove, od kojih najskupocjenije bude placena i sa 200 hiljada kruna.

Za gradnju palaca, vila i za nuzno pokucstvo troše bogate Amerikanke silno mnogo. Jedna amerikanska kuca sto stoji 5 miljuna kruna, nazivlje se jeftinom, a nije skupo, ni pokucstvo, ako se za nj plati kojih 600 hiljada kruna. Razne slike i umjetnine racunaju se napose. Kucni trosak u bogatasevoj kuci najmanji je po nekoliko stotina hiljada kruna na godinu. U amerikanskim palacama ima na stotine sluzinadi, koja je izvrsno placena. Za osobno isticanje podmiceni su vidjeni novinari, da u svojim listovima sto cesce spominju bogate amerikanke i njihove vrline.

U Amerikanaca se silno trosi prigodom vjencanja, a najjednostavnija svadbena haljina stoji po cetvrt milijuna kruna. Zgodni su udadbeni darovi: Mladozenja dobiva srebrno posudje, a mladenka dragocjene nakite. Gospodja Tyler dobila je medju bezbroinim skupim darovima jedan automobil, vrijedan 60 hiljada kruna. Na New-yorskoj Metropolitan operi sjedi donomice do sto gospodja, kojih biseri vrijede poprjecno 500 hiljada kruna. Amerikanci ce jos poceti objedovati—zlatol

Povratak „pokojne" zene.

Zanimiv slucaj dogodio se pred malo vremena u Mesini u Italiji. Neki Skerinci izgubio je prigodom strasnoga potresa pred 14 mjeseci cijelu svoju obitelj: zenu i djecu. On je dugo plakao i jadikovao za zenom, no napokon se smirio i—opet ozenio. Pred par dana opitivala se na mesnskom kolodvoru neka suha, bolezljiva zena za Skarinca. Ona je odvedena k njemu u kucu, a moze se shvatiti, kako je Skarinac u bio, kad je u toj neznanci upoznao—svoju „pokojnu" zenu. A i njoj je svakako bilo vrlo neugodno, kad je u onoj drugoj zeni upoznala novu suprugu svoga muza. No muz nije mogao pomiriti to „uskrsnuce" svoje prve zene. A to je ipak bilo sasvim jednostavno! Zena je onda kod poresa bila sva izranjena, odnesena na jedan ruski parobrod, koji ju je poveo sa sobom, a ona nije mogla dati glasa od sebe, jer nije znala—pisati.

U Mesini pobudio je taj dogodjaj golemu senzaciju, a sve se pita, kako li ce medjuobno zivjeti dvije zakonite zene, sto pripadaju jednome muzu!

Vasilije Sergejev.

Dne 22. p. m. je u Stockolmu umro tamosnji ruski poslanik Vasilije Sergejev, koji je do prije nekoliko mjeseca bio ruski poslanik u Beogradu. Podulegao je jednog mani u srcu. Njegovo ime osiat ce vezano za jedan od najburnijih perioda srpske najnovije historije nasavsi se u trenutku proglasa aneksije na polozaju ruskog poslanika u Beogradu. On je spadao u one ruske diplomate, koji istinski osjecaju potrebu i koristi obce slavenske solidarnosti. Isao je u pocetku krize, dok je jos izgledalo da ce Rusija energicno podpomoci Srbiju, bio zadovoljan. A kad Rusija kasnije okrene list i kad cak stade pravit pritisak na Srbiju, da bi se odrzao mir, pokojni Sergejev smatrao je to u neku ruku kao i svoju licnu sramotu.

Uhicani nepostepeni pomocni listonose.

Dragutin Tkalcic iz Samobora i Luka Kustec iz Murakilalija, postanski pomocni listonose, te Andro Femenic, iz Kastela, postanski sluga, uapseni su na prijavu upravitelja post. i brz. ureda na drzavnom kolodvoru, jer su na stetu raznih stranaka iz posiljaka i vrieduostnih listova nepovlastno si prisvojili razne dragocjenosti i robu, sa listova skidali listovne marke i jer nisu na adresate upravljene listove i posiljke dostavili, vec su ih, skinuvsi sa njih marke, jednostavno unistili, odnosno razgliednice za sebe pridrzali. Prigodom preduzete pretrage u njihovim stanovima pronadjena je silna mnozina listovnih maraka, karta razglednica i druge razne robe. Sva trojica predaju se sudu.

— FRANCUSKA —

Ljekarna i Drogarija

Marchal i Drug

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d., i t. d.

Na losta i na malo.

Juraj Matetic

— Ulica Roca —

Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.

za darove.

Banco de Magallanes

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISNIJE UVJETE.

U savezu je sa *svim* ónamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.

MATIJA PARAVIC
ravnatelj

T. VALENZUELA

Slikar

IZRADA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN

CALLE NUBLE
entre Valdivia y Av. Colon — edificio Verscheure

VELIKI ALBUM-KOLEDAR "JEKA"

u cast prve stogodisnjice oslobodjenja i nezavisnosti Rep. Argentine

izici ce koncem mjeseca travnja

Posto je naklada, razmjerno sa velikim brojem nasih iseljenika, dosta malena, upozorujem sve one, koji ne zele bez tog koledara ostati, da se vec unaprijed prijave potpisanomu.

ANDRIJA JURICIC—CASA CROATA

SPIRO TOMASEVIC

MAULE UGAO COLCHAGUA BR. 1291

Grozdja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Corhayuyo	Sijena
Jabuka $ 27 sanduk	Mekinja
Krusaka	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija

Rotisserie Française

Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i. t. d., i t. d....

TRIPES
a la mode de Caen

Ulica Roca
— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA

— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
— Vunenog rublja.
— Cizama za djecu.
— Obuce za gospoje i gospodu.
— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic

Atacama ug. Progreso
Telefon br. 64

Prodaja mesa

Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez usakmice.

Tintoreria-Lavanderia

ALFONSO PEUTAT

Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chilee 955 izmed Valdivia y Santiago.

Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina

Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.

VINA LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak

DETAILLE, HINKELS & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA

Jacobs-a i Baumann-a

Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **po cijene**

LOVRO MILOŠ

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA

LA ANTARTICA

KUPUJE LOJ.

produkcijama sokolskih druzstava, no ne smiju nositi sokolskog znaku, jer se potonje protivi propisima disciplinarnog reda. Ukinuce Raucheve zabrane pobudilo je, kako novine javljaju, veliku radost medju srednjoskolskom mladezi.

Bolest nadbiskupa Milinovica.

Presv. o Simun Milinovic, nadbiskup crnogorski, vec dva mjeseca lezi tesko bolestan. Nedavno mu je sam knjaz poslao brzojavnu sazalnicu. Presvjetli se ipak pomalo vec oporavlja, te ima nade, da ce se naskoro dignuti iz postelje.

„Pester Lloyd" o Hrvatskoj.

„Pester Lloyd" bavi se na uvodnom miestu sa opcenom situacijom u Ugarskoj, pa se na koncu uvodnika bavi i sa Hrvatskom. Tu se veli: „Manje zadovoljava, kako sada stvari stoje, hrvatsko pitanje. Mnogi znakovi, a pokazuju to i posliednji izbori za gradsko zastupstvo, dokazom su, da hrvatsko-srpska koalicija ne misli dosta na obvezu, koju je preuzela. Osobitom se bojazni ovi dogodjaji ne trebaju da prate. Hrvati su siti toga, da svoje politicke nuzde zrtvuje osobnoj mrznji sadanjih svojih zastupnika. To je situacija, koja se mora smatrati kao odlucna politicka snaga. Bit ce zadaca hrvatsko-srpske koalicije, da se identificira sa pravim hrvatskim izbornicima. Za to se svi dogadjaji ne smiju ni tako tragicki uzeti. Treba ovim dogadjajima posvetiti pazoju i u danom casu kusati sredstva, koja mogu u stanovitoj situaciji uspjesno i djelovati. Sentimentalitet je tu bio tako neumjestan kao i cekanje. Ne radi se danas o tome, da se nadju eliksiri, koji li koaliciju ispunjali novim zivotom. Ako hoce da ostanu snazni, onda mora samo da ispuni predusvjete za svoj razvitak. Umjetni pokusaji za oziviavanje bi o bi vec iz toga razloga bez svake svrhe, jer se u prvom redu mora posvetiti lih interesima Hrvatske i njezinoga pucanstva. Ako hoce koalicija svima da sluzi, onda mora da dokaze, da znade kredit izbornika braniti i da je spremna ozbiljnim radom tu korist i promicati. I Hrvatska mora da se razvije u znaku rada, i koji se krate priznati ovaj novi zahtjev, ucinit ce to na vlastitu pogibelj.

Ovako na oko naivno, a za pravo zlobno i podmuklo hoce „Pester Lloyd" da pomogne frankovcima. Bressnitz i Dorotka vrse jos uvjek dobro sluzbu za baruna Raucha.

Umro slovenski rodoljub.

Ptujske Slovence zadesio je tezak udarac smrcu odlicnog slovenskog rodoljuba profesora Josipa Zelenika.

Za olaksanje oruznih vjesba kod austrijskog domobranstva.

Zast. Eisenhut i drugovi podastrli su u sjednici becke zastupnicke kuce predlog, u kome pozivlju viadu, da podnese parlamentu sto prije zakonsku osnovu glede skracenja oruznih vjezba od 28 dana na 13 dana, kao sto je to uvedenu u zajednickoj vojsci, te da se uvedu tri roka za ovabljanje tih trinaestdnevnih oruzanih vjezba.

Pravoslavna crkva u Pesti.

Do sada su pravoslavni stanovnici Peste drzali svoje sluzbe u jednoj kapeli, koju im je pestanska obcina dala. Sada pravoslavna crkvena obcina trazi, da joj gradska obcina pokloni zemiiste, da bi sagradila crkvu. Inzinirsko odjeljenje predlozilo je jednu parcelu kompleksa na Tisza Kalman putu.

Kradja od 400.000 dinara u Bugarskoj.

Sofijski list „Den" otkrio je najnoviju kradju tamosnje velike gospode, i o tom priobcuje u glavnom ovo: Godine 1906 ministar financija Lazar Pajukov odlucio je, da stampa monopolisanu hartiju (mjenice, racune i dr.). Medje ostalim konkurentima bio je i Perigo Mazure, stampar iz Pariza. On je podnio svoi ofert, ali bez oznake ciene. Njegov zastupnik bio je becki komisionar J. Galanter. Za stampanje tih stvari, koje skupo procienjeno, ne bi stajalo vise od 300.000 dinara, Galanter udesa sa ministrom u Sofiji, ca svota odskoci na 700.000 dinara. U ugovoru o tome bilo je predvidjeno, da to sto bude stampo, odobri i kontrolor taksenih maraka, Buske. Ali kad je Buske odrekao da prim kao dobre stampane egzemplare, on da je Galanter dosao u Sofiju i u tamosnjem france-zkom poslanstvu upozna se sa Jeanom Baruhom, s kojim se za svotu od 300.000 dir. pogodi, da ovaj i bez Buskea izhodi primirak stam. anog materijala i isplatu. Na th 300.000 dinara Galanter je dao pismenu obvezu, koju nije izpunio i ako je Baruh izvrsio sto je obecao, navodeci, da ni njemu Perigo Mazure nije platio provrziju. Zbog toga je Baruh tuzio beckom sudu Galantera. Sud je Baruhovo traz-nje odbio kao neosnovano, ali su na sudu procitana dva pisma, jedno visokog i vaznog lica iz bugarskog ministarstva financija koje trazi od Galantera, da mu odmah iz pla i ugovorenu provizju za stvar, koju mu je izradio u ministarstvu!

Smrtonosni dvoboj.

Bec. 28. veljace. Danas su se u Prateru tukli namjesn steveni cinovnici barun Herman Widerhofer, sin pokojnog kraljevog liecnika, i dr. Mayer. Uvjeti su bili: 3 puta pucanje. Razlog su bili privatne razmirice. Wiederhofer je pucao i nije pogodio na to je dr. Mayer pucao duboko, ali je snaga nabitog praha podigla pistolju i tane je Wiederhofera pogodilo, da je nekon malo casaka umro. Dr. Oskar Mayer pobjegao je u Svcarsku, da izbjegne kazni radi dvoboja.

KROJA CNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— Atacama ugao Valdivia —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa

G. LEPORI

Doktor PAIS

Lijecnik

Specialist za djecje bolesti.

Konsultira 1—4 p. podne.

Ulica Errazuriz

povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic

—Acor.cagua ugao Bolivijana—

Prodaje jestvina i pica.

Posluga za nase obitelji na kucu.

Cijene umjerem. No boje s

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

Pivo STOUT marka Buldog

» PALE ALE » »

Whisky GAELIC

Cigareta CAPSTAN

» THREE CASTLES

Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC

Llanquihue, frente Gobernacion Marftima

Hotel y Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.

Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.

N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja » cuje onim iz Porvenira i uopce s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

Skladiste fotografienog materijala i alata. —

— Slike razlicite velicine i niske cijene. —

— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

J. STIPČIĆ

— Ulica Llanquihue ug Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo. —o—o—o—o—o—o—o—

—o—o—o— Mesa najboije vrsti i najbo jeg sijeka —o—o—o—

—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kuca.—o—o—

CIJENE OBICAJNE U PLACI.

MESARNICA

[illegible] mesa na malo i na desta

Za [illegible] posebna sluzba na kucu

— Prepredacenma znatan popust

— Slanina masti i kobasica svake vrsti

— Predaja blaga na dosta uz cijene za rude bez

— Viske Kusanovic

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO

Zauzima se za zamjestanje poveca na prvu ukupizu kupcie prodaje nepokretnine za svoj i tuge racun

Prist[illegible] vrh niske

— Pisaras Colchagua ug Chiloe. —

Banco

Anglo Sud-Americano Ltd.

Podruznica u Punta Arenas

[illegible] poslove s osobe Austro Ugarskim drzavljanima [illegible] banke direktno cijenu novca u Dalmaciji i Hr [illegible] nam sjednak po tekucoj Londonskoi vrednosti

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

NUEVA MEDICACIÓN DEL

ESTREÑIMIENTO

y de todas las Enfermedades que resultan de este :

INAPETENCIA, JAQUECAS, VAHIDOS, EMBARAZOS gástricos é intestinales, DISPEPSIAS, HIPOCONDRIA, ALMORRANAS, AFECCIONES del HIGADO, etc.

POR LAS

PÍLDORAS de APHODINE DAVID

purgante á base de Bourdaine (frángula) no drástico, no teniendo los inconvenientes de los purgantes salinos, aceites, ascamones, jalapa, coloquintida, senó, etc. con cuyo uso el estreñimiento no tarda en hacerse más pertinaz.

Las APHODINE DAVID no provoca ni náuseas, ni cólicos. Puede prolongarse sin inconveniente su empleo hasta que se restablezcan normalmente las funciones.

Dr G. DAVID RABOT, F^ta de 1re Cl., Ex Int. de los Hosp. de Paris, en COURBEVOIE, cerca de PARIS.

Depósito en Punta-Arenas : DROGUERIA FRANCESA de MARCHAL y Cª.

Talleres Tipograficos de "EL MAGALLANES"

FABRICA DE LIBROS COMERCIALES DE TODAS CLASES

ENCUADERNACION Y FABRICA DE ESTUCHES

Rayado de: papel para Facturas, Cartas, Cuadernos para colejios, papel para música, etc.

ESTEREOTIPIA: Se funden clichés a precios convenientes

Este establecimiento que dispone de todas las maquinarias y elementos necesarios, está en condiciones de hacer toda clases de trabajos comerciales, obras de lujo, etc. etc. a precios equitativos.

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi Svakog Četvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 8. — Oglasi po pogodbi.

Br. 90 | Punta Arenas, na 17 Travnja (Abril) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih **OGRTACA** za gospođe.
KAPUTA za gospode i djecu, sve najnovijeg kroja
BJECAVA za gospođe, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.
Pique-flanele. **Flanele za bluze**
Veliko skladiste kosulja i gaćica prodaje, uz umjerene cijene.
nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.
ATACAMA BR. 830
TELEFON BR. 75

Visko Violic

KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najuredjnija.
— Llanquihue ug. Av. Colon —
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898 Telefon 127

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chila i Mendoza primam na veliko razno voce, zeleni, sociva, tj. sve ima, muke, katalanske perade za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo. Posluga na kucu.

Franjo Batistich

Radionica Pokucstva

Maule izmed Roca i Errazuriz.

Jednostavnog i egantnog pokucstva; garantirano solidna izradba. Sjajni i pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.

A. Senkovic

Hotel i Restaurant

- CITTA' VECCHIA -

Kuca prvoga reda.
Hrana u svako doba.
Pivnica uzorna.

JOSIP RADOSEVIC

Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizar "EL GLOBO"

— Ulica Errázuriz —

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.

W. Seliger

MAY DAWKINS

engleska primalja.

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
Llanquihu ugao Av. Colon.

Prodaja drva

Imamo svegj na prodaji mnogo drva za ogrjev, u z dosta snizene cijene:
100 komada piljena drva $ 4
1.000 komada $ 35.00.
Cijepanih drva c. t. vreca.
Ukrivljena drvlja za brodogradjelje; stubova sa ogradje, stubova sa kucne temelje suhrih i zelenih.
Primaju se narucbe kod gosp. Ivana Turine B. i u ducanu «Ferrocarril» u Avenida Colon.

Braca Jerkovic.

Ivan Sturica

Preporuca svoj skar braci Slavenima.
Gradi lagje, kotere i trabakule i popravlja iste.
Jamci za solidnu izradbu.

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, a specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
Oprema novce u krunama, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se *hrvatski.*

JAMNICKA KISELICA

Preporucena, kao najbolja ljekovita, mineralna voda po najglasovitijim lijecnicima Austro-Ugarske monarkije proti slaboj probavi, bolestima bubrega, jetara, mjehura, secerne bolesti, migreni, spojinskim bolestima i t. d.

Naputci badava. — Postarska skrinjica 204.

JURAJ ZMIRAK, jedini uvazac
Ecuatoriana ug. Quillota i Atacama izmed Colon i **Valdivia.**

ZAFATERIA SPALATINA

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIC

Ulica Ñuble kraj mosa

N. STAMBUK

Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé

Prodavaonica raznovrsnih hrana, pica, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, **zeste, sijena argentinskog** i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.

Na veliko i malo

ŽELJEZARIJA

N. FORETICH

Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas

Svakovrsnih **artikela potrebnih za gragjenje.** Alata za drvoce, zidare, **postolare** i d. t. **Stakala** svake vrsti. Papira za popljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade, da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN Y Cia.

Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina ikonzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinje.

Zeljezasto Seravallovo

CHINA-VINO

Agustin Denegri
jedini uvoditelj.

Iz domovine.

Osudjena srbija u Becu.

Proslog mjeseca posjetilo je odasianstvo beckih mesara i trgovaca mesom razne poslanike na carevinskom viecu. To odasianstvo potuzilo se radi zaloznih prilika svinjskog trzista u Becu, jer da se je broj svinja tako umanjio, da cijene svinjskog mesa potrojile gotovo pocetkom. Odasianstvo je zatrazilo, u bi se poduzeli svi nuzni koraci za sto skoriji privremeni otvor talijanske granice za uvoz talijanskih svinja u Austriju. Zasupnici obeca i su, da ce se zauzeti za stvar kod ministra poljodjeljstva i trgovine u Becu.

Da su politicko-gospodarski odnosaji izmedj Austro-Ugarske i Srbije prijateljskiji te da je izmedj obiju drzava sklopljen trgovinski ugovor, ne bi ni becko trziste, a ne bi ni ostala austrijska trzista trpjela na osku dici svinjskog mesa, koja cijene ca pada jedino i samo na teret potrosaca i cielog gradjanstva.

Zavoji i ljekovi za ratne svrhe.

Ima vec nekoliko mjeseci, sto ruska vlada narucuje i dobavlja kod ruskih i njemackih tvornica silne mnozine ljekova i zavoja za rane. Te mnozine nadmasuju u veliko sve ono sto je Rusija bila narucila prije rusko-japanskog rata. Zanimivo je kod tih narucbi to, sto ruska vlada placa vrlo visoke cijene za ljekove i za ranarske zavoje, i to pod ugovornim uvjetom, da sve narucbe moraju biti izvrsene u najkracem vremenu.

To je vrlo znacajno i vise rjecito politicki po polozaj u Evropi a mozda i na Skandinavskom Iztoku.

Novi parobrod za „Austr. Americanu".

Prema razpolozenjima ugovora, zakljucenog u rujnu 1909. sa austrijskom vladom glede parobrodarske sluzbe za juznu Ameriku, koji ugovor nalaze „Austro Americani" duznost, da u prvih pet god na sagradi na tuzemnim brodogradilnicama parobrode za 200.000 t, narucila je „Austro-Americana" prije malo vremena kod Irscanske brodogradilnice u Trzicu (Monfalcone) sagradbu parobroda, koji ce znatno biti najveci i najbrzi prekomorac austrijske trgovinske mornarice.

Taj ce parobrod biti dug 500 nogu, sirok 62 a visok 28.6 nogu. Imat ce dvostruko stanicno (celularno) dno i 9 cvrstih odiela. Dva stroja sa cetverostukom razsirbom od 12.000 konjskih snaga utisnuti ce parobrod brzinu od 18 morskih milja na uru. Imati ce razvodnju od 15000 t. Bit ce provident bezzicnim brzojavom i sa svim modernim aparatima, koji su sposobni da jamce za sjegurnost parobroda.

U razkosnim i lezgodnim stanovima bit ce smjesta za 466 putnika I. i 300 putnika II. razreda. Osim toga bit ce i stanica III. razreda, kao i uredjaj za 1650 iza ljenika.

Gradiba parobroda zapocela je, tako, da ce novi parobrod moci zapoceti prvim svojim putovanjem u drugoj polovici buduce godine.

106-godisnji djecak.

Minulog mjeseca slavila se u Becu cudna svadba. Vjencala se neka djevojka s jednim trgovcem Svabovi bili su vrlo ukusni, no inace ne bi na cijeloj stvari bilo nista vazna, da nije kod svadbe sudjelovao kao djever mladenkin djed, 106 godisnji mesar Mavro Weiss, koji ce poznata licnost u Becu. Taj covjek kraj svoje neobicno visoke starosti, potpuno je zdrav, vjez i tako jak, da u svojoj mesnici jos uvijek mesi, sjece. 106-godisnji starac prastio je na opcu veselost prisutnika svoju unuku u crkvu, a na gozbi za bavljao je kao stoloravnatelj cijelo veliko drustvo pozivnika, te se jos i dobro—napio. Zasta rijeduk slucaj.

Savjet Magjarima za gospodarsko osvojenje Bosne i Hercegovine.

Dr. Aleks. Tonelli drzao je u Budimpesti u drustvu privatnih cinovnika predavanje, u kojem je iztakao gospodarsku vaznost prisvojenja, koja se u prvom redu pokazuje u tom, da je u dotino kratko doba utemeljen u Bosni bezbroj novih obrtnih i trgovackih podjeca. Magjari morali bi nastojati, da na gospodarskom zivotu Bosne sudjeluju, da si otvore uvoz u prisvojene zemlje, te da u svoje ruke dobiju izvoz tih zemalja. Za to je potrebno nadovezati osobne sveze, a trgovinski i industrijalni spalez, da imade glavnu zadacu u ucvrscivanju magjarskog polozaja u Bosni.— Magjari su dakako govorniku vanredno odobravali i pljeskali.

O hrvatskim seljackim zadrugama.

Pod naslovom „Les Communautes paysannes en Croatie et Slavonie" (Seljacke zadruge u Hrvatskoj i Slavoniji) napisao je profesor lyonskoga sveucilista g. René Gounard obsirnu raz.ravu u „Musée Social", koju reviu izaje u Parizu Arthur Rousseau. Profesor Gounard se u svojem clanku lijepo izrazuje o zadrugarstvu u Hrvat-koj i Slavoniji, koje se povoljno razvija i jaca narodno-gospodarsku snagu nasega se jaka, a prema tome i onu civatog naroda.

Milijunska pronevjerenja kod gradje seljeznice.

Javljaju iz Petrograda: Glavni dio iztrage radi velikih pronevjerenja i zlopraba kod gradnje Vulga-Bugulmin-ke zeljeznice je dovrsen. Iztraz i sudac Zujcev vratio se vec u Petrograd, posto je u Simbirsku provsie iztraga. Njegova iztraga urodila je uhicenjem odlicnog predstojnika Neratova. Drzavni savjetnik Voronin izvje-cuje, da se vec u predistrazi ustanovilo, da su, da su pocinjena necuvena zlocinstva. Istrazni ce sudac sada u Petrogradu pregledati sabrani materijal, te ce nastaviti istragu ponajprije kod petrogradske centralne uprave spomenute zeljeznice. Skoro svi clanovi prijasnje uprave u prvom redu braca Neratovi i mjernik Aleksandrov cu predani sudu.

Lijep uspjeh Hrvata u Sudjet.

Dne 27. veljace obdrzavan je u Pratu, gradu od 50.000 stanovnika, u kazalistu Rossi dramat-ko-muzikalni koncerat, ko jemu je sudjelovao glasoviti te

Slijedi na 4. strani

Jérolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara. — Veliki izbor vinia i likera u sanducima iz najboljih tvornica. — Ulja i maslina u bocama i buretima. — Svakovrsnih jestvina. — Zlatnih i srebrnih nakita. Stolnog posuđa — Cizama postola i gaiosa. — Gotovih odijela. — Postelja i biljaca. — Stednjaka — Svakovrsnih boja i kistova. — Cigara i cigareta najfinije vrsti. — Cijene umjerene. — **Mjenjacnica Novca.**

Pedro Leon Ballester

Komercijalni martiljer i agent

Obavljam svakovrsne drazbe i komisionalne poslove uopce, kupo - prodajne pogodbe, hipoteke, racunovodstvo i uregljujem trgovacke knjige i t. d.

Pravim moibenice za municipalne, sudbene i drzavne poslove — sve uz umjerene cijene i bezodvlacno.

OFICINA: *Av. Colon ugao Chiloé* — Telefon br. 73 — Casilla 84

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju **bogato obskrbljenu pivaicu** svakoviasnim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najuredniie.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za *crno vino*: zeste 14·4 %; kiseline 4·90 gr. po litru; zbroj zese i kiseline 19·3; rastvorivih tvari po litru 2·94 gr.: Estrakta na 100c. 33·10; odnos zeste i rastvorivag estrakta 3·69, boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpnno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proizvoda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokova, maslinovog ulja i zelenihmaslina.

— Prodajana malo i nadosta

Jedini ovlastenik

(Concesionario)

ZA

MAGALLNES

JURAJ JORDAN

Parobrodarska Plovidba

- Austro-Americana -

Braca Cosulich - Trst.

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parohroći prvog razreda, netom sagragjeni i veoma ubodni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— *Vosne Cijene snizene.* —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC i Dr. — Telefon 77

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici. Kako je u posljednje vrijem preustrojen nepovoljnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je ustegnuti brode i od 1500 tona. Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno povuci u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna „La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava posebni cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju

Vidlovich i Tabat

Telefon Br. 155

Likvidacija Posto selim iz Punta Arenas rasprodajem uz obaljenu cijenu sve predmete srebrene i zlatne moje urarnice.

D. Dujelic

Ugledajmo se u talijance

U izlogu jedne fino uregjene obrijacnice naseg zemljaka, opazili smo mekog clana dva lista biljegovka. Za to sto su bile u izlogu namjesteno, zaustavismo se, da ih promotrimo, da vidimo, koja je to rijetkost. Neumrli pjesnik «Divne glume» pade nam prvi u oko, zatim napis biljegovke «Societá Dante Alighieri», «Propaganda del comitato di Santiago Chile» 1909. 2 c.

U ovom smo napisu razumili sve. Patriotiene Talijanci, ma gdje se nalazili, hoce na svaku ruku da pomogu svoja patriotiena drustva, koja imaju svetu zadacu, da pruze pripomoc jednokrvnoj braci u inozemstvu, da se ne odnarode. Dosta, mudar, plemenit, rodoljubon narod, dostojan udivljenja i oponasanja! Mi Hrvati imali bi se svakako ugledati u Talijance. I mi u Istri imamo druzbu sv. Cirila i Metoda, koja se brine, da se nasa jednokrvna braca ne odnarode. Ova ista druzba podize po Istri skole onuje, gdje prijeti pogibelj, da se cijela mjesta ne odnarode. U tu se svrhu hoce i novaca, pa su za to stavljeni u promet razni predmeti, kao zigice, sapun, svijece, papir za pusenje, a i druzbine biljegovke. Ne mozemo kriviti nase trgovce, sto ove predmete ne uvoze, jer znamo, da se njihova cijena ne moze takmiti sa istim predmetima uvezenim iz drugih zemalja, ali, sto se tice biljegovka, trebalo bi, da se nagje jedan rodoljub, koji bi ih sto prije narucio i stavio u promet.

Cemu ne radimo i mi, kao drugi prosvijetjeni narodi?

Rekli smo da trebamo oponasati patriotiene rad Talijanaca, ali nam je duznost napomenuti, da ih u ovomu slucaju ne smijemo niposto potpomagati, ma kako plemenitu svrhu imalo njihovo nastojanje, jer nam na, se rodoljublje ne dopusta potpuniti ustanova «Dante Alighieri» obicaj upuzati potpore drustvu «Lega Nazionale», kojemu je svrha raznarodjivati nasu djecu u Istri i Dalmaciji. Svijestan Hrvat po tom ne smije ni prodavati ni, kupovati spomenute biljegovke.

Nije nam ugodno ovo pisati, jer imamo ovdje Talijanaca, vrlo dobrih prijatelja naseg naroda, ali rodoljublje mora da je povrh svega. Za to nam se ne ce zamjeriti.

Sadrzina bosanskog ustava

Ustav za aneksirane zemlje Bosnu i Hercegovinu, koji je u Sarajevu proglasen, sluzbeno je proglasen u austrijskom sluzbenom listu i u budimpestanskom ugarskom.

Opca gradjanska prava zadrzana u zemaljskom statutu slijedeca su:

1. Jednakost pred zakonom. Svi su pripadnici u Bosni i Hercegovini pred zakonom jednaki.

2. Sloboda seobe. Svaki pripadnik moze da si sam od svoje volje odabere mjesto prebivanja i promijeni svoje prebivaliste. Moze da stece latifundije koje mu drugo vrsie imajuci na ojih pravo neogranicenoga razpolaganja te moze sve skupa uz zakonske uvjete izvrsiti. Pripadnik se iz zemlje ne moze prognati.

3. Osobna sloboda. Osobnu slobodu zastiauje zakon. Sudbeno uapsenje moze uzslijediti samo pod uvjetima navednim u zakonu i pod formalitetana navedenim u zakonima.

4. Nikomu se ne moze uzsti ojegov zakonom odredjeni sudjac. Sudci su pak u izvrsivanju svoje sluzbe samostani i neodvisni.

5. Sloboda vjeroispovjesti. Njihko se ne moze radi njegove vjeroispovjesti progoniti niti se moze prikratiti u opsegu svojih prava. Vjeroispovjestne cine obrede moze svaki nesmetan kad hoce da obavi a javno samo one cine i obrede, koji su zakonom priznati u koliko ovi cine i obredi ne diraju drustvene obzirnosti. Prizuate su pak vjeroispovjesti: a) Islamska; b) Srpsko-pravoslavna; c) Rimokatolicka; d) Evangelicko helvetska; e) Evangelicka augsburska; f) Izraelitska.

I prema tome ie uzivanje gradjanskih i politickih prava od vjeroispovjesti posve neodvisno, ali vjeroispovjest ne smije ni da dira u gradjanska i politicka prava. Prizuate vjeroispovjesti uzivaju i nadalje zaklade i imutak, koji je ustrojen dotiene stecen za vjeroispovjesne, bogostovne, nastavne i dobrotvorne svrhe.

6. Muslimanima garantovana je sloboda rjesenja serijatskog prava u obiteljskim, zemljisnim i nasliednim (Mulk) pravnim odnosajima. Serijatsko je pravo, koje se temelji na ustanovama Korana i nekim vjeroispovjesnim odredbama, po kojima se uredjuju i neki imovinski pravni odnosaji. Mulk je slobodno neograniceno vlasnistvo, protivno od misiji uzajmljene imovine, pa se nasljeduje i mulk pod drugim uvjetima nego misije.

7. Svima je pripadnicima garantovana narodna osebina i jezik.

8. Slododa izrazivanja svojega mnsljenja. Svakome pristoji pravo izraziti svoje misljenje rijecima, pismom, stampom ili u slikovnim oblicima naravno ne bez obzira na ustanove zakonske, koje zabranjuju zloporabu te slobostine. Preventivno cenzura stampe ukinuta je. Administrivne postanske zabrane nemogu se primijeniti za tiskopise sto izlaze u zemlji.

9. Sloboda znanosti. Sloboda znanosti u pogledu istrazivanja i u pogledu naucanja je neograniena i nicim sprijecena. Za naobrazbu mladezi poskrbit ce se dostatno mnogobrojne jur postojece skole i zavodi i oni, koji ce se tek zavesti. Svaki je pripadnik ovlasten, uz zakonom odredjenu kvalifikaciju osnovati nastavne i uzgojne zavode i na njima poducavati. Vrhovni nadzor i vodstvo na svim nastavnim i uzgojnim zavodimo pristoji zemaljskoj vladi.

10. Kucno pravo. U domu je sloboda neogranicena i ne smije se u nj dirati. Kucne pretrage smiju se samo poduzeti pod uvjetima koji su taksativno navedeni u politicke i financijalne svrhe, samo u posebnim zakonom oznacenim slucajevima.

11. Zastita listovna postanska i brzojavne diskrecije. Zastita listovne, brzojavne i postanske diskrecije zasticena je zakonskim ustanovama. Postojece odredbe glede zaplijene i otvorenja listova, brzojava i posilijaka ostaju i nadalje u kreposti. Narusenje listovne i druge postranske diskrecije potpada i nadalje pod ustanove kaznenoga zakona.

12. Neozledjenost vlasnistva. U vlanistvo ne smije se dirati. Otudjivanje i izvlasba smiju se poduzeti samo u svrhe opcega dobra i iz osobih razloga, koji su zakonom ustanovljeni i uz odmjerenu odstetu. Kazan kojom se kojemu pripadnika konfiscira imetak nije dozvoljana.

13. Pravo peticije pristoji svakome. Peticije pod komulativnim imenom smiju da poduzmu samo po vladi dozvoljene korporacije.

14. Pravo sastajanja. Pripadnicima zemaljskim pristoji pravo sastati se gdje i kad se hoce.

15. Pravo udruzivanja. Drustva ce osnivati samo pod uvjetima navedenim u zakonu.

KRONIKA

Proslava stogodisnjice

Na 18 dojduceg mjeseca rujna navrsuje se ravnih 100 godina, da je Chile zbacilo s vrata spanjolski jaram i proglasilo se nezavisnom republikom.

Uspomena na taj veliki dan proslaviti ce se po svoj republici vanrednim slavljem. Ni Magallanes ne ce izostati.

U tu svrhu cine se prethodni dogovori. Tako je prosle nedjelje, na poziv drustva «Cosmopolita», i u dvorani istog bio sastanak presjednika i tajnika svih pripomocnih drustava. Na istom se odlucilo, da drustva zajednicki podignu jedan stup na placi mosta za putnike, koji ce na proceljnoj strani nositi napis «Gloria a Chile 1810-1910», a s protivne strane «El socorro Mútuo de Punta Arenas Confederado». Na pobocnim stranama bit ce napisana imena svih drustava po redu utemeljenja. Vrijednost stupa biti ce $ 3.000.

Osim toga se odlucilo, da drustva podnesu na Vladu molbu, da im predade komad prostog zemljista, koje se nalazi izmed crkve i Guvernerove polace, na komu ce se, pod pokroviteljstvom drustava, podignuti zgrada za umjetnicko-zanatlijsku skolu. U istoj zgradi ce se urediti i prostorije za pucku vecerinju skolu.

To je sve, sto bi drustva imala uraditi u proslavu onog veleslavnog dana. Da se ustanovi, sto bi imalo uraditi sveukupno gragjanstvo, sa strane municipija bile su pozvate vigjenije licnosti, na dogovor, na kojemu se nije nista stalno zagiavilo, osim toga, sto su se imenovale komisije raznih narodnosti, koje ce svoje sunarodnjake okupiti i odusaviti za sto velicanstveniju proslavu ovog rijetkog narodnog goda.

Kako uvijek, tako su i ovom prilikom otpali nas hrvate pod Austro-Ugarski skup, sto je kasnije bilo ispravljeno. Osim presjednika nasih drustava i urednica novina u odbor su imenovana slijedeca gosdoda: Andrija Juricicc, Jerolim Martinic, C. Bonacic i Antun Kusanovic.

Nasa braca, koja se vole nazivati po imenu drzave ostala su po ovom odijeljenju malim brojem zastupana i naknadno ce se, sto je pravedno, imenovati izmed njih brojniji odbor.

Opaziti nam je, da je bilo zgodniji, da komite nije imenovao odbore, vec pozvao naseobine, da same po svojoj volji biraju, pa se ne bi bilo doslo do neugodnosti.

Sa svim tim mislimo, da ce koliko jedna, toliko druga nasa strana nastojati, da sto bolje odnosi i zahvalnost zemlji, koja ih tako srcano zasticuje Viskaze.

Sitne vijesti.

—Pod pokroviteljstvom svih odlicnijih gospoja priregjen je za nedjelju u vecer koncerat u Municipalnom teatru. Udarati ce nase tamburasko drustvo.

—U nedjelju po podne ucenici kolegja San José i redovnici istoimenog samostana prireguju zabavu u pocast svog starjesine pragospodina Fagnano. Tom prilikom ce ucenici deklamirati, uz ostalo, i po jednu pjesmicu u svom jeziku. Jedan od nasih ucenika deklamirat ce

JURAJ JORDAN

VINO **SAN RAFAEL**

u buretima od 110 L. jest najbolje

Himnu Zvonimira. Na zabavi će udarati tamburaši.

—Gosp. Depolo prenio je svoju bogato snabdjevenu urarnicu i draguljarnicu u novu prekrasnu zgradu 1. vatrogasne satnije u ulici Roca.

—K fina gosp. Vicka Vidica promijenila je svoje prostorije. Sada se nalazi na uglu ulica Colon i Jorje Montt.

—Gosp Ivan Turina uredio je prekrasnu sklizaonicu. Otvorit će se do koji dan, čim stignu sklizaljke.

—Urednik «Domovine», bio je zapao ovih dana u magluu, pa bi se bio izgubio, da mu nijesu razbistrili put urednici «Comercia» «Chile Austral» i «Magallanesa». Hvala im!

RAZNO

Telefon—Telegraf.

Tri danska inzinira u Kopenhagenu, Dessau, Nyrop i Thomeu, izvjestise ovih dana pred strucnjacima o svom izumu, koji odmah i okusase. Pokus je sjajno uspio. Po tom izumu moci će svaki telefonski predplatnik, kad pozove drugoga predplatnika, a ovoga slucajno ne bi bilo kod kuce, istomu telegrafski saopciti, sto zeli i to telefonskom zicom. To je time omoguceno, sto se sa telefonskom spravom spoji druga sprava kao glasovir. S tom se spravom postupa jednako kao i sa onom kod pisaceg stola. I na spravi pozvanog, ali odsutnog predplatnika, odmotava se trak, na kom se nalazi otisnuta obicnim slovima ona vijest, koju hocemo da isporucimo pozvanomu. Tu nikakovu ulogu ne igra bila kakova udaljenost. Dobava takoveg uredjenja nije skupa. Izum taj je vec u svim zemljama patentiran, pa dva velika mozemna drustva vec stoje u pregovorima sa izumima radi prodaje patenta. Eto, sto sve znanost moze.

Nevino osudjen na 40 godina tamnice.

Godine 1890. bio je osudjen na 40 godina tamnice neki Roger Williams u New-Yorku. 20 godina vec je pretrpio, a sada je doznao, da je onaj, kojega je on umorio, jos na zivotu. Roger Wiliams i Bernhard Carter vozili su se zajedno u jednom vlaku. Najednom se posvadise. Roger je potegnuo noz i zadao vise rana Carteru. U to je vlak prelazio preko rijeke Pecos River, a Roger baci Cartera preko mosta u rijeku. Cim se je doznalo za zlocin, uhvatili su Rogera i odsudili ga na 40 g. tamnice. No Barnhard Carter je iz rijeke isplivao i otputovao u sredinu Ameriku, gdje se obogatio. Ovih se dana vratio u New-York i citao u novinama o kaznjenicima teksas-tamnice. Medju inima procitao je i ime Rogera. Odmah se sjetio kobnog dogadjaja. On se javio kod suda i zatrazio njegovo pomilovanje, koje je sud odobrio. Roger je vec starac i sav pognut. Da mu olaksa zivot, dopitao mu Carter dozivotnu placu.

Testamenat na karti dopisnici.

Iz Pariza javljaju, da je sud imao da razpravi jednu vrlo zanimlj vu stvar. Neki Niemac po imenu Böhm, koji se bavio u Mannheimu, umro je od srcane kapi, a prije toga, kad mu je vec bilo zlo, napisao je clanici pariske opere Rusolle jednu postansku kartu sa ovim sadrzajem: „Liepo ti blagodarim, sto si mi liepim tvojim pjevanjem razgonila tugu i jad, te sam zaboravio svoju nevolju. Zato, sto si mi to uzivanje pribavila poklanjam ti cielo moje imanje, koje iznosi cetvrt milijuna franaka, koje lezi u jednom novcanom zavodu". No sud je ovaj testamenat unistio, jer na njemu nema datuma.

Predavanje grofa Zeppelina.

Dne 7. pr. mj. drzao je grof Zeppelin predavanje o svojem zrakoplovu i o ciljevima aviatiki. Vrlo zanimivo je prikazao koristi, sto ih donosi zrakoplovstvo za slucaj pomorskoga rata. Onda je prikazao sto se moze sve postici sa zeljeznicama i te svoje izvode podkriepio sa statisticikim podatcima. Na koncu tocno je opisao zasnovani put na sjeverni stozer, te troskove stalnoga zrakoplovnoga prometa od Hamburga u Berlin, Helgoland i Kopenhagen.

Drama na moru.

Zapovjednik parobroda „Martha Washington" vratio se u Trst iz New-Yorka sa 216 putnika, najvise vracenih izseljenika. Taj parobrod pripada Austro Americani. Na parobrodu je za vrieme voznje najednom poludio tridesetgodisnji Izemenko iz Rusije i htio da skoci u more.

Uzo sve to, sto su se s njime upravo ocajnicki hrvali, uspije mu, da se vine preko palube i da skoci u more i tu ga nestane. S mjesta bude izaslan jedan castnik sa osam mornara, da potrazi nesretnika. No usljed silnih valova morali su obustaviti svoju potragu. Kad su se vracali k parobrodu, padose tri mornara iz camca te i njih nestade u valovima.

Objesio kceri i sebe.

Iz Konica u Moravskoj javljaju, da je ondje zidar Antun Tula objesio najprije obje svoje kceri, a onda sebe samoga. Razlog je tomu groznome cinu financijalna nevolja.

Liecnik visestruki uboljica.

Istraga radi naprasne smrti pukovnika. Swopesa u Kansas City-u urodila je teskom obtuzbom proti njegovom rodjaku i kucnom liecniku dru. Hyde-u, koji je okrivljen, da je pukovnika otrovao nekim napitkom, u koji je primiesao tifusnih bacila. Na taj nacin otrovan je navodno i pukovnikov otac, a isti pokusaj da je bez uspjeha ucinjen i kod nekih rodjaka, koje je dr. Hyde htio sve otrovati, da postane bastinikom njihovog imetka.

Tele s pasjom glavom.

U mariborskoj klanoci zaklali su tele od pet tjedana, koje je imalo glavu na vlas slicnu pasjoj (od buldoga). Radi te cudne glave bila je i prehrana telcta vrlo teska, pa je tele usljed toga zaostalo u razvoju. Cudno tele dopremljeno je iz Slovenskih gorica.

Ekspedicija za proucavanja Halleyevog kometa.

Njemacki car stavio je na raspolaganje observatorij na Picu Tenerriffe znanstvenoj ekspediciji za proucavanje Halleyevog kometa Francuski astronom Mascarat osobito se povoljno izrazio o toj odredbi. Ekspediciju na Teneriffu organizovao je profesor Hergesell uz pripomoc profesora Pannwitza. Ekspediciji ce se prikljuciti i francuski drugovi. „Za par dana—pise spomenuti Mascart—odputovat cemo da se upnemo na Pic Teneriffe, na kome cielih pedeset godina nije bilo znanstvene osobe. Tamosnji polozaj nad oblacima za meteoroloska i astronomska proucavanja upravo je kao stvoren i nema ga nigdje drugdje na svietu, a observatoriji je za nase potrebe sjajno opremljen. Telefonom i brzojavom bit cemo spojeni s dolinom i ostalim opazalackim postajama otoka, pa cemo u svako doba moci da saopcujemo nase utiske. Osim Halleyova komeia proucavat cemo i druge meteoroloske fenomene".

Talleres Tip. de Ed. Magallanes

FRANCUSKA

Ljekarna i Drogarija

Marchal i Drug

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d., i t. d.

Na losta i na malo.

Juraj Matetic

— Ulica Roca —

Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.

za darove.

Banco de Magallanes

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela HRVATSKE, SLAVONIJE, DALMACIJE, BOSNE, HERCEGOVINE i ISTRE, UZ NAJKORISULJE UVJETE.

U savezu je sa *svim* onamosnjim *hrvatskim* i *srpskim* novcanim zavodima.

MATIJA PARAVIC

ravnatelj

T. VALENZUELA

Slikar

IZRADA DOBRA UZ VEOMA NISKU CIJEN

CALLE NUBLE

entre Valdivia y Av. Colon — edificio Verscheure

VELIKI ALBUM-KOLEDAR "JEKA"

u cast prve stogodisnjice oslobodjenja i nezavisnosti Rep. Argentine

izici ce koncem mjeseca travnja

Posto je naklada, razmjerno sa velikim brojem nasih iseljenika, dosta malena, upozorujem sve one, koji ne zele bez tog koledara ostati, da se vec unaprijed prijave potpisanomu.

ANDRIJA JURICIC—CASA CROATA

SPIRO TOMASEVIC

MAULE UGAO COLCHAGUA BR. 1291

Grozgja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Cochayuyo	Sijena
Jabuka $ 27 sanduk	Mekinja
Krusaka	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija

Rotisserie Française

Pecenih pilica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.....

TRIPES

a la mode de Caen

Ulica Roca

— hvaj banke „Punta Arenas" —

J. BIGORRA

—— Zimskih odijela za gospodu, gospoje i djecu.
—— Kaputa za gospodu, gospoje i djecu.
—— Vunenog rublja.
—— Cizama za djecu.
—— Obuce za gospoje i gospodu.
—— Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic

Atacama ug. Progreso

Telefon br. 64

Prodaja mesa

Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju
Uzorne cistoce
Cijene bez natjecanja.

Tintoreria-Lavanderia

ALFONSO PEUTAT

Jedina prava patentirana mastiona francusko-megjunarodna su 10 godina opstanka u ulici Chilee 955 izmed Valdivia y Santiago.

Naskoro na paru, kao sto i praonica, koju cu podignuti

Francuskog Vina

Marka MARPIOSA u buretima od 200 L. i 100 L.

VINA LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29—5 b. po $ 28 svak

DETAILLE, HENKES & Cia. — *jedini uvozitelj*

ENGLESKA KUCA

Jacobs-a i Baumann-a

Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.

Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz **do cijene**

LOVRO MILOŠ

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

NUDI PROIZVODE VLASTITE TVORNICE SAPUNA

LA ANTARTICA

KUPUJE LOJ.

nor Vincentelli, a uz njega umjetnica Marji Vei sopranistica i Hrvat Milan Reizer, bariton, rodom iz Samobora. O. g. Reizeru ovako pise fiorentiska „Vedetta artistica“:

„Veoma se odlikovao mladi bariton g. Milan Reizer, izvrstan ucenik glasovitoga ucitelja pjevanja markiza Corrada Pavessi. Reizer, koji se od malo doba nalazi u Italiji, da nau i nas jezik, u kratko doba velebno je napredovao, da mu u izgovoru pri pjevanju nema nikakove zamjere. On ima krasan, snažan i obsezan glas baritona, pjevao je s izvrstnim umjecem, kako se dolikuje odlicnom muzicaru, romancu Don Pasquala, pri cem su se iztakla njegova riedka svojstva izvrstnog pjevaca. Mnogobrojno i birano obcinstvo priredilo mu pravo slavlje te ga odusevljenim aplauzima vise puta izazvalo. Reizera po njegovim umjetnickim vrlinama ceka sjajna buducnost“.

Antimilitaristicka parnica u Pragu.

Prispjelo je praskom kaznenom sudistu odluka kasacionoga sudista u pitanju antimilitaristicke parnice. Kasacioni sudiste sve je kazne povisilo i jedanaest je obtuzenika, koje je kaznena sudiste rjesilo, osudilo na tri mjeseca tezke tamnice. Od cetrdeset osoba sad su cetrdesetcetiri osudjene. Glavni obtuzenici dobili su dvie godine, dok su po kaznenom sudistu bili osudjeni na cetiri mjeseca.

Konferencija za nas ljedstvo Luegera.

Bec. Jedva da je zaklopio oci zaljezni vodja krscansko-socijalne stranke dr. Lueger, vec se pravdaju, tko ce mu biti nasljednikom Pokojnik bijase gradonacelnik i vodja stranke u jednoj osobi. U buduce morat ce se to razdieliti na dvojicu, i to iz dvojakog razloga. Prvo, nema ni jednoga clana u cieloj stranci, koji bi dra. Luegera bar priblizno zamieniti mogao. To priznaju i sami clanovi stranke. Drugi uzrok pako jest, da se udovolji castohlepiju bar nekojim od najspocobnijih konkurenata. Najvazniji jesu sliedeci clanovi stranke: Dr. Gessmann, dr. Weisskirchner, princ Liechtenstein, dr. Porzer i Leopold Steiner. Najbolju si reklamu znade praviti dr. Gessmann, a najmanje je obljubljen u cieloj stranci. Govori se, da si je Gessmann u gradianskom klubu osigurao vec 95 glasova za svoj izbor, dakle absolutnu vecinu. S druge strane se pak tvrdi, da Weisskirchnerov jucerasnji odkaz jos nije konacni odgovor. Govori se, da samo ne ce za sada istupiti iz politickih razloga iz Bienerthova kabineta. Kasniji ce se ipak dati sklonuti, da stupi na celo becke gradske obcine. Za sada kane odgodiiti izbor naccelnika. Poslove ce voditi prvi podnacelnik dr. Neumayer.

Kraljevina Bugarska.

Kralj Ferdinand priopcit ce, kako se iz Petrograda javlja, posebne zelje kraljevine Bugarske povodom austro ugarskog-ruskog zblizenja i nastojat ce, da cim prije do zblizenja dodje.

Umjetnicko drustvo „Medulic“ u Spljetu.

U Spljetu je osnovano pod ovim imenom novo drustvo, kojemu je svrha, da ujedini pojedine sile umjetnickog staleza, da na umjetnickom i prakticom polju djeluje na korist javnoga i privatnoga zivota, a ujedno promice i cuva staleske interese. Drustvo ide za tim, da unapredjuje hrvatsku umjetnost, priredjuje izlozbe, moralno i materijalno podupire talente, koji saobracaj s inozemnim umjetnickim drustvima, te priredjuje poucna predavanja i zabave. Odboru pripadaju gg: Vlaho Bukovac, Tomislav Krizman, Ostoja Medovic, Ivan Mestrovic, Mirko Racki, Ivan Rendic, dr. Ivo Tartaglia, Ivan Tisov, Kamil Toncic inz. i Emanuel Vidovic. Bilo sretno!

Proti dualizmu.

Pod naslovom: „Oesterreich Ungarns Wirtschaftspolitik und Staatsverfassung“ izdao je u Becu graf Ljudevit Crenneville brosuru, napecenu proti dualizmu, kojom razlaze, da ce historicki, geografski i gospodarski polozaj austro-ugarske monarhije danasnji dualizam prije ili poslije pretvoriti u jedinstvenu saveznu drzavu, na koju ce spadati i Srbija i Crna Gora, a eventualno i sama Albanija. Dok je evropska Turska u vlasti osmanlijskog carstva, veli pisac mogla bi teritorijalna promjena nastupiti uslied nutarnjih nemira Srbije i Crnegore, padne li pak evropska Turska, bit ce spomenuta kontiguracija neizbjeziva. A forma te prosirene drzave moze biti samo federativna (Nama se ciae pise „N. O.“ da pisac preustrojstvo monarkije postavlja u predaleku neizvjetnost).

Sastanak hrvatskih zastupnika u Puli.

Dne 13 i 14. pr. mj. sastali su se hrvatski zastupnici na pokrajinskom saboru u Puli. Raspravljali su o namjeravanom zaokruzenju opcina i o pokrajinskom poroeanu za tekucu godinu, te jos o nekim pitanjima manje vrijednosti. Dali su upute hrvatskim clanovima pokrajinskog odbora, koji ima pripraviti stvar za kompromisnu komisiju a ova za sabor.

Dolazak prijestolonasljednika u Dalmaciju.

U beckim novinama pronosi se glas, da ce prijestolonasljednik Franjo Ferdinand u svibnju im opnju posjetiti Dalmaciju i Bosnu-Hercegovinu, gdje ce se zadrzati nekoliko dana.

Kotarski sud u Blatu.

Javljaju da je definitivno odlucceno, da se na Blatu od Korcule osnuje Kotarski Sud, sto bi imalo slijediti jos u tekucoj godini. Politicke opcine Blato i Velaluka sacinjavat ce podrucje novog kotarskog Suda u Blatu.

Izbor zastupnika u vanjskim ketarima Dubrovnika.

Izabran je ucitelj u Cilipima Skuric. Proti njegove osobe bio je zestoke oporbe sa strane bi ranih biraca Orasca i Rijeke.

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— Atacama ugao Valdivia —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa

G. LEPORI

Doktor PAIC

Lijecnik

Specialist za djecje bolesti.

Konsultira 1—4 p. podne.

Ulica Errazuriz

povrh njemacke ljekarnice.

Bozo Ujevic

—Aconcagua ugao Bolivviana—

Prodaje jestvina i pica.

Posluga za nase obitelji na kucu.

Cijene umjerem. Noc boje s

Sue. Ch. Williams

PRODAVA

ivo STOUT marka Buklog

» PALE ALE » »

Whisky GAELIC

Cigarete CAPSTAN

» THREE CASTLES

Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY

NIKOLA GJUROVIC

Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel y Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — I zvrsnih likera.

Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.

N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja vuce onim iz Porvenira i uopce s Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

Skladiste fotografienog materijala i alata. —

— Slike razlicite velicine i niske cijene. —

— Specijalne cijene za slavenske iseljenike. —

J. STIPČIĆ

— Ulica Llanquihue ug Valdivia —

—o— Prodaje mesa na veliko i malo. —o—o—o—o—o—o—o—

—o—o—o— Mesa najboije vrsti i najbo jeg sijeka. —o—o—o—

—o—o—o—o—o—o— Cistoca uzorna. Posluga na kuca.—o—o—

CIJENE OBICAJNE U PLACI.

MESARNICA

[illegible] mesa na malo i na dosta

Z[illegible] posebna sluzba na kucu

[illegible] cistoca znatan dopust

Slanine masti i kobasica svake vrsti

— Prodaja blaga na dosta [illegible]

— Visko Kusanovic

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO

Zeljenje se [illegible] poduzeca na prve ukapizce kupuje prodaje [illegible] za svoj i tuge racun

Prist[illegible] vrlo niske

— Pisarna Colchagua ug Calle. —

Banco

Anglo-Sud-Americano Ltd.

Podruznica u Punta Arenas

[illegible] javlja [illegible] a dapose Austro Ugarskim drzavljanima [illegible] da ova banka direktno [illegible] posao u Dalmaciju i He[illegible] [illegible] stanuje do tekuce Londonske vrednosti

FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

NUEVA MEDICACIÓN DEL

ESTRENIMIENTO

y de todas las Enfermedades que resultan de este:

INAPETENCIA, JAQUECAS, VAHIDOS, EMBARAZOS gástricos é intestinales, DISPEPSIAS, HIPOCONDRIA, ALMORRANAS, CONGESTIONES del HIGADO, etc.

POR LAS PILDORAS [illegible]

[illegible] surgente a [illegible]

los inconve[illegible] nca,

Jalapa, coloca[illegible]

tarda con be[illegible]

[illegible] Puede

prolongarse sin inconvenientes [illegible] empleo desta que se restablecen normalmente las funciones.

Dr C. DAVID RABOT, Ex-Interno [illegible] Ex-Interno de Hopitaux de Paris, ex-Interne de COURBEVOIE, Hopitaux de PARIS.

Deposito en Punta Arenas: DROGUERIA FRANCESA de MARSHAL y Cª.

Talleres Tipograficos de "EL MAGALLANES"

FABRICA DE LIBROS COMERCIALES DE TODAS CLASES

ENCUADERNACION Y FABRICA DE ESTUCHES

Rayado de: papel para Facturas, Cartas, Cuadernos para colejios, papel para musica, etc.

ESTEREOTIPIA: Se funden clichés a precios convenientes

Este establecimiento que dispone de todas las maquinarias y elementos necesarios, está en condiciones de hacer toda clases de trabajos comerciales, obras de lujo, etc. etc. a precios equitativos.

Biblioteca Nacional Santiago de Chile
PUNTA ARENAS
744 41277

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 91 | Punta Arenas, na 28 Travnja (Abril) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.
Flique-flanele — Flanele za bluze
Velika skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, poznata vec kao solidne i dobre robe.
ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Viste Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. Telefon 127.
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Demilostic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

Mary Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u liramn.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapatería Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.
Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa.
Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alatà za drvodeljce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

D. Depolo
Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.
Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.
— Ulica Roca —

Punta Arenas, 28. travnja.

Pregledajuc, tunomadne, nase knjige i racune, dosli smo do ovog zalosnog zaglavka: Obustaviti izdavanje novine. Pa zasto ne? Kroz godinu i devet mjeseca nasi su duznici presli svaku granicu ustrpljenja: osim toga, sto se radi mukte, nijesu svijesni. ni izvrsiti svoju duznost, platiti oglase!

Promisljali smo mnogo o toi na koncu konca smo zaglavili (jer nije grešnjika, koji se ne pokaje) izdavati i nadalje nasu novinu. Na citateljima i oglosivacima je pak, da nas potpomogu. Inace nas niko ne smije protresati. Lakardije ne zacinjaju puru. Tu se zahtijevaju slova, pisanje poucnih clanaka i tako dalje, a niko i ne misli o tom kako bi se to isplatilo. *Sest stotina talira* i jos k tomu prilozak, sto nam se duguje kazu najbolje dokle dopire nase ustrpljenje i nase rodoljublje.

Idemo da vidimo hoce li se to popraviti. Mozda nova tiskare donese novu srecu!

Iz domovine

Bolest Vicka Milica

Narodni zastupnik Vicko Milic, komu smo bili od amo poslali milodare za «veleizdajnike», nalazio se opasno bolestan. Citamo u novinama, da mu je bolest krenula na bolje, te je za sada svaka pogibelj uklonjena. Neka Bog pozivi naseg dicnog starinu jos za mnogo godina na korist cijelog hrvatskog naroda.

Gdje ce se sastati bosanski sabor

Bosanski sabor, koji bi se imao sastati mjeseca lipnja, vijecat ce u novoj gradskoj vijecnici. Osnove za promjene u samoj zgradi vec su gotove. O novoj sabornici odlucit ce sam sabor.

Omladina proti ustavu.

Cjelokupna akademska omladina iz Bosne-Hercegovine, svih vjera, imala je, kako novine javljaju sastanak u Becu, te je glasovala resoluciju, kojom osudjuje tako zvani ustav, podijeljen onim zemljama, trazi njegovu reviziju i istice princip sblizenja svih djelova naroda bez obzira na vjeru i politicko misljenje u borbi sa zajednickim neprijateljem, nadajuci se, da ce svi pravi sinovi domovine ustati na obranu covjecih prava i boriti se za slobodu.

Kulturni pothvat.

Zarki hrvatski rodoljub general Marko pl. Crljen darovao je Jugoslavenskoj akademiji u Zagrebu 20000 K. da se ustanovi zaklada pod njegovim imenom, pa da se izda sto prije jedan veliki enciklopedijski rijecnik. U svojoj zakladnici kaze rodoljubni general: «Za to veliko narodno djelo bio bi kao preduvjet potreban jedan od svih nasih strucnjaka obradjeni jugoslavenski enciklopedijski rijecnik, koji bi stao na visini danasnje znanosti a prikazao bi proslost i sadasnjost zemalja u kojima stanuju Hrvati i Srbi, Slovenci i Bugari. Uz to bi se mogle uciniti i druge pripravne radnje za opci enciklopedijski rijecnik. U to ime dozvoljavam, da se potrosi cijela ova po meni darovana svota, ali pod uvjetom, da poslije sav utrzak od ovih knjiga mojoj zakladi pripadne.»

Jugoslavenska se akademija prihvatila odmah ozbiljno posla, te je vec desetorici nasih ucenjaka povjereno, da izvrse pripravne radnje.

Koliko zapada aneksija Bosne

Sluzbeno se javlja iz Austrije: «Ministar financija je podastro zastupnickoj kuci osnovu, po kojoj bi on bio obavijescen preskrbiti kapital od 181.740.000 kruna putem kredita. Taj je kapital u glavno opredijeljen za to, da se dostatno ispraznjenje kase popuni, posto su ti izdatci predujmljeni za aneksiju Bosne i Hercegovine skopcane vojne pripreme. Dakako, da ce ministar financija morati taj zajam i malo tocnije oznaciti. Ta za» popunjenje ispraznjenih blagajna vec je potroseno 250 milijuna. Nu kako izgleda, zajednicka vlada dala je zajednickom ministarstvu nove predujmove, te jedva popunjene blagajne opet ispumpala. Koliko ce nas jos kostati ta aneksija?—No zapamtiti valja, da tosve vrijedi za austrijsku drzavnu polu, dok ugarsko-hrvatska imade posebno da placa ovu vlastodrzacku igru!

Pitanje zeljeznickog priključka Hrvatske sa Dalmacijom.

Savez jugoslavenskih zastupnika na carevinsksm vijecu raspravljao je o ovom veoma vaznom pitanju. Konstantirano je, da se ovom zeljeznickom

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 226 litara.—Veliki izbor vinja i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuda.—Cizame postola i galosa.—Gotovih odijela. Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

GJURO GRGIC

— Ulica Roca ugao Ruble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.; Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich - Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturezia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

prikljucku najvise protivi Ugarska. Za to je zakljuceno da se u sporazumu sa zastupnicima u hrvatskom saboru i s banom Tomasicem djeluje na grofa Khuena i njegov kabinet, e da bi ovi napustili svoje protivstine izgradnji zeljeznice, koja bi spajala Hrvatsku s Dalmacijom.

Reciprocitet zagrebackog sveucilista.

Hrvatski su se zastupnici bavili vladinim predlogom, o ustrojenju talijanskoga pravnoga fakulteta u Becu. Tim povodom su naglasili, da ce odlucno zahtijevati, neka se prizna i u austrijskoj poli diplome stecene na zagrebackom sveucilistu. O tom je bivsa Hrvatska vlada podnijela austrijkom ministarstvu nastave predpostavku, ali ista jos i sada lezi nerijesena kod akademskog senata beckog sveilista.

Kraljev dar.

Njeg. Velincastvo udostojalo se je premilostivo udijeliti Hrvatskom pripomocnom drustvo u Becu kao za prosaste tako i za poslovnu godinu 1909-19110 iz svoje privatne blagajne svotu od 200 K u drustvene svrhe.

Jugoslavenski ministar.

Iz Beca se javlja: Posto kralj zeli, da se imenuje jedan Jugoslaven ministrom, to ce takovo imenovanje doskora uslijediti prije Uskrsa, ili poslije uskrsnih praznika. Medju jugoslavenskim zastupnicima spominje se ime dr. Ivcevica. Novi ministar preuzeti ce ministarstvo javnih radnja, a ne ce biti jugoslavenski zemaljski ministar, buduci se tomu potonjemu opiru Nijemci.

Vlaho pl. Bogdan.

Poslije kratke bolesti preminuo je u Dubrovniku Vlaho pl. Bogdan, c. k. dvorski savjetnik i intimni tajnik Nj. Vis. blagopokojnog velikog vojvode toskanskog Ferdinanda IV.

Pokojnik, jos dok je ucio na sveucilistu, bio je uciteljem djeci velikog vojvode, a kasnije ostao u sluzbi njegovoj, te dopro do intimnog tajnika.

Dubrovniku je dosta koristio. Slava mu!

Program slavenskog kongresa.

Slavenski kongres u Soliji imade se obdrzavati u danima od 7. do 10. srpnja o. g. tako, da bude svrsen jos prije no sto zapocme svesokolski slet u Sofiji, koji ce biti 12. srpnja. Program kongresa kretati ce se prema zakljucku petrogradskoga vijeca u ovom okviru: 1. Danasnje stanje jugoslavenskih drzava; 2. Sveslavenska banka; 3. Sveslavenska izlozba; 4. Prijedlozi za kulturnu uzajamnost slavensku: a) Saziv sveopceg slavistickog znanstvenog kongresa; b) Ucestvovanje slovenskih ucenjaka na mjesnim narodnim slovenskim kongresima; c) Uzajamni doticaj slavenskih akademija i znanstvenih institucija, studija na slavenskim visim i srednjim skolama, commercium medju slavenskim univerzama; d) Organizacija i saobracaj slovenskih kazalista, umjetnickih udruzenja, knjizarskoga trzista; e) Izdavanje zurnala o literarnom i znanstvnom radu Slavena, kao i o specijalnim naukama; f) Uzorna slavenska antologija i katalog popularnoznanstvenih slovenski knjiga za pucke knjiznice; g) Adresar slavenskih ucenjackih i literarnih drustava i institucija, glavnih politickih i znanstvnih zurnala, slavenskih radenika korporacija; h) Organizacija rada za slavensku uzajamnost; i) Kurzovi za slavenske novinare i djake na univerzama. 5. Izvjestaj o dosudanjem radu slavenskih novinara; 6. Osnovanje turistickog slavenskog saveza, i 7. Gospodarski saobracaj Slavena zapadnih sa istocnima i juznima.

Sa slavenskim kongresom spojeni su izleti u bugarske krajeve, osobito posjet starog sjedista bugarskih careva Trnova, glasovite Sipke i rilskog samostana na granicama macedonskima.

KRONIKA

Proslava stogodisnjice

U proslom broju donosec imena osoba nase naseobine, koje su bile imenovane u promiciteljni odbor nehotice smo kod prepisivanja ispustili ime odlicnog gosp. Jurja Jordana. Zao nam je, da se je to dogodilo, al-i pop na oltaru pogrijesi.

—Promiciteljni odbor je vec jednom vijecao i tom prilikom imenovao izvrsujuci savjet. Ovaj ce se sastajati svakog utorka na vijecanje, dok napravi program za proslavu tog velikog goda. Po tom ce ga priopciti promiciteljnom odboru, koji ce se pobrinuti da namakne potrebna sredstva za ostvarenje istog.

—Prosle nedjelje sastali su se takogjer Presjednici i tajnici potpornih drustava na dogovor. Presjednik je najavio nazocnim, da jedan dio izvrsujuceg savjeta protivi se izgradnji spomenstupa, koji su drustva zajednicki htjela podignuti, jer da mu je vrijednost premalena, pa ne bi bio trajan.

Sasvim tim sest je drustava bilo da se spomen-stup podigne, tri da ne, a jedno je odlucno izjavilo, da za stup ne-ce dati nista. Za vecernju skolu dalo bi svoj dio.

Kraj ovako podijeljenih misljenja nije se odlucilo nista, vec se odredilo pocekati oficijelni program izvrsujuceg savjeta.

Sa strane «Hrvatskog dobrotvornog drustva» gosp. Sekul je izjavio, da ce drustvo, jer se tice tako velikog dogagjaja, preci preko pravilnika, ako se ucini nesto, sto u ofijelni program ulaziti ne ce, ildoprinijeti svotu, koliko odredi vecina drustava ; inace drustvo u blagajnu ne ce dirati, jer ce i onako promiciteljni odbor sve njegove clanove potraziti.

—Na istoj je sjednice procitan i predlog drustva «Cosmopolita», da drustva zajednicki utemelje «Dobrotvornu zakladu» iz koje bi se pomagalo clanove nesposobne za rad.

Posto nasa drustva takovu zakladu vec imaju i sve nesposobne clanove pomazu bez prigovora, gornji je predlog otklonjen i imenovan odbor, koji ce ga proucili. U taj su odbor imenovana gospoda: Ivan Sekul, German Jaeger i Stanislav Augier.

SJEDNICA «HRVATSKOG» DOB. DRUSTVA».

Proslog petka ovo nase drustvo drzalo je redovitu glavnu skupstinu, na kojoj se odlucilo, da drustvo podupre proslavu stogodisnjice, na nacin kako je gosp. Presjednik izjavio na sastanku presjednika i tajnika svih dobrotvornih drustava sto ce citatelj naci u prvom clanku «kkonike».

Osim toga su nazocni na sjednici pregledali uzorak drustvene diplome, koja ce se izraditi u tiskari «El Magallanes» i odlucili , da se tiskaju za drustveni racun, ako plava boja u grbu zbilja bude takova (u uzorku je bila tammo-modra).

KONCERTI.

Pretprosla nedjelja bila je nedjelja od koncerata. U manastiru O. O. Salezijanaca bi po podne uprilicena krasna zabava u pocast pragosp. Josipa Fagnano, koja je krasno ispala. Divili smo se pjevanju skolske djece onog zavoda, a cestitamo ucitelju, koji ih je onako lijepo naucio. Sto po poznanju, sto po crtama slavenskog lica vidjeli smo, da je tu bila vecina nase djece, pa nam se nehotice od milinja izmakla suza radosnica, pomisljanjuc sto sve nije kadar nas narod izvesti.

Nasi tamburasi ponijeli su se tu kao obicno, povlagjivani od sveukupnog opcinstva.

Istog dana u vecer bi priregjen u Municipalnom teatru veliki koncerat u korist drustva «Sociedad de Dolores».

Kazaliste je bilo dupkom puno probrana opcinstva.

Sve tacke programa bile su upravo majstorski izvedene i povladjivane od opcinstva.

Tacke tamburice bile pozdravljene burno kao uvijek, kad se pred opcinstvo prikazu.

SKLIZAONICA.

U subotu u vecer bila je otvorena nova sklizaonica vlasnosti naseg sunarodnjaka gosp. Ivana Turina. Uregjena je na najmoderniji nacin. Opcinstva je bilo toliko, da se nije moglo ni ge razvesti, a mnogi su morali proci na drugu stranu.

Da dadu vise sjaja otvoru ovog sportskog zavoda i u znak priznanja svom clanu utemeljitelju, prodjose tamo i tamburasi.

Preporucamo nasoj omladini ovaj zavod, gdje ce naci zdrave zabave i okrjepe.

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

AMERIKANSKI KONSUL G. TAMBURICI.

Poznati i obljubljeni starina gosp. Rowen, konsul Saveznih Americkih drzava, koji je bio nazocan svim koncertima od predprosle nedjelje i cuo udarati nase tambure, osobno se nekog dana priblizio zborovodji i pruzivsi mu desnicu, u znak cestitanja i priznanja, kazao: Radujem Vam se, Vasa je muzika izvrsna!

SJEVERO-AMERICKI RATNI BRODI

Prekjucer na 8 sati u jutro usidrile su se u ovoj luci oklopnjace Sjevero-Americkih saveznih drzava «South Dakota» i «Tennessee», koja igju u Argentinu na proslavu stogodisnjice nezavisnosti one republike.

Prvi ima 14.948 tona razvodnje, a drugi 13.800. Na svakomu je 850 ljudi.

Ovdje ce se zaustaviti jedno pet dana, dok se opskrbe potrebnim ugljevljem.

GLAZBA.

Gosp. Guverner je pozvao glazbare, iz med kojih je vecina nasih ljudi, da se sporazume oko utemeljenja jedne glazbe, koja je toliko potrebna u ovom gradu.

Nije nam ugodno kazati, da se kao uvijek, ove ljude nastojalo eksplotirati nugljajuc im platu manju $ 100 od uglavljene svote.

Stogodisnjicu cemo slaviti bez glazbe, a na ciju sramotu—to se vec zna. Obicaj je ovdje, da onaj koji ne zasluzuje prima vecu nagradu.

POZORISNA DRUZINA.

Eto ce doci u Punta Arenas pozorisna druzina gosp. Tallavi, umjetuika svjetskog glasa.

Dolazi malo kasno, zimi, a nase je kazaliste, da te Bog sacuva i ljeti. Sasvim tim dobri glasovi, koji su pretekli umjetnika Tallavi, jamce nam da ce razmrznuti puntarenski led.

Dobro nam, za to, dosao!

DOBAR GLAS.

Cisiti gospodin Visko Kusanovic, koji je prosle godine posao u domovinu, eto nam se opet povraca amo.

Ugodno nam je prenijeti iz «Materinske Rijeci», sto o njemu pisu njegovi mjescani.

U Praznicam 20/2. 1910.

Nas domorodac g. Vicko Kusanovic u Punta Arenas, iza kako mu je sreca uprav lijepo posluzila u njegovom marljivom radu i nastojanju, netom je mogao uhvatiti priliku dosao je ovamo, da pohodi svoj rodni zavicaj, kojega on zarko ljubi.

Njegov nas je dolazak jako obradovao, jer smo u njemu upoznali cestita i plemenita todoljuba. Kratki njegov boravak medju nama ostavio je nezaboravnu uspomenu, a da je zbilja tako, najbolje svjedoci to, sto je nase «Praznicko Drustvo» njemu i njegovoj cestitoj obitelji pri njegovom ponovnom povratku u Ameriku priredilo lijepu pocasnu veceru u drustvenoj prostoriji, gdje su se druzinari do kasne ure noci skupa s njime veselili i zabavljali. Dok s jedne strane zalimo njegov povratak u Punta Arenas, s druge se strane radujemo, sto tamo njega ceka sjajnija buducnost i sto ce njegovim marljivim radom biti od koristi ne samo sebi, da li i domovini, jer se od sada namjerava baviti uvazanjem nasih damaltinskih proizvoda tamo u predjele juzne Amerike.

Bilo sretno i bericetno, sto mu od svega srca zele njegovi iskreni

prijatelji.

ZRTVA LJUBOMORA.

«El Comercio» tjednik, koji se objelodanjuje u Uyuni (Rep. Bolivia) donasa nam zalosnu i potresnu vijest, da je tamo neka Blanca Carrasco, gospodarica zloglasne kuce, iz ljubomornosti ubila Matiju Kirigina. momka od kojih dvadesct godina.

Isti tjednik pozivlje vlasti, da poduzmu najstroze mjere i da izagnaju spomenutu zloglasnu zenu iz onog grada, jer da nije ovo prvi put, sto se ovako zalosni prizori odigravaju u tamonjezinoj kuci.

Stupci tjednika su u cijelosti ispunjeni pripovijedanjem ovog potresnog dogodjaja (a obecaje se nastaviti i u narednom broju) te svaki svedoci, koliko je pokojnik bio cijenjen rad vrlina, koje su ga resile.

«El Comercio» nam kaze, da je sprovodu prisustvovala sva nasa naseobina onamosnja, pak mnostvo Bolivijanaca, a nijesu izostali ni mnogi prijatelji pokojnikovi iz ove republike, brzojavno polozise vijenac na njegov grob.

Nadgrobni govori svi su u novini objelodanjeni koliko oni Bolivijanaca, toliko oni nasih. Govor gosp. Rudolfa Martinica donesen je na hrvatskom jeziku i u spanjolskom prevodu.

Pokojnik je ovdje bio dobro poznat, a i svojta mu se ovdje nalazi, pa smatramo duznoscu upraviti ovo nekoliko redaka na utjehu njima, a po njima tuznoj majci, koja eto izgubi svog jedinca, uzor mladica, komu sudba opredijeli, da tako zalosno zaglavi. Slava mu!

NOVI BRZOJAVNI AGENT.

Posto gosp. Vjekoslav A. Romo polazi odavle drustvo kabela *via Galveston* imenovalo je svojim agentom gosp. Vilima Wells.

Gosp. Wells, poznati pritatelj nase naseobine i covjek u pravom smislu rijeci, nastojati ce ugoditi svakomu, koji bi trebao otpremiti brzojav (razumije se putem kabela) u staru domovinu, odnosno u Evropu i ostale zemlje sa kojim spomenuto poduzece podrzaje svezu.

NAPOMENA.

U danasnjem broju nijesu izasli razni oglasi tiskani, posto slagar nije mogao da odoli

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Grozdja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Cochayuyo	Sijena
Krusaka	Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uudi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Toj . . . . . .

tolikoj raboti, a nama opet, rad citatelja, nije drago otegnuti jos za jednu sedmicu.

Osim toga nije nam milo, da ometemo izlazak obljubljenog tjednika «La Defensa».

Novi smo gost u novoj tiskari, pa nam se ne ce zamjeriti.

HRVATSKI SABOR.

Citamo u novinama domacim da se je hrvatski sabor poslije toliko vremena otvorio.

Htjeli smo danas donijeti stogod o tom zlamentom (treba da se tako izrazimo, jer je kod drugih sasma obicno) dogogjaju, ali nam prostor i vrijeme to ne dopusta.

U dojducem broju ce nasi citatelji moci saznati, sto se sve zbiva u nasoj tuznoj domovini, kojoj bi reci, da ce svanuti bolji dani.

RAZNO

Smrt pred oltarom.

U Antimonbányi dogodio se se ovaj cudan slucaj. Jedan rudar poveo je jednu od najljepsih djevojaka pred oltar. Za vrijeme crkvenog obreda srusila se nevjesta pred ocima svih svatova odjedared, te je smjesta preminula. Ukinula ju sa zivota srcana kap.

Pokraden grob.

Kako javlja «Novoje Vremja» s groba cara Petra Velikoga nestao je jedan veliki srebrni vijenac. Iztragom se dokazalo, da su ga ukrali vojnici sa straze i zakopali u dvoristu Vojnici su zatvoreni.

Iseljivanje iz Crne gore.

Mjeseca ozujka, na jedan mah, sa brzim parobrodom Lloidovim «Prinz Hohenlohe» krenulo je u svijet Kotora skolo 140 osoba, vecinom crnogoraca.

Rijetki macak.

Citamo u «Crvenoj Hrvatskoj» ove zanimljive retke:

«Svijem je poznato da je nasa kutnja zivotinja, macka, jedna od prvih sladokusnih kradljivaca; ptica, riba, sir meso itd. nigdje ti citavo ne ostane, gdje se macka moze da docepa. I za to je jedna od prvih briga nasih domacica tjerati macke iz kuhinje i skrivati od njih jela.

Ove pak dane culi smo pripovijedati od vjerodostojnih osoba, da je jedan macak u Dubrovniku, redovito donosio svojoj gazdarici, i druge za jesu nevaljale, stvari: danas cekic, sutra svrdlo, preksutra pilicu itd. i da je gospodarica bila na sto cuda, kako i otkle joj to macak donosi; napokom je obaznala, da bi macak uskocio kroz prozor u jednu od susjednih kuca gdje je stanovao neki ugadjac glasovira, pa ga malo po malo okrao.»

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvece onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotograficnog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti.
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Rezervirano

JOSE BRETON, HABANA, CUBA.

UN NIÑO ROLLIZO
es siempre interesante y admirado, así como uno raquítico inspira lástima y conmiseración.
La buena nutrición es el fundamento de la robustez y bienestar de los niños, y los que son delgados y raquíticos, ó es porque el estado débil de su estómago no les permite digerir la grasa que contienen los alimentos ordinarios, ó es porque estos no se la suministran en cantidad suficiente. En ambos casos el mal es grave y debe remediarse administrando
LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
que se compone de la grasa más nutritiva que la ciencia conoce, aceite de hígado de bacalao reducido á glóbulos tan infinitamente pequeños, que los niños, por muy debilitados que estén sus funciones digestivas, digieren y asimilan con asombrosa facilidad.
Esta emulsión va directamente á la sangre, enriqueciéndola y purificándola, nutre y desarrolla los tejidos vivientes y aporta á la vez el fósforo y las sales calizas que tan necesarias son para la nutrición y formación de los huesos y los nervios. Es de sabor tan agradable que los niños la toman como una verdadera golosina, y es considerada y recomendada por todos los médicos del mundo como el mejor auxiliar de los organismos en desarrollo y el más poderoso de los reconstituyentes.

Precaución Necesaria.— La Emulsión de Scott Legitima es la única Emulsión que no se separa ni se enrancia, ni cambia su color blanco y la única que se conserva siempre inalterable. La Emulsión de Scott Legitima no quema la boca, ni fermenta en el estómago, ni causa diarreas á los niños, y es la única que todos los médicos recetan.
Ninguna es legítima sin la marca del "Hombre con el pescado á cuestas"
SCOTT & BOWNE, • Químicos, NUEVA YORK.
S. 112

Rezervirano

Biblioteca Nacional
Santiago de Chile

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 92 | Punta Arenas, na 5 Svibnja (Mayo) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele —— **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodnje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Pisto Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica pobranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zelenj, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljenjiva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble i kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.
Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa.
Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gradjenje. Alata za drvodeljce, zidare, postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON.
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmodernijj nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Punta Arenas, 5. svibnja.

Mnogo puta, u razgovoru s pojedinim nasim naseljenicima, dotakli smo se pitanja, da li bi mogli kupiti tiskaru za nas, prosiriti novinu, koja bi bolje uregjivana i s opseznijim stivom, donasala vise koristi koliko tiskari, toliko citateljima i uglédu naseg naroda uopce.

I doista nabaviti tiskaru u dionicama, nazad par godina, nije bilo toliko tesko, koliko valjda sada. Ali ondá je bila druga poteskoca. Da se nabavi nova tiskara, kraj sest, sto ih je u ovom gradu, koji jedva broji 10,000 stanovnika, nije bilo podesno. Kupiti koju dó tada utemeljenu nije se moglo.

Sada pak posao stoji drukcije. U prvom redu je jedna tiskara manje, a u drugom pruza se prilika kupiti tiskaru, vec odavna poznatu i na glasu ovdje, koja je opskrbljena svim potrebitim i prokusanim dobrim materijalom i velikom zalihom rasnovrsnih papirnatih predmeta, koji su uobicajeni u prometu u ovom gradu.

Cijena tiskari nije pretjerana, prem nije bas niska, a ne prodaje se za to sto bi bila pasivna, vec sto je vlasniku ponugjeno jedno zgodno mjesto u glavnom gradu republike, gdje bi rado i otisao, ako svoj trud ovdje ne bi trebao dati u bescienje.

Pitanje je samo, da li sada okolnosti dopustaju nasim ljudima zauzeti se toga posla. U istinu, neki bi je mogli i po 10 puta s mjesta kupiti, ali bi tek to onda bilo privatno poduzece i ne bi imalo onog uspjeha, kao kad bi se tiskara kupila u velikom broju malih dionica, kako bi svak mogao tu nesto svoga kapitala uloziti; tad bi svaki dionicar, a i mnogi s njima, naregjivali tiskanice i svojoj tiskari i uz mnogo bolje uvjete. Uspjeh bi tiskare bio tim nacinom osiguran, a dionicarima korist dvostruka: dobitak na dionicama i na jeftinoci izradbe.

Mislimo, da bi bilo zgodno, da se nasi trgovci, obrtnici, konstruktori i drugi o ovome razgovore, pa smo za to napisali ovo par redaka, a u slucaju nastupa dogovora, dali bismo sva moguca razjasnjenja.

Iz domovine

Hrvatski sabor.

Napokon je pocetkom druge polovine ozujka bio otvoren hrvatski sabor.

Otvoru je predsjedao dobni presjednik Erazmo Barcic, koji se je nakon obavljenog izbora zahvalio, pracen burnim pljeskom.

Presjednicu stolicu po tom zauze novoizabrani presjednik Dr. Medakovic, koji u prvom redu izjavi, da je unikum u historiju parlamentarizma, da je preko 2 godine cekao dobni presjednik, da obavi svoj posao, konstituiranje sabora i nastavi, da je ovo drugi put, sto sjeda na ono mjesto povjerenjem narodnog predstavnistva. Kao Srbinu sveto mu je sve ono, sto je sveto Hrvatu. O svetinju te svoje duznosti, kao Srbin nije se nikada ogrjesio. Nijednu ondasnju riec nije rekao u vjetar. Sada smatra zadacom lijeciti rane, koje neustavni rezim nanio zemlji, respekirati domovinu i narod i uspostaviti povjerenje prema kruni.

Dok je Dr. Medakovic davao pocast premimulim clanovima, svecenik Bosnjak ga je prekinuo, sto je presjednik pozalio, da je to bas mogao uciniti svestenik.

Po dovrsenu govoru presjednika procitali su se spisi i saslusale tranacke izjave.

Tu su se dogodile razne upadice.

Bijesni frankovci, kojim je nestalo za uviek korita, dotle su bili doprli, da im je zastupnik Radic morao doviknuti: Vi za cijelo ne mozete ni poluditi,—sto je izazvalo opci smijeh.

Po tom je zanzeo svoje mjesto presvijetli gosp. Ban Dr. Nikola pl. Tomasic. U svom dugom, govoru oznacio je tacno svoj program uz burno povlagjivanje saborske vecine.

Kazao je, da je poradio, da se povrati zemlji zugjeni ustav; da ce poraditi sve, sto se dade u korist Hrvatske; da je u dogovoru s koalicijom zauzeo ovo mjesto, a da ce s njome i pasti; da ce prosiriti izbornu reformu, kojom ce veci broj izbornika sudjelovati kod biranja narodnog zastupstva, da stoji na stanavistu, da je iskljucivost hrvatskog jezika na hrvatskom teritoriju posve jasna i da ova stvar ne moze biti predme tom nikakovih pregovora; da

Jerolim Martinich

vlastelin Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor pivinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stonog posuđa.—Cizama postola i galesa.—Gotovih odijela. Postelja i blijaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova.—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

GJURO GRGIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19,3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro-Americana

Braca Cosulich-Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadiea, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mljesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturezia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARCAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

dok ugarska vlada zauzima ugarsko stanoviste, hrvatski ban ima hrvatsko stanoviste zauzimati i napokon, da se je zauzeo onog mjesta, jer je uvjeren da moze nesto korisna uciniti za hrvatski narod, za slogu hrvatskog i srpskog naroda.

Telefon Sofija— Budimpesta

biti ce za kratko vrieme uveden, jer su pregovori, koji su se u tom smjeru vodili, podpuno uspjeli. Razgovor iz Budimpeste u Sofiju stajati ce K 4.

Dalmatinske zeljeznice.

Nar. zastupnici u carevinskom viecu u Becu vitez Vukovic i dr. Sustersic predali su u sjednici zastupnicke kuce od 5. ozujka presni predlog, koji se odnosi na izgradnju zeljeznicke pruge od Novog Mjesta (Doljna Kranska.) do zemaljske granice i od Knina do hrvatske granice.

Ugarski zajam.

Ugarska vlada upotriebiti ce zakonskim clankom L 1908. danu joj vlast za sklopljenje zajma u iznosu od 345 miljuna kruna. Taj ce se zajam u prvom redu upotriebiti za izkup drzavnih dobrica (bonovola), koje koncem ove godine dospjevaju.

Austrijski zajam.

Austrijski ministar financija Bilinski predlozio je carevinskom viecu osnovu, kojom se vlada ovlascuje, da sklopi zajam od K 181,7400.000.

Srbski zajam u Francezkoj.

Javlja se iz Beograda, da u ondjesnjim sluzbenim krugovima kola viest o zakljucku velikog srbskog zajma, stono ga je srbska vlada zakljucila u iznosu od trideset milijuna franaka sa francezkog „*Banque francaise pour le commerce et industrie*" u Parizu. Taj zajam zajamcuje srbska drzava. Izdat ce se zajamne naslovnice ili zaduznice po 500 franaka svaka, i to uz 4½%. Kako opet saznajemo iz drugog vjerodostojnog novcarskog vrela, francezko novcarske triste vrlo je zadovoljno s uspjehom tog srbskog zajma, jer ta gospodarska cinjenica pokazuje, da se obce politickogospodarske prilike na Balkanu ojacavaju i usredotocuju, pa da na temelju toga balkanski savez ne ce ostati praznom rieci, kako to pisu i naglasuju oni, koji drugcije misle i zele.

Preinaka stecajnog reda u Bosni.

Bosanska vlada bavi se ozbiljno namislju o obnovi sadasnjeg stecajnog reda. Vec je i trgovacka i obrtna komora u Sarajevu pozvana, da se izjavi o nekim nacelnim pitanjima, poimence o prosirenju stecajnog prava i na netrgovce, onda o uvedenju prisilne nagodbe, o uvedenju tako zvanog predstecaja i da dade svoje mnienje.

Stanje poljskih usjeva.

Iz Slavonije stizu vjesti, da se usjevi vrlo dobro razvijaju, tek iz osjecke okolice javljaju mjestimicnu stetu od zareznika. U susjednoj je Ugarskoj stanje usjeva gotovo po svuda vanredno povoljno. Stizu doduse viesti o mrazu. Ali od nikud se ne javlja, da bi bio usjevima naskodio. Tek u okolici Velikog Varadina navodno mraz sprecava bolji razvoj. Osobito su liepi usjevi oko Panceva. Ali i Temisvarci i Vascani vrlo su zadovoljni s usjevima.

Novo kupatilo u Dalmaciji.

G. Niko Dubokovic stari je pomorac, koji je svu svoju snagu posvetio privrednom napredku svoga zavicaja. On se zivo zauzeo, da njegovo rodno mjesto postane omiljelim kupatilom. Istina, da je priroda od svoje strane vec ucinila svoje, nadariv Jelsu blagim nebom i krasnim polozajem. Deset casaka daleko od toga mjesta prostire se liepa obala, posuta sitnom przinom. Na obali gradi se novi hotel, koji ce strancu pruziti udobno utociste. Hotel je imovina gosp. Mihalja Zupica. Tik do hotela nalazi se jelovnik g. Dubokovica, na slobodno razpolozenje stranciima. Ciene su umjerene: 6-do-7-kruna na dan za stan, hranu, posluzbu, i camac za jednu osobu. Pogledom na udobnu vezu s Metkovicem nema sumnje, da ce jelsa. taj ubavi gradic na otoku Hvaru, privuci i mnoge porodice iz Bosne i Hercegovine, zeljne, da se okriepe za ljetne sparine u svjezem morskom zraku.

Vodovod ispod mora.

Javljaju iz Korcule: U nas se polako primice ostvarenju velika jedna i za Dalmaciju prva te vrsti radnja. Korcula imade u okolici dosta izvora, ali svi su na samoj povrsini mora pak preslani. Jedino u Lombardi imade dobar izvor, ali je daleko od grada i jedva dosta je za ono selo. U gradu imade kisnice svaka kuca, ali potreba obilnije izvor-vode je ipak sve veca.—Ovoga ljeta je zato zasnovano, zauzimanjem nacelnika dr. A. Arneri-a, te inzinira Horovitza u Zadru, da se to pitanje rijesi tako, da se voda dovede iz Peljesca, gdje je ima obilato. Interesovana opcina na Peljescu, vec je u glavnom pristala da dade vodu, a vec se prave studije o uredjenju vodovoda, koji bi, polazeci sa obilnih izvora na Peljescu, tocio nasuprot Korcule, sa visine od kojih 100 m., isao do mora, te ispod mora u Korculu. Na taj bi nacin Korcula dobila izvrsnu zivu vodu, sa jakim tlakom, a jer ide ispod mora, jeti mudna najsvjezija u Dalmaciji. Ujedno bi ovi podmorski vodovod bio prvo veliko djelo te vrsti u Dalmaciji.

Zlatan novac u Crnoj gori.

Javljaju sa Cetinja: Ministarstvo financija predalo je kovnici u Becu svu potrebnu zlata. Kovnica je pocela kovati jubilarne komade po 100 perpera. Prva posiljka zlatnog novca stici ce na Cetinje koncem buduceg mjeseca.

Turski konsulati u Bosni i Hercegovini

Turska vlada odlucila je ustanoviti svoje konzulate u Sarajevu, Banjaluci, Travniku, Brckom i Mostaru. Konzulima biti ce imenovani bosanski gradjani muslimanske vjere, koji su u Turskoj svrsili turske skole i vec bili u sluzbi turske vlade.

Hrvat, pouzdanik c. k. konzulata u Clevelandu.

Pisu iz Youngstowna, Ohio, 24. veljace: Odpisom c. i k. konzulata u Clevandu, Ohio, broj 2645 dto. 13. o. mj. imenovalo je gosp. Stjepka Ramera, rodom Zagrebcanima, za sve stvari, koje zasjecaju u djelokrug gornjeg c. kr. konzulata i to za mjesta Youngstown, Struthers, Girard, Nilez i Movelville.

Izlozba iz godine 1848—1849.

„Braca Hrvatskog Zmaja" priredit ce u najkracem vremenu liepu izlozbu iz godine 1848.—1849. Bit ce to mnogobrojnim slikama iz kr. zem arhiva i od drugih rodoljuba graficki prikazana izlozba one znamenite godine u hrvatskoj prosloti. Tom zgodom drzat ce predavanje Dr. Rudolf. Horvat o znamenitom pokretu godine 1848.—1849., kojim ce osvjetliti izlozke, sto ce se izloziti u gradskom muzeju u Kamenitim Vratima. To je nakon „Trenkove izlozbe" druga izlozba, koju priredjuje ono neumorno i rodoljubno drustvo.

KRONIKA

Proslava stogodisnjice

Prosulo se mnogo mnijenja o proslavi stogodisnjice, a sam Bog, slava mu i hvala, jedva bi ih slozio.

Izvzsujecem savjetu nije se dopao spomen-stup... jer da je iz slabog materijala. Sada se to promijenilo. Nas poduzetni zemljak gosp. Bozo Foretic izradio je nacrt stupa visoka osam metara, koji bi bio napravljen iz granita i mramora, dakle trajan. Pa za cudo ni s tim se nije zadovoljno! A i naravno je! Kad jedan covjek zabije u glavu, da se mora uciniti, sto on hoce jako nagje glaka u ljetu. Pusao je ko ce koga nadkuriti i ko bi imao briljati. Sta polece od osoba nepocudnih, nevalja. Istaknuti sama sebe, izgrati druge po metodi „da se vlasi ne dosjete" to je danas znanje i mu-

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

drosil Za to i mi samo ovako nahrcivamo, jer ni nama nije drago biti zadnji— to se razumije!

Spomen-stup bi govorio slabo o nama, ali ne bi bilo slabo, pace vrlo dobro, pitati milostinju u milijunasa Carnegie, da se osnuje biblioteka! Slaveci chilensku stogodisnjicu, prosit milost Sjeverne Amerike, to je divno!

Da kako! Nije sale, kad to predlaze nas "prvi".....

—Pored sve zbrke mnijenja odlucilo se ipak, da se za osamnaestog rujna vuce lutrija, od koje bi dobitak bio namijenjen u dobrotvorne svrhe. Vec su za to narucene srecke i svaka ce vrijediti $ 5. Posto je u Chile zabranjena svaka lutrija, da joj se proimjeni lice kao takovoj, biti ce kovane spomenmedalje od bakra i srebra, pa ce se brojiti, de onaj, koji kupi srecku od $ 5. kupuje bakrenu medalju, a onaj, koji kupi pet srecaka, kupuje srebrenu.

—Naum, da se izgradi kuca za cirkus, gdje bi se zabavljao nizi puk, da ga se odvrati od krcama, bio je napusetn, a usvojila se ideja, da se sagradi jedna "pucka kuca", u kojoj bi se priregivale razne zabave za puk i u kojoj bi istodobno bila smjestena "pucka knjiznica".

POZARI

Sinoc na 7 1/2 sati pajavila se vatra u dvokatnoj kuci gosp. Russi, u ulici Ecuatoriana i Chiloé, tik rijeke de las Minas» na protivnoj strani lijevaonice gosp. Liona.

U kuci nije niko stanovao, samo je u njoj bilo smjesteno pokucstvo, koje je jedan nadziratelj dnevno pazio. Zgrada je bila osjegurana za $ 8000.

Vatra se pojavila na drugom podu, a nezna se kako.

Vatrogasci su dohrlili u zgodno vrijeme. Ovo je prvi put, sto su hrvatski penjaci upotrebili kod pozara svoje trodjelne i dvdojelne ljestve i vidjelo se upravo od koje je vrijednosti ova penjacka satnija. Vapaj *cuarta! cuarta!*.... (samo se vapilo cetvrtu satniju) to najbolje posvedocuje.

I nase nomke nije trebalo mnogo vapiti. Sto bi okom trenuo, ljestve su bile u zraku, hrvatskom misicom namjestene, ko nepomican gvozden stup. Voda je odmah po tom zapljustala i drvena dvokatnica bi spasena, uz malenu stetu, kroz malo casaka.

Jedva se toj vatri utro trag, a zvono je navijestalo drugu. Gdje? U istoj ulici samo kraj mora zapalila se druga drvenjara. Nu ova je bila losije srece. Preobratila se u pepeo, a votrogascima je tek uspjelo zaprijeciti, da se pokrajna kuca ne zapali.

Ni ovdje se ne zna, kako je vatra nastala. Zna se samo to, da je gorjelo junacki, a i razumije se zasto: nije falilo masti, jer se u drvenjari samo cistilo, unutarnja zivotinja, da ih se stavi u promet ljudima za kranu.

POZORISNA DRUZINA.

Citamo u mjesnim novinama, da je ovdje stigla pozorisna druzina gosp. Tallavi.

Cujemo, da se neuljudnim nacinom izrazuje proti nasim zemljacima na sjevru, premda ne mogu zatajiti srebrene darove, sto su im poklonili.

Istim nacinom postupaju i ovdje crnec naše sunarodnjake, da im se nijesu abonirali (A mi znamo, koji jesu), i govore proti njima.

Stati ce malo ovdje, pa nam nije stalo zamecati kavge s ovom druzbom, koja ide po svijetu trbuhom za kruhom. Preporucamo ih, da ih nasi pripomogu; u nasoj se domovini i ciganinu dade dio od onog sto se imade.

Gospodinu iza ograde.

Smijite se, ali samo grohotom! Malo ustrpljenja, pa cete se uvjeriti, kako lokomislenost jednoga tjera u jamu drugoga. Razumijemo se.

Mi.

RAZNO

MAJKA U BIEDI.

Kako tjera bieda ljude u ocaj, neka nam svjedoci ovaj dogodjaj, koji se je dogodio u nasem glavnome gradu Zagrebu:

Djevojka Marija S. upoznala se s jednim domobranom pred dvie godine, kao 15-godisnja djevojka na plesu u gostioni kod „Sedam patuljaka". Ovo poznanstvo je dovelo do ljubavi, a ljubav do najintimnijih odnosaja, koji ne ostadose bez posljedica.

Murija je prije 8 mjeseci rodila diete, a od onda radi djeteta ne moze da bude u sluzbi, nego polazi po dvorbama i tako prehranjuje uz pripomoc svoga „dragoga" diete.

Nu na „prvi" je trebalo platiti stan, a Marija nije pro-

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I. DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod opruma novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa svim onamosnjim hrvatskim i srpskim novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE NUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Grozdja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Cochayuyo	Sijena
Krusaka	Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija.

ROTISSERIE FRANCAISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odjela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.

Toma Jaksic
Najbolje vrsti
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretimn od 200 L. i 100 l.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvijek proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Toj . . . . . .

sli mjesec bila u sluibi, te nije imala cime da plati stan. Bieda kuca na vrata, a najcina ljubav prema djetetu je velika i ona bi pocinila i najgori zlocin, samo da svome djetetu udovolji.

I ne misleci odakle ce novac namakuuti za stan, prolazila je zagrebackim ulicama bez stalno odredjenoga cilja. Tako je prolazila i Marovskom ulicom. gdje ju je opazio neki zeljeznicarski cinovnik.

Marija S. nije liepa, ali je dosta ugodne vanjstine, a gospodin cinovnik, sudeci prema losem odielu, pomislio je, da je Marija „djevojka od zanata" i namigne joj neka dodje u vezu. Tu ju pozove, neka podje s njime gore u njegov stan.

U taj tren joj se ogadi sviet i zivot, ali joj se prikaze slika njenoga djeteta, kako place i zaziva u pomoc i kako neumoljiv kucevlastnik baca ono par njenih dronjaka i komade razbijenoga pokuctva na ulicu, jer nije platila stana. I ona podje sa gospodinom cinovnikom, nadajuci se, da ce zasluziti za stanarinu.

Kada je izilazio iz sobe, pruzi joj taj gospodin forintu, nu ona ga zatrazi vise. To je gospodina tako uvriedilo, da ju je van bacio iz svog stana, a konacno dao i zatvoriti. Bilo je vec kasno u vecer, kada je dosla na „raport" pred redarstvenog cinovnika, koji se smilovao njenom djetetu i pustio ju iz zatvora.

Sultanov strah.

«Berl. Tageblatt.» doznaje iz Carigrada, da je bivsi sultan Abdul-Hamid tjelesno zdrav, no dusevno mu je stanje tesko poremeceno. Sultan umislja sebi, da ga progone razne prikaze. Boji se dapace, da mu i djeca rade o glavi. Drsce, kad pomisli na tursko brodovlje, jer ga je strah, da ce ga kao suznja otpremiti na koji ratni brod, da ce se ovaj probusiti i skupa s njime potopiti u moru.

LEON XIII. O D'ANNUNZIU.

U jednom je svom nedavnom clanku Gabrielle d'Annunzio izniio sto je o njemu rekao pokojni veliki papa Leon XIII., ili, kako ga d'Annunzio u onom clanku nazivlje, „vrstni humanista Joakim Pecci". Jednom su Leonu XIII. predlagali, da dade mětnuti na indeks zabranjenih knjiga nekoje d'Annunzieve romane. „Vrstni humanist Pecci" nije se htio latiti tako ostre mjere protiv abruckoga pjesnika za to, jer je on po njegovu mnienju „najboljl kovac materinske rieci",—„il miglior fabbro del parlar materno". Na to pjesnik nadodaje, da su njegove drame „Jorieva kci', i „La Nave" skroz Katolicke tragedije a time valjda hoce reci, da nemahu pravo oni, koji su njegove romane htjeli metnuti na indeks.

Enc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posve cuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografienog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltde.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti.
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Bozo Njevic Aconcagua ugao Bolivianа
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu ukniizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tuđi racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjaka sa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
„ u bocama.
Biza francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.
Cijene umjerene.

Rezervirano

PEPITA CUETO, DE BARAGOA, CUBA.
"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.

Biblioteca Nacional
Santiago de Chile

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 93 | Punta Arenas, na 12 Svibnja (Mayo) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele —— **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Viste Vielle
KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po spiitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.

Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Donegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Za spomenik V. Bogisicu

Odbor za podignuce spomenika neumrlome Bogisicu, poslao nam je proglas, potpisan od najodlicnijih gragjana Cavtata i Dubrovnika, da ga objelodanimo. To evo vrlo rado cinimo i preporucamo svim slavenima uopce, a onim iz dubrovackog kraja napose, da ne zaborave doprinijeti svoj obol, jer samo „na grobovima velikih otaca odskace ljubav njihovih sinova."

«Mi Srbi i Hrvati mozemo s ponosom da brojimo veliki broj izabranih narodnih sinova, koji su i sebe i svoj narod prodicili na raznim poljima, bilo knjizevnom ili umjetnickom, bilo patriotskom.

Pred godinu i po dana oteo nam je udes jednog takog velikog sina naseg naroda, odlicnog naucnika, vrsnog pravnika i cestitog rodoljuba; covjeka puna najiskrenije ljubavi prema svom narodu i citavom slavenstvu, covjeka, koji je svojim sjajnim i plodnim radom stekao vrlo vidno mjesto i u nasemu narodu i u cijelom slavenstvu. To je VALTAZAR BOGISIC.

Vas kulturni i naucni svijet, i slavenski i strani, iskazao je BOGISICU dostojnu postu i istakao njegove neprocjenjive zasluge na polju znanosti i nauke, te udario svijetli pecat besmrtnosti na njegova djela.

Nas narod, ciji je Bogisic veliki sin i koji je on zarko ljubio, ma da je iskreno oplakao njegovu smrt, ipak nije toj sjajnoj zvijezdi jos pokazao vidan, trajan i vjecan znak postovanja i priznanja, jos nije iskazao svoju blagodarnost svome velikom sinu.

Slavi i besmrtnosti koju je BOGISIC svojim svijetlim znanjem i plemenitim radom stekao, treba da i narod u nekoliko doprinese.

Na grobovima velikana mjeri se moralna snaga jednoga naroda; na grobovima velikih otaca odskace ljubav njihovih sinova; tu se stjece, tu se dobiva, to se uci i crpe snaga, cili duh i jaca nada u buducnost.

Zato potpisani odbor, znajuci, kako nas narod zna i umije da postuje svoje velikane, i uvjeren da shvaca i tumaci osjecaje njegove, odlucio je, da u Cavtatu, mjestu rodjenja VALTAZARA BOGISICA, podigne mu spomenik zahvalnosti narodne, dostojan spomenik, koji ce biti simbol narodne ljubavi i biti tumac narodne blagodarnosti.

U tu svrhu Odbor pocinje da sakuplja priloge, kako bi spomenik bio sto dostojniji i naroda, koji ga dize, i imena sto nosi.

Prilozi neka se salju na ruke g. **Gjura Bijelica u Cavtatu** (Dalmacija), a bice obijelodanjeni u listovima».

Cavtat-Dubrovnik na Nikoljdan 1909.

Iz domovine

Za podizanje hotela u Dalmaciji.

Odbor za ostvaranje financiranja poduzeca o hotelima u Dalmaciji, predobio je za stvar grupu londonskin glavnicara. Ovih ce se dana registrirati londonski sindikat, u koji ulazi jedan od najvaznijih novcanih zavoda u Londonu i koji osigurava pokrice cijele potrebstine u iznosu od sest milijuua kruna. Odbor iza toga poduzet ce potrebito toli za ustanovljenje odnosnoga akcijonoga drustva, koli za nabavu gradilista i gradnje hotela.

Khuen utanacio sa Hrvatima pogodbu.

Javlja se iz Budimpesti iz pouzdana vrela, da je grof Khuen utanacio sa Hrvatima i narodnostima slijedecu pogodbu:

Poznato madzarizatorno drustvo Julijan obustavit ce svoje djelovanje i otvaranje madzarskig skola u Hrvatskoj i u susjednim madzarskim krajevima, gdje vecim dijelom zivu narodnosti. Javlja se nadalje, da su Hrvatima stavili kao glavni uvjet, da odsjecni predstojnik unutarnjih ministarstva grof Klebersberg bude premjesten iz toga ministarstva. Taj cinovnik vodio je Julijanovo drustvo i pod njegovim nazorom provadjala se madzarizacija i otvorenje madzarskih skola po Hrvatskoj. Grof Klebersberg premjesten je zaista upravnom sudistu.

Talijanski fakultet u Trstu.

Jedan od najvaznijih talijanskih zastupnika izjavio se je

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Španjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulje i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela. Postelja i bijaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najlinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

GJURO GRAIA

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi, nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich-Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturerja "El Arco Iris"

Ulica ERRAZURIZ.

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

dopisniku „Obzora" o tom fakultetu ovako: „Talijanski fakultet u Trstu biti ce oruzje protiv nas samih. Jer sto ce se dogoditi? Cim bude ovaj fakultet osnovan, svi ce se hrvatski i slovenskih mladici iz Dalmacije i Primorja upisat u taj fakultet i za tri godine ovaj ce fakultet biti podpuno u slovenskim rukama. Vjerujte mi, da se ne varam. Zbog toga drzim, da bi bilo ovaj fakultet mnogo zgodnije osnovati u Becu ili u Tridentu.

S fakultetom u Trstu, nijesmo mi Talijani nista dobili, vec kako rekoh samo izgubili. Hrvatski i slovenski mladici iz Dalmacije i Primorja vole studirati na talijanskom jeziku, ali srce je njihovo kod toga cisto slavensko S vremenom ne ce nam drugo preostati, nego ili sklopiti kompromis, da fakultet bude dvojezican, ili ga posve predati u slavenske ruke".

Srpski crkveni sabor.

Sazvati ce se, kako iz Karlovaca javljaju 29. svibnja, t. g., a izbori ce se obaviti u mjesecu travnju. Samostalci se pouzdano nadaju, da ce dobiti vecinu.

Pronadjen krivotvoritelj Friedjungovih dokumenata.

Becko redarstvo pronaslo je krivotvoritelja famoznih Friedjungovih dokumenata. Nu njegovo ime drzi se za sada tajnim, i ne da se u javnost. Beckim diplomatskim krugovima poznat je doticnik. Doticnik je bivsi srpski cinovnik, koji je dugo vremena suradjivao i kod beckih novina. Nu policiji je vec onda bio sumnjiv. Za vrijeme ratne opasnosti sa Srbijom izagnalo ga je drzavno redarstvo. Nakon toga uputio se je u Berlin, nu na zamolbu njemackoga poslanika u Becu, otpucen je takodjer i iz Berlina. Za stalno se u Becu znade, da onaj Stefanovic o kojem se je toliko govorilo, zbilja postoji u Beogradu. Taj isti prodao je te krivotvorene isprave nekom austrijskom protuspionu, koji se na taj nacin dao nasamariti.

Pozdrav hrvatskih delegata grofu Khuenu.

Hrvatskih delegati poslase iz Zagreba Khuenu ovaj brzojav: „Klub izaslanih zastupnika hrvatskoga sabora na zajednickom saboru pridruzuju se izjavama ostalih stranaka u tom saboru, u kojima se osudjuju teski ispadi protiv Vase Preuzvisenosti i ostalih clanova zajednicke vlade, jer ponizuju dostojanstvo sabora.—Medakovic, Mazuranic".

Osudjen ubojica.

Okruzni sud u Travniku osudio na osam godina teske tamnice seljaka Perinovica, koji je lanjske godine probo nozem upravitelja kot. poglavarstva u Grahovu, Petra gl. Tartagliu iz Spljeta.

Novi muslimanski list u Bosni.

Uslijed rascijepa u muslimanskoj narodnoj organizacije istupila su iz urednistva „Musavata", kako javljaju iz Sarajeva, trojica glavnih suradnika. Kmajlo Cermalovic, Osman Gjikic i Husaga Cisic. Desidenti da imaju dosta pristasa, pak ce izdavati svoj organ „Samouprava", koji ce zastupati nacelo: „Bosna Bosancima".

Razgrje radi djevojke.

U gradu Ruscuku udovac Jordan Stefanov zaludio turkinju Mejru, curicu od 15 godina. Nu Stefanov je riscanin, te zato Mejrin otac Mehmed ne htio ni da cuje o udaji svoje kceri za hriscanina. Tad Jordan Stefanov, ne bud lien, umace Mejru iz ocevе kuce i dovede je u sebe doma. Kad joj to sazna otac. ziv da iskoci iz koze, a pomamise se i svi ostali Turci u Ruscuku. Mejrin otac potuzi se na policiju i ona povrati Mejru u ocevu kucu. Jordana Stefanova to strasno razesti, te on po svaki nacin odiuci da otme svoje zlato. Sa svojim prijateljima pobuni Stefanov puk, a nije im to bilo tesko, jer svi hriscani u gradu bijahu zedni na Turke. Sleti se svieta na hiljade i poletise k Mehmedovoj kuci. Tu ih isceka policija golim sabljama, ali narod, kao biesan, navali na policiju i istrze im sablje. Doletise policiji u pomoc oruznici i nesto malo vojnika, ali i njima razjaren narod dize oruzje. Tvrda je kapila u Mehmeda; tesko ju je razbiti. Iz gomile naroda zove Jordan Stefanov Mejru, neka izigje na prozor i kaze sama: je li sila, il je dobra volja! I ukaza se Mejra na pendzeru, liepa kao sa istoka sunce, pa poviknu tanko glasovito: nije sila vec je dobra volja! Tad Jordan su nekoliko drugova preskoci preko visokog zida u avliju, a onda u kucu, gdje zgrabi liepu Mejru u narucuje i iznese ju na dvor. Kad puk zgleda mladu Turkinju, nastade neopisivo veselje i klicanje; udarise bubnji i svirale. Ciele narod od vise hiljada isprati mladu nevjestu do Jordanova stana, pa, kad ju u njega udomise, tad se pred kucom uhvati divno kolo mladih bugarskih momaka i djevojaka. Liepa Mejra izleti i ona iz kuce, pa se uhvati u kolo. Kolo se okrece u sredini Ruscuka grada pred kucom Jordana Stefanova; sve kolo zacinja mlada turkinja Mejra; ljepse joj je lice od sunca, koje joj poljubilo rumene obraze i pozlatilo plave kose. Sletili se Turci, pa gledaju i oni svoje rugo i sramotu. Idu oni na policiju, mole zaklinju, da im se povrati Mejra. Trcu k zapovjedniku vojske i priete, da ce se potuziti turskom caru u Stambulu, ne otme li se Mejra iz kaurskih ruku. I gle nesrece! Doleti vojska sa golim sabljama i punim puskama, a narod, videci vojsku, zakloni Mejru u Stefanovu kulu, pa se zbi u klupko. Iz gomile naroda poce padati kamenje na vojsku, vojnici tad golim sabljama stadose sjeci. Padaju komadine ljudskoga mesa; krv tece, a puk se jos gore zesti. Opet zasu kamenje na vojsku, a vojnici tada, na zapovjed komandanta, zazegose iz pusaka, te ih 16 pade na mjestu mrtvih; 48 ih ostade tesko ranjenih, a preko stotine naroda zadobi laganje rane. Krv protece, ljudi izginuse, mnoge se obitelji u crno zavise, a sve radi jedne zenske glave.

Strasan dogogjaj.

U jedno malo selo u Galiciji stize skoro mlad putnik i zatrazi konak kod jedne obitelji. Muz i zena prime ga na konak. Taj mladic bio je rogjeni sin onog muza i zene. ali, kroz vise godina, sto je proboravio u Americi, bijase se preobrazio, te ga njegovi roditelji ne poznase, a on se je tajio, da vidi, hoce li ga sutradan poznati na bielu danu. Za vecerom pitali su muz i zena mladica, nosi li sobom dosta novca iz Amerike, a on im ocitova, da ima u dzepu stedionicku knjizicu i na njoj sest hiljada kruna. Odose na pocinak. Mladic zaspi kao zaklan, a tad, opaki muz i zena u pohlepi za novcem, zaklase momka u postelji kao janje mlado. Musise se tad njegova haljetka i zbilja nagjose mu u dzepu stedionicku knjizicu sa sest tisuca kruna. Kad nesretni roditelji procitase na knjizici ime svojeg jedinca sina, puce im pred ocima, da su zakladi svoje vlastito diete, te se obojica od zalosti i zdvojnosti objesise o gredu. U jutro susjedi nagjose objesene u njihovoj kuci onog muza i zenu, a sina im zaklana u krevetu. Sto ucini nesretna pohlepa za novcem!

Zblizenje Austro-Ugarske i Rusije.

London—"Times" pise o rusko-austro-ugarskom zblijenju slijedece: "Posto obje velevlasti jasno izjavise, da su opet uspostavljeni normalni diplomatski odnosaji i da su jednog nacelnoga misljenja u pogledu politike balkanske, to se tek trebalo pozaliti sto se nijesu drzali diplomatskih uobicajenih formaliteta. Obje stranke izjavile su da ih medjusobom ne vezu kordialne veze. Rusija htjela je, da u tu enfentu zavede i ostale velevlasti. Austro-ugarski ministar izvanjskih posala grof Aehrenthal se je tomu opirao, jer bi se to eventualno lose shvacalo. List zavrsuje, da ce za uzdrzanje status quo biti nuzne mnoge diplomatske protekcije.

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

KRONIKA

O'HIGGINS I ESMERALDA.

Dvije ratne krstarice gornjeg imena usidrile u nedjelju po podne u ovoj luci, odakle ce proslijediti za Buenos Aires na proslavu argentinske stogodisnjice.

U ponediljak u jutro iskrcalo se jedno pet sto vojnika, sa glasbom na celu, da obave vjezbe u okolice grada.

Dok su prolazili gradskim ulicama, puk je vrvio sa svih strana, da vidi tu rijetkost za Punta Arenas.

Chilencu, koji ljubi svoju domovinu povrh svega, citao si na licu radost, veselje, ponos. ¿Qué le parece, señor? . . . . . Upit kratak i obican, svaki ga se cas cuje, a ipak si u njemu, kao u ogledalu, vidio chilensku patrioticnu dusu, njihov ponos, koji pracen jakim rodoljubnim custvom skoro dopire do oholosti.

Pa i zbilja imaju se cime ponositi i diciti. Kad smetnes s oka kroj odijela vojnika, po nicem drugom ne bi mogao kazati, da to nije vojska najurednija, sto je u Evropi imade.

Vojnici su se sa vjezbalista povratili pred noc i ukrcali na brod, a glazba se povratila pred guvernerovu palacu, gdje vrlo precizno odsvirala birani program. To je isto i na istom mjestu uradila i u utorak.

Casnistvu je priregjeno nekoliko banketa.

Na brodima putuju razne poklonstvene deputacije i nekoliko urednika i glavnih saradnika najuvazenijih santiaskih novina. Ovima, kao ljudima, koji sve opazaju, koje sve zanima nije omakla prilika ni da kupe dva primjerka «Domovine», koje su vidjeli na prodaji u jednom izlogu.

Steta samo, sto ce ovi mili gosti med nama ostati kratko vrijeme i nasim ce gradom opet zavladati monotonican zivot. Dobar im put i sto skoriji povratak!

SMRT ENGLESKOG KRALJA.

Prosle nedjelje brzojav nam donese zalosnu vijest, da je preminuo engleski kralj Edward VII.

Ova vijest je svakoga osupnula, jer je smrt nastupila nakon veoma kratka bolovanja. Njome su mnoge vladalacke kuce u crninu zavite i sav engleski narod, koji je svog dobrog kralja uprav obozavao.

U povijesti naroda njegovo ce ime biti ubiljezemo zlatnim slovima.

Slava mu!

HALLEYEVA KOMETA.

Nakon totikokratnog uzaludnog ustajanja, napokon se nebo razvedrilo i posljednja dva dana mogli smo opazati prekrasnu Halleyevu kometu, koja mnogim valjda ne ce dati slatko spavati od straha, sto ce se dogoditi, kad joj proletimo kroz rep.

RUKA ZLOCINCA.

U noci izmed ponediljka i utorka oko devet sati utrnula se elektricna svjetlost, a niko nije tomu znao uzroka. Sam inzenier drustveni, koji se je nalazio nadvoru, ostao je tim iznenagjen i kako po telefonu nije mogao da govori otrcao je pjeske do centrale i za malo da nije razglavio. Malo dalje centrale nasao je zice po tlehu, a sreca je, da se u mraku nije u njih zaputio i zaglavio. Okolo jedanaest sati svjetlost bi uspostavljena U jutro se pak pregledalo, kako se to moglo dogoditi i uspostavilo se, da se neki zlocinac posluzio ljestvama i jakim skarama prestrigao zicu tik stupa. Osim toga je zlocinac pretrgao i dvije zice telefona, da ne pogrijesi onu pravu, koja centralu s gradom spaja.

Regbi da prijeti opasnot zivota od neko doba u ovom gradu. Pocelo s bombama na klaonici, a sada evo presijecaju elektricne zice. Tko zna u koju to svrhu?

Trebalo bi svakako, da se vlasti pobrinu, da ove pogibelji jednom prestanu.

DA NISMO BILI DOSLI NA REDI

Znaju nasi ljudi, da smo punih pet godina trazili, gdje su sto talira, sto je Hrv. Dobrotvorno drustvo poslalo za Strossmayerov spomenik na upravu «Narodnog Lista» u Zadru.

Poslije toliko pisenja i «Nar. listu» i Jugoslavenskoj Akademiji, a ova opet nama i «Narodnom Listu» nikad se nije moglo znati, gdje su novci, dok nijesmo na koncu pisali preporuceno pismo odgovornom uredniku «Nar. lista». Ovaj je pozvao stalno upravitelje svoje novine, koji su napokon na 15. prosinca prosle godine odgovorili, da su novce poslali blagajnici Odbora zagrebackih gospoja, gospogji Zdenki Svrljuga, koju da su opomenuli za sto nas doprinos nije objelodanjen u Strossmayerovu koledaru i da im je odgovorila, da nismo dosli na red.

Ovih je je dana gospoja Zdenka Svrljuga pisala gosp. Andriji Juricicu, da potvrgjuje primitak od K 154.30 od «Nar. lista», koje su joj stisge dne 13. prosinca 1909. ukupno sa kamatama na novac.

Ovako javno hocemo da ukorimo nase u domovini. Mi se u tugjini u svakoj prigodi sjecamo nase domovine, trgamo novac krvavim znojem stecen, a domaci «rodoljubi» nijesu kadri u pet godina predati nas novac, komu je poslat. Mi smo uvjereni, da nije bio izgubljen, ali bi se nasi ljudi u domovini morali sjetiti, da nam uvijeke trebaju poslati priznanicu

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Grozgja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Cochayuyo	Sijena
Krusaka	Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija.

ROTISSERIE FRNÇASISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.

Toma Jaksic
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA, u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Kupi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

o onomu; sto od nas prime, to da covjek, koji ih je opremio ima dokaznicu, da je posteno nalog izvrsio. Objelodaniti sumu u novini, a neposlati jednu onomu, ko je novce poslao, to je isto kao i nista. Da iz Dalmacije tko posalje «Domovini» 100 kruna, i ova ih objelodani, ali ne posalje opremacu doticni istisak, za onoga je u Dalmaciji to vrijedno, koliko—pisljiv bob.

DIPLOME.

U tiskarskom zavodu «El Magallanes» dovrsene su diplome Hrvatskog dobrotvornog drustva i bit ce predane Odboru, koji je imenovan; da ih pregleda i primi. Izradba je dobro uspjela.

PRAVO IME AUSTRIJSKOG SPIJUNA U ARGENTINI.

Malo traje «neciji» pir, kaze nas naród. I uistinu je tako. Austrijski spijun vjesto se krio pod imenom «Josè Jelusich» i «Dragutin Jakovljevic» i htio kao takov zavrnuti vratom uvazenoj «Materinskoj Rijeci». Pred nekim je bio i «veliki», a i nami se sa stanovite strane predbacivalo, da smo se prenaglili, kad smo ga osudili. Ko je imao pravo, to se sad tekar vidi. Dicnoj «Materinskoj Rijeci» uspjelo je raskrinkati krvopiju i varalicu naseg naroda. Spijun se krio pod gore spomenutim imenima, a pravo mu je ime **MIHAEL STERK.** Imenom ovog gada u ljudskoj prilici ne cemo puniti nase stupce. To je nesto kao Nastic, Friedjung i t. d., to je cedo dosadanje austrijske politike, koja samo zasluzuje nekoliko jakih—pfui!

RAZNO

Trgovina papira u Egiptu.

Medju clancima, za koje se jako pita u Egiptu, nalazi se u prvom redu papir. Uvoz papira u zadnjem desetgodistu poskocio je za 37.400 egipatskih lira na 100.880 eg. lira. Dakle skoro se potrostrucio. Ta brojka razjasnjuje razvoj prosvjete u Egiptu. Medju izvoznickim zemljama zauzimlje prvo mjesto Austro-Ugarska, je povrh papira za pisanje, za novine, za zamotavanje i za papirace, daje i uvozi jos i cigaretni papir za mnogobrojne egipatske tvornice smotcica. Sa austro-ugarskim izvozom takme se talijanske i nejmacke tvornice papira.

Broj samoubojstva u Rusiji.

Broj slucajeva samoubojstva u Rusiji strahovitom rapidnoscu raste svake godine. God 1904. pocinilo je u Petrogradu 427 osoba, u Moskvi 210 osoba, u Odessi 224. U god: 1908 ubilo se je u Petrogradu 969 osoba, u Moskvi 576, u Odessi 642. Veliki broj ovih samoubojica jesu djecaci izmedju 15 i 16 godine.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografickog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PIJACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodnocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodnja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti.
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjaka sa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
" u bocama.
Biza francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.
Cijene umjerene.

Rezervirano

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legitima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legitima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.
S. 105

Biblioteca Nacional Santiago de Chile

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 94 | Punta Arenas, na 19 Svibnja (Mayo) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juricić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.
Pique-flanele — Fanele za bluze
Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.
ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Viste Viste
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. Telefon 127.
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.
Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON.
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Jadna Dalmacijo!

Mleci nam posjekli sume, a ostavili golo kamenje. U pustu krsu jadan narod mucio se, prokusavao, sto bi tu uspijevalo. Po skrapama i skripovima posadio vinovu lozu, koja se prama bijednim stanovnicima dalmatinskim pokazala milostivijom od istih ljudi, tih umnih zemaljskih bica.

I narodu je opet bio obezbijegjen opstanak, opet je odahnuo. Ruka mletacka ga nije unistila i ako ga je znatno ostetila. Ono, sto Mlecima nije poslo za rukom, snagom kosira i sjekire, Nijemcima ce regbi poci pomocu zakona. Zlosretnom su klauzulom dotjerali bili dalmatinski puk na prosjacki stap. Od sramote pred civiliziranim svijetom, morali su je dokinuti. I narod je opet mogao podignuti glavu. Ali Nijemcu to nije po cudi. On svim silama nastoji, kako bi dalmatinski puk sto vise osiromasio, da mu vratom zavrne, da zagospoduje nnsom prekrasnom Dalmacijom. Osim toga sto Dalmacija nije svijetom jos spojena sa zeljeznicama, kroje nam becani sada novi zakon po komu bi se imala placati carina na proizvodnju vina. Ako jadan tezak svojin znojem i zuljima nagje malo vina, treba da za to plati drzavi porez, kao da su mu oni iz Beca pomogli saditi lozu.

Podigao se nas narod u Dalmaciji vec proti tomu novom beckom bicu, a u prvom redu hrvatska stranka, koja je tu skoro vijecala u Spljetu, a i mnogi su nasi zemljaci primili mnogo pisama, u kojima im se tuze i zapomagaju, da im se pomoze, jer ce inace skapati od glada ili morati seliti u nepoznate krajeve trbuhom za krohom.

Jadne nase lijepe Dalmacije, sto sve jos ne ce docekati.

Ali nijesu sami Nijemci krivi, sto nas toliko gnjave, ne! Ima i mnogo nasih sinova, koji su tomu dosta krivi. Oni sagiblju glavu svojevoljno pod tugji jaram. Imamo zato zalostan dokaz i ovdje. Dok se nekoji, sto im je na cast, opiru svim silama njemackoj premoci, dotle drugi svom silom lete pod okrilje svaba i njihovim se imenom kite, a svoga se srame. Hoce li ovi ljudi vec jednom otvoriti oci? Mozda i hoce. Tuzaljke iz domovine ce im pokazati, kako su strasno zabrazdili, kako su iz puste osobne mrznje svojim u domovini pleli konop, da ih Nijemci bolje zadave.

Ljudi, otvorite oci! Jadna Dalmacija, koju kazete da ljubite, to od vas traži!

Iz domovine

Skupstina "Hrvatske Stranke".

Skupstina "Hrvatske Stranke" izvrsno je ispala. Predsjednikom je izabran g. Niko vit. Dubokovic, a potpredsjednikom zast. Juraj Biankini.

Skupstina je prihvatila resolucije u prilog zeljeznica dalmatinskih i naseg vinogradarstva. Cestitala je koaliciji i oslobodjenim Srbima.

Novi zagrebacki nacelnik.

Dne 5. pr. mj. je bio izabran nacelnikom Holjac.

Tom je prigodom udruzeno gradjanstvo priredilo sjajan komers, na komu su ucestvovali zastupnici koalicije i Milinovci.

Izborna agitacija u Ugarskoj.

Govori se da je Khuen sklopio tajni pakt s narodnostima, po kojemu bi ove imale dobiti 53 mandata.

Izborna agencija, koju je vlada ustrojila, radi u svakom pogledu uzorno.

Srpski crkveni sabor.

Kraljevom odlukom sazvan je srpski crkveni sabor za 29. svibnja u Karlovce. Mandat poslanika staroga sabora istekao je u prosincu prosle godine, pa ce se sada morati obaviti i novi izbori.

Predmet vijecanja novog sabora bit ce izvjesce metropolitanskih oblasti o njihovom radu. Osim toga bavit ce se sabor konacnim uredjenjem crkvene autonomije. Izborna ce borba biti zestoka izmedju samostalaca, pod vodstvom predsjednika hrvatskog sabora dra. Bogdana Medakovica, i radikala pod vodstvom Jase Tomica. Do sada su u saboru radikali imali znatnu vecinu, koju ce novi izbori, mozda, pretvoriti u manjinu. O ispadu izbora

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulje i masline u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Skolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Ostovih odijela. Postelja i bijaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

GJURO GRGIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao: Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich - Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cileanskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturerija "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

zavisit ce, da li ce biti imenovan ili ne kraljevski povjerenik za sabor.

Izlet Rusa.

"Obscevstvo slavijanske uzajamnosti" u Petrogradu priredjuje u svibnju ove godine izlet u jugoslavenske krajeve nase monarhije. Koncem svibnja dolaze ruski gosti u Ljubljanu, a onda u Zagreb. Iz Zagreba idu preko Trsta u Dalmaciju, Crnugoru, Bosnu i Hercegovinu, a pocetkom lipnja stizu u Beograd, odakle idu na svesloevenski kongres u Sofiju. Vodi ih general Volodimirov.

O uzasnoj posarnoj katastrofi u Ugarskoj.

Uzasna katastrofa sto se je, kako je poznata na Uskrs dogodila u madzarskoj opcini Oekörito, uzrujava jos uvijek cijelu Ugarsku. U samom mjestu obilazi pucanstvo skupnu raku kao nijemo, bez suza, s pridusenim uzdisajima.

Dokazano je, da je nesreca nastala usljed rasprsnuca jedne petrolejske lampe. Goreci petrolej zahvatio je u tili cas nesretnu plesaonu, a kroz jedini uski izlaz nije bilo spasa. I tako je poginulo preko 300 osoba. U samome mjestu zbivaju se jos uvijek tuzni prizori. U pojedinim ulicama ne vidi se ni ziva dusa.— Samo u glavnoj ulici, oko ostataka izgorjele zgrade, stoje stotine ubogih ljudi i jedan drugome kazuje svoje jade.

Velika se prituzba dize na postupanje oblasti. Nekoje novine pisu, da oblasti ne rade drugo, nego da nesretnicima otescavaju polozaj i prave neprilike. Po ulicama idu neprekidno sprovodi i odjekuje zalobno pjevanje. Mjesnom sucu poginulo je cetvero djece, supruga i majka. Jedna djevojka od 16 godina izgubila je otca, majku, tri brata i sestre. Medju zrtvama nalazi se i sest vojnika, koji su dobili dopust na uskrsne blagdane. U mjestu imade kuca, koje su posve opustjele, buduci da su svi obiteljski clanovi nasli smrt u plamenu. U mnogo kuca ostadose na zivotu samo sitna djeca i starice. Oblast je uzela sirotcad pod svoje okrilje. Ministarstvo unutrasnjih posala smjesta je stavilo na raspolaganje 100.000 kruna, da se porazdijeli medju svojtu zrtava pozarne katastrofe, Njegovu Velicanstvo car-kralj bio je odmah obavijesten o katastrofi, na sto je ugarska vlada iz kabinetske kancelarije primila brzojavku, u kojoj vladar izrice svoj saucesce. Na predlog beckog podnacelnika dra. Neumayera gradska je opcina votirala 10.000 K za rodbine zrtava.

Za hrvatsku tehniku u Zagrebu.

Vladin savjetnik Ursini, profesor na ceskoj tehnici u Brnu, koji je prije bio dugo vremena nadmjernik u Zagrebu, pozvan je bio po banu Tomasicu u Zagreb, da dade svoje misljenje glede osnutka hrvatske tehnike, koja bi se imala otvoriti vec pocetkom skolske godine u jeseni 1910. Ursini je konferirao sa banom, Chavrakom i Amrusem, te mu je napokon od strane hrvatske vlade povjerena zadaca, da provede sve predradnje za pravodobno uredjenje tehnike, koju je on jos prije 12. godina zagovorao i predlagao.

Raspisan izbor u Spljetu.

Izbor zastupnika kotara spljetskog za carevinsko vijece urecen je za dan 4 srpnja o. g.

Istraga u stvari napadaja na grofa Khuena.

Budimpestanska policija obljelodanila je saopcenje, u kom javlja, da je istraga u stvari napadaja na grofa Khuena dovrsena i da ce se protiv poznatih vec zastupnika povesti kazneni progon.

Svecani otvor nove zgrade sa realku u Spljetu.

Dne 30. ozujka bio je u Spljetu svecani otvor nove zgrade velike realke. Zanimanje gradjanstva bilo je veliko. Sama zgrada je ukusno i moderno uredjena, opskrkljena je svim zahtjevima, te je medju prvima takove vrsti u Austriji. Svecanosti je prisustovalo citavo gradjanstvo, predstavnici svih civilnih, vojnickih i duhovnih vlasti. Vladu je zastupao namjestnik Nardelli, predsjednik zem. odbora Ivcevic, te nadzornik Zavadlal.

Ribarska zadruga.

Na Kolocepu primila je od pomorske Vlade u Trstu podporu od 1000 K za nabavu nove svijecarice.

Pravo pase u Hercegovini.

Dne 31 pr. mj. na poziv c. k. namjesnistva sastali su se u Zadru kod istoga 26 izaslanika zanimanih opcina, te su vijecali kako da ocuvaju svoja prava. Predsjedao je skupstinu namjesnistveni potpredsjednik g. Toncic, a izvjestio je savjetnik Golf. Bilo je nazocnih i nekoliko narodnih zastupnika. Skupstina je prihvatila predlog glede organizacije odbora, koji bi imao savjetujucu moc i bio pri ruci nasoj vladi. Vlada hocela je da prepusti zanimanicima inicijativu, ali opcinski izaslanici medju kojim bio je i opcine dubrovacke odbili su od sebe svaku odgovornost, te izjavili odlucno, da ne ce stupiti u nikakove dogovore sa Bosanskom vladom i da je nasa duzna braniti nas pred Bosanskom. Duzna je da brani nasa starodrevna prava t. j. da ono sto Turci nijesu se usudili oteti nam da ni bosanska vlada ne suzi nam; a to ce Becka vlada postici tim vise, kad ona ima pravo *veta* i za sve zakone Bosanske.

KRONIKA

Vrijednost novca.

1 lira vrijedi $ 22.82

Proslava stogodisnjice

Izvrsujuci savjet je do sada vise puta vijecao i odobrio nekoliko predloga, kao: Da se sagradi «pucka kuca», u kojoj bi se prireglivale zabave i predavanja za puk; da se ustroji zanatljiska skola koliko za zenski, toliko za muski spol; da se, od sukupljene svote, dade za utemeljenje biblioteke u muskom liceju 1000 talira; da «pucka kuca» bude nadzina od trojice clanova, koje imenuje municipalni prisjednici, trojice, koje imenuju pripomocna drustva i trojicu veleporeznici.

Osim toga se izrazila zelja, da bi sva pripomocna drustva ucestvovala velicanstvenoj povorci, koja ce obigrati ulice dne 25 ov. mj. u slavu stogodisnjice argentinske. Taj dan ce u Chile biti proglasen svecanim.

BOLESTAN.

Doznajemo, da je gosp. Luka Bonacic, blagajnik Hrvatskog dobrotvornog drustva i tajnik tamburaskog, jedinac sin dicnog naseg starine Karla Bonacic, tesko bolestan, te da ce trebati jos nekoliko dana stati u postelji, ali da se nije bojati zla, posto se je bolesti jos u zametku stalo na put.

S nase strane zelimo, da se sto prije oporavi, da ga opet vidimo u krugu nasih i njegovih prijatelja zdrava i vesela.

VJENCANJE.

U subotu ce se vjencati nas cestiti naseljenik, gosp. Luka Jaksic sa cestitom gospojicom Petronilom Luic.

Vjerenik je rodom iz Donjeg Humca, a vjerenica iz Supetra na Bracu.

Eto, bilo u sto dobrih casa!

PODRUZNICA JURICICA I TURINE.

Nasi radini trgovci Juricic i Turina otvorili su ovih dana podruznicu svoje trgovacke kuce «Casa Croata» u ulici Aconcagua ugao Errázuriz.

Dok ih preporucamo nasima, zelimo im dobar uspjeh!

ZABAVA U PORTUGALSKOM DOBROTVORNOM DRUSTVU.

Prosle subote je portugalsko dobrotvorno drustvo slavilo 17. tu godisnjicu utemeljenja. Tom prilikom je priregjena bila plesna zabava u drustve-

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

noj dvorani, koja je veoma sjajno ispala.

Kao po obicaju do danas i ovaj su put tamburaši pohodili ovo prijateljsko drustvo, da koliko je moguce vise uvelicaju svecanost.

Okolo ponoca gosti su se posjeli oko bogate sofre. Tu je palo vise nazdravica napretku i procvatu portugalskog drustva. U rjecitom govorn tajnik istog veoma se srdacno zahvalio tamburasima, sto ih i ovaj put caste svojim posjetom i zazelio dug opstanak ovom hrvatskom zabavnom drustvu, na sto je presjednik gospodin Ivan Sekul, zahvaliv se, nazdravio dicnim clanovima portugalskog drustva.

Po dovrsenoj veceri opet se zavrglo vilovito kolo, koje je potrajalo sve do svanuca.

Grehota samo, sto se ovakove zabave samo jednom na godinu priregjuju!

PREMINUO.

U nedjelju u vecer preselio se u vjecnost Ivan Jericevic, rodom s Korcule, podlegav dugoj i teskoj bolesti, kojoj nije bilo lijeka.

Prekjucer mu je bio sprovod. Duga povorka prijatelja i znanaca, koja ga je odpratila do hladnog pocivalista, svjedoci koliko je pokojnik bio vigjen i cijenjen, a to isto svjedoci veliki broj vijenaca, kojim su bila okicena mrtvacka kola.

Laka mu bila crna zemlja, a njegovim nase saucesce u zalosti!

KOTURASI.

Sada, kad se prave osnove i prikazuju predlozi, kako bi se bolje proslavila stogodisnjica, dosli su i koturasi do sretne namisli i podastrli molbu izvrsujucem savjetu, da bi ih pripomoglo stanovitom svotom za izgradnju trkalista, koje bi i kasnije sluzilo mladosti za sastajanje i utrkivanje.

Molbenica nosi mnogo potpisa prijatelja ovog sporta i mislimo da ce biti uslisana.

NAKAZNO TELE.

Sa estancie «Rio Amarillo» donijeli su neki dan tele su dvije glave i osam noga. Netom se otelilo, zaklali su ga, jer je bilo nemoguce da zivi, i poslali na dar muzeju O. O. Salezijanaca, koje ce ga balsamirati.

Kad bude posao gotov, biti ce to cudoviste izlozeno publici, da ga vidi.

GOSP. VICKO KUSANOVIC NA POVRATKU.

Postarskim parobrodom «Orita» povraca nam se eto opet u Punta Arenas gosp. Vicko Kusanovic sa obitelji. Ujedno dolazi s njim i njegov brat gosp. Ivan Kusanovic.

Gosp. Vicko Kusanovic koji je ostavio lijepo ime ovdje, a kako smo citali u novinama, i u domovini, eto ce kroz malo sati biti opet u nasem krugu, sto nas u velike veseli. Ovo par redaka neka bude dobrodoslicom milom prijatelju, cestitom gragjaninu i vatrenom hrvatskom rodoljubu ujedno sa svim njegovim milim i dragim.

HALLEYEVA KOMETA.

Danas smo joj imali proci kroz rep. I bit ce tako, kad su astronomi rekli. To je poznato, da se njima ne smije prigovoriti, jer su veoma izuceni ljudi. Mi smrtnici nikakva mirisa osjetili nismo, neka smo imali proci kroz tako delikatni kraj—repatice. Moguce da ce popovi, koji, kako je poznato, imaju dobar njuh, biti stogod nanjusili, ali . . . to ce oni kazati do koji dan, kad isprazne—skrabicu. Kazati, rekosmo, ali ne, da svak cuje. Oni ce se smijati onim, koji su grijehe mislili opravdati novcem, cijenec, da se Svevisnji prodaje, kao sto trgovci davaju postole!

RAZNO

Grof Tolstoj i—esperanto.

Prije nekoga vremena izlozio je grof Tolstoj pred nekolicinom slusalaca u Jasnoj Poljani svoje nazore o umjetnim jezicima, za koje se nikako ne odusevljava. On drzi, da se takove „fonetsko-papirne krparije" ne dadu razborito opravdati. A i cemu, da se uce, pita Tolstoj kad covjecanstvo ima vec odavna medjunarodni jezik rada? I tom prilikom pripovijedao sijedi pisac o nekom ruskom dobrovoljcu, koji je polazio na Balkan, pa slucajno ispao iz vagona. Nasao se medju ljudima, koji nijesu poznavali njegova jezika. A i cemu, da se razumiju? Neki ga je starac primio pod svoj krov i dao mu sjekiru u ruke. Dobrovoljac je to razumio, da ima poci u sumu i nasjeci drva, sto je i ucinio. Gostoprimac je bio vrlo zadovoljan, nasmijesio mu se i potreptao ga po ramenn. Razumjeli su se. Dobrovoljac je i dalje radio, stogod je trebalo, dobivao je od svog domacina jelo i konacno su se razisli u najboljem prijateljstvu. —Rad je najbolji jezik. Da je dobrovoljac pao medju Engleze, Franceze ili Turke. svagje bi se na taj nacin sporazumio, jer u radu lezi jamstvo za medjusobno sporazumijevanje i prijateljsko priblizavavanje covjeka covjeka. Ali osim svoga jezika postoji jos i jezik ljubavi, koji je po gotovo razumljiv svim narodima.

I tu je opet Tolstoj ispripo-

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
— U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Manle ugao Colchagua Br 1291.
Grozgja — Luka chilenskog
Rajcica — Dunja
Coehayuyo — Sijena
Krusaka — Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk — Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu — Raznih vinija.

ROTISSERIE FRNÇASISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sjeka u teritoriju.
Usorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvoziteli.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumanna
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvidi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

vijedao pricu o nekom engleskom lijecniku, koji se odjedared nasao medju Entiopljanima, koji niti su njega, a niti on njih razumijevao. Posto nije nosio sa sobom oruzja, nije im bio nikako sumnjiv, pa im se priljubio. Poceo ih lijeciti i previjati im rane, pa je domala postao najpopularnijim covjekom u onom kraju. Svojom covjecnoscu i iskrenom ljubavlju pridobio je srca svih urodjenika, pa im je izbio iz glave i ratovanje sa susjednim plemenina. Kad je lijecnik od njih odlazio, jaukali su od boli, padali na koljema i ljubili mu noge. I dugo se nijesu mogli umiriti. A niti je on poznavao njihovog, niti oni njegovog jezika. Jedini jezik bila mu je—ljubav i rad. To su—zakljucio je Tolstoj—najbolji medjunarodni jezici i najpouzdaniji zalozi bratimljenju svih naroda.

Tragican slucaj kinematrgrafske sugestije.

Jedan newyorski list biljezi vrlo cudnovat i tragican slucaj kinematografske sugestije. Tri talijanska ucenika od 12 do 13 godina prisustvovali su kinematografskom prikazivanju slika iz ljudozderskih krajeva, te su bili tako impresionirani, da su zazeljeli biti ljudezderima. I zaista postavise se na jedan prolaz udaljene gradske cetvrti da vrebaju na zrtvu ta je imala biti prvi malen djecak, koji se imao tu pojaviti, a taj je imao igrati ulogu krscanskog misijonera, kojega su oni kao ljudozderi imali ubiti, ispeci i prozdrijeti. Lomaca je vec bila gotova, kup suhog drvlja gorio je na vjetru. Zla kob dala je u zamku 9-godisnjeg djecaka Josipa Jaegera. Cim se ovaj pojavio, zavjerenici se zaskocise na njega divljastvom, kakovo su gledali u kinematografu. Udarci nogama i sakama padali su ko kisa na ubogog djecarca, koji se nije branio, nego silno prestrasen, plakao i vriskao; ali zvjerski "ljudozderi" nijesu imali smilosti, nego nastavljahu biti djecaka uz divlji krik, dok se nije iznemogao i srusio na tle onesvjescen. Djecak je u pocetku nenadno zahvacen toljagom po glavi, mislio da se je srazio s automobilom, a kasnije si nije mogao rastumaciti zasto ga biju ona trojica. Kad je tako pao, ljudozderi ga odmah svezase i odvukose ga prema lomaci. Kod toga se opet osvijestio i nastojao se osloboditi, ali bila su trojica djecaka jaca i to jos stariji od njega, te su ga donijeli vec posve blizu vatre. I mali Jaeger sigurno bi bio specen na lomaci, da nijesu nadosle nekoje zene, koje su se vracale iz crkve i koje su videci groznu sliku, natjerale u bjeg male zlocince. Djecak je bio tako oslobodjen i prenesen u roditeljsku kucu, gdje mu je majka pruzila prvu pomoc i zatim dozvala lijecnika, koji se izjavio da ce djecak valjda ostati osakacen, jer je jako oprzen na rukama i nogama.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buidog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografienog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obiteji posebna sluzba na kucu.
—Prepodnocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltde.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoj vrjednosti.
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obiteji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu ukanjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjaka sa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
„ u bocama.
Biza francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.
Cijene umjerene.

Rezervirano

JOSE BRETON, HABANA, CUBA.

UN NIÑO ROLLIZO
es siempre interesante y admirado, así como uno raquítico inspira lástima y conmiseración.
La buena nutrición es el fundamento de la robustez y bienestar de los niños, y los que son delgados y raquíticos, ó es porque el estado débil de su estómago no les permite digerir la grasa que contienen los alimentos ordinarios, ó es porque estos no se la suministran en cantidad suficiente. En ambos casos el mal es grave y debe remediarse administrando
LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
que se compone de la grasa más nutritiva que la ciencia conoce, aceite de hígado de bacalao reducido á glóbulos tan infinitamente pequeños, que los niños, por muy debilitados que estén sus funciones digestivas, digerirán y asimilan con asombrosa facilidad.
Esta emulsión va directamente á la sangre, enriqueciéndola y purificándola, nutre y desarrolla los tejidos vivientes y aporta á la vez el fósforo y las sales calizas que tan necesarias son para la nutrición y formación de los huesos y los nervios. Es de sabor tan agradable que los niños la toman como una verdadera golosina, y es considerada y recomendada por todos los médicos del mundo como el mejor auxiliar de los organismos en desarrollo y el más poderoso de los reconstituyentes.

Precaución Necesaria.—La Emulsión de Scott Legitima es la única Emulsión que no se separa ni se enrancia, ni cambia su color blanco y la única que se conserva siempre inalterable. La Emulsión de Scott Legitima no quema la boca, ni fermenta en el estómago, ni causa diarreas á los niños, y es la única que todos los médicos recetan.
Ninguna es legítima sin la marca del "Hombre con el pescado á cuestas"
SCOTT & BOWNE, • Químicos, NUEVA YORK.
S. 112

Archivo Nacional
Santiago de Chile

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 95 | Punta Arenas, na 2 Lipnja (Junio) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.
Pique-flanele — Fanele za bluze
Veliko skladiste kusulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.
ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75..

Viste Vielic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. Telefon 127.
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.
Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa.
Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON.
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uredjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naredjene su za sluzbe sklizaonice u Savezn.im drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Iz domovine

Nova oklopnjaca «Zrinji».

Vrlo uvazeni «Trcanski Lloyd» o tom novom brodu nase ratne mornarice pise slijedece:

U prosli utorak, dne 12. t. mj. bio je svecanim nacinom spusten u more sa brodogradilnice sv. Marka u Trstu novosagradjeni ratni brod «Zrinji». Krasan i ugodan proljetni dan privukao je u Trst veliku mnozinu stranaca Tiem više, sto se znalo, da ce novom brodu «Zrinjiju» kumovati nadvojvodkinja Marija Valerija, kci noseg vladara i da ce pri slavi prisustvovati i nadvojvoda Fran Salvator.

Vidili smo dosad mnogo brodova ratne i trgovinske mornarice, koji su bili sagradjeni na trscanskim brodogradilnicama i spusteni u sinje more. Nu nijedan takav dogodjaj politicko-gospodarske naravi nije bio tako slavno i tako svecano proslavljen, kao upustaj ratnog broda «Zrinji». Zrinji! Ta, ko se ne sjeca slavnog hrvatskog junaka Nikole Zrinovica, tog hrvatskog Leonide, koji je godine 1566. digao sebe, svoju vojnicku posadu od 800 hrabrih vojnika i svoj tvrdi grad Siget lagumom u zrak, eda ne padne u ruke ziv turskom sultanu Sulejmanu, koji ga je obsjedao sa silnom vojskom vise od mjesec daaa. I ime tog hrvatskog junaka, koga svojataju «braca» Magjari, ovjekovjeceno je sada u novom brodu nase ratne mornarice, eda sirom svieta raznasa slavu neumrlog Nikole Zrinovica po svjetskim morima.

Pri slavnostnom spustanju «Zrinjija» u more bile su prisutne svekolike vojnicke, gradjanske, drzavne i duhovne oblasti. Bec je poslao k proslavi dobar broj svojih sluzbenih ljudi. Razbivsi kuma nadvojvodkinja Marija Valerija bocu sampanjca o kljun broda, spustio se ponosno u pjenuce se morske valove «Zrinji» uz zivahno klicanje obcinstvo i mornara.

«Zrinji» brat je ratnim brodovima «Nadvojvodi Franu Ferdinandu» i «Radeckomu». Dug je 137 37 m, sirok 24.50 m, gazi 8.07 m, a ima razvodnju od 14.457 t. Ima jaku drainazu te moze, upotriebivsi sve svoje sisalike, prenieti preko palube 2400 t vode na sat. Providjen je dvama cetveroklinastima strojevima sa trostepenom razsirbom. Oba ta stroja razvijaju, vrteci se 133 puta na casak, snagu od 20.000 konjskih sila, dajuci brodu pivnu brzinu od 20.5 morskih milja na sat. Brod sagradjen je izkljucivo domacim materijalom. Oboruzan je sa 4 topa od 30.5 cm 45-kalibra, sa 8 topova 24 cm 45-kalibra, sa 8 topova 24 cm od 45-kalibra, 20 topova 10 cm od 50-kalibra i sa 2 mitraljeze od 8 mm.

«Zrinji» nije nikakav «Dreadnought». Ali je cvrst, okretan i nasrtan brod. U danim prilikama bolji je od velikih i tromih brodova, koji mogu lako izgubiti u pomorskim bitkama svoju vaznost i silu, ako budu iznenadjeni! Nasa ratna mornarica dobila je sa «Zrinji»-jem jak pomorsko bojni cinbenik, koji moze danas, sutra u slucaju pomorskog rata igrati odlucnu i ozbiljnu ulogu. On ce, kad bude posve dovrsen, biti pridruzen kao bojna jedinica svojoj braci «Nadvojvodi Franu Ferdinandu» i «Radeckomu», s kojima ce sacinjaviti u nasoj mornarice trojednu skupinu.

Pokojni nadb. Milinovic o Becu i glagoljici.

«Nar. L.» broj 27 o. g. priopcuje jedno vrlo interesantno pismo pokojnog barskoga nadbiskupa Milinovica, sto ga je pisao jednom svom prijatelju, a tice se i glagoljice. To pismo glasi:

«Velecijenjeni gospodine! Taman kada sam krecao na put, da dodjem amo u Stajersku i da se oporavim od velike slaboce, prouzrokovane od silne zege, primih Vase precasno pismo sa tiskanom predstavkom, prikazanom Sv. Otcu u pogledu «glagoljice». Procitat cu istu, kada se povratim, a Vami svesrdno zahvaljivam na dobroj uspomeni, koju ste htjeli tiiem naprama meni iskazati.

«Sve predstavke, sto se budu, makar od koje strane, slati u Rim za «Glagoljicu», ostati ce uvijek bezuspjesne, dok se za to ne zauzme slozno episkopat hrvatski, a ovaj ne ce se nigda u tom sloziti, jer dobro mi je poznato, kada nadbiskupi dolaze u Bec, da polože zakletvu, tada im se izricito preporuciva, da iz svoje biskupije nastoje procerati sablaznjivu «Glagoljicu», koja vodi na rusizam i pohriscivanje. U tom smislu daju neki biskupi i izvjesca Sv. Stolici, a ova zbilja misli, da je tako i da oni, koji brane «staroslavenstinu» nijesu nego zanesenjaci i varalice, koji se sluze tim za svoje svrhe, koje su pogibelne vjeri i domovini. Tim se nastoji unistiti «Glagoljicu», koju u Becu mrze, da se ne moze gore i Rimu je prikazivaju kao najpogibelnije sredstvo za ka-

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Slednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnomjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao I.ozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich-Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKARNA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Citenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mjesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

toticku vjeru, a Sv. Stolica, bez da proucava sama, vjeruje sto se kaze, iz Beca, te joj se i ona protivi.—Rohic, 10, rujna 1904.—Vas O. Milinovic.

Barciceva 80-godisnjica.

Javljaju iz Zagreba, da se u tamosnjim zastupnickim krugovima radi o tome, da se sto dostojnije proslavi 80 godisnjica zivota narodnog zastupnika Erazma Barcica, a tom bi se prilikom ujedno proslavila 50-godisnjica njegovog parlamentarnog rada. K proslavi imao bi se pozvati jedini jos zivi jubilarcev zastupnicki drug od sesdesetih godina zast. Dr. Polit-Desancic, da se na taj nacim manifestira narodno jedinstvo.

Madzari i Bosna-Hercegovina.

Dne 7. p. m. drzali su u Pesti madzarski tvornicari vijece o gospodarskim prilikama u Bosni i Hercegovini i o tom, sto bi se sve imalo poduzeti, da se Bosna s Ugarskom sto tjesnje gospodarski sveze. Vijecu su prisustvovali predsjednik i tajnik trgovacke komore u Sarajevu te izaslanik ministarstva zajednickih financija barun Klimberg.

Njoj 74, njemu 26 godina.

Pod naslovom «sretni mladenci», citamo u dubrovackoj «Crvenoj Hrvatskoj» slijedece retke:

Dne 7. o. mj. vjencali su se Marija Monkovic udova sa Bozom Kolovratom iz Prolozca, Imotskog Kotara, nadnicarom kod ovomjesne zeljeznice. Njoj je 74 godine, a njemu 26.

Izbori za bosanski sabor.

Raspisani su za 18, 23., 25. i 28 svibnja ove godine Svih zastupnika ima po zakonu 72, a virilista (nebiranih clanova sabora), 20, dakle svih skupa 92.

Braca Pribicevici pusteni napokon na slobodu.

Posto je dr. Hinkovic predao sudbenom stolu presnu molbu, da bi se uz kauciju pustilo bracu Pribicevice na slobodu, to je i uslijedilo, te su istog dana po podne bili pusteni iz zatvora, u kom su pravedni odsjedali preko 20 mjeseca.

Izgleda, pise «N. L.», da se patnje ove dvojice utamnicenika htjelo jos u zadnji cas produljiti, pa dok im vec svi drugovi uzivaju slobodu, imali bi Adam i Valerijan Pribicevic da bas radi toga trpe po necijoj volji jos vece muke. Napokon je toj torturi ucinjen kraj, i ova ce vijest veselo odjeknuti jednako u srpskim kao i hrvatskim narodnim krugovima, koji shvacaju sav uzas te najgroznije inkvizicije, sto se u 20 vijeku povela u Hrvatskoj, kao dokaz, da ova drzava svojih tradicija ne ostavlja, te svu strahotu jednog korumpiranog sistema i do mozga mu pokvarenih provadjaca. Veselec i se od srca, sto ce Adam i Valerijan Pribicevic nakon tako dugog tamnovanja ugledat svjetlo slobode, zelimo da bi velike njihove patnje bile narodu od koriste i oni narodu zivim primjerom i opomenom, da do narodne slobode vode dugi, strmi, trnoviti i krvavi putevi.

Zivjeli narodni mucenici Adam i Valerijan Pribicevic.

Posjet ministra trgovine Weisskirchnera u tvornici «Cement».

Spljetska «Sloboda» donosi ovaj dopis iz Omisa: U ponedjeljak nam je bio ovdje mni. trg. Weisskirchner. Priredjena mu je u pocas rasvjeta i glazba. U jutro se je odvezao na Gubavicu i pregledao racnje. Izrazio je opetovano udivljenje nad polozajem Omisa i nutarnje okolici. Posjetio je po tom tvornicu cementa «Cement» te se je najlaskavije izrazio o rijetkom i prakticnom stepenastom razmjestaju pojedinih odijela, o uredjenju same tvornice, a narocito je bio zadovoljan brigom, koju tvornica pokazuje za radnike, podignucem modernih radnic. stanova. Isto je tako bio zadovoljan kad je cuo da je u tvornicu ulozen iskljucivo domaci kapital i domace radne sile.

Punta Arenas, 2. lipnja.

Ljudi, da te Bog sacuva

«Domovina» od svog izlaska do danas, sa bracom, koja misle, da je bolje nazivati se austrijanac, nego hrvat ili srbin, postupala je uvijek, kako se ono veli, s rukavicama na ruci, znajuc, da i medju njima ima dobrih ljudi, koje bi bilo grehota napastovati. Tako su pored dobrih prolazili i zli mirno.

Oprostit ce oni dobri, sto danas treba da skinemo rukavice, dok dvojici-trojici onih drugih nesto kazemo.

Poznato je nasoj naseobini, sto se ovih dana odigralo u Punta Arenas. Jedan fanaticni austrijanac, koji se obicno hvali ako on izagje iz borbe, da ce propasti austrijaki, htio je iz osvete, da zavrne vratom «Domovini». Citajuc on dosta o zalosnim parnicama u domovini na temelju falsih dokumenata, htio se i on proslaviti istim nacinom. Za to je dao jedan clanak kronike 91. broja «Domovine» prevesti na spanjolski jezik. Prevagjaci, kao dobri nastici, prevod su napravili na svoju. Onda su ga dali osvetniku, da ga objelodani. Ovaj je vise dana obijao pragove novina, gdje bi mu ga tiskali, dok svakidanjim zanovetanjem i novcem nije postigao svoj cilj. Tu smo mi citali, kako austrijanci misle, da se sa spomenutim clankom vrijegjaju Chilenci, a da oni isti sude, eno im tacna prevoda clanka.

Misaona i obrazna covjeka vec samo ovo izdajnicko djelo gadi, a huncutski prevod pogotovo.

Clanak se sastojao iz tri tocke, a u cijelomu nigdje ne ulazi rijec hrvat. Prevagjaci su vec u prvoj tacki umetli rijec «croatas» eda izazovu mrznju Chilenaca proti hrvatima. U drugoj su tacki ispustili rijeci «Nije nam ugodno» i zamijenili sa «Queremos». $ 100, o kojim se tu govori, okrenuli su tako, kao da se glazbare huska da im se ne bi imala dati plata manja od $ 100, dok se clanak odnosi na razliku od pesosa stotinu, sto je gosp. Guverner ponudio glazbarima, biva: sve su mjesne novine javile, da je za utemeljenje glazbe «Junta de Alcaldes» odlucila $ 900, mjesecno a on je njima ponudio $ 800 (tako su se oni tuzili uredniku, kad su izasli iz palace). Treca tacka je prevedena od rijeci do rijeci, pa se vec zna, kod takovih prevoda sto moze izaci.

Ko je procitao clanak u nasem jeziku u cijelosti, lako moze shvatiti, da se u njemu samo izrazuje ogorcenje, sto cemo stogodisnjicu slaviti bez glazbe; stavili smo se dakle na stanoviste najrodoljubnijeg Chilenca.

Podli dousnici nisu postigli cilja. Htjeli su dati posljednji udarac hrvatstva, u omrcise sami sebe. Po klubovima i drugim sastajalistima svukud se posprdno komentiralo postupanje austrijskih denuncijanata, osobito kad se saznalo, da je prevod prosti falsificat.

Ne cemo se s nase strane baviti ovim odvratnim ljudima. Zalimo ih i preporucamo im, da ce za njih casnije biti ako se svojski zauzmu oko lopate, masklina, stupe i macule, a batale pero i politiku. Sto za koga nije—nije.

U onih dobrih austrijanaca, kojim nigda postovanja uskratili nismo, pitamo oprost, ako smo im danas, ne krivnjom nasom, priredili koju gorku i molimo ih da svoje nemirne pristase pokaraju. Ovakovi skandali samo su njima na stetu,

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

jedino njihov ugled trpi, a niciji drugi.

Hrvati se pak mogu ponositi, da nema toga koji bi ovdje njihov ugled ni za cas uzdrmao, pa makar se posluzio koliko god moguce paklenskijim sredstvima.

KRONIKA

Vrijednost novca.
1 lira vrijedi $ 21.81

Grozno umorstvo.

Proslog cetvrtka izmed 6. i 7. sata po podne pocinjen je strasan zlocin umorstva na osobi gosp. Nikole Bista, rodom grka, po zanatu slasticara.

Grozno umorstvo. izvedeno po do sada nepoznatu zlocincu, vrlo je prestravilo gradjanstvo. Dok svak zali zrtvu, ustraseno se pita: Sto se ova nama nad glavom vije? Kakovih li nakaza u ljudskoj prilici nema med nama? Jesmo li sjegurni u vlastitoj kuci?

Ovakva i slicna pitanja pobudio je zalostan i grozan slucaj, koji cemo evo opisati.

Pokojni Nikola Bista imao je svoju slasticarnicu smjestenu u kuci gdje je i krojacnica «Sastreria Central», ulica Atacama, ugao Valdivija. Bilo mu je oko 65 godina. Kao nezenja radio je sam u svojoj slasticarnici, pa je i hranu sam sebi pripravljao. One, za nj posljednje, veceri uprav je bio pripravio stol, da pocne jesti, kad mu je «prijatelj» dosao u pohode. I sjedao je za stolom. «Prijatelj» mu nema biti bio voljan jesti, pa se je po kuhinji setao, otrag njega. Dok se pokojnik pripravljao da osladi sam veceru, ubojica prihvati sjekiru i udari ga osrricom po desnoj strani glave i rastvori mu babanju. Tad se Bistas srusio na zemlju na lijevu stranu, a ubojica ga je opet udario ostricom po istoj desnoj strani, pa onda po vratu, da mu je skoro odijelio glavu od trupa. Zvijer nije se ni tim zadovoljila, i valjda u strahu, da ne zavice, usima od sjekire stuce mu zube.

Po tom je ubojica mirno ostavio kuhinju, uljegao u slasticarnicu i utrnuo svijecu pa pritvorio vrata i umakao.

Malo po tom su djeca dolazila da kupe slastica. Posto su vidjela svijecu u kuhinji tukli su i dozivali slasticara. Tuda je prolazio gosp. David Dragicevic, koji upita djeca sto je, da toliko buce i kad je vidio, sto je, on jakim glasom zazove, ali nko ne dade odgovora. Ne znajuc kako je slasticar mogao onako ostaviti kucu, pogje u krojacnicu da priupita i s njime dogje gospodar gosp. Lépori. Ugjose obojica unutra i vigjese groznu sliku. Odmah posalju jednog krojaca na policiju, a oni se postave na vrata, da ne bi ubojica izasao.

Policija je odmah stigla i prebrala kucu, u kojoj se nije naslo nikoga. U ladici trgovacke klupe nagjeno je $ 22 sitnog novca, a u krupnijem kod slasticara $ 80. Ostalu pristednju koja dopire do $ 4000 imao je polozenu na banki, pa je zagonetno rad sta je ubojica mogao izvesti ovako zvjersko djelo, tim vise sto slasticar zivi ovdje od mnogo vremena i nije imao neprijatelja. Ovaj pak, koji ga je umorio, ima mu biti bio poznat od doba, osoba pouzdana, jer strana osoba nije mogla uljesti k njemu u kuhinju, a da on ostane mirno za stolom jeduci.

Policija pomno istrazuje ubojicu. U toliko gradjanstvo mora da zivi u strahu, jer, kako se iz ovog zalosnog cina vidi, nije covjek sjeguran ni kad u kuci mirno hoce da vecera.

D. Cárlos Bories.

Prosle sedmice stize nam vijest, da se preselio u vjecnost gosp. D. Cárlos Bories, bivsi guverner ovog teritoria.

Vijest ova nije nas nenadno stigla, jer znamo visoku starost pokojnika, ali jest duboko ganula.

Pokojnik je bio utjelovljena dobrota. Ljubio je svakoga bez razlike narodnosti, poticao ih na rad i svojom mudrom i pravednom upravom pospijesio procvat i napredak ovog teritorija za nekoliko decenija.

Svak ga je ljubio i postovao. U njega se islo na tuzbu i po savjet, kao u rogjenog oca, a on je znao svakomu ljubazno pomoci. Klobuk i kapa bila mu je jednaka. Za to ce uspomena njegovu mudru vladavina ostati neizbrisiva.

"Domovina" u ime nasih naseljenika pridruzuje se zalosti sinova ove zemlje i klice dobrom pokojniku: vjecna pamjati!.

Argentinska stogodisnjica u Punta Arenas.

Dan 25. maja, dan stogodisnjice argentinske, bio je u cijeloj republici proglasen sluzbeno svecanim. U svim gradovima priregjene su pucke svecanosti u pocast posestrime zemlje. Ni Punta Arensko gradjanstvo nije izostalo. Toga se dana ovdje dozivjelo, sto se rijetko do sada vigjelo.

Veterani, vatrogasci, sva pripomocna drustva pod svojim barjacima, skolska djeca, okonjeni redari, sve se to uredilo u svecanu povorku, koja se uputi s mosta za putnike glazbom na celu, da pozdravi konsula argentinskog gosp. Margueirat, koji je stojao na jednom od balkona municipalnog teatra, okruzen nekolicinom argentinskih gradjana.

Po difilovanju se povrorka

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod opreima novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Grozgja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Cochayuyo	Sijena
Krusaka	Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija.

ROTISSERIE FRANÇSISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Rudi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

zaustavila pred teatrom, a narodu je progovorio rjeciti govornik gosp. Camilo Feliú. Govor mu je bio prekidan poklicina Argentini i materi-zemlji Spanjolskoj.

Tronut gosp. Margueirat. da se eto sav grad okupio, da se iskaze postu njegovoj domovini, rece da mu se od ganuca rijec u grlu zaveziva, a da moze dostojno zahvaliti na tolikom i takom iskazu ljubavi.

Po govorima bile su odsvirane argentinska i chilenska himna, koje je prisutni narod otkrite glave saslusao i popratio burnim poklicima obim zemljama.

Po tom su presjednici i tajnici svih korporacija prosli do konsula, da mu u znak radovanja na ime clanova cestitaju.

I u ime skolske djece bi pozdravljen konsul, koji nakon govora male govornike ljubazno ogrli.

Pri sampanjcu u municipalnoj vijecnici gosp. Gobernador Fco. Chaigneau u ime vlade oslovi gosp. konsula i nazdravi Arjentini.

Skolskoj djeci dijelili su se slatkisi.

Po svrsenom cinu drustva su se razisla svojim dvoranama.

«La Cooperativa vitalicia».

Primili smo zadnji vijesnik drustva gornjeg imena, iz kojega razabiremo, da je ovo drustvo napredovalo gorostasnim korakom. Nabavilo je dvije velicanstvene zgrade u Valparaisu u vrijednosti od 240.000 talira, koje daju znatan mjesecni dobitak.

Drustvo broji skoro 2000 clanova, pa se iz tog jasno vidi kakovo pouzdanje i ugled uziva.

I oni iz Punta Arenas danomice rastu, a mislimo da ce ih se i jos vise pridruziti samo ako se obrate drustvenom agentu gosp. Gisbertu Tonini, koji ce im ljubazno podati sve zeljene naputke.

Iz urednistva.

Posto su bila dva sveca biva u srijedu proslava argentinske stogodisnjice, a u cetvrtak tjelovo nije mogao list izaci one sedmice.

Tjelovo.

Tjelovska procesija ispala je krasno, jer je pristupilo mnostvo vjernika.

U tu svrhu je bila placa Muñoz Gamero uresena slavolucima, tako isto i crkvena vrata. Na slavoluku ovih vile su se dvije austrougarske zastave, bit ce valjda da hrvate sjete i u crkvi jarma, koji trebaju snositi.

Cijenimo da ce svestenici barem znati, da su pred Bogom svi ljudi jednaci.

K prelazu u novi zivot.

Prijatelji gosp. Humberta Pasinovica priredise mu sinoc oprosnu veceru u "Hotel de France" prigodom njegova prolaska u knjigu sv. Luke.

Kako je poznato njegov stric mu dovodi zarucnicu po srcu sutrasnjim parobrodom.

Oprosnoj veceri, koja je sjajno ispala, ucestvovase gospoda: J. Jordan, Karl Hinkelmann, Oscar Satler, S. Macan, Cicarelli, P. Hrdalo, S. M. Bianco, C. Mangia, M. Pasinovic i H. Trede.

Na povratku.

Gosp. Josip Pasinovic sutrasnjim postarskim parobrodom povraca se opet u nas krug.

S njim dolazi zarucnica gosp. H. Pasinovica cestita i odlicna gospojica Anka Mirkovic, rodom iz Budve.

Dok klicemo dobro dosao gosp. Pasinovicu i njegovoj novosteceno] nceakinji, mladencima zelimo neprekidni medeni mjesec.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografscnog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud - Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti.
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Cipriano Fojo
Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjaka sa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
„ u bocama.
Biza francaskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.
Cijene umjerene.

Rezervirano

JOSE BRETON, HABANA, CUBA.

UN NIÑO ROLLIZO
es siempre interesante y admirado, así como uno raquítico inspira lástima y conmiseración.
La buena nutrición es el fundamento de la robustez y bienestar de los niños, y los que son delgados y raquíticos, ó es porque el estado débil de su estómago no les permite digerir la grasa que contienen los alimentos ordinarios, ó es porque estos no se la suministran en cantidad suficiente. En ambos casos el mal es grave y debe remediarse administrando
LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
que se compone de la grasa más nutritiva que la ciencia conoce, aceite de hígado de bacalao reducido á glóbulos tan infinitamente pequeños, que los niños, por muy debilitados que estén sus funciones digestivas, digieren y asimilan con asombrosa facilidad.
Esta emulsión va directamente á la sangre, enriqueciéndola y purificándola, nutre y desarrolla los tejidos vivientes y aporta á la vez el fósforo y las sales calizas que tan necesarias son para la nutrición y formación de los huesos y los nervios. Es de sabor tan agradable que los niños la toman como una verdadera golosina, y es considerada y recomendada por todos los médicos del mundo como el mejor auxiliar de los organismos en desarrollo y el más poderoso de los reconstituyentes.

Precaución Necesaria.—La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión que no se separa ni se enrancia, ni cambia su color blanco y la única que se conserva siempre inalterable. La Emulsión de Scott Legítima no quema la boca, ni fermenta en el estómago, ni causa diarreas á los niños, y es la única que toman los médicos recetan.
Ninguna es legítima sin la marca del "Hombre con el pescado á cuestas".
S. 113
SCOTT & BOWNE, • Químicos, NUEVA YORK.

Biblioteca Nacional
Santiago de Chile

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 96 | Punta Arenas, na 9 Lipnja (Junio) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zenskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Visko Violic
KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. Telefon 127.

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodnja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva

Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO

—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais

Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins

engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk

Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.

Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA

N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.

Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO

CHINA — VINO

Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA

AVENIDA COLON.

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Iz domovine

Hrvatski uspjeh u Americi.

Kako javljaju americke hrvatske novine, uspjelo je Hrvatima u Americi isposlovati od predsjednika americkih ujedinjenih drzava kao i od sabora, da od sada ne budu kod popisivanja pucanstva (koje se popisivanje upravo sada obavlja) upisivani kao Austrijanci ili Madzari, vec kao Hrvati iz Austro-ugarske monarhije. Ovo je prvi put, da se u Americi sluzbeno istice hrvatska narodnost.

Promjena kalendara u Rusiji.

Citateljima ce biti poznato, da Rusija i Srbija kao i ostali pravoslavni rabe drugi kalendar nego li mi. Razlika izmedju obiju kalendara iznosi 13 dana. Uslijed ove razlike nastale su pomutnje u datumima i u samoj Rusiji, jer se neki dijelovi, kao Finska i Ruska Poljska sluze nasim kalendarom, a pogotovo u saubracaju s ostalim svijetom. Sad je u Rusiji izradjena zakonska osnova, koja se ima doskora razdijeliti medju clanove drzavnog vijeca, da se uvede novi kalendar i u Rusiji. Rusko se sveœenstvo protivi uvedenju toga kalendara, ali bi pristalo pod uvjetom, da blagdani ostanu po datumima staroga kalendara. A bas to je jedna velika nesreca za nas Hrvate i Srbe, jer bi se inace znalo malo za razliku izmedju nas.

Posljednji lirac.

Dne 1. svibnja tg. navrsio je Ivan Trnski, veliki zupan i pukovnik u miru 91. godinu zivota. Trnski je posljednji od onih velikih pregaoca, koji su probudili hrvatsku svijest u nasem narodu, u cetrdesetim godinama prosloga stoljeca, kad je najveca bila pogibelj, da ce nas Austrija ponijemciti. Rodio se 1. svibnja 1820. u Raci kraj Bjelovara. Sljedeæe rodoljubu zelimo jos mnogo godina sretno prozivjeti.

Hrvatski umjetnik u Americi.

Hrvatska naselbina u Kansas City pozvala je naseg akademickog slikara profesora Otona Ivekovica, da joj ukrasi narodnu crkvu sa slikama. Tom se je pozivu nas odlicni umjetnik odazvao, te je recenu crkvu oslikao sa zgodama iz biblijske povjesti u strogo narodno hrvatskom slogu. Dotiene radnje uspjele su vrlo lijepo, te su ih americke novine opetovano pohvalile, a neke su dapace ustvrdile, da je hrvatska narodna crkva u Kansas City prvi hram bozji u Sjevero-americkim sjedinjenim drzavama, koji je umjetnickim slikama ukrasen. To je izazvalo paznju nadleznih krugova, koji su pozvali neke americke strucnjake, da o Ivekovicevim slikama napisu u umjetnickim revijama vjestacke kritike. Nas umjetnik smatrajuc i sam, da mu je vise pomenuta radnja osobito posla za rukom, ucinit ce putem hrvatske vlade shodne korake, da vlada sjedinjenih drzava njegove umjetnine uzme pod svoje okrilje, kako bi se trajno mogle sacuvati.
Slikar Ivekovic povratio se nakon polgodisnjeg boravka u Americi, u Zagreb, nu vjerojatno je, da ce naskoro opet u Ameriku i to u St. Louis, jer mu je stavljeno u izgled, da ce mu biti povjereno izvedenje slikarskog ukrasenja ondjesnje stolne crkve, koja se sada dovrsava sa troskom od 2 milijuna dolara.

Pisar ubio biljeznika.

Javljaju iz Martinica: Dne 26. pr. mj. po podne pred opcinskom kucom docekao je biljeznik Mile Rapajic redara, koji je s polja dosao sa nabitom puskom. Biljeznik Rapajic zamoli tog redara, da bi pusku predao mladom opcinskom pisaru, koji je u blizini stajao, da je nosi u sobu, a redar da bi isao u obliznje dvoriste biljeznikovo, da pomogne kocijasu natovariti plugove u kola. Redar je poslusao biljeznika i predao pusku pisaru, te mu jos rece, da ne dira u pusku, koja da je puna, kako se ne bi kakova nesreca dogodila. Nestasni ali deran ne poslusa redara, vec pusku odapne. Puska se omakne i pukne, a hitac pogodi blizu stojeceg biljeznika Repajica, s ledja u lijevu stranu. Ovaj uz vrisak padne na zemlju i ostade mrtav upravo pred svojom kapijom. Ne moze se dobro pomisliti, da je mladi pisar, nema mu jos 15 godina, namjerice pucao na biljeznika. Ovo ce u ostalom iztraga ustanoviti.

Starac od 115 godina!

U travniku zivi starac musliman Pasan Hadjalic, kojemu ima 115 godina. Uz svu svoju visoku starost potpunoma je zdrav. Drzi se uspravno jos ko kakav mladozenja. Svakdan se ga vidjeva, gdje hoda carsijom sa svojim cibukom. I pamcenje jos ima vanredno,

Jerolim Martinich

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulje i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih satova, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i bijaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

Vinarija Pomorskog Poglavarstva

CJURO CRAIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich-Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefni cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A.-MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

sjeca se najmanjih dogadjaja, sto ih je dozivio. Jedino, sto nema nijednog zuba. E, pa zivio ga Bog, makar i jos jednom toliko, koliko mu je sada.

Cesi kandidiraju u Becu.

Narodni zastupnik na carevinskom vijecu u Becu trinajstoga kotara grada Beca bio je pokojni becki nacelnik dr. Lueger. Njegovom smrcu isprazjnjen je taj kotar, pa ce naskoro biti raspisani za nj izbori. Tim povodom istakose Cesi, kojih velika mnozina prebiva u tom kotaru, svoga kandidata. Uspije li im s njim prodrijeti, to ce u najskorije vrijeme jedan becki kotar zastupati jedan Slaven, Ceh.

Vicko Milic.

U petak u vece (22. pr. m.) umro je u Splitu Vicko Milic, jedan od rijetkih rodoljuba dalmatinskih, koji je zivo sudjelovao u politickom zivotu i Dalmacije i Hrvatske. Rodio se 1831. u Splitu. Godine 1866. biran je od Dalmacije u hrvatski sabor u Zagrebu, zajedno s Klaicem i Pavlinovicem. Pisao je mnogo i dobrih stvari u novine. Pristajao je osobito uz rijecku rezolucije. Veoma se zauzimao za glagoljicu proti navali Rima, radi cega ga osobito nisu trpili popovi. Slava mu!

Mladi ubojica.

Pisu iz Bosnjaka: Mato Vinkovic i Mato Sumanovac, 14 godina djecaci, posvadise se prije nekog vremena i ostadose krvni neprijatelji. Dne 11 pr. mj. otisao Sumanovac na svoj stan «Dugo», pa kad ga je Vinkovic opazio, dogje k njemu, te ga zapita, zasto mu se grozi. Mjesto odgovora dobio je od njega saku po licu. Na to se oba djecaka uhvatise u kostac i u natezanju padose na zemlju. Vinkovic kao okretniji prvi se dize sa zemlje i udari kolcem Sumanovca dvaput po glavi tako, da je pao u nesvjest. Nesretni djecak je drugi dan od zadobivenih ozleda preminuo. Mladi ubojica Vinkovic prijavio se sam sudu, gdje je pridrzan.

Ubio brata.

Dne 6. veljace o. g. bio je Gjoko Novic iz Mihaljevca u gostioni Milana Todorovica, gdje je bio i njegov 25 godisnji sin Todor Novic, kaznjen vec prije radi zlocina teske tjelesne ozlede. Oko pol jedan sat po podne podje Gjoka kuci, pa kad je dosao kuci, vidio je, da drugi zadrugari rucaju, cemu je stao prigovarati, da su morali na njega kao starjesinu cekati. Iza dolaska Gjokina dosao je kuci i Todor, pa kad je na prigovor Gjokin njegova snaha Soka primjetila, da ona, kad bude redusa, ne ce sa ruckom cekati dalje od 12 sati, skocio je na to Todor i navalio na nju viljuskom, htijuci ju udariti u glavu. Kad je to vidio Sokin muz Svetozar, skocio je s kreveta, pograbio noz i ovim ubo svoga brata Todora u lijevu stranu rebara, gdje mu je zadao laku ozledu. Todor na to udari viljuskom od cetiri paroska tako zestoko brata Svetozara u lijevu stranu prsiju, da mu je zadao u samo srce smrtonosnu ranu, uslijed koje je Svetozar za tri sata kasnje preminuo. Optuzeni se Todor Novic branio pred sudom u Mitrovici podpunim pijanstvom, nu sud nije tu obranu prema iskazima svjedoka uvazio, te ga je osudio na pet godina teske tamnice.

«Narodli se je kralj nebeski».

Seljaci Ivo Turkovic, Stjepan Horvat i Dragutin Horvat, sve ozenjeni ljudi i oci djece, iz Pobjenika, opcina Cazma, dogovorise se, da ce oponasati posvecenje kuca po zupniku, pak su doista dana 27. prosinca 1909. u svojem selu obilazili od kuce do kuce, Ivo Turkovic obucen u crni kaput, zensku kosulju, rucnik oko vrata, crnom kapicom na glavi, a u ruci drzeci raspelo pred sobom, Dragutin Horvat drzeci zvonce, a Stjepan Horvat vrecu na ledjima, skupno pjevajuci: «Narodil se je kralj nebeski». Radi toga tuzilo ih je drzavno odvjetnistvo, da su time javno i pred vise ljudi pogrdili i uznastojali ponizliti obicaj i uredbu blagoslivljanja kuca zakonito priznane rimokatolicke crkve, sto da je prestupak suprot javnom miru i redu, radi cega su dne 19. t. mj. na glavnoj raspravi u Bjelovaru osudjeni i to Ivo Turkovic i Dragutin Horvat svaki na jedan mjesec strogog zatvora, s kojom su se kaznom i zadovoljili, dok je za Stjepanom Horvatom izdana tjeralica, jer je pobjegao.

Punta Arenas, 9. lipnja.

Nasla tikva cepinu

U dnevniku «El Comercio» *varios Austro-Hungaros* upravise priposlano na moju adresu, Isto sadrzi punu pregrst osobnih uvrjeda (mirisavo cvijece denuncijanata) na koje se obazirem kao mjesec na lajanje pasa.

Sest je godina, da sam dosao ovdje, a deset je proteklo od kada su hrvatski naseljenici razvili svoj narodni barjak, milu trobojnicu. Pod njenim okriljem utemeljise oni Hrvatsko dobrotvorno i Hrvatsko vatrogasno drustvo. Mjesec dana po nom dolasku utemeljise oni opet novo drustvo, biva Hrvatsko tamburasko drustvo «Tomislav», jer su znali, da sam prilicno vjest zborovodja.

Naseljenike, koji su se kod kuce nazivali *autonomasi*, a amo *austrijanci*, to je u velike peklo, a pece ih i dandanas, pa kako onda, tako i sada nastoje svim silama ne bi li hrvatstvu zavrnuli vratom, tim vise sto su ostali u pozadini. «Male Novine», sada «Domovina», koju svijesni rodoljubi uzdrze, a ja uregjujem, pobijesnila ih ko crvena krpa bika. Hoce da je smlate a uza nju mene i sve Hrvate, pa je optuzise, pred Chilencima, da ih vrijegja, kako rekoh u uvodniku prosastog broja.

Casna imena tih delija ne cu spominjati, posto ih se i oni sami plase; jedino cu opisati postena djela glavnog junaka, a o njegovoj cepini samo dvije rijeci.

«Domovina» izlazi skoro dvije godine. Puna je oglasa, al niske cijene, pa tekar sama sebe hrani. I nas junak je imao oglas, a i list mu se nosio na kucu. Sve to mu je zapadalo 30 $ godisnje. Prvi je trimestar namirio, a kasnije ni mukaet. Kad mi je dodijala potreba, a ne cekanje, pogjoh do njega, da bi namirio dug. I dade mi $ 10 uz opasku, da je to za sve. Stisnem pleca u narednom broju izvadim oglas. To ga je vrlo peklo i sacuvao je broj do potrebe, jer je znao da ni drugoj ne ce lako izbjeci, sto je malo prije toga opravio. Gospodin ima dva sina prilicno darovita. Premda nije moj par, rado sam ga gledao, jer je rodom iz okolice dubravacke, kao i ja. U dogovoru s tamburasima, dopustio sam, da mu djeca stupe u tamburasko drustvo besplatno i poucavao ih u glazbi. Predao sam im glazbalo, na kom ce vjezbati. I djeca su dobro bila uputila. U neka doba nije ih bilo vidjeti u skoli, a s ovog uzroka: Jedne veceri dosao im gospar otac kuci «veseo» i poceo citati «Domovinu». Posto ga je neki clanak naljutio, rasparao je, a prihvatio «Materinsku Rijec». Kad u njom u veselju vigje jos gore. Hrvata nije bilo nijednoga blizu njega da ga natuce, te ti on uzme tamburicu, slomi je i nalozi u vatru.

Za tim je nadoslo sudbenim putem platiti ovo junastvo. A to je vrag! T sto ce ti on, stade prebirati sacuvani broj «Domovine». Pod optuzbu s njom! Pogje do svog pobra, da mu prevede clanak kronike. Ovaj—ex-urednik «Gastronoma»—rado se odazove. Hrvati su mu osobito dragi, pa i njih strpa

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

u clanak, da izazove mrznju proti njima. Mislio je onaj mudroznanac, da svacija tikva jednako sadrzi, pa da ce sav puk naskociti na Hrvate, rad jednog clanka kronike slabo prevedena, ali se ljuto prevario. Evo mene ovdje, a Hrvati uzivaju sada jos visi ugled.

Sudbima—jarac!

Toliko «onima», koji dnevno kupuju novine, da vide moj odgovor.

P. G.

Kundurarije

Govori se:

Da se povratio s koste argentinske *scaldaletto di Gesù Cristo*.

Da su ga imenovali potestatom.

Da je nakon malo dana prikazao onu: quando una cosa monta al scagno etc...

Da je od puta novalio na Hrvate da ih pojede, jer sto bi mu oni tri cetiri cinili figuru u Puntareni.

Da ih je za to optuzio pred chilencima rad veleizdaje.

Da ce mu, za to prilikom centenarija biti podijeljena pocasna medalja.

Da je jedna od prvih ovdjesnji chancherija prikazala uzorak po komu ce se ista izraditi.

Da je urednik «Domovine» od smijeha kupio teren, posto mu je kundurica dovrsila gornju historiju.

KRONIKA

Vrijednost novca.

1 lira vrijedi $ 20.87

N. V. Franjo Josip u Bosni.

Brzojavno doznajemo, da je N. V. Franjo Josip I. proslog cetvrtka posjetio Bosnu. Kud god je expresni vlak prolazio narod je odusevljeno pozdravljao sijedoga vladara. U Sarajevu je manifestacija postigla vrhunac. Iz tisucu i tisucu grla bi pozdravljan car srdacnim zivio.

Bosansko-hercegovacki sabor biti ce otvoren dne 15 po carskoj odluci, objelodanjenoj dne 2 ov. mj.

Urota.

Nasi ce citatelji razumiti iz danasnjeg broja, da smo usli u trag uroti, koja se kovala i kuje proti Hrvatima. Znamo i imena zalosne one klike, a znamo i odluku: Tijesno im je sto nasu naseobinu predstavljaju tri-cetiri Hrvata, pa su odlucili, da ih mrce sve redom.

Onim zavidnicima mi napominjemo, da Hrvati ovdje nijesu postovani i cijenjeni za to, sto su Hrvati, nego za to, sto izmed Hrvata ima dosta inteligentnih i izobrazenih ljudi. Zarko rodoljublje svih Hrvata skupa i njihova pozrtvovnost oko uzdrzanja tolikih drustava korisnih gradjanstvu bez razlike, naravno pribavlja im vise postovanja.

Ako ono malo urotnika zele biti isporedjeni sa Hrvatima i ako je istina da zele slogu i mir med nasim narodom, to ce oni vrlo lako postici, ako svo je pristase organiziraju kao i Hrvati.

Ta organizacija ne treba bude naperena proti Hrvatima, treba da ih postuje, kao clanove koje mudrago druge naseobine. Vidjet ce onda, da ne ce im trebati nenaviditi Hrvate; vidjet ce, da je med nasim narodom zavladalo bratstvo.

Ovo je put, kojim ljudi dobre volje hoce da sebi pribave postovanje i priznanje. Kaljajuc drugoga postize se protivno, jer je vrlo dobro poznato, da obruziti nije moguce nikoga, ako se on sam ne obruzi. To danas Hrvati nijesu ucinili, a i ne ce.

Ponasanje Hrvata najbolje prkazuje ova cinjenica: U Hrvatsko vatrogasno drustvo uljeglo je i nekoliko nase brace, koji se nazivlju austrijakima. Iza prvog sastanka izrazili su se, da su znali, da se onako u drustvu postupa, da bi bili jos prije unisli kao clanovi. Toliko ih se eto dojmilo bratstvo, ljubav i sloga, koja vlada ne samo u spomenutom drustvu, vec u svim hrvatskim drustvima. Ne pita se u ovim, kako ti politicki osjecas ni odakle si, ni koga si zanata. Jedino, sto se zahtijeva to je da drug druga mora postovati, a sa clanovima drugih drustava ponasati se kako uljudnik propisuje.

Nas je narod ovdje dosta trijezan, znade vrlo dobro razluciti zlo od dobra, pa se nadamo, da se ne ce dati zavesti u borbu za ambiciju dvojice trojice, da se stranci s nama rugaju.

Htjeli ga okrasti.

Prekjucer u 9 sati na veceri, u ulici Maule izmed Paraguaya i Boliviana bio je napadnut od cetiri nepoznanca i to s legja i baceu na zemlja gosp. Mimica.

Srecom je imao vremena da zapavi pomoc prije nego su ga lopovi oborili na zemlju, stisnuv ga cvrsto za grlo, sto mu je stalno spasilo zivot, buduc su na vapaje istreali susjedi, a pred ovima se lopovi razbjegli.

Gosp. je Mimica imao uza se visoku svotu novaca, pa su lopovi stalno namjeravali izvesti grabezno umorstvo.

Donasajuc «El Comercio» ovu vijest ova ko zavrsnje: Ojo señora Policia! Parece que ya no estamos tan seguros como creiamos!

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE NUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Grozdja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Cochayuyo	Sijena
Krusaka	Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija.

ROTISSERIE FRANÇSISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d. i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

RAZNO

Starost zivotinja.

Tek su u novije vrijeme utvrdili strucnjaci duzinu zivota kod pojedinih zivotinja.

Poslije dugog i svestranog ispitivanja doslo se do ovih posljedaka. Mnoge musice zive samo jedan dan, dok buha zivi, na zalost, dva mjeseca. Leptiri dostizu starost od dva mjeseca. Zec, star 10 god., vrlo je rijedak. I ovca rijetko prelazi ovaj broj godina. Obicna zaba zivi do petnaest, a kornjaca do 20 godina. Slavulj zivi do 12, cesljugar do 18, a kanarinac u kavezu do 20 godina. I ako je macka veoma zilava, ipak rijetko prelazi petnaestu god.; vuk manje zivi, 12 godina. Pas cesto dostigne 20 godina, ali ubrzo izgubi sluh i vid, dok cutilo mirisa ostaje nepromijenjeno. Jazavac zivi do 10 ili 12 godina, ali psi jazavcari cesto prelaze i duzi broj godina; od svih vrsta pasa, oni najduze zive. Lisica zivi do 15 godina. Srna rijedko vise od 15 godina; goveda 25, konj 25—30; orao do 30; roda 37—40; caplja do 50. O jelenu se pricaju price, i mnogi stari lovci pretjeruju, kad pricaju o starosti jelena; 40—50 godina, to je vijek jelena. Lavovi i medvjedi zive po 50 godina. Dazdevnjak 40 godina. Sova i gavran zive po 80 godina, dok papagaj moze biti i nesto stariji.

Od riba, saran i stuka vrlo dugo: po 100 godina. Barske ptice zive duze nego kokosi, koje ne prelaze starost od 10 godina. Gundelj zivi sest nedjelja, popac godinu, pcela godinu.

Ubila ga rakija.

Seljak Ferdo Kepel, 45 god. star, posjednik na Bienikn, obicavao se vise puta kladiti, da je kadar na dusak popiti stanovitu kolicinu rakije. I uvijek je dobio okladu. Pol litre rakije na dusak popiti, bila je za nj sala! Neki petak je cijeli bogovetni dan Ferdo pio vina. O podne vrati se iz krcme kuci. Tamo mu prigovarahu, da je pijanica. I pane oklada. Ferdo obrece, da ce popiti jos pol litre rakije na dusak, da pokaze, kako nije pijanica, nego covjek, koji tek pije, da zedju ugusi. Ferdo popije rakiju i pred vecer vec mu je smrt prekinula nit zivota.

Skupocjena slika.

New-yorzki bankir Oto Kun kupio je za 2 milijuna kruna jednu sliku. To je najvisa cijena, sto se je ikada platila za jednu sliku. Milijunar Morgan je lani platio za jednu sliku dva milijuna maraka. Slika je doste bila vlasnictvo pukovnika Warde u Londonu.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografickog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIC
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodnja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim državljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoj vrjednosti.
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tuđji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjaka sa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
„ u bocama.
Bisa francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.
Cijene umjerene.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj kolonije.
SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central
— ATACAMA UGAO VALDIVIA —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa.
G. LEPORI

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declararan, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.
B. 105

Biblioteca Nacional
Santiago de Chile

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 97 | Punta Arenas, na 16 lipnja (Junio) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — Flanele za bluze

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Visko Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. Telefon 127.
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.
Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakla svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON.
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Iz domovine

Vinko Milic

Kratki zivotopis

Vinko Milic rodio se je u Spljetu u Velom Varosu, g. 1833. Svoje nize nauke svrsio je u rodnom mjestu. Vise nauke studirao je u Padovi i Gracu. Tu polozi i ispite. God 1876 stupi u sudbenu praksu kod. spljetskog sudista. Zatim je poslan u kotare Ston i Vrgorac. God. 1860 postade pristavom kod zupanijskog suda na Rijeci. Kad se je otvorio hrv. sabor god. 1861, usao je kao gost u sabor. Napisa u to doba vise politickih brosura, u kojima se bori za sjedinjenje Dalmacije s Hrvatskom. God. 1862 imenovan je predsjednikom sudbenog stola u Varazdinu. God. 1866 izabran je saborskim zastupnikom u Draganicu. Radi politike ga otpustise iz sluzbe. Ban L. Rauch svrgne ga i kao sudca karlovackog. Na to udje kao koncipijent kod odvjetnika Jovicica u Zagrebu. God. 1868 postade izvjestiteljem pokrajinskog sudista u Zadru. God. 1870 postade u Budvi kotarskim sudcem. God. 1881 postade savjetnik i gradski sudac u Spljetu. g. 1886 predsjednikom okruznog sudista u Dubrovniku. God 1895 izabran je od dubrovackih veleposlednika zastupnikom na dalm. saboru, a za tim stupi u mirovinu i dobi red zeljezne krune III. r. God. 1900 bio je izabran nacelnikom Spljeta, te je ostao na tom mjestu do god. 1906. Od g. 1895 bio je zastupnikom na dalm. saboru sve do svoje smrti.

Sprovod

Sprovod Milicu bio je u nedjelju na 4 sata po podne. Stogod je u Spljetu uglednijega i narodnijega skupilo se u taj sat oko «Hrvatskog Doma» gdje je mrtvo tijelo bilo izlozeno, da mrtve ostanke pokojnikove doprati do vjecnog pocivalista.

Povorku su otvorili Sokoli i Vatrogasci, u ime kojih oprostio se od lijesa pred «Hrvatsk.m Domom» Dr. Majstrovic izrazujuc mu harnost drustva za njegovo zanimanje za njihov napredak. Pred opcinskim domom govorio je nacelnik spljetski gosp. Dr. Mihaljevic sjecajuc tuzni zbor. Milica kao nacelnika i oprastajuc se s njime u ime grada. Prije rastanka kod crkve sv. Frane govorio je nad lijesom Dr. Gajo Bulat, tajnik upravnog odbora «Hrvatske Stranke» i Dr. Smodlaka, predsjednik Hrvatske Pucke Napredne Stranke. Sprovod je krenuo iz «Hrvatskog Doma» u 4 sata a ucesnici su se razisli u 6 sati.

Povorci pogrebnoj ucestovalo je do hiljadu dusa, a kroz ulice rasvjetljene fenjerima omotanim crnim velom naslagao se je s jedne i druge strane svijet, da oda zadnju postu svomu gradjaninu, kojim se moze ponositi.

Izbor beckog nacelnika.

Obavljen je izbor beckog gradocelnika. Predano je svega skupa 146 glasovnica. Novim nacelnikom izabran je dr. Neumayer, koji se dragovoljno primio izbora. Time je ova stvar barem predbjezno rijesena. Definitivno nije, jer je nacelnicki kandidat jos uvijek ostao sadasnji ministar trgovine dr. Weisskirchner. On moze dakle, da se prema Luegerovu testamentu—dade uvijek izabrati nacelnikom. Za dra Neumayera je sada polozaj uprav takav, da mu nitko ne ce moci zavidjeti.

Priznanje farmaceutskih nauka u Zagrebu.

Posto se je ustanovilo, da red farmaceutskih nauka kao i doticnih ispita na zagrebackom sveucilistu podpuno odgovara naukama u sveucilistima u kraljevinama i zemljama zastupanim u carevinskom vijecu, odredilo je austrijsko ministarstvo unutrasnjih posala u dogovoru sa ministarstvom bogostovlja i nastave, da ako postoje ostale zakonske predpostave, diplomé mag. farmacije dobivene na zagrebackom sveucilistu, vrijede za postignuce samostalnog vodjenja dalmatinskih javnih zavodskih ljekarna.

Nijemci pozivaju Madzare protiv Slavena.

U «Grazer Tagesp». priopcio je tu skoro njem. naciljonalni zastupnik I. W. Dobernig vanredno vazan clanak pod gornjim naslovom. On veli, da je nagodba austro-ugarske osjegurana do g. 1917 i da ostaju obje drzave zajedno, ako ne dodje ni do kakove povjesne katastrofe. Agitiralo se sa devizom «Dalje od Austrije» i dalje od Ugarske» nu misija monarkije na kontinentu drzi obje drzavne pole skupa, a to je u prvom redu gospodarski interes. Kosut je propao, a i Justh ce za njim propasti. Madzari pocinju uvidjati, da

Jerolim Martinich

vis-à-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestviva.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svákovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najlinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Koneba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich - Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKARNA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

bez Austrije ne mogu obstojati. Zajednica je svjetsko politicka nuzda. Nu monarkiji se pridruzuje jos nova jedna briga a nastala je aneksijom Bosne i Hercegovine. Ne moze se na to racunati, da bi se provizorij drzavopravni obih ovih zumalja doskora promijenio, jer u nasoj monarkiji obicavaju provizorija vanredno dugo trajati. Nijemci bi sa rijesenjem toga pitanja morali pozabaviti, bas kao i Madzari, kako se bave tim pitanjem Slovenci i Hrvati vec odavna. Sa juznim Slavenima se mora racunati. Nijedna ohola njemacka fraza—veli pisac—ne ce maknuti cinjenice, da Hrvati i Slovenci u kulturnom i gospodarskom pogledu polaze protiv Nijemca u Alpama. Svi ce se Nijemci naci na okupu kad uvide, da su pokreti na jugu monarkije od vanredno politicke svjetske vaznosti. Nijemci i Madzari moraju da budu dobri saveznici da uzmognu uspjesno nadbijati panslavizam.

Grehota, sto Nijemci ne znaju za svoje prijatelje u Punta Arenas, a bili bi zanago i njih pozvali.

Emigracija.

Po sluzbenim podatcima, uselilo se je prosle godine 1909 u Sjedinjene Drzave u Americi 956.105 osoba (g. 1908 410.310), a to: iz Austro-Ugarske 232.353 iz Italije 221.964, iz Rusije 161.142, a ostali iz drugih zemalja. Po svemu rekbi da je dan danas u Austro-Ugarskoj najtezi zivot.

Broj izbornika u Bosni.

«Vecernji Sarajevski list» objelodanio je iskaz o broju izbornika za saborske izbore u Bosni i Hercegovini. Po tom iskazu imade svih izbornika 402.164, dakle prema pucanstvu od 1,800.000 dusa preko 22%. Izborci se dijele ovako: pravoslavni 137.127 ili 43.05%, muslimani 137.365 ili 43.15%, rimokatolici 88.921 ili 22.21%, a 2744 ili 0.59% otpadaju na izraelicane i ostale konfesije. List istice, da svaki peti stanovnik ima pravo glasa.

Slavenski kongres u Sofiji.

Iz Sofije se javlja: U posljednjoj sjednici priredjivackog odbora za slavenski kongres saopcio je predsjednik, da je obavijescen, da ce Poljaci prisustvovati kongresu, ali ne ce ucestvovati u raspravama. Predsjednik je podijelno izjavio, da su tendecijozni glasovi o odgodi kongresa. Kongres ce se pod izvjesno otvoriti dne 13 srpnja. Bugarsko ministarstvo nastave odredilo je 70.000 franaka za potporu svesl. kongresu.

Umirovljenje N. P. nadbiskupa Dvornika.

«Nar Listu» pisu iz Beca, da je vlada jur udovoljila zelji N. P. nadbiskupa Dvornika da bude umirovljen. Iz pouzdana izvora dozna jese, da mu je doznacena godisnja mirovina od 20.000 K. Suvise mu je doznaceno 10.000 K za uredjenje raznih financijalnih obveza. Nasljednikom preuzvisenog Dvornika bit ce sigurno imenovan biskup sibenski dr. Pulisic. O nasljedniku dra. Pulisica u Sibeniku jos nije nista konacno odluceno, all je sva prilika, da ce mu biti nasljednikom dr. Juraj Caric, pomocni biskup makarski.

Nadbiskup Dvornik nastanit ce se na Susaku, gdje je vec unajmio jednu vilu.

Tomasicevo putovanje.

Ban Tomasic otputovao je na Semering i tu je konferirao sa grofom Khuenom, kao ministrom za Hrvatsku. Oba su drzavnika raspravila zajednicke poslove. Osim toga raspravljali su o izbornoj reformi, koja se putem ministra za Hrvatsku imade podastrijeti kralju na predsankciju Iz Beca javljaju, da ce dr. Tomasic u biti primljen od kralja u posebnu audijenciju radi izborne reforme.

Muslimanska vjera priznata od drzave.

Dr. Zschokke, konsistorijalni savjetnik, koji je dulje boravio u Palestini, da uci arapski i semitske jezike, pise da muslimanstvo sa gledista politickog ne pokazuje nikakove pogibli za drzavu. U koranu nema nacela koja bi bila u sukobu sa drzavnim zakonima. Po tomu nema sumnje, da ce narociti odbor gospodske kuce u Becu, koji sada proucava ovo pitanje privoljeti, da se i muslimanstvo ubroji u red religija, priznatih od drzave.

Pokrajinski savez za promicanje saobracaja stranaca u Dalmaciji.

Imao je svoju sjednicu na koju je pristupilo 12 clanova. Raspravljalo se o ucestvovanju na medjunarodnoj lovnoj izlozbi u Becu, o programu djelatnosti Saveza, govorilo se podizanju hotela i malih svratista o ustanovljenju automobilske sveze izmedju Zadra i Obrovca te izmedju Dubrovnika i njegove okolice, kao i o povratku i izvedenju raznih puta u Boki i na otoku Korculi.

O porezu na vino.

Iz Beca javlja se, da ce vlada pred opcim nezadovoljstvom povuci zakonsku osnovu o porezu na vino.

Fiasco Austrijskog glavnog konsula rep. Chile.

Austrijski privremeni konsuo u Iquique gosp. Goic primio je okruznicu glavnog austrijskog konsula iz Santiaga, u kojoj ga napucuje da sazove jedan sastanak nase kolonije, na kojem bi se imalo sakupiti novaca za podignuce jednog spomenika u Santiagu prigodom chilenske stogodisnjice i to u ime—Austrije.

Medjuto se ovdje kaze da se je u Santiagu sastavio nekakav odbor nijemaca austrijskih za podignuce tog spomenika sa natpisom «Njemacka Austrija», radi cega su se nasi tamo ustegli od davanja prinosa.

Na poziv gosp. Goica odazvala se je brojno kolonija, koja jednoglasno nije htjela niti cuti da se doprinosi posalju u Santiago za takav spomenik, nego se zakljucilo da ako se sto sakupi, da se to upotrebi ovdje. u Iquique i pod nasim slavenskim imenom i opazilo se je da ako gosp. glavni konsuo hoce da u ime njemacke Austrije brilira sa spomenikom neka zato zapita novaca u Becu, a ne da kod nas sakuplja prinose i poslije da idju pod tudjim imenom-njemacko austrijskim. Izabran je za to odbor od cestitih Hrvata, koji ce se za to zauzeti.

Jelusic ili bolje Sterk bio poslao amo nekoliko pamfleta, koje amo citali s gnjusenjem i sudili kako ne proguta zemlja takovog perverznog individua.

Borivoj.

Punta Arenas, 16. lipnja.

Onim, te ne znadu

Ovdje se, na zalost, cuje pitati: «Kako mi Dalmatinci mozemo biti Hrvati, kad Hrvatske nismo nikad ni vidjeli?»

Mi smo im i na rijec i u listu vise puta dokazivali, da smo doista Hrvati i jos vise Hrvati nego one iz same Hrvatske, ali je to bilo uzalud. Ima mnogo nasih ljudi u Americi, koji umuju, kad smo u Americi, svi jednako znamo, pa sto bi ja njemu vjerovao, sto on zna bolje od mene! Pa eto, neka smo jednaci, hajdemo zajedno u skolu!

U Zadru izlazi list, a zove se «Dalmatinski Hrvat». On nosi clanak, ciji je naslov «Vise Hrvati mi nego oni». U njemu se ovako razlozi:

«Vlast hrvatska, drzava hrvatska nikla je na dalmatinskoj zemlji, ovdje je cvalo cviece nase slobode. Ovdje su se radjali, rasli i krunili se nasi kraljevi. Ovdje u Dalmaciji stanovali medju nasima. Biac povrh Kastela, to je uspomena od nazad preko tisucu godina. Do dana danasnjega uzcuvalo se je jedno pismo jednog hrvatskog bana koji je stolovao na Bihacu. Nije vele, nasasta je kraj Solina ploca koja spo-

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

minje jednu nasu poboznu kraljicu, imenom Jelenu. U Biogradu pri moru krunili se i zajednicki ugarsko-hrvatski kraljevi. U Ninu su stolovali nasi vladari, vladari hrvatske krvi, ondje su se u doba sv. Metoda nasla jednom u isto vrieme tri najslavnija covjeka onih doba. Ondje se i dan danas vidi crkvica sagradjena od jednog hrvatskog zupana, i komad zgrade, gdje su pribivali hrvatski kraljevi. Odanle je slavni i junacki ban Branimir branio i sirio granice hrvatske drzave. Ondje bilo vrhovno zapovjednistvo hrvatske vojske, koja je u ono doba bila tako dobro uredjena i jaka vojska, da joj nije bilo do daleka u svietu para. Kad je Bugarska bila carevina i Carigrad drhcao izpred nje, i kad je bugarski car desetoga vieka napao na Srbiju i opustosio ju macem i ognjem pa se priblizio granicama hrvatske drzave, hrvatska vojska posla mu je u susret i tako ga potukla, da je morao bjezat glavom bez obzira. Kad se je u prvo doba pokrstenja Hrvata tolik bozji blagoslov bio razlio nad hrvatske zemlje, da je vladar hrvatske drzave, ko od sale mogo uzdrzat vojsku od 150.000 (stoipedeset tisuca) hrabrih vojnika su 50.000 konjanika, i kad je hrvatska drzava imala na moru toliko ratnih dzemija, da joj je sam Gospodin Bog mogo naudit, sve se je to dogadjalo, sve je to bivalo ovdje u nas u Dalmaciji.

Dalmatinski Hrvati vidjali su svaki dan svoje banove i svoje kraljeve, imali su ih kod svoje kuce i to ne za koju godinicu dana, nego za cielo vrieme dok je hrvatska drzava obstojala.

I zadnji junacki kralj Svacic koji je branio nasu slobodu izpred Magjara, kad su prve pute poceli nasrtat na onda silno bogate hrvatske zemlje, i Svacic bio je dalmatinski Hrvat i hrvatska bitka bila se u Dalmaciji kod Petrovapolja.

U nas je dakle bila kolievka hrvatske drzave, u nas glavni vrutak hrvatske snage, slave i slobode, te se u starini Dalmacija nije niti zvala Dalmacijom nego Hrvatskom, a Dalmacijom su se zvala samo tri cetiri primorska grada, koja su kasnje takodjer podpala pod upravu hrvatskih banova i kraljeva i placali im danjak, kao i sami Mletci, koji su onda bili moguci i vladali se kao drzava o sebi.

Kako dakle mi ne bismo bili Hrvati i dika svih ostalih Hrvata?

Ali ima jos nesto po cem se pozna, da je Dalmacija najcisci dio hrvatske drzave. U nas u Dalmaciji stolovao je sv. Metod brat sv. Cirila. Sv. Metod bio je za neko vrieme prvostolnik ciele Dalmacije a njegova se crkovna vlast sterala sve od Arbanije do danasnje Ceske i Moravske, preko ciele danasnje Ugarske. U nas je bila kolievka i sluzbe bozje na starohrvatskom jeziku, i eno je jos najvise u Dalmaciji do dasasnjega dana.

Tko dakle misli i govori, da mi nismo Hrvati, pace dika svih ostalih Hrvata, taj nezna sto divani».

KRONIKA

Vrijednost novca.

1 lira vrijedi $ 21.57

Njima treba nama dosagjuje.

Jedna brzojavna vijest iz Santiaga kaze nam da je nadbiskup naredio, da se obavljaju javne molbe, eda bi padala kisa, jer je duga susa metla puk na prosjacki stap.

Ako se to molbom postizava, bilo bi dobro, da mi u Magallanesu obavimo nekoliko procesija, e bi polovina onoga, sto se amo izlijeva, presla k njima na sjever. Zivimo u vodi, kao da smo zabe.

Ospice.

Po svim predjelima grada djeca boloju od ospica. Sreca da se bolest pojavlja blagim nacinom. Gradski je lijecnik obasao sve javne pucke skole i o tom izvjestio gosp. Guvernera.

Ako bi se bolest prosirila, tad ce biti zatvorene za neko vrijeme sve skole.

GODISNJICA.

Prekjucer se navrsila 21 godina, da je u Magallanesu utemeljeno vatrogasno tijelo, koje danas broji pet vatrogasnih satnija.

SJEDNICA PRESJEDNICKA.

U nedjelju na 10 sati u jutro sastati ce se presjednici i tajnici svih pripomocnih drustava, da odluce o podignucu stupa u spomen stogodisnjice chilenske republike. Sjednica ce bitt u dvorani prve vatrogasne satnije.

Cujemo, da neka drustva nijesu mnogo zadovoljna dirati u blagajnu za tu svrhu. Grehota!

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Grozgja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Cochayuyo	Sijena
Krusaka	Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu.
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

ROTISSERIE FRANÇSISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Nudi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

PORUKA UREDNISTVA.

Gosp. *Vida*. Mozda ce Vas clanak uci u koji od narednih brojeva. Dug je, a vidite kako je list malen. Dopada nam se, kako Vi u njemu pametno razlozite .Nasi «vladari», jer smo im mi «provincijani» mozda ce jauknuti, ali ce im brzo proci.

RAZNO

PLACE EVROPSKIH VLADARA.

Izim ruskoga cara i sultana, kojima se godisnji dohodak ne moze tacno oznaciti, najvecu svotu od naroda prima austrijski car: 18,000.000 kruna, zatim njemacki car 15,919.296 maraka, talijanski kralj 15,050.000 lira. Spanjolski kralj prima 9.25.000 franaka, Portugalski 1,642.000 maraka, Svedski i Norveski po 1,320.000 maraka. Danski kralj dobiva 1,105.410 maraka, Belgijski 3,300.000 franaka. Bogati Holandezi daju kralju tek 600.000 for. Rumunjska daje kralju 1,885.085 lea, dok mnogo manja i siromasnija Srbija daje 1,260.000 dinara. Bavarski kralj ima 5.403.160 maraka, Saski 3,142,000 maraka, Virtemberski 2,008806: Darmstadski veliki vojvoda dobiva 1,331.857 maraka, Oldenburski nadvojvoda 225.000 maraka, a Sastokoburski knez 300.000 maraka.

PEDESET-GODISNJICA HIMNE «NAPREJ ZASTAVA SLAVE!»

Ljetos ce se navrsiti ravno 50 godina, od onoga dana, kada je prvi put zapjevaha slovenska himna «Naprej zastava Slave»! Tim povodom odbor slovenske «Glazbene Matise» zakljucio je, da ce jesenas prirediti u pocast skladatelju i svome zacasnome clanu g. Davorinu Jenku pocasnu vecer. Prvi put se himna pjevala 23. listopada pred 50 godina, a skladana je 16 svibnja.

KNEZEVA PEDESETGODISNJICA.

Navrsava ove godine u mjesecu Kolovozu 50 godina, odkada knez Nikola vlada Crnomgorom. Za tu svecanu zgodu spremaju se Crnogorci velikom radoscu i veseljem; spremaju se, da najsvecanijim nacinom proslave pedesetgodisnicu sretnoga vladanja svoga obljubljenoga kneza.

Biti ce onih dana zaista lieno na Cetinju. Sva ce se varos zaodjeti u pirno ruho; doci ce knezu na veselje njegove kceri, zeti i unucad i odaslanici evropejskih kralja i cesara.

Enr. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posve cuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografienog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoj vrjednosti.
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. —Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjakas a korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
„ u bocama.
Bina francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.
Cijene umjerene.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central
— ATACAMA UGAO VALDIVIA —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa.
G. LEPORI

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legitima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legitima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legitima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
S. 305
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.

la Biblioteca Nacional Santiago de Chile

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 98 | Punta Arenas, na 26 Lipnja (Junio) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele —— Flanele za bluze

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata kao solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Visko Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*
Javljam mojim cenjenim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca; zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapatería Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.
Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa.
Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alatâ za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna **SKLIZAONICA** Avenida Colon.
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Punta Arenas, 26. lipnja.

Señor Director de «La Domovina.

Como su simpática niña es mas puntual que la perezosa «Defensa», le ruego a Ud. en nombre de ella dar cabida a las cortas lineas que espresaré mas adelante, despues de contarle parte de la conducta de esta chiquilla a la cual bautizé con el nombre de «Defensa». Esta se ha transformado en una perezosa y desde el 25 de Mayo anda de farra y hoy se aparece para decirme que se presentará de nuevo al público el 29 de Junio por la mañana, es decir, el dia del onomástico de S. E., es decir, el dia fijado por la comision del Centenario para el meeting público.

Tentaciones tengo de divorciarme de ella por calavera y amiga de meterse en leonas, pero estoy obligada a perdonarla porque anduvo de farra con los argentinos y además porque me ha prometido que para el 29 de Junio saldrá vestida de sus mejores galas.

Se le ha ocurrido en tiempo de paz imitar a la benemérita chilena sarjento Candelaria, cuando los chilenos al izar la bandera tricolor en el Morro de Arica gritó con todas las fuerzas de sus pulmones: ¡Viva Chile!, miéntras el ilustre estadista don Eulojio Altamirano, decía con viriles palabras: Hé ahí una bandera que no se arreará jamás, si no del mismo modo que ha sido izada.

Ha llegado el caso que todos los habitantes del territorio, estranjeros y nacionales mantengamos tambien izada la santa bandera de la igualdad, para pedir no un servicio sino el contenido del artículo 6.º de la constitución política, que dice a la letra:

«El derecho de reunirse sin permiso prévio y sin armas. Las reuniones que se tengan en las plazas, calles y otros lugares de uso público, serán siempre rejidas por las disposiciones de policía.

El derecho de asociarse sin permiso prévio.

El derecho de presentar peticiones a la autoridad constituida sobre cualquier asunto de interés público ó privado, no tiene otra limitación que la de proceder en su ejercicio en términos respetuosos y convenientes.»

Las exijencias enumeradas no pueden ser mas justas, como tambien puede ser mas justificado el paso que da el pueblo para pedir respetuosamente a S. E. la subdivicion de los campos de la Tierra del Fuego.

Es indispensable la asistencia de todo el pueblo, porque a todos nos interesa y esa manifestación de protesta que hace el pueblo en masa, no solo tiene el objeto de resguardar intereses particulares si no que tambien nacionales.

El progreso de Magallanes, el desarrollo de sus riquezas y el aumento de la población aumentarán tambien el desarrollo, las riquezas y la población de la nación chilena y como en mas de una ocasion se ha demostrado que aquí todos somos chilenos, bien vale la pena recordarles que la union hace la fuerza.

Ningun pueblo puede llevar a cabo una manifestación de esta especie con mas armonía que el de Magallanes.

Hasta ahora no hay nada que nos divida; puede decirse que nacionales y estranjeros forman hoy por hoy una sola familia y nuestros deseos son que esa armonia continúe para siempre sin tropiezo alguno y sin otra limitación que dar a cada uno los derechos que les corresponde.

Solo así podremos trabajar unidos por el engrandecimiento de nuestro bienestar en general, beneficio que se hará estensivo a la grandeza de la Patria.

PEPAR CHASSE.

Una visita al Sr. Perucich

Le debo dos palabras, señor Perucich. Como Ud. mui bien sabe, antes de llegar en ésta, era pobre preceptor. Hablaré como tal y si digo alguna barbaridad Ud. me perdonará.

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i bijaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

GJURO GRAIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnonumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich-Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

Este es el señor que a Croacia de una plumada pretendió borrar.

Me parece, señor Perucih, que, antes de empezar a leer Enciclopedias, es necesario aprender todo lo que dice el primer libro de lectura, el «Silabario» y continuar poço a poco. No dudo que Ud. comió el silabario y «el segundo» tambien—que así se llaman los libros de las escuelas elementales Dálmatas— y por eso le ofrezco el «tercero». (Yo traje mis *herramientas*, lo que es mui natural) ¿Qué le parece?

Pájina primera: Retrato de S. M. Francisco José I.; 2.a nombre «Treca citanka», edición revisada, Viena 1899.; 3.a *Es propiedad*; 17.a *citanka* (Kroatisch) ¡Qué escándalo! *esto digo yo* 33.a *idem*; 49.a *idem*; 65.a *idem*. ¡Por Dios! cuantos «Kroatisch!»

Señor Perucich, no quiero molestarle mas, estamos en la pájina 66, lección 51. Sirvase empezar a leer de la línea 21, traduciendo al castellano.

«La capital del Reino de Dalmacia es *Zara* y la ciudad de *Spalato* es la mas grande.

«En la ciudad de Spalato viven 15.097 habitantes y en el distrito de Spalato mas de 101.700 hab. y en toda la provincia 527.426 habitantes, de los cuales son 501.307 croatas ó servios, 16.000 italianos, y en una aldea cerca de Zara viven Albaneses».....

Es bastante, señor Perucich, el libro se lo regalo; tal vez aprenderá algo.....

.....

.....

Kundurarije

Govori se:

Da je «scaldaletto di Gesú Cristo» u velikoj studiji od kada su ga imenovali potestatom.

Da ne cita nista osim enciklopedije.

Da se nateze u njoj naci, da nema ni cigloga hrvata na svijetu.

Da ga je u velike naljutilo, kad je kod takova istrazivanja nasao, da se presidinat koga toka empate zove «caballero de la Triste figura».

Da se za to odlucio odreci presidencije.

Da ce se posvetiti novinarstvu buduc su mu remitidi dobre uspjeli.

Da trata zakupiti «El Cinematógrafo» da se njegovim zlatnim perom drugi dnevnici ne kite.

Da ce prestati izlaziti sve novine u Punta Arenas, kad se on pojavi.

KRONIKA

Album-koledar «Jeka».

Primili smo koledar gornjeg imena, koji su nasa braca Hrvati i Srbi nastanjeni u susjednoj republici Argentini posvetili proslavi stogodisnjice iste.

Koledar se dijeli u tri dijela: 1) Argentina, kojoj je posvecen, 2) Zabava i pouka; 3) Nasi sokolovi.

U prvom je dijelu iznesena povjest Argentine i sve ostalo sto je potrebno znati o toj zemlji; u drugom je obilje zabavnih i poucnih clanaka; u trecem su donesene slike mnogih nasih iseljenika uz doticni zivotopis, kao i upraviteljstva ili clanovi mnogih hrvatskih drustava. Puntareński hrvati, hocemo kazati njihova drustva, tu su tako opisani, da ce u domovini pobuditi udivljenje.

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

Cijeli koledar je ispresplecten bezbrojnim slikama iz domovine i iz svijeta. Debeo je kakova dva prsta. Vrijednost prosto uvezanog je $ 4.50 (razumije se argentinske) a lino uvezanog $ 6.50. Od svakog prodanog sveska 50 centavosa predati ce se za druzbu Sv. Cirila i Metoda u Istri.

Koledare ce primiti naskoro gosp. Andrija Juricic, povjerenik «Materinske Rijeci» u ovom gradu.

Smatramo suvisnim preporucati isti nasim ljudima, jer znamo koliko ga vremena uznemireno ocekuju.

Radujemo se nasoj braci u Argentini, koji su nas ovim djelom prodicili pred stranim svijetom, domovini pokazali, da im je na srcu. Napose se pak radujemo gosp. Kraljicu, koji je toliko sile ulozio da koledar ispane sto bolje. Haran narod ce mu blagosloviti trud; ime ce mu ostati zlatnim slovima urezano u imeniku narodnih trudbenika.

Cast mu. Zivio!

Zahvala, prijekor, povratak.

Mnogi ugledni Hrvati zamolili su nas, da zahvalimo mjesnom novinstvu, koje Perucicheve ekspetoracije nije htjelo tiskati ni kao priopceno, makar je kanio dobro platiti.

Istodobno su nam rekli, de prekorimo tjednik «El Cinematógrafo», koji se jedini usudio tiskati uvrjede, upravljene hrvatskoj naseobini, ciji ga clanovi izdasno pomazu trgovackim oglasima.

Nalozili su nam takogjer, da povratimo gosp. Perucichu rijec *Cravazia*, uz primjedbu, da prvih pet slova moze pridrzati za sebe, jer je i onako samozivac.

Neka izvoli svak primiti svoje.

Sjednica Hrvatskog dobr. drustva.

U petak u vecer je ovo drustvo imalo glavnu skupstinu, na kojoj se izmed ostaloga zaklucilo, da drustvo korporativno pod drustvenim barjakom ucestvuje meetingu, koji ce se upriliciti na Petrovdan u ovom gradu, da se zatrazi podrazdjelba zemljista «Ognjene zemlje». Odlucilo se takogjer, da se kroz mjesne novine pozove cijela Hrvatska naseobina, kojoj je slobodno okupiti se pod barjak ovog naseg drustva.

Takogjer se odlucilo, da gosp. drustveni blagajnik preda dade promicateljnom odboru $ 500 za podignuce spomenstupa chilenskoj stogodisnjici koji ce pripomocna drustva podignuti uzajamno. Posto je bio Ivanjdan, tajnik je napomenuo, da je izmed 25 utemeljitelja drustva bilo 6 Ivana, kojim zazeli, da ih Bog za dugo vremena pozivi, kao i svim drugim clanovima tog imena, koji su u onom casu bili izocni.

Napose pak pozdravi drustvenog presjednika gosp. Ivana Sekula, prvog izmed utemeljitelja.

Prisutni mu kliknuse srdacni zivio! Tamburasi, koji su tu bili okupljedi u njegovu cast i njegovih imenjaka izudarase birani program.

SUCESOS HISTÓRICOS

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traducción de Francisco Bucic (Zárate)

De pronto se oyó decir: el rey ha ordenado que Pedro Zrinski sea elevado a la dignidad de *ban* (virrey). Las comunidades y centros sociales exclamaron gozosos: Finalmente tenemos ban! Los *Ferdinandistas* hipócritamente doblaban la vista, y por doquiera cuchicheaban acerca de la bondad y favoritismo del rey para con los Cróatas, pero las personas más sensatas sabian que esa gente era inducida por los generales vieneses á proceder así.

Ciertos personajes quedaron estupefactos con la noticia. La solemne toma de posesión del mando debia tener lugar el 5 de Noviembre de 1668.

El dia anterior, por la mañana, se habia organizado un espléndido cortejo en el palacio de la ciudad de Ozlje. Pedro, momentos antes de la partida conversaba con su esposa Catalina, en el patio.

—Pedro, qué tristes estás!...

—Nó, no estoy contento; y sin embargo mañana ocuparé la sede de ban.... Ban cróata!..... Hoy dia ban?....

Catalina, tú sabes cuán contenta estaría mi alma, si yo fuera un verdadero ban! Soy la sombra del ban cróata, nada más que la sombra..... En

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosto i na malo.

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkórisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Grozgja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Cochayuyo	Sijena
Krusaka	Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

ROTISSERIE FRANÇSISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Nudi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

Viena piensan que yo ni me lo imagino por qué quieren, precisamente ahora, mi exaltación á la dignidad de ban: en sesión secreta se ha resuelto que se procederá como si nada se supiese de la conspiración.... Conspiración!?....

Pedro, ha de ser algo mejor que hasta ahora. Como ban en ejercicio, tendrás mayor autoridad. Las agrupaciones sociales estarán quizás contigo.....

—Veremos! suspiró, miróla tristemente y la besó repetidas veces.

Al dia siguiente prestó el juramento de costumbre, agregando estas palabras: Defenderé nuestro reino hasta la última gota de mi sangre. Todos y cada uno de los hijos de esta nuestra desmembrada patria, la Croacia, cumplan con su deber a mi llamado contra todo enemigo, y que cada cual considere lo que fuimos un dia y lo que somos hoy.

La primera preocupación de Pedro fué, en cuanto subió al poder, de hacer desalojar a los Turcos de las tierras eslavas y de posesionarse de aquel desolado territorio hasta el rio Una, de aquellas plazas fuertes de sus antepasados. Habia armado y equipado perfectamente todo su ejército. Ya en los comienzos del año 1669 preparábase para atacar con el mayor ímpetu, para arrojarse sobre el enemigo en la misma Bosnia; y puede decirse que hubiera salido victorioso, porque los Turcos en ese tiempo no estaban muy fuertes y porque sus preocupaciones eran requeridas en otras partes también. Gustoso acudía el pueblo, bajo la bandera del ban; todos estaban convencidos de que por fin se iban á libertar las tantas y tan hermosas tierras cróatas.

Todo estaba listo, las tropas cróatas contentas, la nación entera bendecia al ban y él satisfecho anhelaba entrar en la lucha: sonó el momento de gloria!..... Cual trueno estrepitoso que resonara en un cielo sereno y tranquilo así cayóle la severa órden real que le prohibía atacar con su tropa al enemigo. Esa órden fué una flecha mortal para el corazón del ban.

El rey escribió al ban: «Yo quiero vivir en paz con el poderoso vecino, el Sultán. Yo no quiero pisotear la paz varsoviana.

(Concluirá).

Sn. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porventra i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografienog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti I najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIĆ

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti.
FRANJO CAMPOS, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu ukunjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tuđji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjaka sa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
„ u bocama.
Biza francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.
Cijene umjerene.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central
— ATACAMA UGAO VALDIVIA —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa.
G. LEPORI

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.
S. 105

Biblioteca Nacional Santiago de Chile

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovori uredik: Petar Grsic
Cija za godiu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 99 | Punta Arenas, na 3 Srpnja (Julio) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Viste Vielic
KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 °/₀ godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapatería Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.

Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
— Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO

CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA
AVENIDA COLON.

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Meeting

Na Petrovdan drzao se meeting, koji je bio pozvat, da se od Visoke Vlade zatrazi podrazdjelba zemljista Ognjene zemlje.

Oko dva sata po podne poceo se narod okupljati na oznaceno mjesto u Avenidi Colon, tako da se u kratko vrijeme slozio skup od preko dvije hiljade i pet sto ljudi. Pod drustvenim barjakom pristupila su slijedeca drustva: Hrvatsko dobrotvorno, chilensko, Veterani 79, Cosmopolita, Njemacko, Portugalsko i Svicarsko.

U tu svrhu podignutu tribunu zauzeli su: Egzekutivni Odbor za proslavu stogodisnjice, zastupnicu trgovacke komore, drustveni presjednici i barjaktari.

Presjedao je meeting odlicni starina gosp. D. Rómulo Correu, koji proglasiv isti otvorenim, podijeli rijec gosp. Gajtanu Sanchez, uglednom gragjaninu i novinaru. Ovaj je zanosnim rijecima predstavio narodu svrhu meetiuga i nabrojio sve zle poljedice, koje bi nastale otud, kad bi Vlada dopustila kaparisati zemlje Ognjene zemlje po jednom trustu, bio taj domaci ili strani.

Govornik je od mnostva bio prekidan burnim povlagjivanjem.

Za gosp. Sanchez-om popeo se na govornicu gosp. Santiago Diaz, ugledni chilenski gragjanin i presjednik drustva «Cosmopolita», koji muzevnim jakim glasom, a rodoljubnim gnjevom osudi one, koji kane uprospatiti ovaj cvatuci teritorij, predajuc ga u ruke nekolicine podlih spekulanata.

U znak odobravanja i pristajanja narod mu je burno povlagjivao.

Za ovim govornikom, pokaza se na govornici gosp. Santiago Edwards, advokat, muz poznat i ljubljen od gragjanstva bez razlike rad vrlina koje ga rese, rad vjegova zarkog rodoljublja i trugjenja oko procvata ovog lednog kraja.

I on rastumaci narodu svrhu meetinga onako rjecito, kako to on sam znade i umije, pa recer da ce to uvijek zlo ici, ako dopustimo i nadalje, da ovaj kraj ne bira svog zakonitog poslanika u parlamenat, koji ce u svakoj prigodi podignuti svoj glas u prilog ovog teritorija.

Nazocni su ovaj dio govora uprav odusevljeno povlagjivali; vidjelo se jasno, da je vec svakomu dozlogrdilo ovo nase vanustavno stanje.

Zavrsni je govor drzao poznati narodni trudbenik gosp. Ivan. B. Contardi, koji u par rijeci prozetih rodoljubnim gnjevom rece, ako dopustimo kaparisanje zemljista. Ognjene zemlje, kroz malo vremena ne cemo vidjeti ni krpicu nasih zastava, da se ovdje slobodno viju. Po dovrsenu govoru procita rezoliciji meetinga i pozove nazocne da ga otprate do Guvernerove palace, gdje ce gosp. Guverneru uruciti nase opravdane zahtjeve, a da ih ovaj podnese Visokoj vladi na znanje.

Velicanstvena, nadogledna povorka sa glazbom na celu i barjacima uputi se prama naznacenu mjestu.

Odbor je uljegao u polacu, a nakom malo casaka pokaze se gosp. Guverner na prozoru iu kaze narodu, da ce njegove zelje zbilja podnijeti Visokoj Vladi i sa svoje strane poraditi koliko mu bude moguce.

Po tom se narod razisao svojim kucama u najboljem redu.

Poprimljeni zaglavci su u kratko ovi:

Puntarenski puk okupljen na meetingu dne 29 lipnja 1910, u broju od 3500 gragjana, odlucio je slijedece:

1o. Podnijeti N. P. Presjedniku Republike, preko gosp. Guvernera zelju svih stanovnika u Magallanesu, da ocekuju promulgiranje zakona, koji brani kaparisanje zemalja od privatnih ruka ili sindikata domacih i stranih.

2o. Prikazati istodobno dobar uspjeh postignu u Argentini putem zakona, koji dopustaju unajmljenje zemljista podesna za stocarstvo u malim komadima od 5 do 15 hiljada hektara, uz uvjet da se naprave ograde, kuce i t. d. kroz prve dvije godine, dopustajuc da najmitelji, koji svoje duznosti izvrse imaju pravo obnoviti najamnu pogodbu i kupiti dio zemljista ked istece rok.

3o. Osim toga pokazati prikladnost za provedbu ove osnove, da bi se zemljista na kontinentu promijenila sa poljanam Ognjene zemlje jadnaka po kakvoci i prostoru.

4.o Traziti, u naknadu, ako promjena ne bude uzeta u obzir od Visoke Vlade kao prakticno izvediva. da se milijun hektara poljana Ognjene zemlje dade u najam na nacin vec spomenut ili na onaj koji Visoka Vlada nagje shodnijim.

5o. Upozoriti, na svrhu, da dopustenjem da dionice velikih trustova stocarskih pregju u u ruke stranih kapitalista mogu dovesti do poteskoca internacionalnog znacaja.

Album-koledar
"Jeka"
STOJI $ 9

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 226 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svákovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

GJURO GRAIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich-Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturería "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

Iz domovine

Racuni o prinosima za «veleizdajnike».

«Srbobran» je iznio racun o sakupljenim doprinosima za «veleizdajnike» i njihove porodice. Primljeno je ukupno K 70.965:79. Izdano je za hranu K 46.805:07, za pripomoci «veleizdajnicima» i porodicama njihovim K 19.839:68, te za razne stvarne izdatke u svrhu obrane K 3.169:70, ukupno K 69.814:56. Diferencija (aktiva) od K 1.151:34 nalazi se u pologu kod d.ra Bogdana Stojanovica. Svi ovi izdatci pokriveni su namirama i racunima, te ce se predloziti posebnom odboru na odobrenje. Ostale izdatke oko procesa (stampanje knjigu «O veleizdajnickom procesu», prevadjanje optuznice na madzarski i stampanje prevoda u Budimpesti izvjescivanje strane stampe o procesu i mnoge druge troskove) pokrili su dr. Bogdan Medakovic, Vasa Muacevic, dr. Dusan Pales, dr. Bogdan Stojanovic i drugi. (Koliko se sve moralo potrositi za volju jednoga Accurtija i Raucha, koji su stvorili tu «veleizdajnicku parnicu» a koja joj je bila svrha to svi dobro znamo.—Op. Ur.)

Madzari denunciraju.

Justhov organ «Magyarorszag» priopcuje jedan dopis iz Sarajeva, u kojem dokazuje, da su Muslimani Srbi i Hrvati u «Hrvat. Nar. Zajednici» nelojalni, antidinasticni elementi. «Jedina stranka, koja nema protudinastickih teznja jest stranka dra. Stadlera, nu i ova je pocela gubiti mnogo terena odkada se je pojavila nova stranka dra. Mandica. Nakon ovoga i nakon poraza, sto ga je Stadler dozivio u imenovanju djakovackog biskupa, sarajevski je nadbiskup odlucio, da se makar privremeno povuce sa politickog poprista, te je otputovao na dulje putovanje u inozemstvo. Time iscezava i posljednji lojalni elemenat u Bosni.

Ocito je dakle, da ce sjednice bosanskog sabora biti skrajno radikalne. To su u Becu znali, a zato je odluceno, da kralj putuje u Bosnu. Osobni boravak kralja u zemlji imao bi stati na put antidinastickim nastojanjima. Odabralo se je bas ovo vrijeme prije saziva sabora. U Becu se od ovog putovanja mnogo ocekuje, ali opet i oni znaju, da bi ovo moglo biti bez uspjeha. Za to u Becu boravi barun Pitner, koji ce krenuti u Sarajevo sa reskriptom raspusta ili odgode sabora.

Za sporezum izmedju Hrvata i Talijana u Istri.

Puljski «Omnibus» juvlja, da se dne 6. pr. mj. obdrzavala u Porecu konferencija narodnih zastupnika glede uredjenja narodnog pitanja u Istri. Konferencije su prisustvovali desetorica zastupnika (5 Hrvata i 5 Talijana) i clanovi zemaljskog odbora. Raspravljalo se o vaznim pitanjima. Odlucilo se nije nista konkretnoga. Ponovni sastanak urecen je u Porecu za 26. ov. mj.

Posjet Dalmatinaca u Bosnu.

Inicijativom spljetske trg. obrtnicke komore zapodjenut ce se akcija, da se uprilici posjet dalmatinskih trgovaca u Bosnu.

Kongres slavenskih novinara u Sofiji.

Odbor sveslavenskog saveza novinara, obdrzavao je u Pragu skupstinu, na kojoj je odredjeno, da ce se kongres slavenskih novinara obdrzavati dana 5—7 srpnja po novom kalendaru. Na kongresu ce govoriti predsjednik Sveslaveskog novinarskog saveza urednik J. Holaceok o cilju organizacije novinarskog saveza. Prigodom kongresa biti ce i izlozba bugarskih casopisa.

Pokusao se ubiti.

Vladin oficijal Mlinaric u Zagrebu prerezao si je britvom vrat u namjeri, da se ubije. Razlog je tomu taj, sto je kod vlade pronevjerio preko 2000 K. Da ruglo bude vece, dosta je spomenuti, da mu je Rauhova vlada dala nagradu od 1000 K za «savjesno i marljivo i zdusno» obavljanje sluzbe. Kad je bio preslusan, priznao je pronevjerenje. U svoju obranu je samo to rekao: «Kad su mogli i drugi krasti, ne bi i ja?!«

Ovo baca zbilja cudno svjetlo na bivsu Rauhovu vladu. Sve malo po malo izbija po koja svinjarija na vidilo, a po kojoj se vidi, kako se se razni ljudi na racun naroda tovili. Ujedno nam pokazuje, kako je Rauh svoj toliko slavljeni «gospodarskih program» provodio.

Otvorenje i rad bosanskog sabora.

Becke novine pisu, da ce bosanski sabor svecano otvoriti zemaljski proglavica general Varesanin Ministar financija Burian ne ce prisustvovati otvorenju. U jednoj od prvih sjednica iznijet ce vlada vec izvanrednu zakonsku osnovu o fakultativnom otkupljivanju kmetova, koju ce ovih dana bosanska vlada poslati na odobrenje austrijskoj i ugarskoj vladi, da ju onda odmah predlozi na predsankciju. Prvo zasjedanje novoga sabora ne ce potrajati odvise dugo. Sabor ce se u njem baviti konstituiranjem, adresom i zemaljskim proracunom za 1910. U srpnju sabor ce biti odgodjen, jer toga mjeseca zapocimlje u Sarajevu vec velika vrucina. U rujnu ce novi sabor nastaviti svoje zasjedanje.

Kraljevi i zanat.

Od starine su nam ostale mnoge price, kako su kraljevi i carevi osiromasili i carstvo izgubili, pa poslije goveda tudja cuvali, jer nisu znali nikakvo zanata. Kako nesreca covjeka lako snadje, treba covjek da je uvijek na nju spreman! Zato ce i u carskim kucama uveo obicaj, da buduci kraljevi izuce zanat. Nas dobri kralj izucio je postolariju. Njemacki car Vilim izucio je kovacki, obrt. A njegov sin Ivan, koji ce ga naslijediti na prijestolju, uci sada koravcki obrt kao segrt kod majstora Halzendorfa. Svakako, da je tu majstoru teze nego segrtu. Nije to segrt, koga bi covjek poslao u kuhinju, da opere sudje i da majstorici malo djecu pozabavi, vec je to buduci car, a ipak ga treba nauciti zanat. Medjutim kako ce nauk ici, nije nas briga, nama je glavno, da iz ovog nesto naucimo. A naucit cemo to, da su zdravu covjeku njegove ruke i znanje najvece blago. Dican je stalez biti obrtnik, zato se neka nitko staleza ne stidi. Obrtnik treba samo od Boga zdravlje, a sve drugo ce sam marljivoscu svojom postici.

Vazan zakljucak sarajevskog opcinskog vijeca o izvjesanju zastava prigodom dolaska Njeg. Velic.

U savezu sa docek Njeg. Velic. u Sarajevu saznajemo, da je sarajevsko opcinsko vijece stvorilo zakljucak, da se tom prigodom na svim opcinskim zgradama i na javnim mjestima izvjese samo srpska, hrvatska, muslimanska vjerska i zastava obitelji carske kuce. Kad uzmemo u obzir da se je do sada tamo na opcini i svim opcinskim zgradama vila samo austrijska madzarska i bosanska zastava, onda ovaj zakljucak sarajevskog opcinskog vijeka znaci zaista veliki napredak za narodnu ideju.

Spomenuti predlog iznio je u vijecu vijecnik Ljubomir Oborina, koji pripada stranci Dr. Pelesa (stranka slicna srpskim samostalcima u Hrvatskoj). Za predlog su glasovali svi vijecnici Srbi i Hrvati, a od Muslimana samo jedan, koji dapace predlozio da se muslimanska zastava ne izvjesi, jer je ona znak vjerski, pa joj s toga ne moze biti mjesta izmedju nacijonalnih zastava. Ovaj predlog dakako radi ostalih muslimana nijesu primili.

Pitanje stalnog hrvatskog kazalista za Dalmaciju.

Citamo u «Slobodi» slijedece: Intendant zagrebackog kazalista g. Trescec-Branjski po-

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

duzeo je korake da ostvari vaznu ideju pokojnog Miletica: osnovanje stalne dramatske druzine za Dalmaciju i Primorje. Po osnoni g. Tresceca, bilo bi sijelo te druzine u Spljetu, a biti ce osnovana kao podruznica kralj. zemaljskog kazalista u Zagrebu, koje ce druzinu opskrbljivati gostovanjem svih umjetnickih sila, bibliotekom, garderobom, dekoracijama i svime sto bude za potpunu umjetnicku izvedbu potrebno. Iz Spljeta polazila bi druzina na gostovanje po svim vecim gradovima Primorja i Dalmacije, a kasnije i Bosne.— Za finansiranje te, po nase narodnosne prilike vazne ideje, zamolit ce gospodin intendat subvenciju kraljevine Dalmacije, dok bi i opcine davale svoju obicnu subvenciju. U gradovimo gdje ce druzina gostovati, biti ce osnovani kazalisni odbori, koji ce upravljati gospodarskom i financijalnom stranom poduzeca a nadzor nad tim, i na provedbu umjetnickog programa vodit ce uprava zagrebackog kazalista.

Na taj nacin bila bi blizu ostvarenju davna zelja svi rodoljuba, da imademo stalnu i dobru druzinu, koja ce nam u materinskom govoru prikazivati umjece naseg i stranog repertoara.

Nema sumnje, da ce ova namjera gospodina intendanta Tresceca naici na pripomoc od svih pozvanih faktora.

U detaile ove osnove ne mozemo se za sada jos upustati, jer treba da se prije svega izvedu na cistac sva ona pitanja, koja stoje u vezi sa principijelnim osiguranjem ovoga pothvata. Medjutim ima nade, da bi ovakovova druzina pocela djelovati vec ove jeseni. Sto se tice opere i operete svakako bi se uvela stagiona za sve godine, eventualno u povoljnije vrijeme. Hoce li se pak moci urediti pitanje opere onako stalno kao pitanje drame pokazati ce odaziv mjerodavnih faktora, narocito u Spljetu, te odaziv publike.

Nama je vrlo drago, sto mozemo javiti ovu vijest te time najaviti ostvaranje misli koju smo ovo zadnje doba opetovano nabacili i razvili. Forma nam se cine prikladnom jer je prakticna; posve neovisna druzina mogla bi opet zapasti u pogibeljno eksperimentiranje, a zagrebacko kazaliste dati ce ipak moralni oslon poduzecu i veliku pomoc tim vise sto ce se tako i mnogi troskovi reducirati.

Punta Arenas, 2 srpnja.

Dok su se pravile pripreme za meeting, o komu govorimo na drugom mjestu, obaznalo se, da ce nekoji govornici potaknuti istodobno i pitanje da se ovaj teritorij proglasi provincijom, to jest, da ne bude izvan ustavnog stanja, vec da puk slobodnom voljom bira zastupnike, opcinske vijecnike i t. d.

To je dalo povoda dnevniku *El Magallanes*, koji je od uvijek mnijenja, da bi sto takova bila skoda za ovaj kraj, da objelodani clanak, u kom kaze, da se na meetingu ima samo govoriti o podrazdjelbi zemljista, kako je prvobitno bilo receno, jer da nije lijepo dolaziti pred sakupljeni narod s pitanjima, za koje se tu nije sastao, tim vise sto se znade, da to nekima ne ce biti ugodno, a nekima ni brige za to.

Dnevnik *El Comercio*, prijatelj ustavnosti, odgovorio je no ovo, da se potpuno slaze sa svojim kolegom, ali da jedino ne shvaca, kako *El Magallanes* nije prosvjedovao, sto se na banketu, koji je bio priregjen u pocast gosp. Guvernera, prilikom ponovnog izbora za obnasanje te velike casti, govorilo o podrazdjelbi zemljista Ognjene zemlje, sto da nije bilo u redu, jer da je tu bilo prisutnih, kojim takovo pitanje nije bilo ugodno.

Kako je naravno, na ovo je *El Magallanes* odgovorio, a *El Comercio* nije takogjer ostao duzan.

Ko ima pravo, a ko krivo, nijesmo pozvani da izricemo svoj sud. Jedino cemo uciniti nekoje opaske na ono, sto se tice nas stranaca.

Trvrdi *El Magallanes*, da ogromnoj vecini stranaca jest posve indiferentno, da li ima Magallanes ili ne zastupnika, senatura i opcinske vijecnike i vjeruje da prolaze vrlo dobro i bez njih.

Treba priznati, doduse, da mi prolazimo dobro ovdje i bez njih i tom se potpuno slazemo sa *El Magallanes*. Nu, ako stojimo dobro, nije za to da ne smijemo misliti, kako bi stali jos bolje. Kad bi Magallanes bio zastupan po svom predstavniku u parlamentu, ne bi onako cesto trebalo moliti i kumiti sad Petra sad Pavla, da se za nas zauzme, da nam dobace koju mrvicu. Imali bismo mi do sada mnogo toga, sto nam je od prijeke nuzde. Nase je mnijenje, da je od velike potrebe, da u Magallanesu zavlada ustavno stanje i to cim prije. Istina mi, kao stranci, ne cemo imati pravo glasa, ali to nista ne ce prijeciti, da uzivamo koristi, koje bi narodni predstavnici izvojstili.

S druge strane vecina je nas ovdje stalno nastanjenih, veci-

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Grozgja	Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Coehayuyo	Sijena
Krusaka	Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija.

ROTISSERIE FRANÇSISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uudi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje koj . . . . . .

na smo oci obitelji. Nasa nam djeca leze na srcu. I kako se danas za njih brinemo, da im pribavimo kruh svagdanji, treba da se postaramo i da im odraslima bude bolje. Ne moze nam za to biti indiferentno da li Magallanes ima zastupnika ili ne. Kad bi zastupnici bili kakovo zlo po narod, ne znamo za sto se po svijetu prolilo toliko krvi, da ih bude. Nepobitna je cinjenica, da suv kulturni svijet, priznaje vrijednost zastupnika, pa treba da ga dobijemo i mi. Znamo, da ima zastupnika, koji nanesu i stete, ali ko je tomu kriv? Oni te su ga izabrali. Ako svijestan narod bira zastupnika, on izabere covjeka, koji ce mu na svaku ruku dovuci koristi. Ne plasimo se dakle toga, nek nam ga dopuste izabrati, a samo se svojski zauzmimo, da izaberemo pravoga covjeka. Takova u Magallanesu nije tesko naci.

KRONIKA

Vrijednost novca.
1 lira vrijedi 21.66

Album-Koledar «Jeka».

Ovaj toliko ocekivani koledar napokon je dosao i u Punta Arenas. Moze ga se dobiti kod gosp. Andrije Juricica i kod gosp. Jurja Jordana.

Ko nema vremena da se potrudi do ove dvije trgovacke kuce moze usmeno kazati nasem uredniku, da zeli koledar i primit ce ga na kucu.

Koledar vrijedi $ 5 argentinskih ili $ 9 chilenske vrjednote.

Upozorujemo da se treba pozuriti, jer je samo stiglo 40 egzemplara.

Povratio se.

Gosp. D. Depolo, urar i draguljar povratio se iz Buenos Aires u Punta Arenas.

Dok to javljamo njegovim musterijam i svim ostalim, koji ga trebaju, zelimo mu dobar dolazak.

Sucesos Históricos.

U danasnji broj nije bilo moguce da unigje nastavak clanka grnjeg naslova. Slijediti ce u dojducem broju.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografickog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti.
W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjaka sa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
„ u bocama.
Biza francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.
Cijene umjerene.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central
— ATACAMA UGAO VALDIVIA —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa.
G. LEPORI

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
S. 106
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.

Biblioteca Nacional
Santiago de Chile

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 100 | Punta Arenas, na 9 Srpnja (Julio) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — Flanele za bluze

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 880.
TELEFON BR. 75.

Viste Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*
Javljam mojim cdlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestininà, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburških kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatikà engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapatería Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

A. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.
Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alatá za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON.
Due 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

Si vos, ban, os echáis sobre los Turcos y les ocasionáis algun daño, yo permitirá á los Turcos que libremente ejerzan sus venganzas y represalias, Más aún, yo confiscaré los productos de algunas de vuestras propiedades; yo ordenaré para apaciguar a los Turcos, que se liquiden vuestros bienes».

Amarga pena causó esto al ban Pedro: que no pueda ni moverse con sus tropas, mientras las hordas musulmanas invaden el territorio cróata, destruyen los predios rurales, destrozan los plantios y los sembrados. Degüéllan á los ancianos y á los niños, y se llevan á los jóvenes de ambos sexos en calidad de cautivos; era el colmo! Pedro amenazaba, de vez en cuando se estremecia de enojo, su rostro se encendia de cólera, ante su vista se le hacia todo tétrico y sanguinolento, y rogaba á Dios á que lo consolara y lo colmara, á que lo librara de la tentación.

Viena, mientras tanto, quería demostrar al ban cómo su amargura no era justificada, y le pide quiera partir en seguida para el sur de Hungría á fin de apaciguar ciertos espíritus exaltados, por cuanto que él únicamente puede conseguir eso. Viena está segura que esos hombres locos escucharán la palabra autorizada de todo un ban Pedro!

Pero Pedro no ha respondido esta vez á tanta confianza. Se quedó en Ozlje en el seno de su familia, triste y afligido.

***

Era por la mañana, un dia lluvioso y fresco, á principios del año 1669. Una lúgrebe luz griz descendia, por entre los altos balcones, sobre los patios y corredores del palacio real en Viena. Era uno de los salones, en el cual no habia un alma viviente, las llamas lamian una enorme marmólea estufa e iluminaba como èl amanecer, algunas santas imágenes puestas sobre blancas y lustrosas piedras. Ese salon estaba casi vacio: dos armarios con libros, arrimados á las piedras, algunas sillas, en un rincón una mesa, y cerca de la estufa un diván, dos reclinatorios y un precioso genuflectorio con un crucifijo. El piso, á cubos amarillos y negros, estaban tan lustrosos, que todo en él se reflejaba, las piedras, las sillas, la gran araña colgada del elevado cielo raso. La luz de la estufa se derramaba y también oscilaba á veces en todo él, con mayor ó menor claridad rósea.

Un hombre bajo y raquítico, de piernas cortas y cuerpo prolongado, vestido completamente de negro, de corte francés, entró en el salón. Rulos de obscura peluca caian sobre sus hombros, el rostro lo tenía pálido y amarillento, sus pardos y turbios ojos se hallaban cubiertos por unas cejas espesas, amoratadas, de nariz prolongada y gruesa, y el labio inferior, demasiado pronunciado, que le pendia por demás, por estár completamente dado vuelto, permitia que se le viesen los grandes y renegridos dientes. Toda su figura se presentaba, en cierto modo, triste y temerosa, devota y contrita, y como si en su semblante le asomara el decaimiento y la sensibilidad. Así era como aparecia á primera vista.

Recorrió el salón, sentóse delante de la estufa, alargó les demacradas manos hácia el fuego, abrió el devocionario y se, puso á leer en él. Estiró despacio las delgadas piernas, en las que lucian unas medias de seda negras, luego dejó caer la cabeza sobre el reclinatorio y quedóse dormitando, ó, como decian los cortesanos, se profundizó en la lectura.

Era éste el emperador y rey Leopoldo I, hijo del emperador y rey Fernando III.

Leopoldo I. nació el 9 de junio del año 1640. Cumplía, pues, veintinueve años de edad. Siendo niño era muy delicado y gozaba de muy poca salud, de manera que su padre había resuelto dedicarlo al estado religioso. Por eso lo confió á los jesuitas, quienes habian puesto el mayor empeño en la educación de aquel jóven principe. Bajo el más esmerado cuidado de ellos, quedó hasta la muerte de su hermano mayor Fernando, hasta el año 1654, y fué entónces cuando empezó á estudiar la ciencia militar y gubernativa. A los tres años, cuando su padre pasara á mejor vida, ocupó el trono habsburgués, inesperto, en su décimo séptimo año de edad.

Continuará.

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor viinja i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulje i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova.—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—Cijene umjerene.—MJENJACNICA NOVCA.

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopustu se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich-Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Aires, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKARNA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojeh nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturerija "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvadjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

Iz domovine

Obecanja djakovackog biskupa Krapca.

Nekoje zagrebacke novine donijele su vijest o instalacije novoimenovanog djakovackog biskupa Krapca, koja bi imala biti na 29. juna. Biskup je do sada primio mnoga odlicna poklonstva sa strane svecenstva, te su pritom upravo vazne i znacajne biskupove rijeci, koje je izrekao prigodom primanja: «Ja se licno zadovoljavam malim sredstvima, te cu sve dohotke upotrebiti za crkvene i rudoljubne svrhe. Mene se uopce zlo sudi u javnosti. Ja ne samo da nijesam nikada bio neprijatelj mojoj hrvatskoj domovini, nego sam ju toplim srcem ljubio. Ovu cu ljubav pokazati i kao djakovacki biskup. Moje ce nastojanje ici za tim, da u dobrotvornim djelima za vjeru i domovinu ne samo slijedim stope Strossmayera, nego da ga u tome pretecem».

Velika nesreca na moru.

Dubrovacki paaobrod «Srdj» drustva «Unione» pod zapovjednistvom kap. Stuk ploveci za Poti, bio je udaren svom silom u desni bok, od francuskog parobroda «Messagerie Francaise», i to u Marmorskom moru. Veliki rascijep koji se otvorio, onemogucio je dalje putovanje te ga je kapetan nasukao na blizoj obali. Parobrod je osiguran i ako ne potpuno. Ljudskih nesreca nije bilo.

Zeljeznica Zvekovica-Cavtat.

U zastupnickoj kuci predlozio je zastupnik Biankini osnovu o izgradnji zeljeznickog ogranka Zvekovica-Cavtat na pruzi Gruz-Zelenika.

Za unapredjenja poljodjelstva u Dalmaciji.

Ministarstvo poljodjelstva udijelio je za prvo polugodiste 1910 ove pripomoci za unapredjenje poljodjelstva u Dalmaciji: za maslinarstvo 17.000 K, za uzorna pokusajna polja K 2875. za zitarice K 2500, za gospodarske strojeve 7500. Za posebnu akciju u Boki Kotorskoj K 2900.

Meduliceva izlozba u Zagrebu.

Hrvatsko umjetnicko drustvo «Medulic» u Spljetu, priredjuje u rujnu o. g. svoju drugu izlozbu u Zagrebu. Grad Zagreb mu je vec ustupio umjetnicki paviljon. U tu svrhu priznati slikar Celestin Medovic posao je u Prag k Bukovcu, da se sve priredi na vrijeme.

Odlikovanje.

Citamo u «Narodnom Listu» da ce se nasem zemljaku miljunasu g. Nikoli Mihanovicu iz Dola, brodovlasniku itd. u Buenos-Ayres-u udijeliti plemstvo sa predikatom plemic Dolski.

«Narodni List» nada se, da ce g. Mihanovic ovom prigodom spomenuti se i Dalmacije osnutkom kakve lijepe institucije.

Zeljeznicki spojevi u Dalmaciji.

Splitska «Sloboda» javlja, da su dne 18. t. mj. tamosnji zeljeznicki mjernici dobili od ministarstva nalog, da pocmu odmah s mjerenjem zeljeznicke pruge Dugopolje-Madunic. Isti list doznaje, da je ostvarenje zeljeznickog spoja Knin-Novi dosta vjerojatno, jer da se vec sada radi o tome, da se sadanja crta industrijalne pruge Steinbeisa iz Knina do Drvara, koja ima 80 km zeljeznice, po drzavi odkupi. Prigodom posjeta predstavnika austrijskih trgovinski komora u Bosni izdao je Ante Deskovic, ravnatelj rudnickog drustva «Jablanica», nacrt za izgradnju pruge: Dugopolje-Arzano-Prozor (Rama), kao najprikladnije, koja ce najkrace spajati Split sa Sarajevom i za iztokom, te pruge Metkovic-Klek, podesne za izvoz iz Hercegovine. Ujedno preporuca izgradnju pruge Banjaluka-Jajce.

Hrvatski novi izumi.

Kako javlja trgovacko-obrtnicka komora zagrebacka, podjeljena je u zadnje vrieme magj-hrvatska povlastnica na izume sliedecim strankama u Hrvtskoj i to: Simi Skrgicu, podvorniku kr. kot. oblasti u Jastrebarskom za kuvertu za pismo, zatim Ivanu Obadu i Emanuelu Spitzeru u Zagrebu za daljinomjer, Salamunu Rado, strojevnom mjerniku u Zagrebu za uredjaj za fiksovanje vecih kopija.

Odgoda hrvatskog sabora.

Hrvatski je sabor odgodjen na neizvjesno vrijeme i to kraljevskim reskriptom. U zadnjoj sjednici obavljen je izbor delegata u zajed. sabor. Izabrani su u velikasku kucu i Chavrak i Amrus. U zast. kucu su uz koalicijonase izabrani i svi oni stari madzaroni, koji su usli u sabor kod naknadnih izbora. Doslo je do burnih prizora prigodom glasovanja i prije toga radi raznog tumacenja poslovnika. Zast. Supilo dao je u smislu starijih manifesta koalicije izjavu proti izboru u Bestu, te nije ni izabran.

Znacajna izjava biskupa Buconjica o kraljevom putovanju u Bosnu i Hercegovinu.

Sijedi i kod naroda obljubljeni starina mostarski biskup fra Paskal Buconjic, dao je znacajnu i vaznu izjavu o kraljevom putovanju u Bosnu i Hercegovinu.

«Hrvatska Korespodencija donosi slijedecu izjavu fra Paska Buconjica:

«Razumije se, da me najvise interesira kakav ce utisak uciniti vijesti o predstojecem putu Njegovog Velicanstva u Bosnu na nasu javnost, a koje se znacenje pripisuje tome putu. Ja mislim, da o vaznosti i znacenju putovanja najbolje govori sastav careve pratnje. U prvom redu biti ce zajednicki i dvorski ministri, a za tim predsjednici obiju kabineta. Cinjenica, da ce mjerodavni faktori monarhije pratiti cara u nasu domovinu, moze nam biti samo ugodna. Sto se mene i nas svih u Bosni i Hercegovini negodno doimlje, jest okolnost, da je kod ovog velevaznog dogadjaja hrvatski ban—pro rex inclyti Croatiae—iskljucen iz pratnje Njegovog Velicanstva.

Ja drzim takodjer za neumjesno, da se suverena prava na anektirane zemlje bazitaju na ugarskom drzavnom pravu kod cega su zapusteni Hrvati od Cetina, koji su Habsburgovce dobrovoljno izabrali za svoje kraljeve.

Mi bi hrvatskoga bana, makar on ne znam kojoj stranci pripadao, vrlo rado u nasoj sredini vidjeli, pa ako se ban za vrijeme bosanskog putovanja i jegovog Velicanstva ne bude nalazio medju njegovim pratiocima, onda nase veselje za to putovanje ne ce biti potpuno veselje».

Sveslavenski kongres.

Prema vijestima, koje su poznate, ucestvovati ce Sveslavenskom kongresu u Sofiji samo 74 delegata i to: 25 Rusa, 15 Bugara, 10 Srba, 10 Ceha, 2 Crnogorca, 5 Slovenaca, 2 Slovaka, 5 Hrvata i mozda nekoliko Poljaka iz Njemacke Poljske.

KRONIKA

Vrijednost novca.

1 lira vrijedi 21.81

IZ DRUGE U TRECU.

Danas nijim se brojem vrse upravo dvije godine, da je pocela izlaziti «Domovina».

Obicaj je novinara, da na svrsi godina kazu, sto su uradili.

To bi trebalo da i mi uradimo, ali..... bolje da to drugi kazu.

NOVA ZELJEZARIJA.

Nas poduzetni trgovac, gosp. Jerolim Martinic, ciji je ducan snabdjeven mjesovitom trgovackom robom, da bi mogao stati na prvom mjestu i u da-

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

leko vecem gradu nego je Punta Arenas, nije se tim zadovoljavao, pa je u istom smjestio odjel gvozdenih predmeta, koji bi sam po sebi mogao biti jedna posebna trgovacka kuca te vrsti.

Dok to konstatiramo, zelimo gosp. Jerolimu Martinicu naj bolji uspjeh.

ZDRAVLJE N. P. PRESJEDNIKA.

Zdravlje N. P. presjednika Petra Montt ne nalazi se u najboljem stanju, ali po sudu strucnjaka nije se bojati zla. Od prevelika rada, kojeg se N. P. nikako ne moze da ostavi, boluje na srcu, pa mu se savjetuje da opocine za nekoliko mjeseca. Po mnijenju jednih strucnjaka, trebalo bi da N. P. putuje u Evropu i posjeti neka kupalista u Njemackoj, dok drugi tvrde, da je dostatno, da se seta jedno dva mjeseca dana duz obala chilenskih, pa da ce sve proci.

N. P. je sklona poslusati savjete strucnjaka samo ocekuje, da se sporazumi s raznim strankama, ko bi ga imao zamijeniti u svojstvin Podpresjednika. Za to bi se moralo preustrojiti nazad malo dana slozeno ministarstvo i ministar unutarnjih posala vrsio bi istodobno cast Potpresjednika.

NOVA GRAMATIKA.

Nakladom gospodina Moralesa do koji ce dan ugledati svijetlu gramatika dalmatinskog jezika, koju je sastavio gosp. Vista Considerada.

Kazu nam da udovoljava svakoj potrebi.

STOGODISNJICA.

Odbor za proslavu stogodisnjice se sastaje po obicaju, ali regbi da svi clanovi ne pristupaju ili barem da ne rade slozno, kad se okupe, jer, jos ne znamo, sto se odlucilo, a jedva dva mjeseca dijele nas od velikih rujanskih svecanosti.

KOLEDAR «JEKA».

Napomenuti nam je ponovno, da se treba pozuriti, ko ce da ima «Jeku». Ne treba cekati zadnji cas, a osobito kada se znade, da ih je malen broj stigao amo, jer se lako moze ostati i bez koledara. Kako smo i proslog puta rekli, «Jeka» se prodaje u ducanima gg. Juric i Turina i kod gosp. J. Jordana. Ko nema vremena, da se do njih potrudi, moze slobodno kazati uredniku «Domovine» da zeli koledar, pa ce ga primiti na kucu. Ko pak zeli fino vezan koledar, moze se prijaviti na nase urednistvo, pa cemo pitati, ali savjetujemo, da se kupi ovaj, sto nam je pri ruci, a vezati se moze i ovdje ili pitati da posalju korice iz Rosaria, koje kojamudrago knjigoveznica moze u malo vremena i za malo novaca staviti.

DRUSTVO COSMOPOLITA U PORVENIRU

Pripomocno drustvo Cosmopolita u Porveniru imenovalo je za ovu godinu slijedece upraviteljstvo:

G. Petar A. Muñoz, presjednik; g. Grgur Sisul, potpresjednik; g. Henrik Muelle, blagajnik; g. Emanuel A. Andrade, tajnik; g. Stjepan Kovacic, podtajnik i delegat; g. g. Juraj Sapunar, Matija Stanic, Miho Cvietkovic, Juraj Mimica i Stjepan Sodan, upravitelji; g. g. Franjo Brzovic, J. P. Durand i Antun Kovacic, pregledaoci racuna; g. g. Stepan Sayo, Ivan Mimica i Antun Brajevic, odbor za kvalifikaciju clanova.

VILIM BECKERT.

Proslog utorka na 8 sati pr. p. platio je glavom svoja djela Vilim Beckert, koji je kao drugi tajnik njemackog poslanistva ubio posluznika, pokrao novce i zapalio isto, pa onda pobjegao, nadajuc se, da se ne ce obaznati, da izgorjelo tijelo nije njegovo, vec posluznikovo. Kad su ga imali povesti na strijeljaliste, zamolio je, da mu povezu oci, sto bi i ucinjeno. Strijelci su pucali iz cetiri metra daljine i cetvorica njih na jedanput. Cetiri zrna su mu probusila prsa od puta. od kojih dva i srce, tako da je smrt smjesta nastupila.

Ko zlo cini, nek se dobra ne nada!

RAZNO

VELICINA RUSIJE.

Ona je najveca slavenska drzava. Ako pogledas na zemljovid, vidjeti ces, da polovicu Europe zaprema Rusija. Ruski car najaci je na svietu. Rusija je tezacka zemlja. U njoj 85 na sto naroda sami su poljodjelci.

Sve do godine 1906 ruski tezak nije imao svoje vlastite zemlje. Sva je seoska zemlja pripadala opcini, a opcina bi prama broju dusa razdielila zemlje u selu na obragjivanje za 3 ili 5, ili 15 godina. Kad bi prosao taj rok, opet bi se dielila zemlja prema broju dusa. Tekar godine 1906 uzakonjeno je u Rusiji, da se zemlja za uviek podieli medju seljane i na svakoga se prepise svoj dio.

U Rusiji najvise siju raz, pa onda psenicu, zob jecam, proso, heljdu, a najmanje kukuruz. Suvise u Rusiji siju mnogo lan, konopiju, kumpir, duhan i hmelj. Samog sjemenja lanenog i vlakna proda Rusija ostalim zemljama na godinu kakvi 200 milijuna kr. i vise, a za zito uhvati Rusija svake godine 1400 miliona kr. najmanje.

Imade u ruskoj Siberiji ne-

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod opremа novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Grozgja	— Luka chilenskog
Rajcica	Dunja
Cochayuyo	Sijena
Krusaka	Mekinja
Jabuka $ 27 sanduk	Kukuruza
Kapule $ 10 vrecu	Raznih vinija.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

ROTISSERIE FRANÇSISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.

TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

preglednih zemalja, gdje nista nemoze rasti, ali skitaju se po tim pustarama neizbrojne divlje zivotinje, sa kojik se sadiru skupocjena krzna, sto ih veliki bogatasi kupuju za skupe pare.

Odma ispod onih golih pustara, gdje su vjeciti snjegovi, steru se orijaske sume, kroz mnoge od kojih nije jos nikada prosla covjecja noga, niti li se je cuo huk sjekire. Imade u Sibiriji suma po prostoru vecih nego li je ciela austrijska carevina. Od 100 rali ruske zemlje 38 ih je pokriveno gustim sumama. Hiljade miliona lezi za sada mrtvo u tim sumama, jer ne ima do njih jos zeljeznika ni prokopa, kojima bi se moglo iz njih drvlje izvazati u sviet.

DOKLE CE DOSTAJATI ZELJEZNE RUDE NA ZEMLJI?

Dok je godine 1880 izvadjeno iz zemlje jedva 2 milijuna tona zeljezne rude, a godine 1850 oko 10.8 milijuna tona porastao je taj broj vec godine 1901. na 84 i tricetvrt milijona tona. Kao sto ce jednoc nestati ugljena, tako ce biti jednoc iscrpljena i sva nalazista najskorijeg i najrasirenijeg metala na zemlji, pak se zabrinuto pitaju ucenjaci, kad ce se to zbiti. Prema profesoru A. Brinzu moze se procijeniti mnostvo uporabljive zeljezne rudace na zemlji na 9000 milijuna tona; od toga otpada 2200 milijuna tona na Njemacku, 1500 milijuna na Rusiju i Francesku, 1100 milijuna na Savezne Drzave americke, 1000 milijuna na Svedsku, 500 milijuna tona na Englesku. Buduci da za 50 milijuna tona godisnje zeljezne produkcije treba oko 100 do 150 milijuna tona zeljezne rude, iscrpsti ce se sva zaliha zeljezne rude jos prije konca 20 vijeka. No ako i ne mislimo na silne krajeve nase zemlje, koji jos nijesu istrazeni, koliko imadu rudnoga blaga, ipak je misljenje gore pomenutog profesora previse pesimisticno, jer nije mislio i na tu eventualnost, da ce se u potrebi izrabiti i oni zeljezni minerali, koje sad ne vade radi premaloga sadrzaja zeljeza, a takih minerala ima sva sila. Prema svemu tome za sada nije gotovo ni moguce precizno odgovoriti na gornje pitanje, da svakako, cini se, da jos nije ni presno, da se na nj odgovori.

Spomen-stup.

Spomen-stup, koji ce drustva pripomocna zajednicki podignuti, vec je gotov cin. Da do rujanskih svetkovina bude gotov, spravljen je sav materijal. Pricet ce se odmah radnjom.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Bulldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigarета CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posveduje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografscnog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI.

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodnocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti.
W. H. SMITH, ravnatelj.

Boza Ujevic — Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjakasa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
„ u bocama.
Biza francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.
Cijene umjerene.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —
Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporucuje se slavenskoj koloniji.
SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central
— ATACAMA UGAO VALDIVIA —
Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa.
G. LEPORI

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.
S. 105

Biblioteca Nacional
Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 101 | Punta Arenas, na 16 Srpnja (Julio) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTAČA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Visko Violic
KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena, pivnica prohranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt

Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tjestenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kauarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapatería Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.

Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa.
Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljenje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuće i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO

CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA
AVENIDA COLON.

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

Leopoldo I era ordinariamente melancólico, callado y pacífico, pero muy impetuoso, cuando llegaba á enojarse; se estremecía todo de rabia, y luego continuaba brusco y sombrío. Sus entretenimientos eran la caza, la música y la pelota. Era muy devoto; cada semana se confesaba, ayunaba concienzudamente, tenía constantemente consigo el devocionario, y ante el más modesto sacerdote se sacaba el sombrero humildemente.

Cuando ocupó el trono, la máquina gubernativa crugía espantosamente: todo en ella se encontraba flojo! Muchos opinaban que iba á deshacerse. Los ministros vociferaban el uno contra el otro, cada cual trabajaba solamente para su propio bolsillo; horrorosos enredos se confabulaban en la corte. Las tesorerías del Estado se hallaban exhaustas, lo que á algunos eso no les parecía justo, puesto que en Croacia y en Hungría había tantos magnates ricachos.

En toda la monarquía de Leopoldo había entónces doce millones de habitantes, miéntras que soldados había hasta ochenta mil, lo que era demasiado, cuando se sabía que todas las entradas fiscales alcanzaban apénas á seis millones de florines. La mayor parte de la Croacia estaba algo bajo el yugo turco, algo entre las garras del león veneciano. Sobre la parte más fértil de Hungría, como también en la misma Buda, flameaba la cola del caballo. La Bohemia era un gran montón de ruinas, un horrible sitio de quemazón, ensangrentado por las contínuas guerras de treinta años. Los libros bohemios también fueron quemados. Las más distinguidas familias bohemias han sido perseguidas, muertas, ahorcadas, degolladas y martirizadas no con crueldad, no de un modo feroz, sinó..... faltan las palabras, con que poderlo expresar. Concluida su tarea, los verdugos resollaron fuerte, y alegremente se convencieron de que habían exterminado para siempre al pueblo bohemio. Sobre las posesiones de los magnates bohemios ahorcados, cayeron los cuervos hambrientos. Cuando fué enterrada viva la libertad bohemia en el combate de Biela Gora, asaltaron el reino bohemio españoles, italianos, de los Paises Bajos, nobles decaídos de varias partes del mundo, toda clase de valientes, rapiñadores, maulas, derrochadores, aventureros, y se radicaron en él y con ellos un enjabmre de jesuitas.

Miéntras el rey dormitaba frente á la estufa, entra cautelosamente en el salón un delgado y alto jesuita. P. Müller, confesor del rey. El confesor podía presentarse ante el rey siempre que quisiera. Hay que nombrar á un ministro, obispo, general ó a cualquier dignatario, el rey pide ante todo el consejo de su confesor. Su palabra resuelve: todo en la corte se inclina á su presencia, todos se esmeran en contentarlo, muchos tiemblan ante él. Tenía el rostro amoratado, helado, encojido, como fundido en alguna materia dura; nariz perfilada, labios comprimidos y pálidos, de ojos relucientes, pequeños y completamente fijos.

El confesor vé que el rey «se ha profundizado en la lectura»; luego no sabe en el primer momento, qué hacer. Mira el reloj, piensa que ya es tarde, se acerca al profundizado en la lectura y suavemente lo llama:

—Majestad....

—¿Quién es?.... estremecióse el rey, y su vista se dirigió en el mismo acto hácia la puerta.

—Perdóneme vuestra.....

—Sentáos, padre espiritual, pidióle el rey, inclinándose.

—¿Cómo va la salud?.... inclinóse el confesor y tomó asiento.

—Algo me duele el estómago.

—Estoy contento, por lo que puedo dar á vuestra majestad una buena noticia.....

—¿Buena?

—Su Santidad Clemente IX va á nombrar, finalmente, cardenal al vizconde Bernardo de Baden-Durlach, camarero de vuestra majestad.

—Siento verdaderamente en mi corazón, que su Santidad nombre tan sólo á los camareros de mi buen pariente y amigo Luis XIV.

—Es mi sagradísimo deber, aunque no me entrometo de muy buen agrado.....

—Ruego, padre espiritual.....

—Me someto á la suprema órden: de todo tiene la culpa el ministro Auersperg. El hace tiempo que está enredando las cosas. El ha comunicado al rey francés todas las más importantes decisiones de vuestra majestad.....

Continuará.

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i bijaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—**Odjel gvozdenih predmeta, oruđja, alata i t. d.**

GJURO GRAIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Koneba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.48%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.; Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudno, umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich - Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKARNAPARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

Iz domovine

Mucenicka smrt Hrvata u Pensilvaniji.

(Sjeverna Amerika). Gjuro Babic, cinovnik «Pittsburg and Washington Coal. Co.», umro je 23. pr. mj. uzasnom smrcu. Razjareni na njega radnici, koji su ga smatrali spijunom kumpanije, izvukli su ga iz kreveta, odveli na osamljeno mjesto, pribili ga clavima na kriz, stavili mu trnovu krunu na glavu i kad su ga tako izmucili, poceli su divlje oko kriza plesati, nabacajuci se kamenjem na Babica i boduci njegovo tijelo ostrim nozevima. Jos dne 2 pr. mj. napali su Babica strani radnici, kad se je on vracao s rada, i odveli ga do na kraj grada, gdje su ga izmucili i izbicevali, nu nadglednik rudokopa C. E. Niezer na vrijeme priskocio u pomoc Babicu i spasio ga od smrti. Razjareni radnici su u vecer toga dana obdrzavali dogovor (to je bilo u Avellu), kod kojega su obilno pili, te posli gradicem vicuci: «Smrt izdajici!» Kad su dosli do kuce, u kojoj Babic stanuje, izvukli su ga iz postelje i odveli ga na ono mjesto, gdje su ga jos jucerasnjega dana htjeli ubiti. Uzalud se je Babic opirao i molio radnike, da mu postede zivot; oni su ga na te molbe jos vise tukli i mucili.

Napokon je vodja pobunjenih i pozivincenih radnika odlucio, da se Babica ima pribiti na kriz. Sto je receno, to je i ucinjeno. Tad su donijeli krunu od trnja i zabili je nesretnom Babicu u glavu, kojeg je na to oblila silna krv. Svukli su ga do gola, iskopali jednu jamu i pribili jadnika na kriz ogromnim cavlima. Dva sata plesali su i pjevali pobjesnjeli radnici okolo svoje zrtve, koja je u groznim mukama umirala na krizu. Mjestni redar pozvao je do 50 gradjana, da mu pomognu uhvatiti zlocince. U borbi, koja se povela, ispaljeno je preko 100 hitaca, te ima nekoliko ranjenih. Cetiri radnika su uapsena i stavljena pod optuzbu radi groznog tog djela. Kaze se, da su radnici napali za to Babica, jer da je on bio kriv odpustenju nekih radnika od radnje.

Prvo brodogradiliste u Hrvatskoj.

Poslovi za regulaciju Save oko Zagreba u punom su toku, te je nasip vec od Podsusjeda do Rugvice gotov. Kada ce rijeka zamuljiti svoje staro korito, pocet ce se s gradnjom drugoga nasipa, koji ce biti oko sto metara udaljen od rijecnih obala i biti sigurnom zastitom proti poplavi. Medjutim je nadglednik regulatornih poslova inzinir Kaner predlozio vladi nacrte za gradnju brodogradiliista na Savi, te je vlada na to pristala. Brodogradiliste pocet ce se graditi negdje u rujnu, a njegovi proizvodi plovit ce nasim rijekama.

Otrovan kondukter iz Zagreba.

Na 18. p. mj. desio se cudnovat dogadjaj u vlaku, sto je isao iz Zagreba prema Pesti. Kondukter na tom vlaku J. P. na jednom je izginuo. Pocese ga traziti i nakon duljeg vremena nadjose ga u kutu jednog vagona, gdje lezi naslonjen, na pola izbuljenih ociju i strasnog izraza boli u licu. Bio je mrtav. Kraj njega lezala je kotarica, s jelom, sto si ga je uzeo sobom za put, i to jelo bilo naceto. Prizvani lijecnici ustanovise, da je umro od otrovanja, jer da je jelo bilo otrovano. Cijelu stvar uzeto je u ruke zagrebacko drzavno odvjetnistvo, koje trazi krivca.

Nasao se ipak jedan!

Pod tim naslovom donasa «Nar. List» slijedece. Predsjednik Touring kluba u Italiji dr. Bertarelli kazao je neki dan na skupstini toga drustva, da u Dalmaciji nema, nego 15 000 Talijana. Ovaj gospodin treba da je ozbiljan i cestit covjek, koji znade postovati istinu. Radi toga svi su nasi talijanasi poliveni «Dalmata» kaze, da je to—«zalosno nepriznanje». Konsul tal. Turing kluba u Zadru dao je cak i demisiju, u ime prosvjeda! Dr. Bertarelli ce im moci odgovoriti: da su prosvjedi komedije, a da je statistika realnost. Nijesu ni u Italiji cuci!

Sveslavenski kongres u Sofiji imade samo kulturnu svrhu.

Posto su neke turske novine izrazile bojazan, da ce se Sveslavenski kongres baviti i macedonskim pitanjem, to je odbor za taj kongres izdao saopcenje, da se uopce na njemu ne ce raspravljati o politickim pitanjima. Kongres imade samo kulturnu svrhu.

Pitanje talijanskog sveucilista.

Kako se iz informiranih beckih krugova saznaje, predlaze se u pitanju talijanskog sveucilista s austrijske strane slijedeci kompromis: Preduvjet osnutku talijanskog pravnog fakulteta ima biti podrzavljenje trscanskih srednjih skola i obvezatno veci obzir na Nijemce u trscanskoj nautickoj akademiji. Mjesto, u kojem bi se fakultet osnovao, imalo bi biti Trst, koji je u zadnje doba opet jace povucen u kombinaciju.

Zasto se sve ljudi ubiljaju?

Ovih dana ubila se u Rusiji mlada kneginja Hilkov, sto je doznala, da je vanbracno dijete i da je oteta od svojih roditelja. Stvar je bila ovako: Otac djevojke bio je sljedbenik nauke grofa Tolstoja, pa je na najvece ogorcenje svoje rodbine svu svoju zemlju razdijelio medju seljake i sam se podao seljackom zivotu. On je bio pukovnik. Kad je nastupio sluzbu, s njime je otisla na selo kcerka jednoga pukovnika i sklopila je s njime brak bez crkvenog vjencanja.

Sijdeoj kneginji Hilkov. majci pukovnikovoj, ta stvar nije nikako davala mira. Njeni unucici vanbracna djeca! «Tolstojanski par» imao je jednog muskarca i jednu djevojcicu. Stara kneginja ucinila je sve moguce, dok nije uspjela, da jednoga dana policija otme od roditelja oba djeteta. Djecu je odgojila njihova baba u skoro manastirskoj osamljenosti. Ona im je pribavila od cara knezevski naslov i brat i sestra stupili su na sveuciliste kao princ i princeza Hilkov. Tada jednoga dana djevojka sazna istinu svojega zivota. Ona nije mogla podnijeti toga i ubila se.....

Bos. Herceg. proglasena kraljevina ili banovina?

Praski list «Venkov» donio je vijest, da ce kralj Bosnu i Hercegovinu proglasiti kraljevinom. Ovu vijest potvrdjuje i «Neues Wiener Taglatt» dok u Sarajevu o tome jos nista ne znaju, ili ne ce da govore.

Pestanske novine su pak raznijele vijest, da ce predsjednik sarajevske zemaljske banke Ervin barun Rodner biti menovan banom Bosne i Hercegovine. Rodner ovu vijest dakako, najodlucnije pobija.

Ove sve vijesti koje su turene u javnost sa strane nekojih novina nemaju barem za sada nikakove vaznosti, a da li ce se njihove nagadjanje u istinu obistiniti, to ce se skoro vidjeti.

Nasli novu naslagu korala.

Nekoji ribari nasli su bogatu naslogu korala ispod otoka Lastova.

Novi dalmatinki metropolita.

Po vijestima koje «Nar. List» prima iz Beca sigurno je, da je Njeg. Velic. potpisalo imenovanje prevsvijetloga biskupa sibenskoga d.ra Pulisica za nadbiskupa zadarskog i metropolitu dalmatinskog. Imenovanje ce po svoj prilici ove ili iduce sedmice biti proglaseno u «Weiner Zeitungu».

Izborna reforma sankcionirana.

Sluzbene «Narodne Novine» priopcuju: «Njegovo cesarsko kraljevsko apostolsko Velicanstvo blagoizvoljelo je Previsnjim rijesenjem od 28 svibnja ove godine po hrvatsko-slavonsko-dalmatinskom saboru zakljucnoj osnovi zakona o izbornom redu za sabor kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije premilostivo podijeliti previsnju sankciju.

Umro bivsi hrvatski ministar.

Naprasnom smrcu umro je u Becu, na ulici Imbro pl. Josipovic, bivsi hrvatski ministar. Dosao je iz Varazdina u Bec,

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

da razgleda lovacku izlozbu. Poslije razgledanja, sjeo je u tramway, ali mu je ondje pozlilo, te je u Kärtneringu morao izaci, te netom je izisao iz iz tramway-a na jednom se je srusio, udarila ga kap i umre.

Pokojniku je bilo 77 godina, a rodio se od stare plemicke obitelji u Kurilovcu. Za banovanja grofa Khuena god 1889., bio je kroz desetak godina hrvatskim ministrom te u tom svojstvu dosao cesto puta u sukob sa ugarskom i hrvatskom vladom.

NOVI TAJNIK ZAGREBACROG KAZALISTA.

Zagrebacke novine javljaju, da je dosadasnji intendant osjeckog kazalisto g. Srdjan pl. Tucic imenovan nastajuce sezone tajnikom zagrebackog kazalista.

KRONIKA

Vrijednost novca.
1 lira vrijedi 21.81

VJENCANJE.

Ove sedmice gosp. Antun Jovanovic, cinovnik banke «Punta Arenas» sklopio je bracnu svezu sa milovidnom gospojicom Ankom Turina, kcerkom uglednog naseg naseljenika gosp. Ivana Turine B.

Mladom paru srdacno cestitamo i zelimo da ih sreca prati kroz cijeli vijek u ovoj dolini suza, onako kako je oni danas umisljaju, a njihovim se roditeljima radujemo!

ZARUKE.

Gosp. Stjepan Vukicevic, cinovnik banke «Punta Arenas», zarucio se ovih dana sa cestitom gospojicom Lucijom Pietrograndi, kcerkom odlicnog gragjanina gosp. Huga Pietrograndi, chefa mjernickog ureda.

Srdacno cestitamo zarucnicima i njihovim roditeljima!

«LA IDEA ILUSTRADA».

Izdavatelji nam javljaju, da ce do koji dan ugledati svijetlo zabavno-poucni tjednik gornjeg imena. Isti ce, mimo ostalog, donasati slike i karikature osoba, kao i one najnovijih dogogjaja.

Potrebiti za to materijal naskoro ce stignuti.

Dok to javljamo, zelimo izdavateljima najbolji uspjeh.

DOGOVOR.

Veceras na 8 1/2 sati okupiti ce se nasi vigjeniji naseljenici u dvorani cetvrte vatrogasne satnije. da se dogovore, kako bi sto bolje bila predstavljena nasa naseobina u «Materinskoj Rijeci», koja ce prilikom stogodisnjice chilenske republike izdati izvanredni broj. Osim toga ce se povesti rijec, kako da se pomogne nasoj neumornoj braci u Rosariu (Argentina), koji eto ne zale ni truda ni troska, da nas narod u Juznoj Americi prodice.

Smatramo suvisnim preporucati nazocnost u sto vecem broju, posto nam je odvec dobro poznato rodoljublje nasih naseljenjka.

OSTAJE IH MALO!.....

Spomen-koledara «Jeka» ostaje jos samo malo, pa za to preporucamo, da se pozuri onaj koji ne zeli bez njega ostati.

POZARI.

Svako malo dana po koji pozar, i zacudno, u kucama, u kojim niko ne obitava.

Jasno je, da postoji jedna zlocinacka banda, koja ove vatre podmece, pa bi bilo vec vrijeme, da se poduzmu mjere, kako bi se tomu stalo na put.

NEKA GA DRPE ONI!

U dnevniku «L' Italia» iz Valparaisa citamo cudno vijest, da je ingenier *Dominich hrvat* iz Pole, a ne talijanac.

U stvari je ovo: Dominich je talijanac iredentista, iz dobre kuce, ali za nesrecu pustolov i varalica. Da ne cini sramotu obitelji opremise ga u Ameriku i dosao je bio u Punta Arenas. Njegovi prijatelji talijanci opazise u brzo da je gad i pruzise mu sredstva da pogje naprijed, eda bi se popravio. On je na sjeveru pocinio nekoliko od svojih prljavstina, a kako je bio poznat svugdje kao talijanac, pozurise se onamosnji talijanci, da ga predstave hrvatom iz Pole, samo da operu svoju sramotu.

Dok je bio «ingenier Dominich» bio je njihov brat, a kad su vidjeli, da je «varalica Dominich», onda ga nugjaju nama.

Neka ga drpe oni!

VODA.

U ulici Boliviana od jucer nema vode, a kazu, da ce faliti dva tri dana. Kad bi to bilo gdje gospoda zivu, bilo bi gotovo u malo sati.

Zaludu, svi ljudi nemaju ista prava.

RAZNO

Car, koji je htio da vidi Boga.

(Od Lava Tolstoja). Bio je jedan car, koji je htio da vidi Boga i jedan se pastir ponudi, da mu ispuni tu zelju. I zato pastir povede cara na trg. pokaze mu bljestece sunce i rekne:

—Gledaj!

Car podigne glavu i hljede gledati ali mu sjaj sunca udari u oci, i on obori glavu i zatvori zjenice.

—Sta radis to? rece car pa-

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

ROTISSERIE FRANÇSISE
v. Pecenih piplica i svakovrsne domace peradi i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
— Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Laj . . . . . .

stiru. Hoces li, da izgubim vid?

—Gospodaru, rece mu pastir, ta to je tek jedno od stvorenja Gospodnjih, samo malena svjetlost velicanstva njegova, neznatan ugljen sa velike zapaljene lomace bozje. Kako bi ti htio da pridjes k njemu i da ga gledas slabim suznim ocima? Nastoj da Boga vidis drugim ocima.

Te se rijeci dopadnu caru i i on odgovori pastiru:

—Vidim tvoj um i cijenim razum duse tvoje Odgovori mi sada jos na ovo pitanje: Sta je bilo prije Boga?

—Molim te gospodaru, nemoj se ljutiti: Pocni brojiti!

Car poce:

—Jedan, dva.....

—Ne, upadne mu pastir u rijec, ne tako! Pocni prije «jedan»!

—Kako se moze odpoceti prije «jedan» kad nema nista?

—Mudru si rijec rekao gospodaru. I prije Boga nije bilo nicega.

To se caru jos vise dopadne, te rece pastiru.

—Obdarit cu te bogatim darovima, ali mi odgovori jos na jedno pitanje:

—Sta radi Bog? Pastir primjeti, da se car osmjeskivao, pa mu rece:

—Dobro, ja cu i na to odgovoriti. Ali mi ispuni moju molbu. Zamjenimo si za jedan minut nasa odjela!

I car skide sa sebe carsko odjelo i obuce pastirsko, a sam metne na sebe «kaftan» i torbicu pastirovu. I pope se pastir na prijestolje i uze zezle u ruke i pokaza na cara sa torbicom pri podnozju:

—Evo, ovo cini Gospod: Jedne podize na prijestolje, a druge skida!

I opet pastir navuce svoje staro odjelo.

Zamisli se car, duboko mu se unesu u dusu te rijeci i na jednom kao da je zasjao od velike radosti, povika:

—Evo, sada vidim Boga!

Cega se najvece zivotinje boje.

Prirodoslovci kazu, da se hrabri lav, kralj svih zivotinja, boji roktanja svinje i kukurikanja pijetlova. Kada lav zacuje roktanje svinje ili kukurijek pijetla, naculi usi, pa u bijeg.

Jos je zanimljivije znati, cega se boji najveca kopnena zivotinja slon. Velika je to zivotinja, a kako je mis malen prema njemu i gle cuda, veliki se slon boji malog sivog misa. Kada slon u sumi naslonjen na drvo spava, zakopa vrh svoga rila u zemlju, jer ako se mali mis dovuce do rila, on ce otici kroz to rilo sve do slonovog mozga. Strasne su boli, koje slon trpi, kada mu mis kopa po mozgu. Ne moze si drugacije pomoci, nego otrci do prve vode i napuni rilo vodom, zadavi misa, pa onda svom silom puhne u zrak. Mis odleti po 20 m. daleko u zrak.

Suc. Ch. Williams

PRODAVA

pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic

Llanquihue, frente Gobernación Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se pazuja posve cuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

Skladiste fotograficnog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ

Ulica Llanquihue ug. Valdivia

Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sjeka.
Cistoca uzorna. Posluga naj kucu.

CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica

—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.

VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.

Podruznica u Punta Arenas

Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti.

W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Njevic

Aconcagua ugao Boliviana

Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utaknice.

Franjo Tomsich

— AGENTURNI POSAO.

Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo

Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjaka sa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
„ u bocama.
Biza francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.

Cijene umjerene.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente **fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José** H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA

con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.

Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."

Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.

SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.

S. 105

Biblioteca Nacional Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 102 | Punta Arenas, na 23 Srpnja (Julio) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Viske Violic
KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica prohranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim cdlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva

Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO

—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pals
Lijecnik.

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk

Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.

Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA

N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alatú za devodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.

Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO

CHINA — VINO

Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA

AVENIDA COLON.

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

¿A Luis, el que otra cosa no piensa, sinó como podría arruinarme? balbuceó el rey, cabizbajo.

Clemente IX entregó al embajador de vuestra majestad diversas cartas, que Auersperg escribió al rey francés. Cuando regrese de Roma nuestro embajador, oirá todo vuestra majestad de su propia boca, porque yo no deseo inmiscuirme... .

—¡Auersperg traidor! ¡Mi ministro!.... ¿Y qué es lo que ha escrito en contra mia?

—Que vuestra majestad atiende solamente sus consejos, que no podría nada sin él, que piensa tan solo en su estómago enfermo, que.....

—Decid, por favor.....

—Que vuestra majestad piensa más en su rosario que en su Estado.

—Padre espiritual ¿qué tengo que hacer? Vos sabéis cuanto estimo yo vuestros consejos.

Majestad..... inclina el confesor la cabeza y cruza las manos sobre el pecho, observando al rey, quien no se ha emocionado aún, con los ojos en blanco, con esa mirada blanca. Después de un corto silencio, habló de pronto, como si recién se hubiera acordado: Vuestra majestad sabe, que hoy ha de venir acá el ban Pedro.....

¿Zrinski?..... suspiró, se estremeció y se puso de pié el rey, al mismo tiempo que su vista se lanzó de nuevo sobre la puerta de la habitación donde se encontraba su guardia personal. Así agachado, encogido, se prendió del reclinotorio, y anonadado, quedóse mirando al confesor.

—Ayer he hablado con vuestra majestad, como sería conveniente que el ban viniese á la corte..... principió el confesor.

—Sí, hemos hablado de eso, pero yo estaba en la creencia que sólo se vería con el conde Rottal..... antes de terminar, el rey volvió á sentarse.

Opino, que sería bueno, que Zrinski ante todo.....

—¿Pensáis que conmigo?

Vuestra majestad podrá apreciar mejor.....

Si vos creéis.....

—Mi humildísima opinión, pero, miéntras tanto.....

—Bueno, ya que lo deseáis, hablaré con él.

—Ruego, que vuestra majestad se digne creer en mí, á su devotísimo.....

—¡Pero, padre espiritual!.....

—Que yo nada deseo, pero sé, así á lo menos se me figura, que vuestra majestad, ayer, según su costumbre, muy sabiamente se ha manifestado, que sería conveniente que nuestra majestad recibiera al ban en tono cariñoso. Eso he podido yo deducir de las palabras de vuestra.....

—¿Qué cariñosamente entónces?.....

—Muy cariñosamente y excepcionalmente misericordioso, así como sabe hacerlo únicamente vuestra noble y magnánima majestad. Que no caiga ninguna amargura, ningún reproche, y que el angélico y paternal corazón de vuestra majestad aparezca ante el ban en toda su bondad y benignidad. Que no sea el fundamento de las esperanzas de vuestra majestad los errores, que pudieran cometer los sediciosos, sinó las positivas seguridades, que nos las dan nuestros propios preparativos..... Yo estoy fuertemente convencido, de que eso será de mucha utilidad para nuestra santa religión, para la preclara vuestra casa y para la nación entera.

—Vos bien lo sabéis, que Pedro Zrinski es un sedicioso, como lo fué su hermano, el difunto..... calló de pronto el rey.

—Sé, que Zrinski es un sedicioso, que se levanta contra nuestra santa religión.....

—¿También contra nuestra santa religión?..... asombróse el rey.

—¿No está, acaso, contra nuestra santa religión aquel, que está en contra de vuestra majestad y en contra de la romano-católica Austria? Sí, Zrinski es un sedicioso, él es protector de los protestantes húngaros, de esos heréticos, de esos desgraciados, á los que ha cegado el mismo infernal demonio; pero humildemente juzgo, que vuestra majestad muy benignamente escuchará sus profanadores deseos.

—Profanadores, realmente.

—Nuestra santa religión nos enseña, como es menester que á todo pecador..... Vuestra majestad sabe perfectamente lo que ha de contestarle.....

—Padre espiritual, vuestras indicaciones de ayer, en verdad que me agradan. Sí, sí, le contestaré así.....

—Desde el alma de vuestra majestad, yo he extraido esas indicaciones.....

—Y el conde Rottal hablará con el ban, como vos consideráis que sea lo mejor. Me he visto con Rottal. ¡Excelente alma!

Continuará.

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 5l do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i bijaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—**Odjel gvozdenih predmeta, oruzja, alata i t. d.**

GJURO GRGIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich - Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKARNAPARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

Iz domovine

Sankcija zakona o oprostu poreza novih zgrada.

Zakon, koji je bio glasovan u dalmatinskom saboru o oprostu prireza novih zgrada sa jeftinim i zdravim stanovima za radnike, dobio je previsnju sankciju.

Darovi Njeg. Velic. prigodom posjeta u Bosnu i Hercegovinu.

Javljaju iz Sarajeva, da je Njeg. Velic. prigodom posjeta u Bosnu i Hercegovinu, darovao 41.800 K u dobrotvorne svrhe! 15.000 K za siromahe grada Mostara, 1.000 K za siromahe svakog mjesta, gdje se zadrzao, 1.000 K za crkvu u Konjicu itd.

Pitanje srpsko-bosanskih granica.

Kako se glasa, sastat ce se sto skorije srpske i ugarske komisije, da rijese pitanje granicana Drini. Ovom bi prigodom, kako navjestaju srpske novine, moglo doci izmedju Srbije i monarhije do konflikta, posto monarhija prisvaja na Drini neka, mjesta, a srpska vlada ih proglasuje prijepornim. Radi toga ce rad ovih komisija biti bezuspjesan, pa ce ga konacno morati da dovrsi kakva medjunarodna komisija.

Poljaci ne ce sudjelovati Sveslavenskom kongresu.

Praski «Narodni Listy» potvrdjuje, da je Kramarz obavijesten, da Poljaci iz Rusije ne ce sudjelovati na kongresu u Sofiji, a isto tako, ne ce biti tamo zastupano poljsko novinstvo iz Rusije. Tako poljski ni narod ne ce biti sluzbeno zastupan na kongresu.

Stajaliste Muslimana u bosanskom saboru.

Vakufski ravnatelj Arnautovic izjavio je u razgovoru s nekim novinarom, da njegova stranka ne ce u saboru bezuslovno biti u opoziciji. Od Srba dijeli njegovu stranku agrarno pitanje, jer su Srbi protivnici otkupa kmetova. S Hrvatima ne moze njegova stranka ici radi drzavopravnoga pitanja posto Hrvati zahtjevaju, da se Bosna i Hercegovina utjelove k Hrvatskoj. Muslimani traze za Bosnu potpunu autonomiju, te ce sav njihov rad biti namjenjen ovom cilju.

† Dr. Pero Klaic.

10. p. mj. umro je u Becu dr. Pero Klaic, sin slavnog dalmatinskog prvaka Miha Klaica. Bio je dosta dugo vremena zastupnikom i na dalmatinskom saboru i u carevinskom vijecu, ali je vise radio na kulturnom polju, u svim kulturnim drustvima za hrvatstvo. Umro je u bolnici, gdje je pred mjesec dana potrazio lijeka dugoj svojoj bolesti. Prevezen je u Dubrovnik i ondje sahranjen u obiteljskoj grobnici. Pokoj mu dusi!

«Bosanska» zastava.

Sarajevska «Srpska Rijec» javlja:

«Prilikom dolaska njegova Velicanstva u Sarajevo poplavile su prijestolnicu Bosne nekakve crveno-zute zastave, koje niti su srpske, niti hrvatske, niti muslimanske, ni jevrejske. Dakle nema naroda ovamo koji bi rekao da su njegove, pa zasto ce zastave, koje nijesu nicije, nego pokojnog Kallaya. On je izmislio «bosanski» jezik, pa je izmislio i nekakvu nakaradu od zastave — vidio zar muslimanske crvene firale i zute mestve, pa stvorio crveno-zutu «bosansku» zastavu, koja su tako grcevito prihvatili neprijatelji srpskoga i hrvatskoga naroda u ovim zemljama. Cim je umro Kallay, umro je i njegov izmisljeni «bosanski» jezik, pa s njim zajedno i izmisljena bosanska zastava. Danas se jezik sluzbeno zove: srpsko-hrvatski pa prema tome i zastava treba da bude srpska i hrvatska na svim drzavnim zgradama. Sarajevska gradska uprava trebala se ugledati u mostarsku, pa okititi grad onim zastavama, koje pretstavljaju sav narod, t. j. hrvatskim i srpskim.

Sve se to kiti za nase pare, pa zasto se za nase pare ne kupe i nase zastave? Jos jednu krupnu pogrjesku ucinila je i op cina i ostale vlasti isticanjem crno-zute austrijske zastave na racun carske.

Gostovanje hrvatske drame na Cetinju.

«Crvena Hrvatska» s pouzdane strane doznaje, da ce zagrebacka drama gostovati na Cetinju prigodom knezevskog jubileja i to mjeseca kolovoza o. g. Kako se pogovara, gostovati ce na Cetinju tom prigodom i beogradska drama i po svoj prilici jedna talijanska operetna druzina. Hrvatska drama gostovati ce samih sest veceri i to prije jubileja i prvu vecer jubileja.

Otrag malo dana osnovana je na Cetinju posebna kazalisna druzina, koja je zapocela svoj rad sa pradstavom «Balkanska Carica».

Filoksera na Visu.

Poslije zadarskoga, sibenskoga, spljetskoga i sinjskoga kotara, pojavila se filoksera i na otoku Visu. Vinogradarski pristav g. P. Novak otkrio je, da je ovaj strasni bic zarazio na cetiri mjesta u Komizi i na jednom mjestu u Visu. Vijest o filokseri izasvala je velik neopisiv strah medju tamosnjim pucanstvom.

Uapseni u Bosni.

Za vrijeme boravka Njeg. Velicanstva, bilo je 103 raznih individua uapsenih.

Nesrece od groma.

7. p. mj. poslije podne digao se u Desinicu jaki vjetar uz grdnu grmljavinu, a popratilo ga je ostro sijevanje munja. U nesretan cas udari grom u jedno drvo na livadi u selu Grohotu, nedaleko Desinica. Pod to drvo sklonili se seljaci okapajuci kukuruz. Jedna djevojka, Kristina Pecigno ostala je na mjestu mrtva, dok je zena Ursa Stapek zaklopila oci malo kasnije jos isti dan, a dva mladica znatno su nakazena.

Dne 9. p. mj. oko 1 sat poslije podne udario je grom u jednu kucu u selu Poljanica, opcine Doljnja Bistra i ubio dvije djevojke, Brezakovu, 13 god. staru i Minkovicevu, 18 god. staru i jednoj je zeni obje noge opalio, ali ona ce ostati na zivotu. Djevojke su na mjestu ostale mrtve. Grom ih je ubio, dok su stajale na pragu kuce. Po dva puta je zagrmilo i nesreca je bila gotova, dok se kuci nije nista dogodilo. Takogjer uzazna nesreca od groma dogodila se jedne subote proslog mjeseca u Licu, od koje je nastradalo 5 zena, dok su druge dvije tesko ranjene. Slucaj se dogodio 15 casaka daleko od sela Bukovlja, a oko 3 i pol sata po podne. Nad poljem su se nadvili gusti i tamni oblaci, a iza jake grmljavine pracene bljeskanjem provalila je gusta kisa, koja je odagnala sa polja zene protrnuse od straha, dok grmljavina ne zavrsi silnim udarom groma, koji pogodi zene sklonjene pod brezu i pet ih na mjestu ubije, a dvije tesko rani. Preostale tri zene nije grom niti taknuo, te su one pohrlile u selo, da dozovu pomoc. Lijecnik za petoricu zena, naravno, nije mogao nego ustanoviti smrt, dok je za dvije ranjene zene izjavio, da je njihovo stanje jako opasno. Od 15 zena, koje su ubijene, tri su djevojke, a dvije su zene. Djevojke su: Tonica Vicic Bozina, od 16 godina, Marija Tomic Jovina, od 18 godina i Ana Starcevic Franova, od 25 godina. Udate su: Palona Radosevic Antunova, od 30 godina i Matejka udova Maras Grgina, od 80 godina, koja je ostavila obskrbljenu djecu i unucad. Ranjene takodjer su udate, a zovu se i jedna i druga istim: Marije Milosevic, te svaka ima po jedno cedo. Njihovi muzevi, kao i onaj ubijene Radoseviceve, nalaze se u Americi. Unesrecenice prevezli su u selo Ante Starcevic, poljodjeljac i Andre Paskvan, gostionicar. Ova nesreca silno se dojmila svih zitelja, koji ne pamte slicne nesrece, a niti ovakog saucesca a tuzi. Oko 3000 naroda sletilo se, da pogleda zrtve usaznog groma i svi su plakali i naricali, a pogotovo svojta nastradalih zena.

JURAJ JORDAN

Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

KRONIKA

Vrijednost novca.
1 lira vrijedi 23.40

Pozari.

Prosle subote, na 10 1/2 sati, pojavila se vatra u municipalnom teatru i to uprav u pisarnici municipalnog blagajnika na trecem podu.

Hvala hitrini vatrogasaca, sto vatra nije unistila cijelo kazaliste.

Misle se da je vatra nastala od jednog goruceg otpatka nehajno bacene smotke ispod blagajnikova stola i to sa strane gdje imaju pristup sami cinovnici.

Ormari i spreme blagajne, sve je opaljeno, dok su svi dokumenti spaseni. U tomu se i sastoji kvar, sto je vatra nanijela osim onog, sto su vatrogasci po zidovima napravili silom vode da spase zgradu.

Svi su se vatrogasci nasli u zgodno vrijeme na licu mjesta, a naj prvi je u pozar srnuo gosp. Ivan Sekul, upravitelj hrvatskog vatrogasnog drustva.

Zapovjednistvo vatrogasnog tijela primilo je od gosp. Guvernera zahvalno pismo upravljeno svim vatrogasnim drustvima.

U srijedu na 10 1/2 sati u vecer pojavila se druga vatra i to u podruznici trgovacke kuce Detaille, Henkes i Cia. u ulici Atacama.

I tu su vatrogasci priskocili u pravo vrijeme, pa su spasili zgradu i veci dio trgovacke robe.

Kako je vatra nastala uprav se nezna, ali bi se po znakovima moglo sumnjati, da su nepoznati zlikovci unisli, da pokradu kasu, koja je bila prenesena u strazni dio kuce, pa onda razlupana. U njoj se nalazilo oko $ 400. Po otvorenim limenim kutijama i bocama regbi da su se zlikovci i dobro pogostili, pa zatim podmetli vatru i udaljili se.

Kuca je bila osjegurana, a vlasnost je gosp. J. G. Brandta. Trgovacka roba bila je osigurana kod jednog drustva ciji su agenti gosp. Detaille, Henkes i Cia.

Sjednica.

Sutra na uru i po sakupit ce se na sjednicu clanovi Hrvatskog dobrotvornog drustva, da uzmu na znanje ostavku svog dicnog Presjednika gosp. Ivana Sekula, koji ce se prevremeno preseliti na sjever republike. Ako se prihvati ostavka, birati ce se novog presjednika, pa rad toga preporucamo da pristupi sto je moguce veci broj clanova.

D. Eusebio Lillo.

U visokoj starosti ispustio je ove sedmice svoj veliki duh nadahnuti chilenski pjesnik D. Eusebio Lillo, koji je svom junackom narodu ispjevao narodnu himnu. Njegovo je srce prestalo kucati u vlastitom tijelu, ali ce do vijeka kucati u grudima njegova naroda.

Slava mu!

Polazi u domovinu.

Nas poznati i obljubljeni naseljenik gosp. Simun Macan polazi sutra u domovinu, u svoje rodno mjesto Krasice, da tamo opravi neke svoje, privatne poslove i da se nakom mnogogodisnjeg neprekidnog rada malo odmori.

Gosp. Macan je svojom ustrajnom radinoscu stekao lijep polozaj, i, kao pravi postenjak, veliki ugled u nasem iseljenickom svijetu. Dok je zivio u Porveniru bio je desna ruka nasih ispiraca zlata Ognjene Zemlje. On je bio njihovim savjetnikom i prijateljem, pa i blagajnikom. Nasem Simunu nije trebalo papira ni crnila, da izdade primnicu za poslate stvari: Eto ti Simune to zlata, cuvaj mi, dok se vratim, da ne bi ostao bez to moje muke—to je bilo sve. Pa kako onda, dok je zivio u Porveniru, tako i danas, kad je u Punta Arenas uziva veliki ugled i povjerenje u naronarodu. I ovdje je ubrzo stekao prijatelja i stovatelja, pa je u nasim drustvima vrsio casti blagajnika, pak vatrogasnog natporucnika i kapetana sve dok ga poslovi nijesu smetali, da obnasa te casti.

Zelimo mu dobar put u domovinu i sto skoriji sretan povratak.

Proslava stogodisnjice i u «Domovina».

Hrvati, ovdje nastanjeni, odlucise, prigodom stogodisnjice druge svoje domovine, da njihov maleni i neznatni tjednik izagje u pirnom ruhu, ali da to prije niko ne znade.

Ali zalud tajna! Mjesni vr-

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

ROTISSERIE FRANÇSISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace perad i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.

Toma Jaksic
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARPOSA u buretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

louvazeni tjednik «El Comercio» doznade, ne znamo kako, za sve i posveti hrvatskoj koloniji laskav clanak.

Dok vrlouvazenom dnevniku blagodarimo, sto nas blagohotno ubraja u svoje casne kolege, ovm redcima kocemo da kazemo, da sve ono, sto smo odlucili uciniti, ne ce biti ni sjena duznog izrazaja zahvalnosti prama ovoj zemlji, koja obiluje necuvenim gostoprimstvom, a osobito, kad se tice nas Hrvata.

Na skaru.

Na skaru nase dicne brace Bonacica popravljaju se ovih dana ovi parobrodi: «Cordillera», «Meteoro», «Breeze», «Keel Row» i «Rio Gallegos».

Do koji dan ce biti porinuti, da ustupe mjesta drugim, koji cekaju nuzne popravka, da mogu ploviti sinje more.

RAZNO

Rastresenost.

F. Masson prioovijedao je o rastresenosti nekoga glasovitoga matematicara. Kad je ovaj u svojoj mladosti posjetio Austriju njegova mu je majka objesila o novcarku malene zvoncice, da se sjeti kad ju izgubi. To mu je koristilo, ali ga ipak nije sprijecilo, da na odlasku iz Beca ne stavi u svoj kovceg ponjavu mjesto nocne kosulje! Treba zakljuciti, da vise matematika ima vanredne privlacivosti, kad ubogi razum ljudski zaboravlja na sve posljedice. Svi veliki matematicari i astronomi bili su silno rastreseni. Newton u casu kad je ocitovao ljubav djevojci, koju je ozenio, pusio je iz lule. Dok mu je djevojka nesto citala, on je bio vanredno ganut, te joj je uzeo lagano ruku i postavio na srce. Ona je to dopustila, ocekujuci izjavu ljubavi, ali Newton, puseci lulu i pustajuci iz ustiju oblake dima, zapao je u takovu rastresenost da je nesretna djevojka vrisnula od boli i pobjegla. Newton je bio turio njezin prst u lulu, da potakne vatru. Poznata je takodjer rastresenost ucenjaka De Haborde. Izlazeci iz crkve, gdje je prisustvovao jednom vjencanju, zapita susjeda: «Ide li se do grobista?» —Ima takodjer i vrlo smjesnih historickih anegdota o rastresenosti. Weiss, imenovan odvjetnikom pri koncu francuskoga carstva morao je poci u Tuileries u uniformi, da se zahvali. Videci sama sebe u zrcalu povrh stepenica, pocne se klanjati sam sebi, misleci da je netko drugi. Prisutni tomu komicnomn prizoru stadose se gusiti od smijeha.—A sjecate li se Ljudevita XV i mletackog poslanika; Ljudevit XV. zapita jednom prigodom mletackog poslanika; Od koliko je clanova bilo sastavljeno Vijece Desetorice?

Suc. Ch. Williams

PRODAVA

pivo STOUT marka Bulldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic

Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

Skladiste fotografienog materijala i aiata.
Slike raziicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ

Ulica Llanquihue ug. Valdivia

Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sjeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.

CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica

—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodnocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.

VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.

Podruznica u Punta Arenas

Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti

W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic

Aconcagua ugao Boliviana

Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich

— AGENTURNI POSAO.

Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo

Primih:
Bajama bez kore u kutijam.
Bajama sa korom u vrecama.
Ljesnjaka sa korom u vrecama.
Pirinca u vrecama od 46 kg.
Maslina u buretima
.. u bocama.
Biza francuskog.
Ulja u limenim kutijama i u bocama.

Cijene umjerene.

KROJACNICA
LA SIN BOMBO
— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.
Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA

con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.

Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."

Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.

SCOTT & BOWNE, — Químicos, NUEVA YORK.

S. 105

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svakog cetvrtka
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 4.— Oglasi po pogodbi.

Br. 103 | Punta Arenas, na 30 Srpnja (Julio) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene cijene, ATACAMA BR. 830.
nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe. TELEFON BR. 75.

Visko Violic
KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 964. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva

Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO

—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais

Lijecnik.

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins

engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk

Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloe.

Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa.
Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA

N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata zasdrvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.

Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO

CHINA — VINO

Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA

AVENIDA COLON.

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

—No seria prudente quebrantar la paz con los turcos... Se detuvo un momento de hablar el P. Müller, por haber sentido pasos cerca del salón, que resonaron en el corredor, y velozmente murmuró: Será él, Majestad; con amabilidad, con misericordia!.....

Dos cortesanos abren de par en par la puerta principal, una hoja cada uno, luego, enseguida entra en el salón Pedro Zrinski, en vistoso traje de púrpura y hace tres reverencias al rey, quien le va al encuentro y le tiende su temblorosa mano derecha.

—Mi querido Zrinski, tengo mucho placer de que hayáis venido.....

—Me han comunicado, que vuestra majestad desea hablar conmigo, (inclinóse un tanto el ban).

—Sí, sí, eso os han comunicado. ... Sentáos, querido ban, aquí mismo cerca de la estufa, enfrente mio. Hoy hace frio. Reverendo padre espiritual, tomad asiento vos también.

El confesor, en cuanto entró el ban, le hizo una reverencia, luego se alejó del rey unos cincos pasos y quedó con la vista baja al lado de una columna. Ahora se sienta, pero un tanto retirado.

—¿Y qué tal en Croacia mi ban?

—Majestad, la Croacia está desgarrada.

—La reuniremos si Dios quiere. Tengo el placer, querido Zrinski, de veros. Deseo conversar con vos. Todos me cuentan que sois un sedicioso..... dijo el rey sonriéndose.

—Su majestad sabe, ilustre ban, que estáis algo descontento, añadió amablemente el confesor.

—¿Vos entónces no estáis satisfecho? interrególe el rey mirándole recelosamente en la cara.

—No lo estoy, majestad.

—Sé que no podéis estarlo, desde que no fuisteis capaz de tranquilizar á aquellos herejes en Hungría, cabeceó el rey, y agregó sonriéndose: Todos me dicen que celebráis ciertos convenios.....

Sí, se oye decir, ilustre ban, que vos habéis solicitado del rey francés una alianza en contra de los turcos..... acentuando Müller las últimas palabras.

—Eso era una razón, dijo tranquilamente el ban, mirando de soslayo al confesor.

—¿A qué esas alianzas? ¿No hay, acaso, suficiente ejército mio en Croacia?

—El ejército de vuestra majestad observa impasible como las bordas musulmanas invaden la Croacia.

—Ban mio, yo no puedo pisotear la paz varsoviana.

—Si vuestra majestad no me lo impidiera, yo libraria todas las tierras cróatas. Los violadores del tratado, no son los que en la necesidad buscan en otra parte ayuda, sinó aquellos que abandonan á sus amigos, olvidando sus propios juramentos.

—Quiero vivir en paz con el poderoso sultán. Si cayera sobre vosotros el ejército regular turco, os defenderia el mio.

—¡El ejército de vuestra majestad está saqueando la Croacia!

—¡Príncipe, vos sois realmente un conspirador! dijo el rey colérico.

—Vuestra majestad ha comprendido mal las palabras del señor ban. No se podria garantizar por ningún ejército, que no cometa de vez en cuándo algún exceso, intervino el confesor en son de paz.

—Sí, conspirador; repitió el rey más tranquilamente.

—Bien sabe vuestra majestad, que yo no soy conspirador, desde que procuro que se respeten todos los derechos del reino cróata. A nadie se le puede censurar porque se empeñe en conservar sus ventajas, cuando prevé un peligro mayor. Los cróatas son siempre fieles á su rey, pero aman su libertad y saben que la ilustrísima corona está obligada con sus juramentos á protejer la constitución, la independencia, la libertad y la unidad de su patria. Vuestra majestad sabe lo que ha sido un dia la Croacia! Hoy no se respeta su constitución, sus derechos están en su mayor parte totalmente violados, la tierra dividida, estando en una parte el ban, en la otra los generales de vuestra majestad. Si los residuos y los restos del reino cróata dependieran únicamente del ban, los cróatas fácilmente libertarian todas sus tierras. Nuestro reino, unido y libre, sería el mas fuerte sosten de mi trono. Mi patria se halla al borde de la perdición, y yo ruego á vuestra majestad en nombre de élla, como su ban, que tenga presente y se acuerde de su juramento!

Continuará.

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i masina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—**Odjel trgovackih predmeta, oruzja, zlata i t. d.**

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Koncba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.48 %; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao i ozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich - Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagrajeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 153.

Pinturezia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Iz domovine

Opravdane prituzbe bosansko-hercegovackih Hrvata.

Zapostavljanje i nepodobstine, kojima se barun Pittner i bosanska vlada onako krvavo uvrijedili hrvatsvo prigodom kraljeva boravka u Bos.-Herceg., pobudile su silno ogorcenje kod bosanskih Hrvata, koji se spremaju na dolicnu odmazdu. Iz Sarajeva se javlja, da ce predsjednik Hrv. Nar. Zajednice i nar. zastupnik dr. Mandic poci na celu jedne deputacije u Bec, da se kod mjerodavnih faktora, pa mozda i kod samoga dvora prituzi i zatrazi zadovolistinu za one uvrede koje je bosanska vlada manijela hrvatskom narodu, koji je s najvecim zadovoljenjem docekao vladar u Bosni-Hercg. Osim toga svi se hrvatski zastupnici spremaju, da vec u prvim sjednicama bosanskog sabora zigosu bosansku vladu, a narocito da zahtjevaju, neka se barun Pittner makne odmah sa odgovornog mjesta, kojemu je omogucilo, da iskali svoju madzarsku mrznju nad Hrvatima. Ovaj korak bosanskih rodoljuba zasluzuje paznju.

Dr. Tresic o hrvatskoj politici.

«Nar. List» prima ovaj dopis iz Praga: Hrvatsko akademicko drustvo «Hrvat» pozvalo je narodnog zastupnika dra. A. Tresica Pavicica, da dodje drzati njegovim clanovima predavanje «o uzrocima neuspjeha hrvatske narodne politike i kojim putem hrvatski narod moze doci do svojih aspiracija».

Dr. Tresic se je odazvao, te je na 4. pr. mj. u vecer drzao predavanje, u kojemu je dokazao, da se zapravo o neuspjesima ne moze govoriti, jer danasnje nase zalosno politicko stanje nije drugo nego rezultanta u zamrsenom paralelogramu sila, sila koje dolaze iz nase zalosne proslosti, iz nasih atavistickih mana, iz veoma teskog geografskog polozaja na kojemu su se krizale u proslosti teznje raznih naroda i na kojemu se i danas krizaju razni imperializmi, koji svi teze za nasim morem i za nasim unistenjem.

Sada se o nasu domovinu u glavnome bore dvije sile, madzarski imperializam i njemacki Drang. Osim toga i Talijanima jos uvijek rastu zazubice za nasim obalama. Najpogibeljnija od tih sila jest njemacki imperializam, kojemu stojimo na putu k moru i na Balkan. A jer se po starom siluickom preceptu dade tlaciti samo, siromasne narode, sustavno se radi, da se onemoguci nase ekonomsko pridignuce. Ne da se kod nas maha ni poljodjelstvu, a kamo li trgovini i industriji; za to se prijeci razvitak nase slobodne trgovacke mornarice i svih nasih industrialnih poduzeca; za to nam se ne daju zeljeznicke sveze i ubija nas se zeljeznickom tarifalnom politikom.

Po nasem polozaju mi bismo morali biti eminentno trgovacki i industrijalni narod, jer gorovito nase tlo, bogatije rudnicima nego zemljom, nije sposobno za velik agrarni procvat. Primjer nam je tomu u proslosti Dubrovnik, ciju politiku moramo u svemu slijediti. S istih razloga prijeci se i sjedinjenje nasih zemalja.

Unatoc svemu tomu napredujemo i ako sporo, narocito u knjizevnosti, umjetnosti i narodnoj svijesti. Potrebno je, da svi prionemo uz silni ekonomski rad i da prosvijetljujemo sto vise mali puk, ako zelimo doci do narodnih aspiracija.

Ovo je u kratko sok govora zacinjena filozofskim i politickim razmatranjima, koji je trajao dva sata i po i pobrao vise puta burno pljeskanje i odobravanje.

Ceski radikali i pitanje talij. universe.

Ceski radikali uoblastili su zastupnika na carevinskom vijecu dr. Choca, da predlozi u proracunskom odboru, da se Prag izabere kao grad gdje bi se imala podignuti talijanska pravna fakulteta. Talij. zastupnici ne bi se na to dali nikada sklonuti, oni zahtijevaju kao mjesto za osnovanje tog fakulteta Trst i nigdje drugo. Dali ce se tim njihovim zeljama udovoljiti, to je sada tesko moci znati, ali u najskorije vrijeme u nastajnim sjednicama proracunskog odbora izgleda, da ce se i to pitanje rijesiti. Medjutim talijanski djaci u Becu imali su sastanak, na kom su zakljucili pozvati sve talijanske zastupnike neka zapocnu u parlamentu s opozicijom, cim bi se pokazalo, da vlada ne ce dati Talijanima talijanske pravne fakultete u Trstu. Djaci su o tom zakljucku obavijestili talij. zastupnike na carevinskom vijecu, «Slavenska Sveza» imala je takodjer sjednicu koja se ticala tog pitanja, te je pao predlog, neka se ona ustanovi u Kopru.

Po raspolozenju raznih stranaka, rekbi da Talijani ne ce nikada doci do toga da se u Trstu osnuje fakultet.

Pustovovka Marjanovicka pokusala samoubojstvo.

Javljaju iz Zemuna, da je poznata pustolovka Marjanovicka, koja je, kako sto nam je poznato, u svoje vrijeme bila uapsena pod sumnjom, da je dobavila otrova natporucniku Hofrichteru, pokusala u jednom ondjesnjem svratistu da izvede samoubojstvo. Otrag nekoliko vremena dosla je ona u Zemun, gdje je po svome starom obicaju pokusala, da stupi u dodir s casnicima, no cini se, da joj to ovaj put nije poslo za rukom. Proslog ponedjelnika u jutro nasli ju je svratisno osoblje, kako u nesvjestici lezi na podu. Prizvani lijecnik ustanovio je, da je Marjanovicka simulirala otrovanje. Iskazala je, da je uzela atropina, ali je doza bila tako neznatna, da je imala za posljedicu samo nesvjesticu. U utorak u jutro su Marjanovicku pod pratnjom otpremili u njezin zavicaj u Bosnu. Sto zena cini, kad hoce da na silu stece nekakvu znamenitost.

Da se Marjanovicka nakon svega toga pokusa i jednom u istinu otrovati ili ubiti, mozda bi joj to najvise doprinijelo, da si stece renomee, za kojim je ona toliko uzaludnih i bezuspjesnih pokusaja do sada podu zela. Dokle moze doprijeti zenska lukavost i prefriganost najbolje nam to pokazuje pustolovka Marjanovicka.

Nas dalmatinski metropolita.

Na 9. pr. mj. polozio je na papinskoj nuncijaturi u Becu svecanu «professio fidei» novoimenovani zadarski nadbiskup i dalmatinski metropolita dr. Vicko Zulisic, zatim je istog dana polozio svecano obecanje na ruke Njegova Velicanstva i bio primjen na posebni saslusaj.

Kako se pogovara sibenskim biskupom imao bi postati Marko Palunko, dosadasnji pomocnik spljetskog biskupa Nakica.

KRONIKA

Vrijednost novca.

1 lira vrijedi 23.40

Hrvatsko dobrotvorno drustvo.

Ovo casno drustvo drzalo je prosle nedjelje skupstinu, da uzme na znanje zahvalu na casti visegodisnjeg svog dicnog presjednika gosp. Ivana Sekula, posto se prevremeno seli odavle, te da bira novog presjednika do konca godine i saslusa semestralni izvjestaj o stanju drustvene blagajne.

Zahvala na casti bi nerado primljena, t. j. morala se prihvatiti, posto drustvo ne moze dugo vremena stati bez domacina, pa se za to preslo na biranje novog presjednika. Ogromnom vecinom glasova prisutnih bi odabran gospodin Juraj Jordan, poznati nas poduzetni veletrzac, jedan od prvih drustvenih utemeljitelja i prvi tajnik drustva.

Izvjestaj o stanju blagajne, kog je procitao neumorni blagajnik gosp. Luka Bonacic bi pomno saslusan i odobren. Osim ono desetak hiljada, sto ima drustvo, polozeno na banki, ovog semestra nije uznapredovalo vec za jedno dvije-

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

sto talira, a to jer se iz blagajne izdalo 400 talira za napravu drustvenih diploma, koja ce se svota dielomicno kroz malo vremena utjerati, dok se iste uruce druzinarima.

Kad se uzme u obzir izdatak za lijecenje bolesnih drugova, jasno se razabire da ovo dicno hrvatsko drustvo sveudilj sjajno napreduje.

Hrvatsko vatrogasno drustvo.

I ovo casno hrvatsko drustvo imalo je ovih dana sjednicu casnika, na kojoj se uzela na znanje zahvala na casti dosadanjeg upravitelja gosp. Ivana Sekula, a rad razloga koji navedosmo u gornjem clanku.

Osim toga stigla je i zahvala natporucnika, gosp. Ivana Sapanara, komu zdravlje ne dopusta vrsiti duznost, kako zeli. Zahvala mu nije bila primljena, posto su poznate njegove zasluge za drustvo; samo mu se dalo tri mjeseca dopusta, dok se oporavi. Sve ipak, sto rekosmo, treba da odobri glavna skupstina, pozvata za dojdauu srijedu.

Ovo se drustvo povecalo za tri druga: gosp. Ivan Trutanic primljen je kao izvrsujuci clan, a g g. Srecko Fodic i Roko Ljubetic, kao podupirajuci clanovi.

Odlazak Guvernera.

Guverner ovog Tejitorija, gosp. Chaigneau, otputovao je prosle sedmice u glavni grad, godje ce ostati nesto preko mjeseca dana.

Dok se povrati prevremeno ga zamjenjuje Kontradmiral gosp. Petar N. Martinez.

Pozar.

Treba svake sedmice, da kroniku uresimo grnjim naslovom, sto nam je uprav i dosadilo, pa cemo ovaj put pisati kratko, a koliko ce biti tvrdo ili meko, to nam je malo stalo.

Beztuzanstvom, ne znamo koga uprav, na podne, prekjucer, pojavila se vatra u potkrovlju ureda postaje ratne mornarice. Kuca je drvenjara, ali velika, a u prizemlju mesarnica gosp. Ladouch i Cia. Da ne budu dotrcali u pravo vrijeme vatrogasci, sav bi grad mirisao po pocenom mesu, a papira ni ciglog u uredu ostalo nebi, Ali, srecom, ovi stigose, jer je njima zadnji posao jesti, i odstranise zlo. Govori se, da je kriva jedna pec (estufa), ako se ne sale! Nu cemu nije bas bilo sale, to je ca, odlaci, nije poginulo, sedam ljudi nase vatrogasne satnije. Da dogju prije, a ulica strma i polegjena, na zavoju prevrnu se kola pod tezinom tolikih ljestava i svi ljosnu o zemlju. Srecom ne dogodi se nista zla i momci ipak popese u pravo vrijeme ljestve, da spase ono, sto se misliio nemogucc.

Za udarac su dobili zahvalu od Guvernera i pohvalu od glavnog zapovjednistva, koje ce napraviti razlupana kola.

U toliko se osjeguravajuca drustva smiju.

Spomen-medalje.

Pocele su se rasprodavati srecke, po kojima ce kupac dobiti na dar medalju na uspomenu stogodisnjice. Osim toga svaka srecka igra u lutriji koja je s tim skopcana.

Brazil i stogodisnjica.

Odluceno je da Brazil posalje na nasu stogodisnjicu jedan Dreadnoght i dvije oklopnjace.

Dreadnought se zove «Minas Geraes» i jedan je od najvecih ratnih gjemija na svijetu.

Novi prisjednici.

Odlukom od 9 ov. mjeseca, ministar unutarnjih posala imenovao te ove osobe municipalnim prisjednicima za novu periodu od 3 godine:

Gosp. Rudolf Stubenrauch, prvi prisjednik; gosp. Ernest Manns, drugi; gosp. Matija Bermudez, treci.

Njihovim zamjenicima imenovani su gg. Josip Menendez Behety i Gustav Halbwachs.

Gosp. Jerolim Stipicic.

Proslim postarskim parobrodom otputovao je ovaj nas odlicni naseljenik u Buenos Aire, da potrazi lijeka nemiloj bolesti, koja ga od vise vremena mori.

Zelimo mu sto skoriji oporavak i dobar povratak.

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa svim onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verschenre.

ROTISSERIE FRANÇSISE
Pecenih piplica i svakovrsne domace pegnde i t. d., i t. d.
TRIPES
a la mode de Caen
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Jedi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje kod . . . . . .

RAZNO

O sultanu Mehmetu V. i njegovu haremu.

Doktor Achestoridis, koji je sest godina bio lijecnikom sadasnjeg sultana Mehmeta V. dok se je jos ovaj nalazio u robiji bivseg sultana Abdul Hamida, nalazeci se jednom u u Krfu, bio je intervisan od jednog novinara.

Mehmet V. bio je robom detroniziranog sultana i nitko nije mogao, da ga posjecuje osim dra. Achestoridisa, nekoliko cinovnika i par eunuha. Jedina zabava zatocenog za onda jos princa, bilo je cvijece u perivoju. Tek katkada posao bi u drugu vilu, ali pri tom se je uvjek pratilo pet cinovnika na konju i jedan laik. Princ je imao nalog da se povrati kuci jedan sat prije zapada sunca. Cetiri tajna agenta pratila su ga iz daleka. Malo je kada obicavao govoriti o politici, jer niti je znao, sto se vani dogadja, buduc mu nije bilo dozvoljeno citanje politickih novina.

I sada kao Sultan, Mehmet V. zivi vrlo skromno.

Kad je novinar zapitao lijecnika o obicajima u haremu, odgovorio je ovako. Meni je bio dozvoljen ulazak u harem samo onda kad je koja robinjica haremska trebala moju pomoc. Pri tom me je pratio jedan crnacki eunuh (uskopljenik, koji cuva harem) U predsobliu mi bijase ponudjeno na srebrenom pladnju zdjelica kave mokа, a eunuh je posao naprijed vicuci «Destur! Destur!» (Povucite se) i sve su se tad robinjice morale da povuku u svoje sobe: no uvijek, dok sam prolazio mimo njihovih soba, motrile su me kroz resetke na vratima vatreni pogledi lijepih zena te mi dobacivahu slatke rijecce. Jedna od najdosadnijih za njih stvari jest molitva koja se ponavlja pet puta na dan iza pranja. U haremu se svira na cimbale, ouf, sto slici velikoj gitari sa mnogo zica i na «diaredon», koji svira samo tuzne pjesme, «castegnettes». Uz svirku ovih glazbala, haremske robinjice plesu i pjevaju do iznemoglosti. U haremu ima i dvije uciteljice glasovira, od kojih je jedna Talijanka, a druga Cerkezkinja. Osim toga imade u haremu skupocjenih kupalista i to je jedna od najmilijih zabava lijepih robinjica.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografscnog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodnocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja bloga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti
W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic Acancagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAD.
Zausima se za napjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 1/2 kg
Paste (fideos) u sanducima nemijesanih te. vrsti.
Zeste pitke i za gorenje.
Vinija obicnih i za obitelji.
Sapuna francuskog i «Sunlight».
Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARAGON, CUBA.
"Nació saludable y robusta; á la edad de un año y medio empezó á declarársele un eczema de las mas extensas dimensiones y una anemia profunda que no se disminuia, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, segun confesaron sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la Emulsión de Scott Legitima. Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legitima es la única Emulsión de aceite de higado de bacalao que no es rancia, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre buena y agradable y la única verdadera para todos los climas del mundo.
Ningunas imitaciones se llevan la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Pildoras de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todas sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.

Biblioteca Nacional Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu 8 S. — Oglasi po pogodbi.

Br. 104 | Punta Arenas, na 7 Kolovoza (Agosto) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Pisko Pislic
KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errazuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

Way Dawkins
engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem »Banca Comerciale Triestina u Trstu«. Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se hrvatski.

Zapateria Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk

Errázuriz izmeđ Aconcagua y Chiloé.

Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa.
Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d, i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alatá za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA
AVENIDA COLON.

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

—¡Príncipe, vuestros gloriosos hechos y los de vuestros antepasados todavía no os dan el derecho, para que habléis tan atrevidamente! exclamó irritado el rey.

—Todo cróata tiene el ineludible derecho de pretender de su rey que cumpla con su juramento. Consolida mejor su autoridad aquel, que no causa injusticias á sus vecinos, que aquél que permite á la ilusión de las ventajas actuales, á que ella lo arrastre, en medio de peligros, en procura de aumentar el poderío.

—¡Vos sois conspirador! gritó más fuerte el rey y se levantó rápidamente.

El rey se echó á pasear por el salón, con cabeza gacha. Su labio inferior le temblaba, sus ojos giraban de una manera torva! Zrinski, un verdadero gigante en comparación del rey, permanecía de pié como una estátua, y miraba hácia las ventanas, apretando los dientes. Müller se fijó como le relucian los ojos, como se esforzaba en sofocar su ira.

—Yo me atrevería á suplicar á vuestra majestad..... esa alteración va á dañar la salud..... prorumpió el confesor en silencio.

—¡Conspirador! extremecióse el rey, paseando.

—¡Majestad, ruego fervorosamente!.... apuróse Müller, cuando vió, cómo el ban apénas dominaba la efervescencia de su corazón.

—Yo he manifestado lo que oprimía mi corazón. He cumplido con el más sagrado deber para con mi patria y para con mi rey. No me duele que vuestra majestad me diga que soy conspirador, pero si, me duele el alma, cuando veo como se arruina la Croacia, como los consejeros de vuestra majestad destruyen un reino vuestro, dijo el ban con temblorosa voz y echando una mirada profunda al P. Müller.

El rey miró á su confesor, tuvo un pensamiento, se acercó al ban y le dijo de pronto, pero con mayor suavidad.

—Yo quiero á los cróatas, yo conozco sus méritos y los vuestros. Príncipe, ¿que deseáis de mi?

—Si vuestra majestad desea oir.....

—Hablad, interrumpióle el rey.

—Mi primer deseo es, que no haya en Croacia ejércitos de vuestra.....

—¿Y quién defenderá aquellos límites de mi estado?

—Los cróatas.

—Vosotros sois demasiados débiles. Yo sé lo que me escriben mis generales; yo sé cuanto se preocupan para librarnos de mayores ataques turcos. Si los turcos no hubieran temido á mi difunto y glorioso general Auersperg, ya se hubieran apoderado desde hace años del mismo Karlovac. Príncipe, ¿qué más deseáis?

—Caer cuanto antes sobre los turcos; que todo el territorio dependa del ban; que vuelva en su vigor nuestra constitución y toda la dignidad del ban; que superior al ban sea solamente el rey; que todo cróata pueda llegar á ser en su patria, capitan, coronel, general.

—Eso sería para la Croacia; luego ¿qué deseais, príncipe, para vos? preguntóle el rey y nuevamente miró á Müller.

—Creo, que cumpliré con mi deber, si esto tambien lo comunico á vuestra majestad. Para mi y para mi hijo yo pido los condados de Pazin y de Kotchevje, Fiume y Tersat con perpétuo y hereditario derecho. Y será cosa esencial el medio seguro que se buscará á fin de garantizar para lo sucesivo estos pactos, lo que podría obtenerse, haciendo venir en calidad de testigos á los duques de Sajonia y de Babiera ó S. S. el papa, y quizá tambien con la aprobación del gabinete imperial, ó finalmente por algún otro medio, por cierto seguro, por cuanto únicamente en eso estriba la base de la pacificación. Los que pretenden hacerme desistir de la reconciliación, no aducen otra cosa, sinó la de que estos convenios no serán duraderos, y que si se celebran, ellos se celebrán tan sólo con fines políticos y aparentemente.

—Príncipe, os he comprendido bien. Cuántos testigos, cuántas garantías buscais! Veo todo lo que confiais en mí!.... Bueno, reflexionaré sobre todo lo que he oido de vos. Yo principalmente deseo la paz. Quiero que todos mis pueblos sean dichosos. Reflexionaré. Estoy convencido de que sois obsequioso para conmigo y que me respondeis, dijo el rey con afectada amabilidad y le tendió la mano derecha.

—Lo mas esencial para mi es caer enseguida sobre los turcos.

Continuará.

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najlinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—Odjel gvozdenih predmeta, orudja, alata i t. d.

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACICA I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4% ; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich - Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagrađeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Iz domovine

Pobjeda ceskih Sokola u Londonu.

Dne 15 pr. mj. zaletjelo se osam junackih Sokolova iz zlatnog Praga u nedogledni London, da se sa Englezima i Francuzima natjecu o prvenstvo, o tako zvani 200 guineovi stit. Vec pred dvije godine natjecahu se o ovaj stit londonski ceski Sokoli, nu ovi dobise drugu nagradu, jer podlegose ceti iz Aberdeena.

Ceski borci dodjose dakle u London ne kao nepoznati, vec kao vruce ocekivani gosti «Who are the Sokols», letak u nekoliko stotina hiljada primjeraka otisnut, rijecju i zorno prikazivase engleskoj publici ustroj i cilj Sokola, sve londonske novine o njima pisahu, a nekoliko se predavanja o sokolstvu drzalo.

Na stanici u Queensborough cekahu Sokole londonski klub «Ziska», predstavnici raznih engleskih gimnasticnih drustava, te mnostvo publike. Cim se ovi pojavise zaori burno «Na zdar». Sutra dan bijahu u Londonu, te vozeni u cetiri automobila, podjose na poklou Lord-Mayora, Sira Johna Knilla. Tu mu bje predstavljen starosta ceske obce sokolske brat Dr. Vanicek, koji pak prestavi ostale. Brat dr. Scheiner na ceskom jeziku zahvali na pozivu i na priceku te zavrs svoj govor engleski. na sto predade kao dar Ceske Obce Sokolske gradu Londonu veoma lijepu umjetnicku plaketu. Po tom clan ceske koloniji londonske gosp. Schlehover predade na uspomenu Lord-Mayoru ukusnu bombonijeru okicenu grbovima Velike Britanije i Ceske. Lord-Mayor dirnut iskreno zahvali naglasujuci, da mu je veoma milo vidjeti prestavnike dvaju simpatickih naroda: ceskog i francuskog. Obracen k stitu koji se nalazase njemu na desno, strucno rastumaci cilj posjeta Ceha i Francuza te zavrsi zeljom, da se prijateljski savez, koji se opet danas medju ova tri naroda ucvrscuje, nikad u buducnosti ne prerusi. Iza njega progovori tajnik organizacionog komiteta, major J. H. Lang-Simis, te pokazujuci na stit zavrsi: «Neka pobjedi drustvo koje je najbolje».

U Subotu 18 pr. mj. na 2 1/2 sata posl. podne vodio se boj u velikoj dvorani Northampton Institutu o primat u najizabranijim vjezbama u cijelom skupu moderne tjelovjezbe Velika se dvorana u cas napunila najotmenijeg opcinstva. Uz ogroman pljesak opcinstva tacno oznaceni sat uljezose u dvoranu s razvitim barjacima natjecuca se drustva: cesko pod vodstvom brata dra. Vanicka, francusko pod vodstvom M. P. Paysse-a i skotsko pod vodstvom M. F. B. Dichem. Ogromne orgulje zaudarase himnu «God save the King», koju svi stojecke slusahu. Vjezbajuca drustva na to pozdravi iskrenom dobrodoslicom Carl of. Clancarty. Po poklonu barjaka pozove reditelj F. P. Marchant imenice vjezbace, koji se dadose na posao prvo ceski, pak franceski, pak engleski. Cesi svuda i u svemu prednjace, a kad dodje red na proste vjezbe, pohvala i pljesak instiktivno provali sa strane opcinstva. Ne moze pero da opise, sto sve ovi junaci sokoli izvedose. «The Bohemians are Leading» (Cesi nose barjak) jednoglice se govorilo.

Sastane se po tom casni sud, koji prizna: Cesi 782 boda, francuzi 705 a Englezi 633. Opcinstvo od miline grli, ljubi bracu Cehe a u sredini Londona prvi put ori se ceska-slavenska himna «Kde domov muj», koju na hiljade naroda golu glavi slusaju.

Stit, koji braca Cesi slavno zadobise i u Prag donesose jest umjetnicko lijepo djelo profesora A. Alexandra sacinjeno u Liverpolu god. 1890. od sterlingova srebra. Stit je okrugao, iskicen lovorovim vijencem, razdijeljen na 4 polja a na ovim parci Engleske, Walesa, Skotske i Irske. Medju poljima su grbovi ovih zemalja a nad njima relievi prestavljajuci razne tjelovjezbe. U sredini je stita boginja pobjede s lavom. Zena drzi u ljevici lovor-vijenac a desnicu dize k ustima. Stit je montovan na dubovoj ploci a pripada najljepsim proizvodima modernog zlatarskog umjeca.

Prije Praga dobise ga Birmingham, London, Liverpool, Dublin, Leeds, Newport, Aberdeen i Dundee.

Za novu bolest loze u Konavlima.

Zastupnik Biankini upitao je upravitelja ministarstva poljodjelstva, je li mu poznato, da se je neka nova vrst bolesti loze pojavila u Konavlima, te da su ispod Grude sve do ispod Cilipa vinogradi mal da ne sasvim opustili? Ako jur nije, hoce li ministarstvo poljodjelstva poslati odmah na lice mjesta strukonjake, da prouce tu novu nevolju i da joj nadju lijeka? Upitao je nadalje ministar unutarnjih posala, je li voljan poprimiti nuzne odredbe u svrhu da se na vrijeme sto izdasnije pomogne narodu otpisom poreza i radnjama javne koristi.

Nadbiskup Dvornik na putovanju.

Javljaju iz Zadra, da je nadbiskup Dvornik odputovao put Svajcarke, gdje ce se zadrzati nekoliko dana. Kad se nadbiskup povrati, nastaniti ce se sigurno na Susaku.

Sveslavenski kongres u Sofiji.

Prema sluzbenom izvjestaju sastoji se program sveslavenskoga kongresa, kako je konacno utanacen, od slijedecih tocaka, koje ce se i ovim redom pretresati: 1. Polozaj juzno-slavenskih drzava; 2 Kulturna uzajamnost Slavena; 3. Sastanak svih slavenskih naucenjaka; 4. Uzajamni saobracaj slavenskih visokih skola i srednjih ucilista; 6. Kazalista i umjetnicka drustva; 7. Organizacija slavenskoga knjizarstva; 8. Izdavanje s publikacijama iz slavenske knjizevnosti i znanosti; 9. Publikacija adresara slavenskih naucenjaka; 10. Osnutak sveslavenske banke; 12. Priredjivanje sveslavenske izlozbe; 13. Osnutak sveslavenske planimarske udruge.

Kriza u autonomaskoj stranci na Rijeci.

Kako «Rijecki Novi List» javlja, jedan dobar dio dosadasnjih clanova i pristasa autonomaske stranke istupi ce iz iste i prikljuciti se novoizabranom vladinom zastupniku Dr. Mayicnderu, koji ce ustrojiti novu stranku. Medju prvim misevima, koji ce gnjili i toneci autonomaski brod ostaviti, biti ce veliki «prijatelj» Hrvata—Dr. Grossich. Za njim ce slijediti i drugi.

Toj stranci bila je mrznja na Hrvate i plasenje sa Hrvatima glavna tacka programa. U tom pogledu postigla je lijepih rezultata. Jedan rijecki primorac vrlo zgodno je rekao, da je bivsi zastupnik Zanella ustrojio (odnosno svojim postupkom izasvao na ustrojanje) toliko sokolskih drustava i Citaonica u rijeckoj okolici, da bi mu rijecki Hrvati za to morali uvijek biti harni.

Policajna istraga u Trstu.

Javlja se iz Trsta, da se je zadnjih dana obavilo tamo mnogo kucnih prometacina u svrhu, da se sabere materijal radi istaage u smetanju javnoga mira. Premetacina je bila i u stanu upravitelja tiskare Morpurga, Brochia i Vidacovicha. U stanu Brochia nadjeno je nekoliko primjeraka talijanskih listova iz Milana, koji opisuju boravak Trscana u Milanu. Svi su papiri zaplijenjeni, a daljna pretrazivanja pomnjivo se nastavljaju.

Radi zeljeznickog spoja sa Dalmacijom.

Po obavijestima, koje «Nar. List» pima iz Beca, boravio je tri dana u Budimpesti austrijski ministar zeljeznica Wrba, u svrhu da dodje na cistu sa ugarskom vladom glede zeljeznickoga spoja sa Dalmacijom. Regbi da Ugarska potpuno priznaje svoje obveze, ali da obzirom na velike tehnicko-financijske poteskoce zagovara sada spoj Knin-Novi, koji bi bio puno jeftiniji, a iza Dalmaciju korisniji od spoja preko Like. Cijela ova stvar drzi se jos tajnom.

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

Nasa dika

Ivan Sekul rodio se u Boboviscu, ubavom selu pitomog otoka Braca. Tu je izucio i pucku skolu. Kad je, u zreloj dobi, opazio, da mu zavicaj ne moze dati ono, sto u srcu cuti, odluci se poci u svijet i evo ga na 13. rujna 1893 u Punta Arenas. Malo dana po dolasku prihvati se posla, cvrstom odlukom da mora postati, sto je naumio. Danju je radio neumorno a vecerom ucio jezik. Kad mu je ucenje i rabota urodila zudjenim plodom, metne se da radi samostalno. I tu mu ide za rukom. Ali on ne miruje. Treba mu znanaca. Upisuje se za to u drustva domaca (ako se moze tim imenom krstiti ono jedino austrijsko, sto je onda bilo sastavljeno, na zalost, skoro od samih nasih ljudi) i strana. Nasem Ivanu nije trebalo mnogo vremena, da pokaze svoju plemenitu dusu. Na svakom mjestu pocnu ga voliti i ljubiti rad vrlina, koje su ga resile i sveudilj rese. U ondasnjoj prvoj internacionalnoj satniji vatrogasaca vidimo ga, kao pocetnika, gdje obavlja najmanju cast, a kad se vatrogastvo ukorenilo i poniklo pet satnija: 1.a internacionalna, 2.a chilenska, 3.a njemacka, 4.a hrvatska i 5.a francuska, eto nam ga komandantom vatrogasnog Tijela, koju je cast obnasao besprikorno za vise godina, dok se nije svojevoljno odrekao, jer mu poslovi to nijesu dopustali; eno nam ga u klubu Magallanes, tom najodlicnijem puntarenskom centru; eno nam ga upraviteljem hrvatskih vatrogasaca; eno nam ga presjednikom hrvatskog dobrotvornog drustva: svugdje nam ga eto. Ali najveca je zasluga naseg Ivana, sto je on prvi razvio nas slavni hrvatski barjak, kad je 18. prosinca 1900. postavljao temelje «Hrvatskog dobrotvornog drustva, koje danas broji preko 350 clanova, i koje je bilo gnijezdo svih ostalih hrvatskih drustava.

Ove godine pada deseta godisnjica prvog hrvatskog drustva. Njegova utemeljitelja ne ce biti med nama, jer ga neodgodivi posli zovu na sjever republike. Za to su se nasi naseljenici dogovorili, da mu danas na oprosnoj veceri iskazu duznu postu, a «Domovina», kao tumac njihovih osjecaja, izlazi prvog puta u svecanoj odori, da pozove nas narod, gdjegod dopire, da zajedno s njom kliknu: Zivio Ivan Sekul!

Spomen-Koledar «Jeka».

Jos samo malo primjeraka imamo u Punta Arenas. Ko ne zeli ostati bez koledara, a do danas nije znao godje ga se moze kupiti, neka se prijavi gosp. Andriji Juricicu, u ulici Atacama ili gosp. Jorju Jordanu, u ulicu Llanquihue.

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MAIPOSA u buretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

RAZNO

MADZARIZACIJA U BOSNI PROTEKTORATOM MADZARSKIH UPRAVITELJA MINISTRA BURIANA I PITTNERA.

Madzari si savijaju sve toplije i sigurniji gnijezdo u Bosni i Hercegovini. Trgovina prelazi u velikoj mjeri u njihove ruke, osnivaju se madzarske skole, madzarski jezik prodire u bosanske skole, a da su zemaljski uredi vec prava madzarska kolonija, to je vec dobro poznata stvar.

Nu madzari se ne zadovoljavaju time, da se mogu slobodno toviti u Bosni i da uzivaju veca prava, nego hrvatski urodjenici, vec nastoje sada, da po mogucnosti pomadzare i djecu. Poput «Julijana» za madzarski jezik, tako tjeraju propagandu medju bosanskim stanovnistvom, ne bi li htjeli prodati svoju djecu za novce, da se pomadzare.

Postoji nekakvo «madzarsko zemaljsko obrtno drustvo», subvencijonirano od madzarske vlade, koje ide za tim, da odgoji madzarski podmladak za bosansku trgovinu i obrt. U proglasima pozivlju sve, koji hoce da im djeca uce obrt u Budimpesti, gdje ce se doticno drustvo za njih skrbiti.

Kako se vidi, madzari marljivo rade na tome da ponosnu Bosnu i Hercegovinu privuku u svoju interesnu sferu.

OSOBITI IZRAZAJI SIMPATIJE.

Kod mnogih primitivnih plemena vladaju kojekakvi obicaji, koji neupcene ljude mogu i prestrasiti. Darwin pripovijeda o nekom starom urodjeniku na Ognjenom otoku, koji je svoje prijateljstvo i simpatiju prema velikom engleskom ucenjaku izrazio tako, da ga je nekoliko puta pomilovao po prsima i pri tome kukurikao kao pjetao. Onda je odjedared udario Darwina tri put sakom u prsa i ledja. Isti izrazaj simpatije nadao se, da ce i njemu Darwin uzvratiti, pa je razgalio svoja prsa, da primi isti izrazaj i od Engleza. «Giornale di Sicilia» pise, da plemena od Nigera stiscu sake, kad se grle. Pri tome strelovitom brzinom stiscu i otvaraju pesti. Vanrednu svoju ljubav i odanost ocituju napose time, da plostimice udare rukom u rebra, i stisnutu mu saku ture pod nos.

Mi smo tu; Darwin u smokvama; grehota sto mu niko ne moze dati saku.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
— THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvesnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onom iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografienog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske isc'jenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najboljeg vesti i najboljeg sjeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
Predaja mese na malo i na dosta.
Za obiteji posebna sluzba na kucu.
Prepodaocima znatan popust.
— Slamne, masti i kobasica svake vesti.
Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj i odonskoj vrjednosti
W. H. SMITH, ravnatelj.

Boza Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu ukunjizu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tugji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chilog.

Cipriano Fojo
Primih:
Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 i 2 kg
Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1e. vrsti.
Zeste pitke i za gorenje.
Vinija obicnih i za obitelji.
Sapuna francuskog i «Sunlight».
Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARAGO, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de la extrema debilidad y una anemia profunda que se le declararon, y el doctor la declaró incurable y necesariamente fatal, según es fama en sus mismos padres, si el Doctor Jeré H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.
S. 105

Biblioteca Nacional Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 8.— Oglasi po pogodbi.

Br. 105 | Punta Arenas, na 20 Kolovoza (Agosto) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — Flanele za bluze

Veliko skladište kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Pisto Ptelic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. Telefon 127.
Javljam mojim cenjenim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zelenj, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed. Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.
Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa.
Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alatá za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON.
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizalike od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zúrate)

—Príncipe, eso es grave, y meneó la cabeza el rey.

—Los turcos por desgracia no quieren quebrantar la paz varsoviana, suspiró el P. Müller. De suerte más grande sería para todo el mundo cristiano, si pudiérámos demostrar al sultán que gruñe contra vuestra majestad. Tendriamos motivo para enseguida declararle la guerra. Así opino yo, pero mi opinión....

—Mi mayor deseo es el de libertar á los cristianos, á mis fieles cróatas y húngaros del yugo turco, pero me ata aquella paz, aquella desgraciada paz.... terminó el rey á media voz, bajando la fruncida frente.

—Los turcos pisotearán la paz en la primera ocasión, agregó el ban, mirando atentamente al rey.

—Príncipe, ¿vos entónces creeis que el sultán facilmente faltaría á la palabra y que quebrantaría la paz? levantó el rey la cabeza.

—Estoy seguro que si.

—Yo he consultado al conde Rottal tambien, acerca de cómo sería juicioso proceder para hacer ver ante el mundo que el sultán habia pisoteado la paz, y como nosotros tenemos el derecho... Se cayó el rey, quedóse pensativo, echó una mirada al confesor, luego continuó, fijando su mirada en la del ban:

—Mi querido Zrinski, me gustaría que hablaseis de eso con el baron Rottal. Demostradme que el sultán estaría dispuesto á atacarme, yo me arrojaré sobre él. Probadme que el sultán no es sincero. Escribid al sultán, escribidle frecuentemente, brindadle vuestra amistad, enviad álguien á él, luego hacedme saber lo que el sultán os haya contestado. Os pido que visiteis al conde Rottal. ¿Cuándo partís, príncipe, para la Croacia?

—Mañana, majestad.

—Pues entónces, como he dicho. Príncipe: una última atención, hecha oportunamente, aunque fuera insignificante, puede borrar la ofensa mucho más grave..... Os deseo un feliz viaje, tendióle el rey la mano, é inclinóse un tanto.

Cuando Zrinski salió al corredor, el rey se estremeció terriblemente y se dejó caer sobre el sillon. En ese momento sintióse bañado en sudor, de rabia y de ira. No hablar podia.

En el corredor, adonde se paseaban algunos cortesanos y oficiales de la guardia personal, notó el ban al baron Juan Rottal que conversaba con cierto general. Rottal fingió no verlo al ban, pero cuando éste se le aproximó, dió unos pasos hacia él, cual si se hubiera agradablemente sorprendido; lo saludó afablemente y le preguntó:

—Ilustre ban, ¿vos por la corte.....? ¿Habreis estado quizá con su majestad?

—Conde, habeis acertado.

—¿Que tal en Hungría? Yo he salido antes que vos de Eperies.

—Bien lo sabeis vos, como está aquello en Hungría.

—¡Oh, vos siempre creeis que yo todo lo sé! sonrióse el conde, y luego continuó: Si, teneis razon; yo sé de todo un poco,—de todo! Príncipe, ¿me haríais el honor?.... indicóle la puerta más próxima.

Zrinski se inclinó un poco, significando con ello que asentía. Entran en una gran oficina, en la que hay varios armarios altos, cinco ó seis mesas, y por todas partes escritos, gruesos libros, todo bien arreglado.

—Aquí es donde yo respiro. ¡Muchísimo trabajo! Todos los escritos que se hallan sobre aquellas mesas se relacionan con los disturbios en la desgraciada Hungría, más ¿á qué hablar de eso? Ruego, príncipe, servíos tomar asiento, inclinóse profundamente Rottal, y cuando se sentaron uno enfrente al otro dijo: pues bien, en el corredor dije que sabia de todo un poco—de todo.....

—¿Y eso sería? miróle el ban en sus grandes ojos grises.

—Ante todo, permitidme que os haga una pregunta.

—Servíos.

—Hace tiempo que he observado, á pesar mio, que usia..... no sé como decirlo, que no se confia en mi. Príncipe, os cerciorareis dentro de poco que me juzgabais mal. Vos creeis, tal vez, que yo tambien tengo la culpa del mal estado actual en el gobierno.....

—Hacedme el favor, ¿cómo podeis tener vos la culpa de eso?.....

—Príncipe, algo rueda detrás la montaña: en el gobierno se va á producir un enorme cambio.

—¿Sabeis quien es el culpable del descontento en el pueblo?

Continuará.

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—Odjel grozdenih predmeta, oruđja, alata i t. d.

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4° ₀; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudno-umjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich - Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos - Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKARNA PARA

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno . porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturerja "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatacija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Nad grobom

PRESJEDNIKA REPUBLIKE

Preuzvisenog gosp. D. Pedro Montt

U srijedu jutrom brzojav nam donese zalosnu vijest, da je, dne 16. ov. mj. na 11 sati i 50 casaka po p., preminuo, u Bremenu, od srcane bolesti Preuzviseni gospodin D. Pedro Montt, presjednik republike.

Nenadno eto cijeli narod zavio se u crninu, tuguje. Pa kako i ne bi, kad je Pr. gosp. D. Pedro Montt bio bez dvojbe najbolji presjednik od zlokobne god. 1891.

Rodio se god. 1850. Sin je D. Manuela Montt, koji je u deceniju 1851-61. vrsio takogjer cast presjednika i koji je zemlju podario skoro svim najboljim uredbama i gospodarski podignuo. Naslijedio je sva dobra svojstva svog velikog oca. U sasvim mladoj dobi postao je advokatom, vrsec svoje zvanje najzdusnije i najpostenije. Znanje je sabirao, poput radisne pcele ne samo iz knjiga vec i putovanjem po starom i novom svijetu. Stogod je vidio, dobro je pamtio, da kasnije upotrebi na korist svoga naroda.

Vec u mladoj dobi figurira kao najspretniji politicar i nalazi se u zastupnickoj kuci, u kojoj je u vise navrataka vrsio i cast presjednika. Potla toga biran je senatorom, u kojoj visokoj casti ostaje, dok ga ne imovase Presjednikom.

Kraj svih briga, koje takova mjesta zadavaju, on ne sustaje; svoje plemenito srce pokazuje i na dobrotvornom polju. Kroz mnogo godina upravlja on umbolnim zavodom u Santiagu, posjecujuc ga dnevno i uvagjajuc sve, sto je u slicnim zavodima u Evropi vidio, da poboljsa zalosno stanje onih nevoljnika.

U teskim danima kod raznih stranih drzava vrsio je visoku cast opunomocenog poslanika.

Svojom dugom, ustrajnom i uzornom radinoscu na politickom polju zaduzi narod, koji ga podigne na najvisu cast, na cast Presjednika republike.

Kroz cetiri godine presjednikovanja, moze se stalnoscu ustvrditi da je zemlju unapredio barem za dvadeset godina, ali za to prikratio sebi zivot. Pokosi ga eto nemila smrt na veliku zalost i tugu naroda, koga je on toliko ljubio i za koga je toliko neumorno radio.

«Domovina», kao organ hrvatske i srpske kolonije, pridruzuje se opravdanom narodnom tugovanju, klanjajuc se najdubljim postovanjem nad preranim grobom velikog pokojnika.

Slava mu!

Oprosna vecera

Prosli smo broj posvetili gosp. Ivanu Sekuli, velezasluznom presjedniku triju hrvatskih drustava, a danas red nas je opisati tok oprosne vecere, koju je kita casnih drugara priredila u njegovu pocast istog dana u «Hotelu Comercio», a to su g.g.:

Dr. Bencur Matija, Bizaca Marko, Blazina Ivan, Bonacic Luka, Batistic Frano, Bulicic Vicko. Bobetic Ivan, Cicarelli Andrija, Depolo Dinko, Domic Stjepan, Eterovic Antun, Fabris Miho, Franulic Antun, Gasic Petar, Hasan Ivan, Hrdalo Petar, Jordan Juraj, Jovanovic Antun, Jaksic Toma, Jutronic-Krscan Ivan, Juricic Andrija, Kusanovic Vicko, Kucan Juraj, Kacic Miho, Kacic Juraj, Livacic Stjepan, Lopizic Dzivo, Mikacic Miho, Matetic Juraj, Martinic Jerko, Marusic Antun, Milović Tade, Pavlov A. Stjepan, Pavlov P. Stjepan, Rozic Ignacije, Raicevic Petar, Raevic Matija, Serka Jerolim, Spanic Ivan, Sapunar C. Ivan, Simini Stjepan, Skarmeta Petar, Trutanic Ivan, Turina Filip N., Trebotic Matija, Tomsic Frano, Ujevic Bozo, Violic Vicko, Violic Ivan, Vukicevic Stjepan, Zmirak Gjuro.

Veliko blagovaliste spomenutog hotela bilo je raskosno ureseno, a bogata sofra isto tako, oko koje posjedose gosti sa svecarom na celu. Skladno udaranje tamburica otvori veselje, koje jednakim oduseviljenjem potraja sve do konca.

Kad je dosao red na sampanjac gosp. Juraj Jordan pozdravi svecara u ime hrvatskih drustava i nazocnih. Iskaze mu toplim rijecima ljubav i postovanje koje uziva izmed druzinara i zamoli ga da za velike zasluge stecene u drustvima izvoli primiti u znak harnosti i priznanja ovu malu, ali srdacnu manifestaciju.

Odmah za njim progovori gosp. Luka Bonacic, koji nabroji lijepa svojstva koja svecara rese, spomene njegov rad i zasluge u drustvima, koja je znao onako pronicavo voditi, dok ih je podigao na zavidnu visinu.

Ganut, gosp. Sekul, ustade da zahvali na iskazima tolike ljubavi. Rece, da i ako je imao srecu, da mu je u drustvima islo za rukom, nije cijenio, da je to njegova zasluga napose; ako je sto uradio, to je samo vrsio svoju svetu duznost. Zavrsi pozivljuc nazocne da uzrade kao i do sada slozno oko napretka hrvatskih drustava.

Veliko povlagjivanje i klicanje svecaru nastade u dvorani, a tamburica izudara hrvatsku himnu, koja bi stojecke saslusana.

Kad se stisalo klicanje domovini, ustade da govori gosp. Dr. M. Bencur. U krasno improviziranom govoru izmedo staloga rece, kako je nuzdno, da se mi Hrvati i Slaveni u tugjini megjusobno postujemo, castimo ako hocemo, da nas drugi caste i postuju. Ako se ne budemo sami postovali, onda smo u svijetu skoro za nista; svak ce nas prezirati,

JURAJ JORDAN

Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

svak nas odbjegavati, pa smo propali.

Govor Dra. Bencura, bio je pomno saslusan, a tek burno povlagjivanje i klicanje pokazalo je, kojom je snagom djelovao na srca prisutnih.

Brat Srbin gosp. Domo Depolo, poznat amo i na domu, kao odusevljeni zagovornik sloge Srba i Hrvata izrece krasan govor u tom smislu, koji izazove neprekidno, odusevljeno klicanje hrvatskom i srpskom narodu, Hrvatskoj Srbiji i Crnoj Gori. *Onamo, onamo*.... ispjevase prisutni dirljivo, iz srca.

Gospodin Franjo Batistic, podrazen rodoljubnim rijecima predgovornika, podigne se takogjer da prozbori, te biranim puckim rijecima nazdravi svecaru, pak slogi naseg naroda u tugjini. Netom je klicanje, koje je ovaj govor izazvao, prestalo, podigne se gosp. Petar Hrdalo, koji toplim rijecima pozove nazocne, da podignu casu za drugu nasu dragu domovinu, za ljubljeno Chile. Posto su tamburasi izudarali Narodnu chilensku himnu, koja bi stojecke saslusana, zaori dvoranom odusevljeno klicanje drugoj majci i slavnom chilenskom narodu.

Lijep je obicaj naseg naroda, da u veselju nikad ne propusti, a da ne ucini kakvo dobrotvorno djelo, pa ga nije ni u tugjini pometnuo. Vec iza govora gosp. Dra. Bencura, podigao se gosp. Ivan Trutanic da (mjeste gosp. Andrije Juricica, koji je pismeno ispricao svoju izocnost, rad bolesti, ali toplo preporucio sabiranje) pozove nazocne, neka se sjete u veselju nase brace u Istri, koja su toliko tlacena, neka poklone svoj obol na oltar domovini, neka daruju, sto je moguce za druzbu Sv. Cirila i Metoda.

Tople rijeci govornika dirnule se srdaca, koja smjesta stavise darezljive ruke u kretnju i u trenutak oka pade 376 talira na korist druzbe, prama iskazu, koji donosimo na drugom mjestu.

I jos bismo mnogo toga morali pripovjediti, ali — list je premalen, treba naglo dovrsiti. Veselje je potrajalo do ponoca, a po tom drugovi otpratise svecara do stana, gdje se srdacno oprostise, kako se srdacno i sastase. Slicnog veselja ovdje se ne pamti, a oni te su imali srecu biti dionici, uvijek ce ga se ugodno spominjati.

Skoro je izlisno spomenuti, da su tamburice cijelo vecer veselile drustvo najprobranijim hrvatskim komadima.

KRONIKA

Za druzbu Sv. Cirila i Metoda.

Na oprosnoj veceri hrvatskih drustava u Punta Arenas sa svojim dcinim presjednikom g. I. Sekulom bi sakupljena ova svota u korist druzbe S. Cirila i Metoda:

Ivan Sekul	$ 25
» » za sina Nikola, svecilistarca u Santiagu	25
Jerolim Martinic	20
Bozo Ujevic	20
Tade Milovic	20
Stjepan Vukicevic	10
Dr. Matija Bencur	10
Miho Fabris	10
Petar Skarmeta	10
Toma Jaksic	10
Juraj Jordan	10
Petar Hrdalo	10
Luka Bonacic	10
Juraj Kucan	10
Antun Marusic	10
Juraj Matetic	10
Dinko Depolo	10
Frano Batistic	5
Petar Raicevic	5
Vicko Violic	5
Ivan Violic	5
Miho Mikacic	5
Jerolim Serka	5
Juraj Zmirak	5
Ivan Hasan	5
Antun Franulic	5
Matija Trebotic	5
Ivan Jutronic-Krscan	5
Andrija Juricic	5
Andrija Cicarelli	5
Juraj Kacic	5
Stjepan Livacic	5
Stjepan Domic	5
Ivan Bobetic	5
Anton Eterovic	5
Antun Jovanovic	5
Ivan Blazina	5
Marko Bizaca	5
Vicko Bulicic	5
Ignacije Rozic	5
Ivan Sapunar C.	5
Ivan Spanic	5
Filip N. Turina	5
Stjepan Simini	5
Franjo Tomsic	3
Ivan Trutanic	3
Stjepan Pavlov P.	2
Stjepan Pavlov A.	2
Petar Gasic	1
Ukupno	$ 376

Posljednja kula.

Gosp. Krsto Livacic, poznati nam mladic, koji je nekoliko godina stanovao u Punta Arenas i bio dobrovoljac i casnik ovdjesnjeg Hrvatskog Vatrogasnog drustva, obratio se istomu, da mu posalje sluzbovni list.

Istodobno javlja, da mu je onamo poslo za rukom nagovoriti dobrovoljce onamosnjeg *austrijskog* vatrogasnog drustva, u koje je odmah uljegao, da bi promijenilo nepodesno

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Kupi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

ime i da ga zamijenise zbilja imenom slavenskim.

Dok se radujemo gosp. Livacicu i svijesnim njegovim drugovima, napominjemo da je u chile trinaest drustava, koja su utemeljili nasi iseljenici i da dvanaest od njih nosi slavensko ili hrvatsko ime, a svi viju hrvatsku trobojnicu.

U Punta Arenas je posljednja kula!

Hrvatsko dobr. vatrogasno drustvo.

Na prosloj glavnoj skupstini naseg vatrogasnog drustva bi jednoglasno imenovan direktorom gosp. Dr. Matija Bencur, poznati prijatelj i dobrotvor nasih iseljenika, opceljubljeni nas lijecnik, kako ga to narod od milja nazivlje.

Radujemo se zajedno sa vatrogascima, jer znamo, da se Dr. Bencur primio mjesta, kojim ga se htjelo pocastiti.

Novi naseljenik.

Ovih je dana stigao u Punta Arenas gosp. Ivan Bobetic. Rodom je iz Livna u Bosni, a koljeno mu je iz Omiske Krajine u Dalmaciji. Trgovacku skolu izucio je u Zagrebu, gdje je i nekoliko godina sluzio kao cinovnik vjeresijske banke.

Netom je ovdje prispio, uljegao je u trgovacku kucu gosp. Jurja Jordana, kao knigovodja.

Kazu nam, da je i vjest sokolas, pa da bi se rado zauzeo, da uputi ovdje sokolstvo, dok bi se naslo ucitelja.

Dobro nam dosao!

Sokolovi, gdje ste?

Mnogo puta po svijetu osvjetlaste svoj obraz, a slavu je drugi pobrao. Evo nam se pruza prigoda, da ga jos jednom pokusate osvjetlati, ali na samu vasu slavu i naroda iz kog ste nikli.

«*Club nacional de tiro al blanco*» pozvao je sva drustva, da prilikom proslave stogodisnjice mogu izabrati izmedu sebe nekolicinu, koji su vijesti pucanju u niksan, jer se misli upriliciti onog dana jedno natjecanje, da se vidi, koja narodnost ima bolje oko i ruku. I sva su hrvatska drustva pozvata. Osim nagrade u novcu, dobitnici ce dobiti i zlatne ili srebrene spomen medalje.

Svaki clan kojeg mu drago hrvatskog drustva, koji je vjest pucanju u niksan, nek se prijavi tajnicima odnosnog drustva, da ga mogu upisati u broj strjeljaca.

Ko nije clan bilo i jednog hrvatskog drustva, ne sluzi da se prijavlja.

Spomen-Koledar «Jeka».

Jos samo malo primjeraka imamo u Punta Arenas. Ko ne zeli ostati bez koledara, a do danas nije znao godje ga se moze kupiti, neka se prijavi gosp. Andriji Juricicu, u ulici Atacama ili gosp. Jorju Jordanu, u ulicu Llanquihue.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prveg razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se pazuja posve cuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Sklaciste fotograficnog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud - Americano Ltdo.
Podraznica u Punta Arenas
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti
W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu ukinjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Casarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 1/2 kg
Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1c. vrsti.
Zeste pitke i za gorenje.
Vinija obicnih i za obitelji.
Sapuna francuskog i «Sunlight».
Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.
"Nació enferma y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se la declaraba, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado
LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.
S. 105

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8.- Oglasi po pogodbi.

Br. 106 | Punta Arenas, na 27 Kolovoza (Agosto) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTAČA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele —— **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Visko Vielic
KALANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica prohranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim cdlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zelenj, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatikâ engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk
Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.

Prodavaonica raznovrsnih bra nina, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeate, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.
NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alatâ za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA
AVENIDA COLON

Due 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizalke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

El culpable de eso es un hombre sólo, un gobernante inepto, vanaglorioso.....

—¿El ministro Aversperg?

—Habeis acertado, príncipe.

—¿Cómo no habia de acertar, sabiendo, como sé, que pronto va á caer.

—¿Acaso su majestad os ha hecho alguna mención al respecto?... Rápidamente dijo, deseoso de saberlo Rottal, miéntras su redonda y rosada cara mayormente se le encendia.

—Todo el mundo dice, que Auesrsperg va á caer.

—Según oigo, va á ser ahora Lobkovic primer ministro. Lobkovic es un excelente hombre, el primer hombre de estado del mundo, un verdadero génio. ¡Oh, yo siempre he asegurado que es un verdadero génio!

—Es verdad, vos habeis sostenido siempre eso referente á Auersperg.

—Ruego, príncipe, ¿cómo creeis eso? sonrióse Rottal.

—Yo creo, que Lobkovic no seria un génio, si se llegara á saber realmente que no llegará á ser primer ministro.

—Pero, príncipe, ¿cómo opinais eso?....

—Como he dicho.

—Sí, sí, yo sé que lo decís en broma, pero volvamos á nuestra anterior conversación: cierto, un gran cambio! Lo que Auersperg, diremos, ha echado á perder, compondrá Lobkovic. Es así, ilustre príncipe. Celebro que me hayais honrado con vuestra visita, por cuanto os podía aclarar ciertos asuntos, si me permitís, y eso de acuerdo con los deseos de su majestad. Vos habeis oido, que el conde Nadasdy ha escrito minuciosamente, ó si se quiere, él ha traicionado, diremos así, la conspiración. Ahora se pregunta: ¿por qué los magnates húngaros han maquinado un algo? La respuesta es clara: el descontento en Hungria. Yo admito, hasta cierto punto, que haya sido el tal descontento; como hemos dicho, yo juzgo así, justificado. Oh, yo eso lo reconozco; y el príncipe Lobkovic tambien, no en presencia de cualquiera por cierto, lamento muchísimo, que se hayan reavivado en el Estado ciertas discordias. En cuanto al conde Nadasdy, yo no extraño.....

—Qué es lo que no estrañais?

—El ha traicionado, tal vez, é inculpado sea dicho entre nosotros—sí, calumniado á sus adversarios, y estaria por decir, pues yo lo creo, que Nadasdy está irritado en contra de vos tambien, y aún seguro, puedo decirlo con ánimo tranquilo, que es Nadasdy, ilustre príncipe..... Se detuvo Rottal y tristemente meneó la cabeza.

—¿Qué quereis decir? saltó el ban y lo miró fijamente.

—No quisiera dar en la herida, recordaros á vuestro hermano.....

—Ni palabra de mi difunto hermano.

—Quise tan sólo.....

—Dejadle que descanse en la tumba.

—Nadasdy era adversario de vuestro hermano: se trataba quien la corona húngara..... No, no el jabalí, sino un asesino secreto! Hallóse tan sólo una herida de bala, y ¿quién fué?.... Nadasdy ha sobornado á un paje de vuestro hermano, Nadasdy es el causante de aquel oculto homicidio. (*)

—Todo cuanto he escuchado en este momento de vuestra boca, es una invención viperina, indigna y abominable inculpación.

—Nadasdy ha traicionado á vos, á su amigo, luego entónces ¿es extraño acaso que él haya mandado á vuestro hermano, á su?.....

Rottal calló, estupefacto. Miéntras él estuvo hablando, el corazón de Pedro bullía cada vez más, se le estiró el rostro, se le frunció el cejo, las pupilas le centelleaban de profundo odio y desprecio. Su mirada á manera de arco férreo, oprimió la garganta de Rottal y ahogó en ella las últimas palabras.

Al cabo de un prolongado silencio, balbuceó el conde, diciendo, que lamentaba inmensamente haber sofocado y apenado involuntariamente al príncipe, luego agregó:

—¡Olvidemos lo pasado! Ni su majestad piense tampoco en ello. Que haya paz en la monarquía. Esos convenios secretos, esas, que digamos, conspiraciones, todo eso se puede echar en olvido, arreglar; pero ¿cómo hacer para libertar las tierras cristianas de la pisada caballar turca?

(*) El héroe príncipe Nicolás, hermano del ban Pedro Zrinski y su antecesor, según los historiadores austriacos, fué muerto por un jabalí durante una caza; pero hechos inconmovibles han demostrado que él fué asesinado alevosamente durante esa caza, por esbirros pagados al efecto por la camarilla de Viena. (Nota del traductor).

Continuará.

Jerolim Martinich

vis-à-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinjin i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svako vrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama, postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—**Odjel gvozdenih predmeta, oruđja, alata i t. d.**

GJURO GRGIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemiche postaje za «crno vino»: zeste 14.4° g; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.; Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao i ozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.—

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich-Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Aires, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKAR NA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagajau se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Na korist Nerezisca, a na ponos nereziskih iseljenika.

Santiago (Chile) na Petrovo 1910.

«Prava Crvena Hrvatska» bila je donijela, koncem prosle godine iz Nerezisca na Bracu slijedeci dopis:

(Nova era kod nas). U drugoj polovici rujna zasjeo je opcinsku stolicu kao nacelnik gosp. Vinko Karstulovic, postena dusa, uvjeren katolik, odusevljen Hrvat, danas najsimpaticnija osoba u varosi, covjek bez ikakve ambicije, neodvisan, a pravedan. Na cast mu sto ga njegovi takmaci u jednom listu pri kandidaturi nazvase krscanskim-socijalom a poslije izbora fino mu pokadise. Hocemo da taknemo g. Vinka Karstulovica najboljom svrhom. Pred blagopok. njegovim ocem drhtali su ljubitelji nocnih tmica, jer je bio ostra vida i fina recimo nosa. Njegovu sinu ne fali poleta uz bastinjena svojstva starijih. Otvorimo oci. i srcem na dlanu recimo: Nereziscani nemaju nikoga za sebe, t. j. mali puk nema oca. Jedan mu se namece, ali narod obljubiti ga ne moze. Mogao bi biti plemenit, darovit, ljubezan, ali narod veli, koga zmija ujede i gusterice se boji. Fali mnogo pretendentu da se nametne puku, jer on ovaj narod ne moze uzljubiti, nijesu ovo njegova braca, njemu su tamo u Pulji i na bregocima, njega narod ne razumije, jer on je od «buon giorno» «buona sera», a nas narod ne pozna vec dobro jutro i dobra vecer.—Rekosmo, da mali puk nema nikoga za sebe, ali kada bi gosp. nacelnik po duznosti i po plemenitosti srca poradio, nama drugog ne bi ni trebalo. Svecenstvo zanemareno, ucitelji isto tako, nitko ne ce da se zamjeri—i onda mora da je narodu tesko—Od gosp. nacelnika cekamo i trazimo u koliko smijemo, da razvije svoj program.

On nije ni veliki posjednik ni trgovac ni kakav egoista, vec sin puckog oca. onda s puckom zivjeti i umrijeti. Kako da razvije svoj program? Na ekonomskom polju. Sva sela na okolo, siromasnija, neucnija imaju svoje Blagajne, a mi? Nek se ugleda u kolegu g. Bjazevica u Sepetru! Puk se sve vise odalucuje od hrvatstva, prijeti mu pogibelj da bude zaveden u tor Talijana. Je li za cudo, da u 20.om vijeku nemamo hrvatskog drustva, vec nekakav «club» internacijonalni iz obzira pramu nasim dusmanima? Nasa glazba internacijonalna. Cemu to? Jer svak ju podupire. Toga necemo! Ono par kruna sto no ih zrtvuju talijani odbijmo im ih, a sami se pozepajmo! Bolje nista nego sarena! Vijek je ovo u komu svakomu moras citati na celu sto je, dok na zalost nasi talijani bane se, a mi da bi se stidili?! Nas g. nacelnik treba da se rijesi onih pticica, koje ga stanu oblijetati netom sto plemenita zamisli. U dalekoj Americi ima stotina nasih Nereziscana, koji neprestano doprinasaju (citajte «Materinsku Rijec») za potrebe hrvatskog naroda, a cemu ne bi svom mjestu pomogli, da ih se pozove na pomoc?! Novo ljeto nove dare nosi, a i novo odijelo; te se nadamo, da ce i nas pucki plemeniti sin novim ljetom podariti, bilo osnutkom Seoske Blagajne, bilo Potrosne Zadruge. Uhvamo se, da ce prvim 1910 u Nereziscu razviti se hrvatski barjak nad hrvatskim drustvom, da ce glazba zasvirati kao cista hrvatska a ne internacijonalna! Gospodine nacelnice, sjetite se, da za hrvatski narod, za njegove potrebe i pravice nije necasno moljakati. Zasucite rakave, prenesiti Vase srce na Cilensku gore i zavapite sto vas grlo nosi pomoc u nase brace i sinova! Tamo je Vas plemeniti i zauzetni brat Ivan; pak sto on ne bi mogao skucati za prosvjetljenje Nerezisca? Svaki peti nas mjescanim, da polozi 1000 kruna u Blagajnu, koja bi se utemeljila, kolika bi se svota sakupila? Mi cekamo, a na Vam je da djelom pokazete, a nadjete li se osamljeni otklanjamo odgovornost od Vas, nu red je da se odlucite!—Nekoliko Vasih opcinara».

Odnosno na gornji dopis iz Nerezisca u «P. C. H.» nerezlski puk obratio se je opcini, naime njenom nacelniku, da bi se ustanovila Seoska Blagajna, ili Potrosarna Zadruga, e da bi se time spasio od nevolje i od sisavaca koji ga iznemagaju od pamtivjeka. Opcina i nerezlski rodoljubi odazvase se zelji puka i vec se znade, da u Nerezscu postoji od sijecnja mjeseca «Nereziska Zadruga».

Buduc da Zadrugi treba jos nabaviti sve sto je puku potrebito, t. j. jela, odjece i obuce, uz nisku cijenu, a tu ne moze priskociti u pomoc Opcina jer ne samo da nema pritieka, nego ima duga od preko 30.000 kruna, zato se ona obraca na nas Nereziscane, koji se nalazimo u ovi Kraj svijeta, da priskocimo u pomoc nasoj braci.

Imade nas lijepi broj Nereziscana u Punta Arenas, u Ororo a nekoliko u Calamu, Santiago i drugdje, koji mozemo koristiti puku svojstvu i rodbini, te ga mozemo spasiti s nasom pomoci a preko Nereziske Zadruge.

U to ime molim vrijedne sumjescsne, da se u pojedina mjesta slozno dogovore i odaberu jedan odbor od dva ili tri lica, koji bi se zauzeo sakupljati doprinose i upravno poslati novce Nerezlskoj Opcini, uz imenik plemenitih darovatelja, neka nereziski puk znade, tko ga je i koliko pomogao, u najpotrebitije vrijeme, jer svi znademo, da nase siromasno mjesto je najvise pretrpjelo usljed bozjih bica sa jedinim njegovim proizvodom —vinom.

Opostcimo se dakle ko pravi Nereziski rodoljubi, pak ce nas puk blagoslivjati, a utjeseni ce moliti za nasu srecu.

Molio bi pak pojedini odbore da bi blagoizvolili javiti nasoj zasluznoj «M. R.» izpadak doprinosa, sa prepisom darovatelja nek se takodjer preko nase vrijedne novine sirom novog svijeta znade, kako i koliko su se Nereziscani istakli sa plenitom pomocu.

Preporucau pak g. urednlku i vlasniku zasluzne «Domovine», e da bi prenio ovaj clanak, nek je vise na znanje nasim Nerezlscanima, koji zivu u Punta Arenas, na cemu lijepa hvala.

Jos mi je jednu dati na znanje mojim sumjescanima a to je ova:

Nereziska Opcina namjerava rasvjetliti mjesto sa Acetilenskim plinom (Gas Acetileno) i to radi pogibelji zivota, uzrokom crnog mraka, koji ondje vlada u zimska doba, postaviasi dvaestak fenjera. Ali i za tu lijepu osnovu hoce se novaca, barem 2.000 kruna, docim Opcina ne razpolaze ni sa krunom, tu se hoce Amerikanskih lira. Pa ako je moguce da se i za tu lijepu svrhu sakupi toliko novca, nista bolje, jer i to bi bilo na diku nas Nereziscana. Ako je pak tesko sve u jedan put, onda uredimo prije jedno pak drugo plemenito djelo.

Na posao braco za svoj rod i dom. Opostenimo se.

Ivan Karstulovic.

Rado smo uvrstili gornji poziv velezasluznog gosp. Ivana Karstulovica i stavljamo ga na dusu njegovim sumjescanima ovdje nastanjenim.

KRONIKA

Vrijednost novca.

1 lira vrijedi 23.60

Pucanje u niksan.

Kako smo proslog puta kazali, a o tomu i mjesno novinstvo skoro svakog dana govori, «Club nacional de tiro al blanco» pozvao je sva ovdjesnja drustva, da izaberu izmed sebe petoricu, koja ce na ime drustva natjecati se u pucanju u niksan i pozvali smo ih, da se upisu kod doticnih tajnistva.

Danas nam je ponovno preporuciti istu stvar. Znamo da izmed nasih naseljenika ima ih mnogo dobre ruke i oka, pa bi bilo uprav grehota, da se ne prijave u sto vecem broju i sto je moguce prije, da se navrijeme ucini pokusna vjezba i odabere petoricu, koja bude najbolje gadjala.

Posto su upravitcljstva svih hrvatskih drustava odredila, da ce se natjecati u pucanju i da se prijave hitrije oprave, ma kojemu hrvatskom drustvu pripadao strijelac, moze se prijaviti ili gosp. Juriu Jordanu, presjedniku Hrvatskog dobr. drustva, ili uredniku «Domovine» ili gosp. Andriji Juricicu, koji ce, kao vjestak, ravnati

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

pokusnim vjezbama i davati potrebne naputke. Ne valja zaboraviti, da je svakomu dopusteno da po volji izabere oruzje i da ce se pucati na 300 i 400 metara Dobitnici ce primiti srebrenu medalju, a drustvo, kojem pripadaju, spomendar u vrijednosti od 150 talira.

Sjednika od cetvrtka.

Hrvatsko dobrotvorno drustvo drzalo je u cetvrtak vanrednu sjednicu, na kojoj je im mo ostaloga bilo na dnevnom redu i biranje podpresjednika, posto se je dosadnji odrekao casti.

Bi izabran potpresjednikom gosp. Marko Bizaca.

Ratno brodovlje na polasku.

Prosle sedmice zaustavila se u ovoj luci krstarica kraljske talijanske ratne mornarice «Etruria», koja je nakom nekoliko dana proslijedila put Valparaisa, da na proslavi stogodisnjice zastupa Italiju.

Ove sedmice pak usidrila su se dva argentinska broda «Belgrano» i «San Martin» koja su proslijedila put Valparaisa, nakon jednog dana boravka, da na stogodisnjici zastupaju svoju zemlju.

Glazba.

Egsekutivni odbor za proslavu stogodisnjice sastao se proslog utorka na vijecanje.

Posto se procitao zapisnik pregjasnje sjednice, gosp. Ivan Krstitelj Contardi, koji je bio ovlasten, da organizira glazbu, izvijestio je, da mu zdvora nije poslo za rukom dobaviti ni glazbara ni ucitelja i na temelju toga ovlasten je ponovno, da istu organizira sa glazbarima, koji se nalaze u Punta Arenas.

Tako je moglo i prvo biti dobro!

Prenos presjednikovih zemskih ostanaka.

Definitivno se zakljucilo, da ratna krstarica «Blanco Encalada» odjedri prvih rujna put Hamburga, da doveze zemske ostanke presjednika D. Pedra Montt.

Licne vijesti.

Proslim postarskim parobrodom povratio se iz glavnog grada republike guverner ovoga teritorija, gosp. Ferdinand Chaigneau.

Takogjer je s njim dosao i novoimenovani tajnik gosp. Temistokle Urrutia.

Dobro nam dosli.

Buduci presjednik?

Nije jos ni cvijece uvehlo na mrtvackom odru presjednika chilenske republike gosp. Montt, a kandidati na presjednicku stolicu rastu kao gljive. Previse ih je, pa se niposto ne moze kazati ko ce biti izabrani od toliko zvanih i nezvanih. U zadnji cas se javlja, da je kandidatura ministra u Italiji gosp. Santiaga Aldunate Bascuñan naj popularnija, pa da bi se s toga lako moglo dogoditi, da on bude i biran. Sve su liberalne stranke za nj, one su ga pace i oznacili svojim kandidatom.

Posjet argentinskog presjednika.

Brzojavke navijestaju, da ce argentinski presjednik Preuzviseni gosp. Figueroa Alcorta otputovati za Chile dneva 14. rujna i doci u Santiago dne 16. istog mjeseca u jutro.

Pratit ce ga ministri rata i bojne mornarice i eskadrona granitira San Martin.

Za sluzbeni pricek.

Doznajemo, da je vlada doznacila gosp. Guverneru 20.000 talira za pokrice troskova, koje ce prouzrociti sluzbeni pricek stranih odaslanstva, koja igju na proslavu stogodisnjice.

RAZNO

Ljubavno mjerilo.

Americki mjernik Charles Trudow u San Franciscu izumio je dosad neobican stroj, s pomocu kojega bi se imala matematickom tocnoscu izracunati visina ljubavi i prijateltsva, koje veze jednoga covjeka s drugim. Kalifornijski listovi javljaju, da je vec najavljen patent za ovo «ljubavno mjerilo», kako je izumilac nazvao svoj aparat. Pri ovom mjerenju osjecaja ima svaki od pacijenata rukom obujmiti onu stezaljku, koja onda na kazaljci tocno obiljezava stepen ljubavne naklonosti. Ako medju ljubavnicima ne postoji simpatija, onda se kazaljka nikako ne mice. Vele, da ovaj neobicni stroj moze registrirati intezivnost dusevnih pokretaja do najnjeznijega stupnja.

Drustvo proti zakopavanju zivih u Engleskoj.

Ni u jednoj zemlji na svijetu ne boji se svijet toliko mogucnosti da bude ziv zakopan kao u Engleskoj, gdje postoji nnrocito drustvo za cuvanje od prije-vremenog ukopavanja. To je drustvo nedavno imalo godisnju skupstinu, na kojoj je predsjednik drzao govor, u kojem je iznio, da je svakog dana sve veci broj slucajeva sahranjivanja ljudi, kod kojih su lijecinici konstatovali smrt, koja je u istinu bila samo privid na. Presjednik drustva dr. Huker pricao je nadalje, da je i sam bio zvan kod jednoga za koje su roditelji mislili, da je umro. Da nijesu ljudi bili obrazovani i da se nijesu obratili na lijecnika, dijete bi bilo zivo sahranjeno. Dr. Huker je pobijao navode nekih skeptika, koji tvrde da i ziv zakopan covjek umre u sanduku za tri, cetiri casa, jer se kisik ne

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja, krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvodr vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

trosi. On je iznio dokaze pariskog lijecnika Bernara, da ziv zakopan covjek moze moze da zivi u grobu i vise dana. Takav se slucaj desio sa jednim francuskim kaludjerom, koji je patio od ukocenja i tri do cetiri dana lezao u grobu. Kad su ga izvadili iz groba, nasli su, da je njegova ruka bila isjecena od konopca, kojim je lijes bio omotan. Sa naucnog pak gledista utvrdjeno je, da se u zatvorenom sanduku moze ziviti 40—60 casaka. Prividnu smrt ne moze da pozna ni lijecnik, i to dokazuje Dr. Brindley Gyons iz Bermondsa. On je imao prilike da se o tom uvjeri na jednom covjeku, koji se objesio i koga su dva lijecnika proglasili mrtvim. Kad je treci lijecnik vrsio mjere, da se samoubojicu povrati u zivot, poceo je ovaj da dise). Odnijeli su ga zatim u bolnicu i on se je tamo potpuno oporavia.

Kako Nijemci racunaju.

Karl Zichmann, kraljski pruski trgovacki savjetnik pise u «Nineteent Century» o odnosajima izmegju Njemacke i Engleske i u istom clanku med ostalim nalazimo i ovo:

Je li Njemacka zeljna anektirati novih zemalja? Zickmann odgovara: «Naravno, da jest», ali ona ne cezne za nijednim posjedom, sto je vec pod Engleskom. Sto ona hoce dakle? Ima casaka moze biti, kad ona potajno uzdise za Javom ili Sumatrom, ali koji interes ima Engleska za te otoke? Dopustite mi da izrazim slobodno moje iskreno mnijenje, blizu je dan, kad ce se Mala Azija raskomadati i ako bas Njemacka ne zeli, ko bi zaprijecio aneksiju u tom pravcu, kad Njemackoj ne bi sluzilo nego marsirati preko Austrije i razviti svog barjak gdje zeli.....

Koliko se trozi na jednog vojnika u Austro-Ugarskoj.

Svaki vojnik u nasoj monarhiji stoji na godinu kod pjesastva 445 K, lovaca 482 K, topnistva 700 K, linijskih ceta 482 K, vozaca 1000 K. Cijela pjesacka pukovnija stoji na godinu prosjecno 625.680 k. konjanicka pukovnija 837.121 K, artilerij-brigada 1.095-610 K. Oruzje nije ovdje uzeto u racun. Nova puska repetirka stoji uslijed izradbe na veliko u Steyru 60 K, dok je prije stala 80 K. Stare puske Werndlove koje su odalecene (njih preko 400.000 komada svaka prodane su po 1 K i 40 filira komad.

Spomen-Koledar «Jeka».

Jos samo malo primjeraka imamo u Punta Arenas. Ko ne zeli ostati bez koledara, a do danas nije znao godje ga se moze kupiti, neka se prijavi gosp. Andriji Juricicu, u ulici Atacama ili gosp. Jorju Jordanu, u ulicu Llanquihue.

Suc. Ch. Williams

PRODAVA

pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic

Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se pazuja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

Sklaciste fotografienog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ

Ulica Llanquihue ug. Valdivia

Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.

CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica

—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.

VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco Anglo Sud-Americano Ltdo.

Podruznica u Punta Arenas

Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno opremа novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti

W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Njevic

Aconcagua ugao Boliviana

Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich

— AGENTURNI POSAO.

Zausima se za namjestanje novca na prvu ukinjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo

Primih:

Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 1/2 kg

Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1c. vrsti.

Zeste pitke i za gorenje.

Vinija obicnih i za obitelji.

Sapuna francuskog i «Sunlight».

Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT

LEGITIMA

con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legitima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legitima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legitima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.

S. 105

SCOTT & BOWNE, Quimicos, NUEVA YORK.

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 8.— Oglasi po pogodbi.

Br. 107 | Punta Arenas, na 3 Rujna (Setiembre) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele —— **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene cienc, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Pisko Violic
KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.

—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt

Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.

Franco Batistich.

Radionica Pokujstva

Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i sladnjeg pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca. Zajamcena dobra izradba.

A. Senkovich.

Hotel i Restaurant

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.

Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO

—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.

Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.

Novela i pjesmarica hrvatskih.

W. Seliger.

Doktor Pais

Lijecnik.

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins

engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.

—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.

OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u frama.

Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.

Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.

Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.

ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

N. Stambuk

Errázuriz izmed Aconcagua y Chiloé.

Prodavaonica raznovrsnih hra nina, likera, kolonijala i delikatesa. Vina, zeste, sijena argentinskog i t. d., i t. d.—Posluga na kucu.

NA VELIKO I MALO

ZELJEZARIJA

N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.

Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO

CHINA — VINO

Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA

AVENIDA COLON

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.

Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

Yo se que esa es la mayor preocupación de su majestad, que de muy buena gana declararia la guerra al sultán; pero le ata aquella fatal paz varsoviana. ¡Oh, nadie mejor salvaguarda sus intereses que el que menos errores comete!.... Principe, ¿no habeis pensado nunca, por ventura, cómo se podria inducir al sultán á que viole aquella paz?

—Eso no seria muy difícil, contestó el ban airado, todavia irritado y de cejo fruncido.

—Perdonad, pero me parece que os engañais....

—Yo demostraré que el sultán está dispuesto á celebrar una alianza conmigo en contra del rey Leopoldo.

—Vos os chanceais....

—No, rebatió Zrinski y lo cruzó con una mirada.

—¡Oh, ilustre ban, qué hermoso seria eso, si vos indujérais al sultán á que quebrantara la paz! Todo el mundo cristiano bendeciria vuestro nombre, vuestra gloria seria eterna. En pocos dias os apoderariais de todas las tierras cróatas, los turcos quedarian distante de vuestra patria, todo el ejército tudesco saldria de Croacia, porque entónces innecesario. ¿Y cómo pensais?....

—¿Deciais? preguntó resueltamente el ban, volviendo del pensamiento en que habia quedado sumido.

—¿Ofrecer al sultán la alianza?

—¡Enviaré alguno á Constantinopla!—contestó con franqueza.

—Príncipe, se trata de nuestro pueblo cristiano, de la santa religión de Jesús. Nuestro amorosísimo monarca implorará todos los dias á Dios, para que vuestra empresa, con felicidad....

—¡Adios, conde! lo saludó el ban sin mirarlo siquiera; luego lentamente ensimismado salió al corredor.

—¡Que Dios bendiga todas vuestras obras! Ilustre príncipe, príncipe.... iba inclinándose Rottal tras él, hasta el mismo corredor.

El ban Pedro, al volver apresuradamente de la corte á su palacio, relató minuciosamente á Catalina lo que habia hablado con el rey y con el conde Rottal. Estaban sólos en el hermoso salon, que de vez en cuando era bañado por el sol, el cual asomaba por entre las nubes, despedazadas por el fuerte viento. Catalina lo habia estado escuchando con atención, y cuando se hubo callado, quedóse muy pensativa. El se paseaba por el salón, y se conocia perfectamente que algo le minaba la cabeza.

—Pedro, siéntate á mi lado, llamóle Catalina suavemente.

—¿Qué piensas tú querida esposa?.... Has oido lo que he hablado con aquellos....

—Pienso que mi alma, desde que vivo, no ha estado tan acongojana como ahora, en cuanto he oido.... ¡Tú que envíes tus hombres á Constantinopla! calló la banitza, notando él como se estremecia ligeramente la mano de ella en la suya.

—Todo bajo pretexto....

—Pedro, piénsalo bien....

—Los turcos se han apoderado de Candia, ahora tienen las manos desocupadas; sabes que no pueden estar sosegados; caerán sobre la Croacia, y nosotros somos los más próximos al golpe. Centenares de veces convenian nuestros antepasados con las bajas musulmanas, para que protejieran la vida de sus propios súbditos, para que los turcos no les incendiaran sus bienes. Mandare mis hombres á Constantinopla, á fin de llegar á conocer los designios turcos, mi propio destino.

—Nuestro destino está en las manos de Dios.

—Miéntras él sultán esté conferenciando con mis emisarios, espero, se mantendrá en paz. La obligación y la miseria me inducen á dar ese paso.

—Comprendo: no puedes de otro modo.... suspiró la banitza.

—Como te dije, demostraré al rey que los turcos siempre están dispuestos á la deslealtad.

—¿A resolvernos entónces de una vez? El sultán invadirá con toda su fuerza nuestro Estado, si nosotros no hicimos con él esos tratados.... Si, es verdad, no te queda otra cosa....

—Así es, confirmó Pedro, y estrechó su mano.

—Oye, Pedro....

—¿Qué deseas? saltó él sorprendido.

—Tú no te has propuesto, no, no te has.... ¡Oh, que terrible! cubrió la banitza los ojos con su mano derecha.

—¿Por favor?....

Continuará.

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i masline u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svákovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najnizje vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—Odjel gvozdenih predmeta, drugje, alata i t. d.

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

PAROBRODARSKA PLOVIDBA

Austro - Americana

Braca Cosulich - Trst

Upravna i brza pruga izmed Buenos Airesa, Montevideo, Las Palmas, Cadica, Napulja i Trsta.

Postarski parobrodi prvog razreda, netom sagradjeni i veoma udobni.

Opravnistvo: Punta Arenas, Josip Pasinovich.

— Vozne Cijene snizene. —

SKARNAPARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefiti cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturería "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Iz domovine

Objesio se.

Dne 24/7. 1910. objesio se Josip Vinter, seljak u Bedljevini, u pasnjaku Breziku na joscic za kajis. I to cudo nevidjeno, objesio se je na sjedecke. Tesko je raspoznati da je objesen, vec tako izgleda, kao da sjedi u hladovini.—Uzrok samoubojstvu je taj, sto je bio vec dulje vremena sa svojim zetom Franjom Gruberom u svadji, te su se opet svadili i potukli. te posto je stari u toj bitki izvukao kraci kraj, isao je i objesio se je. Jedan seljak ga je nasao, trazeci svoje konje.

Otkrice spomenika Mihanovicu.

U ubavom hrvatskom Zagorju, ispod starog Cesar-grada, a na medji dvijuh posestrima Hrvatske i Stajerske, gdje tece bistra Sutla, bio je dne 7. kolovoza u mjestu Klanjcu otkriven spomenik narodnom velikanu, pjesniku nase prekrasne narodne himne «Lijepa nasa domovina», Antunu pl. Mihanovicu Petropoljskom. Odbor za podignuce spomenika dao je izraditi prekrasan spomenik, kojeg je izradio hrvatski umjetnik Robert Franges-Mihanovic.

Grozna nesreca u-Americi.

«Hrvatskom Radniku» pise prijatelj iz Fallus Wiew, O.:

Ovdje se je dogodila upravo strasna nesreca od vatre i to na 14. o. mj. u 12 sati u noci. Nitko jos ne zna, kako je vatra nastala, ali se opcenito, drzi, da ju je netko potpalio i to radi karata, jer su u njoj bili sami kartasi.

U kuci, koja je izgorjela, imao je stanovanje nas zemljak Mile Jancic. Kod njega na burtu bilo je sesnaest nasih zemljaka.

U vatri su poginuli sljedeci: Pavao Sakalo, Mirko Glode, Gjuro Pavlovic, Pane Pejic, Jovan Rekic, Mile Kostres, Pavao Marilović, Mica Likic, Mile Janjic, te Milan sin i njegova zena.

Za ostalu se trojicu ne zna, koji su bili.

Grom ubio seljaka u Sesvetama.

U utorak 19. pr. m. ubio je grom seljaka Miska Skefa iz Vugrovca, koji je sa svojim sinom Petrom okapao kukuruz. Sin je bio udaljen 30 koracaja od oca i vidio, kako je strijela udarila, kako je planulo i zadimilo se. I njega je munja omamila, pa kad je potekao k ocu, bio je ovaj vec mrtav.

Rijesena, a ubila muza.

Dne 13. pr. m. odrzana je u Zagrebu pred sudb. stolom rasprava proti Magdi Pudjak. sto je 9. lipnja o. g. ubila svoga muza. Bilo je to u Selnici kraj Sesveta. S pocetka, kad su se uzeli, dobro su i slozno zivjeli, no poslije se muz Fabijan poceo opijati i pijan tukao je nemilosrdno Magdu, koja je cesto u noci morala u kosulji pobjeci k susjedima. Zena se tuzila i kod oblasti i muz je bio cesce radi toga zatyoren, no kad bi izisao iz buhare, napio bi se onda se osvetio svojoj zeni. Tako je bilo i 9. lipnja. Toga jutra dosao je Fabijan pijan kuci i trazio od Magde novaca, a kad mu ih ona nije dala, stao ju je tuci nekim zeljezom, a i pucao je na nju iz revolvera. Onda je posao u stalu i stao bijesno lupati po jednoj kobili, na sto je tamo dosla Magda, te se popravdali, a kad je Fabijan opet na nju uperio revolver, pograbila je ona sjekiru—i puk dvaput po glavi. Fabijan se slozio mrtav. Tako je iskazala Magda.

Na raspravi je dokazano, da ju je muz zlostavljao, da je ona bila cestita zena i sud ju je rijesio svake krivnje, jer je uzeo, da je to zena pocinila ne doduse u nuznoj obrani, nego uslied neodoljive sile. Drzavni odvjetnik ulozio je proti osudi nistovnu zaobu.

Sestra ubila brata.

U nedjelju 10. pr. mj. dosao je seljak Stevo Starcevic iz Glinske poljane sa svojom majkom i sestrom u kolograditeljsku radionicu Ivana Tumpica i sinova u Glini. Nakon svrsenoga posla uputi se isti u jednu trgovinu, kupi nabijen revolver i povrati se u dvoriste gore spomenutih, te pristupi materi i sestri sa revolverom u ruci i rece: Sestro, vidi sto sam kupio. Dade joj revolver u ruke, nu cim ga je ova primila, odape i pogodi brata u srce. Ovaj se srusi mrtav. Nesretnik ostavlja za sobom zenu i petgodisnje dijete.

Skole druzbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Druzba sv. Cirila i Metoda za Istru uzdrzava na otoku Krku jednu skolu, na Cresu dvije skole sa pet razreda, jedno zabaviste i jedan krojacki tecaj na otoku Losinju dvije skole sa sest razreda, dva zabavista i 1 krojacki tecaj, u Puli jednu skolu sa 6 razreda i 1 nastavni tecaj, u puljskom kotaru 6 jednorazrednica, u pazinskom 2 jednorazrednice i 1 zabaviste, u voloskom kotaru dvije jednorazrednice, u koparskom takodjer 2, u poreckom 7 jednorazrednica i 2 dvorazrednice. Na svim tim skolama poducaje do 50 ucitelja i uciteljica. Druzba imade do sada 16 skolskih zgrada, od koji su neke i sa stanom ucitelja. Gotovo sve te skole imadu se boriti s talijanskim skolama njima nametnutim sto od strane zemlje, a sto od strane drustva «Lega Nazionale». U gradu Cresu imade nasa cetverorazrednica sa zabavistem vise djece, nego li javna talijanska skola sa 12 ucitelja. U Velikom Losinju nasa skola napreduje od godine do godine na stetu talijanske. U Malom Losinju druzbina se skola lijepo drzi: ondjesna nasa jednorazrednica sa zabavistem i krojackim tecajem broji preko 200 djece, koja bi se bila sasvim izgubila, da nije bilo druzbine pomoci. Isto bi se bilo dogodilo i u Pulju, gdje sada polazi druzbinu skolu preko 400 djece, dok ih jos nekoliko stotina ceka otvorenje novih razreda na zgodnim tockama grada. U najblizoj okolici Pule ima druzba 2 skole, od kojih 1, ona u Banjolama, imade protiv sebe Leginu skolu. U Svetvincetu ne moze talijanska skola da odolijeva druzbinoj, a u Raklju je Lega morala zatvoriti svoju skolu, jer joj je druzbina u istom mjestu pokvarila racune. I buntovni Labin, to ljuto gnijezdo opasano je sa 4 skole, kojih ne bi bilo, da nije bilo pomoci druzbe. Zamasnu zadacu imade druzbino zabaviste u Pazinu. U Vabrigi i Kasteliru, na vratima Poreca, druzbine se skole s uspjehom bore protiv talijanski ukolliko crta dostaje, da se vidi blagotvoran rad nase druzbe. Jedan pogled na istarsku kartu dostajat ce, da se shvati zamasitost druzbinih skola.

KRONIKA

Vrijednost novca.
1 lira vrijedi 23.60

Preminuo.

Prosle subote preminuo je, nakon duge i teske bolesti, Ivan Mikacic. Bilo mu je cetrdeset godina a rodio se na otoku Bracu. Ima lijep broj ljeta, da je amo doselio. Ovdje se i okucio, pa eto zavi vjernu drugaricu u crno. Bio je clan Hrvatskog dobrotvornog drustva, koje se zauzelo, da mu, kao svom ponajboljem drugu, iskaze zadnju postu, kako je i zasluzio. Do vjecnog pocivalista pratilo ga ie preko tri stotine dusa. Dirljivo nadgrobno slovo izrekao je gosp. Juraj Jordan, presjednik Hrvatskog dobrotvornog drustva.

Pokojniku laka zemlja, a njegovim nase saucesce u bolesti.

Pir.

Dne 29. kolovoza vjencao se gospodin Anton Ivanovic, rodom iz Sutivana na Bracu, sa milovidnom gospojicom Cvijetom Sapunar, sestrom naseg dicnog nadporucnika Hrvatskog dobrovoljnog vatrogasnog drustva, rodom iz Lozisca istoimenog otoka.

Mladom paru zelimo dug meden mjesec a njihovim od srca cestitamo.

Spomen-stup.

Poznato je, da su se sva pripomocna drustva slozila, da podignu stup u spomen stogodisnjice chilenske neodvisnosti

JURAJ JORDAN
Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

ili bolje receno neodvinosti nase druge domovine. Clanovi svih drustava vesele se, da ce i kasnija pokoljenja, sve dok zub vremena ne izgrize stup spominjati, ako ne njihova imena, bar ono drustva kojeg su bili malena cestica. I svi su zadovoljni spomenikoni, koji podizu republici i sebi.

Nema pravila bez iznimke! Nasla se i ovdje jedna: Austrijsko pripomocno drustvo. Tu mnogi clanovi nijesu zadovoljni, jer su sve samo nasi ljudi, da ih se do 100 godina, pa unaprijed drzi «alemanima», a oni su Slavi, pa nam napokon i dosagjuju pitanjima, kako bi i oni mogli kasnije, barem *figurat*, da su bili rodoljubni.

Naputak ce nas mnogo stati, ali cemo ga sasvim tim kazati.

U spomenutom su drustvu uplivnije osobe sve sama mletacka «signoria» i vladaju se po onoj: «Slavi—si; croati mai». Drustvu po tom nije moguce nadjenut hrvatsko ime, a oni, te bi to zelili, treba da se poklone glavama, pa da ih prokusaju, jesu li uprav slaveni na srcu, kako i na jeziku; treba da poduzmu cim prije sve moguce, da drustvu promijenu ime u ono opcenito slavensko, kad nije vecina svijesna svoje prave narodnosti. Ali to mora da se ne kasni, jer ce presjednik, i onaj iza legja mu, dati odmah uklesati na mramornoj ploci austrijsko ime na mjestu, koje mu po redu odgovara, pa onda nek urezivaju ona drugih drustava.

Mislimo, da se ovo dobro razumije, pa molimo da nam se pitanjima unaprijed ne dosagjuje.

Iz urednistva.

Samo jos malo dana, pa cemo slaviti stogodisnjicu neodvisnosti nase druge domovine. Tom prilikom ce «Domovina» izaci su 16 stranica u 800 primjeraka pirnog ruha, ukrasena slikama velikama od god. 1810. i onim, te su ih slijedili. Potrebni za to *clicheji* prekjucer su krenuli iz Valparaisa parobrodom «Junin», kako nam brzojav priopcuje.

Posto ce u ovom svecanom izdanju «Domovina» opisati i zivot i stanje nasih naseljenika, to se ona uzda, da ce joj oni pomoci nadoknaditi preogromne troskove koje izdanja slicne vrsti nanese, a u cast svoju i zemlje, koja ih je rado prigrlila kao vlastite sinove.

Da spomenuti broj «Domovine» izagje uredno, kako se pristoji, propusti ce se onaj od dojduce subote, sto mislimo da ne ce nikomu biti neugodno.

RAZNO

Pravedan sudac.

Ruski napisao: *Lav Nikolajevic Tolstoj.*

Alzirski emir (knez) Banakus cuo je pripovijedati o pravednosti nekoga suca u jednom pokrajinskome gradu i nema toga zlikovca, koji bi se mogao pohvaliti, da ga je bilo kako prevario. Da se emir o tome osvjedoci, preobuce se kano trgovac i zaputi se u onaj grad.

Na ulazu u grad priblizi mu se jedan sepavac i zamoli milostinju. Emir mu pruzi darak i krene da ce dalje, ali ga sepavac pograbi za haljine a Emir ga zapita: Sta trazis? Zar ti nisam dao darak?

—Istina je—rece sepavac—dao si mi darak, ali te molim jos za jednu milost: primi me na svoga konja i prenesi me do trga, jer bi me deve i konji mogli lako da sataru.

Banakas uze prosjaka i stavi ga na sape svoga konja, pa s njim dojasi do trga.

Ovdje ustavi on konja, ali prosjak ne sadje.

—Zasto ne silazis?—upita ga emir.

—Sadji. Dosli smo na mjesto.

—Zasto da sadjem?—prihvati prosjak.—Ovo je moj konj! Ako ne ces s lijepa da mi ga pustis, a mi podjimo do suca.

Mnostvo ljudi se je sve vise sakupljalo oko njih i slusalo, kako se pravdaju.

—Jest, podjite u suca, govorili su oni.—On ce vas nagoditi.

I nije bilo druge, Banakas i prosjak podju do suca. Na sudu bila je prava tisina, a sudac je pozivao po redu jedne za drugima, da im kroji sud.

Prije nego li dodje red na emira, sudac pozva preda se gradjanina i seljaka. Oni su se pravdali za zenu: seljak je tvrdio, da je zena njegova, a gradjanin je jamcio, da je njegova.

Kad je sudac cuo razloge obojice, zasuti, pa im rece:

—Ostavite zenu u mene kod kuce, a vi se sutra povratite.

Za njima udjose mesar i trgovac s uljem. Na prvome su se opazali tragovi krvi, a na drugomu uljene mrlje.

Mesar je drzao u stisnutoj saci novac, a trgovac ga je cvrsto drzao za ruku.

—Kupio sam ulja u ovoga covjeka—govorio je mesar—i masih se za kesu, da mu platim, kad me on pograbi za ruku, namjerom da mi ukrade novac, pa smo dosli k tebi, ja s mojom kesom, a on drzec me za ruku.

—Ne, nije tako! Novac je moj i on mi ga je htio ukrasti—prihvati trgovac s uljem. Mesar je dosao da kupi ulja i molio me, da mu promjenim zlaticu: ja ju uzeh i stavih na klupu. On ju pograbi i htjede da ce uteci, a ja ga uhvatih za ruku i ovdje dovedoh.

Sudac stade da misli, pa rece:

—Ostavite ovdje novac, pa se povratite sutra!

Napokon dodje red na Banakasa i na prosjaka. Emir ispricа sve, kako je bilo, a sudac slusa, pa ce upitat prosjaka, da on kaze svoju.

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod opremа novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim hrvatskim i srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raznicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

T. Valenzuela
Slikar
Radnja dobra uz veoma nisku cijenu
CALLE ÑUBLE
entre Valdivia i Av. Colon — Edificio Verscheure.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.
Ulica Roca
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumanna
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

—Sve sto je rekao ovaj covjek, prosta je laz—rece prosjak. Ja sam jasio kroz grad, kad me on zamoli, da ga uzjasem do sebe na konja i povedem do trga. Uzjasih ga i povedoh kamo je zelio, pa kad je imao da sadje, ne htjede, govoreci da je njegov, konj, sto je ocita laz!

Sudac zasuti, pa rece:

—Ostavite konja i povratite se sutra.

Sutra dan sakupi se mnogo svijeta, da cuje, kako ce sudac suditi.

Prvi stupise pred njega gradjanin i seljak.

—Uzmi svoju zenu!— rece sudac gradjaninu—a seljaku neka se dade petdeset batina.

Gradjanin uze zenu, a seljaku pred svima oladise batine.

Sad sudac pozva mesara.

—Novac je tvoj! rece mu, pa se obrati prama trgovcu ulja i naredi, da mu se dade petdeset batina.

Sada dodjose na red Banakas i sepavac.

—Bi li poznao svoga konja izmedju drugih dvadeset?—upita on emira.

—Da, poznao bih ga!

—A ti?

—I ja—odgovori sepavac.

—Podji sa mnom—rece sudac Banakasu:

Podjose u konjusnicu i emir odmah upozna svoga konja izmedju drugih dvadeset. Zatim pozva sudac sepavca, da naznaci svoga konja. I prosjak poznade konja te upre u nj prstom. Tada se sudac vrati na svoje mjesto i rece Banakasu:

—Konj je tvoj! Uzmi ga!

Poslije ove zadnje osude, vracao se je sudac svojoj kuci, a Banakas krenu uzastopce za njim.

—Sta ces jos?— upita ga sudac.—Zar nisi zadovoljan s mojom osudom?

—O ne, ja sam vrlo zadovoljan.

Nego zelja me mori, da saznam, kako si ti znao, da je zena onoga gradjanina, a ne seljakova, da je zlatica mesareva, a ne trgovca s uljem i da je konj moj, a ne prosjakov.

—Evo, kako sam saznao za istinu o zeni onoga gradjanina. Jutros sam je pozvao, preda se, pa sam joj rekao: Nalij tinte u moju tintarnicu!—Ona uze tintarnicu, brzo je ocisti i pomnjivo nalije u nju tinte. Dakle ona je bila vjesta takvom poslu. Jer da je bila seljakova zena, ne bi zaista znala tintarnice napuniti, i po ovome sam vidio, da ima gradjanin pravo.

Istinu o novcu saznao sam ovako: Novac sam stavio u posudicu punu vode, pa sam jutros gledao, da li se na povrsini vode vidi tragova ulja. Jer da je novac bio onoga trgovca s uljem, on bi ga, krecuc uljenim rukama zamazao, a posto je voda bila sasvim cista, zato je i novac bio mesarov.

Continuará.

Snc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posve cuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEGA
ULICA ROCA
Sklaciste fotografickog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodnocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arenas.
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti
W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO.
Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Cukra u vrecama od 100 kg.
u sanducima od 46, 23 i 11 1/2 kg
Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1e. vrsti.
Zeste pitke i za gorenje.
Vinija obicnih i za obitelji.
Sapuna francuskog i «Sunlight».
Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.
"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la Emulsión de Scott Legitima. Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne fomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.

Biblioteca Nacional
Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu 8 S. Oglasi po pogodbi.

Br. 108 | [redacted] Punta Arenas, na 18 Rujna (Setiembre[redacted] | Godina III

1910

Cancion nacional chilena

CORO

Dulce patria, recibe los votos
Con que Chile en tus aras juró,
Que la tumba serás de los libres
O el asilo contra la opresión.

I

Ha cesado la lucha sangrienta,
Ya es hermano el que ayer invasor;
De tres siglos lavamos la afrenta
Combatiendo en el campo de honor.
El que ayer doblegábase esclavo,
Libre al fin y triunfante se vé;
Libertad es la herencia del bravo,
La victoria se humilla a su pié.

II

Alza, Chile, sin mancha la frente,
Conquistaste tu nombre en la lid:
Siempre noble, constante y valiente
Te encontraron los hijos del Cid.
Que tus libres, tranquilos coronen
A las artes, la industria y la paz,
Y de triunfo cantares entonen
Que amedrenten al déspota audaz.

III

Vuestros nombres, valientes soldados
Que habeis sido de Chile el sostén,
Nuestros pechos los llevan grabados...
Los sabrán nuestros hijos tambien.
Sean ellos el grito de muerte
Que lancemos marchando á lidiar,
Y sonando en la boca del fuerte,
Hagan siempre al tirano temblar.

1810 - 1910

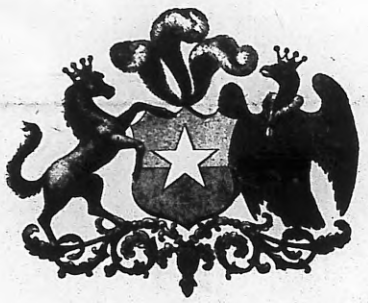

REPUBLICA DE CHILE

IV

Si pretende el cañón extranjero
Nuestros pueblos osado invadir,
Desnudemos al punto el acero
Y sepamos vencer ó morir.
Con su sangre el altivo Araucano
Nos legó por herencia el valor;
Y no tiembla la espada en la mano
Defendiendo de Chile el honor.

V

Puro, Chile, es tu cielo azulado,
Puras brisas te cruzan tambien,
Y tu campo de flores bordado
Es la copia feliz del Edén.
Majestuosa es la blanca montaña
Que te dió por baluarte el Señor,
Y ese mar que tranquilo te baña
Te promete futuro esplendor.

VI

Esas galas, ¡oh Patria! esas flores
Que tapizan tu suelo feraz,
No las pisen jamás invasores,
Con su sombra las cubra la paz.
Nuestros pechos serán tu baluarte
Con tu nombre sabremos vencer,
O tu noble, glorioso Estandarte,
Nos verá combatiendo caer.

DOMOVINA

Punta Arenas, 18 de Setiembre de 1910

El dia 18 de Setiembre de 1810 fué el dia destinado por la Providencia para dar la primera sacudida á la dominación española sn este pais, que hoy nos alberga y que ha pasado á ser nuestra segunda patria y la lejitima de nuestros hijos.

Nosotros, croatos ó servios, en calidad dè extranjeros, cumplimos hoy con el sagrado deber de enviar á los hijos de este gran Pueblo el saludo cariñoso y sincero, que brota de los corazones llenos de gratitud y reconocimiento.

Nadie mejor que nosotros ha podido apreciar las virtudes cívicas y privadas del pueblo chileno, los esfuerzos sobrehumanos realizados por los próceres de la independencia primero y el vigoroso impulso que han sabido imprimirle sus gobernantes despues.

De este pais se ha hecho modelo de la civilizacion, de la cultura y del progreso.

Nos inclinamos reverentes ante la memoria de los que supieron formar la patria chilena sin contar con otros recursos que con su amor á la tierra natal y el bien entendido patriotismo de los que han tenido el honor de nacer bajo la sombra del inmaculado tricolor nacional.

Mirando hácia attás, podemos medir la inmensa obra de los progresos realizados en un corto lapso de tiempo comparado con la vida de los pueblos.

Chile llega hoy á su mayor edad lleno de fé y esperanza en el porvenir v sin otros contratiempos que los inevitables para que se cumplen las leyes de la naturaleza y de la historia.

Gobernantes y gobernados han sabido cumplir con su deber. Ellos pueden hoy orgullosos recorrer los anales de la vida nacional esperimentando la grata satisfaccion que unos y otros han sabido cumplir con sus deberes.

Esta bella República, jardin del nuevo mundo, ha luchado mas detro de la paz que dentro de la guerra y la valiosa herencia legada por los Padres de la Patria se halla intacta debida á los dones especiales con que la Providencia ha dotado á esta privilejiada raza.

Para nosotros que estamos separados por una enorme distancia de nuestra querida tierra natal y que hemos adoptado aqui nuestra segunda patria, es un timbre de orgullo que nuestros hijos hayan pasado á ser chilenos, entrando de lleno á formar parte de las familias que pueblan la tierra de los Rodriguez, de los O'Higgins, de los Freire y de tantos otros ilustres patriotas que contribuyeron á la independencia del que fué antiguo reino de Chile hasta trasformarlo en una nacion fuerte y vigorosa.

¡Gloria á los Padres de la Patria!

¡Viva Chile!

Jura de la Independencia

Don Mateo de Toro Zambrano, primer Presidente de la Junta Gubernativa

Karagara

(Indijska prica)

U gradu Vataman zivljase uman, ali siromasan Braman Kecava. Njegova zena Karagara bijase zla prema svakom; dapace djavo, koji stanovase u drvetu kod te kuce, iz straha od Karagare pobjeze u pustinju. Braman ne mogase izdrzati muke, koje mu zadavase njegova zena, nego ode Putem opazi ga djavo te mu rece: "Danas cu te pocastiti! Ne boj se! Stanovao sam u drvetu kraj tvoje kuce, ali iz straha od Karagare sam pobjegao; imam volje uciniti ti nesto dobra. Hodi u grad Mrigavati; tamo kraljuje Madana; ja cu unici o njegovu kcerku Mrigalocanu, a dat cu se istjerati samo po tebi."

Tako bi ucinjeno. Djavo unidje u kraljevnu, Braman dodje i cinjase sve, sto cine drugi carobnjaci, ali djavo ne htjede izici. Napokon Braman rece: "U ime Karagare, izidji!" A vrag poslusa.

Kralj dade Bramanu svoju kcerku za zenu a s ovom takodjer polovinu kraljevstva. Djavo otide u grad Karnavati i unidje u kraljicu Sulocanu. Kralj posalje k Madani i moljase za carobnjaka Kecavu. Ovaj dodje k mucenoj (po vragu opsjednutoj) kraljici, ali djavo, opazivsi ga, rece: "Vec sam ti jedanput pomogao; sada se cuvaj". Braman pristupi blize i zasaputa u uho kraljice: "Karagara je dosla; htio sam ti samo to reci". Vrag cuvsi ovo, zastrasi se i izide. Braman, dobivsi velike pocasti od kralja, povrati se u grad Mrigavati.

Hrvatska narodna himna

(Himno nacional croato)

Liepa nasa domovino,
Oj junacka zemljo mila,
Stare slave djedovino,
Da bi vazda castna bila!
Mila kano si nam slavna,
Mila si nam ti jedina,
Mila, kuda si nam ravna,
Mila kuda si planina.

*

Vedro nebo, vedro celo,
Blaga prsa, blage noci,
Toplo ljeto, toplo djelo,
Bistre vode, bistre oci,
Vele gore, veli ljudi,
Rujna lica, rujna vina,
Silni gromi, silni udi —
To je nasa domovina!

*

Teci Savo, Dravo, teci,
Nit ti Dunaj silu gubi!
Kud li sumis, svietu reci,
Da svoj narod Hrvat ljubi:
Dok mu njive sunce grije,
Dok mu hrasce bura vije,
Dok mu mrtve grob sakrije,
Dok mu zivo srce bije.

Colaboracion

Cien años han trascurrido ya desde que se constituyò en Chile la primera Junta de Cobierno nacional, el acto mas trascendental que registran las páginas de nuestra historia patria.

Desde entónces el 18 de Setiembre ha sido la fiesta nacional. por excelencia de Chile independiente, porque fué uno de esos acontecimientos que forman época en la vida de los pueblos.

Establecidó el nuevo régimen, afianzado el libre funcionamiento de las instituciones, regularizada la situación, entró el pais á su vida independiente, con lo cual se abrió una era de progreso: se dictaron leyes más en armonia con las necesidades nacionales, se fomentó el comercio, se abrieron caminos, se extendieron lineas férreas, se fundaron colegios y se habilitaron puertos; por eso es justo que año á año commemoremos este acontencimiento que operó un cambio radical en nuestro organismo político y social

Es tan grande el significado de este dia para los chilenos, que todos en general se asocian á él para recordar agradecidos á los Padres de la Patria. Ellos, que guiados por tan desinteresado patriotismo, sacrificarón hogar y hacienda para libertarnos del dominio de la corona de España; para arrojar de la patria la montaña de tres siglos de esclavitud y perjuicios.

Es por eso que todos sin excepción celebramos el tradicional 18 de Setiembre, sobre todo la prensa en general dedica en estos dias, sus editoriales patrióticos, recordando el estrépito con que se derrumbó en este suelo la corona de Castilla, arrastrando consigo el obscurantismo y la teocracia del continente Sud-Americano!

Ya he dicho que el editorial patriótico es inevitable. Tambien es inevitable que en todos los editoriales se hable del sol de Setiembre, y al mencionarlo se tiene especial cuidado de alabarlo por su actuación indirecta en tan memorable dia.

Según cuentan las antiguas crónicas y los historiadores imparciales, el 18 de Setiembre de 1810 fué un dia nublado, y ninguna de las grandes batallas en las que el ejército patriota se cubrió de glorias, fué alumbrado por el tal sol de Setiembre; lo,cual no quita que se le reserve á él el titulo de glorioso, sin que por esto deje de ser una negra injusticia para el mismo sol que alumbró las gloriosas batallas de Febrero, Marzo, Abril y Mayo; sin que esto quiera decir que el sol de todos los dias haya mostrado alguna vez preferencia alguna por nuestro pais, siendo todo lo contrario, porque siempre ha simpatisado con nuestros enemigos directos é indirectos.

Hacen 700 años por lo menos que contrajo matrimonio con una chola, con el exclusivo objeto de que sus hijos gobernasen al Perú, y los hijos de ese sol hacian la guerra á nuestros pobres araucanos, y fueron ellos precisamente los que enseñaron el camino para venir á Chile á los españoles, y aún hoy mismo llevan su favoritismo hasta domiciliarse en el bolcillo de los peruanos.

Durante los períodos más álgidos de nuestros conflictos con la República Argentina, ese sol casi redondo, bocón y ñato, se reia de nuestra mansedumbre desde la bandera argentina.

Razón tuvo el ilustre compositor de nuestra Canción Nacional que en todas las estrofas que la componen, no mencionó para nada al glorioso sol de Setiembre. Verdad es que tampoco mencionó á la estrella, acáso fué hecha en el tiempo en que nuestra bandera ostentaba los colores sin ella, por eso sin duda se limitó á decir que el cielo y las brisas eran puras y el mar tranquilo, lo que prueba que nunca fué navegante, es por eso que no podia saberlo, bastándole con decir que la cordillera era magestuosa, porque tampoco se imaginó que le ivan á perforar la magestad para que vaya S. E. en ferrocarril á saludar al sol argentino el 25 de Mayo.

C. S.

III.

Hoy la patria de tí agradecida
Te levanta de nuevo un altar
Dando ejemplo de cultura y civismo
Te vendice tu nombre inmortal,
Todo un pueblo respetuoso se inclina
Con reverencia sublime por tí.
Que fundastes la patria chilena
Acompañado del gran San Martin.

Poeta nacional COLO-COLO.
Pta. Arenas, Setiembre 18 de 1910.

A Freire

I.

Oh! glorioso campeón
Que al frente siempre cargastes
Y triunfando en cien batallas
En las regiones celestes
Donde Dios te ha destinado
Vela siempre por tu patria
Noble é inmortal soldado.

Poeta nacional COLO-COLO.
Pta. Arenas, Setiembre 18 de 1910.

A Manuel Rodriguez

I.

Oh! guerrillero inmortal
Que á tu patria defendistes
Cambatiendo con denuedo
Por la tierra en que nacistes.
Jamás sentistés cansancio
En tu noble pecho acerado
Combatiendo heroicamente
Sin haber sido soldado.

Víctima de los rencores
Modelo de los deberes.

Poeta nacional COLO-COLO.
Pta. Arenas, Setiembre 18 de 1910.

CAUPOLICAN

El invencible caudillo de los araucanos.

A O'Higgins

I

Honre Chile al patriota sincero
Que nos dió libertad en la lid
Y vendigamos sus proesas y glorias
La memoria del bravo adalid.
Por amor sacrosanto á la patria
En cruentas batallas peleó
Combatiendo con fuerzas mayores,
Con heroismo, arrojo y honor.

II.

Hoy tu patria con orgullo recuerda
Tus hazañas y glorias sin fin
Que coronaron cien veces tus cienes
Para honra de Chile y gloria de tí.
Cuantas veces en fieras batallas
Con impetu furioso cargastes
Arrollando á la hueste invasora
De esta tierra que tanto amastes.

A la patria libertastes
Con la gigantesca talla
De soldado americano
Por tu valor y heroismo
El triunfo te ha coronado.

II.

Nadie pudo superarte.
En tus empresas atrevidas
Siempre fuistes tras la muerte
Y ella de tí siempre huia.
Peligro nó conocistes
En defensa de la patria
Siempre fuisteis el primero
En las impetuosas cargas.

III.

Es por eso que en estos dias
Con cariño sin igual
Te recuerdan los chilenos
Que les distes libertad.

II.

Las cordilleras cruzastes
Intrépido paladin
Llevando gloriosas nuevas
Al general San Martin.
Con tu audacia sin nombre
Predicabas sin descansar
Alientos de libertad
Para tu tierra natal.

III.

Porfiado como las rocas
Que circundan nuestros mares
Continuastes tu campaña
Predicando libertades.
En las hazañas homéricas
Siempre fuistes el primero
Para afrontar los peligros
Oh! glorioso montonero.

IV.

Que este modesto recuerdo
A tu tumba helada llegue

Frine

(Por Ricardo Katalinic Jeretov).

V al fin su obra estaba concluida. —Frente á él estaba Frine, de màrmol, y en ella veia su amor y su arte.

—Ninón—dice á la modelo—cúbrete con la manta.

—Estàs contento?—pregunta Ninón,—pequeña jovencita que salvó y sacó de la vergüenza y del boulevar parisien.

—Estoy contento, alma, estoy seguro de demostrar al mundo con esta obra, que la desnudez no es ni pecado ni inmoralidad, sino la grandiosa poesia del arte.—Y el escultor besa en la frente, todo entusiasmado, á la pequeña Ninón.....

En el «Salón», todos se entretienen ante Frine, con admiración y asombro.—Cuando supieron que eso era solamente la belleza viva, una fiebre de deseo corria por todo Paris: ver á esa maravilla. Y cierto astuto empresario piensa en el instante de presentar à Frine, pero tambien, que ante el público se espusiera desnuda la linda Ninón.

El artista acepta animosamente.

—Que los otros tambien gocen de la armonia de las liñeas y de la poesia del cuerpo de Ninón, como he gozado yo.

El escultor y el visionario miraban el mundo con su ojo: ojo de artista.

Y viene la noche . . . . y el escultor se encuentra en el fragrante teatro del boulevar, entre el mundo elegante y señoril, que febrilmente esperaba de ver el original de Frine. Ninón se presenta toda desnuda y sin velo en el escenario, y el artista desde su asiento, nadaba con su ojo, por el cuerpo exitador de la maraillosa poesia de la naturaleza y despues abraza con su mirada el teatro.

Ah!!!.... Veia hasta cien miradas destrudtoras y del deseo, hasta cien ojos en éxtasis, de los cuales surjian las baias pasiones, y el pecado del deseo.—El artista se sobrecoje..... y cuando otra vez mira en el proscenio, pareciale que á la pequeña Ninón se le habian caido las angelicales alas, y que con sus propias manos sacaba la corona de laureles de su querida cabeza .....

El escultor se sobrecoje ..... y cuando el teatro atruena, con los aplausos, aplausos del deseo y las pasiones, el visionario se encuentra en el boulevar parisien con el corazón lacerado y los ojos en lágrimas ante la destrucción de su querido sueño.

(Traducido por **Lúcas Bonacic D.**
Pta. Arenas, Setiembre 18 de 1910.

Reflecciones político-sociales

Austria-Hungria y el federalismo

La base de la constitución y unidad política de la monarquia cons-

titucional democrática de los Habsburgo es el dualismo, celebrado por una parte por el imperio de Austria, que comprende á ambas Austrias de origen teutónico, etc., á las provincias eslavas que comprende á los croatas y servios a los bohemos ó tcheques, á los polacos, á los eslovenos, a los rutenos, etc. y á los italianos del Tirol, de Trieste y de otras provincias; y por otra parte por el reino de Hungría, que comprende á Hungria con los eslovacos, los rumanos, y otras pequeñas agrupaciones etnográficas y del reino de Croacia y Eslavonia, cuyo elemento étnico es el croato-servio.

Las nuevas provincias anexadas al imperio en contra de las prescripciones del tratado de Berlin, de la Bosnia y Hercegovina, son administradas por las delegaciones de ambas mitades de la monarquía, a cuyo cargo están los negocios comunes estrangeros, los de Guerra y Marina, y las Finanzas; en los asuntos internos cada uno tiene asegurada su autonomia con sus Parlamentos propios.

Dentro del dualismo austro-húngaro, hay otro dualismo entre el reino de Hungria y el reino de Croacia y Eslavonia, y bajo la base de estricta igualdad, solemnemente sancionado por el tratado hungaro-croato de 1866, el cual respeta la autonomia interna de ambas partes contratantes, con sus cuerpos legislativos en Budapest y Agram: el primero es tambien el Parlamento común de ambos pueblos.

De estas consideraciones se ve que la monarquía austro-hungara no posee una población de un elemento etnico unido, propio y exclusivo, como las naciones teutonicas, eslavas o latinas de la Europa, sino que la mayoria de aquellas nacionalidades, de distinto idioma, de diversa cultura, de ideales históricos diferentes, y de religión propia, son originarias de los naciones con las cuales el imperio limita con su estensa frontera ó son de elemento esencialmente propio

Todos estos pueblos, con su pasado, de diferente cultura, origen, idioma y confesión, se compenetran y se filtran uno en otro; es la invasión mútua de uno por el otro; cada uno quiere imponer su cultura á la raza contraria y quiere levantarse económicamente sobre su enemigo politico; pero nadie se deja destruir, nadie se deja absorber, nadie renuncia á sí mismo y la ley de la conservación se impone irremisiblemente. Todos estos pueblos se destruyen, de los cuales nadie lleva provecho, sino el poder, y estas discordias de las nacionalidades, son las únicas en ciertos casos, que hacen posible la estabilidad de la monarquía, que las hace impotentes para la defensa de sus derechos y prerogativás.—El poder central explota esta situación, y es e causante principal de estas luchas entre las diversas nacionalidades y que procura mantenerlas en favor propio.

Los tcheque están en lucha sin tregua con el elemento aleman de la monarquia, ya en el Parlamento de Viena, ya en la dieta bohema, ó con el elemento alemán é italiano coaligados; otra vez es la lucha con los italianos ó polacos, y otras, de todos los eslavos contra el germanismo:

O'HIGGINS

El gran Padre de la Patria

El General Carrera

en fin, hay luchas politicas en todas las fórmulas imaginables que se pueden formular con estos elementos de discordia.

De este modo el gobierno está siempre en crisis con una ó varias nacionalidades, y los conflictos estan siempre á la órden del dia, que neutraliza todo trabajo util de las Camaras. Cuando el gobierno ve que todos los recursos para el triunfo de su politica anti-eslava han sido agotados, amenaza con clausurar las sesiones, ó con la disolución del Parlamento.

En Hungria sucede lo mismo: el gobierno de Budapest tiraniza á las pequeñas naciones, y les impone la magyarización; destruye su cultura, su prensa y su instrucción nacional.

Los croatas-servios—un pueblo con dos nombres—de la Croacia y de la Eslavonia, tienen que hacer grandes esfuerzos para respetar el tratado hungaro-croata del 68 sin conseguirlo, el cual está totalmente vulnerado en sus prescripciones por los hungaros y que es letra muerta; los hungaros pretenden llevar la magyarización en los servicios públicos; y el de la instruccion, violando de este modo la autonomia croata y las leyes solemnemente sancionadas por el actual emperador-rey.

En Hungria tambien habia sido explotada la enemistad de croatas y servios, pero en los últimos años hemos visto levantarse una linda reacción, basada en la fraternidad de croatas y servios y en el reconocimiento de ser ellos un mismo pueblo, con igual idioma y cultura. De este reconocimiento mútuo surgió la coalición croata-servia, que lleva una mayoria aplastadora en el Parlamento croata; y es en esa coalición que los gabinetes de Viena y Budapest veian la emancipación real de la tutela de la cultura germano magyara del pueblo de los croatas, y intentan destruirla como querian hacerlo con el proceso de alta traición de Agram y con el proceso Friesijung, pero no lograron sino hacer mas indestructible la Coalicion y levantar protestas de todo el mundo civilizado por tan inicuo é injusto proceso.

La Coalición croato-servia ha emanado del pueblo, es la opinión del pueblo, y tanta es su autoridad que despues de la última disolución del Parlamento croata, cuando hacia politica obstruccionista en contra del gobierno absoluto, en las nuevas elecciones entró en tales condiciones en la Dieta que el oficialismo no obtuvo ni un solo mandato, apesar de todo el aparato administrativo puesto en juego, y de un sistema electoral por demas restrujido, de modo que el Ban anticonstitucional tuvo que clausurar el Parlamento. — Talvez sea este un precedente único en la historia.

A los croatas no se les concede la reciprocidad de la universidad de Agram, con las universidades del imperio, para impedir que Agram no se convierta en centro intelectual y de cultura de los eslavos meridionales; ni se lleva á cabo la promesa de la anexión de la Dalmacia, cumpliendo una promesa y haciendo una justicia histórica. A Croacia se le impone el absolutismo y á los magyares les es concedida una verdadera «carta blanca» en Croacia, por el Austria

Austrijska kulturna misija u Bosni

Kako vladaju Niemci i Magjari sa nasim hrvatskim i srbskim narodom najeolje svjedoci sliedeci incidenat u bosansko-herce-govackom saboru. Vodila se rasprava o predlogu dr. Luja Simica i dr. za dozvolu i uvadjanje analfabetskih tecajeva. Predlagac dr. Simic kritizirao je ostro postupak uprave na polju skolstva, te je medju inim rekao:

Vlada je vrlo malo radila na sirenju pismenosti. Analfabetizam je kriv, da je nas narod sliep kod ociju. A tomu je vlada kriva, jer nije posvetila paznje osnivanju osnovnih skola.

Na 52.000 km2 nase domovine ima samo 250 skola. Jedna skola dodje na 7900 stanovnika. Iz budgeta se razabire, da je odredjeno 4½ pol milijuna za zandare a za osnovne skole tek nesto vise od pol milijuna kruna a to iznosi 30 hl. na svaku dusu na godinu. I ove godine je za analfabete odredjeno 15.000 k. a to je 1 hl. Za svakoga nepismenoga. Uprava ne samo da je malo ucinila, nego i one privatne skole, koje su nijele pomoci prosvjeti, zatvarala i zabranjivala, a uciteija progonila i odpustala. Nije dakle cudo, da danas ima 97 o/o nepismenih. Vlada je zabranila osnivanje analfabetskih tecajeva da tko ne ima pedagoske spreme, ne smije osnivati te kursove.

en cambio de las concesiones que tiene que efectuar Hungria al gabinete de Viena, como lo hemos visto con la prorrogación de la unidad financiera, de la cual Hungria quiere emanciparse, y para lo cual tanto han peleado.

Para evitar mayores complicaciones en la política interna de ambas mitades de la monarquía, ya por demás complicada, las provincias últimamente anexadas al imperio no han sido agregadas á ninguna de las dos, sino son administradas en común; ambas quieren tener derecho sobre ellas, y Croacia tambien las reclama en nombre del principio étnico de su población, y del derecho histórico. Bosnia y Hercegovina es nuevo factor de discordia en la monarquía.

En la monarquía dualista germano magyara, se lleva política anti-eslava: el imperialismo germano de la monarqia y el imperialismo magyaro marchan hacia el Adriático y amenazan la cultura, la historia, los ideales y el pasado de los eslavos meridionales. Es el poder de la fuerza.

A ésto vendría á agregarse el clericalismo, aquel mal de todos los siglos y de todos los pueblos; los mandatos de Roma son órdenes para Viena, especialmente cuando se quiere destruir algún privilegio religioso de alguna nacionalidad.

Como se ve el pueblo austro-hungaro es uno de los pueblos más difíciles de gobernar, á causa de las razas de que se compone, de los intereses encontrados con los cuales hay que luchar, de la diversidad de cultura, del idioma de los distintos pueblos y de su credo confesional, que cada uno quiere mantener, y nadie se inclina ante la anulación de su propia nacionalidad.

A Croacia se le promete el trialismo, entrando ella como tercer factor en la monarquía, con la Croacia, Dalmacia y Eslavonia, y talvez alguna otra provincia eslava, pero esto no son más que promesas utópicas por parte de los gabinetes de Viena y Budapest, que se hacen cuando se trata de conseguir alguna concesión de los croatas.

Y aunque se llevara á cabo no se conseguirían sino satisfacer á una parte de los descontentos: hay que pensar que en la monarquía hay otros pueblos tambien, que ellos tambien quieren la libertad y que ellos son tambien dignos de ella por derecho humano y natural.

Pero ¿cómo satisfacer á todos?

Lo que habría que hacer sería cambiar el sistema de la constitución política de la monarquía, porque allí está el mal crónico que á todos arruina; habría que descentralizar el poder centralizado en Viena y Budapest satisfaciendo todas las aspiraciones, todos los ideales, todas las culturas, todas las religiones de todos los pueblos y razas de la monarquía dualista.

Hay que asegurar á cada pueblo su existencia y soberanía amenazadas.

Nadie nos puede salvar de ésta situación sino el cambio de sistema para destruir la política anti-eslava, exclusivista é injusta de la monarquía.

¿Y cómo resolver este problema? Facilmente.—El problema está ya resuelto. Se ha hablado tambien de este sistema benefactor, único posible en la monarquía, y es concediendo á cada pueblo su autonomía, y la libertad digna del hombre y la destrucción de toda arbitrariedad: este sistema sería el Federalismo.

Haciendo de los pueblos que forman el imperio austro-hungaro una confederación, se habria llevado un gran paso hacia la concordia mutua de todos los pueblos de la monarquia, se habria resuelto un grave problema social, una justicia hacia la dignidad del hombre; los intereses no serían tan encontrados, sí habria lucha ésta sería mas humana, habria más tolerancia y cada uno se entregaria á su propio bienestar sin verlo amenazado de un enemigo extraño.

El Federalismo habria devuelto á cada pueblo de la monarquía su paz y su libertad tan deseada y tan necesaria para todos; la libertad y el respeto de los derechos de cada uno quedaria solemnemente consagrado y nadie veria comprometidos sus intereses.

La monarquía austro-hungara, bajo el nuevo sistema federal de gobierno, resurgiría, se levantaría económicamente y como gran potencia, y se habria llevado á cabo una justicia social, sin que se hubiera atentado en contra de la integridad de la monarquía en aras de la paz y de la justicia de todos los pueblos de la monarquía y de la dignidad del hombre.

Será esto un lindo sueño ó una pròxima realidad???

Pta Arenas, Setiembre 18 de 1910.

Lucas Bonacic D.

El gran libertador San Martin

Batalla de Maipo, 5 de Abril de 1818

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zúrate)

—No, tú no te has propuesto celebrar una alianza con en realidad con....

¿Con el sultán? estremeciose Pedro y levantòse de pronto.

La banitza tambièn se puso de pie prontamente y fijó la vista en los ojos de él. Ni respiraba siquiera. La frente de él se serenó un tanto.

¡Catalina!... sonrióle tristemente.

¡No, tú no te has propuesto celebrar una alianza con el sultán! respiró ella, ruborizóse y le tendió la mano.

—¿Cómo has podido ni pensar en eso tan sólo? agachó el ban la cabeza.

A fin de salvar á tu patria.... Mucho he cabilado yo acerca de semejante alianza, mucho, dias y noches enteras, y algunas veces, cuando ascetia, abrigaba la esperanza de que semejante alianza podia salvarnos. Recordaba entonces nuestro sangriento pasado, los torrentes de sangre croata, derramada por la religión santa de Jesús, y me parecia oir el lamento de los niños, ver á las pisoteadas doncellas y á los ancianos degollados, y levantarse ante mis ojos las sombras de un sinnúmero de valientes que me maldecian.... nó, Pedro, nó, somos almas bautizadas....

¿Yo celebrar una alianza con el enemigo sanguinario del cristianismo? ¿Yo pisotear todo el dolor, todas las penas, todo lo pasado de mi propia noción? ¿Yo empañar la gloria de los Subic-Zrinski? ... ¡Catalina!... siguióse el ban.

—Pedro, perdona.... sollozó ligeramente, envolviólo con su brazo derecho y recostó su cabeza sobre el hombro de él.

—¡Tranquilízate, alma querida! pidióle el ban emocionado y turbado, tomóle con ámbas manos la cabeza y la besó en la frente.....

Luego se sentaron en el sofá, y largamente conversaron acerca de la misión á Constantinopla, de la patria y de sus propios hijitos. Poco á poco dejólos todo pesar y alteración, y cierta esperanza brotó de sus corazones reanimando sus rostros. Toda la fuerza hallaban en su cariño: se estimaban, se querían è idolatraban como si se estuvieran paseando por sobre los fragantes azhares en la vispera de sus nupcias.

Al otro dia partieron para Croacia con su escolta. El capitán Bukovacki se encontraba desde hacía tiempo en su patria.

Al llegar el ban á Otalj, le refirieron que Bukovacki habia llevado consigo unos trescientos hombres de noche, y habia caido sobre ciertas ciudades del condg Nicolás Erded y sobre la tropa tudesca cerca de Petrinje. Así se decía. El ban cansado del viaje, iba á acostarse, cuando un oficial le comunica que Bukovacki había regresado con la tropa. Ya eran las tres de la madrugada. Aparece bukovacki también ante el ban y la banitza. Estaba sombrío como pocas veces.

—Capitan, ¿á donde habeis estado? preguntóle el ban con seriedad.

—Ilustre ban.... inclinóse Bukovacki.

—¿Cuántos hombres habeis perdido?

—Siete. Hemos muerto como á treinta austriacos, hicimos prisioneros diez turcos. Mientras estuve en Viena, los soldados de Erded saquearon mi posesión de Degoj; deshonraron á mi hermana Juana....

—¡Capitán!.... respiró la banitza.

—Mi esposa se salvó; se ha ocultado entre la mata, donde toda la noche ha estado tiritando.

—¡Sanguinarios! crujió el ban.

—Lo que hice, no ha sido de puro gusto, sino de suprema necesidad. Hemos sableado terriblemente á los austriacos, y sobre todo el malandrin Tomás Pakanovic, á fin de vengar á su mujer Jana....

—¡A su mujer Jana!.... saltó la banitza.

—Y á sus hijitos: un varoncito de tres semanas y una niñita de año y medio. ¡Oh, locos endiablados! Hace

Jerolim Martinich

vis-a-vis **Pomorskog Poglavarstva**

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 228 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i bijaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—**Odjel gvozdenih predmeta, oruđja, alata i t. d.**

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodijive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

Frey Mulach y Cia.

Calle Roca esq. Ñuble

SKARNA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Francuska

Ljekarna i Drogarija

MARCHAL I DRUG

Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.

Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.

U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.

MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic

Maule ugao Colchagua, Br. 1291.

Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.

Alkohola u buretima i staklenkama.

Juraj Matetich

— ULICA ROCA —

Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.

za darove

L. Milos

Tvornica sapuna LA ANTARTICA

ROTISSERIE FRANÇAISE

Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.

— Ulica Roca —

kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA

Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu

Kaputa za gospodu, gospoje i djecu

Vunenog rublja

Cizama za djecu

Obuce za gospoje i gospodu

Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic

Atacama ug. Progreso.

Telefon Br. 64.

PRODAJA MESA.

Najbolje vrsti.

Najboljeg sijeka u teritoriju.

Uzorne cistoce.

Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina

Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.

Vina LAS PALMAS

u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki

DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvoziteli.

ENGLESKA KUCA

Jacobs-a & Baumanna

Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.

Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

unso dias fuese Pakanovic al anochecer de Ozalj allá hácia Svarca, donde el ilustre ban le tiene dado un retazo de tierra.

Al llegar á la choza, se oyeron adentro alaridos y carcajadas. Desenvaina la espada, arma el trabuco, entra y ve á tres coraceros, y Jana y los chiculos en el suelo bañados en sangre. Descargó en el pecho de uno el trabuco: el coracero tan sólo se esiremeció; al otro pasó por la espada, y ni el tercero tampoco se le fué. Por la madrugada regresó Pakanovic á Czalj, furioso, enlaquecido, lloraba, se arrancaba el cabello, crugio los dieetes. Sosegóse en Petrinje: se vengó de ellos. Ahora no hable con nadie.

—¿Dónde está vuestra esposa, vuestra hermana? preguntóle el ban.

—Las he llevdo á mi posesión de Ortakovic. Nos hemos vengado con Erded. Ilustre bau, ahora disponed oor lo que sin vuestro consentimiento....

—Erded estará furioso en contra de vos, sonrióse el ban.

—¡No lo estaria si yo hubiera cakado!

—¿Así?... mirolo la banitza.

—¡Si lo hubiera cazado, ya no estaría apresado, estaria con escarcha en la cara!

—¿Sinó qué? frunció el ban su cejo.

—¡Muerto! dijo el capitán y apretó los dientes.

—¡Tranquilizaos, capitán! tendióle la mano Zrinski, luego le pregunta si tenia algo más que comunicarle.

—Cierto Omer-Spaija de Herzegovina ha estado aqui y me refirió, que el sultán ha ordenado al bajá bosniaco, que se entendiera con el ilustre ban.

—Capitán, oos hablais de eso como si realmente nosotros tuvieramos que entendernos con el sultán, gesticuló con la mano el ban.

—¡Eso seria la mayor de las suertes para la Croacia!

—¡Vos siempre salis con la vuestra! sonriose la banitza.

—Yo me he metido en mi cabeza loca, que nosotros debemos entendernos con el sultán; yo siempre sobre eso medito, con eso sueño yo, yo veo delante mio en sueño al sultán, al gran visir, á los bajás. No, no puedo de ninguna manera quitar de mi cabeza ese pensamiento. Fuertemente, invariablemente se me ha clavado en los sesos. ¡Oh, cuántas Veces me dijo: ¡Francisco, no seas zonzo, por tu madre! Francisco como te has extraviado, insensato! pero todo eso de nada sirve. Yo estoy de aquello convencido, por lo que no pnedo pensar de otra manera, aún cuando se deshaga mi hogar. También me ha referido aquel Omer-Spahija como en Constantinopla están deseando que pricisamente yo vaya allá, y yo por último me he metido en la cabeza que precisamente á mi el sultán y el gran visir me desean ver! Ilustre ban, yo no sé lo que me digo: mi abominación hacia los austriacos y los patriotas degenerados es inmensa; ella produce en mi el furor y la locura. ¡Suplicoos, enviadme á Constantinopla! estremesióse el capitán, ardiente y transpirado.

—Sosegaos, querido Bukovicki. Temo que la broma traiga la verdad..., quedóse pensativo Zrinski.

¡Suplicoos enviadme á Constantinopla! ¡Oh, si supierais, ilustre ban, cuánto aborrezco á nuestros espúrios, á esos adulones vieneses! Han nacido para perdernos, para envenenarnos y la tierra y la raza. Vergüenza y maldición sobre la negra cara de ellos. Son unos traidores sangurnarios, infierno vivo en nuestra pobre patria, luego, ¿por qué no hemos de arreglar las cuentas con aquellos diabólicos brutos y asquerosos?

—¡Capitán, no tan fuerte! observóle la banitza seriamente.

—Perdonad.... agachó la cabeza Bukovacki.

—Hablaremos de eso. Hoy es tarde. Vamos á descansar, dijo Pedro tranquilamente.

—Ilustre ban, ¿por qué lo hemos de postergar? Lo que ha de ser mañana à la noche, que sea esta noche.... expuso de un modo suplicante el capitán.

—Vamos á descansar.... ensimismóse Zrinski y tendió la mano al capitán.

Cuando le dió la mano la banitza también. salió el cepitán del salón extraordinariamente irritado. Pedro miró á Catalina:

—¡Reciên llegamos en la triste patria, y ya sentimos horrores!

—No quiero de eso.... extremecióse Catalina. Un sudor frio me bañó cuando le oi: esa pobre Jana con sus niñitos! ¡Oh, desgraciada gente la nuestra!

Al dia siguiente suplicaba el capitán Bukovacki nuevamente al ban á que lo enviara á Constantinopla, y se sabe que se lo pedia encarecidamente por la misma muerte de nuestro Redentor. Con el mayor entusiasmo hablaba de la alianza con el sultán: estaba convencido de que Croacia tan sólo en esa alianza eucontroría su salvación. El pensaba únicamente en la venganza, en la gran venganza, especialmente desde que los soldados tudescos le habian violado á la hermana, tierna y delicada jovencita. El suspiraba por ese gran dia, en que el pueblo croata iba á dar una sangrienta reivindicación á sus encubridores. Y ese dia amanecerá, á su juicio, cuando Zrinski habrá celebrado la alianza con el sultán.

Al cabo de dos semanas resolvió el ban Pedro enviar á Bukovacki à Constantinopla, y éste, loco de contento, en seguida principió á inducir á los capitanes Francisco Berislavic y a Baltazar Pogledic á que fueran con él.

Cuando se presentaron éstos ante el ban con Bukovacki, aquel los previno sória y severamente, que deberán guardar estricto secreto sobre lo que les iba á revelar. Le dieron la palabra de honor, le tendieron las manos y el ban les esplicó minuciosamente su proíecto: el por qué los mandaba á Constantinopla. Les dijo repetidas yeces, que jamás accederia á ofrecimiento turco alguno. Pidióles que eso no desecharan nunca de la memoria. Que con el sultán y con el gran visir tuviesen cuantas conferencias quisiesen, pero sin llegar á ninguna conclusión definitiua. Que al tratar cualquier convenio, fácilmente hallarán esto ó aquello, sea un punto, sea una cláusula, que le sirva de pretexto para decir que no están suficientemente autorizados por el ban, que no tienen expresas instrucciones de él sobre ese propósito, hasta tanto no se vean de nuevo con el mismo.

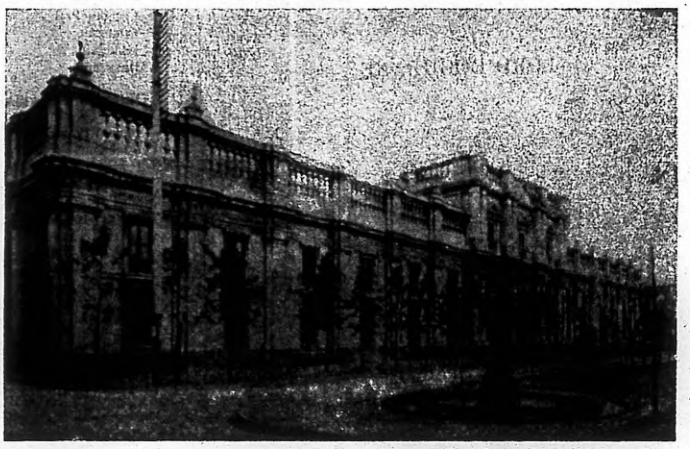

Palacio de la Moneda

—Ilustre ban, todo se hará según vuestros deseos. Recibid nuestros juramentos de inquebrantable fidelidad - levantó Bukovacki tres dedos en alto.

—Señor capitán, se dirigió el ban á Bukovacki, á vos os daré la credencial para el sultán, luego os daré también mi sello para que se sepa que sois en realidad mi emisario, y que consigais arreglar algún convenio cualquiera por el cual llegueis á conocer las intenciones del sultán. Vuestra principal preocupación sea la de averiguar cbáles son las tierras que el gran visir proyecta atacar, si se ha propuesto visitarnos con el grueso del ejército. Yo no os doy ninguna instrucción concreta sobre lo que debeis tratar. Guiaos según las circunstancias. Una vez más os recomiendo que no teneis que llegar á ninguna conclusión definitiva. ¡No os engolfeis mucho! ¡Os ruego que esto de ningún modo olvideis! ¡Por nada, os ruego encarecidamente.

Dicho lo cual, el ban entregó á Bukovacki la credencial y su sello de ban, tendió á todos la mano, auguróles un feliz viaje, y luego se despidió de ellos á altas horas de la noche.

***

A principios de Febrero del año 1670, se propaló la voz de que el el ban Pedro Zrinski habia enviado á Turqnia á sus capitanes Bukovacki, Pogledic, y Berislavic, para celebrar en su nombre un tratado de alianza con el sultán.... ¿A quién no se le iba á transtornar el cerebro de asombro y dársele vuelta la gorra en la cabeza? Esa extraña noticia pasó de boca en boca hasta el Litoral, y en todas partes se contaba que Sagreb entera estaba espantada, sobre todo el Capitulo, todos los sacerdotes, todos los conventos. y se charlaba y se trataba de adivinar mil cosas á la vez. No eran todos los que creian en la alianza con el sultán; muchos maldecian publicamente á los impios embusteros, que iban sembrando noticias de todo género, á fin de impresionar mal al pueblo, de sublevarlo en contra del ban. En Bakar, cierto individuo mentiroto alborotaba á los hombres con inauditas amenazas, que se ba forjando en su cabeza, por lo cual los marineros de Frankopan lo apalearon á muerte hasta la extrema unción. Los soldados de Frankopan aseguraban que aquellos capitanes habian ido á Varsovia de donde habia escrito cierto acaudalado principe al ban Pedro, cuánto le agradaria que el jóuen ban, Juan, contrajera matrimonio con su hija. El ban ha enviado á los capitanes á Varsovia con una carta-contestación, de que su hijo era muy joven todavia para él matrimonio, y para que los capitanes se informaran sobre la situación en Polonia. Los soldados no sabian decir otra cosa, ni si los mataran. La noticia sobre la noticia sobre la alianza se extendia cada vez más, y luego se esparció la voz de que el sultán movilizaba un gran ejército, de que por momentos entraria en Croacia en calidad de aliado del ban, de que con él arrojaria afuera á los austriacos y atacaria a Viena. El ban llamaria en seguida bajo las armas á todo croata que no esté muy avanzado en edad, ciego o cojo. Algunos suspiraban, diciendo que la nación croata iba á sufrir horribles lesiones, miéntras ese negocio se resolviera, porque los turcos siempre como turcos.

Era poco antes de las doce. En Novigrad, allá cerca de Kraljevica, en la parte de la muralla que da al medio dia, bañada por los aureos rayos solares, estaba Julia con su hijito Mario en los brazos, y le indicaba las embarcaciones que aguardaban el viento á cierta distancia de la ribera. El tiempo era lindo, el sol cálido, como en los primeros dias de primavera. La nieve blanqueaba por los montes, en la proximidad de la ribera se habia derretido, el mar la habia tragado. El principe Francisco subió pensativo la muralla, pero se le despejó la frente, y una alegre sonrisa le asomó en el rostro en cuanto vió à su esposa y al niñito. En seguida tendió Mario sus manitos, empezò á agitarse en los brazos de la madre y á llamar muy contento al padre. Julia fuese al encuentro de Francisco, quién tomó al niño en su regazo. El hijito se prendió con ambas manos del bigote de su padre, con todos los deditos...

—¡Francisco, tan bien que se está aquí, i tú te vas á ir otra vez! suspiró Julia, despues de uu relativo silencio cuando la sombra le tapó la cara.

—No me voi todavia.

—Se dice que los turcos se están preparaudo nuevamente....

—No creas, mi alma.

—¿Y que pasa con apuellos capitane?

(Continuará)

Chilenska ratna mornarica i vojska

Geslo chilenskog vojnika je «pobijediti» ili «umrieti». Za to ga se u boju níje vidjelo nikad uzmaknuti. Chilenac moze se slabodno kazati ragja se vojak. Ta potomak je neukrotivih Araukanaca i ratobornih Spanjolaca.

Chile je prezivilo mmogo ratova koji broje na stotine bitaka. U svim tim je odnijelo pobjedu i okitilo slavom svoj barjak.

Chilenac se borio za slobodu i neodvisnost pred sto godina. Bitka kod Maípú god 1813 dne petog travnja bi posljednji udarac spanjolskom gospodstvu.

Veliki vojskovogje i oci domovine bili su O'Higgins, San Martin, Carrera, Freire, Manuel Rodriguez, Las Heras i mnogi drugi, cija su imena zlatnim slovima ubiljezena u povjesti.

Posto je Chile osjeguralo vlastitu neodvisnost, pomoglo je Perú, da protjera Spanjolce iz onog posljednjeg gnijezda, poslav im dio svojih nepredobivih legija.

Kasnije godine 1879 Chile je bilo prisiljeno, da navijesti rat vec neodvisnim susjednim republikama: Peruanskoj i Bolivianskoj. Tu se je moralo boriti se trostruko brojnijom

vojskom, koja se je od mnogo vremena spravljala za rat.

Neka je Chile bilo nepripravno, uzdalo se u hrabrost svojih sinova. I zbilja hrabra chilenska vojska nadvlada savezne neprijatelje, pace svoju trobojnicu razvije u glavnom gradu Perú i Limi.

Po sklopljenu miru, Chile se pocelo lijepo razvijati i preuregjivati i utvrgjivati svoju vojnu silu na mora i na kopnu. Godina 1891. donijela je gragjanski rat, koja ji ugusila vojska.

Chilenska mornarica i vojska bila je u svako doba zalogom najsjegurnijim javnog reda, legalnog rezima, prava gragjana i obrane zemlje u pogibelji.

Kongres svake godine ustanovljuje broj sila na mora i na kopnu u vrijeme mira i rata.

Chilensko ratno brodovlje je prvog reda ticalo se to konstrukcije ili pak oboruzanja.

Casnici ratnog brodavlja izobrazuju se u pomonskoj skoli u Valparaisu i vjezbaju se na brodovlju, koje putuje cesto u naucne svrhe. Mnogi cosnici su ukrcani na brodimi raznih evropejskih drzava, da se usavrse u zvanju..

Ima takogjer i skola za pomorske podcasnike.

U Santiagu je Hidrograficni ured, koji pripravlja nauticke karte i druge, koje su skopcane interesima plovidbe.

Chilenska ratna mornarica datira od god 1818. Po bitki kod Chacabuco opazilo se jasno, da je absolutno potrebno organizirati malenu skadru, koja bi prijecila iskrcavanje spanjolske vojske na chilenski teritorij, a takogjer i za napadaj u lukama, koje su jos posjedovali.

Mljeseca ozujka 1817 porinuo se u more prvi chilenski brod «Aguila» od 220 tona. Veci dio vojske bili su strani mornari, a zapovijedao ga je irski oficir Raimund Morris.

Malo kasnije se napravilo drugi brod «Ramblet». Ova dva slabasna broda pod zapovijedi francuza Tortel-a obasli su obalu zemlje i doprli do luke Talcahuano, gdje su se pobili sa spanjolskim brodom «Perla», koga su zarobili sa svom vojshom, koju je vozio, da ponovno osvoji Chile.

Posto su ova dva broda bila slaba obrana, predsjesdnik O'Higigns i njegov ministar Zenteno odlucise povecati je.

Listopada 1818. odjedrilo iz Valparaiske luke pet jedrenjaca, pod zapovijedi kapetana Manuela Blanco Encalada da docekaju spanjolske prenosne lagje. I sreca ih je posluzila. Zarobise svekolike i okoriste se ratnom zairom, a zaplijenjenim brodima povecase svoju mornarica.

LORD COCHRANE

BLANCO ENCALADA

Kasnije je glasoviti pomorac lord Cochane jos bolje usavrsio mornaricu, kojom je posvema unistio spanjolsku i oteo im dvije luke, Corral i Valdiviju, koje su se cijenile nepredobivim.

God 1852. se narucilo ratni parni brod komu nadjenuse ime «Esmeralda», a godine 1863. korvetu «Jeneral O'Higgins» i «Chacabuco». God 1872. narucise dvije oklopnjace »Almirante Cochrane» i «Almirante Blanco Encalada».

Svi ovi brodi su se borili u ratu «od pacifika» i osjegurali chilencima prevlast na moru.

God 1883. jos u ratu sa Perú i Boliviom, bi porinuta u Engliskoj krstarica 3.^og^ razreda »Esmeralda», koja bi prodana kasnije Japanu, da se dobavi drugu jaku.

1887. naredilo se sagraditi u Engleskoj i Francuskoj, oklopnjacu 2.^og^ razrada «Capitan Prat» i krstase «Presidente Pinto» i «Presidente Errázuriz» i torpednjace «Almirante Linch» i »Almirante Condell».

Gragjanskim ratom 1801. i zgubi zemlja «Blanca Encaladu», koji odmah bi zarmjenjen oklopljenim krstasom istog imena.

Slijedecih godina stizali su chilencima ove ratne jedinice, koje su im osjegurale apsolutnu prevlast na Pacifiku yuzne Amerike, krstas «Esmeralda» i «Ministro Zenteno», torpedaca «Almirante Simpson», 4 destroyera, sest torpedaca, debelog mora, oklopnjaca «O'Higgins», krstas «Chacabuco», tri nove torpednjace i na svrhu skolski brod za kadete «Jeneral Baquedano».

Snaga chilenska eskadre u svim detaljima je slijedeca:

IME BRODA	Tonelata	Konjskih sila	Brzina u miljama	Duljina u m.	Kad je sagrogjen
Oklopnjace					
O'Higgins	8500	16000	21	125.57	1897
Capitan Prat	6966	12000	19	100	1890
Cochrane	3550	4000	13	64	1877
Esmeralda	7030	18000	23	132	1896
Huáscar	1822	1050	12	57	1865
Oklopljeni krstasi:					
Blanco Encalada	4500	14500	22	112	1893
Chacabuco	4500	16500	23	110	1902
Presidente Errázuriz	2081	5400	19	82	1890
Ministro Zenteno	3500	6500	20	100	1896
Lovci torpedaca:					
Almirante Simpson	737	4500	21	73	1896
» Linch	737	4500	21	73	1890
» Condell	737	4500	21	71	1890
Skolski brod:					
General Baquedano	2330	2500	13	73	1898
Destroyeri:					
Capitan Merino Jarpa	450	6500	30	80	1901
» O'Brien	450	6000	30	80	1901
» Thomson	848	6500	30	68	1901
Muñoz Gamero	311	6000	30	64	1896
Capitan Orella	311	6000	30	64	1896
Teniente Serrano	311	6000	30	64	1896
Guardia Marina Riquelme	311	6000	30	64	1896
Topnjace:					
Magallanes	1020	1230	11	58	1873
Pilcomayo	800	600	9	52	1874
Torpedace za debelo more:					
Hyatt	130	2000	25	46	1896
Videla	130	2000	25	46	1897
Injeniero Mery	130	2000	25	46	1898
Contreras	130	2000	25	46	1898
Mutilla	130	2000	25	46	1898
Rodriguez	130	2000	25	46	1898
Sargento Aldea	83	800	20	38	1886
Torpedace:					
Rucumilla	40	400	16	30	1881
Quidora	30	400	17	26	1881
Guacolda	40	400	18	30	1881
Guale	40	400	18	30	1881
Janequeo	40	400	18	30	1881
Tegualda	28	400	17	30	1881
Transporti:					
Rancagua	6308	?	?	140	1896
Maipo	4886	?	?	118	1889
Angamos	8600	3500	15	114	1889
Casma	6600	2150	18	103	1889

Osim ovih ratnih parnih broda ima takogjer i osam pomocnih omanjih cija je tonelaza oko 400 tona a brzina od 9 i 10 milja.

Sada se prave osnove za izgradnju dviju velikih aklopnjaca od 20.000 tona i pitane su ponude od brodogradilista Sjevero-Americkih i Evropejskih.

Povjest chilenske vojske jos do danas nije ispisana. Jedina su poznata njena slavna djela i velike pobjede, koje su povecale domovinu chilenaca, ali je nepaznata relacija njenog unutarnjeg napredovanja to jest njeno razvijanje tekom godina prama usavrsivanju vojnicke znanosti.

O danasnjoj se vojsci znade da je organizirana, kao naj bolja, relativno, svjetskih poglavitih drzava.

Instruktori danasnje chilenske vojske bili su njemacki oficiri, kontraktirani u tu svrhu od vlade, koji su je ostavili relativno na visini svoje vojske.

Ovo posljednje vrijeme bili su odpusteni njemacki instruktori i sami chilenci upravljaju svojom vojskom. Njihava vojnicka izobrazba ne zaostaje vec nimalo za onom njemackih casnika.

Najvecu cast u vojsci obnasa generalni inspektor i ima u svojini rukama, sve sto se odnosi na vojsku. Direktno spada pod ratno ministarstvo.

Po ustanovi god 1903 stajaca vojska se sastoji od 6.000 linijskih momaka i 4.000 domobranaca. Ova je razdijeljena u tri razreda. Topnistvo, konjanistvo i geniju. Prva se sastoji i od casnistva, koje daje instrukcije domobrancima, ciju vojnicku sluzbu oznacuje presjednik republike, kad izda odluku zazivanja.

Zakon o rekrutima i pricuvi, izdan 5 rujna 1910 nalaze slijedece.

Svaki gragjanin od 20 do 45 sposaban nositi oruzje, duzan je sluziti u vojski republike na ovi nacin:

1.° Godinu dana u aktivnoj vojski od 20 do 21 god. sluzec devet mjeseca najmanje u naznacenom tijelu;

2.° U prvoj rezervi kroz devet godina brojec od dana kad je bio odpusten iz aktivne sluzbe;

3.e u drugoj rezervi. od dana kad je ispusten iz prve do 45 godine, U slucaju mobilizacije moze podignuti 350.000 ljudi.

Nijesu duzni sluziti u vojski: clanavi narodnog kongresa, ministri i drzavni savjetnici, municipalni cinovnici, upravitelj i ucitelji drzavnih skola.

Sva je vojska usredotocena u cetiri sredista.

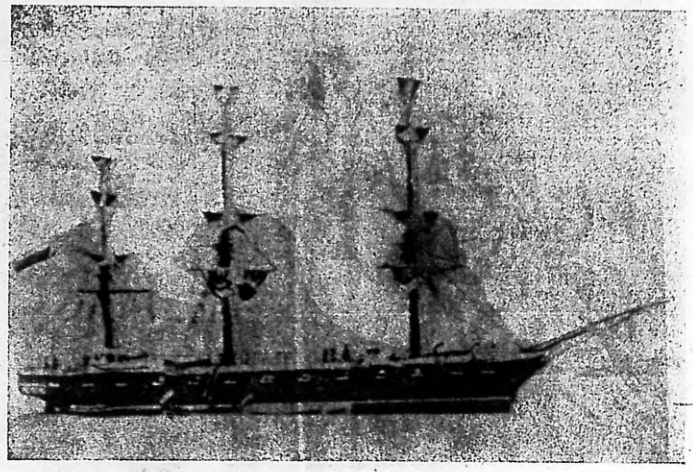

La primera Esmeralda

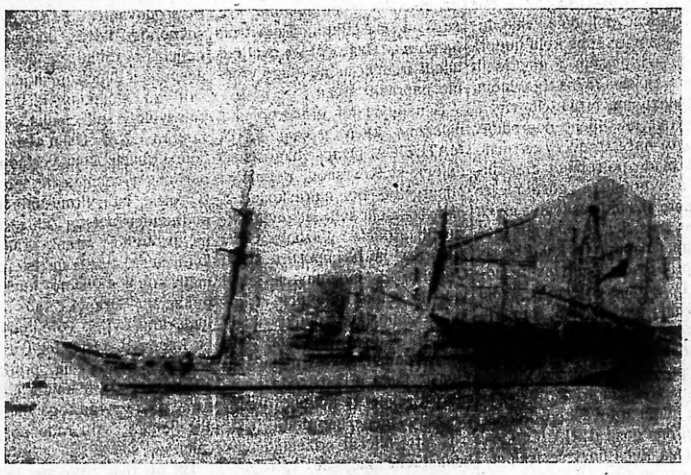

Covadonga

1.o Tacna.—Tu je jedma topnicka regimenta, tri bataljona pjesaka, jedna konjanicka regimenta i jedna zenijska satnija.

2.o Santiago. Dvije topnicke regimente, tri bataljona pjesaka, tri konjanicke regimente, jedna eskvadrona predsjednikove straze i jedna zenijska satnija.

3.o Talca. Jedna regimenta topnika, 1 bataljon pjesaka, 1 regimenta konjanika i 1 zenijska satnija.

4.o Concepcion. 1 regimentopnika, 3 bataljona pjesaka, 2 regimenta konjanika, satnija okonjemh pjesaka i 1 zenijska satnija.

Opstoji takogjer jedna regimenta topnika za obranu morske obale, koja je smjestena u tvrgjavama, a sjediste joj je i zapovjednistvo u Valparaisu. Jedan bataljon iste svrhe u Talcahuanu (otok Quiriquina).

Na svrhu je oruznistvo, komu je zadaca obilaziti sela i poljane, da brane gragjane od lopova i druge zle celjadi (Tu nije kao kod nas, gdje obavljaju posao drzavnih spijuna, pa treba da ih se plase i postenjaci.)

Mornarici je na celu: 1 podadmiral, 7 kotreadmirala, 18 kapetana brodskih, 28 fregatnih, 38 korvetnih, 45 nadporucnika, 85 porucnika, 4 inzeniera 1og razreda, 10 drugoga, 3 lijecnika 1og razreda, 7 drugog. Kadete prvog i drugog razreda imenuje svake godine N. S. Presjednik republike. Broj im obicaje godisnje dohvatiti 80.

Vojski su na celu: 4 divizijska generala, 6 brigadnih, 18 obrsta, 44 obrstlieutenenta, 91 major, 225 kapetana, 379 nadporucnika i 248 porucnika i kadeta.

Hrvati u Magallanesu

Chileriska je republika podijeljena, u glavnom, u provincije i teritorije. Prvim upravljaju *intendenti*, a drugim *gobernadori*.

Gragjani provincija uzivaju oktivno i pasivno pravo glasa, dok oni teritorija uzivaju samo pasivno. U ovim ministar unutarnjih posala imenuje i gobernadora. pa i iste opcinske prisjednike i njihove zamjenike.

Najvazniji chilenski teritorij jest Magallanes, u komu je naseljeno mnogo Hrvata, ciji cemo zivot ovom svecanom zgodom pokusati u kratko opisati.

Magallanes je naj juznija cest chilenske republike. Povrsina mu je od 171,438 cetvornih kilometara, dakle nesto preko tri puta veca od Bosne-Herce-

govine. Magallanesov prodor dijeli kopno od bezbrojnih otoka, od kojih je najveci Ognjena zemlja. Broji 13.309 stanovnika.

Glavi je grad teritorija Punta Arenas. Polozen je na kontinentalnoj strani magallanesova prodora na 70°,54',22:09" zapadno od Grenwicha, a juzno od polutnika na 53°,9',43:87". Preko 9.000 stanovnika zive u samom gradu. Od tih je 1.469 hrvatskih naseljenika, nebrojec tu njihovu rogjenu djecu, koju statistika biljezi chilancima.

Grad je utemeljen godine 1843. su 11 stanovnika, koje je ostavila trabakula *Ancud*, kad je u ime republike zaposjela pusti teritorij. Danas se ubraja u jedan od najbolje cvatucih chilenskih gradova. Uzduz i poprijeko prekrizen je pravilnim ulicama sirokim 25 m. Od tih je pet dvostruke sirine, a zovu se «avenidas». Tri od njih a morska obala cetvrta obavijaju srediste grada. Zemljiste na kom su podignute zgrade, oblika je cetvorine sa stranicam od 100 m. Od 218 takvih komada slozen je grad. Sve sredisnje ulice su pokadrmane, a postrani plocnici asfaltirani. Zgrade su drvene, odlozene plocama od zinka. U zadnje vrijeme podignuto ih je mnogo od opeka. Med ovim je i prekrasnih palaca, koji ni malo ne zaostaju za onim velegradova. Radi sjegurnosti u sredistu su kuce odijeljene zidom od opeka sa strana, gdje se doticu. Ulice i mnogi stanovi rasvjetljeni su elektricnim svjetlom.

Magallanski stanovnici ogromnom su vecinom naseljenici. Rijetke su evropojske drzave i zemlje, a da nijesu bar po kojem clanu zastupane. Od tih su naj brojniji hrvati, o kojima cemo se samo baviti.

Sasvim su rijetki nasi naseljenici, koji ljencare, svi su zaposleni, svi rade po svojim silama. Neki se bave trgovinom na veliko i malo, neki samo na malo, drugi opet obrtom malim i velikim, zato je brodograditelja, drvodjelaca, mehanica, zidara, postolara, ribara, pak rudara, tiskara, draguljara i t. d.; neki su zaposleni kao cinovnici, trgovacki pomocnici, dok neki obavljaju i tezaske poslove bilo to u gradu ili van njega. Ima ih, te su se dali i na more, pa je za to vrsnih kapetana, patruna i mornara, te dobrih masinista i t. d. Neki opet vole polje, pa je za to bogatih «estancijera», koji m gojenje blaga daje obilnu zasluzbu. Pored ovih je i mnogo gostioniara i krcmara, gdje se konaci, jede i pije.

Trgovaca na veliko, koji godisnje promecu sa glavnicom od nekoliko stotina hiljada imade lijep broj. Amo spadaju: JEROLIM MARTINIC. Ovaj nas vrli trgovac poljeduje veliki ducan mjesovite, robe koju importira iz evropejskih i americkih trzista. On sam ravna trgovinom, a pomazu mu brojni cinovinici. Trgovina mu lijepo napreduje. Mnoge nase trgovce na malo opskrbljuje potrebnim hranina-ma, a i hoteliere, gostionicare krcmare. Izmed nasljenika uziva dobar glas, jer je mmogim pomogao i naputio ih, kako ce se, sto prije osoviti na vlastite noge. U zadnje vrijeme je svoju trgovinu jos vecma prosirio otvorenjem bogatog skladista gvozdenih predmeta. Osim trgovine posjednik je kuca i zemljista u sredistu grada.

Za ovom trgovackom kucom slijedi ona gosp JURJA JORDANA. Ova kuca bavi se iskljucivo uvozom i rasprodajom svakovrsnih hranina, konzerva i likera, koja direktno nabavlja sa raznih jvropejskih i americkih trzista. Iz domovine, iz zagrebackih i zadarskih tvornica uvaza mnogo likera. Nekoji od ovih su bili aceptirani u placi dobrim uspjehom. I ova trgovacka kuca opskrbljuje skoro sve nase trgovce na malo i mnoge strane. Izmed trgovackih kuca iste kategorije spada u prvi red. Gosp. Jordan sam upravlja svojom trgovinom, a pri ruci mu je pomocnika. Ovi su samo nasi ljudi. Posao mu lijepo napreduje, pa ce ovaj nas mladi trgovac u ne dugo vrijeme napraviti srecu.

U najglavnijoj gradikoj ulici nalazimo kucu g o s p. JURJA MATETICA. Ovaj se bavi raspro dajom svakovrsnog pokujstva od prostog do najraskosnijeg, pak prodajom svih mogucih luksusnih artikela i glazbala. Osim sto ova kuca importira svoju trgovinu iz inozemstva ima i vlastitu veliku radionicu, u kojoj je zaposleno mnogo nasih ljudi bilo popravljanjem, bilo izragjivanjem novog pokujstva. Ova je kuca prvog reda i nema joj ravne u cijelome gradu, pa za to lijepo napreduje.

U istoj ulici u prizemlju velicanstvene zagrade vatrogasnog tijela, smjetena je draguljarnica i urarnica gosp. DOMA DEPOLA (Srbina) Depolova draguljarnica najbolja je u gradu; u njoj je svega sto raskosno kicenje zahtijeva, pa je za to posjecuju koliko nasi, toliko i strani narodi, pace svi potonji u vecem broju. Razumije se da mu posao lijepo napreduje.

Nesto vise u sredistu grada, u najvaznijoj gradskoj ulici, nalazi se «Hrvatska kuca», tortke JURICIC I TURINA. Ova se iskljuciva bavi uvazanjem i rasprodavanjem p l a t n e n o g i suknenog tkiva; napravljenih odijela i rublja za gospodu i gospoje i dijecu, pomodnih sesira za gospodu i gospoje, pak svakovrsnih cipaka, sagova, zastora i t. d. Osim toga prodaje i obucu, koju vecinom importira iz engleskih i beckih tvornica. Ista firma ima svoju podruznicu u istoj ulici, samo na protivnoj strani grada, u kojoj se raspacavaju isti predmeti, koji i u glavnoj kuci. Istu pohagjaju stranci, kao i nasi ljudi, koji uvijek vole kod svoga kupovati. Osim toga u ovoj se kuci nalazi na prodaji i mnogo hrvatskih knjiga i koledara, pa je i rad toga od nasih naseljenika vrlo rado posjecivana.

Tik do ove trgovine, podize se prekrasna i prostrana dvokatnica BRACE DRAGICEVIC u kojem je smjesten ducan mjesovite trgovine. I ovaj, kao svi ostali, importira robru iz inozemstva i moze se takmiti sa naj boljom u gradu; za to i napreduje vrlo lijepo.

Slijedec malo napred istom ulicom, susretamo kucu veletrsca gosp. JURJA KUCANA. Ova je bogato opskrbljena rukotvorinama. Vrlo je rado posjecuju nasi ljudi rad dobrote, jeftinoce cijena, i pomne pusluge, pa za to lijepo i napreduje.

Pored ovih velikih trgovackih kuca napomenuti nam je i konobu dalmatinskog vina gosp. KOVACIC I CICARELLI. Ova uvaza godisnje na hiljade hektolitara poznatih brackih vinija i rakije, a pored toga i raznog dalmatinskog su kog voca i ribe. Prva je i jedina ove vrsti u gradu. Rad vrsnoce vinija i jeftinoce daje dobar probitak koliko vlasnicima, toliko vinogradarima u domovini. Svi nasi ljudi, bilo gostionicari, krcmari ili privatne kuce sluze se u konobi, a i mnogi stranci.

To bi bio kratak opis trgovackih kuca nasih veletrzaca. Osim njih imade mnogo srednjih i manjih. Srednje nekoje predmete importiraju, a nekoje kupuju u placi za preprodavanje. Toj kategoriji pripadaju prodavaonice gosp. Boza Ujevica, koji je istodobno i kucevlasnik, Brace Yercovic, Ivana Sapunara C. Antona Franulica, Spira Tomasevica (Srbin) Franja Batistica, Petra Rajcevica, Jurja Zmirka, Brace Martinica, Markovica i Marusica i mnogih drugih. Kako sva ova gospoda rade marljivo i ustrajno, lako da im pogje za rukom podignuti se do veletrsca.

Manjih trgovaca sa preprodajom ziveza i tocenjem pica ima sijaset. Skoro od svaka cetire ugla gdje se krizaju ulice dva su barem zapremljena po nasim ljudima.

Batalla de Chacabuco

Osim trgovine nasi se ljudi bave i vecim i manjim obrtom. U prvom redu nam je spomenuti brodogradiliste BRACE BONACIC, koje cemo potanko opisati od njegova utemeljenja do danas.

Koncem godine 1895. stigose u Punta Arenas, iz Argentine, braca Bonacic (Dragutin i Danijel), gdje se nakom malo vremena definitivno nastanise.

Potla dugog razmatranja i proucavanja prilika za izgradnju jednog skara, napokon se i odlucise, da ga izgrade, ako-prem je u ono vrjeme bilo mucno ustvrditi, da li ce industrijalno poduzece s l i c n e vrsti uspjeti i u vecem opsegu, tim vise sto je ova industrija bila onda tek u zametku. Sa stalnoscu nije mogao niko reci, da ce ova grana ljudskog umjeca cvasti u ovom teritoriju. Svakako htjedose pokusati eda bi priveli u djelo svoj naum.

Istom namjerom k b r a c o. Bonacic pridruzi se gosp. Ivan Depolo, da skupa pokusaju podignuti ovaj ogranak industrije, koji do onda, moze se reci, nije ni egzistirao u Magallanesu.

Od Vlade postignu komad zemljista pokraj mora na juznoj strani grada, a slijedece pocese metati temelje buducem skaru.

Potla nekoliko mjeseca brodogradiliste je bilo dovrseno da zapocne svoj rad. Prvi parobrod kojim se inaugurirao bio je «Cabenda», trgovacke tvrke Braun i Blanchard, danasnji «Magallanes».

Kako se sumnjalo, s pocetka se udasilo na sapreke, kao obicno kod poduzeca, koje se stopro pocne dizati; poteskoce prvog doba nije su bile malene, a povecavala ih je dvojba o buducnosti ove zemlje, kao zemlje buducnosti i napretka. Ipak jakom voljom uklanjalo se malo po malo sve poteskoce.

Nakon tri godine zajednickog rada istupi iz drustva drug Ivan Depolo, a malo vremena potla, god. 1899 sklopise braca Bonacic ugovor sa trgovakom i obrtnikom kucom Braun i Blanchard sa kojima ostadese sve do danas.

Skar se do tada bio dostatno razvio. Ali podignuce trgovacke mornarice i puntarenske luke, te veci saobracaj njezin s obalama teritorija i Patagonije i to veci promet na moru bio je u uskom svezu sa skarom. Da se odgovori potrebama, koje su ove prilike donijele, odlucise mu dati veci opseg. Za postignuce toga cilja dopustila im je pomorska vlada raziriti skar prema moru nasipanjem, koje je dobro zasticeno od morskih valova, kada vlada nevrieme.

Stube, po kojim se isteze brodovlje, bile su totalno reformirane i rekonstruirane, a dalo im se i veci stabilitet za podnasanje jaceg tereta. Stubiste je konstruirano iz drva, a dio sto je u moru i sa zeljezom. Sve je to cementirano i ovo je najvitalnija dio skara. Cvrstoca stubista podnasa pritisak tereta broda od 1500 tona kapaciteta. Stubiste je prostrano toliko, da se i tri oveca broda mogu istegnuti od puta, osim drugoga za popravljanje i gradnju.

Skar je opskrbljen svakorsnim petrebstinama za radnju svake vrsti i kojeg mu drago opsega. Potrebnu silu za istežanje brodovlja proizvagja jaki parni stroj.

Brodogradiliste posjeduje sest raznih zgrada, kao drvodjelsku radionicu, drugu za raznovrsne strojeve od najmodernijih sistema i ostale za pohranu drugih raznih predmeta i alata, koje omogucuje izvrsiti koju mu drago radnje ove struke.

Na skaru se popravlja cijela trgovacka mornarica. Osim toga se na istomu istezu i popravljaju «escampavie» ratne mornarice ovoga teritorija. Za to

MANUEL RODRIGUEZ

ima sklopljen poseban ugovor s narodnom vladom. «Escampavie» su ove: Meteoro, Yañez, Porvenir, Yelcho, Condor, Huemul i Toro, koje se tu poplavljaju, a ugovor naznacuje da se mogu poslati na popravljanje torpednjace i destroyere ratne mornarice. Doticni je ugovor bio nazad malo vremenn ponovljen. Skar je prvi na obalama Patagonije i Juznog Pacifika.

Svim radnjama upravljaju sama braca Bonacic, a sami prave takogjer potrebne modele i nacrte. Na skaru je zaposlena cijela vojska srakovrsnih radnika, á Bonacici najvise vole nasu celjad, pa mnogi nasi radnici dobiju lijepa novca.

Gosposda Bonacic uzivaju velik ugled med nasim narodom med strancima i postovani su od vlasti posto su oni pospijesili procvat ovog do onda pustog territorija.

Osim ovog velikog skara postoji i jedan maleni, to onaj gosp. IVA VIOLICA. Ovaj ugledni nas mladi i marljivi naseljenik izucio se zanatu ovdje, pa je radnjom i stednjom kasnije pribavio zemljiste za svoj maleni skar, na kom se izgragjuju omanje brodice i catare. Na ove veliki prekooceanski parni brodovi prekrcavaju svoj teret, koji kasnije s njih biva na kraj iskrcan.

Drugo vazno obrtno poduzece, prvo u teritoriju, bile su tvornice opeka, koje su utemeljili gosp. JAKOV JELISEJ i FRANJO TOMSIC. Zahvaliti je njima, da se danas grad ponosi velicanstvenim gragjevina. Prva zgrada podignuta po njima bila je crkva C.C.O.O. Salezijanaca.

Danas ima i vise ovakovih tvornica, a vrijedna je spomena ona gosp. Piculica.

Gragjevnih poduzetnika bilo je od onda do danas vise nasih, ali sada je jedini gosp. BOZO FORETIC. Sve vaznije gragjevine, njegovo su djelo, a mnoge su izgragjene po njegovim nacrtima. I spomen-stup, komu ce se sutra postaviti prvi kamen, a podizu ga pripomocna drustra na uspomenu proslave stogodisnjice neodvisnosti, — njegovo je djelo, Da za potrebne alate, koje njegovo poduzece mnogo trosi, manje izdaje otvorio je u posljednje vrijeme i prodavaonicu gvozdenih alata i orugja, koje mu donasa dvostruku korist.

Prvu tvornicu sapuna zamislio je takogjer nas naseljenik, biva gosp. LOVRO MILOS. Uvidiv on, da bi jedna tvornica te vrsti dobro uspijevala i davala lijepog dobitka, odluci se da dobavi majstora vjesta tomu, koga primi u drustvo kao druga. I nije se prevario u racunima. Tvornica lijepo radi i na hiljade sanduka razasilje godimice po ciloj republici, pravec veliku utaknicu sapunu za pranje, koji se je otprije uvazao iz francuske.

Manjih i vecih tiskara je u Punta Arenas pet. U njima se objelodanjuju tri dnevnika i pet tjednika. Pa i tu je trebalo da bude jedan nas. Najprva tiskara u Magallanesu i najprva novina, danasnji tejednik «El Magallanes» (tiskara nasi ime lista) vlasnistvo je naseg covjeka gosp. PETRA HRDALA (Srbin) Kad je postro pred malo godina njenim vlasnikom, nije bila bogzna sto, a danas je najbolja. Montirano je u njoj pet strojeva: jedan veliki za dnevnik i druge tjednike, sto se u istoj objelodanjuju, dva manja za pravljenje tiskanica i t. d., stroj za usivanje knjiga i za crtanje knjiga kojeg mu drago opsega i velicine. Tiskari je pridruzena i knjigoveznica, u kojoj se radi od najprostijeg do najsjajnig, sto u to spada. Svi strojevi su pokretani silom, koju proizvagja motor na parafinu. Lijepo napreduje, a ostale je cesto motre zavidnim okom.

Osim ovih poduzeca imamo i tri tvornice gaseoznih voda, koje opskrbljuju cijeli grad.

Stolarskih radionica ima vise, u kojim je zaposleno mnogo nasih mladih drvodjelaca.

Vrijedna je spomena ona gosp. *Luke Gecana*, pak *Vicka Damjanovica i drug*, te ona gosp. *Antona Senkovica*. Ova posljednija je jedna od najboljih. U njoj se izragjuju svi stolarski predmeti koliko naj prostije, toliko naj finiji vrst.i Ista posjeduje i odjel predmeta za sjajne pogrebe, koji se velikom vecinon u njoj napravljaju, a samo gvozdeni, izvana importiraju.

Drvleem za ogrjev opskrbljuju grad nasa dva poduzeca, koja posjeduju i strojeve za piljenje i cije panje istoga. Potrebno drvo dobivaju iz oblizniih prasuma. Veliki broj hektara istih njihovo su vlasnistvo.

Kouacnica, postolarskih radionica nalazi se po svim stranama grada, koje daju lijep dobitak uz ne veliki napor doticnim majstooima.

Brijacnica i parfimerija imade nekoliko nasih. Ona Bogdana Livacica i Stjepana Livacica su naj prve u ovom gradu, a po svom namjestaju mogle bi stati izmed prvih i u mnogim velikim gladovima.

Rudarstvom se bavi mnogo nasih naseljenika u prvom redu ispiranjem zlata koje se nalazi skoro u sljunku svih potoka i rijeka Ognjene Zemlje i kontinenta. Dok je ovaj teritorij bio jos u povoju, ovo je bio najglavniji izvor blagostanja. Onda su se prvi nasi naseljenici tim iskljucivo bavili. Danas se ne bave u onolikoj mjeri, posto im uz laksu rabotu da je ipak dostatno sredstava za zivljene i pristednju.

Nasi se naseljenici znaju koristiti i morem pa zato postoji devet ribarskih drustava. Sest od njih se bave lovljenjem ribe, a tri lovljenjem raka. Za tu svrhu posjeduje sest kotera i nekoliko pomocnih lagjica. Ogrizu zimi grdnih, ali im se trud gospodski isplati.

Za prevoz putnika s parnih brodova na kraj imamo nase drustvo i jedino tom svrhom. Ovo raspolaze parobrodicem «Alice» (35 tona) botom «Francisco José» (15 tona) i lagjama «Rudolfo» (5 tona), «Magdalena» (4 tome) «San Nicolas» (3 tone).

Osim toga postoji drustvo za prevoz putnika izmed «Ognjene zemlje» i Punta Arenas. Drustvo posjeduje samo jedan parobrod (50 tona, 12 mlja brzine) zvan «Neptune».

Svim ovim parobrodicima i brodicama upravljaju nasi ljudi, koji su polozili ispit pozakonu ove zemlje. Osim njih na velikim stranim lagjama ima nekoliko nasih kapetana i patruna, koji su polozili izvrsnim uspjehom svoje ispite za obalnu plobidbu po Magallanskom tijesnu, pak nebrojnim kanalima otocja Ognjene zemlje sve do rta «Cabo de Hornos». Takogjer je i lijep broj masinista na parobrodima obalne plovidbe nasim i stranim.

Po svemu, sto smo do sada

rekli, razumije se, da je tu zaposleno mnogo ljudi, od kojih su vecina sama mladost. Ova treba da nagje stan i kranu, pa su mnogi nasi namjestili svratista, gostione, pivnice i kafane. Svratista i kafane nijesu uprav prvoga reda, ali za to redom i cistocom ne zaostaju ni za onim prvoga. Ima ih sijaset, jer osim nasih ljudi vrlo rado zalaze i stranci, jer su sjegurni, da ce tu najmirnije proci; poznato je opcenito, da je nas narod ljudski, miran i posten. Spomenut cemo imena samo nekojih vlasnika od ovih, ne mislec ni izdaleka omalovaziti one, cija nam izbjegnu. Glavnija padalista nasih iseljenika obicno su kod: Vicka Violica, Jakova Maslo, Nikole Gjuroviaa, Srecka Fodica, Jozipa Radosevica, Nikole Kirigina, Matije Raevica, Gjura Grcica, Jule Peruzovica, i t. d., i t. d.

Nasim je ljudima, koji su se znali dobro u svemu snaci, da se sto bolje okoriste, izbjegla jedna grana, koja je najunosnija, a to je marvogojstvo. Dok su se Englezi, Francuzi, Nijemci i t. d. tim obogatili, u velikom broju, mi tu samo imamo bracu Kusanovice (Vicka i Antuna) koji su se jedini stavili uz bok ovima. Oni su se iz pocetka pocele baviti marvogojstvom, pa sada posjeduja brojne «estancije» (Estancia-ograda drvenim ili gvozdenim stupovima i gvozdenom zicom opasama, povrsine od mnogo hektara, na kojoj pase i goji se blago tankog i debelog grla u velikom broju. U istoj je podignuta zgrada, koja sluzi za stan cobana, kupaliste za blago, kad se ogubavi, strehe, u kojim se strize vuna i nuzgredne omanje zgrade za rabotnike i t. d.) Posjeduje pet «estancia» a zovu se: «El Salto», «Vaqueria», «Rio Palo», «San José» i «Mina Marta». Ove su sve uzduz rijeke «Rio Verde», predjela Skyring, osim ona «San José», u okolini jezera zvana «Laguna Blanca». Blago, koje se tu goji, goveda su i dijelom ovce. U prvim previagjuju ovce, jedan dio blaga rasprodaje se u mesarnici firme V. i A. Kusanovic, drugi se dio topi u mast unjihovoj vlastitoj tvornici u Avenidi de la Pampa, a sav preostatak prodaju u njihovoj mesarnici, koja je jedna od najprvih u gradu.

Kraj tvornice masti nalaze se prostrana gojilista krmadi. Osim toga ima prostrano polje, na komu su gg. Kusanovici pokusali sijati zob koja vrlo dobro uspijeva. Oni su pokazali prvi, da i patagonsko tlo, moze da dade koristi, kad ga se samo racionalno obragjuje. Mnogi ih sada oponasaju.

Kod gg. Kusanovica su namjesteni sve nasi ljudi, a samo u nestasici ovih uzimlju i strance.

I sada su bogatasi, a u nedalekoj buducnosti, ako im bog podijeli zdravlje, rad ce im uroditi rijetkim blagom.

Nekoliko nasih ljudi bavi se samo kupovinom blaga, koje kasnije rasprodaju u svojim mesarnicam. Od tih cemo spomenati samo dvije tvrtke prvog razreda, biva onu g.g. Tome Jaksica i Brace Stipicica. Njihove mesarnice su uzornog reda i cistoce i glavne od cetiri velike, sto ih je u gradu. Ove veoma lijepo napreduju i gazdama daju vrlo unosan dobitak, pa ih ceka i lijepa buducnost.

Vidi se po ovomu, da nasi naseljenici nijesu zaludu doslli u ove strane. Ali i oni, te ovdje nijesu spomenuti t. j. koji ne rade samostalno ne oskudijevaju. Jer je treba radnickih misica, mnogi su zastedili lijepa novca i dom pomogl.

Svi nasi ljudi rade, rijetki su, koji ljencare. Kraj svega napora nijesu oni zaboravili ni roda. Kako prvog pomazu, tako se drugim dice. A da upoznadu svijet svojim slavnim imenom i pokazu medjusobno bratstvo udruzili su se u vise drustava sa raznim dobrotvornim i zabavnim svrhama, a izdaju i ovo maleno glasilo, po komu doznaju, sto im se zbiva na donu. O svim tim cemo se pozabaviti.

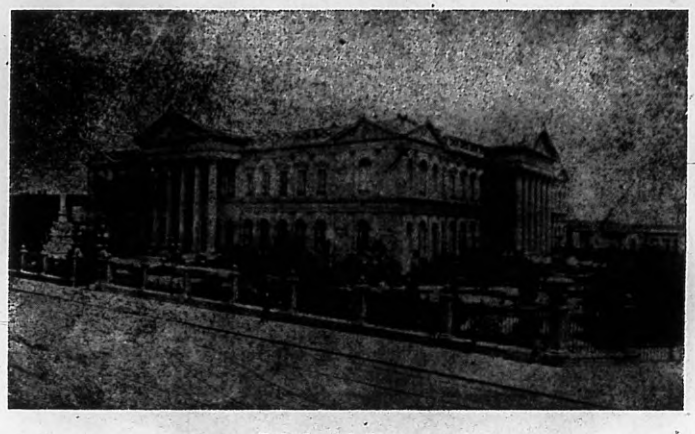

Palacio del Congreso

Prvo drustvo, koje su Hrvati u Magallanesu osnovali, to je HRVATSKO DOBROTVORNO DRUSTVO. Utemeljeno je god. 1900. na 16 prosinca. Do tada u Punta Arenas nije bilo nijednog hrvatskog drustva, pa su svi morali zalaziti u «Austrijsko pripomocno drustvo» utemeljeno cetiri godini prije. Nego Hrvatima tu se nije biklo; cinilo im se, da ih pod tim imenom sveudilj tisti domaci jaram, pa odlucise utemeljiti svoje drustvo, na komu ce se vijati hrvatska trobojnica. Oponasajuc druge naseobine, uz narodno obiljezje, podadose mu i dobrotvornu svrhu: potpomaganje clanova u slucaju bolesti i njenih posljedica. U to ime odrzali su prvi dogovor u stanu gosp. Agustina Denegri ja, zarkog hrvatskog rodoljuba, a drugi u kuci gosp. Ivana Turine B., hrvata iz Banovine.

Ovom potonjem sastanku prisustvovalo je dvadeset i pet rodoljuba. Ivan Sekul (pokretac osnovanja drustva). Andrija B. Stambuk, August Denegri, Franjo Tomsic, Ivan Turina B., Vicko Vrsalovic, Ivan Vrsalovic, Roko Ljubetic, Antun Kusanovic, Vicko Kusanovic, Ivan Ursic, Ljubo Ursic, Slavo Ursic, Marko Kusanovic, Juraj Mihovilovic, Petar Versalovic, Franjo Lauric, Juraj Kucan, Juraj Jordan, Vicko Orlandini, Nikola K. Stambuk, Ljubomir Peruzovic, Simun Mracic, Bogdan Livacic, Juraj Loncar, Stjepan Magas, Kuzma Bencic, Toma Jaksic, Ivan Hraste, Ivan Polic, Marko Dasencic i Vjekoslav Tadic. Zapisnik ovog sastanka vodio je gosp. Juraj Jordan, koji je napravio drustveni pravilnik. Sastanak nije ostao besplodan: izabralo se prevremeni odbor, koji je imao pozvati narod na utemeljiteljnu skupstinu.

Odbor se stavio na rabotu i dne 16. prosinca 1900 bi proglaseno drustvo utemeljenim na skupstini, u kojoj bi odluceno takogjer, da svi clanovi upisani do 18 prosinca iste godine budu ubrojeni u clanave utemeljitelje; tad ih je bilo 79, a osamdesetim je imenovan vladika Strossmayer pocasnim clanom utemeljiteljem.

Prvo mu je upraviteljstvo bilo sastavljeno ovako: Ivan Sekul, presjednik; Ivan Turina B., blagajnik; Juraj Jordan, tajnik; S. J. Paravic, podtajnik. Upravitelji ophodnje: Juraj Kucan, Vicko Versalovic, Roko Ljubetic, Juraj Loncar i Simun Mracic.

Uprava se odmah pobrinula, da ga podigne na dostijnu visinu.

Za ukrasenje dvorane narucilo se odmah kod Koconde u Zagrebu slike Gundulica, Preradovica, Starcevica, Strossmayera, Krunisanje kralja Zvonimira, Tomislava, hrvatskog kralja, Spljetski crkveni sabor, Hrvatski sabor god. 1848. Dolazak Hrvata, Smaknuce Ljutomisija, Petra Kresimira, Jelacica i mnoge druge.

U pocetku bio je drustveni barjak prosta trobojnica, sto se kasnije zamijenilo krasm barjakom izragjenim po milosrdnoj sestri Ksaveriji u Zagrebu.

Barjak je prispio u Punta Arenas u sijecnju 1905., a predan je drustvu 21 istog mjeseca. Svecano krstenje obavilo se 7. svibnja 1905. Kumovali su g.g.: Froilan Gonzalez, guvernator teritorija Magallanes, Ivan Blanchard, francuski pod konsul, Josip Pasinovic, austro-ugarski konsul i Ivan Sekul, drustveni presjednik. Odlicni kum, guvernator Froilan Gonzalez, poslao je municipalnu glazbu. Koja je gradom predvodila ucetogledni povorku.

Kad se drustvo utemeljilo mnogi su na nj graknuli i proricali mu kratak zivat. Nu njihove se zelje nijesu ispunile. Ove ce godine u prosincu slaviti prvu desetgodisnjicu. Podignuto je na zavidnu visinu. Broji preko 300 clanova, a u blagajni ima deset hiljada talira polozenih na banki, koja glavnica godimice raste, jer mjesecni doprinosi dostaju za pokrice troskova i ostavljaju znatan preticak.

Danasnja mu je uprava ovako slozena: Juraj Jordan, presjednik; Marko Bizaca, podpresjednik, Petar Gasic, tajnik; Antun Markovic, podtajnik; Luka Bonacic, blagajnik; upravitelji ophodnje: Bozo Ujevic, Marko Dasencic, Petar Ostoc, Marko Buvinic, Ivan Spanic i Anton Marusic.

Neprocjenivo je dobro ucinilo ovo drustvo nasem iseljenickom svijetu.

Takogjer ga se pravom smatra rasadnikom svih poznijih hrvatskih drustava u Punta Arenas.

Vec god 1902. na 6. sijecnja bi utemeljeno danasnje HRVATSKO DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUSTVO. Istina ovo je u zametko nosilo ime AUSTRIJSKO, ali vec budna narodna svijest u mnogima zamijenjuje ga SLAVJANSKIM nakom sama prva cetiri mjeseca zivota.

Netom se promijenilo ime drustvo se stalo lijepo razvijati. Kad le bilo svestrano ugrejeno i opskrbljeno svim nuzdnim, odluci se na javni istup. To se dogodilo na 4. listopada 1903., kojom prigodom bi priregjen i PICK-NICK. Pri tom se porodio golem spor. Hrvati, koji su sacinjavali vecinu, zahtijevali su, da se razvije hrvatski barjak, kad je drustvo slavensko; sto je jako upseklo nase «austrijaki». Hrvati su se ponijeli tu mirno, ali netom svrsila svecanost, odlucise promijeniti ime u HRVATSKO. I zbija vec na 25 onoga mjeseca prekrstise ga. Tu je nastala velika smutnja, koja se je svrsila tim, sto se nezadovoljnim «austrijakima» povratilo sve novce ulozene pri osnutku drustva, koji ga po tom ostavise na miru.

Tek od onda se ovo drustvo pocelo dobrano razvijati, a dandanas je najbolje organizirano u ovomo gradu. Broji preko sto izvrsujucih i podupirajucih clanova.

Za prekrstenje ime u hrvatsko ide najveca zasluga gg:

Andriji Juricica, Jeronima Martinicu, Jurju Jordanu i Bartulu Poduje, kojima su dobrovoljci u znak harnosti podjeljivali na izmjenice najvece casti. Za procvat drustva i njegovo podignice na dannsnju visinu velika zasluga ide takogje gosp. Ivano Sekula, koji je u posljednje vrijeme bio i njegovim upraviteljem.

Ovo vatrogasno drustvo je penjacko. Posjeduje zato prekrasna kola sa dvim automatinim ljestvama (jedne dvo--a druge trodjelne) i nuznim sjekirama, fenjerima, krovnjacama zapinjacama i t. d. u vrijednosti preko 5.000 hiljada talira. Sav ovaj materijal bio je izragjen od tvrtke R. A. Smekala u Zagrebu, pod nadzorom gosp. Mirka Kolarica u Zagrebu tajnika saveza vatrogasnih drustava u Hrvatskoj. Harni punt-arenski vatrogasci imenovase ga, rad njegovih zasluga za satniju stecenih, pocasnim clanom, odlikovav ga ujedno zlatnim lancem sa vatrogasnim znakovima, izragjenim od suhog magallanskog zlata. Takogjer odijela kacige i sve ostale potrepstine do najmanjeg puceta dovedeno je iz Zagreba.

Osokoljeno vrhovno zapovjednistvo velikim napretkom hrvatske satnije, pobrinulo se da joj nadje i dolicnu kasarnu, pane mogavsi naci prostorije, koja bi tome odgovarala, dalo je za nju i za njemacku satniju sagraditi iz fonda sveukupnog vatrogastva lijepu zgradu, troskom od 28.000 talira.

Napomenuti nam je da u Punta Arenas dosele opstoji pet vatrogasnih drustava, koja se zovu satnije, a sacinjavaju jedno vatrogasno Tijelo, i to: 1. satnija internacionalna, 2 chilenska, 3 njemacka, 4. hrvatska i 5 francuska. Svako je vatrogasno drustvo neodvisno, pa ima i svoje upraviteljstvo; u unutarnje uregjenje ne paca se niko. Zapovjedni i dopisujuci jezik jest polag narodnosti, kojoj satnija pripada. Spisi se inace moraju prevagjati na spanjolski, da moze glavno upraviteljstvo, kojem je svaka satnija podcinjena, i bez tumaca razumjeti o cemu se radi. Nu ni glav-zapovjednistvo nije nikomu silom narinuto. Kad se glavno upravitejstvo izabire, salje svaka satnija na izbor svog upravitelja, satnika i tajnika, a ovi vecinom clanova izaberu casti. U vrhonom zapovjednistvu mora biti zastupana svaka satnija bar po jednom clanu.

Vatrogasno drustvo ne moze ustrojiti svaka naseodna, vec samo ona, za koju se vrhovno zapovjednistvo uvjeri, da je sposobna uzdrzati satniju.

Svaka satnija podjeljuje svojim dobrovoljcima, koji udovolje propisima pravilnika i ustraju kod pozara, nagrade, a isto cine i vrhovno zapovjednistvo. Podjeljivanje nagrada obavlja se velikom svecanoscu. Do danas ima mnogo nasih dobrovoljaca nagragjenih.

Uprava ovog naseg dicnog drustva ovako je danas slozena: Dr. Matija Bencur, upravitelj, Juraj Jordan, satnik; Ivan Sapunar C., nadporucnik; Ivan Violic, porucnik; Juraj Zmirak, pobocnik; Andrija Juricic, blagajnik i Marko Bizaca, tajnik.

Pod -ovako sretno izabranoj upravi i bratstvom i zlozi, koja vlada izmed dobrovoljaca, nade je da ce ovo drustvo jos bolje uznapredovati.

Trece hrvatsko drustvo u Punta Arenas, to je tamburasko drustvo «Tomislav». Utemeljeno je 22 svibnja 1904; kao prvo drustvo te vrsti u citavoj Juznoj Americi. Prvo mu je upraviteljstvo bilo sastavljeno ovako: Andrija Juricic, presjednik; Dragutin Bonacic, potpresjednik; Juraj Kucan, blagajnik i. Petar Gasic tajnik i zborovoja.

Netom se odabrala mladost, koja ce se vjezbati, narucila su se potrebna glazbala, kod poznate tvornice tambura J. Stjepusina u Sisku, njih 15 na braju. Danas ih je dvadeset sa svim pomagalima, nuznim za izvagjanje i najtezih glazbenih slika, u ukupnoj vrijednosti od 1200 kruna.

Dok su stigle tambure, ucilili su ce buduci tamburasi kajdama i vjezbali na jednom bracu hvatali iste.

Prvi pokusaj nastupa mladih tamburasa uslijedio je dne 20 rujna iste godine, kad je naime clan utemelji telj, gosp. Juraj Matetic, veletrzac, rodom iz Istre, pocastio drustvo plesnom zabavom. Tom prigodom je mladi zbor izudarao samo jedan komad, «Lijepa nasa domovina», cime je odmah prisvojio srca slusatelja, dok je prvi put nastupio javno 11 prosinca 1904 prigodom dijeljenja prvih nagrada clanovima» Crvenog krsta».

To prvo javno cilikanje naseg narodnog glasbala soratilo je na sebe pozornost i stranog svijeta, pa je «Tomislav» vec 24 i 25 prosinca, prigodom priregjenja Kermessee u korist gradske bolnice, bio pozvan od samog guvernatora na udaranje pribrav si tom prigodom burno povlagjivanje i simpatiju.

Iza tih uspjeha, pa do danas nema svecanoti ili privatnog veselja bez nase tamburice, koja sveudilj plete nove lovor vijence, upoznajuc strani svijet sa nasim narodom, eda mu izvojsti ono mjesto, koje mu po zaslugama i kulturi pripada.

«Tomislav» nije poznat samo u puntarenskom gragjanstvu vec i po svemu Chile. Imalo je cast svirati i pred bivsim presjednikom republike Jurjom Montt, koji je bio pracen mnogim osobama iz najvisih aristokratskih krugova santiaskih. Mnoge santiaske smotre donosile su slike «Tomislava» uz vrlo laskavi opis.

U ovom drustvu do sada se izobrazilo glazbeno preko trideset nasih momaka, izmed kojih se osobito isticu Stjepan Pavlov P. Stjepan Pavlov A, Ivan Lopizic Vicko Bulicic i Ignacije Rozic. Neumorna ova mladost sacinjava dusu cijelog zbora, pa bismo se ogrisili o pravednost, kad ne bi to ovom prilikom istakli.

Broj clanova u zboru rasteli pada-to kako koji clan odseli i opet se povrati ili dok se novi izuce. Nu to «Tomislavu» nikako ne smeta, da se u svakoj prigodi dolicno prikaze. «Tomislav», je danas jedino glazbeno drustvo u Punta Arenas, od toliko ih sto su se podizali i opet padali.

Nade je, da ce u buduce jos bolje cvasti i napredovati.

Nas je narod amo veliki radisa i stedisa. Radi kao crv u robotne dane, docim nedjelje i svetce posveti odmoru i zabavi. Kao radisi tezko mu je naci premca, a i kao stedisi tako isto. Nu stedljivost naseg naroda nikada ne prelazi u skrtost. Zna on dobro razluciti za sto mora potrositi, a za sto ne. Dok je u raboti, radi svoje propisane sate marljivo i sdusno, upravo zivot ne stedi. Nu ne stedi ni na grlo, vec okrepljuje tielo obilno i biranom hranom. Kad se odmara ili zabavlja, ostavi svoje radnicko odielo, preobuce se kao gospodin i vlada se uprav kavalirski. Ni tad ne stedi ali granice nece prekoraciti.

Obicne su mu zabave: buce, biljard, karte (nu ne igra na interes), druztveni plesovi, privatni kod koga pritajelja, utrke s ladjama, utrke na konjima, pak posiela. Posjecuje teatar i sve pristojne javne zabave. Voli svoje sunarodnjake i uviek ces ga naci samo kod njih Kao glava obitelji, vlada se uzorno, kao suprug vjeran i ljubezan, kao mladic ziv, veseo, uctiv. Osobitu paznju posvecuje svojim zenama, a ove se opet vladaju tako posteno, da su nam pravi nakit. Jos se nije dogodilo, da je koja nasa krenula s pravog puta, premda ih je ovdje mnogo. Njihov zivot nije nimalo tezak, jer se izkljucivo bave kucnim poslom. Muz, djeca, kuca, gost—jedina im je briga. U svom djelokrugu su nenadkriljive, pa se nasi ljudi veoma riedko zene sa inostrankama.

Najprvi nas naseljenik bio je pokojni Matija pl. Paravic, rodom i Krasica u Hrvatskoj, otac gosp. Matije pl. Paravica, gerenta Banke Magallanes. Dosao je amo godine 1872. Za njim je dosao njegov brat Simun god 1877, pak sin mu Simun Ivan Paravic, dosta pozna ta i uvazena licnost izmed nas.

Med prve naseljenike se ubraja i pokojni Petar Zambelic, kojeg se vrlo cesto i rado spominje jos i danas zbog kreposti i vrlina, koje su ga resile.

Za ovim su slijedili malo pa malo mnog, drugi nasi naseljenici, pa je danas nasa kalonija najbrojnija i najvaznija.

Iz pocetka su dolazili skoro samo ljudi rabotnici, a kasnije je pocelo dolaziti i skolane mladosti, pa je tim i ugled nase naseobine postepeno rastao.

Pred dvije godine hrvatska naseobina bila je usrecena dolaskom Dr. Matije Bencura, poznatog slovackog beletristicara, koji je prozivio najboju svoju dobu u Dalmaciji, gdje je izabrao i vjernu drugaricu iz poznate obitelji Didolica na Bracu.

Vec iz pocetka svak ga je zavolio rad lijepih krjeposti i vrlina, koje ga rese. Malo ga nas narod nazivlje imenom, kad o njemu govori; «nas» lijecnik» «nas dobri lijecnik», «nas pleminiti» to su mu opcenita imena.

A i on voli nas narod, ko da je iz njega nika. Radi zanasno uz bok s nasim prvacima, pa je zato ugled nase naseobine pred stzancima znatno porastao.

Na protivnoj strani tijesna, na Dgnjenoj Zemli, nalazi se malen grad Porvenir, Broji oko 300 stanovnika. Od tih su dvije tretine nasi ljudi. Bave se skoro cim i oni u Punta Arenas.

Od uvoznih kuca, koje opskrbljuju zivezom i ostalim stanovnike Og, Zemje vrijedne su spomena one gosp. Josipa Kovacevica, Brzovica i drug, Stijepana Kovacica, te mnogih drugih cija nam imena prostor ne dopusta nabrajati.

Razgovor

izmed Petra i Pavla na mulu od karige.

PETAR. Bon dia, Pove, ce cinis tote.

PAVE. Evo, borami, nista; ni rabote, pok sam se kontra suncu i stijem jedan foj od nasih co ishodi u Arjentini.

PETAR. Ah! bit ce «Materinska Ric», je?

POVE. Je, je—bas se tako zove.

PETAR. A jesi sti sve one razgovore i ono ca govori, da se mi ne smimo zvat austrijuki?

POVE. Je son sve. Ma ca se tebi cini, ti koji puno stijes i sve razumis, kako mi mozemo rec da smo krovatos? Upitat cedu nas, kojo je to nacjun, pak ca cu im odgovorit?

PETAR. Reci im, da su Krovatos isto kako Polaki, Cesi i Irlandezi. Ti svi nemadu svojih krojih, pok se isto ne stididu svog imena, kako neki od nasih.

POVE. Cujes, Petre, jo se ne bi stidi, nego reci mi, kako cu spjegat ca su to Krovatos?.

PETAR. Ne ce te, Pove, viruj mi, pitat to nijedan izucen covik, jer svi oni znaju kako je, nego ako te pita koji rabotnik kako i mi, Njega pitaj ako je cu za «Sociedad Croata de Beneficencia», za «Estudiantina Croata» i za «4. Compañia de Bomberos» croata tumbien, i za «Juventud Croata», sto jeprezentavala u teatru i jos mu reci neka kupi dijarij «Chile Austral», di je izisla sva istoria croata. Sve ovo mu izbroj i reci, da si ti jedon od onih I vidit ces, da te ne ce vise ispitivot.

POVE. Ako bi on ti znat od kuda su ti krovatos, ca cu mu onda kontesta?

PETAR. Reci mu da ce bit cuo imenavat naciun Austro Hungara, ¡Buenol da bi se ona ista naciun imala zvat, da je malo pravice u njoj, Austro-Hungara-Croata, kako je pravo, da se zove, jer da u njoj zividu svi narodi pod jednim krojem a svaki jema svoj jezika i bandiru.

POVE. ¡Sta bueno! Tako cu odgovorit, jerbo sam se i ja sve to dobro uviri, pero rec mi ti zoc jema ovode dosta od nasih, koji ne ce da se uviridu i da poznaju istimu i sami sebe, pa govoridu, da su Austrijaki?

PETAR. Tako govoridu la mayor parte od onih, koji nikad nista ne stiju, pok oni, koji neznaju stit i dosta od onih, koji su bili u soldate, pok su vidili onu veliku parodu austrinskih brodov i vojske; i oni mislidu da je ono sve samo Austrije, da bez nje ne bi moglo bit. Oni ne promisljaju, da je to sve nase, kako i njihovo i da su hrvati ures marine i dika trupe od kraja; nogo ovi misle kako se zapovida tudeski, da je to sve samo austrijsko, pok kad bi rekli, da nisu austrijaki, da bi izgubili dirit od svega tega.

POVE. Bogami sam i ja tako pri mislija, ali sad mi je puklo prid očiman!

PETAR. Pok onda jemo dosta od onih, koji su puno vrimena ovamo, a kad su bili doma, govorill su oni i njihovi stariji, da su tolomasi, oni, sta su ih talijani bili zaveli, da oni hocedu autonomiju Dalmacije. Ma su se sad izdoli i govoridu sami da oni ne ce nista drugo nego pod Italiju. Za to im narod sad ne vlruje nista i oni su se brzo iskorenili; jos ih je samo malo po gradovima.

POVE. Pok sada mogu komprendit i hodit putem istine.

PETAR. E, moj Pove, da nisu oni naucili mrzit sve ono, ca je hrvatsko; ne gledajuc nista drugo, sve cedu bit samo ne hrvati. Vidis ovode ima onega partida tolomaskoga, pok se za to svi zovedu Austrijaki, a oni su sto puta vise proti Austriji nego mi; jer mi govorimo, da cemo stat s Austrijon, ma neka ona zdruzi sve nase zemlje ujedno i neko nam da onoliko libertadi, kako i Magjarima, a to je, da budemo njihovi drugovi, a ne sluge, kako i do sada. Tolomasi bi tili, da Dalmacija ide pod Italiju, a to je velika tradicjun

POVE. A znaju oni ovode sve to, ca njihov partid hoce u domovini?

PETAR. Koji znaju, koji ne ce da znaju, a kojigod i ne znaju, ali su svi jednako zaslipljeni mrznjom kontra hrvatima, To je kontra sebi istiman. Njima ne moze nikako u glavu da u Dalmaciji i drugim hrvatskim provincijama mogu bit hrvati, kako i u Banovimi t. j. Hrvatskoj, zobul da se ona zove Hrvatska, a druge drugacije. Oni ne ce da razumidu, da kad su hrvoti dosli u dananslje zemlje, da se je Dalmacija zvola, kako i danas. Oni su je poblali somo: nisu joj prominili ime, kako nikima drugima pokrajinama. Ali se po govoru moze svak uvirit da je to sve jedan narod kako u Dalmaciji, tako u Istriji, Bosni, Hercegovini i Hrvatskoj i Slavoniji.

POVE. !Perfectamente bien! To sve moze i malo dite razumit, da je tako. Nego, da te pitam, oni ca recedu, da su Slavos, govoru li dobro ili ne?

PETAR. Za pravo rec—ne! Slaveni su Rusi, Polaki Cesi, Bugari. Serbi, Slovaci, Rusini, Slovenci i Hrvati. Kad reces, da si slavo, onda se ne zazumi, koji si od ovizih, isto kako ne bi razumio, da ti jedan rece, da je latino, jerbo su latini svi Talijani, Rumunji, Portuguezi, Spanjolci, Francuzi i t. d.

POVE. ¡Mui bien! Sad sve razumim. Ja bi za danas dosta, jerbo 11 1/2, homo jist. ¡Hasta luego!

PETAR. Imas prav! Adios!

V. D.

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene cijene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5% godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se i hrvatski.

Zapatería Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

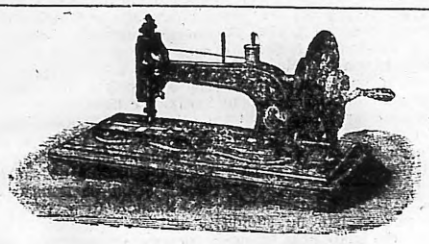

Ajencia de las máquinas SINGER

Calle Ñuble

ZELJEZARIJA

N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gradjenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.

Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO

CHINA — VINO

Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA

AVENIDA COLON

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uredjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naredjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Suc. Ch. Williams

PRODAVA

pivo STOUT marka Buldog
» PALE ALE »
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic

Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se pazuja posve cuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA

ULICA ROCA

Skladiste fotografienog materijala i aiata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
— Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ

Ulica Llanquihue ug. Valdivia

Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica

—Prodaja mesa na malo i na dosta.
Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.

VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco Anglo Sud-Americano Ltdo.

Podruznica u Punta Arenas

Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti.

W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic

Aconcagua ugao Boliviana

Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Visko Violic

KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt

Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zelenj, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.

Franco Batisticli.

Radionica Pokujstva

Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.

A. Senkovich.

Hotel i Restaurant

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO

—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.

W. Seliger.

Doktor Pais

Lijecnik.

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins

engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po dam i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Biblioteca Nacional Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 8.— Oglasi po pogodbi.

Br. 109 | Punta Arenas, dne 11 Listopada (Octubre) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele —— Flanele za bluze

Veliko skladiste kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Viste Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj. 898. Telefon 127.
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materisala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u kramu.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 6 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se hrvatski.

Zapateria Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

Ajencia de las máquinas
SINGER
Calle Ñuble

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Ranke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregradé da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

—Pedro sabe lo que se hace. Yo no creo que los haya enviado al sultán. Si los ha mandado realmente á Constantinopla, será por otros asuntos . . . Julia, estate alegre. Ya he pensado, si mandaría á Orfeo á Cakovac. Quisiera, sin embargo, saber; pero . . .

En eso toman otra vez cada uno al niño de la mano, para conducirlo por la muralla. No anduvieron mucho trecho, cuando Francisco percibió una embarcación, que remaba apresuradamente desde la ensenada bakarense, y dijo á Julia que Orfeo regresaba de Bakar. La madre se entró con el hijito, y Francisco bajó á la ribera, adonde aguardaba al sobrino.

—Importante noticia te traigo: dijo de pronto Orfeo, al saltar á tierra desde la embarcación.

—¡De Bakar? . . .

—Sí. Cuando llegué yo esta mañana á Bakar, me encontré en la ribera con el obispo Smoljanovic. Miróme de soslayo, de una manera realmente recelosa. Yo le pregunté, por qué está tan pensativo, y él puros suspiros, poniendo los ojos en blanco. Pidióme que emprendiese con él un paseo por la orilla del mar; y cuando estuvimos algo alejados del puerto, suspiró tristemente: ¡«Príncipe, mal para nosotros! No lo creí hasta ayer, pero ahora . . . . ¡oh, Dios Santo!» Yo le pedí que hablara claro, y él se cruzó las manos: «¡Santo Dios! lo que ha hecho el ban!»

—¿Entónces otra vez de Bukovacki?—rióse Francisco.

—El obispo me contó, que ayer estuvo en Rieka, donde oyó del superior de los reverendos padres Jesuitas, como el coronel Breiner había escrito desde Koprivnica al consejo de guerra en Gradac, que á él, á Breiner, escribió Nicolás Erded desde Petrinje, que un soldado tudesco había visto á Bukovacki en la ciudad de Zrin con el comandante de la guarnición turca. Aquel soldado tudesco fué hecho prisionero, se evadió afortunadamente y ha referido lo que vió con sus propios ojos.

—Orfeo, yo eso no lo creo.

—Ni yo. En parte tranquilicé al obispo. Le pedí que de eso no hablara á nadie.

El obispo contó la verdad al pricipe Orfeo. También había escrito Breiner á Gradac, todo por indicación de Nicolás Erded, que Bukovacki no había estado en Zrin, cerca del Una, con buenas intenciones.

—Orfeo, vé á Cakovac, ¡Que se rompa el secreto, que aparezca la verdad! dijo Francisco después de una pausa. Se había quedado ensimismado.

—Yo deseo hablar con Pedro. ¿Cuándo podría ir?

—¿Cuando quieras. El te lo aclarará todo.

Resolvieron que Orfeo partiría al dia siguiente, luego entraron en la ciudad, donde se encontraron con Jorge Frankulin.

—Jorge, mañana irás conmigo á Cakovac. La escolta se compondrá de veinte jóvenes. Temprano. ¡Ten cuidado que todo esté listo!—le ordenó Orfeo.

—Ilustre principe . . . inclinóse el jóven Jorge.

Al dia siguiente, con la primera luz de la mañana, salió montado Orfeo de Králjevica, acompañado de veinte hombres de caballería, vistosa y perfectamente armados.

El príncipe Orfeo volvió de Cakovac á Kraljevica, á mediados de Febrero.

A Francisco le contó:

—Pedro me ha referido que ha enviado á Bukovacki á Polonia, y yo le observé que eso no había de ser cierto. Se me sonrió. De sus palabras he podido deducir que algo va rodando detrás de la montaña. Me aseguró que pronto lo sabríamos todo, y me pidió que me quedara unas tres semanas en Cakovac; si, acaso yo no pudiera, que tú fuerás allá. Francisco ¿en qué te has quedado pensativo?

—¿Pensativo? . . . Escucha. querido Orfeo: yo á decirte verdad, no sería contrario á la alianza con el sultán. A la pregunta: ¿quiénes son peores, los turcos ó los austriacos? Esto no necesita respuesta. Mas: la mayor parte de nuestra patria la tiene en su poder el sultán. Nosotros hasta ahora hemos estado combatiendo con los tudescos á los turcos, á fin de libertar nuestras tierras, y yo te pregunto: ¿por qué no habríamos de caer alguna vez con los turcos sobre los tudescos? Es un hecho inconcuso, que los tudescos nos han traicionado muchas veces, cuando nos dirigíamos sobre los turcos, y estoy seguro que el sultán jamás nos hubiera traicionado, si con él hubiésemos peleado á los tudescos. Tú bien lo sabes, que todos los Hasan, los Mehmed y los Mustafá son menos crueles y menos codiciosos de todos los Auersperg, los Breiner y los Herberstein.

(Continuará)

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svákovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—**Odjel gvozdenih predmeta, oruđja, alata i t. d.**

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Ñuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4°/₀; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.5; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vinò, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

Frey Mulach y Cia.

Calle Roca esq. Ñuble

SKARNA PARA

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturería "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SÌN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Iz domovine

Gospodarsko zblizenje Slavena.

Na narod. gosp. zboru Slovenskom u Ljubljani, podastro je zast. Ivanisevic izvjesce o proizvodima i stanju u Dalmaciji, te je ujedno stavio i slijedecu resoluciju glede uzajamnosti gospodarske izmedju sjevernih i juznih Slavena, a narocito s obzirom na Dalmaciju, Istru i Herceg-Bosnu. Sve su tri ove zemlje na jugu izrucene na zalost tudjem kapitalu i interesu. Svoje gospodarske proizvode prodaju preko agenata talijanskih, njemackih i madzarskih firama uz dosta niske cijene, docim opet od njih nabavljaju sve potrebstine za gospodarsku i trgovacku svrhu uz vise cijene. Bogate sume i rude u Bosni i Hercegovini gotovo su sve u neslavenskim poduzecima, vodene snage (Vrbas, Cetina, Krka) takodjer ponajvise su unosni predmeti tudjinske spekulacije. Slaveni sa istoka (Cesi i Poljaci) sve sto dobiju od Jugoslavena Ide preko njemackih ruku u Becu, madzarskih u Pesti ili talijanskih u Trstu. Sve sto pak nabavljaju juzni Slaveni sa istoka to dolazi opet iz njemackih i madzarskih tvornica.

Da se dodje do izmjenjivanja gospodarskih proizvoda i zajednicke slavenske akcije na industrialno - trgovackom polju Slovanska Spolecnost Narodnohospodárská ima nastojati:

a) neka se u Becu, Pragu, Brnu, Krakovu, Lavovu, itd. gdje stanuju Slaveni uspostave agenture za nabavu gospodarskih proizvoda sa juznih slavanskih strana.

b) u Trstu, Puli, Rijeci, Splietu, Mostaru Sarajevu neka se uspostave agenture za nabavu iz sjevernih slavenskih pokrajina svih potrepstina za industrijalne i trgovacke svrhe a to samo iz slavenskih tvornica.

c) slavenske banke neka preuzmu posao da se olakoti novcani saobracaj.

Raspust talijanskih drustava u Trstu.

Trscansko namjesnistvo raspustilo je slijedeca talijanska trscanska drustva: «Associazone Giovanile Triestina», «Circolo Gioventú Operaia» i «Circolo Aurelio Soffi». Pogovara se, da su ova drustva raspustena navodno radi velcizdajnickih agitacija i da su snubili dobrovoljce za drzavi pogibeljne svrhe. Ucinjene su nekoje kucne premetacine, te je bilo zaplijenjeno vise slika i zastava.

Misle im opipati legja.

Puljska «Nasa Sloga» od 18 pr. mj. javlja: Narodna radnicka organizacija drzala je proslog cetvrka mnogobrojnu posjecenu skupstinu u vrtu Narodnog Doma. Prisutno je bilo preko 300 osoba i to vecinom mladih, jakih i junach misica, ocekujuc da poslije skupstine pokazu talijanskim hvastavcima na njihovim glavama i ledjima, sto moze hrvatska saka—ne bokser i bodez. Ali na nagovor i preporuku vodja, narod se umirio i mirno razisao svojim kucama tekar onda, kad se je zakljucilo, da prvi Slaven, koji bude napadnut od Talijana, imaduse svi odmah skupiti u organizaciju i tada izaci na ulicu i osvetiti na talijanima svaki najmanji napadaj na kojeg od nasih. Policija je obavjestena o tom zakljucku. Na skupstini su primiljene 3 resolucije, kojima se zestoko prosvjeduje protiv zabrani izleta brace Slovenaca iz Trsta. Ujedno se prosvjeduje proti izletu Rijecana u Pulu 14 pr. mj., te je politicka oblast napokon zabranila taj izlet.

Kako se odnarodjuje narod u Istri.

Vlada u Istri izdaje za tamosnje njemacke skole i u Trstu pol milijuna kruna. Tu svotu izdaje tek za pucke i gradske skole. Ako se pribroje izdatci za njemacke srednje skole u Trstu i Puli, dobivamo svotu od tricetvrt milijuna kruna. K tomu dolaze troskovi za njemacku drzavnu gimnaziju u Gorici. K njemackim zavodima Trsta, Pule, Opatije i Skednja priduzila se u zadnje vrijeme njemacka postaja na otoku Brioni. Evo tako su se udruzili Talijani i Svabi, da uniste Hrvate i Slovence u Istri. No uzalud im sav napor, jer ce slomiti zube, griskajuc taj tvrdi orah.

Hrvatski dom u Zadru.

Hrvatski rodoljubi odredili su sagraditi dom u Zadru, u koji bi okupili sva hrvatska drustva u onom otudjenom gradu. U Hrvatski Dom jatili bi se, zadarski Hrvati, te bi se tu u svojoj kuci dogovarali, kako bi dojacali onoj saki talijanasa, koji otimlju hrvatskom narodu nas starodrevni grad Zadar i prkose cijeloj hrvatskoj Dalmaciji. Misao je, da ne može biti bolja, samo, Boze daj, da se cim prije provede u djelo!

Filoksera na Bracu.

Filoksera, taj strasni bic po ovaj vinorodni otok, eto se je pojavila u Dolu i okolnim mjestima otoka Braca. Pogibelj, koja odatle prijeti citavom otoku, kao i zle posljedice, opaziti ce se tu skoro, ako se ne bude zarana zivo i zilavo prionulo uz obnovu «amerikanicom». Narod pokazuje volje, ali manjkaju srestva za obnovu, jer fali i radne sile i novaca za to. Slabe vinske cijene od prije, a losa ljetina na vratima, pa odakle mu srestava za skupu radnju sa amerikanicom. Treba omoguciti i pospjesiti obnovljenje vinograda na Bracu *beskamatnim zajmom* opcinama, po primjeru Visa i Komize, a zato je duznost zemaljskog gospodarskog vijeca, vlade, zemaljskog odbora, napose prisjednika poslije skupstine, da odmah ozbiljno poradc, kako ce se oduprijeti zarazi i pomoci pucanstvu.

Vazna naredba za zene u Habzbuskoj monarkiji.

Proslih dana objelodanjena i stupa u krijepost vazna ministarska odredba po kojoj se od ove skolske godine «pripustaju zenske ucenice u smin bez iznimke tecajevima i strukama obrtnih skola.» Kad bi, recimo zena htjela da uci stolarski ili koji drugi tecaj, bila bi pripustena. U naredbi se opravdava ovo modernim duhom i izjednacenjem uvjeta zivota za oba spola.

DOMOVINA

Punta Arenas, dne 11 Listopada 1910.

?

Kad ce izaci «Domovina»? Zasto vise ne izlazi? . . . . to su bila pitanja ovo petnaest dana sa svih strana (Bilo je i «dobrih» ljudi, te su se topili od veselja, da ne ce ni izlaziti).

«Domovini» je odvec drago, da ih toliko bas zanima, kad ce je vidjeti na ulici, ali joj je u velike zao, sto ih se malo brine, da joj omoguce na ulicu izlaziti i—sto je jos gore— da se sakriju za prst, kad se ona tamo pajavi. Vidi ona vrlo dobro, da ovdje niko zaludu ne radi, niti je dosao u Ameriku, da nekoga mukte sluzi. Pokajala se, sto je ona sama to cinila, pa se zasramila, kad ju stampariju nije mogla platiti. Kad je to nekako isporavila, evo je opet nadvoru, ali ce se ponovno sakriti netom vidi, da joj nadnice nijesu placene u redu svake subote i ako joj duznici kroz kratko vrijeme ne isplate zaostale od davna.

Portugalski prevrat

U Portugalskoj narod nije bio zadovoljan monarkicnom vladavinom, pa se listom podigao protiv vladara, koji je morao pobjeci u tudjinu sa svom porodicom. Narodnim vogjama priduzila se i vojska s kraja i s mora, pa je kroz malo dana Portugalska bila oslobogjena jarma, koji ju je tistio i proglasena republikom. Sad ce sam narod moci birati po svojoj volji vladaoca, koji je sposoban i

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

pripravan, da uzme u ruke kormilo zemlje.

Ujedno s vladarom otjerase i svjetovne i redovne svestenike, tu drevnu rak—ranu svih naroda.

Slobodni gragjani svih republika cijelog svijeta jesnodusno se klanjaju ovih dana sinovima nove drugarice dok one, kojim je drazi jaram i one, koji su toboze po Providnosti odregjeni, da pasuju nad narodima, ciji su pojodinci po istoj Providnosti megiusobno ravni, jednaki—hvata zebnja, kad promisle, da se vec pribliza vrijeme, kad ce zbilja svi biti jednaki; kad ne ce zemlja biti napucena podanicima i po milosti Bozjoj vladarima, vec gragjanima, koji ce slobodnom voljom imenovati jednog, da kroz naznaceni rok rukovodi njihove interese.

Zivila portugalska republika!

KUNDURARIJE

Govori se:

Da je «Sisak» iskrcao ove sednice principa Franja von und zu Makana.

Da je htio pokazati, da pod njegovu vlast spadaju i Hrvati, pa im zazelio posjetiti drustva.

Da ga je u prvom, koje je posjetio, tumacec mu slike i zastavu, ispovidio tajnik tako, da ga je prosla volja pohoditi druga.

Da se ozalosceni sklonio u Austriju, da se malko razabere.

Da je tamo, naravno, bio primljen uz velike pocasti, samo sto se nehotice zaboravilo nabaviti praha, da topovi navijeste, gdje se nalazi.

Da je jedan htio to urediti vrecom *porota*, ali da su «svjesniji» kazali, da je bolje da se to ispravi diplomom pocasnog clana.

Da je tad princip odahnuo i preporucio presidentu Peruchichu, da mu stavlja na dusu pokrstiti nevjerne Hrvate, a da ce mu on na uzvrat isposlovati plemstvo sa pridjevkom *Düngerski*.

Da su prisutni burnim pljeskom pozdravili princa i novog plemica i po tom se iza sampanjca veselo razisli.

KRONIKA

Proslava stogodisnjice.

Gragjanstvo je ovaj dan proslavilo noebicnim veseljem i dolicnim dostojanstvom. Vec 16og rujna grad je bio zaodjeven svecanim ruhom, kojeg nije skinuo do 22og istog mjeseca. Novine su takogjer izasle u posebnim izdanjima; a «Domovina» na 14 stranica, ujesena slikama otaca druge svoje domovine i svim svetim u savezu velike godine 1810, troskom hrvatske naseobine u Punta Arenas.

Novinstvo se vrlo laskavo izrazilo o ovom izdanju, kazujuc da hrvatskoj naseobini Chilenci moraju za to biti vjecno harni.

«Austrijanci» su se takogjer natjecali, da uvelicaju svecanost, pa su za to podigli drvenu kulu na placi «Muñoz Gamero» iz koje su pucali kroz tri dana neprestano topovi. Nu bili su lose srece. Mjeste pohvale, u najstarijem dnevniku «El Magallanes» konstatiralo se, da je stogodisnjica bila pocascena od njih sa kulom, koja se na javnoj drazbi prodala za samih 50 talira. «La Idea Ilustrada» se je podrugljivo izrazila, da potla tri dana neprestanog gruvanja topova, kula se junacki branila, pod zapovijedi gosp. Peruchicha ne izgubiv ni jednog vojaka.

Princip na prolasku.

Teretnim parobrodom «Sisak», njemackog drustva «Kosmos» prispio je u ovaj grad knez Franz von und zu Windischgraetz.

Rekli su nam da putuje onim teretnim parobrodom da prouci trgovinske prilike ovih zemalja.

Ko je, sto je i u koje svrhe putuje, to nije sasvim jasno.

Ovdje se nije bavio trgovinom, vec austrijanstinom, a godilo mu je, da su ga neki uzeli za muza kceri kraljevica Rudolfa, nu on je cedno isjavio, da mu je samo rogjak.

Visok je; lice mu krasi carska brada; govori spanjolski izvrsno; kuje u zvijezde Mihanovicha.

Nije bio otpravljen, kako i primljen. Dok su novine javile dolazak «de S. A. Imperial» o polasku nijesu kazale ni slova izim jedne i to vrlo hladno.

Da ne bude ovo onaj Windischgraetz, koga su nazad nekoliko godina poslali u Ameriku, ne bi li se popravio?

Spomen-stup.

Prekjucer su se sastali presjednici i tajnici Dob. D.D., da se dogovore, kako bi uklonili novo nastale postekoce pripodizanju njihova spomen-stupa. Dogodilo se naime, da je nutrina odabrana mjesta sama glina. Dok bi se doslo do tvrda, trebalo bi kopati jos pet, sest metara, a mozda i vise, osim onoga, sto je po pogodbi vec iskopano.

Nakon kratka raspravljanja bi odobren nacrt gragjevnog popoduzetnika gosp. Boza Foretica, po kom se on isti obvezuje zavrtiti u zemlju jake zeljezne motke, na kojim ce pocivati temelji stupa.

Za namaknuce potrebna novca, odlucilo se upriliciti jednu kermessu, a gosp. Guverner je takogjer poklonio kazaliste na

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA—PARAVIC
ravnatelj.

L. Milos
Tvornica sapuna LA ANTARTICA

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.
Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

raspolaganje dobrotvornih drustava, u kom ce koncerat prirediti glazbe argentinskog ratnoga brodovlja, kad se usidre u ovoj luci.

Bili su imenovani razni odbori, koji ce sve ovo urediti.

Gosp. Jerolim Stipicic.

Proslim postarskim povratio se amo ugledni i stovani nas naseljenik, gosp. Jerolim Stipicic, koji je bio otisao u Buenos Aires, da potrazi lijeka svom narusenom zdravlju.

U onom se gradu gosp. Stipicic podvrgao vrlo opasnoj opasnoj operaciji, koja mu je ipak povratila zugjeno zdravlje na veselje njegove cestite obitelji i rodbine, kao sto i svih nasih zemljaka bez razlike.

Cistiti dvorsta.

Posto je parobrodom «Magallanes» stiglo mnogo putnika a izmed njih i jedan bolan od crnih boginja (viruela) Vlasti su se pobrinule, da se ta prijepciva bolest ne bi rasirila. Izmed ostaloga naregjeno je, da ce se strogo postupati s onim, koji tekom ovoga mjeseca ne bi uklonili iz svojih dvorista sve ono, sto bi moglo okuziti zrak.

Korist je svih nas, da se izvrsi, sto je naredjeno.

RAZNO

Nije im sudjeno.

U jednom gradu u Francuskoj stupe pred nadleznog sudiju muz i zena, tra ze ci razvod braka.

— Imate li djece? — upita ih sudija.

— Imamo, odgovorise supruzi — svega troje, i bas zbog toga dosli smo k vama, jer nemozemo, da se pogodimo. Svako od nas hoce dvoje djece da zadrzi, a to nije moguce, kad ih je samo troje. Molimo vas, da vi presudite, kome ce pripasti dvoje a kome jedno, pa onda da nas razvedete.

— Vrlo dobro — rece sudija i nasmjesi se — ali obecajte mi, da cete biti potpuno zadovoljni sa mojom presudom.

— Dajemo vam postenu rijec, da cemo pristati kako vi presudite.

— Dobro dakle; evo moje presude: — rece im sudija — „Idite kuci i cekajte, dok se rodi i cetvrto dijete; tada cete ih lako podijeliti; svakome po dvoje".

Supruzi zacudjeno pogledase sudiju, ali ne imadose kad; dali su mu postenu rijec i moradose se pokoriti njegovoj presudi . . . Kad je poslije godinu dana sudija sreo na ulici te iste supruge, ustavi ih i upita: Sta je sa razvodom?

— Ah, gospodine! — odgovori muz, dok je zena zastidjena gledala u zemlju — opet ne moze nista biti; rodila je blizance.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA

Skladiste fotografickog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia

Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica

—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.

VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud - Americano Ltdo.

Podruznica u Punta Arenas

Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti

W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana

Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utaknice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO

Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo

Primih:

Cukra u vrecama od 100 kg.
u sanducima od 46, 23 i 11 1/2 kg

Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1c. vrsti.

Zeste pitke i za gorenje.

Vinija obicnih i za obitelji.

Sapuna francuskog i «Sunlight».

Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARAGOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA

con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energias y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.

Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."

Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.

SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.

S. 105

Biblioteca Nacional Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 8.— Oglasi po pogodbi.

Br. 110 | Punta Arenas, dne 24 Listopada (Octubre) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — Flanele za bluze

Veliko skladište kosulja i gacica prodaje, uz snizene cijene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Visko Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim fikerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 964. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. Telefon 127.
Javljam mojim cdlicnim kljentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam ni veliko raznovrsnog voca, zolea, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sandnka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapatería Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

Ajencia de las máquinas
SINGER
Calle Ñuble

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gradenje. Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. i. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinju.

ZELJEZASTO SEKAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna **SKLIZAONICA** AVENIDA COLON
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uredjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naredjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")

Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

—Tanto Constantinopla como Viena quieren anjquilar nuestro reino. ¡Alianza con el sultán! . . Francisco mio, no nos precipitemos. El que pronto se resuelve, al poco tiempo se arrepiente. Nosotros somos una nación cristiana, y esos austriacos, ellos tambien lo son . . .

—Eso es una verdadera vergüenza, que los turcos, por decirlo asi, sean mejores cristianos que los cristianos mismos. Orfeo, para mi esos austriacos son una estatua de sangre ante mis ojos; el corazón se me derrite, cuando pienso en ello.

—Todo eso es verdad, pero á mi no me entra de ninguna manera la tal alianza, ni en el corazón ni en la cabeza. ¡Francisco, mide con el pensamiento todo el peligro! . . .

Francisco se puso á pasear por el salón, cabizbajo; detúvose frente á su cuñado y le dijo con mas calma, pero con amargura:

—¡Eso es horrible: como para volverse loco! . . . Si, hay que pensarlo bien. Si queremos proceder con honor, no debemos hacerlo con ligereza. Yo intentaría de todo un poco . . . . Si, si, somos una nación cristiana, no podemos ir con los turcos, todo nuestro pasado . . . ¡horror! concluyó diciendo Francisco.

Pocos dias después de esto, al alba, formábase un escuadrón de caballería frente á Novigrad. En un salón tranquilizaba Francisco á Julia, prometiéndole que cuanto antes volvería al Litoral.

—Me cuesta separarme de tí esta vez, pobre Julia mia, pero ¿qué he de hacer si Pedro me llama á él?

—¡Adios, querido Francisco! Ahora soy sola . . . . echó á llorar y le rodeó el cuello con sus brazos.

—Adios, alma mia! pronunció emocionado Francisco, tomóla con ambas manos de la cabeza, triste y cariñosamente fijó la vista en los ojos de ella, besóla nuevamente, luego salió del salón.

En la escalera se detuvo, oprimió con las manos el corazón, empujó las lágrimas, y entonces bajó precipitadamente hasta la puerta de la ciudad. Con un beso se despidió de Orfeo, recomendóle á Julia, montó su pingo y partió con la tropa.

Pasó media hora, y la tropa, dorada por el sol tempranero, iba subiendo la colina. Un día lindo: el cielo tan sereno que parece romperse, el mar relumbra en la bahía del Kvarner, blanquean las velas, las pequeñas ciudades, las villas, y todo está dorado y fulgente, todo agradable y encantador. El príncipe Francisco mira de vez en cuando a Kraljevica, resplandecen los techos de aquellos palacios, el sol manda sus cálidos rayos sobre aquellas queridas y conocidas ventanas, donde ha dejado á Julia, donde ha muerto el hijo de él . . . . Le chispearon las lágrimas en los ojos y se le deslizaron por el rostro . . . . «Hé ahí en aquella capilla en Starigrad, en el obscuro sepulcro, en la férrea caja yace mi Mario. No se sonrie ya ni á mí, ni á la madre, ni al dorado sol en el mar, ni levanta las manitas . . . . ¡oh, no quiero pensar como es ahora! . . . ¿y finalmente? . . . Un poco de polvo ¡Todo, todo se convertirá en polvo! y él, y aquellas flores con que lo coronamos, y el blanco vestidito . . . . Allí está él, pero ¿adónde está aquello otro, que sonreia á Julia y á mi tambien desde sus ojos? ¿Adónde? En el paraiso, donde ya antes estuvo. Dios nos lo habia enviado, para mostrarnos cuan hermosos son sus querubines, para mostrarnos como es lindo en el cielo, cómo debemos anhelarlo, vivir justamente. ¡Gran Dios, cuántas delicias debe haber en tu gloria, cuando no sientes apagar la vida de un niño!» ¿Acaso no es el niño tu mas hermosa criatura?

La tropa dobló en un recodo; un poco quedará oculta detras de la punta, y desaparecerá del todo. El príncipe miró una vez más hacia el mar, hacia la ribera, hacia Kraljevica, hacia las torres y las iglesias y un profundo suspiro se desprendió de su corazón. Cuando retiró la vista del mar, de aquella capilla y de aquel palacio, cuando se dió vuelta, una luz opaca cruzó su vista, las tinieblas embargaron su alma: delante de él solo veia las elevadas montañas, los tupidos bosques, la nieve, el hielo . . . .

Al cabo de tres dias llegó la tropa á Zagreb, al anochecer. El príncipe Francisco estaba cenando en su casa, en los alrededores de la iglesia de San Marcos, cuando se le presentaron los capitanes Gaspar Colnic y Jorje Malenic. Le reverenciaron debidamente, y él los invitó en el acto á que tomaran asiento en su mesa. Después de tocarse las copas, les pregunta:

(Continuará)

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 58 do 226 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulje i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i bijaća.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova.—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJAČNICA NOVCA.—Odjel grozdenih predmeta, oruđa, alata i t. d.

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

Frey Mulach y Cia.

Calle Roca esq. Ñuble

SKARNAPARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturería "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i. t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvrsavaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Esposición preventiva

Tengo á la vista la flamante esposición leida por el no menos flamante presidente de la Sociedad Explotadora el dia 1.° de Setiembre del presente año ante la reunión general de accionistas en Valparaiso, segun él, compuesta de nacionales en número de 1419, los que en su mayoría serán nacionalizados ó representados por sus connacionales.

El citado señor, con un patriotismo engendrado á fuerza de oro, hace resaltar la benéfica labor llevada á cabo en el Territorio por la Sociedad que él tan á su gusto preside.

No entraré á detallar el resultado de sus balances, ni la remota posibilidad de aumentar las utilidades, porque esto depende de las medidas que tome el Supremo Gobierno. Claro es que si se cumple la circular enviada por el señor Ministro á la Gobernación Civil, la ruina completa del Territorio es inevitable.

Sacar en venta los talados campos de la Tierra del Fuego en lotes de 5 á 20,000 hectáreas, es, simplemente, entregarlos á la especulación, sin otro aliciente que despoblar una porción considerable del Territorio chileno.

En este caso no hay garantia alguna para los pobladores que se han sacrificado para poblar un territorio que, tarde ó temprano, tendrán que abandonar.

En cuanto á lo de esos 1419 propietarios de que nos habla don Pedro, y que en su mayor parte están radicados en el pais y que se han nacionalizado mediante los esfuerzos de la Sociedad, son plantas que no se aclimatan en esta tierra, porque los hijos de Chile no están á espera de algun trasplantado para nacionalizarlo. Si algunos han fijado su residencia en el centro del pais, será sin duda á espera de mejor suerte y que lo han hecho por conveniencia propia . . . .

«Los que suelen hablar del acaparamiento de tierras, dicen (Don Pedro) que este es un trust dañino y peligroso para el pais, no han comprendido la magnitud del servicio que la Sociedad presta con haber organizado una administración prudente y económica para valorizar aquellas tierras . . . .»

Si esta observación no fuera hecha por un extranjero, que no posee el idioma, quizas la tomaríamos como un insulto para todos los habitantes del Territorio, tanto extranjeros como nacionales; pero, en estos casos, es prudente tomar las palabras segun su procedencia. No vale la pena ocuparse de ellas; eso seria darle á ese buen señor un mérito que no le corresponde. Hay que esperar hasta que envie la invitación de que habla en su descabellada esposición, invitando á todos los chilenos á hacerse propietarios mediante la compra de acciones de la Sociedad.

Nosotros, los hijos de este pueblo, tenemos sobrado derecho a esperar esa invitación para invertir los escasos capitales que nos quedan aun en comprar esas productivas acciones de que habla don Pedro en su esposición . . . . Pero debemos creer que no habrá nadie en este pueblo que no esté de acuerdo con mis ideas, de combatir ese monopolio odioso, ese fantasma que desde muchos años viene asolando á esta parte del territorio chileno.

A 1419!! ha llegado el número que ha logrado reunir Don Pedro; para conseguirlo han tenido que abandonar al Territorio en número de 3,500 á 4 mil almas que Don Pedro no ha querido asentar en su ya tan citada esposición, limitándose á dejar constancia que la Sociedad debe perseverar, acumulando capitales para continuar absorviendo los ya devastados campos que aun pertenecen al Estado.

Es este el programa de don Pedro: quiere á toda costa nacionalizar la Patagonia chilena, despoblándola de los habitantes hasta transformarla en patagonia inglesa, y, para conseguirlo, importa periódicamente un buen número de carneros, y otro igual de ovejeros, bastándole que la procedencia sea de Inglaterra.

Es asi como está nacionalizando el Territorio con plantas que no se aclimatan nunca, y que apenas consiguen reunir un centenar de libras, se lanzan, como alma que lleva el diablo, á derrocharlas con las ladaes, mientras que los obreros, nacionales y extranjeros, tienen que emigrar á otros paises en busca de trabajo para ganar el sustento de sus familias.

Otro de los parrafitos de don Pedro dice que los estancieros de aquí, solo existen en el nombre, porque la mayoría de ellos están radicados en el extranjero. Aquí dice la verdad. En este Territorio,—que mediante sus esfuerzos y el abandono absoluto en que lo tienen los hombres de Gobierno,—esos estancieros se consideran extranjeros; pero, apesar de ello, siguen prestando un valioso concurso á la clase obrera y al comercio en general: á la clase obrera, porque en esas pequeñas estancias encuentran un trabajo regularmente remunerado, y al comercio porque todos ellos se surten de esta plaza.

De modo que don Pedro les ha inferido un agravio en ese desgraciado parrafillo, no sólo como estancieros de esta región, sino que tambien como accionistas de la Sociedad, porque la mayor parte de ellos lo son.

Justo seria que tomaran nota para cuando llegue el chilenizador á ofrecer sus acciones.

Pepar Chasse.

Otvoreno pismo

P. N. Gosp.

Josip Pasinovich.

Mjesto

Cijenjeni Gospodine!

Bit ce jedna sedmica dana, da me mnogi prijatelji i «prijatelji» slijede pitati bavim li se jos istim poslom. Tom obicnom upitu iz pocetka nijesam davao nikakove vaznosti, ali, kad sam opazio, da me istim skoro svaki dan salijecu, postavio sam i ja upit, cemu to pitaju, pa mi bi odgovoreno, da se svukud pripovijeda, da me konsul zvao preda se, zestoko opsovao i kazao, da ce poraditi, da izgubim mjesto zbog pisanja u «Domovini».

Ko je prosuo ove glasine ne marim ispitivati, ali dobro razumijem, koja im je svrha. Kraj svog siromastva jedino sto posjedujem, to je ugled med dobrim dijelom naseg naroda. Moji politicki protivnici nastoje, da me i toga lise. U tu svrhu sluze se i Vasim imenom i konsularskom moci, mislec da tim Vas ugled podizu.

Dok ovakove glasine kolaju samo izmed nasega naroda, nebi jos bilo toliko zlo, ali je poznato to da cesto nasi ljudi opiti politickom mrznjom znaju to i drugomu pripovidit, misljec da cine veliko i plemenito djelo. Dogodi se onda da drugi gledaju kroz svoje naocale, pa izagje po svih nas naopako.

Scijenio sam s toga, da je najbolje da Vas ovako upozovim na kolajuce glasine, koje ce Vama biti nepoznate i za koje Vam ne bi ugodno bilo, da se i med tugji narod uvuku, te da Vas istodobno zamolim, e biste ih na vrijeme istim putem izvolili oprovrgnuti.

U istinu ovo sam ja mogao Vama kazati i na rijec, ali nas razgovor ne bi vrijedio za one, te nijesu culi, pa bi to svijedno naprijed zlo slijedilo.

Pitajuc oprost za dosadjivanje, molim, izvolite primiti izraz mog dubokog pocitanja.

P. GASIC.

Punta Arenas, 22 — X. 1910.

KRONIKA

Bili bi ga i u Cavtatu izjeli.

Onomadne su nasi «Austrijaki» imenovali pocasnim clanom *Su Alteza Imperial von und zu*. Dok je princip bio med njima, svi su se umislili princima.

Kad im je «Domovina» samo nahrcila, da je *Su Alteza Imperial* prosti *von und zu Makana*, pobijesnili su.

Pa neka im je onda pravi princip! Neka nasi «austrijski» principi uzivaju, halal im bilo!

Sto se pak tice «Domovine», ona zmade, da je na dobru stanovistu. Ovdje je nekoliko uglednih i ucenih Becana, pa se za svoga principa nijesu ni

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

makli. Regbi da i oni znaju za onu dubrovacku: da je .... dobro, bili bi ga i u Cavtatu izjeli.

Kula.

U izlogu gosp. E. Parmicicha, tajnika austrijskog pripomocnog drustva, koci se izmed duhana i sprava za duhandzije, slika drvene kule. sto je proslih dana bila podignuta na placi i prodata, kako je svakomu poznato, za 50 pesosa.

Oko naslikane kule je mnogo svijeta, a na podanku je resi napis: Austria i el Centenario.

Ne zmamo za sto je tu postavljena: ili da svrati pozornost prolaznika na duhan, cigarete, lule i t. d. ili da pokaze koliko se naroda «austrijskog» zgrnulo oko kule da iskaze pocast njenim graditeljima.

Bilo jedno ili drugo u ime casti naseg naroda ovdje nastanjena treba da prosvjedujemo. Sveti cin poklona predstavniku otaca domine ne smije niko da izrabi u trgovacke ili strastvene svrhe. Ondje se narod klanjao pepelu junaka, a nije mi mislio na kulu, pa da je i zlatna bila.

Profanacija dostojna Perruchicha i Parmichicha!

Objesio se Lucheni.

Kabel nam je donio vijest, da se Lucheni, koji je ubio kraljicu Jelisavu, objesio u svoj celiji o konop sto je spleo od ustrizaka plahte (lancuna). Gdje ga je i kako pricvrstio to samo ne znamo; doznat ce se s vremenom.

Hrvat - pobjednik.

Prigodom slavljenja stogodisnjice prispio je ovdje i cirkus. Osoblje mu je bilo slozeno od ljudi raznih narodnosti. Od akrobata su se isticali braca Ussar (Slovenci) i R. Baldo (Talijanac).

Na XX, rujna bi u cirkusu priregjena izmed osoblja akademija grko-rimskog hrvanja. Nakon dovrsena cina R. Baldo upravi par rijeci opcinstvu, izmed kojih pade i ona, da li je ko kadar, da se s njim i drugovima hrva.

Izmed toliko tisuca dusa, javi se sam g. Jozo Ujevic, rodom iz imotske krajine, koga opcinstvo pozdravi oduseviljeno.

Dani hrvanja bijahu odregjeni.

G. Ujevic se najprvo hrvao s jednim pa drugim bratom Ussar. Obojicu je skoro nadrvao u isto vrijeme kroz jedno 15 minuta.

Doslo je red i na izazivaca, simpaticnog (kako su ga neki nazivali) Balda. Prvo vecer borba 30 minuta. Baldo je slomove snage, a premece se kao macak. U pol sata nema dobitnika. Po ugovaru hrvanje mora slijediti dok jedan pobijedi, za to se drugog dana hrvanje nastavlja. Traje debeli sat, nu opet nije dobitnika. Odmaklo se i na trece i posljednje vecer, dok jedan ne pade, ili kako je Baldo pravio reklam borba do smrti.

Na «borbu do smrti» pristupilo je mnostvo naroda. Svi su bili uz naseg Ujevica izim onih, te su postavili jake svote oklade sa Baldove strane.

Nakom ure i nekoliko minuta jaukne Baldo, ko da se rastavlja svijetom. Zakvacio ga nas Ujevic, da mu vec iz ruka sa svom majstorijom ne bi izletio, ma da mu je caca bio sam Kraljevic Marko.

Baldo se predao prije «smrti».

Opcinstvo je zanosno pozdravilo dobitnika.

Nas je narod plivao u radosti, a mislimo da ce mu se dastojno i oduziti.

Napomenuti nam je na svrhu, da g. Ujevic obnasa od nekoliko godina cast barjaktara Hrvatskog dobrotvornog drustva. Odista su clanovi pogodili, komu su ga povjerili.

Iz domovine

Senzancijonalna otkrica.

Zadnji broj „Narodnog Lista" pod ovim naslovom donasa slijedece: Od jucer je sav Zadar pod dojmom senzacijonalnih uapsenja: don Frane Tomasevica i Antonieta Ostric, poznatih iz t. zv. procesa Polesnika.

Nasi ce se citaoci dobro sjecati ovog procesa iz god. 1906. U kolovozu 1905. bila je usmrcena u Polesniku, u kuci don Frane Tomasevica, starica njegova tetka Ana Rancigoj. Ona je imala na banci u Zadru 40.000 K, koje bi bastinio don Frane. Nego starica, nezadovoljna malo moralnim zivotom svoga neputa, spremala se je da ga ostavi. To je uskorilo njezinu smrt. Na njoj je popov sluga Kovacevic pocinio razbojstvo. Drzavno odvjetnistvo bilo je podiglo optuzbu toli proti ovom slugi Kovacevicu, koji da je razbojstvo izveo, koli proti popu Tomasicu i Antonieti Ostric, koji da su su umorstvo narucili, eventualno i pomagali pri izvajdanju. Rasprava je onda bila pobudila velliku senzaciju. Na raspravi sva su trojica sve tajili. Po pravorijeku porotnika. Kovacevic je bio osudjen na smrt, a don Frane Tomasevic i Ostriceva rijeseni. Kovacevic je kasnije pomilovan na 20 godina tamnice.

Proslo je vise godina i sada je odjednom sluga Kovacevic u koparskim tamnicama otkrio sve. On je potanko ispripovjedio, kako su pop Tomasevic i Ostriceva dugo vremena. njega nagovarali da ubije staricu, kako su ga ono jutro opili, kako mu se je dapace Ostriceva onoga jutra podala, da ga bolje omami, kako je don Frane namjestio staricu i prosuo riz da izgleda kao da je toboze pala sama sa stolice i ubila se itd. Ne samo to nego je jos otkrio, da je Ostriceva zacela troje djece sa don Franom, pa da bi slali Kovacevica u Zadar k babici, koja bi dolazila tamo i

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primiti bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

L. Milos
Tvornica sapuna LA ANTARTICA

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primiti suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u koku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki.
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvodr vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . . .

cinila da Ostriceva dijete izmetne. On je kazao, da on cakzna, gdje je jedno dijete bilo pokopano

Kovacevic je prekjucer bio dopracen u Zadar. Kad je ovdje sve potvrdio, uapsise odmah don Franu Tomasevica, koji se bas ovih dana spremao da ode na doznacenu mu zupu Barbat na otoku Pagu, i Antonietu Ostric, koja se je nalazila u Zadru. Jucer u jutro bila je sudska komisija na licu mjesta, zajedno sa Kovacevicem, koji pokazao mjesto u dvoristu, gdje je dijete bilo pokopano. Kopali su jedno 15 cm. i nasli kostice djeteta.

Razlog, radi cega je sluga Kovacevic sada sve ovo odao, bio bi slijedeci: On je na raspravi sutio, jer su mu bili obecali don Frane i Ostriceva, da ce se oni brinuti za njegovu zenu i djecu. To su oni cinili neko doba, a onda ih sasvim zapustili.

RAZNO

Zanimiva natjecanja.

«Matchs» i «records» dvije su rijeci, koje u zadnje dvije godine citamo danomice u velikim novinama. Sve je natjecanje od sakaca do zrakoplovaca, od dvokolicara do jahaca, ali natjecanja su raznovrsna. Bilo je dapace i takovih, kakova se ne dadu lako zamisliti. Originalno natjecanje je bila «utrka rakova», koju su poduzela tri radnika tvornice Creuzot u Francuskoj. Ta «utrka rakova» bito trcanje unotraske u daljinu od 7 kilometara. Tipicna je bila i utrka tezaka Halle iz Pariza u Corbel sa teretom teskim centu na ledjima. Talijan Cianchetta presao je 500 kilometara na biciklu, a da se nije sluzio drskom (gdje se drze ruke), potukavsi 12 natjecatelja. U Longjumeau bilo to vrlo rijetko muzikalno natjecanje sa bicevima. Jedan od ovih dobio je prvu nagradu, jer je zamasima bica izveo marseljezu, a da nije pogrjesio niti u jednoj noti. U Gourdonu obdrzavala se je skupstina .azbijaca oraha. Pobjednik je sakom rastukao u jednoj uri 2788 oraha. Od godine 1878 James Goddarel je u posjedu campijonata u oljustivauju krumpira. On je 12 kilograma krumpira oljustio u 19 minuta U jednom berlinskom klubu je Vjekoslav Wolfang ispusio 10 virginija u 2 sata — Americanin Zee ispusio je 50 virginija uzastopce, a da nije pio ni pljunuo.—Allan Riggin plesao je valcik neprekidno 25 sati, 33 caska i 10 trenutaka pred narocitim povjerenstvom za ocjenu.—Bancia je odigrao na glasoviru 250 komposicija u 40 sati, samo je dva put pocivao po10 casaka. —Patrizio Dives utamanio je kod jednog objeda 7 kilograma volovskog mesa, dok se je njegov suparnik natjecao u brzini izjedanja, prozdrijevsi u sama tri caska 3 kilograma mesa.—Fridrik Mackay iz Kausonsa progutao je 300 ostriga u 8 casaka. Skot Karlo Peasall kroz petdeset dana je jeo svaki dan 50 tvrdih jaja. — Franjo Woewermanss ispije u tri caska 6 politrenih casa pive . . . . .

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se puznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografienog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti I najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI'

Mesarnica
--Prodaja mesa na malo i na dosta.
Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltde.
Podruznica u Punta Arens
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoj vrjednosti
W. H. SMITH, ravnatelj.

Boza Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — ABENTURNI POSAO
Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tugji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 1,2 kg
Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1e. vrsti.
Zeste pitke i za gorenje.
Vinija obicnih i za obitelji.
Sapuna francuskog i «Sunlight».
Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.
"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y orgánicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.
B. 105

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: **Petar Gasic**
Cijena za godinu $ 8.— Oglasi po pogodbi.

Br. 111 | Punta Arenas, dne 29 Listopada (Octubre) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih ODRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica produje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Viste Vielle

KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najuredinija.

—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba

Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestenina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.

Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva

Maule izmed Rocas i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.

Zajamicena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant

Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO

—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.

Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.

Novela i pjesmarica hrvatskih.

W. Seliger.

Doktor Pais

Lijecnik.

Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins

engleska primalja

Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.

—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.

OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.

Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme vedma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.

Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.

Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

Ajencia de las máquinas

SINGER

Calle Ñuble

ZELJEZARIJA

N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.

Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.

Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO

CHINA — VINO

Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna **SKLIZAONICA** AVENIDA COLON

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmodernji nacin.

Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")
Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

—Señores, ¿qué significa esto, que os encontrais en Zágreb?

—Hemos venido, ilustre príncipe, esta tarde de Ozalj, contestó Malenic. Mañana iremos á Cakovac. Hemos oido que habeis llegado en ésta, y nos apresuramos en venir á reverenciarle . . . .

—Yo también iré mañana á Cakovac. Viajaremos juntos? ¿Nada de nuevo?

Los capitanes se miraron significativamente, lo que al príncipe no pasó desapercibido. Malenic desplegó los labios:

—Ilustre príncipe, sabemos por un secreto . . .

—¿Un secreto? . . . impresionóse el príncipe.

—Nosotros no exigimos vuestra palabra, conocemos vuestra nobleza! inclinóse Colnic.

—Ayer recibimos, volvió á hablar Melenic, esta carta de Bukovacki, desde salónica. Nos escribe que entreguemos la carta únicamente al ban y á la banitza. Si Bukovacki hubiera podido saber que nos íbamos á encontrar con vos, él seguramente nos habría escrito que enseñáramos también á vos su carta.

El príncipe Francisco leyó la siguiente carta dirigida al ban:

"Amorosisimo patrón: Pongo en conocimiento de Vuestra Alteza que he llegado sano é incólume á esta corte, donde me han recibido con especial honor y deferencia. Al tener luego noticias de parte de los primeros dignatarios turcos de que existe el propósito de aniquilar á Vuestra familia y á nuestra nación entera, por medio de toda la fuerza turca, he creido prudente garantizar nuestra permanência con tiempo, porque he conseguido arreglos tan convenientes para el engrandecimiento de Vuestra eminente casa y para el bien de la patria, que de gozo no puedo ni expresarme. Ahora tengo que ir, por encargo del sultán, á Candia para verme con el gran visir, y de allí regresaré acá, á fin de convenir definitivamente en todo. Miéntras tanto Vuestra Alteza esté con ánimo tranquilo, y yo en el acto volveré en patria, en cuanto haya dado término á mis asuntos".

—De esta carta nada se deduce, observó el príncipe Francisco. ¿Qué clase de arreglos son esos, de los cuales escribe Bukovacki? . . Señores, ¿no sabeis nada más?

—Nada, ilustre príncipe, inclinóse Malenic, luego agregó: Yo creo que el señor ban envió a Bukovacki á Turquia, para averiguar lo que se proponen los turcos. Muchos banes sabios procedian de la misma manera. Todos los monarcas proceden así.

El príncipe confirmó con un movimiento de cabeza, que era preciso así, los capitanes se levantaron y luego salieron. El estaba cansado, sin embargo no se acostó hasta la media noche. Sus pensamientos volaban, sobre todo á Kraljevica . . .

Al otro día por la mañana fué á ver al capitán Gereci, quien le manifestó:

—Anoche llegué de Cakovac, supe que os hallabais en Zágreb, pero no quise molestaros, porque era tarde. Ya no necesito ir á Kraljevica: esta carta os envia el ilustre ban.

El príncipe leyó la carta: el ban le pide, creyéndolo en el Litoral, que provea a todas las ciudades ribereñas de artículos de boca y de combate, como así mismo á Brod sobre el rio Kupa, Bosiljevo, Ozalj y Svarca; luego que reuna todo el dinero que pueda y vaya á lo de él á Cakovac.

Francisco enseguida escribió dos cartas; una á Julia, otra á Orfeo; y las entregó á Gereci para que las llevara á Kraljevica. Escribia al sobrino, lo que el ban ordenaba: que provea las ciudades ribereñas. Las demás, desde Brod hasta Zágreb, las proveería el mismo.

En el dia partió el príncipe Francisco de Zágreb para Ozalj.

Mucho tenía que hacer ahora por cierto: trabajaba sin cansancio, todo lo vigilaba personalmente, andaba montado de una en otra ciudad, compraba los víveres; citaba para ante él á los nobles deudores, mientras que por otra parte entre el pueblo se hablaba y se esparcía de todo. El pais entero estaba alborotado, todos los dias circulaban nuevas terribles noticias, sobre todo acerca del sanguinario desenfreno de la soldadesca austriaca. Se sabía lo que siempre habían estado haciendo, pero ahora como si se hubieran enloquecido: batallones enteros incendiaban y devastaban en pleno día. A fines de Febrero del año 1670, los soldados de Herberstein rodearon las posesiones del ban al derredor de Ozalj, incendiaron las casas, arrearon con la hacienda, del mismo modo prendieron fuego también á Turanj, ciudad del capitán Bukovacki, quién había escrito á Colnic desde Turquía que antes se reconciliaría el ajo con los ojos, que los croatas con los tudescos.

(Continuará)

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela. Postelja i bijaca.—Stednjaka.—Svákovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—**Odjel gvozdenih predmeta, oruđja, alata i t. d.**

GJURO GRAIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

Frey Mulach y Cia.

Calle Roca esq. Ñuble

SKARNAPARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Iz domovine

Kralj Nikola o Zagrebu.

Prilikom proglasenja Crnegore kraljevinom gostovala je na Cetinju hrvatska drama. Kralj je primio u audijenciju njena intendanta g. Tresceca, pa mu se ovako na rastanku izrazio: Pozdravite mi Zagre! To je jezgra kulture hrvatske i srpske!

Dramatsko drustvo prestavljalo je i kraljevu «Balkansku Caricu». Na dineru kod kralja bio je g. Trescec. Kralj se s njim dulje vremena razgovarao, pa mu je na svrhu rekao: Zahvaljujem vam, sto ste nam dosli i sto uloziste dosta truda, da izvedete moje djelo. Kad bih imao prilike gledati vise puta ovakove umjetnike, to bi me odusevljavalo, da bolje pjevam. Milo mi je, da sam vas mogao odlikovati Danilovim redom.

Ban Tomasic kod kralja.

Dr. Tomasic, hrvatski ban, koji je bio sklopio ugovor sa srpsko hrvatskom koalicijom i mnogo joj toga obecao, a ne izvrsio, sad ce, regbi, da i kralja prevari. Bio je kod njega na audijenciji, koja je potrajala cijeli sat. O toj audijenciji javlja se siuzbeno iz Beca: U ponedjenik je ban Dr. N. Tomasic primio obavijesti od kraljevske kancelarije, da ce biti primljen od kralja u posebnu audijenciju u 2 sata posl. podne. Ban je u 2 sata bio pred vladarem u audijenciji. Razumije se, audijencija se je iskljucivo bavila sadasnjim polozajem u Hrvatskoj. Ban je u audijenciji opsirnije izvijestio kralja o stanju onih nastojanja, koja su u svoje vrijeme provedena, da se u Hrvatskoj dodje do jedinstvene guvernementalne stranke, te je izrazio svoju osnovanu nadu, da ce ova nastojanja, koja su jos u toku—biti okrunjena sigurnim uspjehom.

Istodobno je ban vladara izvjestio o raspisu saborskih izbora. Prema dosadanjim intencijama imao bi taj raspis biti odgodje na sto kasnije vrijeme, sto zakon dopusta.

U audijenciji je nadalje ban Dr. Tomasic izvjestio vladara o dosadasnjem radu koalicije za fuziju hrvatskih stranaka u posebnu stranku sa vlastitim programom, te dodao, da se programu, kako je do sada iznesen u javnost, nema polagati ona vaznost, koja mu se u javnom mnijenju i novinstvu pripravila. Odnosni zakljucci da nijesu djelo stranaka, koje u fuziju stupaju, nego samo nekolicine clanova tih stranaka.

S druge strane bio je ban u stanju izvjestiti vladara o onim povjerljivim pregovorima, sto ih je on u zadnje doba imao sa pojedinim hrvatskim politicarima, te je na temelju tih pregovora izrazio osnovanu nadu pred kraljem, da ce mu uspjeti osnovati stranku sa njegovim vlastitim programom.

Hrvatska drama u Dalmaciji.

Hrvatska se drama pocela zalijetati u posljednje vrijeme i u Dalmaciju. Prigodom proglasenja crne gore kraljevinom posla je tamo, a gostovala je i u Dalmiciji. Prije nego se drama uputila u Crnugoru i Dalmaciju izdala je knjizicu, koja je bila predtecom njena dolaska. Na prvom mjestu natazile su se ove rijeci, koje i nama u daljini moraju osobito goditi, pa ih za to doslovno prenasama.

Glase ovako:

"Po treci krat eto u polovici vijeka ide hrvatska drama na put, da posjeti harna kolijevku svoju—Dubrovnik slavni — i da diljem historijske carobne dalmatinske obale raspali srca i razveze krila vjecnim, suncanim nadama udesa naseg.

Ali hrvatska drama ide na put i za to, da prikaze majci svojoj — Dalmaciji — nova pokoljenja umjetnika i trudnika svojih, a na celu im dva imena lijepa i zarka kao jeseniski bajni zapadi njeni. — Andrija Fijan i Marija Ruzicka Strozzi predvode cetu boraca dramskih, da im pokazu tragove otkle je i njihova slava, s nedavnog puta, toliko snage zivota i zara hrvatskoj drami donijela.

Dalmacija ce pak u sretnome sastanku ovom osjetiti blazeni drhtaj ponosa sto u ocigled italskog sunca ipak ne blijedi zraka hrvatske drame — Danice svoje.

Nova vremena pretvorise s temelja umjetnost drame. Hrvatska je cula taj doziv i prva se sa slavenskog juga uputila stazam, sto nam prokrcise velika sjeverna braca.

Hrvatska ce dramu u zivom razgovoru s neumrlim uspomenam pradavne prosvjete nase, pospjesiti svoj lijet, jer ce cuti glas sto jeci ispod ploca i govori: — Spomeni se plemenstine svoje! dok je Shakespeare klesao, ti si vec zgradila bila!

Al putovanje ce hrvatske drame, donijeti i druge plodove casne: U knjazevskoj slavi Zetskoga doma osvjetlace ona pred Evropom Slavu imena hrvatskog, dokazujuci svijetu i neporecivo, zivo znamenje Jedinstva naroda cijelog."

Hrvatski jezik u ceskim skolama.

Od pocetka ove skolske godine uvesti ce se u svim ceskim gimnazijama hrvatski jezik kao neobligatan nastavni predmet. Cesi poglavito uvadjaju ovo zato, jer imadu ozbiljnih namjera, da svojim kapitalom rade na svim vaznijim pozicijama slav. juga, a narocito, da odbijaju njemacku i madzarsku invaziju na jadransko more, kad ga vec mi Hrvati nijesmo kadri da obranimo.

Nova vojna sluzba za Bosnu i Hercgovinu.

Polusluzbeno se javlja, da je vec gotov nacrt novog vojnog zakona za Bosnu i Hercegovinu. U ovome sadrzane su bitne promjene dosadasnjim obvezama. Otkupljivanje bit ce iskljuceno, te ce se stavnja poduzimati po propisima, koji vladaju i u ostalim dijelovima monarhije. Tim ce bit broj rekruta znatno povisen.

Aviaticar Bjelovucic.

Citamo u „Nar. Listu": U Bordeauxu pri onom glasovitom lijetu ovog nosceg domorodca docekase ga i talijanci kao svog zemljaka, a jedan se je medju njima toliko odusevio, da je, ogrlivsi ga vikao kao lud: „Zivjela Italija"! Bjelovucic se je najenergicnije branio protiv tih manifestacija izjavivsi, da je po ocu i narodnosti Dalmatinac i Slaven, po majci francuz — a odgojen da je djelom u Francuskoj djelom u Americi. Talijani ga na to pozdravise zvizdanjem, nu to se je izgubilo izmedju odusevljenih povika francuske publike, koja ga je u triumplu nosila na rametima u grad I tako su Talijani ostali dugog nosa.

Otmica djevojke.

Mladicu Milovanu Milanovicu iz Grka, od 18 godina zapelo oko za lijepu djevojku Joku Cemerlic. Pocem ga djevojka nije begenisala, niti je htjela s njim da govori, odluci zaljubljeni momak da djevojku silom odvuce sebi za zenu. Za takvo junacko djelo bio je Milovan ali slab; s toga pozove u pomoc svog prijatelja Milosa Nastica od 16 g. Smisljeno ucinjeno. Razgovarala se Joka na ulici sa svojom nekom prijateljicom, kad najednom banuse pred nju Milanovic i Nastic, pograbe ju za ruku i u tren oka odvukose je Milovanovicevoj kuci, te ih Nastic zakljuca u vajat i ode kuci. Zakljucana djevojka branila se od narstaja nesudjenog mladozenje upravo junacki, te ga u natezanju bacila poda se na zemlju, a ona kao prava pobjednica svoje casti odjurila kuci. Mladic veli, da mu je djevojka prirasla srcu tako, da ju je odlucio ozeniti. Pocem mu je bilo dugo cekati jos 2 godine, dok dobije zenidbenu dozvolu, odlucio je, da ju silom dovuce za zenu. Radi toga odgovarat ce oba mladica pred sudom.

Prosirenje Crnegore.

Sa Cetinja javljaju beogradskoj „Politici", da se u tamosnjim dvorskim krugovima govori otvoreno, da ce Crnagora u najskorijem vremenu anektirati sebi cio novopazarski sandzak zajedno sa prizrenskom nahijom. Takovi se glasovi sire i van Crnegore, u beranskoj i pecskoj nahiji. Oni, koji su vise upuceni u tu stvar tvrde, da je Turska vec pristala na ovu aneksiju intervencijom Rusije, koja u naknadno za to obecala Turskoj narocite kompenzacije. Isti krugovi uvjeravaju dalje, da je na ovo pristala i Austro-Ugarska, posto je sklopila sa Crnomgorom tajni ugovor, a

JURAJ JORDAN

Vino SAN RAFAEL

u buretima od 110 L. jest najbolje

tako isto veli se, da je dala svoju privolu i Bugarska, ali pod uslovom, da joj se ostave slobodne ruke u Macedoniji. Sporazum s Bugarskom svrsen je na Cetinju za vrijeme boravka cara Ferdinanda i njegovih ministara, izvanjskih posala i vojnog.

KRONIKA

Zahtjevajte novi popis hrvatskih knjiga
OD
Hrvatske knjizarnice V. Göszl
U
ZADRU.

Popis salje se svakom na zahtjev badava i franko.

Hrvatsko dobrotvorno drustvo.

U utorak je upraviteljstvo ovog drustva vijecalo kako da se sto dostojnije proslavi desetgodisnjica, koja pada na 16. prosinca ove godine. Program svecanosti bio je napravljen, a za sutra je odluceno, da glavna skupstina odobri ga i imenuje razne odbore, koji ce se zauzeti, da se i privede koncu.

Sudec po odusevljenju clanova, nade je, da ce i jos jednom hrvati u Magallanesu osvjetlati svoje slavno ime pred strancima.

U ovo drutsvo, rasadnik svih ostalih hrvatskih drustava, uljegli su ovih poslijednjih dana slijedeci clanovi: Gg. Stjepan Vukicevic, Stjepan Domic, Antun Jovanovic, Antun Eterovic, Ivan Bobetic, Ivan Peruzovic, Zelimir Peruzovic, Ivan Livacic, Mate Plastic, Marko Mladinic, Jerolim Cvitanic, Josip Lazanco, David Stambuk, Ivan Mikacic, Juraj Kuscic, Miho Mimica, Franjo Vicic, Ivan Violic i Jerolim Dragicevic.

Odista lijepa kita nase mladosti, koja ce biti na diku hrvatskog dob. drustva, kao sto su dika i ponos nase naseobine. Ugledali se u njih i drugi i slijedili ih!

Preminuo.

Jucer na 2 ure po ponoca preminuo je Antun Jaksic, sin gosp. Tome Jakcica, vrlo dobro poznatog naseg naseljenika. Nesmiljena smrt pokosi ga svojom nemilom kosom u cvijetu mladosti, tek sto je stupio u dvadesetu godinu zivota i zavi njegove roditelje i svojtu u crno.

Pokojnika su resile mnoge kreposti i vrline, rad sta ga je svak volio,

Jutros na 9 1/2 sati bio mu je velicanstven sprovod, kakav se rijetko u Punta Arenas vidi. Za sjajnim mrtvackim kolima stupala je nedogledna povorka prijatelja, znanaca i stovatelja, koji pohrlise, da mu iskazu poslijeduju postu.

Ucviljenim roditeljima nase zalovanje, a dobrom pokojniku laka bila crna zemlja!

«Chile Austral».

Bit ce tomu tri godine, da je ugledao svjetlo dnevnik gornjeg imena, a u vlastitoj tiskari, koja je u pocetku posjedovala samo najnuznije, da novina cedno izagje iz stroja. Poteskoca je bilo na pretek, ali jaka volja, vjestina i ustrajnost vlasnika i urednika denevnika sve je to kroz razmjerno kratko vrijeme svladala. Dandanas je «Chile Austral» jedan od najboljih i najobljubljenijih dnevnika u Magallanesu. Kako je postepeno rastao ugled novine, tako se postepeno i tiskara razvijala, dok se napokon doslo dotle, da se je moralo ostaviti prvasnje prostorije i traziti nove vece. Prosilh dana tiskara bi premjestena u najglavniju gradsku ulicu Roca, u prekrasnu zgradu, u kojoj je takogjer smjesten novcani zavod «Banco de Magallanes».

Tom prigodom je vlasnik i urednik «Chile Austral» pozvao u nedjelju prijatelje i podupiratelje novine na kapljicu. Sve sto je uglednijega sakupilo se onog dana tu tako da su prostorije trukatnice bile malene da uzdrze toliko opcinstva, pa su prvo nadosli morali ustupati mjesto posljednjim. Palo je mnogo zdravica na a d r e s u vlasnika gosp. Acuña—e i urednika gosp. Rosales—a; ona konsula Sjevero-Americkih saveznih drzava gosp. Rowen-a okrunila ih je odista rasluzenom slavom.

Kako prije rekosmo «Chile Austral» je jedan od najobljubljenijih dnevnika, a po tom i najuvazeniji. Mi Hrvati napose imamo biti prama njemu zahvalni, jer je on u cijelosti cijelu nasu pavjesnicu donio i svijetu nas prikazao ko smo i sto smo, a danomice se trudi trazenjem i prenasanjem vijesti, koje ugled naseg potlacenog imena podizu. Duznost je nasa da ga podupiremo i sirimo; sto stavljamo na dusu svim nasim naseljenicima.

Nova trgovacka kuca.

U ulici Llanquihue, u kuci gosp. Jerolima Martinica, namijesta ovih dana novi ducan njesovite trgovine gosp. Miho Milos, brat naseg uglednog naseljenika gospara Lovra.

Glas koji uviva izmed nas dostatan je da kuca bude dobro posjecena, pa smatramo suvisnim svaku preporuku i ogranicujemo se samo na to, da oznacimo mjesto, gdje je smjestena.

Revolucija u Uruguayu.

Ovih dana stizu neprestano vijesti da je u ovoj republiki buknuo gragjanski rat. Odista zalosno. Rek bi da su se u onoj republiki naucili igrati na

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

L. Milos
Tvornica sapuna LA ANTARTICA

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 l..
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cía. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje kod . . . . . .

«soldata», ali ne za salu, već na zbilje.

RAZNO

Kako jo Edison dobio prvu nagradu za svoj trud.

„Kad sam dosao u New York", — pripovijedao je nekom zgodom glasoviti Edison — „da prodam prvi svoj iznm, nijesam pravo znao, koliko je vrijedan. Ja sam doduse znao, da je to dosta korisna zamisao, ali sam uza sve to s nekakvim strahom dosao tvornicaru, kome sam htio prodati svoj izum. Kad sam jos djecakom bio, vruca sam zelio, da posjedujem 500 dolara, pa sam uvijek promisljavao, kako bi do toga imetka dosao, nu cesto sam mislio, da bi mi i 200 dolara bilo dosta. Kada me je tvornicar zapitao koliko trazim za svoj izum, nijesam mu znao nista odgovoriti, vec ga zapitah, koliko on kani dati?" — „Dodjite sutra u jutro opet" — „a ja podjoh kuci snivajuci o 500 dolara, koje bih mogao sutra dobiti. Sjutradan pohrlim tvornicaru, koji me je sasvim sluzbeno trgovacki primio i odlucno mi rekao ovo: „Dati cu vam 40.000 dolara i ni pare vise". — Skoro se onesvijestih , nu ipak mi je ostalo jos toliko prisutnosti duha, da sam za par casaka potpisao ugovor, pa se nadjoh na ulici sa chekom u ruci, na kome je bilo napisano, da se meni ima isplatiti 40.000 dolara. Sve mi je igralo pred ocima. Tada stadoh malo razmisljati, pa mi se cinilo, da su te hiljade milijoni, kad mi najednom sunc u glavu misao: „Ti si nasamaren, chek ne vrijedi nista". Kad sam zatim dosao u jednu veliku banku i pokazao blagajniku svoj chek, nijesam se vec cudio, sto mi blagajnik povratio taj papir klimajuci glavom. Sav zdvojan izasao sam iz blagajnice, da potrazim svoga prijatelja, kome sam se htio izjadati, da mi srcu odoli. Moj me je prijatelj tjesio i to tako, da nijesam vise mislio na svoju tugu. On mi rece, da je moj chek sasvim valjan, samo da se mora dati identifikovati, kako to zahtijeva bankovni propis. Podjosmo dakle obojica opet u banku. Blagajnik je poznavao moga prijatelja, a ja za nekoliko casaka bija vlasnik 40.000 dolara. Eto, tako sam dobio svoju prvu placu."

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA
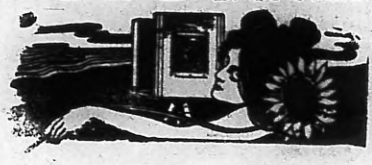
C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotografickog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo,
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodnja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud - Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arens
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti
W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO
Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 1/2 kg
Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1c. vrsti.
Zeste pitke i za gorenje.
Vinija obicnih i za obitelji.
Sapuna francuskog i «Sunlight».
Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA

con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.
S. 105

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 8.— Oglasi po pogodbi.

Br. 112 | Punta Arenas, dne 5 Studenoga (Noviembre) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje,
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele —— **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacića prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Pieko Pielic
KAFANA I BILJARD

Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*

Javljam mojim cdlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.

Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—

Skladiste pisaceg i risaceg materijala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pals
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas

Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel

Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina

Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

Ajencia de las máquinas
SINGER
Calle Ñuble

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.

Svakorsnih artikela potrebnih za gradjen je Alata za drvodelice, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljenje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz

Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA Colon

Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uregjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naregjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")
Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

Los soldados de Petrinje devastaron otros bienes del ban y nunca se oyó decir, que su jefe, el conde Nicolás Erded, los hubiese castigado.

El príncipe Francisco no pensaba en otra cosa, sino en cómo devolver tres por uno. A principios de Marzo iba á ir al Litoral, pero no tuvo tiempo. En Novigrad, no lejos de Karlovac, lo alcanzó una carta del capitán Colnic, quien le comunicaba desde Sredicko, que Bukovacki había conseguido los mejores resultados en Turquía; que había alcanzado llegar hasta los límites croatas, pero que se retiró á cierta parte en la Bosnia, cuando supo la real órden de que fuese arrestado. Que Bukovacki había enviado al capitán Pogledic ante el ban, para que pusiera en su conocimiento el convenio que había celebrado con el sultán.

El príncipe Francisco en su bilis contra los austriacos, contestó así:

"Al noble y respetable capitán Colnic, en sus apreciables y caballerescas manos debe entregarse, Sredicko.

¡Atenta y afectuosa salutación, mi capitán Colnic! Gracias sean dadas á Dios Señor, que nuestros hombres hayan llegado con buen resultado. He recibido carta del ban, para que me fuera en seguida á Cakovac, que debemos conferenciar. Yo estoy completamente listo con todos los mios, y con impaciencia aguardo que nuestras gorras se confundan con los turbantes, y, vive Dios, que los cuervos graznen por el aire. Por acá todos saben la venida de Bukovacki, y de miedo no saben á donde meterse. Esta noche han despachado de Karlovac una estafeta á Gradac, pues necesitan en su auxilio los regimientos, pero no hay de donde tomarlos; miéntras tanto les caeremos encima. A mi me amenazan, mas no se atreven atacar, y hoy mismo voy á pasar cerca de Karlovac, con solo diez hombres de escolta, los tengo hasta 300 bien armados, con los cuales no temo á las tortugas karlovacenses; es que esos hombres de bien, no han querido entretenerse, los traficantes luego y los mercaderes no se animarán ni dejarse ver. Esta vez resolveremos cómo y cuándo hemos de iniciar la partida, y si fuera necesario, yo mismo iré hasta el bajá bosniaco, para hablar mejor y consolidar la demora á nuestra iniciación. Confio en Dios que nos ha de ir bien; es menester que en seguida, desde un principio, peguemos en la cabeza á nuestros contrarios, no debemos dejarles ni un momento á que los calzonudos se preparen. Si el ban quiere escucharme, á fé mia, nos irá bien, y cargaré con todo el peso, porque yo sé como i por donde será preciso vérselas con los tudescos. Hubiera deseado de todo corazón verme con Bukovacki, pero, debido á la tal órden, ha hecho bien volverse. Por ahora no sé que más comunicaros hasta tanto no convengamos con el ban, sinó que Dios os guarde, y deseando ser vuestro amigo y serviros, soy, vuestro amigo de siempre M. T. G. En Novigrad, Marzo 9 de 1680."

Tres dias despues de esto, llegó montado el príncipe Francisco á Zágreb, donde halló á los capitanes Malenic y Colnic, preguntando en el acto á este último, si había recibido su carta. Colnic contestó que nó, por cuanto los soldados tudescos, un centenar de coraceros, habían caido sobre cinco malandrines y muerto á tres, entre los cuales al que traia la carta tambien, y los otros dos escaparon apenas. Esto dejo que pensar al príncipe: aquella carta es importante; ¡quién sabe en qué manos irá á caer! . . .

Malenic refirió al príncipe, que los capitanes Pogledic y Berislavic habían salido á caballo para Cakovac por la mañana temprano, y Bukovacki que se va lanzando desde Bosnia sobre las posesiones del conde Nicolás Erded.

—Amenaza á Erded que le incendiará todo, contaba Malenic animosamente. Y á los austriacos les ha secuestrado Bukovacki varios carros de víveres, luego se volvió hacia Bosnia, á donde se llevó consigo á la esposa y á la hermana. Pogledic y Berislavic nos han estado contando, como anduvieron viajando por Turquía, como los turcos en todas partes los habían recibido bien. Cuando los baja en Salónica supieron á qué había ido Bukovacki, todos se quedaron admirados. El sultán prometió de todo á Bukovacki; luego lo envió con sus compañeros para que se viera con el gran visir en Candia. Tuvieron fuertes temporales en el mar. Finalmente arribaron á Candia, y Bukovacki contento porque el gran visir tambien consiente en todo . . .

—¿En qué consiente?—sonrióse el príncipe Francisco.

(Continuará)

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Slednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—Odjel gvozdenih predmeta, oruđja, alata i t. d.

GJURO GRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za »crno vino«: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

Frey Mulach y Cia.

Calle Roca esq. Ñuble

SKARNA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturería "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

O. LEPORI

Na oltar otacbine

Riec mlioj prekomorskoj braci *

Mi Hrvati malen smo narod, ali su potrebe nase velike. Na svakom polju treba nam uzraditi, da odrzimo korak sa naprednim narodima i da sacuvamo nasu narodnu individualnost.

U tu svrhu najprece su nam kulturne potrebe, jer su one podjednо i kljuc za ekonomicki napredak. Nu materijalna sredstva, kojima razpolaze Hrvatska, gospodarstveno i financijalno zavisna, nisu ni iz daleka dovoljna za unapredjavanje svih kulturnih potreba u obce, a napose za stvaranje novih, odosno razsirivanje jur postojecih kulturnih institucija viseg stupnja. Nas narod valja s toga da uznastoji da te praznine vlastitim sredstvima popuni. Sviestni pojedinci mogu u tom pogledu i uz malene zrtve mnogo uciniti, koristiti i slavi naroda nasega mnogo doprinieti. Zrno do zrna pogaca, kamen do kamena palaca, —stara je narodna recenica, a da ona nije izprazna, svjedoce nan uspjesi „Druzbe sv. Cirila i Metoda za Istri," koja narodnim nilodarima podrzava mnogobrojne skole, spasavajuci tako na tisuce sirotne hrvatske djece od potalijancenja. „Druzbini" uspjesi najsjajniji su dokaz, kako novac podaren kroz dobre ruke u narodne svrhe, donosi realnih plodova.

Nu patriotsko djelovanje umnih sinova nase otacbine valja da se paralelno razvija na svim linijama, koje su im na dohvatu. Bas u tom tom pogledu zaboravljeno je zaliboze jedno podrucje, na kojem nitko izdasnije i uspjesnije nije mogao poraditi kao nasi zemljaci u prekomorskim krajevima. To je sabiranje predmeta narodopisne struke za muzejalne svrhe u nasoj domovini.

Razgledavajuci velike muzeje u Londonu, Parizu, u Njemackoj, pa i u Ceskoj i Poljskoj, udario mi je cesto u oci ogroman broj predmeta, sabranih marom pojedinaca i poklonjenih za javne svrhe. Ima danas glasovitih muzeja, cije temelje udarise darovi pojedinih pozrtvovnih domoljuba. Orijaski "British Museum" u Londonu, te znameniti "Museum für Völkerkunde" u Berlinu imadu n. pr. zahvaliti bogatstvo svojih zbiraka najvise privatnim prilozima. Nmniji Englesi i Niemci, koji su na polozaju, a imucniji, koji imadu smisla za liepo te otacbinu svoju ljube, sabirase, bud sa unapried opredieljenom namierom, bud iz sportskih razloga, svakojake predmete u svojim prekomorskim nastanima, te ih onda ili za ziva sebe, ili oporucno podarise svojim narodnim muzejima. Domacijom pojedinaca nastao je i glasoviti ceski narodopisni "Muzej Naprstkov" u Pragu, zatim vanredno zanimiv "Muzej francezke revolucije" u Parizu, "Muzej Rivoltella" u Trstu, tolike galerije slika i muzeji u Poljskoj i Ruskoj. A tko bi sve nabrojio, sto na tom polju stvorise velikoga pojedinci?

Tiesno mi je oko srdca, kad vidjena silna muzejalna bogatstva u tudjini prispodabljam sa nasim odnosajima u Hrvatskoj. Osim Strosmajera nije nas narod porodio drugog velikog mecene, koji bi za takve kulturne uredbe pokazivao pozrtvovnosti, nu i manjih je mecena vrlo malo, a malih sabiraca, kojih bi trebalo da bude si jaset, skoro izcezavajuci broj.

Mi se dakako, ne mozemo u napomenutim kulturnim uredbama mjeriti sa recenim narodima, ali da bi se boljim, no sto ih sada imamo mogli podieiti, kad bi nasi inteligentniji slojevi bili vise prozeti narodnom sviesti i patriotskom pozrtvovnosti, o tom nema sumnje.

Ja sam vec prije desetak godina jednim clankom u svim tadasnjim americka-hrvatskim novinama preporucio nosoj prekomorskoj braci, da se sjete nase „Hrvatskog narodnog muzeja" u Zagrebu, te da mu salju razne etnografske predmete. Mom pozivu odazvao se je sto ja znam samo prijatelj Nikola Birimisa, veletrzac iz Dubrovnika u Limi, poslavsi mi jednu zbirku peruanskih leptira i kukaca, docim je Andrija Juricic, trgovac iz Hrv. Primorja u Punta Arenasu podario liepu zbirku raznih cilenskih predmeta. Drugi neki obecase, ali rieci ne odrzase! Zar samo to da je sve sto može uciniti cetvrt milijuna nasih zemljaka preko oceana? Zar da oni mnogobrojni nasi bogati brodovlastnici, veletrzci i rudnicari ne mogu smoci nijednog predmeta narodne osebujnosti iz svog boravista, kog bi podarili narodnom muzeju u metropoli nase otacbine? Na ovo pitanje pogoditi ce lahko odgovor svaki vriedan citalac.

Nas narodni muzej, razciepan na vise odieljenja, prenatrpan je u svim prostorijama u tolikoj mjeri, da se kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada vec ozbiljno bavi osnovom gradnje posebne muzejalne palace. Tom sgodom imat ce da se riesi i pitanje eventualno samostalnog etnografskog muzeja, ako to pravodobno svojim prilozima omoguce nasa prekomorska braca. Sadasnje otnografske sbirke, medju kojima se mnozinom i liepotom predmeta istice one bivseg upravitelja jedne pokrajine belgijskog Conga u Africi, Dragi viteza Lermana i americkih iztrazivaca brace Seljan, vecma su skromne. Naca braca u Americi, Africi i Australiji treba da ih svojom pozrtvovnosti prosire, ako ne zele, da ih stigne prikor potomstva i cudjenja inog kulturnog svieta, koji nam vec sada zamjerava nemar i siromastvo u muzejskim stvarima.

A sto da se sebire i podari? Tezko je sve poimence nabrojiti, sto spada u okvir narodopisnog muzeja. Evo samo nekoliko primjera:

Nosnje unodjenika i naseljenika dotienog kraja, muske i zenske, citave ili dielove istih, kao haljine, sesire, kape, cipele, veziva i tkanine, svakovrstni nakit, zatim izvorno posoblje ili pokucstvo, kuhinjski naredjaj, sagove, oruzje, igracke, novac, glazbala, kipove i ine religiozne predmete, pisane spomenike, gospodarski i obrtni alat, slike kuca, sela, pojedinih ljudi i grupa u raznim prilikama, kao kod plandovanja, rada, bojnih igara, svecanih zabava, modele vozila, kao kola i camaca, snimke zanimivih predjela, eventualnih skola urodjenickih i misijonarskih; gradova, liepsih partija gradskih, fotografije grupa hrvatskih doseljenika, citaonica, vatrogasnih i dobrotvornih druztava itd. Svaki komad treba providiti tocnim napisom i opisom predmeta i imenom, zanimanjem i nastanom posiljaca. To, kao sto i pakovanje u sanduke treba oprezno udesiti, da se predmeti ne kvare. Gdje je vise Hrvata, neka sabiranje i odpremu preuzmu druztva uz tocnu ocevidnost svega, jer ce se predmeti u svoje vrieme katalogizirati, a darovi kod primitka u domacim i prekomorskim novinama objelodaniti.

Iz susretljivosti preuzela je privremenu pohranu recenih predmeta trgovacko-obrtnicka komora, na koju treba s pouzdanjem upravljati sve posilike franco tutto, deklarirajuci radi carine sadrzaj kao "predmete za javni muzej." Adresa je ova: Chambre de Commerce et d' Industrie, Zagreb (Croatie).

Gojim zaufanu nadu, da nasa prekomorska braca iz Dalmacije, Istre, Hrvatske i Bosne, shvacaju vaznost mog poziva, te da ce mu se rado i obilno odazvati u koliko svaki moze, jer se i najsitniji predmet najzahvalnije prima. Pokazimo, mila braco, djelotvorno, da smo podpuni i kulturne ljudi, kojima lezi na srdcu i obca korist otacbine nase, neka sviet zmade, da i mi poput Italije u mnogom pogledu mozemo uzkliknuti: "Croazia farà da se!"

Peroslav Paskievic.

tajnik trgovacko-obrtnicke komore.

* Iz almanaka "Jeka" u Rosario de Sta. Fé.

Iz domovine

Magjari i Bosna.

"Hrvatska Sloboda" donasa o tom slijedece:

Vec ima vise godina, a osobito od proglasenja aneksije, opaza se, da Madzarima silno rastu zazubice na Bosnu i Hercegovinu. Mi smo bas neki dan javili nekoliko pojava koji bjelodano dokazuju, kako se Madzari gledaju ekonomiski u Bosni ucvrstiti. I nema sumje bosanska vlada ove madzarizatorske teznje tako podupire, kao da je to pravo i drago tamosnjem siromasnom narodu i kao da je Austrija Bosnu izrucila sasvim Madzarima kako je to ucinila i s Hrvatskom prije cetrdeset godina. Medjutim kako je bilo jasno je, da Madzari zele okupirati Bosnu, staviti joj madzarski jaram. Da je tako najbolje dokazuje list madzarskih slobodnih misilaca "Vilag" u svojem nekidasnjem broju. "Vilag" naime javlja, da ce "madzarska banka za parcelaciju i kolonizaciju" kupiti u Bosni mnogo zemlje i na njoj naseliti madzarske koloniste— iz Daruvara. Ista je Banka tim daruvarskim Madzarima prije nekoliko godina kupila u Slavoniji zemljista. Sada ce ti slavonski madzari u Bosnu a na njihova mjesta u Slavoniji dovesti ce se novi Madzari. "Vilag" jos doznaje, da se emisar te madzarizatorske banke vec nalazi u Bosni i da sondira teren za kupovanje bosanskog zemljista. Uz to jos moramo javiti, da je nedavno u Sarajevu osnovana jedna madzarska skola, a sada doznajemo da ce poznato madzarizatorsko drustvo "Julian" takodjer u Sarajevu otvoriti i drugu skolu. Kad se uzme u obzir, da u Sarajevu nema ni 100 cisto madzarskih obitelji, onda je jasno, za cim ce dvije madzarske skole ici.

Bosanci i Hercegovci sviju triju vjera trebali bi, da se sto prije i bolje sloze, e bi mogli odoljeti prijetecem madzarskom kopitu.

Jesensko zasjedanje bosanska-hercegovackog sabora.

Iz Sarajeva javljaju, da ce bosansko-hercegovacki sabor zapoceti jesensko zasjedanje. Prva ce doci na raspravu zakonska osnova o fakultativnom otkupu kmetova. Ova vazna debata potrajat ce sigurno preko mjesec dana.

Najnovija djela Vlaha Bukovca.

Slavni nas slikar Vlaho Bukovac, boravi sada u Zagrebu, gdje je po narudzbi glavnoga grada dogotovio portrete bivseg zagrebackog nacelnika dr. Amrusa i sadanjeg nacelnika Holjca, koji ce portreti kiti izvjeseni u galeriji zagrebackih nacelnika. Sve zagrebacke novine sa velikim priznanjem i pohvalom isticu veliku umjetnicku vrijednost ovih djela.

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

Ban Tomasic opolozaju.

Becka "Neue Freie Presse" donijela u jednom od svojih posljednjih brojeva intervijev, sto ga je imala sa banom d.rom Nikolom Tomasicem o politickom polozaju. Dr. Tomasic je rekao, da je novi politicki program nove stranke u koalicije na svim mjerodavnim mjestima ucinio zao utisak, radi trijalisticke forme. Ali on se nada, da ce se u tom pogledu jos moci nesto uciniti, da se alire trijalisticne ne prikazuju nepodnesnim nacinom za stranku, za vladu prikladnu. Kaze nadalje u tomu intervjevu, da je u programu glavno ipak to, sto on stoji na dualistickoj i nagodbenjackoj drzavnoj formi, pak da jos nije jasno, koji ce pravac u koaliciji definitivno prevladati. Ako bi koalicija zauzela antidualisticko i antinagodbenjacko stanoviste u tumacenju nekojih nianse ovoga programa, pak u tom pravcu dobila vecinu, ili u tom pravcu dosla bilo koja druga vecina, tada ce se morati sabor i drugi put raspustiti. Glede svega ovoga on se jos ne moze izraziti, jer treba najprvo da se informira, u koliko raspolozenje u zemlji i u koaliciji odgovara ovim kombinacijama. U svakom slucaju, rekao je, da dosle termin za izbore jos nije utanacen, te da ce njihov rok slijediti malo kasnije.

Baritonista Vuskovic u beckoj dvorskoj operi.

Iz Beca javljaju: Za svog boravka ovdje bio je Vuskovic pozvan od ravnatelja dvorske opere Weingartnera, da pred odlicnim skupom pjevaca i glazbenika pjeva za pokus u svrhu poznijeg gostovanja u beckoj dvorskoj operi. Vuskovic rado se je odazvao pozivu i pjevao ariju iz Verdi-eve opere "Ernani" i monolog Jaga iz "Otela". Uspjeh je bio vanredan. Slusaoci su mu burno odobravali i cestitali, a ravnatelj Weingartner predbiljezio ga na prvom mjestu za angazamenat, kad istekne Vuskovicev ugovor sa zagrebackim kazalistem. U pismu ravnatelja Weingarstnera koji se nalazi kod uprave zagrebakog kazalista, najlaskavije se ocjenjuje pjevanje Vuskovica i veli doslovno: "U njega je veoma lijep, krasno skolovan bariton, a predavanje mu je narocito na talijanskom jeziku uprano izvrsno". Nadalje veli, da bi vec, sada angazirao Vuskovica, kad bi za baritansku struku bilo praznog mjesta.

Pokusana velika prevara.

"Narodni List" donasa o tom slijedece: Ovih dana bila je pokusana velika prevara na stetu trscanske podruznice "Credita" i naseg zemljisno-vjeresijskog zavoda, nu koja je na vrijeme bila okrita, te je tako spaseno 82.400 K.

U subotu u jutru primio je zemljisno vjeresijski zavod u Zadru obavijest od "Credita" u Trstu, da je prama primljenom nalogu opremio novac na dvije adrese jedna u Dubrovniku, druga u Gruzu, u potpunom iznosu od K 82.400. Kad je ravnatelj zavoda dr. Zizka otvorio ovo pismo, ostao je ne malo zacudjen, jer se nije sjecao, da je zavod zadnjih dana poslao bilo kakav nalog u Trst "Creditu". Brze bolje dozove k sebi blagajnika i onda ustanove putem knjiga, da nikakav nalog nije bio poslan. Odmah je bilo ocito, da se radi o pokusanoj prevari. Dr. Zizka ne gubeci vremena, poleti odmah na ravnateljstvo posta, da brzojavno obustave izruchu novaca, onda prijavi stvar drzavnom odvjetnistvu i brzojavi "Creditu", da se radi o prevari i zapita potanja razjasnjenja.

"Credit" mu je odgovorio, da je na 15 primio iz Zadra od zemljisno-vjeresijskog zavoda pismo datuma 13. slijedeceg zadrzaja: "Ovim vas molimo, da posaljete odmah na nas racun g Vicku Delnicu Vukacicu u Dubrovnik K 65.900 i g. Josipu Kopicicu pok. Marka u Gruz K 16.200 u frankiranim pismima s oznacenom potpunom vrijednosti". Nalog je bio napisan na tiskanice zemlj.-vjeresijskog zavoda, a zatvoren u obicnom obvoju, koji je imao stampan toli naslov zavoda koli adresu "Credita". Pismo je daktilografano na pisacem stroju istoga sustava, kojim su pisana sva pisma zavoda. Pisano je dapace u dvije boje kao obicno slicna pisma zavoda, a imalo je sasvim tocan potpis ravnatelja i protuznak knjigovodje.

Po tomu, falsifikat je bio savrsen, pa je "Credit" nasio. On je novac opremio i, po obicaju, istom postom obavijestio o tomu zemalj.-vjeresijski zavod u Zadru. Tako se je na vrijeme uslo u trag lopovistini i spasio se novac.

Sudska vlast medjuto povela je izvide i javila je u Gruz i u Dubrovnik, da se lingira izrucenje thi vrijednostnih pisama, e da se na taj nacin ulovi lopova. Dakako ljudi pod naznacenim imenima niti ne postoje nego bi se bio prijavio sam varalica ili koji njegov kum sa falsificiranom legitimacijom, uzeo novac i odmaglio. Nu ni u Dubrovniku ni u Gruzu nije se prijavio nikol Doznao je da je sve otkriveno, pa je ostao gdje je.

Sudske oblasti u Zadru, Trstu, Dubrovniku i Gruzu vode izvide sada, da udju u trag ovom prepredenom lopovu.

KRONIKA

Na oltar otacbine.

Tajnik zagrebacke trgovacko-obrtnicke komore upravio nam je pismo gornjeg naslova, koje objelodanjujemo na drugoj strani.

Prostor lista nam ne dopusta, da se podulje danas o njemu bavimo, pa molimo samo, da

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. i t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

L. Milos
Tvornica sapuna LA ANTARTICA

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u spopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumanna
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Kupi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje kod . . . . . .

ga svak pomno procita. U dojducem pak broju razgovorit cemo se o tom, kako da ispunimo svoju duznost.

Vatra.

U ponediljak u vecer pojavila se vatra u kuci gosp. Nikole Cora (ulica Ecuatoriana), koja je kroz malo casaka cijelu zagradu preobratilo u pepeo. Kako je vatra nastala, ne zna se. Stanari onog dana nijesu bili kod kuce. Da li je bila osigurana kuca, takogjer se ne zna, posto se vlasnik nalazi u domovini, a nadziratelj njegovih dobara g. Ivo Violic od nazad nekoliko dana je odsutan. Stanari su izgubili sve, sto se nalazilo u kuci; nije im bilo nista osjegurano; recunaju gubitak od $ 3.500.

Desetgodisnjica.

Clanovi Hrv. Dobr. Drustva u nedjelju su vijecali, kojim ce se nacinom proslaviti desetgodisnjica ovog prvog hrvatskog drustva u Magallanesu. Da proslava ispade sto velicanstvenije, imenovani su razni odbori, koji ce o tom poraditi. Na clanovima je, da se sto prije odazovu, jer 16 prosinca nije daleko, i u sto vecem broju.

Vatrogasne vjezbe.

Za veceras na 8 sati pozvati su hrvatski vatrogasci na vjezbe. Preporucamo. da momci pristupe u sto vecem broju i tacno u naznacenu uru. Svrhom ovoga mjeseca odrzati ce se kombinirane velike vjezbe svih pet vatrogasnih drustva, a posto nasa satnija igra glavnu ulogu, treba da se dobro pripravimo, da jos jednom osvjetlamo svoj obraz i naroda iz koga smo nikli.

Globe.

Poceli su placati globe oni, te ne ce da razume da se na cigarete ima prilijcpiti biljegovka.

Pozaliti je da su prvo oglobljeni nasi ljudi, a uvjereni smo vise iz nemara, nego kriomcarenja, jer ne razumijemo, da covjek rad dva centava, koja jednako potrosnik placa, stavlja na kocku 100 talira. Zakon je zakon i treba mu se pokloniti. Ali zakon mora, da je za svakoga jednak. Upada odvec u oci, da gosp. *Poreznik* samo po nasim malim ducanima pretrazuje i to onim izvan gradskog sredista, gdje sav duhan skupljen ne bi napunio lulu Kraljevica Marka. Osim toga tuze nam se. da gosp. Poreznik uljeze sam da premece iza mostradura, bez da rece ni ko je, ni sto je, kao da je on gazda. Ako je ovo istina, trebalo bi da i za nj vrijedi zakon. Nosi gragjansko odijelo. Jos ga niko ne pozna, pa je treba, kad se prikaze u kucu, da kaze posto je dosao, ako i ne rece dobro jutro.

Zahtjevajte novi popis hrvatskih knjiga
OD
Hrvatske knjizarnice V. Göszl
U ZADRU.

Popis salje se svakom na zahtjev badava i franko.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA

Skladiste fotografickog materijala i niata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske seljenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia

Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca i uzorna. Posluga na i kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica

—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.

VISKO I. ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arens

Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj lodonskoj vrjednosti

W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugao Boliviana

Prodaje jestvina i pica. —. Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO

Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo

Primih:

Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 1,2 kg

Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1c. vrsti.

Zeste pitke i za gorenje.

Vinija obicnih i za obitelji.

Sapuna francuskog i «Sunlight».

Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA GUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA

con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legitima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legitima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.

Ninguna es legitima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."

Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.

B. 169

SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.

Biblioteca Nacional Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 8.— Oglasi po pogodbi.

Br. 113 | Punta Arenas, dne 12 Studenoga (Noviembre) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTAČA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — **Flanele za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica produje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata od solidne i dober robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Visto Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Mauše izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u kramu.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

Ajeneja de las máquinas
SINGER
Calle Ñuble

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Mauše ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uredjena na unjodernji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naredjene su za sluzbu skli. zaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike.— IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")
Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

(Continuación)

—Eso nosotros ignoramos. Pogledic no quiso referir nada, repuso en el acto Colnic, luego agregó: De Candia volvieron a Salonica, y de ahí emprendieron viaje hácia Sarajevo. En el camino los sorprendieron grandes nevadas, razón por la cual por mucho tiempo no se supo nada de ellos.

El príncipe escuchó pensativo á los capitanes.

Al anochecer del dia siguiente montó y salió con la escolta para Cakovac, donde había mas soldados que de ordinario. Todos los Zrinski lo recibieron delante del palacio, todos se besaron con él, luego subieron á los salones.

Catalina le tomó de las manos, mirólo á través de las lágrimas, y preguntóle tristemente.

—¿Cómo está tu Julia?

—¿Mi Julia? . . . La he dejado afligida. ¡Oh hermana, si supieras cuanto hemos pasado! . . . espiró sobre mis rodillas . . . suspiró dolorosamente Francisco y dos gruesas lágrimas surcaron su rostro.

Francisco, asi Dios lo ha querido — dijo Pedro, en tono triste y consolador.

Continuaban aún hablando de Mario, y Catalina, á fin de tranquilizar al hermano, le preguntó, qué tal en el Litoral.

—Todo convulsionado . . .

—Francisco, ciertas cosas, era menester que estuviesen reservadas . . . sonrióse el ban, le tendió la mano, luego prosiguió: durante largo tiempo no supe donde se hallase Bukovacki. Creí que hubiese perecido. Anteayer me trajo Pogledic carta de él. Ante todo te diré lo que he hablado con el rey y con el conde Rottal, cuando estuve la última vez en Viena.

—Por favor . . .

El ban le refirió todo minuciosamente.

—¿Entónces, el mismo rey?.. quedóse pensativo el príncipe Francisco.

—Lo que hice, lo hice según su deseo. He procedido así por el cristianismo, por la patria y por nosotros. La inquietud en Croacia es grande, porque nuestro pueblo ignora lo que nosotros nos proponemos. Nosotros, pués, no podemos manifestar a todo el mundo, lo que nos ha impulsado á entendernos con los turcos, puesto que los turcos todo lo llegarian á saber.

—¿Qué es lo que escribe Bukovacki?— miró Francisco á Pedro.

—Me escribe que ha celebrado con el sultán un convenio, condiciones útiles para la casa de los Zrinski, para los parientes de los Zrinski y para la patria toda.

Como es prudente, me escribe en latín. Ha pensado: si llega á caer la carta en manos ajenas, no cualquiera la entenderá.

—Enséñame la carta del capitan Bukovacki, pidió Francisco.

—Ayer se la mandé al rey á Viena, para que vea como son los turcos. Aquí la tienes en copia. Lee.

La minuta del convenio celebrado entre el capitan Bukovacki y el sultán, dice así:

Primero: El poderosísimo Sultán Turco elige y nombra con perpétuo derecho al ban príncipe Pedro Zrinski y á sus sucesores, gobernante supremo de todas las tierras cristianas ya conquistadas y de las que se conquistarán en la futura guerra.

Segundo: Si llega á extinguirse el árbol genealógico de Pedro Zrinski, el reino de Croacia puede elegir de su seno al sucesor, y el sultán se reserva el derecho de confirmarlo.

Tercero: el sultán se compromete, que la libertad de religión, las escuelas y demás instituciones públicas, como así mismo la libertad, los derechos y privilegios del reino de Croacia no solo dejará en paz, sinó que antes mas bien los conservará en lo futuro santa é inviolablémente.

Cuarto: El sultán no pretenderá del mismo reino ni de otros paises, que se conquisten en la guerra venidera, mayor tributo de doce mil ducados imperiales, y eso por una sola vez.

Quinto: Mientras haya un solo mahometano, jamás abandonará á la nación cróata, sinó que la protejerá y defenderá con todo poder y fuerza contra cualquier invasor.

Sexto: El sultán se obliga á no utilizar nunca el ejército cróata para las campañas militares en paises lejanos.

Séptimo: El sultán se compromete que, para el fiel mantenimiento de todas estas condiciones, publicará una especial disposición *hattiseriff*, que enviará cuanto antes al príncipe Pedro Zrinski con los debidos honores y regalos de práctica.

(Continuará)

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinija i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulje i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih sjestrina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i bijaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova.—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—Odjel gvozdenih predmeta, oruzja, alata, i t. d.

GJURO GRGIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4° ₀; kiseline 4.90 gr. po litri; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

Frey Mulach y Cia.

Calle Roca esq. Ñuble

SKARNA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes - Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturezia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

Iz domovine

Madzarski zajam.

Ugarska vlada mora da digne jedan veliki zajam od 560 milijuna kruna, koji ce se najvecim dijelom utrositi na vojsku. Najbogatija zemlja u Evropi je Francuska. U njoi sve drzave koje ne mogu naci za zajam novca u svojoj zemlji, dizu zajmove. Htjela je i Ugarska, ali Francuzi stegli kesu: „Ne damo mi novaca, da vi za njih oruzate vojsku i gradite brodove ratne. Vi ste u savezu s Njemackom, neprijateljem nasim, s njom bi i ratovali protiv nas, Rusije i Engleske, pa da vam mi sa svojim novcem nabavljamo oruzje kojim cete nas biti."

Tako je sad ugarska vlada u velikoj neprilici, gdje ce dici taj zajam.

Magjarska pravednost.

Kako su magjari podijelili sa Svabama ono, sto se danas zove austro-ugarska monarkija, to je svakome od nas poznato. Danas, kad i Hrvati nastoje, da tu ugju kao treci faktor, Magjarima nije pravo. O hrvatskoj krizi donio je jedan opsirniji clanak «Budapesti Hirlap» u kojem se clanku najprije raspravlja o programu nove hrvatske jedinstvene stranke, pa veli na koncu, da se program te stranke protivi sa zak. cl. 30.68. Stranka, koja stoji na takovom programu, ne moze podniposto biti vladajuca stranka. Vladar ne smije ostaviti takovog bana na svom mjestu, koji bi htio vladati s takovom strankom, koja kani prekinuti odnosaje izmedju Madzarske i Hrvatske i izvesti cijeli prevrat u Hrvatskoj. U hrvatski sabor ne smije uci kao vladina stranka takova, koja se je otudjila drzavnim temeljnim zakonima i koja trazi svoje zaklonište, te teznje izvan okvira madzarske drzave. Konkretne zelje, koje ne diraju u postojecu drzavnu zajednicu, dale bi se raspravit u regnikolarnim deputacijama. Ni jedna madzarska vlada ne smije da ide dalje od toga. Niti kralj niti madzarska vlada ne smiju priznavati trijalisticke, neodvisnjacke teznje, prema tomu ne moze ih niti ban podupirati. To ce morati uvidjeti prije ili kasnije i hrvatsko-srpska koalicija.

Nema do magjarada! Samo da im je ispustili ono «j» nasli bi bracе i u Punta Arenas.

Sprava na vrijeme.

Iz Zadra javljaju „Obozru", da rekbi, da bivsi ministar-Predsjedhik Beck nije dosao u Dalmaciju kao prosti turista, da se nauziva prirodnih ljepota, nego da je zelio doci u dodir sa uplivnijim osobama, jer da racuna na stolicu dalmatinskog namjesnika, u slucaju da Nj. Pr. Nardelli dade ostavku.

Dosao vrag po svoje.

Javljalju iz Zadra, da je svrsen istrazni postupak proti «zenici bozjoj», don Franu Tomasevicu i njegovoj grizeti Antonieti Ostric.

Iz jednog od proslih brojeva znadu nasi citatelji, kako je ovaj pop dao umoriti pok. Anu Rancigoj, da se docepa njena novca i kako je morio svoj porod.

Drzavno odvjetnistvo ce ih tuziti za naneseno umorstvo i za cedomorstvo.

Ovo ce biti jedna vrlo interesantna rasprava, pa cemo u svoje vrijeme udovoljiti znatizeljnosti nasih citatelja.

Razumije se da se ove dvije «perle» nalaze vec u hladu.

Srpski list u Becu.

Iz Beca javljaju, da ce poceti tamo izlaziti novi list pod imenom "Serbenblatt". Program ce mu biti zastupanje politickih i gospodarskih interesa Srba u monarhiji.

KRONIKA

Zahtjevajte novi popis hrvatskih knjiga OD Hrvatske knjizarnice v. Göszl U ZADRU.

Popis salje se svakom na zahtjev badava i franko.

Vrijednost novca.
1 lira vrijedi 22.90.

Hrvati u Chile.

Ministarstvo izvanjskih posala, kad je primilo svecani broj «Materinske Rijeci», izdan troskom hrvatskih naseljenika u Chile prilikom proslave stogodisnjice neodvisnosti, upravilo je njihovim predstavnicima u Santiago slijedeece pismo:

República de Chile, N.° 2761.

Ministerio de Relaciones Esteriores. Santiago, 20 de Octubre de 1910.

Tengo el agrado de acusar recibo de la atenta comunicación, con que el Comité de las Colonias Croatas acompaña una Revista Ilustrada, editada con el objeto de dár a conocer a Chile en los palses Slavo-meridionales, como un homenaje tributado a la República en su primer centenario de vida independiente.

Los laudables propósitos perseguidos por esas colonias, han merecido la aprobacion entusiasta del Gobierno, i me es mui grato manifestar en su nombre, los mas sinceros agradecimientos al Comité.

Saluda atentamente a ustedes.—(Firmado)—Luis Izquierdo.—Al Comité de las Colonias Croatas, Santiago.

Dicno, za nas, odista!

Ministar na cudu.

Po gradu kola glas, a mi ga donasamo uz veliku rezervu, da su «ugledniji» austrijanci vrlo ljuti na chilenskog ministra izvanskih posala, koji se usudio priznati i pohvaliti Hrvate njihove «provinciane» i da mu za to misle oboriti stolicu. Jadaju se oni, da su podigli kulu i kroz tri dana gruvanja topova proslog Rujna od crnoga praha pocrnili i teskim naporom Republici spasili teritorij, a ministar ih kraj svega toga uzeo za *cero a la izquierda*.

Jadnoga ministra!

Uhvatila ih potrka.

Prijeti «poglibelj» da se kroz kratko vrijeme «austrijsko» drustvo preobrati u slavensko. Da se tomu stane na put pre-sjednik, potpresjednik, tajnik i «pocasni presjednik» zazvali su clanove veceras na sjednicu, gdje ce se uz nuzgredno odluciti glavno to jest, da se drustvu ne smije nikada promijeniti «slatko» austrijsko ime.

Preporucamo svjesnijim da veceras ne zaborave poci na sjednicu.

Opet pozar.

Svake sedmice bude barem po jedan, pa nam je dosadilo i pisati o tomu. Za to cemo samo malo rijeci: Izgorjela je kuca udove Wahlen. Odlaci da svi stanari—desetak ih—nijesu zaglavili. Kuca je bila osjegurana, ali osjeguravajuca svota od 15.000 jedva da pokrije tretinu stete. Vatra je pocela iz kuhinje. Vatrogasci su radili prekomjerno. Bilo je mnogo ozledjenih, a izmed tih i satnik hrvatskog vatrogasnog drustva gosp. Juraj Jordan. Sreca je sto nije bilo ljudskih zrtava.

Hrvatsko dobrotvorno drustvo.

Pripreme za proslavu desetgodisnjice ovog drustva u potpunom su jeku. Program svetkovine je vec priregjen, a koliko sutra odbor ce se staviti na rad, da se sakupe potrebni novci. Nadamo se, da ce to ici veoma glatko. Poznati su nasi ljudi ovdje da se vladaju po onoj: Sve za obraz, a obraz ni za sto.

RAZNO

Kako spavaju Japanke.

Kad kod nas gdje u kuci vidimo samo slamnjacu, to je obicno znak najvece bijede i nevolje, docim kod najuglednijih Japanaca na udobnost, spavanja taku malu paznju obracaju, da bi mi toboze fini Evropejci iza tako prospavane noci u svojoj finoci pomisljali, da smo si sve kosti pretrgali.—Postelja Japanaca je sasvim jednostavna. Odozdo na zemlji plahta i goplun, a pod glavom mali okrugli jastuk napunjen — ne perjem — vec kakvom god travom. Japanka pako ne rabi ni oznaceni jastuk, vec jednostavno komad drva, koji je tako udesen, da vise u ramena dolazi. Kod bogatijih je to drvo bogatije ureseno i umjetno slikano, a na tom je pricvrscen

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

jastucic od papira. Ovo drvce sa papirnatim jastucicem mece Japanka skoro do ramena, da si svoju frizuru ne kvari, a to je i svrha ovoga lezaja. Jer nema nista zamrsenijega od frizure kod Japanke, za to treba po vise sati dok joj je kosa dovoljno ocesljana, te sa vrpcama, ruzama okicena a iglama uresena. Posto ovakova frizura po vise dana trajati mora, to ne ce nijedna Japanka, koja iole do frizure sto drzi, svoju glavu na jastuk polozitl. Japanke i ovako dobro spavaju pa su sutradan zdrave i vesele.

Udavaju li se ruzne djevojke?

Kako se cini, ne stoji ljepota i ljubav ni u kakvom medjusobnom odnosu. Ruzna zena cesto zaokuplja dusu i srce svoga muza vise nego lijepa, pa se prema tome ruzne djevojke udaju kao i lijepe. Statisticari, koji su vec sva zivotna pitanja prikazali u brojevima, izrekli su svoje misljenje i o tom: kako ljepota i rugoba djevojcina utjece na udadbene izglede. Ako cemo vjerovati njihovim podatcima, to se najprije udaju djevojke, kojima ljepota ne prelazi srednje mjere. Sta vise, zene koje su ruzne, proizvode na muzeve apartan draz, pa imadu 40 % udadbenih izgleda. Medju muskarcima ima ih jos uvijek velik broj, koji su toga uvjerenja, da lijepe zene nijesu najpodesnije zivotne druzice. Ljepota namece zeni kojekakve duznosti, a jedna od prvih bez sumnje je ta, dasvoju ljepotu odrzi i da je njeguje. Ruzna zena naprotiv osjeca se najsretnija u svojim bracnim duznostima, u odgajanju djece i u brizi za muza. Lijepa zena dakako da ne mora uvijek zanemarivati svoje duznosti, ali se zeli uvijek svidjati i svoju ljepotu stavljati u najpovoljnije svjetlo. Statisticari dokazuju, da ruzne djevojke vise ceznu za naobrazbom duha, nego lijepe.

Javna zahvala.

Svim nasim prijateljima i znancima, koji su nas pri gubitku naseg nezaboravnog sina

ANTUNA

tjesili i nastojali ublaziti nasu bol, ovim najsrdacnije zahvaljujemo.

Napose pak iskazujemo nasu vjecnu harnost gg. Mihu Lauricu, Jurju Stipicicu, Matiji Martinovicu, Ivanu Martinovicu, Petru Raicevicu, Petru Smircicu, Nikoli Jadrijevicu, koji su uz pokojnikovu postelju vise noci probdili i nas neprestano tjesili i pomagali; gg. Wilhelmu Marti, Davidu B. Raffo, Andriji N. Stambuk, pak gospojici Benigni Silva i druzicama, koji pismeno nastojase ublaziti nasu bol; gg. A. Stambuku, J. Kucanu, G. Getzch-u, P. Srnircicu, V. Damianovicu, N. Jadrijevicu, P. Jadrijevicu, S. Bezmalinovicu, S. Kuscevicu, J. Quintani, J. Stipicicu, F. Lauricu, Emanuelu Brazilu, F. Jaksicu, M. Martinovicu, P. Raicevicu, J. Lucicu, J. Ursicu, F. Jaksicu, M. Muñoz-u, V. Kusanovicu, J. Adema i «Sus Amigos», koji su vijencima okitili pokojnikov put u vjecnost.

Od srca pák zahvaljujemo svim onim, te su smrtne pokojnikove ostanke do hladna groba otpratili, kao onim te smo u nasoj najvecoj zalosti zaboravili iskazati nasu harnost.

Toma Jaksic i obitelj.

Novac i politika.

Kako u zivotu pojedinaca, tako i u zivotu i radu naroda i drzava, predvlajuje sebicnost i neobuzdana teznja za novcem i obogacivanjem. To je zakon prirode I tomu se zakonu niko ukloniti ne moze. Pojedinci gramze, osobito u ovom nasem vieku materijalnosti, kako bi sto vise izrabili kratki viek svog zivota i ucinili i skupili zamasne i obilne novcane glavnice. Drzave opet teze i nastoje, kako bi si stekle i podvrgle sto vise tudjih zemalja. Jedno i drugo prava je i suha gospodarska politika. Tako cine i najvece i najmanje drzave. A da postignu svoju svrhu, glavna im je zadaca, da uniste ili bar sto vise oslabe jedna drugu. Ali, kako je cjeo sviet veliki jedan stroj, u kom koturi i kotaci potiskuju i vrte njegov sastav, naravno je, da je nuzdna i potrebna cjelokupnost i vrstnost mehanickog strojevnog kretanja. Danasnji viek uza svoje velike, savrsene i razgranjene saobracaje kopnom i morem veze i spaja drzave i narode, cineci ih odvisnim jedne od drugih. Za to veca je i poostrenija politicka i gospodarska utakmica izmedj drzava i naroda, oscobito, ako su blizi jedni drugima. Drzave, ili vlade njihome, i ako cesto narodi im nisu zadovoljni i sporazumni sa njihovim politickim i gospodarskim radom, rade politicki proti drugoj drzavi, a ipak trebaju njezinu, pomoc, trebaju novaca, trebaju drzavnih zajmova, eda s njima podupru i izvedu svoje gospodarske teznje i nacrte. Donekle posao im uspjeva. Polazi im za rukom, da zakljuce

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. t. d.
Na dosta i na malo.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod opremа novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

L. Milos
Tvornica sapuna LA ANTARTICA

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gojnjeg imena, kao i likera prve vrsti.
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u buretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ .29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y. Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS

— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvodac vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
kupuje Loj . . . . .

i da se domognu novcanih zajmova, uzprkos tome, sto dobiveni novac upotrebljuju u svojim politickim cinima proti drzevi, ili proti narodu, koji im je novcani zajam dao. Dobro su rekli i govorili Rimljani: «Mors tua, vita mea.» Ali, vre ide k zdencu, dok se ne razbije. Jer, nastupi cas, u kom drzava i narod, dalac novcanih zajmova, zatvori svoju kesu onoj drzavi, ili onom narodu, koji ju ponovno pita za novac. Pa, zar moze i biti drugcije? Ni covjek prostak ne ce vise pomagati covjeka, koga je vec pomagao, ako se uvjeri i ako zna, da mu radi o glavi. Tim vise ne ce to ucinit velika i novcano snazna drzava, kad prozre namjere i zelje drzave neprijateljski razpolozene joj.

Nasa Europa, zaista, najbolje nas poucava o politicko-gospodarskoj borbi svojih drzava i naroda. Mi, koji eto zivimo na pragu Balkana, vidimo i cujemo dnevno, kako se natezu i naprezu u tom boju velike europejske drzava. Cjelokupno djelo njihovo veliki je dvoboj za prevlast i premoc nad nama, balkanskim Slavenima. Jer, sva se politicka borba vrti jedino i iskljucivo oko Balkana. Balkan je zlatna i sladka jabuka, u kojn bi svi rado zagrizli svojim ostrim zubima. Nu, jedna drzava ne moze sama tu jabuku grizti. Za to slozile se pojedine drzave u skupine, e da tako ojacane izigraju svoje protivnike, koji isto zude i hoce, sto hoce i zude one iste. Trocarski savez Austro-Ugarske, Italije i Njemacke u kom prvu riec vodi Njemacka, ruje i rovari proti Rusiji, Engleskoj i Franceskoj, koja posljednja predstavnica je i imalica europejskog novcanog trzista i novcane snage. Pa vidimo danas, kako na povrsinu javnosti izbijaju zive cinjenice, koje nas osvjedocuju, sto moze i mora da ucini Francezka, koja je razsipala svoj novac i po Europi i po prekomorju. Osobito po Balkanu. I, ona se danas osvecuje Austro-Ugarskoj, onoj takmici svojoj i potrivnici Rusije i Englezke, koje politicki i diplomaticki rade, eda podrezu i odrezu korjen smionomu radu Austro-Ugarske na Balkanu. Magjarska trazila je u Parizu novcani zajam. Al ga nije dobila. Iza Magjarske pokusala je Turska, da u Francezkoj sklopi novcani zajam.

(Slijedi).

Suc. Ch. Williams

PRODAVA

pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON. GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic

Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

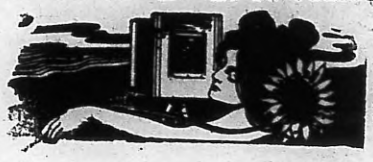

C. VEIGA

ULICA ROCA

Sklaciste fotografienog materijala i alata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske iseljenike.

J. STIPICIĆ

Ulica Llanquihue ug. Valdivia

Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.

CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica

—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.

VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltde.

Podruznica u Punta Arens

Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno oprema novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Londonskoj vrjednosti

W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic

Aconcagua ugao Bolivlana

Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich

AGENTURNI POSAO

Zausima se za namjestanje novca na prvu ukanjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo

Primih:

Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 1/2 kg

Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1e. vrsti.

Zeste pitke i za gorenje.

Vinlja obicnih i za obitelji.

Sapuna francuskog i «Sunlight».

Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declararan, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA

con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya prodigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.

Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."

Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.

SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.

S. 105.

Biblioteca Nacional Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: Petar Gasic
Cijena za godinu $ 8.— Oglasi po pogodbi.

Br. 114 | Punta Arenas, dne 19 Studenoga (Noviembre) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Pique-flanele — Flanele za bluze

Veliko skladište kosulja i gacica prodaje, uz snizene ciene, nasa kuca, poznata rad solidne i dober robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Visko Violic
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zeleni, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Novela i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Dawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u lirama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.
Stedionicki odjel
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 °/₀ godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljeniva. Govori se «hrvatski».

Zapateria Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor postolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

Ajencia de las máquinas
SINGER
Calle Ñuble

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinju.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna **SKLIZAONICA** AVENIDA COLON
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uredjena na najmoderniji nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naredjene su za sluzbu skli. zaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike.— IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")
Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

(Continuación)

El sultán, en cambio, requiere para el completo cumplimiento del convenio y la seguridad de su ejército:

Primero: El príncipe Pedro Zrinski enviará al sultán á su hijo único como rehén por dos años.

Segundo: El confin entre las guarniciones croatas y turcas debe hallarse desierto, inhabitado, y debe dividirse ese confin en dos partes iguales.

Tercero: Al ejército tudesco es menester hacer retirar de los confines. El príncipe Pedro Zrinski atacará alguna de las tierras imperiales, para tener así la ocasión propicia el sultán de ir con sus tropas en defensa de la Croacia. Si Zrinski nó invadiera ninguna tierra imperial, el sultán nó encontraría ni por derecho, ni por ley, motivo como para acudir en auxilio de la Croacia, como para quebrantar el tratado de la paz varsoviana.

Cuando Francisco hubo terminado de leer, el ban le aclaró:

—El capitán Bukovacki se extralimitó en la facultad que yo le había conferido: yo le había ordenadó imperiosamente que no debía llegar á ninguna conclusión. Le había indicado, que solamente conferenciara. Me hubiera gustado que Bukovacki me hubiese enviado algo suscrito por el sultán, un algo que pudiera convencer al rey Leopoldo como el sultán piensa en la infidelidad. ¿Qué hizo Bukovacki? El ha concluido un tratado completo con el sultán, por su puesto tan sólo verbal, y luego me trasmitió con su propio escrito lo que había á tal convenido. ¡Jamás asentiré convenio!

—¿Qué hemos de hacer?— insimismóse Francisco.

—Bukovacki creyó que hacía cosa grata á mí y que beneficiaría á la patria. ¿Qué hemos de hacer? irritóse un tanto el ban. Yo repito: nunca asentiré á tal convenio. El rey i los ministro saben por qué Bukovacki ha estado con el sultán, y es posible que el rey ahora, al tener conocimiento del tratado, suponga todavía que toda esa comisión mía enviada á Turquía, sea una broma. Tal vez entre á temer que yo realmente haya celebrado el tratado.

—No diría dos veces que no ha de temer — dijo de pronto la banitza.

—Es verdad, parece que el rey tiene confianza en mí, porque hace unos dias me ha llamado á una reunión de magnates húngaros. Me ha escrito que no abriga esperanza de sacar nada bueno, sin mi personal asistencia. Mientras el rey me escribe así, su ejército saquea mis posesiones.

—¡Desgraciado el tal Bukovacki con su convenio!— suspiró Catalina.

—Los tudescos le asechan, hacen trabajos enormes para aprehenderlo, dijo el príncipe Francisco.

—Porque ellos no saben que yo lo he enviado á Turquía de acuerdo con Viena, ríose de mala gana el ban, silenció un momento, luego agregó: es necesario mandar á alguen á Viena, para que entere al rey de lo que está haciendo su ejército en Croacia. He pensado en el obispo Borkovic. ¿Qué decis?

—Mándalo, meneó Catalina la cabeza.

El ban llamó a un paje y le ordenó que fuera en busca de Fortall. Al irse el paje, irritado dijo el ban:

—¡Si no se sociegan los austriacos en Croacia, los atacaré, sí, por mi alma! Cuando pienso en todo, mejor quisiera haber celebrado la alianza con el sultán . . .

—Pedro, ¿qué es lo que dices?—estremecióse Catalina.

—Dios me perdonará, puesto que está viendo como mi corazón se derrite. ¡Con servir fielmente al cristianismo y á la patria nada podemos conseguir; gastamos nuestros bienes, exponemos al peligro nuestra vida, y los extraños se constituyen en nuestros patrones, é introducen su hoz en nuestra siega!

—¡Nuestros enemigos nos empujan hácia la más extrema desesperación! — cerró el puño el príncipe Francisco.

En este momento entra en el salón el P. Marcos Fostall. El ban se para delante de él, clava la vista en sus ojos:

— Reverendo padre, ¿puedo confiarme completamente en vos?

—Ilustre ban . . . . pronuncia humildemente Fostall, pone la mano derecha sobre el pecho y levanta la vista al cielo.

Mañana partireis para Zagreb, á fin de veros con el obispo Borkovic. Decidle que le ruego vaya cuanto antes á Viena, ante el mismo rey, al que pondrá de manifiesto cuán convulsionada se halla toda la Croacia á causa de la supuesta alianza con el sultán, luego tambien como el ejército austriaco saquea mis tierras.

(Continuará)

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vinjaka, likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulja i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stolnog posuđa.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i biljaca.—Stednjaka.—Svakovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—Odjel grozdenih predmeta, orugja, zlata i t. d.

GJURO GRGIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.; Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

Frey Mulach y Cia.

Calle Roca esq. Ñuble

SKARNAPARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucaju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturexia "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

DOMOVINA

Punta Arenas, dne 19 Studenoga 1910.

'Progonjena Materinska Rijec'

Primili smo dva broja «Progonjene Mat. Rijeci», nasljednice nase dicne «Materinske Rijeci», kojoj su Švabe zabranili ulazak u Austriju, jer ih je ista prikazala Juznoamerickim narodima u pravom svjetlu i jer je uspjela, i ako teskom mukom, otvoriti oci dobrom dijelu naseg naroda u ovim stranama, koji se na zalost dicio tugjim imenom, a svoje pravo pod noge metao.

Ljuti su Svabe, kruto ljuti, sto im se otkrivaju karte, a jos ljuci, sto se otvara oci narodu. Znaju oni vrlo dobro, da je slijepca lako voditi, pa hoce silom da uniste onoga te se usudi, da mu povrati vid.

Uvidili su Svabe, da je «Materinska Rijec» pravi majstor u povracanju vida, pa su joj putem podlih izdajica htjeli da zavrnu vratom, a kad to sve nije uspjelo onda su joj zabranili ulaz u Austriju.

Koliko su ovi ljudi zli, toliko su i glupaci. Sama rijec «Progonjena» dostatna je, da opet isti list ulazi, gdje su mu zabranili.

Ovako se oni najbolje sramote sami.

Nego kad se Svabi ovako nama svete, a cemu se ne bi osvetili i mi njima: pomozimo «Progonjenu Mat Rijec» pretplatimo se na nju i osim toga po mogucnosti pripomozimo. Skoro nas hvata tuga, kad promislimo koliko nas je ovdje, a koliko je tek pretplatnika.

Pomozimo «Progonjenu Materinsku Rijec»! Pokazimo, da smo ljudi i rodoljubi.

Iz domovine

Podmorski kabel Spljet-Pula.

Natrag mjesec i po. dana prispio je u Spljet njemacki parobrod «Veliki vojvoda Oldenburski», narocito sagradjen za postavljanje kabela, da ga polozi izmedju Spljeta i Pule ratne luke. Nema sumnje, da ce ovaj kabel biti i za trgovinu od veljke koristi, nu glavna je svrha, radi koje se ovaj kabel polaze, u strategijskim razlozima. Za ovaj kabel potrosit ce se oko 3 milijuna kruna.

Agrarni pokret u sjevernoj Bosni.

Bilo se je bojati, da ce agrarni pokret u sjevernoj Bosni uzeti velike dimensije. Oko tri tisuce seljaka diglo se; zaredalo od sela do sela pozivljajuc narod, da begovina (posjednicima) neda onoga, sto ih po zakonu ide. Mala posada u Doboju bila je preslaba, da stane na put eventualnim seljackim izgredima, za to su odmah bila poslana u Doboj dva bataljuna piesaka iz Sarajeva, Kad su to seljaci vidjeli, razisli su se. Cete ostaju predbjezno u ugrozenim krajevima, ali se cini, da se vise ne treba bojati ozbiljnih sukoba.

Srpski bosanski zastupnici otklanjaju svaku odgovornost za ovaj pokret, koji je nastao bez njihova znanja i sudjelovanja.

Trazenje veleizdajnika.

Achrenthalu neda vrag mira, njemu je obljubljeni sport kovanje «veleizdajnika» jer izgleda da samo tako moze opravdati svoju berlinsku politiku, zadojenu mrznjom proti Slavenima. Kako se javlja, audijencija Forgachova kod kralja dovodi se u savez sa izletom krvatskog Sokola u Bugarsku, te je zadarski okruzni upravitelj Jarabek dobio nalog da ispita, koji su od Dalmatinaca prisustvovali tom izletu.

Bas dobro primjecuje «Novi List» zavrsujuc ovu vijest rijecima: Dobro nam stoji, kad neznamo drugo nego kaditi sistemu i politici, koju se diktira i novcano podupire iz Berlina.

Dalmatinske zeljeznice.

Narodni zastupnici dr. Tresic-Pavicic i Vukovic bili su kod austrijskog ministra zeljeznica da se informiraju o tome, sto mjerodavni misle o izgradnji damatinskih zeljeznica. Ministar je odgovorio, da ih o novom projektu Knin-Ribnik jos ne moze informirati, jer se jos vode pregovori s Ugarskom, U ostalom je ministar zeljeznica uputio oba zastupnika k ministru-predsjeniku barunu Bienerthu. Ovaj je izjavio, da austrijska vlada vrlo marljivo radi na tomu, e bi se izgradnjom dalmatinskih zeljeznica pozurilo. Glede pruge Arzano-Bugojno rekao je ministar-predsjednik, da su dotiCni pregovori s Ugarskom tako povoljni, da bi se pruga mogla u skoro zapoceti da gradi.

Sarajevska vlada prijeti raspuštanjem sabora.

Javljaju iz Sarajeva: Sarajevska vlada izjavila je, da ce bosansko - hercegovacki sabor biti smjesta raspusten, ako ne usvoji njezin prijedlog o fakultativnom otkupljivanju kmetova. Drzi se za izvjesno, da ce vecina sabora biti protiv vladinog prijedloga i ako grupa Stojanovica i Krulja nastoji, da ublazi akciju protiv vladinog prijedloga, za koji ce glasovati samo muslimani.

Zahtjevajte novi popis hrvatskih knjiga OD

Hrvatske knjizarnice V. Göszl U ZADRU.

Popis salje se svakom na zahtjev badava i franko.

KRONIKA

Vrijednost novca.
1 lira vrijedi 22.58

Casno za nas.

Na 15 o. mj. stigio je na presjednistvo Hrvatskog tamburaskog drustva «Tomislav» ovo pismo:

Punta Arenas, Noviembre 15 de 1910.

Señor

Presidente de la Tamburica Croata.

Presente

Mui apreciado señor:

La Sociedad de Dolores se ve en el caso, tener que recurrir a la buena voluntad y jenerosidad de la simpática Tamburica Croata, solicitando su ayuda para allegar fondos que nos hacen mucha falta para mantener las familias indigentes á las cuales socorremos.

La ayuda que les pedimos sería, darnos la música gratuitamente para un baile que pensamos dar para este fin en el edificio del Club Alemán, el Sábado 19 del mes, á las 9 p.m.

Apelamos á la hidalguia y benevolencia acostumbrada de los socios de la Tamburica para que con su poderoso contingente contribuyan á dar más brillo a la festividad proyectada, la que con este apoyo no puede menos que dar un resultado pecuniario á satisfacción nuestra.

Esperando una contestación favorable, la cual agradecemos de antemano, saludan á Ud. atentamente

Claudina W. de Manns
Vice-Presidenta de la Soc. de Dolores.

Da se razumije za sto ovo pismo objelodanjujemo, napomenuti nam je samo da je «Sociedad de Dolores» sastavljeno dobrotvovno drustvo od najuglednijih gospoja ovog grada.

Tamburasi su se, naravno, rado odazvali i veceras ce jos jednom prodiciti sebe i ime naroda iz koga su nikli.

Diplomatski!!

U 110 broju «Domovine» dne 24 Listopada bio sam upravio otvoreno pismo gosp. J. Pasinovich-u, jadajuc se i molec ga najumiljatijim nacinom, da bi izvolio oprovrgnuti po me neugodne glasine, a u kojim je, bez njegova znanja—kako sam u pismu cisto kazao—bilo uplitano i njegovo ime. Jedina, dakle, svrha moga pisma bila je, da on svojim autoritetom zacepi usta onih, te se ragje tugjim poslima bave, da zaborave svoje tuge i nevolje.

Nu — gle cuda! — mjeste odgovora, primio sam na 16 ovog mjeseca «Domovinu» natrag, malo izguzvanu, jer je u toliko dana, naravno, nije nko citao.....

Esto neka i svijet zhade kako me tesko uvrijedio; bila bi grehota da ovako golema diplomatska pronicavost ostane u postarskoj skrinjici!

P. G.

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

Pick - nick.

Prosle nedjelje drustvo «Kosmopolita,» slavec godisnjicu utemeljenja, uprilicilo je veliki pick - nick; kojemu je ucestvovalo preko 500 dusa obojega spola.

Na isti su bili pozvati urednici svih mjesnih novina, kao i presjednici svih pripomocnih drustava.

Palo je mnogo govora izmed kojih se najvecma dopao onaj drustevnog presjednika gosp. D. Santiago Diaz i tajnika g. S. Lackingtona.

Drustvu s nase strane zelimo da bi cvalo i napredovalo.

Kameni ugalj i kameno ulje.

Ovih posljednjih dana po strukovnjacima je utvrdjeno, da se na poluotoku nasem i na otoku Dawson kriju bogati rudnici kamenog uglja i kamenog ulja.

Sto se tice kamenog uglja dokazano je po vjestacima, da je to najbolji, sto je danas poznat na svijetu.

O petroleju samo znamo, da se sklapa samo veliko drustvo koje bi se bogatim lezajima imalo obogatiti.

Sreca po nas, ako sve, sto navedosmo, bude istina. Vise nam se i dodijalo stati u mrtvilu od kada zlatni rudnici nijesu dali onog uspjeha, kakov su stucnjaci obecavali.

Hrvatsko dobrotvorno drustvo.—*Priprava za proslavu desetgodisnjice.*

Dne 16 dojduceg prosinca navrsuje se deset godina, da su Hrvati u Magallanesu razvili svoj barjak utemeljenje drustva gornjeg imena. Da se taj veliki hrvatiski dan proslavi dostojnim nacinom, poceli su se sakupljati dobrovoljni doprinosi. Do danas su poklonili svoj obol ova gospoda:

Juraj Jordan $ 50, — Stjepan Vukicevic $ 25, — Stjepan Domic $ 25, — Stjepan Livacic $ 20, — Franjo Tomsic $ 15,— Antun Markovic $ 15, — Antun Marusic $ 15,—Ivan Violic $ 15, —Marko Bizaca $ 15,—Antun Eterovic $ 15,—Bozidar Ujevic $ 10,—Agustin Denegri $ 10,—Antun Rozic $ 10,—Ivan Blazina $ 10,—Andrija Juricic $ 10, —Roko Ljubetic $ 10,—Tadija Milovic $ 10,—Petar J. Pavicic $ 10, — F. Vicic $ 10,— Andrija Cicarelli $ 10, — Vicko Violic $ 10,—D. M. Livacic $ 10—Filip Turina $ 10,—Marko Kusanovic $ 10, — Yosip Radosevic $ 10, — Nikola Babarovic $ 10, —Ljubo Peruzouic $ 10, — Antun Milostic $ 10,—Stjepan Kucevic $ 10, — Marko Buvinic $ 10, Nikola Jadrijevic $ 10,— Marko 2.° Kusanovic $ 10, — Petar Gasic $ 10, — Ljubo Ursic $ 10,—Antun Jovanovic $ 10, —Mihovil Mikacic $ 10,—Stjepan Peric $ 10, — Luka Gecan $ 10, — Yosip Puratic $ 10, — Ivan Sapunar $ 10,—Ivo Bobetic $ 10.

Ukopno 520 talira.

U ovoj se brojki zrcali rodoljublje naseg iseljenika, a kad se uzme u obzir, da odbor jos nije zakucao na vrata imucnijih, tek onda se moze steci prava slika buduceg hrvatskog slavja u ovom gradu.

Odlicje.

Gospodina Josa Ujevica podarili su nasi zemljaci sa prekrasnim zlatnim privjeskom za sat.

Kako je poznato, g. Ujevic je nazad nekoliko dana predobio u rvanju poznatog juznoamerickog rvaca Bolda.

Pa neka mu je na diku!

Glas odlicnog rodoljuba.

Gosp. Ivan Sekul, vrli nas rodoljub, koji je u mjesnim hrvatskim drustvima obnasao u vise navrata najvise casti, oglasio nam se iz Santiaga, kamo su ga bili pozvali njegovi privatni poslavi.

Onamo daleko u velegradu nije zaboravio nasa drustva. Salje bratski pozdrav svim clanovima bez razlike. A posto nam nije moguce izruciti pozdrav svakome osobno, to evo rado cinimo ovim putem.

S nase strane ugodno nam je pak javiti, da ce se gosp. Sekul naci opet med nama oko nove godine. Zdrav nam dosao!

Za pucku vecernju skolu.

Neki dan su se sakupili clanovi egzekutivnog odbora, da vijecaju, sto ce se uraditi s novcem sakupljenim za proslavu stogodisnjice.

Nakon dugog raspravljanja odlucilo se polovinu sabrane svote izruciti upravi pucke vecernje skole za postavljenje temelja vlastitoj zagradi.

O drugoj polovini nije odluceno kome ce se pokloniti.

Stigli.

Jutros njim postarskim parobrodom stigli su iz domovine ovi nasi zemljaci:

Grgo Vilic, Bozo Kapuralic, Jakov Vilic, Kuzma Vianicic, Anton Dobraic, Nikola Bricic, T. Scepanovic, J. P. Vivcevic, Luka Barbarovic, Kunica Mare, Marinelic Ivan, Nikola Scepanovic, Jure Stipicic, Vicko Sesnic, Vicko Angjelovic i Jure *Tucza*.

Ovo posljednje prezime ne znamo da li je bas pravo. U iskaznici putnika je ovako napisano.

Stiglo ih je dakle ukupno 16. Dobro dosli!

Lav Tolstoj.

Brzojavna zica bila je donijela vijest da je preminuo Lav Tolstoj, sto je kasnije bilo oprovrgnuto. Znade se ipak, da su mu casi odbrojeni.

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES
Ovaj novcani zavod opremа novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primih bogati izbor svakovrsni predmeta.
za darove

L. Milos
Tvornica sapuna LA ANTARTICA

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.
Primih suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zobi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gornjeg imena, kao i likera prve vrsti.
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u téritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PAMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumann-a
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajóm zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Uvdi proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Kupuje Loj . . . . .

Mir.

Na sesnaestog ovog mjeseca revolnciorci republike Urugnay polozili su oruzje u Vladine ruke.

Ples.

Sutra ce se dijeliti nagrade dobrovoljcima 5e (frankuske) vatrogasne satnije. Tom zgodom priregjena je plesna zabava.

Praonica rublja.

Do malo dana stici ce strojevi i osoblje iz Njemacke za uzornu praonicu rublja, koju podizu gg. Stambuk i Drugovi. Pocet ce raditi polovinom dojducag prosinca.

Novac i politika.

(Srvha)

Nije ga ni ona dobila. I, po svoj prilici, ne ce ga ni dobiti. Turska sklopila je sa Rumunjskom vojnicki ugovor, obrnut proti Burgarskoj, ako bi ova uhvatila se u kostac sa Turskom i provalila u Makedoniju. Zasluga je Austro-Ugarske, da je taj ugovor ili savez skloplјen. Nu, taj savez vriedja i ozledjuje i politicko gospodarske interese Rusije' Englezke i Francezke. Jer, ove tri zele posvemanje politicko i gospodarsko oslobodjenje, izricnu samostalnost slavenskih drzava na Balkanu. Zele i hoce bas ono, sto je veliki drzaanik Englezke, pokojni Gladstone, zelio, mislio i htjeo. Njegov *Hands ofi*, sto ga je smjelo dobacio Austro-Ugarskoj i Njemackoj radi Balkana, politicki je princip i stozerna politika sveg diplomatickog rada Rusije, Francezke i Englezke proti Austro-Ugarskoj i Njemackoj, jer Italija, treca clanica trocarskog saveza, sliedi potajno, ali svjestno, svoju posebnu politiku u balkanskom politicko gospodarskom poslu. Za to je Italija nepouzdan elemenat za austro-ugarske i njemacke tezn̄je.

Francezka, ta medjunarodna novcarska riznica otvorila je dakle sada veliki i jaki gospodarski boj proti Austro-Ugarskoj i Turkoj. Obe ove osjecaju vec sada svoj politicki poraz. Hoce li Francezka taj boj nastaviti? Hoce. Osobito proti Austro-Ugarsko. A velika posljedica tog boja skoditi ce i Turskoj, koja silno treba novaca. Buduci dogodjaji na Balkanu razjasnit ce nam u svoje vrieme, ko ce u tom gospodarskom boju biti pobjednik, a ko pobiedjenik.

Adriaticus.

Suc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Buldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda
Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i uopce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA
Skladiste fotograficnog materijala i aiata.
Slike razlicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske isc'jenike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia
Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica
—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodaocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.
VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.
Podruznica u Punta Arens
Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno opremа novce u Dalmaciju i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti
W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic Aconcagua ugab Boliviana
Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO
Zausima se za namjestanje novca na prvu ukujizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun. — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo
Primih:
Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 1.2 kg
Paste (fideos) u sanducima nemijesanih 1c. vrsti.
Zeste pitke i za gorenje.
Vinlja obicnih i za obitelji.
Sapuna francuskog i «Sunlight».
Cijene najjeftiniji u placi.

PEPITA CUETO, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declarara, y el desenlace hubiera sido necesariamente fatal, según confiesan sus mismos padres, si el Doctor José H. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA
con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la **Emulsión de Scott Legítima.** Cuando se les administra con constancia, los resultados son maravillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de hígado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.
Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."
Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.
SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.
B. 105

Biblioteca Nacional Santiago

DOMOVINA

"DOMOVINA" izlazi svake subote
Odgovorni urednik: Petar Gaste
Cijena za godinu $ 3.— Oglasi po pogodbi.

Br. 115 | Punta Arenas, dne 3 Prosinca (Diciembre) 1910 | Godina III

Casa Croata de Juričić & Turina

Veliki izbor zimskih OGRTACA za gospoje.
KAPUTA za gospodu i djecu, sve najnovijeg kroja.
BJECAVA za gospoje, gospodu i djecu iz crne, debelo pletene vune.

Paño-flanele — **Flanéle za bluze**

Veliko skladiste kosulja i gacica produje, uz snizene cijene, nesa kuca, poznata kao solidne i dobre robe.

ATACAMA BR. 830.
TELEFON BR. 75.

Pisto Piette
KAFANA I BILJARD
Bogato obskrbljena pivnica probranim likerima. Posluga najurednija.
—Jorje Montt ug. Av. Colon.
— Casilla 264. —

La Nueva Recoba
Llanquihue ugao Pedro Montt
Broj 898. *Telefon 127.*
Javljam mojim odlicnim klijentima i opcinstvu uopce, da svakim parobrodom iz Chile i Montevideo primam na veliko raznovrsnog voca, zelenj, sociva, tijestinina, muke, katalanske peradi za izvoditi racu, hamburskih kanarinaca i t. d.
Prodaja na veliko i na malo.
Posluga na kucu.
Franco Batistich.

Radionica Pokujstva
Maule izmed Roca i Errázuriz.
Jednostavnog i elegantnog pokujstva; garantirana solidna izradba. Sjajnih pogrebnih sanduka i vijenaca.
Zajamcena dobra izradba.
A. Senkovich.

Hotel i Restaurant
Kuca prvoga reda.
Hrane u svako doba.
Pivnica uzorna.
Kirigin i Delistovic.
—Llanquihue ug. Pedro Montt.—

Knjizara EL GLOBO
—Calle Errazuriz—
Skladiste pisaceg i risaceg materiala i skolskih knjiga.
Knjiga glasovitih pisaca. Hrvatskih gramatika engleskog spanjolskog jezika.
Noveja i pjesmarica hrvatskih.
W. Seliger.

Doktor Pais
Lijecnik.
Specialist za djecje bolesti.
Konsultira 1—4 p. podne.
— Ulica Errazuriz —
povrh njemacke ljekarnice.

May Hawkins
engleska primalja
Su 28 godina prakse. Konsultira od 1—4 po p., a na svaku po danu i noci posluzuje one, koji je trebaju.
—Llanquihue ugao Av. Colon.—

Banco de Punta Arenas
Preuzima opremu novca u sve zemlje Austro-Ugarske monarkije, specijalno u Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu, Hercegovinu i Istru.
OPREMA NOVCE U KRUNAMA, a na zahtjev i u kronama.
Postarske naputnice za mjesta, koja nemaju novcanog zavoda, putem «Banca Comerciale Triestina u Trstu». Pristojbe opreme veoma niske.

Stedionicki odjel.
Za novac polozen u Stedionicu naseg zavoda, placamo 5 % godisnjeg dobitka.
Svakog polugodista dobitke uracunavamo u glavnicu.
Knjizica nezapljenjiva. Govori se «hrvatski».

Zapatería Spalatina
Postola po mjeri na zahtjev kroz 24 sata.
Bogati izbor posolarskog materijala iz inozemstva.
Izradba solidna i elegantna po splitsku.
ANTON RADANOVIC
— Ulica Ñuble kraj mosta —

Ajencia de las máquinas
SINGER
Calle Ñuble

ZELJEZARIJA
N. FORETICH
Ulica Roca, naprotiv Banke Punta Arenas.
Svakorsnih artikela potrebnih za gragrenje Alata za drvodeljce, zidare postolare i d. t. Stakala svake vrsti. Papira za popeljivanje. Mramora u plocama od 150x100x002.
Novost! Pluta za postavljanje u pregrade da se ne cuje zvuk.

HOENEISEN & Cia.
Maule ug. Errázuriz
Svakovrsnih jestvina i konzerva.
Bogati izbor obuce i odjece.
Sprava za grijanje i kuhinja.

ZELJEZASTO SERAVALLOVO
CHINA — VINO
Agustin Denegri.
Jedini uvoditelj.

Uzorna SKLIZAONICA AVENIDA COLON
Dne 23 travnja otvorio sam sklizaonicu, koja je uredjena na najmodernij nacin.
Sklizaljke od najboljih, sto ih imade, naredjene su za sluzbu sklizaonice u Saveznim drzavama Sjeverne Amerike. — IVAN TURINA B.

Sucesos históricos

(Fragmentos de la conspiración „Zrinsko-Frankopanska")
Traduccion de Francisco Bucic (Zárate)

(Continuación)

Vos ahora sabeis por qué ha ido Bukovacki á Turquía: vos ahora sabeis lo que yo he hablado con el rey y con Rottal, en consecuencia os pido que conteis y expliqueis minuciosamente todo al obispo Borkovick. Decidle que me reconciliaré con el rey, si consiente á todas aquellas condiciones mias, que se las he enumerado verbalmente en mi última entrevista con él. Si no llegara á acceder el rey á mis justas pretensiones, buscaré con la ayuda de Dios otros caminos por medio de los cuales obtenga el reino cronta todos sus derechos. El obispo dirá al rey, que ordene todo rigor á sus generales y jefes de brigada en Croacia, dejen en paz á mis súbditos y mis tierras. Si los jefes de brigada no sofrenaren á sus tropas, les daré manzana por manzana: caeré sobre Koprivnica, y sabrán .... calló el ban, cuando alguien golpeó á la puerta.

Entró en el salón un religioso de la órden de San Pablo, alto y pálido, un tanto encorvado, de barba y cabello canoso. Era éste Juan Belostenec, definitor general de su órden, filólogo croata y poeta.

—¡Alabado sea Jesús! — saluda con profunda y emocionada voz.

—¡Siempre sea! — le responden todos.

—¿De dónde reverendo padre le preguntó cariñosamente la banitza y le tomó el bastón de sus delgadas manos.

—De Lepoglava, de mi celda, movió tristemente la cabeza el viejito y levantó sus claros ojos azules en la cara del ban.

Cuando se hubieron sentado. Belostenec suspiró, luego empezó á decir con la cabeza gacha:

—Me encuentro al bordé del sepulcro, y no podria morir tranquilo sin haber venido acá. He cumplido setenta y cinco años y no he creido que oiria ...

—¿Y qué habeis oido?—saltó Pedro y miró á Catalina.

—Nó, nó, no creo ..., ¡Dios santo, que fueran los Zrinski y Frankopan! ...

—¿Habeis oido que he celebrado alianza con el sultán?—echóse á reir tristemente Zrinski.

—Esa noticia ha llegado hasta mi celda tambien,—estremecióse Belostenec y agachó más aún la cabeza.

—Esa noticia no es ...

—Tened compasión del anciano: ¡decidme que no es cierta!—le tomó la palabra la banitza, juntando las manos.

—No es cierta, contestáronle la bánitza y el ban juntos.

El paulista anonadado se quedó mirando fijo en el rostro del ban y después se puso algo rosado, le temblequearon las manos, gruesas lágrimas le rodaron por la canosa barba. De goze no pudo ni hablar en el primer momento.

—¡Recien puedo resollar! ... suspiró al fin. ¡Nó, no puede ser cierta! Cómo: ¿vos á perder los dos mundos, el alma y la vergüenza? Dios mio: ¡Zrinski en alianza con el sultán! ... ¡Eso no es posible! Pero ¿y qué pude hacer yo, pobre viejo? Pensé: voy á ir á Cakovac, mi buen principe Pedro me contará qué hombres pecadores han inventado esa infernal noticia. Santo y gran Dios; ¡Zrinski en alianza con el sultán! ... A fin de apaciguarme en mi celda, todos los dias me remontaba con mi espíritu á la sangrienta y gloriosa época pasada de nuestra nación; todo lo volvia á ver en la historia, y los Zrinski y Frankopan siempre aparecen los primeros en contra de la media luna.

Zrinski refirió al paulista, cómo él de acuerdo con el rey, habia enviado al capitán Bukovacki á Turquía, todo le explicó perfectamente, y el anciano le agradeció, levantó los brazos y los ojos al cielo, y suspiró:

—¡Ahora moriré tranquilo! Ilustre ban, todo lo he comprendido bien. ¡Dios bendiga vuestra activa laboriosidad!

Transcurrieron tres dias, cuando al cabo de éstos, se presentaron inopinadamente el conde Juan Draskovic, Borkovic, obispo de Zágreb, el baron Francisco Cikulin, el vice ban baron Orehoci y el protonotario del reino, gentilhombre Nicolás Patacic.

—El sub-ban Orehoci, más bien bajo y grueso, de cabello rubio, de rostro mofletudo y colorado, manifestó al ban que ciertos magnates estaban irritados debido á la alianza con el sultán, y talvez seria bueno convocar en seguida la dieta, pero que eso es por cierto, una opinión de él; más si el ilustre ban cree, que no sea convocada. El, el sub-ban, vino á Cakovac sola y únicamente por los repetidos pedidos de los demás señores.

(Continuará)

Jerolim Martinich

vis-a-vis Pomorskog Poglavarstva

Vina Spanjolskog, Portugalskog i Francuskog u buretima od 56 do 225 litara.—Veliki izbor vrhnja i likera u sanducima iz najboljih tvornica.—Ulje i maslina u bocama i buretima.—Svakovrsnih jestvina.—Zlatnih i srebrnih nakita, Stalnog posuđja.—Cizama postola i galosa.—Gotovih odijela Postelja i bilježa.—Stedrijaka.—Svákovrsnih boja i kistova—Cigara i cigareta najfinije vrsti.—MJENJACNICA NOVCA.—Odjel gvozdenih predmeta, oruđja, alata i t. d.

CJURO CRCIC

— Ulica Roca ugao Nuble —

Preporuca P. N. Opcinstvu svoju bogato obskrbljenu pivnicu probranim likerima domacim i stranim.

Svakovrsnih konzerva u svako doba.

Posluga hitra i najurednija.

Konoba Dalmatinskog Vina

ANDRIJE KOVACIC-A I CICARELLI

Analiza kemicne postaje za «crno vino»: zeste 14.4%; kiseline 4.90 gr. po litru; zbroj zeste i kiseline 19.3; rastvorivih tvari po litru 2.94 gr.: Estrakta na 100c. 33.10; odnos zeste i rastvorivog estrakta 3.69; boja rudnoumjetna. Ne sadrzi nikakove skodljive primjese. Dopusta se gosp. A. Kovacicu rasprodavati receno vino, er odgovara potpuno svim propisima.

Osim vina nalazi se kod mene uvijek dalmatinskih proiz voda, kao Lozove rakije, vugave, sukih smokava, maslinova ulja i zelenih maslina.

— Prodaja na malo i dosta —

Frey Mulach y Cia.

Calle Roca esq. Ñuble

SKARNA PARU

Casilla 234 — BRACA BONACIC I Dr. — Telefon 77.

Nas je skar najveci i najbolje montiran u Cilenskoj republici.

Kako je u posljednje vrijeme preustrojen nepomicnim i dugim podvodnim stubistem, moguce nam je stegnuti brode i od 1500 tona.

Prostor nam dopusta do tri takova broda istegnuti, odnosno porinuti u jedan mah.

Rabimo strojeve najmodernijeg sistema.

Popravci se obavljaju sa drvenim i gvozdenim materijalom i sve druge radnje, sto spadaju u nasu struku.

— Punta Arenas — Magallanes — Chile —

Pekarna "La Comercial"

Jedina PEKARNA, koja pri mijesenju tijesta upotrebljava prefini cvijet i filtriranu vodu tekucicu.

Jamci finocu kruha.

Specijalnih kolaca, koji se svojom finocom sami preporucuju.

Milovich i Jabat.

Telefon Br. 155.

Pinturería "El Arco Iris"

— Ulica ERRAZURIZ —

Zgotovljenih tekucina za bojadisanje raznih boja.

Papira za popeljivanje.

Raznovrsnih okvira napravljenih i stubova za pravljenje istih i t. d., i t. d.

A. MARGAS.

D. Depolo

Asortirana prodavaonica sahata i zlatarija.

Popravci spadajuci u struku izvagjaju se tacno i brzo.

— Ulica Roca —

KROJACNICA

LA SIN BOMBO

— Ulica Roca —

Odijela po mjeri. Bogati izbor sukna prve vrsti. Preporuca se slavenskoj koloniji.

SEGUNDO GRAZIATTI

Cantina Central

— ATACAMA UGAO VALDIVIA —

Bogati izbor likera iz prvih talijanskih kuca.

Vinija Chianti i Fresa.

G. LEPORI

TROJKA

Igraju se zmirke, kao djeca: Traze se i nalaze,se. Slazu se. Slazu se dotle, dok se ne posvade. Jednog dana dogodit ce se to i trojci, u kojoj su vezane Austro-Ugarska, Njemacka i Italija. Politicka trgovina takova je, da jedan mora dobiti, a drugi izgubiti. bas tako kao kartasi. Sjede i kartajn se cielu vecer, ili cielu noc. A pred zoru posvade se, a kadkad se i potuku. A konac je igre: *chi ha avuto, ha avuto!*

Ima ljudi, koji vjeruju u vjecnost trocarskog saveza. Blago si ga njima. Sretni optimisti! Misle, da je sve onako, kako cuju ili citaju. Nu, koliko ljudi, toliko cudi. Svako misli, kako zna i kako hoce. Gola je cinjenica, da najbolje misli onaj, koji razmisljava. To potvrdjuje stvarnot izkustvo. *Experientia summa magistra vitae.* Trocarski savez izmedju Austro-Ugarske, Njemacke i Italije, i ako je mnogogodinsji, ipak je sgradjen na pijesku. I njemu ce doci kraj i konac, mozda jos i prije, no li sto to misle oni, koji ga podrzaju i brane. To je jasno. Jer, taj je savez labav, neprirodan i bolestan. Glodju ga crvi raztocnici. Rune se iz njeg crvenkaste crvotocine á la *Cima Dodici* na taljansko-austrijskoj granici, tamo blizu trentinske Valsugane.

Austro-Ugarska zuri se na vrat na nos, da sa Italijom obnovi trocarski savezni ugovor, Taj ugovor iztice tek god. 1914. Kakova dakle sila Austro-Ugarskoj, da vec danas. da jos ove godine dobije privolu i podpis Italije za obnovu trocarskog saveza za daljnih deset godina?

Ko pozna politicko-gospodarsku kockarnicu u Europi, znat ce i razumjet ce, zasto li Austro-Ugarska snube Italiju za ranije obnovljenje trocarskog saveznog ugovora. Austro-Ugarska radi po utjecaju i po savjetu Njemacke, ali za Njemacku. Njemacka ima izvrstnu diplomaciju, Ta izcrpljuje sva sredstva, eda poluci svoje svrhe za buducnost. Kamo srece, kad bi Austro-Ugasrka radila onako, ko sto radi Njemacka. Jer, radila bi za sebe, a ne proti sebi a za Njemacku. Budocnost pokazat ce i dokazat ce, da je Njemacka uvjek varala Austro-Ugarsku i radila o njezinaj glavi. Njemacka boji se, eda Italija ne izstupi iz trocarskog saveza i ne pristupi u ruskofranceski savez, kome kumuje Engieska. Kad bi se to dogodilo, bilo bi Njemackoj odzvonjeno. To dakle Njemacka hoce da zaprieci. Ona je Austro-Ugarskoj napunila glavu i usi, da bi izstup Italije iz trocarskog saveza bio izvjestnom nesrecom za Austro-Ugarsku, dapace po svoj prilici njezinim razsulom. Uplivni politicki cinbenici Njemacke uvrtili su odlucujucim vojnickim krugovima u Austro Ugarskoj u mozag, da bi Italija, izstupiv iz trocarskog saveza i uzstupiv u ruskofrancezki savez, ne samo navalila tvorno na Austro-Ugarsku, nego da bi za uvjek razorila sve snove i teznje Austro-Ugarske na Balkanu. Za to da je prirodna i zapovjedna duznost Austro-Ugarske, eda obuzda Italiju i prisili ju na raniju obnovu trocarskog saveznog ugovora. I, Austro-Ugarska ucinila je i cini jos i sad sve, eda Italija ostane i poslje god. 1914. u trocarskom savezu. Stanoviti talijanski parlamentarni krugovi u rimu tvrde, da je na Italiju od strane austro-ugarske ucinjen silan pritisak za obnovu novog trocarskog saveznog ugovora. Ti krugovi tvrde, da je austro- ugarska diplomacija izjavila talijanskoj diplomaciji odlucno i jasno, da ce Austro-Ugarska, ne bude li Italija obnovila tracarski savezni ugovor, odmah navaliti na nju oruzanom rukom. Koliko je u tom istine, vidjet ce se doskorice, cim se bude u Rimu otvorio talijanski sabor. Jer, u njem bit ce o toj zadjevi govora. Saznali smo, da ce Italija podpisati obnovu trocarskoga saveza jos prije otvora talijanskog sabora. Ali tu viest dobismo iz stanovitih austrijskih politickih krugova u Becu. To bi ipak bilo suprotno proti ustavnim obicajima u Italiji. Za to uzimljemo tu viest na znanje sa pricuvom.

Poznamo vjestinu talijanske diplomacije. Znamo politicko razpolozenje talijanskog naroda prema Austro-Ugarskoj. Uvjereni smo o sitnom radu franceskih poitlicara, koji zilavo rade, ebi Italiju privukli k ruskofranceskom savezu. Ali, vjerujemo ipak, da ce italija ostati u trocarskom savezu dotle, dok joj to bude prijalo. Jer, Italija treba mira. A taj mir nalazi ona i nalazit ce ga bas u trocarskom savezu. Ali. kad Italija bude jednom posve gotova i pripravna, onda je za uvjek odzvonilo trocarskom savezu.

Trts, 14 listopada 1910.

Adriaticus.

Iz domovine

Samoubojstvo vladike.

Kotorski vladika Jovic pocinio je prosleg mjeseca samoubojstvo ustrijelivsi se iz revolvera.

Ova vijest pobudila je veliku senzaciju. Uzrok samoubojstvu su otkrivene malversacije, kod crkvenih fondova u Zadru, pocinjene u doba kad je on kao arhimandrit upravljao tim fondovima.

Odlikovanje nasega umjetnika g. Andrije Fijana.

Njeg. Velicanstvo podijelilo je vrlom nasem umjetniku g. Andriji Fijanu u priznanju njegovog mnogogodisnjeg revnog i uspjelog djelovanja na polju hrvatske dramatske umjetnosti, viteski krst reda Franje Josipa.

Nevjerojatno.

Citamo u novinama, da je mali dvanaestgodinsji nadvojvoda Leopold Salvator debelom batinom udario 22-godinsju sluzavku u nadvojvodinoj kuci Francu Horak tako, da je ona jos i sada tesko bolesna. Otac sluzavke tuzio je oca nadvojvodinog, ali je dvorski sud tuzbu za odstetu odbio. Na to je tuzio odgojitelja mladog nadvojvode kapetana Kurza, koji je odgovoran za kaznjive cine mladoga nadvojvode, koji je bio povjeren njegovom nadzoru, no ta parnica jos nije rijesena.

Zetva Bosne i Hercegovine.

Glasom sluzbenog izvjesca o stanju usjeva za sredinu mjeseca rujna t. g. napreduje vrlo dobro vrsitba u Bosni i Hercegovini. Kukuruz stoji svuda dobro, al ipak postoji bojazan, da bi kukuruzni klipovi mogli usljed hladnog vremena nesazrieti. Obca je tuzba o trulezu krumpira. Prirod siena izvrstan je i valjda ce ga se dobiti oko 9,000.000 metr. centi prema 6,200.500 u prosloj godini. Prirod vina losiji je i kolikocom i kakvocom od proslogodisnjeg priroda. Berba sjena slaba je, osobito u sjevernoj Bosni. U Gradaccu i u Brckom vrlo ostecen je prirod voca usljed tuce.

Borba sa medvjedima.

Dne. 7. pr. mj. opazio je nadziratelj lova hrvatskog lovskog drustva na Susaku, gosp. Ivan Tadej, u sumi Benkovac u daljini od 40 koraka ogromnu medvjedicu, nu ne imajuci onaj cas nabijenu pusku, segne u dzep, te nabivsi pusku ispali jedan hitac u neman, koja zaurlikavsi, pogodjena olovom, udalji se brzo u sumu, kad ali najednom na njezino urlikanje izleti iz sikare drugi jedan medvjed i priblizi se hrabromu lovcu na 10 koracaja. No bio lose srece, jer ga g. Tadej sa jednim hitcem sravn: sa zemljom, Na smrtni rik svoga mezimceta, dohrli, ranjena medvjedica, koju je g. Tadej ranio prvim hitcem i upravi hod prema lovcu, koji, docekavsi ju, na 30 koracaja, ispali u nju jos jedan hitac, na sto se ona pogodjena u celo, strovali na zemlju.

DOMOVINA

Punta Arenas, dne 8 prosinca 1910.

Na raskrscu

Prosle su tri godine da radim na cesto puta neharnoj novinarskoj njivi, kao urednik «Malih Novina» i «Domovine».

Da li sam kroz to vrijeme u cem koristio mom hrvatskom narodu, dokazati ce buducnost. Sto ja znadem, to je, da sam, u namjeri da mu sto vise ko-

JURAJ JORDAN Vino SAN RAFAEL
u buretima od 110 L. jest najbolje

ristim, morao progutati mnogo gorkih, sto su mi narodni izdajice i pijavice besplatno poklonili, jer se moj rad nije slagao s njihovim prljavim interesima. Hvala rodoljublju vecine hrvatskih sinova, koji su me sokolili i podupirali, sto nijesam podlegao u naj jacem kresevu. Pretrpio sam i dosta materijalne stete, jer krvopije naseg naroda nijesu se zacali ni najgadnijih sredstava samo da me uniste, a sa mnom i moju brojnu obitelj.

Nu to je sve bilo i proslo. Sramotnjaci su ostali po strani, nalaze se izmed starih otpina.

Cijenio sam, da je vec i meni doslo vrijeme, da se malko odmorim, pa sam odlucio da «Domovinu» predadem mladjim silama, koje ce znati borbu oko narodnog svijescenja sretno privesti kraju. Vlasnik i odgovorni urednik «Domovine» odsele ce biti gosp. Ivan Trutanic, opce poznat mladi rodoljub, koji ne zali truda ni troška, a da svom narodu u tugjini pomoze. Tako se je on odvazio, da nabavi i havatska slova, da nasem narodu bude novina pristupacnija, pa ce naredni broj po prvi put u Magallanesu ugledati svjetlo u posvema hrvatskom ruhu.

Dok cijenjenim citateljima, oglasivacima i svim ostalim koji su bud kojim nacinom potpomagali «Domovinu» u zestokoj borbi, najsrdacnije zahvaljujem, preporucam da i nadalje ustraju, a potomstvo ce im se zanago oduzito.

U koliko mi vrijeme i sile dopuste ja cu rado i unaprijed pomogati svakog puta, kad mi to rodoljublje nalozi ili kad me «prijatelji» hrvatskog naroda potegnu za pero.

Ponovno svim podupirateljima i prijateljima «Domovine» kao i mojim osobnim najsrdacnije blagodarim.

Petar Gasic.

KRONIKA

Zahtjevajte novi popis hrvatskih knjiga
OD
Hrvatske knjizarnice V. Göszl
U ZADRU.

Popis salje se svakom na zahtjev badava i franko.

Duznicima «Domovine»

Na drugom se mjestu vidi, da je urednik «Domovine» predao novinu u druge ruke. Dok je novinu predao cijenio je, da nije potrebno za sada, da preda i duznike, jer se ufa, da ce tekom ove sedmice izvrsiti svoju duznost. Ovi iz Punta Arenas nijesu daleko i to im je lako izvrsiti, a oni iz Porvenira i iz daljega mogu poslati s pouzdanjem novac jednako na upravu «Domovine» koja ce lako naci njihova vlasnika.

Onaj, te je unaprijed pretplatio ili oglas platio, za tromjesec, koji svrsava 12. sijecnja 1911. primati ce redovito novinu, odnosno oglas ce mu se objelodanjivati redovito do placenog roka, a i nadalje uz iste uvjete, ako u pravo vrijeme ne bi bio pismeno ili usmeno kod urednika opozvan.

Dobili glavni zgoditak.

Prosle sedmice stigla je brzojavna vijest iz Buenos Airesa, da je glavni zgoditak onamosnje dobrotvorne lutrije pao u Punta Arenas. Posto je vijest bila i potvrgjena, saznalo se tacno i za posjednike srecaka. Iz tog proizlazi, da je gosp. Roberto Ewing dobio 40.000, g. Petar Marinovic 20.000, g. Petar Hrdalo 20.000 i g. Marko Pivcevic 10.000.

Bericetilo im sel

Za proslavu desetgodisnjice Hrvatskog dobrotvornog drustva.

Za ovu proslavu — osim onih iskazanih u proslom broju — dobrovoljno poklonise do danas slijedeca gg:

Braca Bonacic	$ 60.—
Dr. M. Bencur	50.—
Luka Bonacic	20.—
Ivan Jutronic-Krscan	10.—
Mihovil Simunovic	10.—
Nikola Mosic	10.—
J. Peruzovic	10.—
Zelimir Peruzovic	10.—
Juraj Matetic	10.—
Miho Marusic	10.—
Josip Marusic	10.—
Slavo Bezmalinovic	10.—
Ivan Jelincic G.	10.—
Ukupno	$ 230.—
Posljednji iskaz	520.—
Sabrana do danas	$ 750.—

Mole se gospoda clanovi, koji se nalaze u mjestu, a nijesu se jos upisali, da se pozure, jer ce pocetkom dojduce sedmice biti pozvana skupstina, na kojoj se ima utvrditi program zu ovu proslavu.

Preminuo.

Prekjucer po podne, nakon kratke bolesti, preminuo je gosp. Stjepan Mimica.

Pokolnik je rodom iz Omiske krajine. Ostavlja za sobom udovu sa troje djece prilicno opskrbljene. Bio je clanom Hrvatskog dobrotvornog drustva.

Jutros mu je bio sjajan sprovod Osin clanova drustva komu je pokojnik pripadao, pridruzilo se mnostvo njegovih prijatelja i znanaca, sto naj bolje posvjedocuje, koliko je bio cijenjen i casCen.

Pokojniku bila laka zemlja, a njegovim nase zalovanje.

Francuska
Ljekarna i Drogarija
MARCHAL I DRUG
Ljekarija, mineralnih voda, svakovrsnih droga i t. d. meta.
t. d.
Na dosta i na malo.

BANCO de MAGALLANES

Ovaj novcani zavod oprema novce u sve gradove i sela Hrvatske, Slavonije, Dalmacije; Bosne, Hercegovine i Istre, uz najkorisnije uvjete.
U savezu je sa «svim» onamosnjim «hrvatskim» i «srpskim» novcanim zavodima.
MATIJA PARAVIC
ravnatelj.

Spiro Tomasevic
Maule ugao Colchagua Br 1291.

Primili suhe svinjetine iz Valdivije, francuskog vina, chilenskog vina, konzerva, voca u soku, amerikanskog, cizama, postola, kukuruza, zabi, brasna, mekinja krupnik i finih, sijena u snopovima od 1 do 1000, i raslicite trgovacke robe iz tu i inozemstva.
Alkohola u buretima i staklenkama.

Juraj Matetich
— ULICA ROCA —
Netom primili bogati izbor svakovrsni pred- meta.
za darove

L. Milos
Tvornica sapuna LA ANTARTICA

ROTISSERIE FRANÇAISE
Sirupa svakovrsnih prodaje kuca gos- njeg imena, kao i likera prve vrsti.
— Ulica Roca —
kraj banke "Punta Arenas"

J. BIGORRA
Zimskih odijela za gospudu, gospoje i djecu
Kaputa za gospodu, gospoje i djecu
Vunenog rublja
Cizama za djecu
Obuce za gospoje i gospodu.
Svakovrsnih ogrtaca.

Toma Jaksic
Atacama ug. Progreso.
Telefon Br. 64.
PRODAJA. MESA.
Najbolje vrsti.
Najboljeg sijeka u teritoriju.
Uzorne cistoce.
Cijene bez utakmice.

Francuskog Vina
Marka MARIPOSA u beretima od 200 L. i 100 L.
Vina LAS PALMAS
u buretima od 100 L. po $ 29 — 5 b. po $ 28 svaki
DETAILLE HENKES Y Cia. — jedini uvozitelj.

ENGLESKA KUCA
Jacobs-a & Baumanna
Primismo bogati izbor tkanina SVILENIH od KONCA.
Slijedimo rasprodajom zimskih predmeta uz PO CIJENE.

LOVRO MILOS
— ULICA LLANQUIHUE ug. ERRAZURIZ —

Juki proizvode vlastite tvornice sapuna
LA ANTARTICA
Sapuni šef

Municipalni prisjednik.

Ovih dana stigla je vijest, da je gosp. Santiago Diaz C. imenovan municipalnim prisjednikom (alcalde) mjeste gosp. I. Anguita G., koji se odrekao te casti.

Ovo nas imenovanje u velike raduje, jer je gosp. Diaz poznat kao dobra i postena dusa, a osobito voli nas narod. Cestitamo.

Skolski brod.

Nazad dva dana usidrio se u ovoj luci skolski brod chilenske ratne mornarice «Baquedano».

Ostati ce u luci osam dana, a za tim ce se opet vrnuti na na sjever.

Ovaj skolski brod donio je bojnu zastavu, sto su gospoje iz Copiapó navesle za krstaricu «Presidente Errázuriz», koja se nalazi u magallanskim vodama, a na uspomenu stogodisnjice.

Na brodu se nalaze i cetiri kolumbijanska kadeta, koji usavrsuju svoje znanje, da ga kasnije prenesu na ratne brodove svoje zemlje.

Operetno drustvo.

Stigao je ovodje predstavnik spanjolskog operetnog drustva Peralta Balmes, da zamoli ustupljenje municipalnog teatra. Posto dramaticno drustvo, koje se imalo naci ovdje prvog decembre nije jos doslo, teatar bi obecan operetnom drustvu.

Kazu, da je na sjeveru republike ovo drustvo pobralo mnoge lovor-vijence.

Hrvatsko dobrotvorno drustvo.

Pa nalogu gosp. Presjednika pozivlju se G.G. clanovi na vanrednu glavnu skupstinu dne. 8 t. mj. u 8 1/2 sati poslije podne.

Dnevni red:

a) Odobrenje odborova programa proslave desetgodisnjice drustvenog zivota.

b) Izbor odbora za pregledanje racuna u posluh § 10. cl. 18., stavke 2. drustvenog pravilnika.

c) Eventualije.

Tajnik.

Ako na prvu sjednicu ne pristupi dovoljan broj clanova, to pozivljem drugu u isti dan i s istim dnevnim redom na 9 sati u vece, koja ce biti pravovaljana sa prisutnim brojem clanova.

Tajnik.

„Austrijska" novina.

U «Progonjenoj Mat. Rijeci» citamo da Mihanovich i *compagnia bella* misle izdavati «austrijsku» novinu na hrvatskom jeziku.

Ova nas vijest ne cudi nimalo, jer pozmano nase «austrijake»; pitamo se samo, koji ce se kopitar usuditi uregjivati navijesteni «kanavac»

Juc. Ch. Williams
PRODAVA
pivo STOUT marka Bulldog
« PALE ALE « «
Whisky GAELIC
Cigareta CAPSTAN
THREE CASTLES
Duhana OCTORON, GOLDEN EAGLE i VICTORY.

Nikola Gjurovic
Llanquihue, frente Gobernacion Maritima

Hotel i Restaurant prvog razreda

Hrana na domacu. — Izvrsnih likera.
Posluga brza i na svacije zadovoljstvo.
N. B. Kuca je na ruku svim putnicima, a osobita se paznja posvecuje onim iz Porvenira i ugoce Ognjene Zemlje.

FOTOGRAFIA

C. VEIGA
ULICA ROCA

Skladiste fotografickog materijala i alata.
Slike raznicite velicine i niske cijene.
Specijalne cijene za slavenske posjetnike.

J. STIPICIĆ
Ulica Llanquihue ug. Valdivia

Prodaje mesa na veliko i malo.
Mesa najbolje vrsti i najboljeg sijeka.
Cistoca uzorna. Posluga na kucu.
CIJENE OBICAJNE U PLACI

Mesarnica

—Prodaja mesa na malo i na dosta.
—Za obitelji posebna sluzba na kucu.
—Prepodnocima znatan popust.
—Slanine, masti i kobasica svake vrsti.
—Prodaja blaga na dosta uz cijene za cudo niske.

VISKO I ANTON KUSANOVIC

Banco
Anglo Sud-Americano Ltdo.

Podruznica u Punta Arens

Na znanje publici, a napose Austro-Ugarskim drzavljanima javljam, da ova banka direktno doprema novce u Zadrugu i Hrvatsku u liram sterlinam po tekucoj Lodonskoj vrjednosti

W. H. SMITH, ravnatelj.

Bozo Ujevic Acacagua ugao Boliviana

Prodaje jestvina i pica. — Posluga za nase obitelji na kucu.
Cijene umjerene. Ne boji se utakmice.

Franjo Tomsich — AGENTURNI POSAO

Zausima se za namjestanje novca na prvu uknjizbu; kupuje i prodaje nepokretnine za svoj i tudji racun: — Pristojbe vrlo niske.
Pisarna Colchagua ug. Chiloé.

Cipriano Fojo

Prima:

Cukra u vrecama od 100 kg
u sanducima od 46, 23 i 11 1,2 kg

Paste (tiseo) u sanducima nemijesanih 1c. vrsti.
Meste pilke i za goreije.
Vinija obicnih i za obitelji.
Sapuna francuskog i «Sunlight».

Cijeno najpovoljniji u placi.

PEPITA GUETA, DE BARACOA, CUBA.

"Nació enfermiza y delicada; á la edad de un año y medio estuvo á la muerte á causa de su extrema debilidad y una anemia profunda que se le declaraba, y el desenlace habiera sido necesariamente fatal, segun confesaban sus mismos padres, si el Doctor José D. Pérez no hubiera recomendado

LA EMULSION DE SCOTT
LEGITIMA

con cuya medicina-alimento la niña recuperó sus fuerzas y energías y goza desde entonces de una salud perfecta."

No se conoce en la historia de la medicina un preparado que reporte tanto beneficio á las criaturas enfermas como la Emulsión de Scott Legítima. Cuando se les administra con constancia, los resultados son marvillosos y seguros. Ella les suministra ya predigerida la grasa que tan necesaria es para la buena nutrición y desarrollo de los tejidos vivientes, el fósforo, la cal y la glicerina que forman la materia plástica de los huesos y los nervios, y las demás substancias minerales y órganicas que forman una sangre rica y pura.

La Emulsión de Scott Legítima es la única Emulsión de aceite de higado de bacalao que no se separa, ni se enrancia, ni fermenta en el estómago de los enfermos. La única que se conserva siempre fresca y agradable y la única recetada por todos los médicos del mundo.

Ninguna es legítima si no lleva la marca del "Hombre con el pescado á cuestas."

Las Tabletas de Creosota de Scott & Bowne tomadas juntamente con la Emulsión de Scott forman el mejor tratamiento médico de la tuberculosis en todos sus grados.

SCOTT & BOWNE, Químicos, NUEVA YORK.